

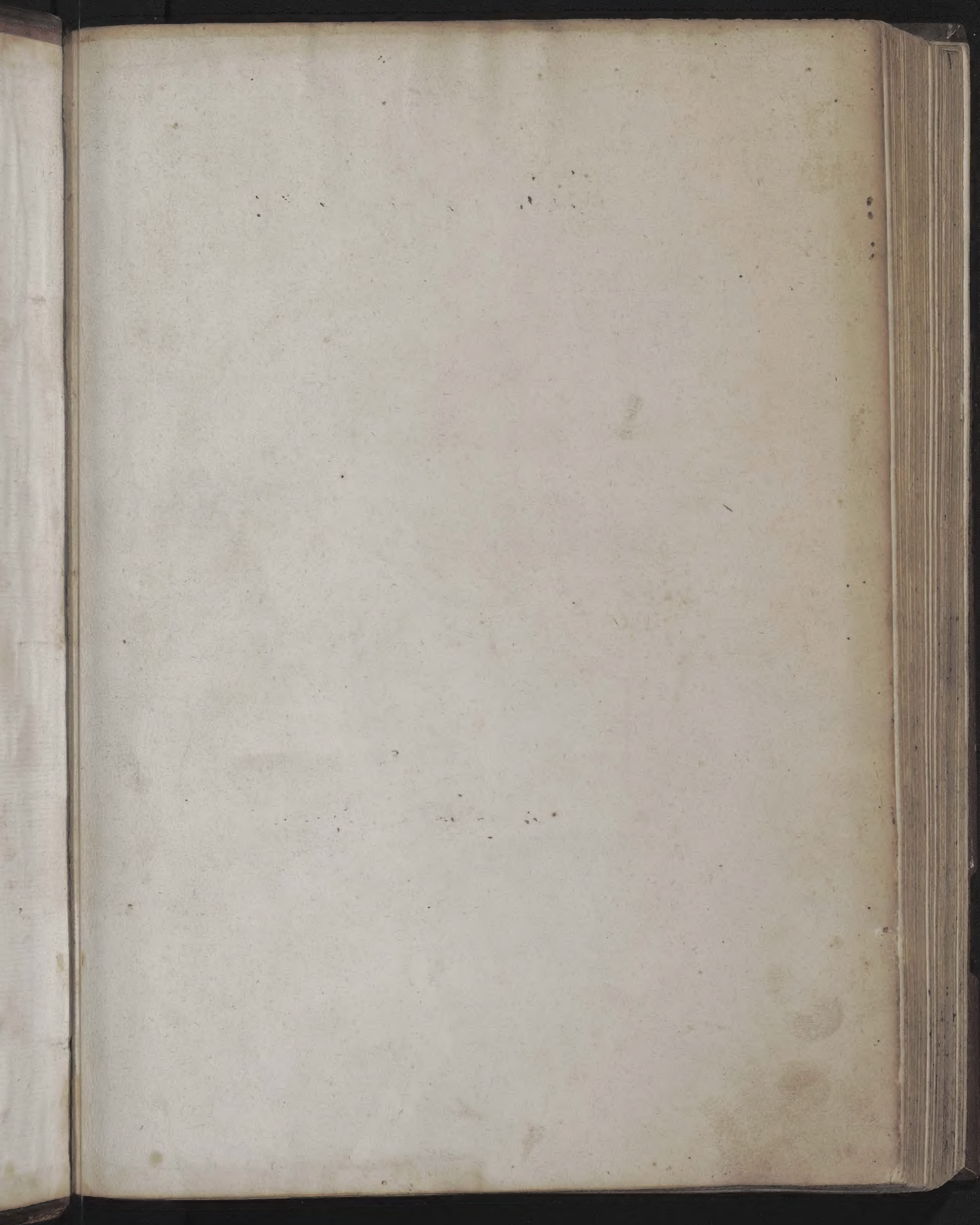


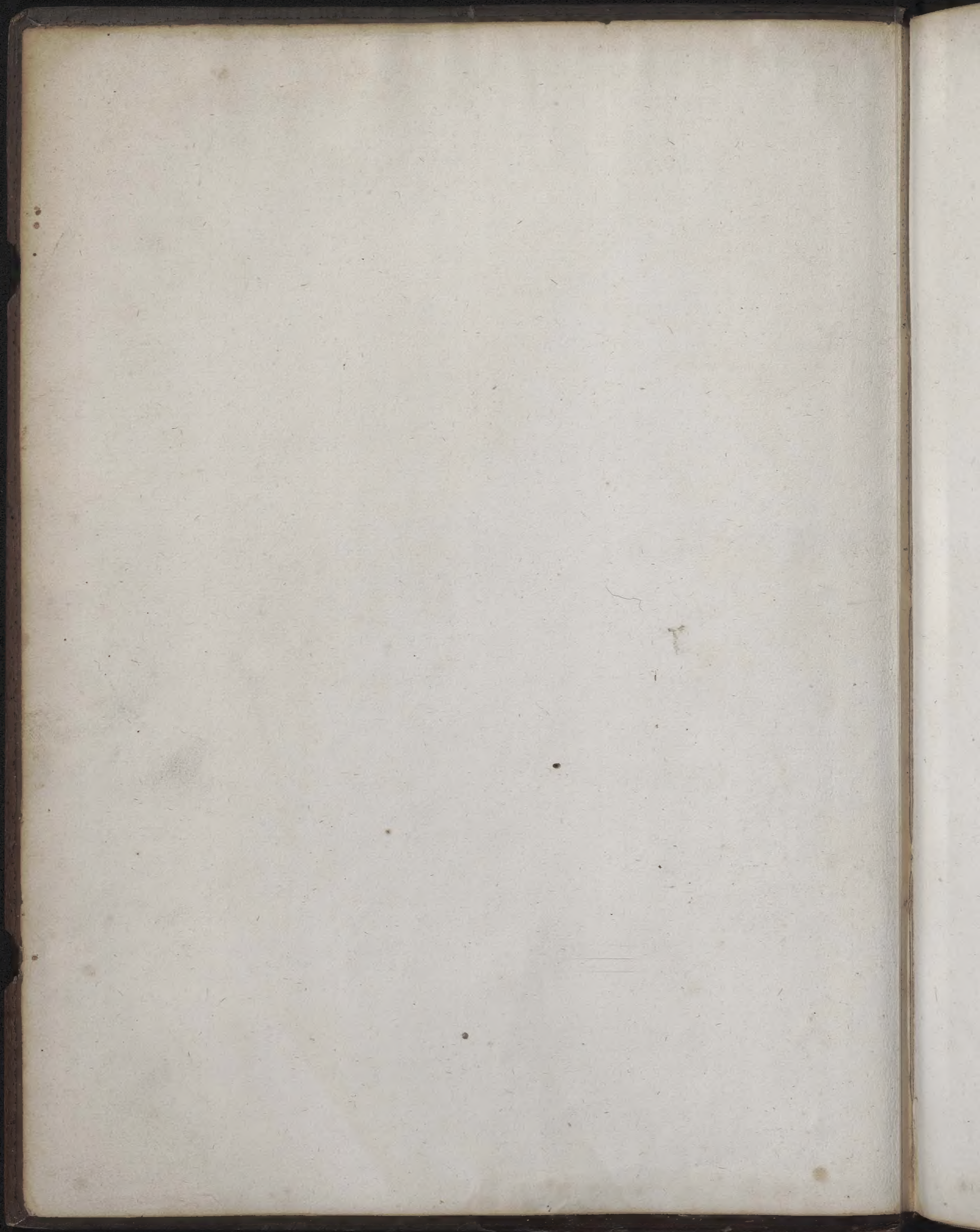
lib. vj. Eiiiij

Philosophia 2574.
a, b.

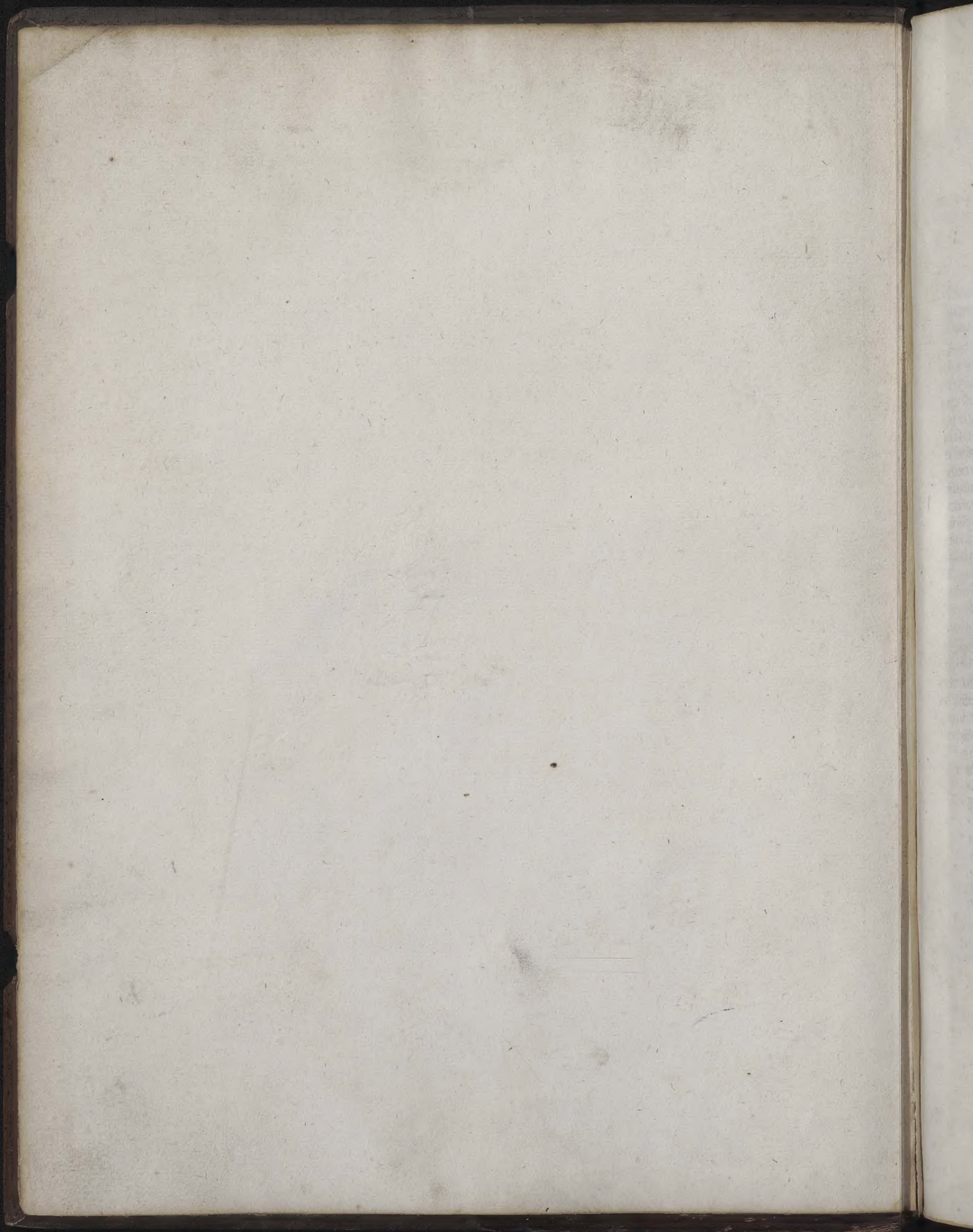
Ine 3278 - 3280

Alexander Achilinus
de Chymantia et Physiognomia









**Bartholomei Coclitis Chy
romantie ac physiono
mie Anastasis: cuꝝ
approbatiõe ma
gistri Alexā
dri d' Achil
linis.**



Bartholomaeus Coccius
Romane ac Physio
mie Mathematicae
approposuit
Aetate. 1519
In die 15

Ine. 3279



m

melu
scrip
cum
git.
quen
creat
re p
illud
gere
men
tor
fruct
quib
iden
cum
dens
se li
nor
dica
uent
Tur
ut m
rerat
ris u
sus:
cem
so p

HORATIVS BICHARDVS FANENSIS
INCLYTO SPLENDIDOQVE
ALEXANDRO BEN
TIVOLO FELI
CITATEM.

m Agno equidem preconio laudis Alexander Indlyte:
Is extolli meretur: cui non gloriæ solum uel immor-
talitati consulere: Verum etiam nepotibus posterisque
magnam est in animo utilitatem parare. Nam quid
melius quid preciosius / q̃ a funere monumentum de se aliquod
scriptum reliquisse: quo nos uixisse testemur / ne cuncta de nobis
cum uita ineffugibilis mors depredetur. uelut iis sapissime conti-
git. qui uitiorum inuolucro adeo irretiti sunt: ut preter uentrem
quem numinis uice colunt: nihil considerent: Verum ad hoc pro-
creatos esse eos arbitror: ut illud Venusini poete Carmen concine-
re possint. Nos numerus sumus et fruges consumere nati. et
illud / Nobis uncta satis est uixisse patella. Hæc monstra aufu-
gere concupiscens: noster Cocles seq̃ a cetu huiusmodi subtraheret
mente animoque reuoluens illud grece dictum ἀνθρώπος ἀρεῶν μα-
τος ξύλον ἀκαρπὸν ἔσται. Hæc est homo illiteratus lignum in-
fructuosum esse: decreuit penitus culturæ se litterarum tradere sine
quibus cultus (ut ab excelso præceptore meo Philippo Beroaldo
identidem dici solet) omnis est incultus et uita uix uitalis. Igitur
cum sibi adolescenti pater superuiueret domi res angustas possi-
dens quod in acquirendis uirtutibus (maximum est obstaculum)
se litteris tradere nequiuit: Tum cum adoleret: Resq̃ hodie mi-
nor esset herede q̃ fuit: operam dedit se ab iniuria cachitychiæ uen-
dicare: eiusq̃ præclaro conatu / seuitiâ anteire: solam uirtutem et ui-
uenti et mortuo stabilem et firmam esse possessionem ducens.
Tum demum in candidatorū uirtutis numero se subscripsit (quod
ut mirum sic laudabile est) Homo pauper necessariis omnibus lit-
terarum neruis penitus indigens: minime territus est arduam uirtu-
tis uiam capefcere. cuius licet angustus Trames: cliuosus: sentico-
sus: crepidinosus hinc inde precipitia offerat: tamen ad api-
cem eius amoenissimum uigiliis lucubrationibus laboreq̃ indeffef-
so peruenit. Mente igitur animoque diu secum ipse reuoluens

Philippus
Beroaldus.

Alex. Achil-
linus

Iob

Omnipolos
Gal. Sfor.
Pisaurensis

quo scientie campo facilius militaret / minime inscius naturam illa-
rerum omnium parentem aliud aliis aptum rebus largitam esse. In
terambigendum : illi in decimaquarta scorpium existens horosco-
pus : aurem uellit : incentiuoque quodam illius animum ad illa non
uulgaria : nec triuialiter protrita Physionomia : Chyromantiaque
studia incitauit : quas artis amplius dubitare non debemus scien-
tia physicalis partes esse / uel probatione illius physici primi nomi-
nis Achillini Alexandri . Quibus scientiis ita pertinaciter operam
dedit / ut modo perfectissimas habeat . ex quo aperiri / reuelarique in-
tima celorum secreta posse affirmare iure uereque contenderim : in
quouisque homine siue bona siue mala inspectis : uultus manusque
lineamentis / antequam infundantur cognosci . Ecquis transacta
fidelius : presentia melius : Futura uerius / referat : cognoscat : pre-
dicet / meo Coclite / certe nullus ? cuius rei innumerabilia de se pa-
lam et fecit et facit experimenta : iudicio suo tantillum nunquam
delyrans . Egoque isto obtutu gemino / identidem uidi homines a
se iudicatos : quos uariis ifortuniorum generibus destinatos arbitra-
batur : nunquam iudicium euasisse : qua ex causa multi hunc ho-
minem sunt iurgis et odio prosequuti : qui sunt profecto tanquam
ὄνοι λύγας idest asini ad lyram : nam existimant accidentia
mala ab ipso predicta . ex eo non ex celestibus influxibus proue-
nire : ignorantes summum illum architectonem / signa in manibus
hominum apposuisse ut omnem denotarent effectum : sicut ueris-
sime patientissimus Iob testatur . Ad huius artis culmen illum per-
duxerunt : et ὁ ὑποδάκτωρ idest se ipsum magistrum habentem
fecerunt Iuppiter in angulo septima in Tauro : Mercurius in quar-
ta in Piscibus cum capite Draconis coniunctus . Ergo nullo pre-
eunte doctore sed istorum syderum dispositione : Ingenio uel indu-
stria Chyromanticus / et Methoposcopus adeo excellens euasit : Ut
in perscrutandis hominum lineamentis totiusque habitus filo acie
sit Draconis acutior : qui etiam Geomanticus infallibilis . nec non
Omnipolos hoc ē somniator idest somniorum interpretes ueridicus /
effectus ē / de quibus iam sub nomine diui Galeatii Sfortia Pisaurensis
principis fratris edere decreuit opus . Is igitur Ebibita plurima lu-
cernarum fuligine : Varios physionomia chyromantiaque auctores
discussit / minime inscius duplici nos uia ad cognitionem incogni-

torum peruenire et a doctoribus adiscendo nostroque ingenio et in
 dustria inuestigando: Ob hoc satius longeque melius esse duxit non
 prius in eorum sententiam pedibus ire: quam oculo tanquam certiori
 arbitro / ueritatem contueretur eorum quae assidua lectione iam
 lectitauerat. Laudabili cupidini suae satisfacere contendens solum
patrium reliquit: haud nummis malorum omnium irritamentis:
 sed tutissimo uirtutis praeclaræ uiatice instructus Cornelii forum
 deuenit: ubi cum nobiles principes uidisset inspectis uultus manus
 que lineamentis illis ipsis dominii sui ammissionem praedixit. Hinc
 ille soluens Fauentiam se contulit: qua in urbe cum forte cogita-
 bundus: ut suum est: Vicatim spatia retur dominum de Manfre-
 dis Hieronymum principis patruelem offendit: habitis hincinde
 salutationibus ad Astorgium statim adolescentulum Principem
 sine pausa deductus est: cuius cateruam astantium Consiliario-
rum . n. a. t. a. v. a. e. a. p. e. r. c. o. r. p. o. r. i. s. h. a. b. i. t. u. d. i. n. e. m. u. u. l. t. u. s. q. u. e. f. i. l. u. m. c. o. n. s. i.
derare coepit. Nam ita intimos mentis affectus proditor uultus eni-
 ciat / ut in speculo frontis ymago extat ita in uultu animorum testi-
 monio peccati in panegyrico ad Theodosium: His uisis adolescen-
 tulo coram intulit: Tibi misereor. Quoniam sortem mobilis ac
 uariantis fortunæ pessimam supra tuum uolitare caput conspicio:
et hoc addens inter multas sentes nitida et floridula rosa educaris
Verbaque successu nec caruere suo: fuit enim in hostis manu tra-
 ditus a quo paulopost miseranter indigneque uitæ officio priua-
 tus. Qua de re non modo a predicto domino Hieronymo mihi
 amicissimo certioratus fui: Sed etiam a fratre meo Marcoantonio:
 qui in illa Fauentina obsidione (quod uix credibile est) annum
 ætatis suæ undeuigesimum agens ita uiriliter se gessit: ut illi Fa-
 uentia ciuesque omnis plurimum debere palam confiteantur:
 At quoniam in fratris mentionem incidi: postulante fraterna pie-
 tate libuit silentio non præterire nefandum scelus quorundam ci-
 uium nostrorum / quod dum respicerent tantam in iuvene animi uirtu-
 tem: iam iamque eius famam per omne ferme latium uagari: Te-
 rrimo inuidiæ stimulo agitati: qua nullum perniciosius crimen
humanis esse mentibus insitum a Basilio traditur. eum de medio
 tollendum cogitare coeperunt: Itaque cum excellentissimus Gui-

Hierony. d
 Mafredis
 Astorgius d
 Fauentia.

Paccatus

Marcus An
 tonius d fa
 no.

Basilius

Nota faciūs
ī mane

Petrus Frā/
ciscus de Bi
chardis.

Exēpla īgra
titudinis.

Romulus.
Gamillus.
P. Africāus
superior

Pub. Scipio
Nafica

do feltrius / Mortuo Alexandro sexto / suum recuperasset domi-
nium Marcum Antonium: qui forte per id tempus in custodia pe-
rusina quingentis militibus præerat litteris euocauit: ut suo nomi-
ne Cardinaliumque collegii patriam in pristinam Sanctę Roma.
Ecclesię Tutellam (quod æquum fuit) reduceret: in libertatemq;
assereret: pro qua repetenda nec mors quidem fugienda est: cui nō
iniustę petitioni morem gerere concupiscens. in territorium Fani
propediem deuenit: Ibi que pernoctans: benigne ab his susceptus
est de quibus non solum ipse: sed tota nostra domus semper bene
meruerat. Cumque igitur frater meus decreuisset nequid detrimē-
ti respu. caperet: quid sibi esset in animo ciuibus suis enunciat:
quos inter ingrati quidam et liuidi uafritia / præmioque cum illis
rusticis / quibus nullum tam atrox facinus quod ipsi minimo etiam
lucello corrupti non audeant / de iuvene interficiendo egerunt su-
dorum: laborum: uigiliarumque bene memores / quas anno præte-
rito ipse tutando: defendendo: subleuando illos labantes: et in ho-
stilem predam tendentes substulisset. Itaque mane et plane mane:
ab his quibus confidebat uti agnus: a lupis inermis / una cum pa-
truele nostro Pierfrancisco nefandissime trucidatus est: quo faci-
nore: dii boni: quid inhumanius: quid turpius: ab optimis Ciui-
bus perpetrari potuisset: q̄ eum interficere qui patrię tutor: illu-
stratorq; fuerat: Vobis enim rustici Cacoceti incolę qui animus:
quę inconstantia: quę ingratitudo: quę inhumanitas / uestra fu-
it sic eum prodere qui uobis tantopere fidebat: Et si ingrati Ciues
aduersus tam bene meritum iuuenem extitere / armis et animi mo-
deratione clarissimum: nihilominus antiquorum exemplis me so-
lor: quando nulla unquam claritas inuidia uacauit: non ne ingra-
ti ciues aduersus primum urbis conditorem extitere: non ne erga
Camillum qui ob egregia facta secundus urbis/et ipse conditor dic-
tus est: Nimirum ciuium ingratitudo superiori Africano causam
præbuit testamento legare/ scribendum sepulchro: ingrata patria
ne ossa quidem mea habebis: Cuius frater hanc ipsam cauere nō
ualuit / quamuis Antiochi uictor: Asię domitor: Imperique Illu-
strator extitisset: Nec quidem filio profuit Carthago intra sex mē-
ses domita: deletaq; numantia quin domi raptorem spiritus inue-

Ingratitudo

niret. Punitorem uero mortis in foro neminem. Nec deorum ma-
ter hospitorem suum Nasicam optimum a Senatu uirum iudica-
tum defendere ualuit : Nam et ipse inuidia et obtreccatione expul-
sus in Asia diem ultimum obiit. Neque lygurgo ut iam exter-
norum ingratitudines tangam uitæ summa sinceritas / neque con-
stantissimus erga patriam amor neque leges salubriter excogita-
ta : auxilio esse potuere : quominus infestos Ciues experiretur.

Arhenienses ferino more uagantes ad polyticam / moralemque ui-
tam instruxit monstrorum domitor Theseus : qui tamen suo
rum ingratitudine Ciuium coactus est in scyro ultimum supplici-
um experiri. quid enim de Myciade loquar. qui decemplicem
hostium numerum profligauit : attamen in uincula publica conie-
ctus indigne occubuit. Nihil enim de Neoclis filio dicam qui et
ipse inuidia ad Artaxerxem inimici filium confugere coactus est :
eiusque petere amicitiam : Si igitur inter Romanos Arhenien-
sesque Ciues : qui constantia : moderationis : Grauitatis sibi lau-
dem eximiam uendicabant : Inuenti sunt aliqui tam ingrati ad-
uersus tam benemeritos : Hoc forsitan in diluendo crimine in me-
diu afferre possent : ^{24. x. n. p. m.} maluimus innoxios plecti q̄ diutius esse in
timore : Ego quidem nihil inueniò quo possim ab iniusta infa-
mix nota tutari ac defendere Ciues nostros : bonorum causa do-
leo : quos infinitos Fanum fortunæ gratissimum / nostra patria
suo gremio fouet ac nutrit. ad hoc facinorosum facinus et inui-
dia et obtreccatio illos impulere : nec mirum ut enim cantarides
(q̄d Plutarchus ait) Lationibus frumentis et uiridioribus rosis ma-
xime innascuntur : Ita Inuidia eos precipue tangit qui boni
sunt : quique ad uirtutem gloriamque grassari uidentur : Has
enim : ecbases formose mi Alexander facere libuit ut iniustum
fratris mei Marci Antonii obitum : tibi tuæque splendida do-
mum deditissimi cognoscere. Cuius Epythaphium ab optimo ac
imprimis humanissimo meique amantissimo Daniele Medice
Saxolensi conditum / non ab re interserendū duxi : quod Rogo
non prætereas.

Bisdecimū Marcus peragens antonius annū

Lygurgus

Theseus
Mōstrorū
domitor.
Milcyades.
Themisto /
cles

Fanum for-
tunæ

Plutarchus
Inuidia.

Daniel Sa-
xolensis.

Raptus obit: cineres hæc habet urna suos.
Magnanimus uirtute fuit: pietate colendus
Cuius adhuc patriæ flagrat amore rogus
Expulit hic patriis grassantem mœnibus hostem
Sepius: et populo libera pila tulit.
Præho scelus: ii ciues: quorum quatit ilia liuor
Immeritam iuueni contribuere necē.

Qui licet ob patriam telis sit mille petitus
Non cecidit: quoniam fama perennis erit.

Sed unde abii ad Coclitem regredior: qui Fauentia soluens Cese/
nam petiit: cuius habenas tunc Moderanti Biotanaton futurum
enunciauit q̃ paulo post illi Romæ contigit: Nec inficias uadit
Pandulfus Ariminensis a Coclite ipso longe antea predictum fuisse
se quod illi dein euenit. Inde Pisaurum dum recta petit: uidet
di domini maximo ductus desiderio: forte illum cum inclyto fra/
tre suo Galeatio Grataria offendit: quod oppidum ab urbe est ad
septimum lapidem: Hoc tam iucundum tamque gratum mihi fo/
re uidetur ut illud a gratiis conditum: nomenque sumpsisse exi/
stimem: Munitum est Arcula quadam undecunque faberrime ex/
tructa: cuius pars altera surgentem: altera occiduum solem spectat
quo illi Optimi ac imprimis studiosissimi principes recreandi ani/
mi gratia uentitare consueuerunt: Temperie calis: Situs dispositio
ne. Amœnitate uillæ allecti: quas uoluptates nisi cum librorum
magna copia non capiunt: hic Cocles noster benigne comiterq;
ab his susceptus est: quibus aliqua post infortunia felicitatem præ/
dixit: quod dii deæque faxint. Mox impetrata abeundi copia
Excellentissimum Ducem Guidonem Vbaldum accessit: uirum
Si quisquam est: integerrimum: cui gratus admodum: Suauisque
fuit: Namque domus eius Illustris Illustribus semper pater hospi/
tibus. Ipse profecto non solum dominio. sed illa qua præditus
est eloquentia censetur: Plurimum litteratos diligit ac fouet:
quod genus multos in aula sua detinet quorum confabulatione
recreatur. Huic itidem nunciauit: Per aliquam temporis interca/
pedinem fortunæ cedendum esse: Afferens quicquid toruo uul/
tu rapuerit eadē benigno ac Illari rediturā. qđ ide nō secus accidit.

Io. SFor. de
Pisauro
Galeatius
SF. Grata/
ria opidum

Guido ubal/
dus Urbini
Dux.

Hinc ad Iulium uarenum Camerinensem dominum uiam cœpit
cuius cum physionomiam / natorumq; Chyromantiam uidisset :
de fati sui iniquitate illum admonuit : quod nec aufugere potuit :
Id dei opus esse non hominis arbitror . Multosque alios domi-
nos egregiosq; Dynastas: qui tunc temporis florebant: securiq; dei
gebāt: neq; qdquā tale sibi euēturū arbitrabant adiuit. omnibusq;
siue ἀράδιντύχην: siue κακὴν τύχην: haud perperam uaticinatus
est : Sed iam tempus est ut Coclitem cum epistola domum redu-
cam : Qui postquam multorum prouidus urbes et mores homi-
num inspexit : non sine magno uitæ periculo : ad tuguriolum
suum repedauit: quo tempore res noue ui geri incipiebant . Dor-
mique quietus ne ocio sine negotio frueretur : quicquid illa mi-
gratione accuratissime expertus est : in Physionomia Chyroman-
tiæque opus compilare decreuit : quo effectum est ut disciplinæ
istæ quæ antea raris uel nullis utpote submersæ cognoscebantur
dilatato pomerio in lucem redierint. Verum ut hoc gratiosius ue-
nerabiliusque appareat: tuum felix ac faustum nomen anteposui-
it : Tibique uelut tutelari numini primitias frugum dedicauit.

Dedit enim ut Plinius ait q̄ maximum potuit: daturus ampli-
us si potuisset: Tametsi quid homini dari potest maius q̄ glo-
ria laus et æternitas. q̄ si aliquando animum grauioribus cu-
ris relaxare uolueris : flores in huiusmodi prato legere tibi non
erit inutile. Quid enim Principi potest esse conducibilius: q̄ ex
uultus totiusque corporis filo / mores ac naturas / cum seruorum :
tum amicorum cognoscere : hominemque totum interiorem
extra perspicere . Debet enim princeps in eligendis seruitiis / A-
micisque facere quod Apes : quæ / ut a Basilio traditur / nec om-
nes pariter adeunt flores: nec si quos adeunt rotos absummunt:
sed eo solo ablato / quod operi suo aptum sit : reliquum omne ua-
lere sinunt . Hæ scientiæ utique erunt tanquam flosculi inter
tot tuas innumerabilesque uirtutes inspersi : quarum ego maxi-
mus præco buccinatorq; / ut debeo / esse non desinam . Tuum
erit splendide mi Alexander a Viperinis susurronum maledi-
cumque moribus Coclitem deffendere / hii nanque uti herba
noxia uberrime succrescunt : qui si forte præter consuetudi-
nem benedicere cupiunt : in consuetum crimen dilabuntur .

Pli. i epist.

Phy. Chyr:
Principi uti-
lis.
Basilus .

Cōtra susur-
rones.

Beroaldus.

Aula Petro
nii Palatini

Hos tanti faciendos esse censeo: quanti culicum barri morsus exi-
stimant. Ad hominum huiusmodi uoces: Tanquam ad syrenum
cantiones obturandæ sunt aures: malorum namq; uituperatio im-
pendio magis est bonorum laus. At quoniam receptui. canen-
dum est: hanc illo carmine claudam recte de te ab indycto Beror-
aldo decantato / quod in admirabili ac splendida Aula Mæcena-
tis mei Petronii Palatini Viri siquidem Magnifici: sub lepidissi-
ma imagine tua scriptum apparet. DELITIVM POPVLI:
LVMENQVE: DECORQVE IVVENTAE. Viue felix Tu
umq; Clentulum semper: quod spero facies: dilige. Bononiæ
xy. decembris. M DIII.

DIVO ALEXANDRO BENTIVOLO
IOANNIS BAPTISTAE PII BONO
NIENSIS PRO COCLITIS ANA
STASI CARMEN.

Ufarum uigili meditata uolumina cura
m Accipit unigenæ palladis alma manus
Ut pulchrū pulchro munus ferat inuicem
Bētiuolæq; petit limia celsa domus: (ba diuat
Nouerat hāc patriis caput insinuare sub astris
Seu quatit armigera martia tela manu.
Siue triumphali redimit pia tempora lauro:
Et pacem: dextra quam dedit: ipsa colit:
Obstupuit: clypeoq; hæres dea docta: medusa:
Nescit quem dominum muneris esse uelit.
Quattuor illustri cernit duce sidera Iano:
Par honor his frontis: par honor iis animi.
Stant tamē: et melius geminata luce refulgent:
Sacraq; Alexandri clarius astra micant.
Quantum inter radios effulget luna minores:
Eminet et proprio delia celsa choro.
Hæret ad huc uirgo donec sub Coclite sistit
Iudice consilium: iudiciumq; dea.
Sic melior tanti censeatur muneris hæres:
Pulchrior et pulchro gaudet honore deus.
Et merito quem tota suis insignibus ornat
Pallas /palladio munere si fruitur.
Munere quo natura parens prius inuia nullo
Vel duce non certo coclitis arte patet.
Hinc tibi mille dolos animi: secretaq; mentis
Nosse oculis/uultu /pectore/fronte /licet.
Et quot adoptiua uulpes sub pelle latentes
Inuadunt tectis uiscera nostra dolis.
His pariter uirtus specioso in corpore florens
Noscetur lectis musica turba notis.
Nec manus/et uario millesima linea fato
Deerit: et illustri semita uera duce.
Tu modo docta legas consumati orsa magistri:
Auctoresq; alios somnia uana puta.

Guido posthumus Siluestris pisauensis.

Præside Achillino uictura uolumina Cocles.

Condidit: orbe italo dissimulator abi.

Nota animi fient penetralia: cesaq; ficti

Fronte uel in media crimina cordis erunt.

Notus erit tandem iusti temerator et æqui

Olim aliquis populo creditus esse numa

His poterat nosci pelopeius aduena chartis

Qui menelaei claustra reclusit. equi

Temporibus nostris ista noscendus ab arte

Impius anguigeræ proditor arcis erat.

Hoc animi speculo patriæ pater inclytus urbis

Ocia bentiuolus fida senator ager.

Cede igitur uitiū: quia munere coclitis actū est

Vt ferat in patula crimina fronte reus.

CE
nientie
ci. P
siciq;
nins
strim
uolam
Joan
Silu

P

datz
rum c
mica
sar D
aduer
rins: n
ms qu
facinor
corpore
ficare
ticus n
sus est
simis
rit. Qu
certis:
sionom
ample
na mo
z exam
cepra le
res: n
deduce
tem tu
cultate
voto tu
iginur b
princep
ram au
contyle
pem bo
imo ad

Prologus.

Conmagistri Bartholomei Loclinis Bononiensis Medicine Distillatoris Chyrurgici. Phylionomiste. Chyromantici. Geomantici. Anastasis Ex pluribus Et pene infinitis Auctoribus feliciter incipit. **Ad Illu-**strissimum Dominum Alexandrum Bentiuolum Patronum Collendissi. Felicissimi Joannis Bentiuoli Bononie Dictatoris Filium. Et primo Prologus.

Phyllionomia scientia prorsus regia est collende princeps Alexander: qua mores hominum coniecturis extrahis plane solent innotescere. Siquidem vultus proditor est animi: Incessus cor ipsum nuntiat: voces auctore Aristotele note sunt iteriorum cogitationum: que omnia sub phylionomica doctrina continentur. Lucius Sylla: Lesar Dictator duce hoc naturali iudicio mores aduersariorum sub uulpe latentes: ut canit orator: non semel exacte deprehenderunt. Plautus quoque nitidis comici parens lenones: aut facinorosos homines yberi sermone delinians corporeis signis infamibus infames esse significare contendit. Preterea vates epigrammaticus nature se non penitus ignarum professus est: cum Zoilum hominem pessimum pessimis corporis mendis nota satyrica perstrinxit. Quin tu inter ceteros fulgentissime regule certis: et nunquam fallacibus prescis Phylionomicam varicinum natura duce fideliter amplecteris: vitia deliquescentia profers: archana morum secreta denudas: Quanto certius et examinatus id acturus: si artis nostre precepta legisse contigisset: que cum sitienter optares: nec certum annem: qui te ad hoc mare deduceret: inuenires: Bartholomeum clientem tuum inuitasti: ut maiori voluntate quam facilitate onus hoc laboriosum subiret: quo satis voto tuo pro capiti ingenioli faceret. Accipe igitur hilariter et geniali fronte labores nostros princeps Auguste. Et cum ab Clientum tuorum auditionibus in diuersorium genii tui te contuleris: hec per momenta lege: que principem hominem non minus decet: quam inuanc: imo adiuvant: cui iudicium multiplex secretaque

Introductorium ad totum opus

indagans uigere par est: ut qui vitandi sunt vitentur: qui fouendi sunt foueantur. Hoc pacto te: que naturalis instinctus clarum in hac scientia reddebat: clarissimum ars efficiet: geminoque dotatus insigni artis et nature perambulabis astra sidus aureum. Verum ne te et alios titulus operis nostri absterreat: quare Anastasium opus hoc nominauerim paucis habeto. Notum est Anastasium significare resurrectionem: et quoniam hac scientia pene mortua erat: nos eam ab inferis ad superiora reuocauimus: et exiuncte animam ac vires reddidimus: ideo resurrectionis nomen merito sortita est. Vale secundo fidere.

Eiisdem Bartholomei Loclinis Bononiensis Introductorium ad totum opus sue Anastasis. Ad eundem Diuum Alexandrum Bentiuolum.

Iupiter omnipotens Regum rerum ipse deusque. Progenitor genitrixque deum: rex vnus et ois. Pectora nostra tuo diuino numine reple. Ut sic inuocando exordiar: auxilium progenitoris summi implorem: qui et idem genitrix omnium rerum vocari potest: tum philosophicis rationibus: tum ut testantur versiculi illi initio inuocationis positi: quorum Valerius Soranus est auctor. Quod autem ubique deus inuocandus sit: etiam Auicenna sentire videtur: prima primi dum ingit: In primis deo gratias agam? etc. Idem sentit Ibatyabas primo regalis dispositionis dum ait: medicum ad deum esse suspicientem. Et Joanes Desue d' appropriatis. In nomine dei misericordis cuius nam sermo recipit gratias et doctrina perfectionem. Adez testatur Auicenna decimo sue methaphisice capitulo primo. Prosunt enim hominibus deprecationes et sacrificia. Et Aristoteles quinto ethicorum. Homines antez orant et prosecuntur: oportet autem orare quidem bona simpliciter: et ipsis bona esse eligere: que sibi ipsis bona. Que verba asserunt summum et omnipotentem deum sub suo iure tempora et momenta habere reservata tanquam primum motorem: absque auxilio cuius omnis nostra cogitatio fluxa caduca atque fragilis apparet: Ut sacrum

euangelium et omnis diuina pagina innunt.
Ipsa enim deus omnium futurorum euentuum
sincerus scrutator existit: neque aliquis est qui
hoc in seculo mortalium possit rerum futurarum
tradere cognitionem: neque inuenit. **N**ec certe
quisquam futura pronosticari potest inquam firmi-
ter: sed coniecturaliter. Omnium rerum sublimis
conditor: ob eius inmensissimam bonitatem multa su-
is creaturis infudit: quibus promisit mortalibus
ventura queque cognosci: et a longe apprehendi: et vi-
deri. Sicut multarum animarum experientia cernimus
et multorum animalium: que temporum dispositiones
pronosticantur. Alique ex his cantu: alique vo-
latu pronostica ferentes modo ad dexteram modo
ad sinistram volat. **M**ulta alia signa se nobis of-
ferunt: que breuitatis causa relinquo. Quid pro-
nostica Iulius Cæsaris mortem precedentia nar-
rem: non ne regaliolus lauri ramusculum ferens
apparuit: quem alie aues decerpserunt: que de-
notauit ita a contrariis Iulium Cæsarem debe-
re decerpi: quod paulo post euenit: nam in cu-
ria viginti et tribus vulneribus confossus ceci-
dit: ut Suetonius tranquillus in eius vita affir-
mat. **N**ostram rationem Quidius poeta cele-
berrimus in fastis corroborat sic dicens: non in
hoc falsum est: nam diis ut proxima queque: nunc
penna veras nunc datis ore notas. **I**ngit phibus
i libro de signis aquarum ventorum et tempestatibus
vulgas tempestatem significat. **P**osset mane cla-
mas tempestatis esse signum: et alia similia antequam
appareant ab eisdem denunciant. Quod probat
exemplo Philippi Regis Macedonum. Olim
cum sederet solus Philippus Rex in palatio
apparuit ei parua atque minutissima avis: et sedes
in gremio eius generauit ouum: et cecidit ipsum
ouum a dextra eius in terram: et diuisum est. Sta-
tim exiit ex eo potentissimus serpens: cogita-
tusque ouum voluit introire in illud et antequam
ibi inmitteret mortuus est. **H**oc cum vidisset Phi-
lippus valde turbatus est: et vocauit ad se ario-
lum et ostendit ei ouum fractum et serpente narra-
re ei omnia que acciderant. Cui ariolus iquit o Phi-
lippe nasceris tibi filius: qui debet regere post obi-
tum tuum et totum orbem circuiturus est: subiugando si-
bi citas gentes: et sue iuuentutis annis morietur.
Solem videmus vespertino tempore rutilantem
cum festinat ad occasum: propinquam denotare sereni-
tatem. **I**dem mane vespertina indicat mutationem sic
scriptum est ab Aristotele. 6. particula problematum

problemate. 6. et deliliator loco prelibato dicit. **S**e-
ro rubens celum cras indicat esse serenum: **E**t dicit
celo rubeo aqua sine dubio. **E**t ara hec que a so-
le accipit Solimantia dici poterit. **H**as res
ab uniformi natura et inuariabili fabricatas esse
videmus: prout ei a suo datore concessum est. **N**on
nobis auctores qui de his rebus affatim scripse-
runt deesse videntur. **N**ec contra nos est philoso-
phi dictum primo prebermenias dum igitur. **D**e futu-
ris contingentibus non est determinata veritas: quia
philosophus intelligit de agentibus volutariis: quia ideo
aristoteles concedit futuri pronostica: sicut ha-
bemus in prelibato libro de signis aquarum et
de Regimine principum ad Alexandrum in capitulo
Quomodo Rex debet ordinare studia iuuenis
Prepara gymnasia: statue studia in ciuitatibus
tui regni: permittite: et precipite tuis hominibus
ut suos doceant filios scientiam litterarum: et faciant eos
studere in nobilibus et liberalibus scientiis: et
tua prouidentia de eis in necessariis subueniat.
Fac aliquam prerogatiuam bene studentibus et
proficientibus: ut per hec prepares aliis scola-
ribus exemplum et materiam vigilandi. **E**xaudi
petitiones eorum. **E**pistolas eorum recipite: et antequam
collauda collaudados: et remunera remunera-
dos. **I**n hoc excitabis litteratos ad tua preconia
exollenda: et ad gesta in scriptis perpetuanda. **I**ste
modus est commendabilis: et ista prudentia comen-
danda: et in hoc honorat imperium: et decorat to-
tum regnum: illuminat curia: annales: et gesta re-
galia memorie melius commendant. **Q**uid sub-
limauit regnum grecorum: Quid eorum gesta per to-
tum mundum perpetualliter diffamauit: hoc certe di-
ligentia studentium: et probitas sapientum effecit:
qui supra modum scientias dilexerunt: et per hoc
italia meruerunt. **S**ane puella in domo patris fa-
milias studio sciebant cursus animi: **F**esta futura
solennitates mensium: cursus planetarum: causas
abrenuatiarias diei ac noctis: reuolutiones ple-
yadis et Hootes: circulum dierum: signa stel-
larum: iudicia futurorum: et alia que pertinent ad
artem superiorum. **A**ppud Romanos maxima in-
veneratione fuerunt augures: vates: auruspices
et arioli sine quorum scientia nihil incipiebant
Et proprium augurum collegium habebant ob
eorum uehementissimam credulitatem: quam habebant
Quius rei meminit Iuuenalis Satyra. 6.
sic dicens. **E**aldeis sed maior erit fiducia:
quicquid dixerit astrologus: credent a fonte

relatum **A**mmonis: quoniam delphis ora-
cula cessant. Inuentores omnium scientiarum et
varicinos fuerunt assyrii: prisci: caldei: perse:
egyptii: et greci: ut ceteri perhibent astrologi. **A**-
pud **T**ullium libro de diuinatione legitur de au-
ruspicio spurina: qui **I**ulio cesari mortem prae-
dixit. **A**ltos pronosticandi repperio modos. **I**n
ter quos prima ac ueridica est astronomia: que
docet cognoscere stellarum cursus: ut docet phy-
lomeus: hermes: alchindus: et bauerasiba be-
breus. **I**nde philosophus primo meteororum
dicit motus celi est perpetuus: et est principium
et causa omnium motuum inferiorum: **E**t in secun-
do de generatione et corruptione sic motus celi
et aliorum planetarum in obliquo circulo est causa
generationis: et corruptionis. **E**t in libro de se-
cretis secretorum in capitulo quod **R**ex se debet
Regere per Astronomiam ait. **O** Rex clementissi-
me si fieri potest non surgas: nec sedeas: nec co-
medas: neque bibas: nec penitus aliquid facias
sine consilio periti in astrorum arte. Scias per certo
quod nihil fecit deus gloriosius uanum vel ociosum
in naturis: sed omnia facta sunt probabili cau-
sa: et certissima ratione. **E**t per istam viam et inquisi-
tionem cognouit peritissimus doctor noster **P**la-
to naturam partium compositarum ex contrariis quali-
tatibus: et coloribus in sua generatione per com-
parationem ad res compositas et per hoc habuit sci-
am de ideis: et rebus formatis. **D**e adhibeas fide
insipientium dictis: quod dicit scias planetarum diffi-
cile esse: et quod nemo poterit ad ea peruenire: isti
nesciunt quid dicant: quod apud potestatem intellectus
nihil est difficile: et cuncta sunt scibilia et in via
rationis. **S**unt et alii non minus stulti qui dicunt
deum cuncta preuidisse: et ordinasse ab eterno
unde dicunt: non prodest futura preuocere: ex
quo debet necessario euenire: **Q**uid igitur valet
scientia stellarum? **I**sti tamen similiter manifeste er-
rant. **D**ico igitur quod si quedam necessario sunt ve-
tura cum tamen presciant: leuius tolerantur: pruden-
tius declinant: et sic quodammodo evitantur: quod eo-
ipso quod que futura sunt in nostra sunt noticia: et
proinde et discrete transeunt sine molestia et ma-
xima lesione. **A**rbis gratia quoniam hyemis se prepa-
rat nimis frigida: homines preparant hospitium cali-
da: optima idumenta: carbonem: et ligna com-
parant: et sic se de alijs multis premununt: et per
hoc veniente hyeme a frigore non ledunt: hoc
etiam faciunt in estivo calore: per frigidam enim ciba-

ria et rerum species euadit estatis feruore. **S**imi-
liter enim quoniam prescire possumus annos famis et
indigentie: per observationem frumentorum: et prouide-
ntiam rerum minus moleste et leuiter sustine-
mus tempus famis. **C**onfert ergo multum ven-
tura prescire quod melius declinant. **E**t quod pos-
sunt homines quoniam futura preuocunt destinato
rem excelsum tantum precibus fatigare: quod per suam
potentiam futura ab eis auerteret mala: et aliter ordi-
nabit. **N**on. predestinavit. quod sue potentie
in aliquo deroget. **N**on. siquidem homines di-
uinam clementiam deprecari orantibus: precibus: de-
uotionibus: ieiunijs: sacrificijs elemosinis: et
multis alijs bonis: et sic de commissis veniam pe-
tere: et implorantes pro reatibus penitere. **T**unc
est verisimile quod deus omnipotens ab eis remo-
uebit quod trepidant: et formidant. **R**edeamus
ergo ad predictum sermonem. **S**ciendum est quod **A**-
stronomia diuiditur in duas partes. **I**n ordina-
tione celorum: et spherarum: in dispositione plane-
tarum: in diuisione signorum: et in elongatione eorum
et in suis motibus. **E**t ista pars Astronomie vo-
catur scia. **S**ecunda pars est de qualitate: et de modo
cognoscendi motum firmamenti: et signorum: super
rebus euntibus ante quod fiant sub firmamento lu-
ne. **E**t hec secunda pars dicitur Astrologia siue
scientia iudiciorum. **E**t dignior pars astronomie est
scia de tribus rebus. videlicet. **D**e spheris: pla-
netis: et signis. **S**cias igitur quod stelle fixe et plane-
te sunt mille et xxix. de quibus tradam tibi ad ple-
num cognitionem in quadam parte istius operis. **I**ste
philosophus composuit librum astronomie: ut recitat liber
qui dicitur nouem iudicium ut parebit in tertio libro
de physiognomia nostra de planetis. **E**t hoc quod
diximus de Astrologia siue astronomia est pri-
mus modus iudicandi. **S**ecundus modus est geo-
mantia dicta a geo quod est terra et mantia quod
est diuinitio. **H**ec fit per punctationem in arena
aut farina. **F**it et in charta cum atramento linean-
do et colligendo. **Q**uius fundamentum et origo fu-
it ab astronomia de qua paulo ante diximus
nam hoc omne quod mouet ab aliquo mouet se
philosophorum. **E**st autem hec geometria astronomia in-
ferior: et quemadmodum per superiorem: eodem modo
per hanc futura predicuntur. **A**uctores autem quos
in hac vidi ac imitatus sum sunt hi: **P**tolemy. **P**e-
rardus cremonensis: **P**roclius. **B**arholomeus
de parina: alijque: nomina: quorum nunc me latet. **Q**ue
autem dicta sunt ab his: quos numeravi iudico

Introductorium

esse vera: non tantum per eorum dicta quam
 tum experientia mei. Et propterea in huc pre
 se item diem decreui componere librum huius
 discipline deo fauente. Tertius modus iudica
 di est physionomia: que denotat per membra
 exteriora qualitatem anime: per membra ani
 malium: situs et positiones figurarum: contem
 platione quorum fortunam et infortuniam cogno
 scimus: ut in hoc opere patebit: et ostendunt:
 Porcius: Phylemon: Palemon: et Aristote
 les in sua physionomia ad Alexandrum: et in
 physionomia methaphorica cuius initium est.
 Quorum anime secuntur corpora ipse secun
 dum se ipsas non sunt impassibiles a moribus
 corporis. Et ait ad Alexandrum: Conside
 ra et cogita quid pretendat physionomia id est
 norma cuiuslibet: quem vis recipere in maiorem fa
 miliam. Galenus preterea: Avicenna: Ra
 lis in secundo ad Almanzorem: Conciliator:
 Albertus magnus de animalibus. Zachari
 as ac Hieronymus de Manfredis Bono
 niensis in libro suo propter quid: multa de hac
 arte pertractarunt. Et Michael Sauonarole
 composuit speculum physionomie: ut ipsemet
 testatur in libro de balneis in prologo. Idem
 fabricauit Antonius cernisonus illustris phy
 sicus ac medicus: ut dicit. Et philosophus i
 primo de animalibus in primo capitulo. xxix.
 nono decimo: et in problematibus particula o
 ctima problematum sexagesimo problemate: et i
 primo de partibus animalium capitulo secun
 do. Et etiam de partibus animalium libro secun
 do capitulo quarto de hac arte scripsit dux ait
 Habent enim sensum nobiliores: quorum hu
 mor tenuior: et lincerior est. Tamen physio
 nomia diuiditur a nobis quinque modis. Prima
 dicitur methaphorica. Secunda de membris.
 Tertia de planetis. Quarta de lineis in fron
 te existentibus sicut inferius in processu ope
 ris patebit: Est etiam quinta que dicitur physis
 nomia confusa: quas in presentiarum non indi
 co et precipitur in hoc opere. Quartus modus
 iudicandi est chymomantia que pars est phy
 sionomie de qua etiam nunc agimus. Quintus
 modus pyromantia: que fit cum pila ce
 rea proiecta in ignem congruat: et sue forme
 transmutatione a septentrione ab oriente et oc
 cidente cetera. Alii a scintillis fuligine genera
 tis iudicium sumunt. Alii circumuoluunt ipsius

lebetem ubi carnes aut alia coquuntur ciba
 ria. Alii a fumo ab ipso igne causato iudicia
 colligunt: si sit a dextris seu a sinistris. Seruus
 modus est spatulamantia: accepto enim osse
 hyrci recenter intersecti aliqui iudicant quibus
 dam linamentis. aliqui secundum qualitates
 et motus et formas spatularum. Alii iudicant cu
 pellibus animalium. Septimus modus est
 hydromantia: que supra aquam fit: aliqui su
 munt iudicia per cumulos aquarum: alii dicunt
 hoc fieri oleo aque admixto. Alii ymagine ce
 rez: alii candelis accensis et in aqua fluentibus
 et candelis sunt ceree. Et neptaneus: ut de eo le
 gitur: cum conca aqua pluuiali plena: et nauis
 cula proiecta in ipsam que fugam et exilium
 denotauit ad Philippum Regem Macedo
 num fugit: et dicunt eum iacuisse cum Olym
 piade matre Alexandri. Octauus modus
 est aereimantia: id est quidam effectus aeris per
 quos affertur scientibus iudicium. Nonus
 modus est necromantia: hoc fit euocatione ym
 brarum mortuorum: aut cum ossibus cadane
 rum: seu medullis: et ymaginibus. Et inspec
 tione a pueris aut feminis pregnantibus fac
 ta in speculo chrysellino: seu amphora aqua
 plena: sub luna: aut aliis planetis. Alii cande
 la accensa iubent inspicere. Alii polidris vn
 guem perspicere malunt. Alii in vase olei nucum
 pleno spectare iubent. Alii fabricant anulum
 cum diuersis signis: et caracteribus sub di
 uersis planetis. Sed in his non multum tem
 poris conteram ne sit nimis longus. Decimus
 modus sunt auguria: que animalium fi
 unt obuiatione: aut garritione: seu volatu animi.
 Inquit Plinius auguria ex animalibus primis
 comperta dicuntur a Tarando Rege. Michael
 Scotus inquit in libro eius physionomie
 Auguria per diuinationem hominis aut alte
 rius animalis accipiuntur. Etiam ex auditu
 vocis constant auguria. Et augur utrunque
 sexum continet viri vel femine. Per huiusmo
 di scientias res future a longe demonstrantur.
 Et huius scientie signis singula in genere vnus
 quisque iudicare nouit. Unde sciendum est:
 quedam auguria bonum denotare: et quedam
 contrarium: quamobrem dicimus auguria nu
 mero. xii. esse instar duodecim celi signorum.
 Caldei astronomie peritissimi inter augures
 primi habiti sunt: Multi diuinatione quadam

Iohannes
 Grew
 Anno 1675
 Die 11 May
 hic

futura predicebant acti auguris sacris scilicet
 et alijs quibusdam icatationibus: et mala auer
 tere ab hominibus: et bona afferre auguria no
 rant. Insuper somnia et prodigia interpretari
 consueverunt teste Diodoro libro tertio. Aliq
 inter auguria sternutationes ponunt et somniū
¶ Undecimus modus divinationis sunt som
 nia antecedentia: quorū interpretes fuerūt assy
 ri ingeniosi: Indi: Persae: et Caldeae: nec non
 antiquissimi hebreorum sicut est siruachā som
 niorum interpres Regis indorum. Barania so
 niorū interpres soanisam Regis persarum. In
 ter egyptios Larchas interpres somniorum
 Pharaonis Regis egyptiorū. Ioseph pri
 mus somniorum fuit interpres apud hebreos:
 ut testatur Iustinus i trigesimo octavo libro.
 Et etiā Daniel cum affirmatione Auguriorū
 et somniorū hanc disciplinā suis dictis illustra
 vit: exēpla inferendo. Divinus hyppocrates i
 libro de regimine acutorū libro primo. Et ga
 lenus cōmentario decimo septimo Illo para
 grapho. Quorum videlicet omnium a deo recet.
 hanc artē confessi sunt. Et idē Galenus i libo
 Cum ergo quantitas diversitatis: Exponit
 ars augurandi vera est: et futura prenoscit. In
 quit ipse. Sed venite interrogemus quosdam
 divinos askeumos: et significat sermone: suo il
 los qui aspicunt erta vicinariū: et eos qui som
 nia interpretant. Somnia ipsa sunt a deo subli
 mi emanantia: Licet Macrobius distingat in
 ter somnū isoniū et visionē. Hyppocrates li
 bro somniorum iquit. Ex isomnis ea nobis bo
 na sunt: quae ad ultimā noctis parē somniatib
 nobis se offerunt. Et rasis i suis afforismis li
 bro secundo de verbis hyppocratis inquit q
 somno territus surrexerit hoc ei multiens acci
 dit: ut vel moriatur: vel pecuniā amittat. Hoc
 tangit Averroys: et alberus magnus i libro
 de somno et vi alia: q medici ex isomnis qua
 litates humorū: et diversitates egritudinū digno
 scūt. Ingt Avicenna i secundo canone capitu
 lo de vrina: Quidāz homo spleneticus somnia
 vit q precipiebatur ei i somno: ut vrinā suāz bi
 beret omni die ter: et sanaretur: quā rē expus ē
 et inuenit rē mirabilē. Averrois dixit i libro de
 concordia iter Aristotelē et Galenū de genera
 tione sanguinis. Ingt Galenus: quoniam ha
 bebat magnā egritudinē i vena: quae ē iter dya
 fragma et epār somniavit q liberaret si minue

ret sibi de vena quae est inter pollices et indicē
 postea minuit et liberatus est. Hoc idem tan
 git Avicenna. 4. primi capitulo d flobotomia
 auctoritate galeni. Alij salem i mensam proieci
 tuz obijciunt. alij oleum alij vinū offerunt.

De somnijs mentio fit apud Valerius maxi
 mū libro primo capite quinto. Et apud Suet
 onius: dū scribit somniū Julij cesaris qd mor
 tem suam premonstravit. Etiam dixit Vale
 rius De mandane filia astiagis quae somnia
 uir vitez natam ex eius genitalibus ymbra sua
 totā asiaz occuparet: quae res portendebat Ly
 ruz ex ea nascituruz qui pulso astyage avo om
 nem asiam possideret: quae res somnium non
 frustrata est. Hoc idem dixit de Olympiade
 alexandri matre: quae per quietē vidit: e femo
 ribus suis vitez emanātes: quae totuz orbe ym
 brabat: et vsq ad celuz tendebat. Adula
 subriceo: quae per quietem hoibus apparuerūt
 futuros et quidem veros enemus ostenden
 tia. **¶** Duodecimus iudicandi modus anti
 quorum est literamātia: quae hoc modo fit. Si
 tu ad aliquē locū iter capere volueris: aut ali
 quid peragere destinaveris: cuz fueris extra
 ciuitates: vel eo i loco vbi quid tractare volue
 ris. Interroga primuz virū vel mulierē: quēz
 vel quam inuenies: quo nomine nuncupetur.

Si nomen eius incipit ab aliqua istarum lit
 terarum scilicet. a. e. i. o. u. proculdubio inue
 nies: quod repetire cupis cetera. Alij no
 men duorum ligantius inter se accipiunt quā
 libet litteram cum numero suo computando: et
 per numerum nouenariuz diuidendo cetera.
 Alij de coniugio iudicantes diuidunt per sep
 tem: et hec aristoteli et Pythagore attribuun
 tur. Alius rei auenastha doctor hebreus me
 minit. Cuius dicunt fuisse mosem primum
 repertorem. Si super infirmo indicū ē. ferēdū
 nomē egroti et patris et genitricis sumit et pla
 nera dñans. i. dñs eius dici q fuit egritudinis
 sicut supra diuidendo litteras et. **¶** Tertius occi
 mus modus Solmanātia nuncupatur: tunc sic:
 quādo arborū solares cura attentissima ab ali
 quibus denotantibus inspeccantur: sic ex colore
 solis properantis ad occasum: ut per aristote
 lem notatur superius allegatum vigesima sexta
 particula problematum problemate. 6. et in li
 bro de signis aquarū ventorum et tempesta
 tum. **¶** Decimus quartus modus est renamen

Introductorium

tia ut testantur obstetrices de nodo Salamo-
nis in fronte puerorum existente. Decimus
quintus modus est nomantia a nomine distin-
guendo per singulas domos: hunc modum
danieli attribuit et sancto scadiano babilonico
cuius librum habeo sed in presenti reperire non
possum. Sextus decimus est umbilicomantia
i. scientia que fit per umbilicum in egressu pu-
erorum. ex utero matris: quam habeo gratia
mee genitricis: que (circa adulationes e' o'quar)
omnium obstetricum huius seculi peritissima
est. Adulter nostrates marrone se ei plurimum
debere: aperto ore fatentur ipsamque mirificis
extollunt laudibus. Hoc conciliator asserit par-
ticula. x. super problematibus Aristorelicis p-
blemate. 46. ex auctoritate Albumasaris i pri-
mo suo introductorio dicens. Ex parte nutri-
cis cognoscitur per umbilicum quid mulier
debeat parere in uita et reliqua etc. Idem testa-
tur michael scotus in suo de procreatione ho-
minis libro. Adulter alios auctores ad rem
nostram facientes adducere possem quos pro-
pter nimiam dicendi prolixitatem nunc omitto.
Adalta in medium materie exempla afferre
possem: et experientias ab idiotis et doctis fac-
tas narrare: sed timeo ne sim verbosus. Sunt
aliqui super galinarum expilatione confide-
rantes: qui si eas a capite prius expilare ince-
perint tempestive serendum esse asserunt. Si
vero a posterioribus inceperit expilatio sero-
tine serendum esse censent. Tamen experien-
tia est clara: videmus rusticos predicere dispo-
sitiones temporum et signa stellarum nec non
signa lune. Insuper inquit Salenus primo
pronosticorum commento septimo. Sermo
arati in luna est: quod quando extremitas superi-
or manifeste inclinat se significat veros septen-
trionales: Et si est expansa significat ventos
australes. Cum felles caput sibi aut inferius
aut superius lauat temporis mutationem ma-
nifestare presumitur. Alinus auriculas qual-
sans futuram indicat pluviam ut aiunt rustici.
Anseres per siccam currentes terram expan-
sis alis et collo ita gestientes ac si aqua merge-
rentur: proximam pre se ferunt pluviam. Aliqui
deimantia videntur: hoc est divina revelatione
mediatibus angelis ad nuntiandum missis his:
quibus deo visum est esse aliquid enuncian-
du. Alii mensium kalendas inspiciunt. Quod si

ianuarie kalende die dominica inceperint hyeme
calidam ostendunt: per humidum: aestate calida
et ventosam: autunnum ventosum: frumenti uti-
litatem: annonam bonam: mellis sufficientem
habundantiam: puerum vberissimam copiam:
legumina multa: fructus ceteri peribunt: pugne
erunt et pax fiet. Et consequenter de alijs die-
bus et mensibus etc. Alia solmantia: quas etiam
supra tetigimus videntur. Et si die domini
ca sol clarus descenderit ad orientem: clarum
erit tempus usque ad diem iouis. Quod vero die
iouis sol clarus occiderit usque ad diem domi-
nicum serenitas habebitur. Alii: ut coquit velan-
do ignem si cinerem proiecitur ruere viderint
pluviam pronunciant. Si vero contingat cinere
non moveri: nec ruere: serenitatem futuram di-
cunt. Alii cum caro salita huncectatur pluviam
divinant. Alii ventis in prima ebdomada
augusti pugnabitur: quem ventum viderint in
illa superastare: illum toto anno vincere asserunt.
Inquit alkirandus in suo libro secundo de apo-
crationis in capitulo nonagesimo primo de pe-
largos idest ciconia. Omnes species avium ab
egypto et lybia et Syria aduolant et veniunt in
liciam ad flumen: qui vocatur xantos ad mare
rubeum: et in eo loco committunt prelium cum cor-
nis cornicibus et alijs scilicet seginis et vulu-
ribus: et cum omnibus carnes vorantibus: nam
ille presciunt tempus: et adveniunt omnes pelli-
canorum quoque exercitus et in una parte rispe
fluvij aciem parant. Corvi autem et vulvres
omnesque sarcophage idest carnivore aves in
altera fluminis parte castra collocant. Sciunt eni-
dies in quibus debent congregi: Tunc audi-
tur clamor usque ad celum: et sanguis fluens cer-
nitur in flumine: et multitudo avium vulnerata
rari et prostratarum. Et pariter ingens illarum
depilatio prospicitur: adeoque ex earum pen-
nis licij sternunt etiam sibi lectos sumptuosissi-
mos. Post vero belli exitum: qui iudicare vo-
lunt vident numerum avium interfectarum cuius
sint generis: an sint sarcophage plures iterempe-
te: an pelagorum et pellicanorum minor cecide-
rit numerus: et hinc pronostica sumunt ad vite
humane utilitatez. Nam si pelagorum exer-
citus vicerit: divitiarum et frumenti aliarumque
frugum copiam promittunt. Si autem corvi
superiores extiterint. Adulteritatem ovium:
bonum aliorumque quadrupedum denunci-

ant. Translatus fuit liber iste alkirandi Lō
 stantinopoli Adannele imperante anno mun
 di .629 anno vero domini nostri Iesu chri
 sti .1100. indictione .2. Aliqui alio: qui suam
 ymaginariam habent supra intellectum: di
 cunt: Si vis scire quid tibi somnium pronosti
 cari velit aperi *Psalterium*: et prima littera:
 quam repperies in summitate folij tibi denota
 bit quod optas et desideras. *A.* significat po
 testatem vel dilectionem. *B.* potestatem in
 bello. *C.* et *D.* merorem et mortem. *E.* et
F. progeniem nobilem. *G.* significat casus
 vitiosum. *H.* amorem mulierum. *I.* bo
 nam vitam. *K.* stulticiam et iocunditatem. Et
 alia que nolo scribere breuitati consulens. Ali
 qui indicant secundum q̄ dies natalis domini
 venerit: *Nā* si fuerit die solis hyems erit bōa
 szventosa:estas sicca et bona: vindemie bone et
 cetera. Et sic discurrendo de die lunis et mar
 tis: et ceteris diebus cum suis iudicijs. Aliqui
 etiaz conati sunt inuenire horoscopus natorum:
 vt alexandrinus philosophus: quem dicunt su
 isse discipulum aristotelis inquit si vis scire quā
 do homo natus sit: vide computum nominis
 sui et matris sue: et diuide per. 28. si remanserit
 1. vel. 2. erit caput arietis. Si vero. 3. vel. 4. e
 rit finis arietis. Et sic de alijs numeris discur
 rendo per totum Zodiacum colligendo per
 quandam suam tabulam cum numero compu
 tato cum suis litteris: quam non pono et per
 istum modum iudicabat et fortuna et infortu
 nia viuentium: et pronosticabat. Quidam etiaz
 gloriuntur se scire signa que sunt sub pannis in
 corporibus hominum: sicut nigellum cicatrice
 verucas et alia signa et per istam viam. Aliqui
 ceptores dicunt se esse phsyonomistas: dicen
 do ita habes tale signum in tali loco. Ego mul
 toriens istud probavi: et aliquando inueni ve
 ritatem: et aliquando non. Et per istam viam
 multi melancholici sicut hebrei pronosticantur
 auctoritate Rabi bauerisiba. Aliqui per aspec
 tum hominis: sicut Rabi yamberazel in suo
 libro de interrogationibus: cognoscunt signa
 in corporibus humanis: sicut porum: nigel
 lum: lentiginem: rubedinem in seperabilem: et
 tumorem carnis sub pannis. Inquit idem ba
 lyamberagel: per aspectum hominis et per si
 gna in eo apparentia potest quis scire signa tec
 ta: que habet homo per membra. aspicias bo

minem: et si veneris signum in nare habet: ali
 ud habebit in virga Virili: et aliud in costis a
 parte sinistra: et aliud sub capillis in pendili.
 Et si in facie inuenies signum aliud erit in te
 sticulis. Et si habet in fronte signum aliud ha
 bebit in pendili. Et si habet signum inter su
 percilium et palpebras: aliud habebit in vul
 tu inferiori: et aliud inter vmbilicum et pendi
 lem. Si habet signum in vultu subnas nare
 aliud habebit in brachio inter cubitum et hu
 merum. Et si habet in supercilio: aliud ha
 bet in pectore. et si habet in manibus signū ali
 ud habet in Virga et pēdili. et si videris signū
 in gula aliud habet in costis a parte dextera.
 Alii in retrogradi phsyonomiste aspiciūt i as
 pectū hominis cum quadam sua fatua regula
 et conātur inuenire signum ascendens et in
 dicant signa coperta: et aliquando inueniunt
 veritatem per accidens: sed vt plurimum men
 dacia: Et quare non possunt dicere veritatem
 dicimus in libro secundus. Aliqui per quan
 dam suam viam etiam inuenire querunt horo
 scopum. Et dicunt: Tibi ascendit aquarius:
 ergo caueas tibi a signo in oculo dextero aut
 in brachio sinistro. Si autē ascendit pisces
 dicunt timidum esse de fronte: vel latere: vel co
 xa: vel brachio: Et sic procedendo per ordi
 nem secundum diuersitatem signorum: diuer
 se iudicant. Insurgunt etiam aliqui ingeniose
 procedentes: qui ex litterarum propriorum
 nominum initio pontificum obitum diiudica
 re attestantur. Si enim alicuius pontificis no
 men proprium ab aliqua litterarum ante. *S.*
 initium sumat: vita vtiq; illius. *S.* non transi
 bit. et hoc cum ex numero litterarum annorū
 numerum concluditur. Si autem idem no
 men proprium sit ab. *S.* tunc per annos
 obitum suum diiudicare non inconuenit.
 Si autem primum pontificatus annum tran
 sierit ab. *f.* vsq; ad vltimum. a. b. e. a. b. f. vsq;
 ad. *f.* posse viuere arbitrantur: reliquis tamen in
 connumeratione litterarum his litteris. b. k.
 x. y. z. et. *p.* Iudicatio hec fundatur in ex
 perientia. Eugenius enim cui proprium no
 men erat Gabriel decē et septē ānos vixit: Vt
 si recte aspexeris a. g. vsq; ad. *S.* inclusive sunt
 decem et septem littere. Alii etiam ex vmbilici li
 neis iudicare nituntur: inter quos est Pthio
 lomeus philosophus et pōius gallicus dicētes.

Liber primus.

Qui habet unam lineam in umbilico: significat scientiam. Qui habet duas sub umbilico plures uxores. Si tres multos filios denotat. Si quattuor vitam promittunt diurnam. Si quinque magnam sublimationem aut magnam honorem. Si sub umbilico duas lineas inequales quis habuerit significat hominem malignum adeo ut de ipso minime sit confidendum. Multa alia dicere possem sed huic introductorio nostro finem iam imponere volens: de his que dixi contentus finem faciam. **Hec** quod hec diuinandi ars in omnibus modis et partibus suis vera sit plures rationes adducam: cum satis superque de hoc disseruerit et copiose Dominus Magister Alexander Achillinus in omnibus artibus adeo excellens ut non humanus sed diuinus potius indicandus sit: in libello quodam: quem mihi sua benignitate dedecit. Ad eum autem librum studiosos et curiosiores esse voluerint remitto: ibi enim: si quid dubietatis habuerint: remittent: artesque diuinandi veras: ac firmissimas fundamentis munitas pro certo reputabunt. **Ceterum** est ut in quot libris opus nostrum diuidatur quid ne in unoquoque libro tractemus enarrare conemur: ut facilius sit ad hanc scientiam perspicendam aditus. Diuiditur ergo Anastasis nostra in sex libros. In primo libro cuius tractatur aliqua capitula et veluti commentaria pertinentia ad dictam artem: que generalia erunt: et vniuersalia. In secundo vero libro ponentur capitula particularia a capite usque ad pedes de omni membro gradatim: cum diuersis questis facis per discipulum nostrum Augustinum in hac arte peritissimum. In tertio libro dicetur de physionomia planetarum: et de lineis existentibus in fronte incipiendo a Saturno. In quarto libro ponetur dialogus in Chyromantia cum diuersis questis et disputationibus contra Anthiochum celsentem Chyromanticum et multos alios: interrogante etiam Augustino nostro. Quintus liber certa continebit capitula: cum Chyromantia Conciliatoris: ponentur etiam multe ac varie nostre additiones: et hec vocabitur Chyromantia magna. In sexto et ultimo libro tractabimus de Chyromantia parua cum capitulis distinctis et reollectis in Chyromantia magna. Et sic finis est introductorij nostri: et eorum rerum que in singulis libris continentur.

Eiusdem Bartholomei Loclinis Bononiensis Liber primus Physionomie Et sue Anastasis. Cuius caput primum demonstrat quod anima sequitur corporalem complexionem: Et quod prudentia nostra euitare fata possumus.

19

Academici ac peripatetici philosophi testantur quod anima nostra habetur corporis sequitur. Inter quos omnium peritissimus Platon: ita in physionomia sua similitudinaria dicit. Homo qui membra similia

habet alicui animali illius sequitur naturam. **Exempli gratia:** qui nasus habet aculeum hic moribus aculeis utitur: hoc est magnanimitate: crudelitate: rapacitate. Qui vero vultu sicut canes hispani habent: tales iracundi et loquaces iudicant a metoposcopia. **Exemplificat** preterea de pluribus aliis animalibus ut in precesu patet. **Pirice** etiam probat hoc **Gulielmus** commentator physionomie Aristotelis: **Angens** Galenus in tractatu primo de iunamentis membrorum dicit: corpora animalium sunt in strumenta animarum: que sunt in eis: ut per ea et per diuersitatem membrorum suorum explicet illud: quo indiget anima. et tunc necessarium est quod membra corporis cuiuslibet modi animalium sint conuenientia dispositioni anime illius animalis hec **Galenus**. **Sicut** igitur diuersa animalia habent animas diuersimode in suis affectionibus dispositas: ita habent diuersimode membra disposita ad sequendum conuenienter suas affectiones. **Et** ut igitur **Comentator** primo de anima diuersitas animarum facit membrorum diuersitatem: ubi dicit quod membra leonis a membris cerui non differunt nisi propter anime diuersitatem: ita quod quia anime humane in diuersis membris diuersimode in suis passionibus dispositae sunt: et corpora hominum diuersorum diuersimode disponuntur secundum diuersas dispositiones animarum. **Des. n. operantes** et passiones anime videntur esse cum corpore: quod maxime patet in passionibus anime occupabilibus: sic sunt: ira: in insuetudo: timor: misericordia et reliqua huiusmodi: que non sunt absque motu locali cordis dilatationis et constrictionis: et absque physica alteratione: quod patet per

Physonomie

signum: quia secundum quod homines sunt diuer-
sarum complexionum et differenter in alteratio-
nem incurrunt: et in his passionibus differen-
ter se habent. Sunt enim quidam qui foribus
et manifestis periculis superuenientibus nul-
latenus prouocantur ad iram propter eorum
flegmaticam complexionem frigidam et humi-
dam non aptam ebullitioni: et alij in talibus
nihil timeant: sicut qui malum sanguinis ha-
bent: et corda calida. alij autem paruis et debili-
bus causis superuenientibus cito incitantur ad
iram quorum corpus est faciliter irascibile: et se-
re ita dispositum: ut in cohericis accidit habentibus
corda calida et sanguinem lenem qui fa-
cile sursum mouetur. Et ad hoc hoc manife-
stum est magis in his qui sunt timentes quan-
do nulla causa timoris imminet: ut accidit in me-
lancolicis: qui sunt frigidi et siccis: et pauci spi-
ritus: et modici caloris in corde. in quibus pro-
pter vapores melancolicos nigros ascendentes
fantasmata et apparentie terribiles fiunt: indu-
centes timorem. Hec Gaieranus in primo de
anima ex alberto. Quia igitur in sciendis non
solum proceditur a priori: siue a cognitione
causarum ad cognitionem effectuum: sed etiam
e conuerso a posteriori scilicet a cognitione effec-
tuum ad cognitionem causarum: et hoc in om-
ni genere causarum: ut patet ex libro priorum.
Ex dispositionibus igitur corporum a posteri-
ori congrue potest argui dispositio animarum.
congrue igitur processerunt philosophi in tra-
dendo physionomia et dispositiones corporis
et per hec postea indicantur de moribus et dis-
positionibus mentis. Unde Plato dicit quod
pueris et adhuc iuuenibus existentibus cum
ad hoc mouentur motu celi et non ducti ratio-
nis: considerandum est ad quam artem siue
mechanicam siue liberalem sunt magis incli-
nati: et in quo magis delectentur: ad hoc enim
ut dicit: sunt dispositi a natura ita quod si in illa ar-
te nutriantur in illa peritissimi euadent. Si au-
tem se exerceant in alijs nunquam erunt habi-
les inclinatione naturali in contrarium reluctan-
te: hec Plato. Unde Aristoteles in predica-
mentis capitulo de qualitate assignans differ-
entiam inter passiones: et passibiles qualitates
dicit. Illas qualitates et passiones anime: que
mor in nascendo fuerint scilicet: que nascuntur
cum hominibus et sunt a natura ut est de natu-

ra ire et huiusmodi iste inquam vocantur passi-
biles qualitates quia sunt difficulter pretereun-
tes et omnino immobiles. Difficile est enim
mores naturales immutare: qui scilicet sunt
ex complexionem naturali: et influentia celi. Dic-
enim Plato anima vero est adeo super materia
ut eam non attingat elementorum procella et
iniquitas certantium qualitatium: nunquam rursus ex
eo inquinabitur quod alienam aliquam et nature
sue aduersam quandoque suscipiat qualitatem
que noxiam ipsi inferat passionem. Primum
namque subiectum passioni expositum materia est:
per quam et quantitas ipsi immersa et qualitas
quantitatem coherens exponitur passioni. Quo-
circa essentia illa que est a materia separata id
est potentia separabilis nullam habet in se ip-
sa potentiam per quam alienum quicquam et
hostile suscipiat unde passioni subijciatur. Hec
Plato in quinto theologie capitulo quinto in
de Galenus in octavo regni sermonem faciens de natu-
rali cordis complexione: que per signa et mo-
ribus indicatur: dixit se de moribus sermonem
non exprimere sed exercitatorum philosophia:
sed primo et principaliter de moribus in quibus
homines naturali quodam instinctu inclinan-
tur: et ad fortuna preparantur bona. Licet enim
celum non possit agere in animam humanam di-
recte: eo quod nullum corporale potest agere direc-
te in spirituale. Ideo de futuro sibi poterit pro-
uidere. Unde Isaac quinto februm dicit quod
anima rationalis dignior est stellis: quamvis ac-
tio minime ei accidet nisi in ignorantie vinculo
fuerit inuoluta. Nihilominus potest agere in
ipsam indirecte agendo in corpus: et organa
virtutum sensituarum: que sunt ipsius anime
instrumenta: quibus sic vel sic dispositis anima in
suis operationibus naturalibus perficit vel de-
ficit ab eisdem. Patet igitur quod signa cor-
poralia physionomizandi de moribus homi-
num naturalibus magnam inducunt probabilita-
tem et non necessitate. Quis scire ut superius in
introductione nostro recitauimus Porcius apud
antiquos summus metoposcopus fundator et
princeps extitit hunc phylemon: et palemon et
Zopyrus sequuti sunt. Archiphysionomus et
dicitur fuisse Hermeus tremegistus: ut narrat guli-
elmus narice physionomie commentator. huius
quoque discipline professor: princepsque pipatencorum
Aristoteles: ut in introductione nostro dictum est:

in sua physionomia methaphorica efficacissi-
mis rationibus idem probat: dum inquit:
Quoniam et anime sequuntur corpora: ipse secū-
dam se ipsas non sunt impassibiles a motibus
corporis. Hoc autem valde fit in ebrietatibus
et in egritudinibus: multum namque anime mu-
tari videntur a passionibus corporis. Et econ-
uerso ut corpus comparatum passionibus ani-
me multum: ut circa amores et timores: et tristi-
cias: et delectationes. Amplius autem et natura
facilis vel generatis magis ut aliquis conspi-
ciet et corpus et anima: ita se habent generalia:
quod fuerit circa plurimarum passionum ad inui-
cē: nunquam enim factū: vel generatū est tale quod
corpus haberet alterius animalis animā vero
alterius sed semp eiusdem idest animalis cor-
pus et anima. Quare necessariū ē cōsequi cor-
pori talē formā. Amplius autem et scientes cir-
ca unūquodque animalium ex forma possunt cō-
siderare: veluti equites equos et venatores ca-
nes. Idez tenet flavius Aegerius in libro de
re militari dū inquit ex vultu et oculis: ex om-
ni cōformatione membrorum eos eligat: qui imple-
re valeant bellatoris officium. Nā non solū in
hominibus sed etiā in equis: et canibus virtus
multis declarat indicijs: sicut doctissimorum ho-
minū disciplina cōprehendit: quod etiā in apib⁹
manuans auctor dicit esse sernādū. Nā duo
sunt genera: hic melior insignis et ore. Si ruti-
lis clarus squamis: ille horridus alter desidia:
latāque trabēs inglorius alui: ut etiā p³ per re-
nophontē in libro de venatione. Si autem hec
vera sunt: ppter ea autē hec vera sunt: erit ita
que physionomizare: Et magis inferius. Alii
autē hoc faciebant: non ex oibus animalibus ex-
periebant: sed distinguebant ex ipso genere ho-
minū secundum gentes: quęcunq; differrent se-
cundum sensus et mores: ut egyptij et traces et
scyte. Similiter electione signorum faciebant
et. Ideo heraclitus ait aer siccior anima pru-
dentior ac melior: Ego dico quod nos videmus
vulgus imperitum sine aliqua ratione et funda-
mento indicare quasdam res cū ambiguitate in
hominibus: veluti cū dicit d aliquo turpi aspec-
tu: hic mihi non placet. Insuper dicit Dens
auertat et conseruet me ab illo homine ab eo no-
tato: ut sunt gibbosi et strabones. Penitus in
super plebem susurratē. Si equus dū est in cō-
tinuo motu assidue circūuoluerit candā dorsū d

bilitatez denotabit. Discatores anguillaz op-
timā esse et bene cōplexionatā iudicabunt: que
has habebit cōditiōes scilicet ut sit capite par-
uo: pelle alba: vel si nitida fuerit brevis et cras-
sa secundum formam. Multa quoque alia in bru-
tis cognoscuntur: si plebis iudicium verifica-
tur: sola experientia et non ratione. Et si
hec in animalibus ab imperitis iudicantur:
Quanto magis philosophi cum suis argumē-
tationibus euidentissimisque rationibus: melio-
ri et efficaciori veritate credendi sunt: cum ma-
xime de homine loquentes per signa exteriora
cognoscere ac perspicere intrinseca anime glo-
riantur et merito. Ab habent enim que dicunt
maximam apparentiam propter nobilitatem
subiecti. Ut philosophus in libro de Regimi-
ne principum. Nobilissimum animalium est
homo: ex nobili animali nobilis intelligentia
sequitur: et mores habet secundum comple-
xionem: et corporis habitum. Sangui-
neus mores sectatur sanguineos: et colericus
colericos: ut per hos versiculos apparet com-
positos per Joānem michaelem sauonaro-
lam in sua pratica dum inquit.
C Sanguis largus amas hylariss: ridēs rubensque
Lanas: carnosus: sans audax: atque benignus:
C Plene bile tumens: hyrslus p³ dig⁹ audax
C Gallax: irascens: bili subiectus habetur
C Astutus: tenuis cūct: croceoque colore
C Somn⁹ Regimaticol caprar: et ierria multax:
C Ore spūit multum: tassit conamine multo:
C Sēp habet: picuis facie: color alb⁹ adheret:
C Inuidus et tristis: capies: dextreque tenacis:
C Et malincolicus his signis notus habet:
C No exps frandis: timid⁹: luteique coloris.
Idem testatur Galēus primo de cōplexioni-
bus et in libro regni et in libro ubi probat ani-
mā corpus sequi. Idē sentit Auerrois quarto
colligeb⁹ capitulo de accidentibus triū virtutū
scilicet ymaginatiue cogitatiue et memorati-
ue. Ut inquit Serapion capite de alo: Et ra-
sis in secūdo Almāforis: et cōciliator. Albert⁹
magnus in libro de physionomia idest in p^o
de animalibus: et in cōpendio sue Theologie:
et Michael scotus in libro de physionomia: et
Aristoteles in secūdo de anima: et i^o metha-
phisice testat ex sanitate aie sit sātas i corpore.
Et in libro de natura animalium capitulo de
cimonono dū ait. Sanguis sol⁹ oīuz humorū cō

sparsus per totum corpus animalium est: Et semper quam diu vita seruatur: sanguis unus animatur et feruet: oritur primus in corde ante quod totum corpus formatur: Si multum sanguinis effluat anima deficit: si nimium vita interit. Si sanguis immodice humescit: morbus infestat. Tamen cum homo sit animal politicum: et cum habeat intellectum agibilem et seperatum a passionibus corporis potest vitia et fata superare: ut tenet philosophus primo politicorum: anima naturaliter dominatur corpori: sicut dominus seruo. Et ut igitur Aristoteles primo ethicorum nos sumus domini nostrarum operationum. Cum enim homo omnium animalium Rex et princeps existatur 3^o d^o iuuentutis membrorum affert Galenus: idcirco iter cetera erecto capite incedit. Unde ingeniosus poeta Quidius ait.

Prænaque cum spectent animalia cetera terram
Os homini sublime dedit: celumque videre
Iussit: et erectos ad sidera tollere vultus.

Si celi nos cōstringerent non oporteret adhibere consiliū: ut dicit philosophus primo peryhermenias: et magis corroborat secundo de anima dicens: quod actus actiuorum sunt in patiente dispositi et bene. Nā videmus in aliquibus regionibus homines consilio et legibus fata superare: et hoc manifeste patet in regione dominio venetorum subiecta circa pedicularis vici et etiam in multis regionibus: ut in alemania gallia: panonia: et sic de singulis. Exempla vni induco: celestem preuideo influxum saturni influere frigiditatem hac in hyeme prouideo mihi d^o igne et vestibus: ut etiam d^o in introductorio meo: ergo celi influxus patientem bene dispositum non inuenit: et consequenter non potest perficere suam actionem: quia materiam comperit indispositam: et inalterabilem.

Idem sentit Auicenna in capite de febre per silentiali dum inquit. Principium omnium horum sunt forme ex formis celi facientes esse necessarium illud cuius aduentus ignorat. Licet sint quidam qui dixerunt in eo aliquid non proportionatum esse ad causas eius immo oportet ut scias: quod causa prima longinqua ad aliud sunt figure celestes: et propinqua dispositiones terrestres: et cetera. Et subdit. Agens ei solū quandoque peruenit: et patienti non est preparatio non accidit actio et passio. Et istud intelligit Ptolemaeus in centiloquio verbo. s. dum inquit optimus astrologus multa mala evitare potest: que secū-

dū stellas ventura cognouerit. Et dicunt aliqui quod idem ptolemaeus in suo libro prouerbiorum dixit: Sapiens dominabitur astris. Hoc prophylosophia actibus: moribus: hominum necessitate minime impingeret. Sed inclinationes ex sanguine spiritibusque quoddam causas impulsivas ostendit: quare non immerito ait Porcius animam in sanguine fore fundatam operatione tamen non essentia cum sic probatur omnino a corpore esse separata: et ideo possunt freno sobrietates retinere ad vnguem. Aristoteles dicit potestates rationales esse ad oppositum uersutas. Unde ad alexandrum dixit: hanc esse phylosophiam victoriam quidē et abstinentiam concupiscibiliū. Testatur Tullius quarto Tusculanarum circa vltimum de physionomia quoddam Zopyro: qui naturam cuiuscumque ex forma prospicere proficibat. Derisus est a ceteris: quia illa in socrate uita non agnosceret: ab ipso autem socrate subleuatus est: cum illa sibi signa inesse: sed ratione correctā diceret: Aristoteles in tali historia persuasit discipulis hyppocratis choi: ut eius figura depingeretur: que depicta tandem et optime expressa delata fuit phylemoni ingenti physionomo: quā cum aspexisset: et membrum membrum comparasset: uix signorum aduertens pronuntiavit ipsum esse virum luxuriosum: deceptorem: cōmū appetentem: ob quā causam discipulis indignis eū culpanibus: et flagellis fere ridentibus: quod de viro eximio talia iudicasset: ab eis tandem hoc iudicium ad hyppocratem delatum est: qui confessus est phylemonem verum omnino de ipso protulisse: neque unā litterarum pretermisisset: sed eum ex amore phylosophie et honestatis: sui cordis concupiscentias ratione vicisset: et studio atque abstinentia accepisset: quod prius eius nature negatum extiterat. Eadem sentit albertus in primo de animalibus: et conciliator in sua physionomia: et Aristoteles ad alexandrum inquit homo semper in omnibus secundum rectum iudicium rationalis intellectus operatur appetitum sensitiuum: sibi per omnia ad suum imperium: vel secundum suum beneplacitum obediendo: sicut hyppocrates: ut superius dictum est: faciebat. Nota quod omnia ista signa maximā inclinationē inducunt: cui difficile est obuiare: licet possibile: ut etiam tenet theologi: Quare concludemus voluntatem nostram: sub nostre potestatis imperio esse subiectam.

Physionomie
1670
Luce m.
vare.

Capitulum secundum contra Plinium et suos sequaces in undecimo libro capite. 52. ubi stimulat metoposcoscos: atq; Chyromatricos: et precipue phylsophum et trogum. et in hoc loco ostendemur diffinitio phylsionomie et embrionis generatio.

16 **R**equit Plinius. **A**duro qui dem Aristotelem non modo cre didisse prefata vite: non modo esse aliqua in corporibus ipsis: verumtamen prodidisse: Que quamquam va na existimo: nec sine cunctatione proferenda ne in se quisq; et auguria anxie querat attinga tamen que tantus vir in doctrina non spreuit. **I**gitur vite breuis signa ponit raros dentes et cet. **I**nfertur dicturi sumus q; philosophi perveniunt ad debitam cognitionem per tres modos: aut quia aut propter quid: ut in pre cedentibus tactus est: aut propter experientia. **N**os hoc loco ostendemus propriam causam huius. **N**ecessse est diffinire prius: quid sit phyl sionomia: et unde habeat derivationem: et qd sit embrio: et quod et que sint membra sperma tica propter maiorem: et universalem cognitio nem. **I**nquit Conciliator in lib. suo de phyl sionomia capitulo secundo et decisione tertia. **N**on nullis autem dicta est phylsionomia a phylis greca lingua natura et onoma nomen: eo q; ipsa naturam nominet. **S**unt et alii aliter derivantes: volunt enim q; phylsionomia di catur determinatio vel lex nature a phylis qd est natura et nomos qd e lex. **E**x quadam naq; ordinatione et lege nature inest q; talis corpo ris forma vel potentia anime imprimatur et e contra **I**deo phylsionomia sic diffinit. **P**hy l sionomia est sciencia passionum anime naturali um corporisq; accidentium habitum vicissim permutanturq; utriusq;. **D**ico autem passionu alterantium quoniam signa et membrorum dis positiones quas phylsionomi considerant non referuntur nisi ad passiones et accidentia: que primo in eis naturaliter inexistunt: et no ad il la que sibi sunt acquisita secundo ut musicar: geometria: in anima caliditas seu frigiditas: molities vel durities corporis ex advenienti extrinseco causata. **T**alia enim no alterant sic anime habitum ut demum corporis formam permurent. **N**ec autem sunt hominata corpori un

q; occurrentia cum non ex suis nature princi pijs ipsum taliter exagitent: naturam exinde anime non physice permutant. **O**portet itaq; phylsionomum cum talia sint errores pollicen tia: signa et dispositiones corporum ex ipsa rez natura orta: et anime conceptibus membroru ne accidentijs proprijs propter orta recipere que utriusq; simul ex alterent habitum ut ira: concupiscentia et huiusmodi simitas: et par uitas: et talium cetera: communia vero et ex trinseca tanquaz impertinentia ab hac confide ratione repellere. **D**e generatione aut embrio nis inquit Lanfrancus i sua chyurgia maiori **Q**uattuor sunt passiones: alias intentiones a pud reru certitudinem inquirentes: quaru tres quamq; in verbis videantur aliquantulor discor dare: tamen in vna conveniunt veritate. **N**am phylsophorum summus idest Aristoteles di cit q; embrio generatur ex viri spermate et san guine menstruoso mulieris. **E**t sperma viri se habet per modum factoris: et sanguis men struus per modum materie: hoc quidez taliter intellexit Averrois q; sperma viri nullo modo staret in substantia embrionis: et q; sperma mu lieris ad generationem nullo modo intraret. **S**alenus vero ponit ex duobus spermatibus viri scilicet et mulieris ad invicem agentibus et patientibus embrionem causari. **I**ta q; vnus quodq; ipsorum agit in aliud: et patitur ab alio et ex comixtione ambozum adinvicem causat embrionis generatio: ita tamen sit q; ex sper mate viri sit actio fortior: minor autem ex sper mate mulieris. **A**uicenna vero qui i dictis ap prime phylsics laboravit Saleni sequens op pinionem cassat omnino Averrois dictionem dicens: **Q**uod ex duobus spermatibus sit ge neratio embrionis: ita quod si mulier non sper matizat: non sit filius neq; filia: et sicut coagu lum se habet in caseo per viam coagulationis active: **E**t sic se habet per viam coagulationis passive: ita sperma viri ad embrionis genera tionem se habet per viam coagulationis active **E**t quemadmodum vnusquodq; duorum coa guli scilicet et lactis est pars substantie casei: q; sit ex eis: ita vnusquodq; duorum spermatu est pars substantie embrionis: nec istud verbu discordat a phylsopho: **N**am sperma mulie ris est adeo a natura sanguinis elongatum pp mulieris frigiditatem non valentis illud bene

decoquere: et propter vicinitatem vasorum sper-
matis: et matricis: quod non est dignum vocari
sperma. Et propter hoc voluit philosophus ip-
sum sanguinem menstruum appellare. et etiam li-
cet ex duobus spermatibus fiat embryonis pri-
ma generatio ex quibus omnia membra consi-
milia: excepta carne et pinguedine generantur
tamen ad ipsorum augmentum: et ad carnis gene-
rationem: et pinguedinis sanguis provenit men-
strualis. Matris vero mulieris: que formam
habet naturalem: et complexionem aptam ad con-
ceptionem: sicut quelibet membra formam habent
convenientem ad eorum proprias actiones cum trans-
glutit sperma ad ipsas matricis profundum:
tunc tota se naturaliter colligit circa illud: suamque
raliter claudit officium: quod non posset illud
intrare stilius. Informantia vero virtus appro-
priata huic officio cum deo glorioso continuata: quod
non comprehendit: quoniam est de secretis dei
modum invenit mediante calore naturali: qui est
instrumentum eius. Spiritus vero qui descendunt
cum duobus spermatibus: sed cum spermate pa-
tris plus permiscetur illa spermatem: et itendunt
generare unumquemque spiritum: tam vitalem quam ani-
malem: quod naturale: et mineram unicuique propriam:
et hoc facit in sex primis diebus in illis solum
spermatibus de sanguine menstruoso nihil pe-
tens: quoniam usque ad illos dies non fit talis
resolutio de qua curet. Postea incipit ap-
petere: et menstruum sanguinem attrahere: et tunc
incipit attrahere: et in tribus diebus incipit fie-
ri puncta et lineationes: et in sex ultra sanguis
menstruus intrat in spermate: qui quidem san-
guis toto conceptionis tempore in quinque par-
tes dividitur. Prima mutatur in naturam sper-
maticam: et tendit ad augmentum membrorum
a duobus spermatibus habentium principium
Secunda pars est sanguinis grossi: quare cali-
ditas coagulat: et mutat in carnem. Tertia
pars subtilis: quare frigiditas coagulat: et muta-
tur in pinguedinem. Quarta pars boni sangui-
nis qui superhabundat ab his omnibus: et trans-
it ad mamillas: et convertitur in lac. Quinta que
superfluit ad hec omnia usque in diem partus re-
manet in matrice. Post. xv. dies a principio
conceptionis. xii. diebus sequentibus fit san-
guis: humiditas: caro: nucha elongatur: cor: et
cerebrum: et par: in tribus vesicis incipiunt appa-
rere. Deinde apparet umbilicus: qui quaquam

post illas appareat: ante illa tamen perficitur.
In decem sequentibus diebus elongatur ca-
put ab humeris: Menter a lateribus: extremi-
tates a ventre. Quatuor diebus sequentibus
perficitur totus quique sequentibus: et sunt. xlv.
scilicet duplicatis omnibus: et sunt. ex. movetur
triplicatis omnibus: et sunt novem menses: in quibus
nascitur: hoc tamen in aliquibus fallit sed ut
plurimum verificat. Unde versus.

Cum recipit matris generatio sperma penitus
Per i lacte dies statim: tribus linea pueris
Incipit: et sanguis sex post in spinare transit:
Humiditas caro fit: sequentibus in duodenis
Nuchaque logat: ita membra regalia stat
In reliquis novem extremis latera distat:
Humerus et cervix veter: quatuorque sequentes
Perficiunt totum: dat sensus: denique quinq;
Duplica: sicque dies dat nonagesima mortu
Si queris ortu: tunc tempus triplica totum.

Sola ergo caro et pinguedo generatur ex san-
guine menstruoso: ossa vero et cartilagine: li-
gametamervi: vene: corde: arterie: paniculi: cur-
tis ex duobus spermatibus generantur: ut vult
Avicenna: et omnes alii doctores: et ut appro-
bat experimentum Chyurgicum. Na si aliquid isto-
rum membrorum amputet nullatenus vera re-
stitutione restauratur: quoniam eorum mate-
ria fuit sperma parentum: quod formam aliam
acquirit: sed caro cuius materia est sanguis:
et quotidie generatur in nobis: cum sanguis dat
formam veram restitutionem recipit completam:
hec Lanfrancus. Ideo dentes qui generantur ex
materia antedicta scilicet spermatice: que indi-
visibilis est: et que in radicali humido convertit-
sic scilicet membro iciso in quacunque minima eius
parte semper reperitur: ut arguat sic: omne si-
gnum est representativum sui signati: sed den-
tes generantur ex materia spermatice: ergo si ex-
trahant nulla vera restitutione restaurari pos-
sunt: patet consequentia cum maiori: minor est
nota quod dentes originem habent a cerebro: et
quanto rariores sunt et exigui tanto plus osten-
dunt virtutis spermatice et cerebri debilitatem:
et ex consequenti totius corporis debilitatem:
et malam complexionem cum cerebri compo-
sitione: ex quo sequitur radicalium membrorum dis-
cordantia scilicet cordis: epatis: et cerebri: et ideo
breuitas vite talibus pronosticat: quia virtus non
consistit nisi ex humorum equatione propter an-

tedictorum mēbrorum concordantiaz quēad-
modum alibi ostendemus. Aliqui dicant Ju-
lium Cēsaŕem habuisse dentes raros: et tamē
fuisse fortissime cōplexionis ideo &c. Dico an-
tem q̄ philosophus particula decima proble-
marum intelligit q̄ habentes dentes raros et
debiles sunt male complexionis q̄ taliter Ce-
sari non accidit. Paucitas dentium po-
test prouenire eo quia os mandibule potest es-
se compactum et densum virtute spermatica i-
perdiēte tamen ex se ipsa etiam forti et obedi-
ente seu intendente ad supplementū virtutis
ipsorum dentium: et secūdu quod reperitur sub
secum dispositū: ita se habent in quantitate: et
qualitate: nihilominus phisionomista non ad
vnum signū solum considerare habet: sed plu-
ra predominantia ad inuicem proportionando
ut intelligere oportet in singulis dictis nostris
iscrius: Quemadmodum restantur phisiono-
mi: et philosophus ad Alexandrum: et in phy-
sionomia methaphorica: dum inquit. Omnino
autem vni signorum credere fatuum est. Quan-
do autē plura conueniunt in vno: magis vtiq̄
secundum cōueniens accipiet quis vera esse si-
gnā: et etiam tener Rasyus dum ait: oportet ut
cum iudicare volueris non vnam tantū atten-
das intentionem: sed in quantū vales iēdas
aggregationem. Et si quando significationum
acciderit contrarietas ipsarum virtutes et testi-
monia mentiantur. Deinde ad fontes ipsarum
declina et earum iudica testimonio: et similiter
que plures sunt. Preterea scire debes quod
faciei significatio: et precipue oculorum: oibus
alijs significationibus in fortitudine et firmitu-
dine preiudicat: ut dicemus i secūdo libro. Et
hoc apprehēdere non potest rude ingeniu sed
speculatiū tantū: et maxime ille qui ab humo-
ribus melancolicis denudatur hoc melius co-
gnosceret.

Capitulum tertium contra Pliniū ut su-
perius dixi de phisionomia atq̄ Chyroman-
tia.

In omni antez re terrena que
effectum producit: a medicis et
phisosophis eius causa elemen-
tis seu corporibus celestibus at-
tribuitur. Inquit Aelius primo d̄ appropia-

tis. Dotauit enī deus: ut aiunt philosophi om-
ne duplici scilicet virtute elementaria et celesti
hinc quidez cōmuni: hinc vero propria. Et n.
calefactiū et infrigidatiū calidum et frigidū
omne: Solutiū autem non quia calidum et
frigidū: sed q̄ celesti virtute datum sit ipsius cō-
mixtione regulante: et ab hoc quidem solutiū
illud vero prouocatiū: illud vero aliter et ali-
ter: et hoc q̄ celestialem supra complexionem
ferr. Ingt Plato dotauit res quidem natura
pprietatibus: omnino quodlibet secundū qd̄
meretur a specie sua quod propriū. Alique
enim nullius rei est actio propria nisi quā spe-
cies idest forma regulat. Hoc autem certifica-
re non est medicis: sed eius: qui se altius agit: o-
pinari autem inconueniens et cetera. Idēz sen-
tit Auicenna i secūdo canone capitulo tertio
dum ingt Sermo vero differentia distinguens
in hoc apud illū est qui altioris gradus q̄ me-
dici. Nos videmus reubarbarū purgare co-
leram: et carbis flegma: Tyriacā contrariantez
veneno. Felles sentit: et discernit murem per
multam distantiam sine auditu visu oblecto:
sed mus fellem non sentit: Similiter oues de
lupo faciunt. Omnia animalia quadrupedia
leonem timent. Et omne genus animū aq̄
lam formidat. Discis autem delphinū me-
mū. Cornu monocerotis fugat et expellit ve-
nenum: ut aiunt: Omne animal nociuum sibi
discernit: et diuinationum optat: que res cui nisi
ymaginibus celestibus attribui possunt? Et a
vulgo instinctus naturalis dicitur: Aristoteles
interrogatus quare plante herbe ceteraq̄ talia
vno eodemq̄ modo semper se habent: Res-
pondit quoniam ab intelligentia non errante
gubernantur. Queque etiam principes non
latent cum in eis sentiant non raro in amorem
Parini et alios magis se trahi q̄ Petri.
Quodq̄ i ludentibus cernimus: ut superueni-
ens incognitus alterum cupiat ex eis lucrari:
reliquum perdere. Quorū effectūz causa nō
nisi in celestibus influxibus reduci potest. Ut
tenet Sanonarola in libro de balneis in dis-
putationibus bissexilibus. Hanc sententiā
tenet philosophus meteororum primo. Duz
ait totus iste mundus sensibilis contiguus est
lationibus superioribus: ut tota eius virtus in
de gubernetur. Item Auanilius libro quar-
to. Fata regunt orbem: certa stant omnia le-

ge. Longa per certos signantur tempora cur
sus. Nascentes morimur finisq; ab origine
pedit et. Boetius in libro de bona fortuna.

Huc ludu ludimus infima summis: Sum
maq; infimis mutare gaudemus. Et Virgili
us ad hanc illudens sententiam dixit.

Fortuna potens tantum

Et iuris atroxq; vendicax:

Et Enemq; bonos erigis improbos

Et nec seminare potes muneribus fidem

Et fortuna inermis anget honoribus

Et fortuna innocuos cladibus afficit.

Et iustos illa viros pauperie grauat

Et indignos eadem diuitiis beat.

Et nec aufert iuuenes et retinet senes:

Et iniusto arbitrio tempora diuidens:

Et quod dignis adimit transit ad impios.

Et nec discremen habet: rectaq; iudicat

Et Inconstans fragilis perfida lubrica

Et nec quos clarificat perpetuo fouet:

Et nec quos deserit perpetuo premit.

Et Item Salustius de fortuna inquit.

Sed profecto in omni re fortuna dominat: ea

res cunctas ex libidine et. Idem testatur Al

bertus in libro de secretis mulierum: et in libro de

mirabilibus mundi dum inquit. Dicit auctor:

regimentis: quedam sunt manifesta sensibus et

quibus nullam scimus rationem: Et quedam

sunt manifesta ratione: quibus nullum sensum

nec sensationem percipimus: In primo gene

re entium nulli credendum est nisi experientie: et

non est expectanda ratio: nec neganda experi

entia. Et in secundo genere entium non est ex

pectandus sensus quia sentire non possunt: que

dam sola experientia sunt credenda sine ratione

cum careant sensibus: Nam cum nos manife

stam rationem nesciamus: ut quod magnes trahit

ferrum. Ita tamen manifestat illud experien

tia: quod nullus negare potest: Et quemadmodum

istud est mirabile quod sola experientia certificat:

ita in alijs existimare debet ex tam diuersis p

cedentibus quod humanus intellectus secundum

Platonem non potest eas imitari. Et idem

Albertus in secundo de mineralibus capitu

lo primo. Hermes autem et quidam sequa

ces eius indorum plurimi: multa de vniuersa

li virtute differentes dicebant: omnium inferio

rum virtutes esse in stellis: et ymaginibus celo

rum. Omnes autem virtutes infundi in infe

rioribus omnibus per circulum Alaur: Quo

niam primum circulum ymaginibus celestibus

distinctam esse dicebant. Magnetem vide

mus ferrum attrahere. Et adamantem virtu

tem restringere. Adhuc autem expertus est Sa

phyros aliquos antraces fugare: et vnum vidi

mus oculis nostris. Et hec causa elementis da

ri non potest: Sed celestibus formis: seu virtu

tibus specificis. Et hoc nihil aliud quam experie

tiam videmus. De experientia philosophus

Secundo posteriorum: et primo methaphisice ait

ab experientia particularium accipimus vni

uersalem scientiam. Adocis experientia hoc

modo diffinitur. Experientia est particularis

cognitio alicuius rei: que aliquos producit ef

fectus in plura subiecta: similis dissimilisque

nature. Potest aliquis dicere quod omnis res

non sit plena mirabilitate: et nescit que maio

ris quando diligenter certificat: sed vnus

quisque viliipendit rem quam non nouit vniuersaliter. Im

omnem modum philosophandi vnaqueque res

est plena mirabilitate. Et postquam sciuerunt hoc

Philosophi inceperunt experiri: et educere

quid in rebus est per tres modos: et sic ad de

bitam perueniunt est cognitionem rerum: aut

quia: aut propter quid: aut propter experienti

am: ut superius in secundo capitulo dixi. Et

ut inquit ptholomeus primo quadrupartiti ca

pitulo primo. Indignum enim est: quod illud ex

aliqua scientia potest consequi contemptibilis

habeatur: et hoc ignorantis operatio est: Dic

mihi plini cum suis sequacibus cum quo ni

um modorum supradictorum derides Aristo

telem: cum quibus sylogismis aut argumen

tionibus: cum qua platonica philosophia: aut

peripatetica: metoposcopos: et chytromanticos

negas. potest ne inficiari: quoniam linee sunt

formate a celestibus spheris: et non sunt iudica

trices nocimenti et adiumenti hominum. Li

des naturam bruta animalia cognitione dotas

se: ut discernant suum congruum et incongruum.

Si homo est animal nobilior: ut dixi: in capi

tulo primo a fortiori habet dotem animi et cor

poris nobiliores: ut libero arbitrio agat aut

auertat ea que nobis liniature ostendunt: et si

gure animalium rationalium et irrationalium

ut in predictis ostensum est: et in libro sequen

ti patebit. De re: non miror dico plini: nam ce

cus namque non iudicat de colore quantum ad

rem sed quantus ad nomen secundo phisicorum
textu sexto qui dubitat et admiratur ignorat vi
detur primo meibaphisice: et in secundo Cle
rum nescimus sine causa: Et idem philosophus
tunc scire putamus cum causas cognoscimus:
ut ait philosophus primo posteriorum capitulo
secundo et secundo phisicorum textu. xxvii.
Non tu argumenta: non tu syllogismos as
fers: sed modo garrulo et verboso procedis:
In tuo libro undecimo capitulo trigesimo oc
tauo scribis Animalia sanguine exuberantia
sunt magis iracunda quam exanguis. Et capitu
lo trigesimo nono. Illa animalia que sangui
nem habet subtilem sunt prudentiora: ut acce
pisti a philosopho de partibus animalium li
bro secundo capitulo quarto dum ait. Habet
enim sensum nobiliorum quorum humor te
nuior et sincerior est. et contra. Ibi phisio
niam concedis: naturam quoque posse cogno
sci fateris animalium. Ergo idem tu sibi met
contradicis: canis non ratione sed usu latrat.
Non mirum est si Plinius ipse ausus est phisio
sopho contradicere quoniam et sibi ipsi contra
dicit. Nam libro secundo cap. decimo nono as
serit martis stellam senis mensibus stationale
esse: et in eodem libro capitulo decimo septimo
affirmat eandem inobservabilem esse: modo
stationalem esse et cursu inobservabilem contra
dictionem implicat: ut patet apud eam ex
citatos in astrologica facultate: et tunc isto posi
to pro antecedente quodlibet inferri posse con
sequens nullius ambigit: certe Plinius: et pli
niane classis candidati canes imitantur nam
ut ij excrementa obiter ac cursum olfaciunt sic
ille: et illi rerum nomina de limine tantum salu
tant ac delibant: recessus vero ipsos prorsus ne
gligunt: et turpiter pretereunt. In tua prefatio
ne confitens aggregasse viginti milia rerum me
morabilium extractarum ab auctoribus centum.
Facis sicut ille: qui nocturno tempore ignem
struit: qui supra ipsum ignem ligna congrua et
incongrua proiciens monstruosa commemoras.
Tu de pluvie sanguineis loquaris. Et de bel
lis in aere confectis. His enim in opere tuo
quod Cresus Rex lidie septimo mense est lo
quutus: quod fuit prodigium amissionis re
gni. Et in eodem tuo volumine quod psyl
lis et maris presente Romanorum senam obe
ditum fuit a serpentibus: eos denique ab eisde

serpentibus demorsos. Dic mihi o plini qua
de causa hoc accidit non explicas. Contra te
est ille eximius tentoniscus Alberus magnus
in suo lapidario capitulo primo: quod scripsisti de
lapidibus preciosis sed non scienter. Omni
um auctorum auctoritas apud philosophos
sine proprie cause allegatione minime accepta
bilis est: aut sine experientia nec causas nec
experientiarum rationalem allegas: ergo frivo
la et caduca: sicut probatur per verba Alberti
magni dum inquit de mineralibus libro secun
do tractatu tertio capitulo tertio. Non autem
dubitamus quin omne quod est causa aliquo
modo cause est etiam aliquo modo causa cau
sati. Si igitur vis et afflatus siderum influunt
quandam causalitatem artis in artifice: pro cer
to nisi impediatur influet omnibus operibus
artis aliquid sine virtutis. his habitis pro pri
cipio summus a dictis philosophi quod etiam
alibi probandum est: Figuras celorum pri
mas esse figuras: et ante omnia generatarum na
tura et arte figuratas: Quod autem primum est
genere et ordine generatum absque dubio causa
litatem suam per modum cuiusque congruum om
nibus influunt sequentibus. Nos enim non in
tendimus hic de figuris mathematice sumptis:
sed de figuris prout inducunt diversitatem
generantium et generatorum in ordine et specie
bus: et natura forme et materie investigatur habe
bit figura celestis causalitatem in omni figura
generata a natura eo quod ars resolvitur in princi
pium nature: et principium artis prout diximus
natura est secundum quod exiit a suo celesti prin
cipio. Cuius principium est intellectus practicus
sicut idem intellectus est principium artis sicut diximus
sepius in de celo et mundo et in phisicis. Ex his
autem de necessitate concludit quod si observare
re ad celestem figuram imprimatur figura in mate
ria per naturam vel arte quod celestis figure aliqua
vis influunt operi nature et artis: et inde est quod ob
servare ad ymagines celi precipiunt fieri ope
ra et exiit et introitus et ictus vestium: et vestiu
ra a Diodoro sapiente in ceterologo libro. 22.
ubi inquit nova vestimenta facere vel exercere luna
in leone amendum est maxime si fuerit impedita. et etiam
paululum supra loquens de ictione mebroz dicit
verbo 20. Tangere membrum ferri: Luna in
signo illius mebro existere verendum. Et hoc de
membris intelligendum est universaliter: et stric

rius operatur quādo luna fuerit lumine plena
q̄ quando vacua: hoc est propter humorum
attractionem ad superius et humiditatem. Pinc
est q̄ sciētia geomantie et figure punctorum ad
ymagines tales reduci percipiuntur. Unde a
stronomorum decus. Ptholomeus primo iu
diciorum dicit. Omnis mundane geniture cō
ditio ex planetis eorūq̄ signis tāq̄ ferrū ex la
pide magnete depēdet. et Dessealach simile
inq̄t. Opus stellarū in hoc mūdo lapidi magneti
et ferro. Ptholomeus ēi in principio quadru
piti inquit. Pundarorum ad hoc et ad illud
mutatio ex virtute corporum celestium proce
dit. Et Albertus in libro de mirabilibus mū
di ait. Concursus rerum est secundum cursum
stellarum: exinde tristitia gaudium et c. Pui
etiam rei veritatem theologi consueunt cōce
dentes inferiora superiorum corporū regimine
gubernari. Un sanctus doctor in prima parte.
q̄one. cxiij. articulo tertio quarto quinto. dicit ex
presse necesse est esse ut superiora corpora suas
habeant influentias et virtutes q̄bus in hec infe
riora influant. Idem ēi tenet doctor subtilis in
sō sentētiā: cōcedēs astra in hec inferiora age
re posse. Celum habet in ista inferiora actiones
realem et naturaliter causales nullusq̄ etiam the
ologus hoc negat videtur. Cui veritati rota ad
heret philosophia. Philosophus in libro de bo
na fortuna inquit. Est autē bona fortuna in his q̄
non in nobis existunt non autē quorū ipsi domi
ni sumus et potentes operari: Unde Auerro
ya primo celi asserit expresse dicens. Celum
esse ligamentū inter substantias abstractas et ista
inferiora. Idem testatur p̄b̄s de generatiōe sō
Omnēs igit forme sunt in terminis. i. in corpori
bus sup̄celestibus q̄ terminos appellat ex eo q̄
ipsonū formā et terminū oib̄s que sunt a celo
p̄ducta. Nec ab hoc magnus discrepat Al
bertus in speculo philosophie dicens. Deū glorio
sum summa sapientia ordinasse ut p̄ stellas sur
das et mutas que cōtingunt inferioribus opere
tur. Inquit hyppocras in libro de aere et aqua
et regionibus dicens. Cum igit medicus rēpe
ratiā aeris: temporū discordiā prenouerit
sciētia sua semp̄ perutilis: et ad sanitatis ige
nium cōuenit morbi: ea vero que de re altissi
ma tractamus recte tenent et credunt: mox in
astronomiam nō minimā partes esse medicine
que homines quippe p̄monet mutationes tē

porum. Idē sentit Alubatti auctoritate du
cis medicorum in prologo libri de experimētis
et cōfidentis. Et haboali abinseni in primi
capitulo octauo d̄ accidentibus aeris ipressio
nibus et c. Inquit. Ille vero que res sequunt
celestes sunt sicut ea que stellarū causa accidit
et c. Et idē prima tertij cap̄ d̄ subet et somno al
legat causam ipsius subet esse solē et lunā: Qu
ip̄sa lumine plena humores attrahēdo ad cir
cūferentiā a centro operatur. Alacua vero con
uersam facit. Enā hyppocrates quarto afforū
morū ait sub cane et ante canem moleste sunt
purgationes: et dixit primū aspice lunā quādo
est plena luminis: et tunc crescit sanguis et me
dulla in homie et bestiis omnibus s̄m angū
tum: et in mari et in cunctis rebus mundanis: Cū
igit infirmus cadit in lecto opus ē ei videre si lu
na exeat de cōbustione tūc. n. crescit infirmitas
quousq̄ venerit ad oppositiōis gradū: et quan
do itrat in oppositiōe vide si fuerit cum malo
planeta aut in malo loco: et si aspexerit dñm do
mus mortis: et per hoc poteris scire vñū habe
at mori an non: et si habebit longā infirmitates
aut non. Pūc videamus naturā omnīū signo
rum iuxta presentia lune in eis hec omnia di
cit in libro de hora et crisi recumbētiū s̄m lunā
Et albertus inquit. Dico igit: q̄ me existēte ve
neris cū essem iuuenis incidebant marmora
p̄ terras ad parietes templi ornādos: contin
git autē in vno marmore iā inciso tabulis inci
sis sibi applicatis apparere depictū caput pul
cherrimū Regis cū corona et lōga barba: neq̄
in aliquo peccare videbat pictura nisi in hoc solo
q̄ p̄tē frōtis videbat in medio habere minus al
tera ascēdētē versus verticē. Sciūmus autem
oēs q̄ aderamus hoc a natura fuisse pictū in la
pide. Et cū a me quereret causa inordinatio
nis frontis: dixi lapidē illū ex vapore fuisse, co
agulatū et in medio p̄ calozē fortiozem vaporē
iordinate ascēdisse vltra modū. Fuit autē pictu
ra eiusdē coloris cū lapide. Alia possent dici:
que narrare omittimus grātia breuitatis. Luz
igit natura in dies effigies multiformes diuer
saq̄ lineamenta idiscriminatim iserat: iō cōclu
dendū est: eadem vberiori causa in prestantissi
mo aialū statui ac locari debere. Iuxta illud
philosophi p̄ posteriorū cap. 5. p̄p vñū qd̄q̄
et illud magis: et in eodē p̄. Si d̄ quo min⁹ vt
inelle et inest: ergo et d̄ quo magis. P̄ cū nec

Deus: nec natura quicquid ab re facere dilucide conspiciat: ut inquit **Auerroys** p^o celi: butus modi (ut ita dicam) characteres nullam ob aliam causam in toto corpore descripsisse creditur nisi ut harum ductu in preteritos presentes et futuros eventus libere deduci valeamus: Quis porro tam faxei penitus est ingenuus: qui ac tantum non dicat hec a summo omnium opifice confecta fuisse ad tutandam hominum vitam: **Hac** namque mortales ab icursu hostium subtrahemus: febres carceres: rixas aliasque pluram diligenter servabimus. **Dic** queso plini quare natura tot herbas: lapides: radices: plantas: et plura alia usui medicine quadrata tanta ordinis copage produxit: nepe amoris humane speciei soli causa extitisse creditur **Aristoteles** hoc de anima ubi inquit: quod postquam deus hominem in individuo perpetuo servare non potuit: servat in specie. **Vide** quanta sit in nos divina clementia. **Hec** igitur vides quam lege constituta sunt. **Concludendum** igitur **Chyromaticos** physiognomios et huiusmodi homines non accidetaliter: Sed divino profuxisse consilio.

Capitulum quartum instruens nos ut de venia mus ad maiorem noticiam artis seu scientie physiognomie atque chyromatie dividendo humanum sexum in binas formas seu naturas.

Ulares philosophi physiognomici et chyromatici in eorum examinationibus humanam speciem dividunt in duas formas. scilicet masculinam et femininam secundum aie proprietatem. **Primo** autem naturaliter: nisi eius precreatio perturbet perfectior est femella in moribus et actionibus. **Primo** vivacis est animi ad impetu veheinens: tarde irascibilis: tarde placabilis: propensus in operibus: in oportunitatibus studiosus: apertus liberalis: magnanimus: infusus: securus: inagabundus et veridicus. **Ubi** **Ancena** in libro nono de animalibus dixit: dicitur ergo de moribus et p^o de hominibus aut subtilior: et mulieres sunt magis pie quam viri. et magis convertibiles: et iudiciores et timidores: et inerecundiores et magis stultiores: et mendaciores: et magis fraudulentiores et recipiunt fraudem plus: et magis recolentes viles res: et magis pigres: et magis molles et magis parate ad consuetudines. hec sententia

est philosophi libro nono de historia animalium capite primo dicentis. **Primo** in natura perfectissima est. **Et** ob eam rem habitus isti speciores in eo ipso continentur. **Ita** quod mulier misericors magis: et ad lacrymas propensior quam vir est invidiosa. **Ita** magis et querula: et maledictior: et mordacior. **Preterea** anxiosa et desperans magis quam mas: atque impudentior et mendacior. **Quin** etiam facilior decipi: meminisseque aptior: ad hec vigilantior segnior: et immobilior denique est minus cibi desiderans. **Mas** vero vinacior (ut modo dixi) et fortior. **Et** i. xvi. de animalibus. **Semina** est maris occasione nata. **Etiam** **Auerroys** p^o physicorum dicit. **Si** inquit femina est homo imperfectus: et femineitatis accidit homini per accidens. **Alia** ista dicitur ex privatione. **Et** **Joannitius** in hisagogis inquit masculus a femina differt in eo quod hic calidior et siccior est illa est contrario frigidior et humidior: et in primo de animalibus. **Nobilissimum** et altissimum et apud nos notius: et magis fixum animal est homo. et i. x. de animalibus. **Vir** in omnibus animalibus est magis nobilior. **Aliter** masculi fortiores sunt femellis: nisi in vriso et leopardo ut octavo de animalibus. **In** omnibus animalium generibus femine magis mortui habent animam minusque sunt patientes: et citius perierunt: citiusque irascuntur: et velocius sedantur: minorisque sunt caliditatis: sunt preterea precipites inuerecunde caput et habent parvum: et faciem et colli subtilia: pectus quoque et spangas habent magis angustas: atque costas minores: coras vero vrinque habent grossas et nates similiter. **Earum** insuper crura gracilia sunt. **Manus** autem et pedes tenues. **Que** in omnibus animalium ut predictum est generibus masculis et timidores: et drierius inveniunt morigerate. hec **Almasor** secundus. **Femina** ut plurimum credula est: et malefica. **Redolitas** significat maliciam intelligentie: sed temperata magis conueniens: ut dicit **hyppocras** et in libro secretorum. **Aristoteles** nam ex pre organorum: et operationum et morum ratione in quibusdam physiognomiosis methaphoricis sermonibus hystorialiter in leone et pardo eximie declarauit ut inferius patebit per leonem naturam masculinam: per pardum vero femininam designans. **Si** autem ut stabilitum est prefata operatione non seruet unumquodque. **Si** si mas uerisiois femelle proprietates assumat: Signum nepe quod infidus est detractor et medar: quemadmodum pres ipse mendosum et versipelle sibi sexum usurparunt. **Sed** si corporis dispositione: et corporale complexionem am

Physonomie

ma seq cedis (vt etia diximus superius) et
Bilbertus i libro sex picipioz. Opz igit fe-
 minā q maris ppositionē bz seq eius vestigia z
 extra. Sic physionomista z Chyromaticus d
 lineis piderat ac formis differentias. Est eni
Franciscus asculanus in lib. cerbe i cap. d luxu-
 ria physionomice loquendo aut pualine.

De non credati a femina scioccha

Non vacenda lor ficta bellezza

Da riguardati come dentro fioccha.

Qui la mente cum gliocchis cerneri

Che alhora perderai la sua vaghezza

De lei mirando li soci misterii.

Hic docet vernaculus pbas q non est cōfide-
 dū muliebri pulchritudini: qz naturalis non
 existit: sed p artificii cū aquis. s. z similibz: vt i
 menti patet. Et etia mulieres ferūt caput vi-
 cerunt nā oculi eorū stabilitatez nō habent: sz
 vacillādo cōtinue sunt i gyrū a dextris z a sini-
 stris sursum z deorsum qd arguit picipuā insta-
 bilitatez: atqz luxuriā insatiabilem. Adeo q si
 intensiue habēt sunt meretrices: z expertus lo-
 quor. Franciscus petrarca eo in libro quem
 d vita solitaria scripsit: qd de eis sentiat liber
 apponere. Dicit enim sic. Nullū virus adeo
 pestiferū vtiā hanc sectantibus vt muliebri cō-
 sortii. Feminens eniz decor eo formidolosior:
 funestiorqz: quo blandior: vt sileam mores: qui-
 bus omnino nil instabilis: nihil studio getis
 infestius. Quisqz requiem queris feminā caue
 perpetuam officinā lituz: ac laboz. Raro sub
eodem tecto habitant qes z mulier. Ecclesia-
stes. xxy. Mulier si primatū habeat contraria
est viro suo. Est etia a muliere factū est iniūz
 peccati: z per illam omnes morimur. Itē ec-
 clesiastes. xl. cap. ait. De vestimentis. n. pcedit
tinea: z a muliere intiqtas viri. Pelior est ini-
quitas viri qz bene faciens mulier: z vt inquit
poeta varium z mutabile semp femina. Mal-
culus ex parte compositionis esse dz vt dixit
ciliator: masculinū eniz genus si stimulata or-
dinem non pturbat natura: caput grāde bz fa-
ciem in omnem diametū expāsam: collū gros-
sum: viuidum z nervosum: pectus quoqz for-
te z amplum. Similiter z spatulas: costas ma-
gnas dorso z sibi inuicem vebementer z ante-
rius copulatas. Dorsum omne nervosum atqz
bene darticulati: ventrem mediocriter quidez
carosum: coras z nates minores: z gracilio-

res femellis. Totā quoqz grossam ptenfam z
decenti alterutram proportionem compositaz:
z vt omnino est dicere maiores in creatura atqz
fortiores femellis nisi hoc aliquod p accidens
recōpeset velut in auium genere rapaciū tem-
perata natura. Femina debet habere oppositū
scilicet caput parū: faciem longā: collū subtile
gulā amplam z aliquāliter eminentem: pectus
subtile: z spatulas compressas byppocondria
subtilia: z dorsum: coras z nates maiores mas-
culis. Cura quasi equalia: pedes paruos: cal-
canem cōpressum: brachia curta: manus z di-
gitos paruos. Labia subtilia z mentum rotun-
dum cum quadam fouea: quale Apuleius vo-
cat laculatū: dico p longitudinem: aut latitudi-
nem. Et carnem mollem in tactu: z protensos
capillos obornatos. Ratio allegatur ab haly-
ablate primo theorice capitulo. xxij. de maris
z femine natura: dum inquit. Virorum pecto-
ra lata sunt propter dilatantem calorem. At ve-
ro cōtrarium est mulieri que pilis pinate sunt
in pectoribus z ventre manibus z pedibz. pp-
ter earum complexionis frigus: z debilior ani-
mi minus audaces: pectora earū stricta. Pec-
toris enim latitudo hōinis proprium est. De-
nue z inualidū testat animū imbecillem. La-
stratorum corpus non solum exterminat sed
etiam animus ab eo vt parum differat a femi-
nis vt tenet pbilosophus decimoquinto de ani-
malibus. Tamen mas z femina ope mutua
coniunguntur filiosque procreant non solum
vt nature id tribuū ferant. Verum etiam
vt commoda exinde suscipiant: valentes eniz
ipsi imbecilles suo labore tuerunt z alunt.
Por imbecilles obseniz facti a valentibus
eadem appetant z reportent z simul natura p
hunc circuitum adimplet sempiternitatem: ex
quo secundum numerum non potest: at secun-
dum speciem. Sic enim diuina providentia
vtiusque natura ordinata est: Viri scilicet z
mulieris: ad societatem enim tendunt: z eo-
rum omnia preterea ad vtilitatem: licet contra-
ria quedam vtdeantur. Alterum enim robu-
stissimum fecit. Alterum imbecillius: vt hoc
quidem ob timorem cautius: Illud vero pp-
ter fortitudinem pugnancius esset. Et alteruz
parat foris: alterum paria domi conseruat.

Ad operis vero perfectionem alterum sedu-
lritatem intra lūmen agit: Alterum ad exter-

Liber primus.

nam pernegationem aptum fecit. Imbecillem: alterum ad sedulitatem deterius est ad motum autem valentius. Circa prolem autem generatio quidem propria utilitas vero cois. Alterius, n. nutrire ē: Alterius erudire: ut Leo nardus aretinus cōmetator libri iconomicorū. Inq̃t Aulicēna, x. sive methaphisice ca. q̃to iustū est aut ut mulier custodiat ē. n. parū sensus et deceptibilis et magne voluptatis ex cuius cōmuniōne puenit ignominia et verecūdia maxima. Ex cōmuniōe vero viri nō puenit ignominia et invidia et iō debet custodiri porte et cortine, et magis iserius aut utilitas vō cois. vtrūq̃ cois ē s. portio mulieris maior ē. Fuge aut a societate mulieris qm ē virago: qz indicat luxurie atqz malignitatis. Sic extra de effeminatis viris.

Capitulum quintū de morū mutatione.

Ie Tales et diuersa tēpora mutāt cōplexiones: dicimus, n. adolescentes sanguineos: Iuuenes colericos: senes et decrepitos flegmaticos vel melācholicos. Inq̃r ad diuersitatem etatū et tēporū seq̃t diuersitas morū aialū. Et firmat p̃ experientia qz iuuenes ut i. planibz sc̃ hylares et iocūdis et breuiter habēt mores sanguineorū: et mixtos s̃m processūz tēporis fluctellue repescūt: et similiter i senectute ex toto d̃ficiūt. Idē arguit diuersis tēporibz āni scdm quorum diuersitate: diuersificat dñū quattuor humorū in corporibus. In vere, n. abūdat sanguis: In estate colera. In autūno melācholia. In hyeme vero flegma. Et istis humoribus variatis variant cōplexiones: et p̃ sequeſ mores naturales. Preterea honores mutāt mores: ergo multo plus tempora mutāt ipsos: p̃ statim consequentia honores, n. magis s̃ ad uē: itū hōinibz qz accedūt et recedūt: nō sic aut tēpus qz istud seq̃t inseparabiliter: sicut mēsurā oīum que sūt in istis inferioribus. Illa autē q̃ sunt et sunt cōrūpūt et tabescunt cū tēpore ut patet. 4. phisicorū. et sic p̃ sequeſ ante cedēs aut ē cōmune et famosū: et p̃ cōsequens saltē in toto nō pōt esse falsū: ut dicit cōmentator tertio de anima: trahens illud ē dicto aristotelis in de sono et vigilia: dicentis fama quā oēs famāt nō oīno p̃dit. Et istud puerbiū cō

firmat experientia. Uisus, n. ē frequenter q̃ ali q̃ i moribz cōstitū i apparebāt multū humiles itaqz agni: affabiles: ciuiles: et vniuersaliter virtuosos: ad dignitates et magnos status promoti inuenti sunt sapbissimi viri et insupportabiles et multum vtiōsi. homines igit mutāt mores.

Capitulum sextū de significatione dispositionis et forme faciei: et est textus Aristotelis cū expositione Gulielmi nurice.

Textus.

Ignare aut et passiones: q̃ appa rent i facie secūdu similitudines accipiūtur passionis. Quādo n. patit aliquid sit ut si hoc haberet: ut qm aliqz irascit: irascibile signū eiusdē.

Expositio.

In Aristoteles docet phisio nomizare ex figuris: et dispositionibus faciei: que apparent in facie supple naturaliter sūt similes passioni. i. dispositioni faciei apparenti i facie. alius cōstitū i aliqua passione accidentaliter. Uult dicere q̃ figure et dispositiones faciei naturales et pmanētes significant tales passiones anime et corporis naturales quas similes dispositiones accidentaliter significaret extrinsece si tales passiones iessent eis accidentaliter et extrinsece. Quādo cūqz n. aliquis patitur aliquam passionem accidentaliter: quamuis nō sit ei naturalis nihilomin⁹ apparet similis dispositio i facie sua: qz diu i tali passione constitutus accidentaliter que apparet i facie sua: si talis passio iesset ei naturaliter sicut in facie alius cuius irati: licet nō sit naturaliter iracundus apparet signum naturaliter iracundie: apparet signum naturaliter iracundie: sicut rubedo vel quodcūqz sit illud: qz diu ē in passione ire constitutus: et hoc intendit cum dicit. Quādo n. patitur aliquid supple aliquis accidentaliter aliquam passionem: sit idest disponitur in facie ut si haberet. Et hoc est quia spiritus alterantur aut a causa intrinseca: et bec est ira naturalis proueniēs ab instinctu naturali. Vel causatur ab extrinseco: et hoc potest esse a diuersis causis ut puta ab ebrietate et cetera. Si habe

Physiologie

renit illam passionem naturaliter: ut quando aliquis irascitur accidentaliter irascibile signum idest dispositio significans iram naturalem supple fit signum eiusdem idest quod aliquis irascitur accidentaliter: et ita ira naturalis et ira accidentalis habent idem signum: et eadem dispositio nem in facie. Licet in facie iracundi naturaliter istud signum sit permanentis: In facie vero irati accidentaliter: Sed passio transiens et recedens. Causa autem quare ex passionibus naturalibus: et innaturalibus siue accidentalibus causatur eadem dispositio: et idem motus in facie est: quia licet cause remote dispositionis et motionis faciei naturalis permanentis et accidentalis et transeuntis: sicut alie diuerse. Cause tamen propinque et immediate ad quorum idem tatem precipue sequitur idem effectus: sunt utrobique eadem per eius euidentiam. Est sciendum quod licet unus et idem effectus non possit habere nisi unam causam proprie: et immediate: et hoc in eodem genere cause: nihilominus potest habere diuersas causas remotas quarum aliquae sunt proprie: aliquae per accidens: aliquae intrinsece aliquae extrinsece: dum modo tamen per accidens ad causas per se ordinantur: tunc enim est idem effectus utriusque. Qui quidem effectus potest esse causa immediata alicuius alterius effectus: cuius quidem effectus iste cause remote sunt etiam cause: quod quicquid est causa cause: est causa causae sicut patet in exemplo de sanitate que potest fieri a natura: et etiam ab arte quia a medicina tanquam a causis remotis eo quod debita proportio humorum in corpore: que est causa immediata sanitatis potest causari a natura: et etiam a medicina. Sic dico in proposito de dispositionibus faciei. Eadem enim dispositio potest provenire a passionibus naturalibus: et accidentalibus tanquam a causis remotis: cum ab illis causis remotis possit provenire unus effectus que est causa immediata illius dispositionis: siue cum accensio sanguinis fiat naturaliter: siue accidentaliter semper erit accensio sanguinis: et ebullitio: que est causa per se et immediata rubedinis in facie. Similiter siue aliquis habeat ex nimia potatione vini dispositionem ebrietatis in facie: siue ex passione naturali: tamen spiritus et humores ex quibus ista dispositio immediate causatur: equaliter disponuntur in ebrio-

so naturaliter: et ebrio accidentaliter ratione nimie potationis. Licet enim nimia potatio vini per accidens faciat talem morem in facie: causa tamen per se et immediata talis moris inducitur: et excitatur: a vino sicut ex rasura capitis inducitur per se causa salutis: et sic de omnibus alijs effectibus et causis per accidens. Semper enim istud quod est per accidens oportet reduci ad per se. Ex predictis potest positum sic probari: ex similitudine dispositionum faciei easdem causas per se et immediatas habentium convenienter potest argui similitudo passionum per istas dispositiones signatarum. Cum ex idemitate per se: et immediata causarum convenienter arguatur idem effectus. Sed dispositio faciei naturalis designans aliquam passionem naturalem: et est similis dispositioni accidentali designanti eandem passionem inesse accidentaliter: et habent easdem causas propinquas et immediatas: licet habeant diuersas causas remotas igitur committatur ex similitudine dispositionum faciei accidentalium: et designanti aliquam passionem inesse accidentaliter ad dispositiones faciei naturales potest convenienter argui similes passionem inesse naturaliter in habentibus similes dispositiones naturaliter. Si ergo rubedo in facie significat iracundiam accidentalem: vel ebrietatem accidentalem: verisimiliter potest argui quod rubedo faciei naturaliter significaret iracundiam vel ebrietatem naturalem. Et hoc etiam voluit Rasys. ubi dicit: cuius hominis facies faciei ebrietatis scilicet accidentaliter assimilatur ebriosus est: iracundo autem irascibilis est: Qui autem verecundo inuenitur similis verecundus est. hec ille. Ex predictis patet quod Aristoteles non contrariatur sibi hic: et supra ubi improbavit modum philosophandi antiquorum ex moribus apparentibus in facie physiognomizati. Quia antiqui ex talibus apparentibus accidentalibus etiam semel apparentibus: et ex una sola statim iudicabant aliquem habere passionem istam naturaliter: quam similes apparentie consequuntur. hoc autem tanquam falsum Aristoteles improbavit. Non enim sequitur si aliquis pro una vice ex aliquo accidente est hylaris ita de alijs et c. Nihilominus ex talibus apparentibus in diuersis in aliqua passione accidentaliter constitutis: quam quidem passionem tales

Liber primus.

apparentie et dispositiones consequuntur: potest argui probabiliter: quod ille qui habet tales dispositiones in facie accidentaliter: habeat et illas passiones: que huiusmodi dispositionem sequuntur naturaliter: sic ex quo videmus quod omnes timentes accidentaliter: quantumcumque sunt audaces naturaliter semper pallent in facie quodam sunt in actuali timore: verisimiliter arguere possumus quod pallidus naturaliter sit timidus naturaliter. Et hoc itēdit hic Aristoteles. Unde nulla est contradictio hic et ibi.

Capitulum septimum quare est: quod hominum mores in diversis regionibus naturaliter diversificantur.

Endum est. (ut dixi) superius in capitulo primo quod licet celus non possit agere in animam directe tamē potest indirecte: quod in corpus: quod est anime instrumentum: secundum cuius diversitatem in suis dispositionibus diversificatur anima in suis actionibus et passionibus naturalibus ut pater in prehabitis: ut et philosophus et omnes legitimi auctores. Unde fit quod homines diversarum regionum: et aliquando non multam distantiam propter diversum istius mundi sunt diversarum dispositionum in corporibus et etiam operationibus et per consequens diversorum morum in aialibus. Unde unaquęque provincia abundat in suo sensu. Et hyppocras in libro de aqua et aere et regionibus dicit. Et quę admodum in forma corporee differunt figure ita quoque necesse est eos differre animi qualitate: sunt enim iracundissimi duri inculti atque agrestissimi. hoc autē ex multa commutatione parva quoque stabilitate: sic habitatores Europe fortioris animi quod qui alie sunt: ocium quippe ac pigritia ex aeris equalitate proveniunt: per quam inequale est anime et corporis robur. Labor et exercitium tollerantiam prestat. Quies autem et requies timorem et ignaviam. Labor vero et exagitatio animositatem ministrat. Quare Europe habitatores et militis gaudet: et pugna: cuius subiecti vel humiliari respicientes. Differunt hac primo varietate. Secundo vero quod eiusdem Europe terre pars altera est magna altera vero parva. hic autē profunditas: hic quoque planities. Rursus

et in teporibus mutatio parva. Et istud videmus ad oculos de germanis: et quibusdam alijs ipsis ppings: quos per eorum reverentiam nominare non audeo: qui tamē non sunt gallici: eo quod gallici pro maiori parte germanis assimilantur in conditionibus inscriptis. Qui quidem homines ut plurimum sunt quo ad corpus fasci nigri macilentum pueri: quo ad animam vero astuti: dolosi: avari: tenaces meticolosi: ut etiam rememorabo in hoc libro inferius. Si scire cupis hispani omnes appellantur Germani vero ut in pluribus quo ad corpora et animam eorum sunt oppositarum conditionum. Unde dicit Ysidorus etymologiarum. 9. quod germanie sunt nationes multe imania corpora habentes: viribus fortes: audaces animo: facie decore et formosi comati: et come flave: liberales: hylares et iocundi: coitum appetentes: et potissime saxones: qui in predictis sunt excellentes: qui dicti sunt saxones eo quod valētissimum sit genus hominum prestantius ceteris: hostibus suis non solum terra sed etiam mari infestum. Sunt enim ipsi ac si sint saxei importabiles atque duri. Nec Ysidorus. Mult enim Aristoteles quod aliqui in physionomizando respexerunt ad diversa genera animalium sicut fecerunt primi sed distingebant id est diversa signa physionomie accipiebant ex ipso genere hominum: et faciebant electionem signorum secundum gentes id est respiciendo ad diversas nationes gentium quas videbant differre secundum visum id est faciem et colores et secundum ceteras dispositiones corporales (ut de egyptijs et scitis et tracibus quod multum in istis differunt. Vel aliter secundum visum id est secundum diversos aspectus celi ut ait Bulielmus nuntius et bene et quasi vult dicere quod isti accipiebant electionem signorum in ipsis hominibus diversarum regionum diversas dispositiones corporum et diversos mores animarum habentibus iudicando quod homines aliqui unius regionis sunt: quibus aliquando contingit esse similes in dispositionibus corporum hominibus aliarum regionum: assimilantur etiam eis in passionibus animarum. Ut si aliquis germanus vel gallicus disposuit in corpore: ut Lombardus morigeratus vel etiam eversus. Exemplificat autem de egyptijs tracibus et scitis: qui sunt homines diversarum regionum multum differentes in corporibus et etiam in naturalibus moribus. Sunt enim Egyptij homines inhabitantes Egiptum

Physionomie

tas secundum Ysidorum introrsus et procedunt ad Ethiopiam. In qua quidem Ethiopia secundum Plinium libro quinto: et precipue monstruosi uigent homines. Nam quidam solem orientem et occidentem versus dira imprecatione idest maledictione inuentur continue idest maledicunt solem propter eius ardorem eis valde gravem. Alij dicunt troglodite idest pigmei specus excavant et illos in loco domorum habitant serpentes et omne in adipem comedunt: quibus stridor potius est quam vox. Alij dicti sunt garamantes velut pecudes et hi sunt matrimonij expertes: passim cum mulieribus diuersis habitantes. Alij dicuntur garfasantes icedunt nudi et nullo exercitio occupantur. Alij dicuntur blemii qui tradunt capita non habere: sed os et oculos habet pectori insertos ut etiam audiui a fide dignis. Sunt et Sathyri figuram solam habentes humanam: quo ad mores penitus sunt inhumani. Et ut idem Plinius dicit libro sexto. Sunt alij canem pro rege habentes ad cuius motus augurizantes faciunt quod vident. Sunt et alij qui erios siue terrios dicuntur: habere creduntur isti in fronte oculos. Quidam etiam ex eis leones venant et pantheras et de eorum carnibus viuunt: Quorum Rex unum solum oculum habet in fronte. Alij locustis solis viuunt fumo et sole induratis: et hi armis non cedunt nec verberibus. Nec plinius. Verum isti eiusdem speciei sunt cum hominibus vel ad presens. Traces sunt homines traciā habitantes: que est quedam provincia grecie multas gentes barbaras tenens ut dicit Ysidorus ethimologiarum. libro decimo quarto. Scite vero sunt homines scythiam inhabitantes: que est regio maxima multas provincias et regiones continens in qua multi monstruosi sunt homines: ut dicit idem Ysidorus. De Italis nostris: cogita naturam diuersarum gentium ciuitates: castra: provincias: et de singulis: ut lombardi mutinenses qui quidem diuulgati sunt fatui vel ignei cerebri. In tuscia Senenses. Ferrarienses asinini more regantur rudibiles. Oportet itaque diuersificare iudicium in indiuiduis secundum diuersitatem ciuitatum. Exemplum pono: habeo duo indiuidua: que habent signum liberalitatis et fidelitatis: Unum ex istis indiuiduis est Lombardum: alterum Tuscum: ex parte patrie: et bruria inducit infidelitatem et

auariciam. Lombardiam agit contrarium differentiam enim pono. Summam namque differentiam oportet etiam fieri ex parte parentum si possibile est ut puta: Signum fatuitatis video in isto cuius parentes ex natura sunt fatui: ut accidit in patria mea: iudica ergo intensius esse signum et non remissius et e conuerso. Habemus in ciuitate nostra bononiensi quatuor affinitates que quasi omnes sunt fatie. Lemen due sunt adeo fatie quod habent cerebrum et intellectum vanum cum rudissima credulitate et huiusmodi non se apti ad litteras nec ad arma: sunt enim siue vtilitate cum maxima auaricia. Alij sunt feroces et feruentis cerebri: prout ad arma et ad debellandum inimicos. Primos voco fatuos bedanos: et alios dico fatuos feroces. Latue igitur in indicando (ut dictum est) patet ergo intentum Aristotelis: quod in diuersis regionibus propter diuersum aspectum celi diuersificantur homines: et in dispositionibus corporum et in naturalibus passionibus animarum. Ideo scribit philosophus in libro de secretis secretorum ad Alexandrum. Scias quod non creauit deus creaturam sapientiores homine. et non colligit in aliquo animali quod in eo collegit. et non est reperire in aliquo animalium consuetudinem vel morem quem non inuenias in homine. Est autem homo audax ut leo: timidus ut lepus: largus ut gallus: auidus ut canis: durus et auster ut coruus: pius ut turris: malitiosus ut lepna: priuatus et domesticus ut columba: versipellis et dolosus ut vulpes: simplex et mitis ut agnus: velox et agilis ut capreolus: similis ceruo in colore et quibusdam alijs dispositionibus: humilis ut pardus: piger ut ursus: preciosus et carus ut elephas: vilis et stolidus ut asinus: rebellis ut prauus Rex: obediens et humilis ut pavo: garulus ut structio: vtilis ut apis: dissolutus et vagabundus ut caper: idonitus ut taurus: recalcitrans ut mulus: mums ut piscis: rationabilis ut Angelus: Luxuriosus ut porcus: Adaliciosus ut bubo: Utilis ut equus: Noctivus ut mus: Et vniuersaliter non repperitur animal seu vegetabile seu originale seu minerale nec celum seu planeta nec signum nec aliquod ens ex omnibus entibus habens aliquid proprium quin id reperiat in homine: et propter hoc vocatus est minor mundus. hec Aristoteles.

Capitulum octauum de emptione capiti-
rum et est Rasys: et Haly abbas.

Rabes non emunt seruos sine
consilio phisyonomi atq; chyro-
matici. Inquit Rasys: In pri-
mis capiti color cum summa i-
tueri diligentia or. Color enim cum i rubedine
minuitur capitis infirmitas vel splenis vel sto-
machi significatur: vel q; emoroydas patitur:
a quibus sanguinis est luit multitudo. Post
hoc vero totius corporis superficies i loco claro
et luminoso considerari debet. Ne morphea
subtilis i ipso fuerit: vel iperiginis initium oculi
tari possit. Morphea .n. i sui initio valde e oc-
cultra. Ipsa naq; tuc non est nisi albedo vel ni-
gredo subtilis: que paulatim procedendo cum
sui additioe coplet: Imperigo quoq; no e ali-
ud i suo initio nisi crispitudo que loco accidit
cum additione semper que de die i dies crescit.
Preterea si i aliquo loco corporis nerui vl co-
ture similitudine vel signu aliquod habuerit:
cum summo studio considerandum est ne i hoc
loco forsitan habuerit albaras propter quas co-
bustus sit vel excoxiatus vel tractus vt occulta-
ri possit. Que cum senuerit: vel longi fuerit te-
poris tinctura quasi debilem amitter: et ampli-
ficabit albaras vltra locu cocture et excoxiatio-
nis. Quq; nerui dubitatio occurrat: ipse i bal-
neo ponat: et cu aqua calida fortiter prius frice-
tur: et cu semine alusuen et baurach atq; aceto.
Deinde consideret etia si in loco i quo coctura
vel excoxiatio fieri non solet: fuerit coctus vel
excoxiatus suspectior haberi debet: ideoq; ma-
gis fricari debet. Preterea summitas et extre-
mitas cocture cu magna inglutione considera-
ri debz. In his enim locis euidentius apparet
Postea vero queratur quod querendu est: et qd
dicit sciat. Deinde vero capitis pilli atq; toti
corporis cutis considerandi sunt an sit i ea fur-
fur vel rubor. Audius quoq; acuitas perqui-
reda est et verba ipsius et sensus attendenda sunt.
Pupille etiam sunt considerande an sint i ma-
gnitudine equales: eiusq; visionis acuitas et al-
beditas: que i oculis est claritas considerande
sunt. Cum i eis est fuscus color: turbiditatem
participas lepra designat. Et quando i eis e ci-
trinitas egritudo epatis significat. Et quando
vene rubec multe et manifeste sunt i eis pati-

tebel. Palpebre quoq; eius considerande sunt
si multe sint et cito mobiles. Grosse aut si sunt
pleruq; sunt scabiose vel sunt ad scabię prepa-
rate. Que vero graniter mouentur: et difficile
sunt male. Oportet enim illas cuius talis est dis-
positio: suas quando a somno excitantur radia
fricare palpebras donec aperiant oculi. Lacri-
muli quoq; qd a parte naris est exprimendus e
Decurret enim forsitan humor ab eo occasioe
fistule si ibi est. Pili preterea palpebrarum et
ciliorum oculorum perquirendi sunt: Si enim
fuerint rari: malu significabunt: et proprie si cu
hoc rancus fuerit: et faciem habuerit rubeam.
Deinde cu magna diligentia anhelitus pos-
et nares attendat ne malus sit ibi odor. Nares
quoq; figura considerat. Migne .n. forte si fu-
erint fistulae et se continebunt ideoq; i sole conspi-
ci debet. Itaq; anhelitus attendendus e si sit fa-
cilis. Dentium preterea modus obseruandus est:
videlicet si sint recti et fortes et mundi et si aliq-
eorum mouent vel corroduntur. Dentes enim
fortes diu permanent. Minuti vero vel debi-
les cito cadunt. Preter hoc quoq; totius cor-
poris debilitate pronosticant. Deinceps eius
collum si est equale: et comprimatur: Et videat
si est ibi aliquis locus tumidus: vel cicatricem
habens. Fortassis enim glandule ibi erunt: ex
quibus scrophule cito generabunt. Pectus p-
terea attendat si est amplum et multas habes
carnes. Paruum enim si fuerit et macrum: et span-
le foris pminuerint pbalis significabit. Post
hec vero supinus iacens stamatur: et totius eius
venter perquiratur: attendendo si tumor vel dolor
inueniatur ibi cu comprimitur: et precipue i loco
epatis: et splenis: et oris stomachi. Deinceps p-
cipiat ei vt iccedat. Cuius gressus attendatur
virtus. Deinde aliquid costringere iubeat: et
sue constrictionis fortitudo consideret. Debilis
enim si fuerit oium neruoz debilitate demonstra-
bit. Postea vero precipiatur vt currat: et atten-
datur an post cursum anima ipsum inuadat: vel
tussis. Manus preterea ipsius et pedes ad in-
uicem comparando respiciant. Una enim for-
tasse altera maior inueniet. Iuncturaz quoq;
dispositio consideranda est si ad moriones sci-
licet preparare sunt. Deinde crura sunt inspicie-
da an in eis vene magne et grosse: et ample in-
ueniant: ex his enim varices et alephania sepe ac-
cidit. Alia ena omnia que in complexionibus

attende
gnoscent
capitulo
dicenda
inueni
magnit
dem cap
omniaq;
paris:
num co
ent cap
gum: p
ma in n
go mem
litaris
ne in lo
ris sanis
futionis
quere ei
facundi
inueret
per ipse
modi al
q; pect
si alas v
nuz buit
si est ad
fieri illi
as et con
altera m
quemad
et config
actionum
Rasys

Cap

e

eius est
splendid
finitibus
liter: gr
vtriusq;
te: lineal
nigram

Physionomie

attendenda fore diximus ad has adiuvant co-
gnoscendas. Dixit enim baly abbas in eodē
capitulo de corporis figura. Corporis autē in-
dicanda est figura compositione bona eoz ad
inuicem proportionē i quantitate spissitudinis
magnitudinis paruitatis cōgrua: ut non sit qui-
dem caput grossum subtile collū: pectus strictū
omniaq; membra ad inuicem dissona: ut his
paruis: illa sint magna: ut si quidem caput par-
uum collum grossum: pectus ab his diuersuz
aut capite paruo totū est corpus magnū: et lon-
gum: pedes breues aut e contrario. *¶* Nec om-
nia in natura inuenire mala visu turpia. Sic er-
go membra adinuicē collata bone propor-
tionis in magno: et paruo: in macie: et pinguedi-
ne in longo et breui. Si enī sic membra inene-
ris sanitatis signa et bone figure et bone cōpo-
sitionis. Dehinc linguam scrutare et visu et lo-
quere ei ut respondeat: ut cuius sit sermonis et
facundie cognoscas. Sed et pectus diligenter
intuere: ne forte sit illis contortuz: aut parua su-
per ipsam caro malū hoc enī plurimū huius-
modi asma et tussis accidit. Si vero cū his quo-
q; pectus strictum fuerit: et spatiale fluxe: ut qua-
si alas videatur habere: dorsumq; fuerit incur-
uuz huiusmodi pibis non effugiet: maximeq;
si est adolescens: aut iuuenis est etate caratq;
fient illi q; plurimi. Dehinc etiā manus inspi-
ce et coniunge: ac visu cōmensura: et si alteram
altera minorem inuenieris: aut utraq; breuem:
quemadmodū manum quam medici assimilat
et configurant manibus lupicali malū est: et ab-
actionum phibet bonitate: imo etiā turpe: hec
Rafys et baly abbas primo theozice.

Capitulum nonū de hoib⁹ temperate nature et ē Conciliator.

¶ Ius statura inter tres dyame-
tros obtinet equalitatez: et iter pi-
guedinē et macredinē similiter ba-
bitum obseruat mediocrē. Color
eius est albus rubeo permixtus: cutis subtilis
splendida: manus et pedes in omnibus dispo-
sitiōibus medijs. Caput corpori proportionabi-
liter: grāde toti corpori ut spera cerea manib⁹
utrisq; leniter compressa. Figurant nares erec-
te: linealiter et perpulere: et oculi caroponi inter
nigram et varius medijq;. In qbus humidi-

tas clara inexistit. Et pilas in dispositionibus
medijs: et ad unum corpus omne mediū repe-
rietur. Similiter et in his que sunt ex anime par-
te: ut in moribus et alijs temperatū inuenit. Et
huic dispositioni opposita contrariū protestan-
tur.

Capitulum decimum eiusdē de equalitate et est Aristotelis ad Alexandrum.

¶ Quorū vero et tēperantior creatu-
ra cui cōuenit mediocritas statuf
et nigredo oculorum et capillorū
et rotunditas vultus: albedo vero
cōmixta rubedini: et fuscus color temperatus
cū integritate corporis: et rectitudine stature: et
mediocritate capitis in paruitate: et magnitudi-
ne: in raritate verborū nisi cūz necesse fuerit: me-
diocritas in sonoritate vocis et sublimitate.
¶ Quando etiam natura declinat ad nigredinez
et croceitate tunc optima est temperantia: et crea-
tio hec placeat tibi: Hanc habeas tecū: et ego
interpior quidem per modum seperationis: tu
autē ipsum temperabis in rectitudine intellec-
tus.

Capitulum xi. de homine bone nature et ē Aristoteles ad Alexandrū secundū aliā trans- lationem antiquam.

¶ Ille vero est optime memorie. s. i
tellectus et bene cōpositus in na-
tura qui habet carnes molles hu-
midas: medias inter asperitatem
et lenitatem: mediocritas stature habens vultuz ru-
beum suffusum albedine: habens etiā mansue-
rum aspectuz. Cuius capillos planos esse oz.
Habens mediocriter magnos oculos: et decli-
nantes ad rotunditatem. Et caput mediocri-
ter magnū cū equalitate: collū bene disposituz
Cuius humeri declinant ad inferius: vel ba-
bens declines humeros: carens carnositate cir-
ca crura et genua: habens vocem mediocrez in-
ter vocem acutā et grossam: habens palmas lō-
gas cum longis digitis declinantes ad subtili-
tatem: moderatū risus. Cuius aspectus com-
mixtus est leticie: et iocunditati.

Capitulum xii. de physionomia signorum sa- pientis philosophi: et est Conciliator.

dd

II

Tatura ipsius erecta eaz carnis equalitate color albus modica rubedine participans. **Capitis** figura ipsi inest antedicta magna sufficienter et expansa: oculi inter varios et nigros quorum intus letanti est similis: manus quod de plane cum digitorum divisione et modesta articulatione. **Capilli** inter multos et paucos: medii inter planos et crispas subnigros et flavos et mediocris barba et pulchra et sufficienter rara: hec conciliator.

Capitulum. xix. de significatione vi superius et est Rasys.

Ultima signa sunt quod eius statura est erecta: carnis quoque tenet equalitatem: et est albus parva habens rubedinem admixta. **Capilli** cum inter multos et paucos et planos et crispas sunt medii: et nigros: et rubeos. **Dans** quoque sunt plane digitos habentes divisos. **Frons** etiam est magna: et oculi inter varios et nigros sunt medii: molles quoque sunt. et eius intus ridenti vel gaudenti similis invenitur: hec Rasys.

Capitulum. xix. de physiognomia signorum boni intellectus et nature: et est conciliator.

Ultima caro lenis est et mollis cum paucitate inter crassitie et macredinem tendens: **Facies** ipsius non multa participat carne. **Eius** si spatula aliquantulum elevari: venter et dorsus non carnosus. **Extrema** decenter extensa. **Statura** media: minus aspectu. **Eius** color inter albus et rubrum medius: inter lucidus et clarus. subtilis cutis. **Capilli** medii. **Et** ei sunt oculi antedicti scilicet ut dixit in capitulo duodecimo.

Capitulum. xv. De significationibus corporum calidorum: et est Rasys.

Ec citissime crescunt: que et tantis gentibus calida occurrunt: et macra existunt et gracilia. **Plene** quoque eorum manifeste sunt: et motus veloci: et omnia que in eis considerantur velocia. **Obstinati** preterea sunt: pauci somni multorumque capillorum crisporum: et in nigredine intusorum. **Eorum** color rufus: atque rubeus cum obscuritate quadam. **Et** hec Rasys.

1b

Capitulum. xvi. De significationibus corporum frigidorum. et est Rasys.

Ec tarde crescunt: capilli quoque tarde eis nascuntur: hebetis exterioriter ingenium: et timidum operacionum. **Pulsus** eorum parvus: et anhelans occultas: tangentibus appareret frigidus. **Et** hec habentes corpora: non sunt in coem potentes: et sunt parvi generantes filios: debiles de sideribus: et multi somni. et hec Rasys.

Capitulum. xvii. de significatione corporum humidorum: et est Rasys.

Orum motus multum invenit levius eorum quoque caro mollis et membra laxa. **uncture** eorum et ossa occulta. **Virus** similiter paucis: et parum patientes laboribus et cum laborant velociter dissolvuntur: et velociter in eis apparet ex labore dissolutio. **Corpulentia** preterea sunt et multum dormientes et debiles: et paucos habentes pilos. et hec Rasys.

Capitulum. xviii. de significationibus corporum siccorum. et est Rasys.

Ec corpora aspera sunt et macra et dura et fortia: et multum rigida: et multi patientia laboribus. **uncture** et corde manifeste: multum sunt preterea capillorum et pilosi. et hec Rasys.

Capitulum. xix. de significationibus corporum calidorum et siccorum. et est Rasys.

Ec corpora in ultimo plurimum habundant capillis nigris et spissis. **Facile** quoque ultimo reperiuntur. **Que** et tangentibus calida occurrunt: cutis habet spissitudinem: et asperitatem: et nervos fortes. **Que** cordas habent manifestiores et ossa et iuncturas: et sunt paucioris somni. **Et** pulsus in eis sunt velociores et motus similiter et tactus calidus et sunt audaciores et obstinatiores. **Et** hec Rasys.

Capitulum. xx. De significationibus corporum frigidorum et humidorum. et est Rasys.

Ec ultimo tangentibus mollia sentiunt et a pilis denudata: et capillos habent lenes: et venarum angustiam: et iuncturas occultas: et sunt corpulenta multa habentia pinguedinem. **Et** laxa multum habentia somni: pigri motus eorum et tardantes. **Corporis** autem frigidi et sicc

1b

et calidi et humidi: dispositiones ex simplicium dispositionibus mixte sunt. Ex quibus compositione fuerunt quemadmodum scilicet vni eorum appropinquant: aut inter eas media existant. hec Rasys.

Capitulum xxi. de signis bone complexionis et sensibilis et est Aristotelis in methaphisicis

Terminus.

Igna bene nati: caro mollior non boni habitus nec valde pinguis. **Que sunt circa musculos scapularum et collum** macriora et sunt circa faciem et colligata: que sunt circa musculos scapularum ad inferiora remissa. **Que sunt circa costas** bene soluta: et secundum dorsum non carnosae. **Corpus album rubeum et purum.** **Cutis subtilis:** pili non valde duri nec valde nigri oculus karopas humidus.

Comentum.

Item Aristoteles ponit signa bene nati. i. bene complexionati et sensibilis. i. hominis boni intellectus et bone nature sicut dicit Rasys libro suo 60. **Et sunt signa decem.** **Primum** est mollicies carnis temperata tamen et non nimis relaxata: qualis relaxatio carnis est in mulieribus: que ostendit flegmaticam complexionem. **Unde intelligendum est:** ut inquit **Et idem Romanus** in secundo de anima commento. 94. quod duplex reperitur mollicies una que rara et bene disposita: ita quod non subterfugit tangere: et talis bona est: quod ostendit temperamentum per primarum qualitatum refractionem: ut vult philosophus in 60. 8. anima. **Et Galenus** in primo de complexionibus. **Reliqua vero in mulieribus et in individuis male complexionatis.** **Et enim** boni habitus id est carnis paucitas et non multitudo nimia sicut mediocritas. **Et iterum** mediocritas eius in grassitie et macie: ita quod teneat medium inter macrum et crassum siue macilentum. **Et istud idem dicit Avicenna** 4. colligetur et cetera. **De signis temperate complexionis totius corporis:** et conciliator ut dixi superius in capitulo. 14. et 12. et Rasys i. 13. capitulo 33 ut et Galenus i. afforismis ut inferius patebit. **Secundum signum est quod partes circa musculos scapularum scilicet cum quibus mo-**

nentur scapule: et etiam circa musculos colli non debent esse nimis pingues et carnosae. **Est autem** musculus ipsius motus voluntarii et cetera. ut patebit inferius. **Tertium signum est quod partes faciei non sint colligate imo sint bene distincte et ordinate** quo ad situm et figuram. **Quartum signum est quod partes circa musculos scapularum versus collum sint elevate et admodum graduatim descendant inferius remisse et basse:** id est non nimis alie: nec sint incopacte et ponderales.

Quintum est quod partes circa costas sint bene scilicet. i. bene distincte ad invicem: ut discerni possint. **Nel bene soluti.** i. a carnibus ut non sint carnosae nimis ut patebit in suo loco. **Sextum est habere dorsum ut predicti de costibus.** **Septimum est color medius inter albedinem et rubedinem:** clarus et purus et cetera. **Octavum est subtilitas cutis** que est de precipuis signis temperate complexionis. **Unde etiam Aristoteles lib. de animalibus dicit:** quod inter omnia animalia cutis hominum est clarior alias rarior et magis tenuis: et quod complexio hominum inter alias est temperatior. **Nota documentum generale quod subtilitas cutis arguit tenuitatem humorum et spirituum et per consequens subtilitatem ingenii cum debito instrumento applicato et cognoscitur ex colore non accidentali et claritudine ipsius et a rugis et eorum motu precipue in facie in cogitando et mouendo musculos: et etiam in manibus et ex tactu et cetera. ut dixi.** **Nonum signum est quod pili non sint nimis duri nec nimis nigri sed medii inter molliciem et duriciem et inter nigredinem et rubedinem:** ita dicit Rasys et hoc etiam videtur velle Avicenna quarto colligetur cap. ubi supra dicit quod pili habentes complexionem temperatam sunt flavi tendentes ad rubedinem tempore puericie sed tempore iuuentutis erunt nigri. **Idem sentit Avicenna** 6a primi in capitulo de complexionis equalitate ubi dicit. **Et capilli iterum pilositatem et lenitatem et crispitudinem et planitatem et in tempore puericie trahant aliquantulum ad rubedinem: et in tempore iuuentutis ad nigredinem aliquantulum.** **Decimum et vltimum signum est oculus karopas:** qui scilicet medius est inter varios et nigros et mollis humidus et clarus ut dicit Rasys: ut inferius in suo loco patebit. **Et huius contraria dispositio habet ab Avicenna** 6a primi. **Sen. tertia capitulo quinto de signis eius qui egreditur ab**

Liber primus.

equalitate superflue idest qui habet malam cōplexionem et compositionem dum ait. **Quis** eius compositio dissimilis fuerit erit malus et ingenio sui et intellectu sicut ille qui magnū habet ventrem et digitos curtos: et facies: et caput rotundum: et staturam magnam: aut ille qui habet caput parvū et in facie et fronte carnis multitudinem et etiam in collo et pedibus: et est ei⁹ facies medie sphere similis. **Et** si ipsius mandibule magne fuerint: erit valde dūctus: et si militer si caput et frons rotunda fuerit. **Sed** facies valde rotunda et collum vehementer grossum: et in oculis motus habuerit tarditatem et tū hominibus omnibus a bonitate remotior. **Omnia** predicta signa superius assignata ab Aristotele sunt temperate complexionis: et bone nature: et boni intellectus. **Quar**to colligeb de signis complexionis totius corporis inquit ista sunt signa significantia super cōplexionem vniuscuiusq; membrorum principalium et seruientiam ei. **Et** cognoscēdo ista et comparationem vnius ad alterum faciendo cognoscemas totius corporis complexionem temperatam et distemperatam: eo qd corpus cuius complexio erit temperata erit de necessitate mediocre inter maciem et grassiciem: et color erit albus mixtus rubedini: et capilli eorum sūt flauī tendētes ad rubedinē in tempore sue pueritię et eoz sūt facti iuuenes erunt capilli eoz nigri et tactus tēperatus inter caliditatem et frigiditatem: et inter asperitatem et lenitatem. **Et** sensus eorum erit in vltimo temperantia: et intellectus eorum medicus inter velocem et tardū et hec est via cognoscendi complexionem temperatam. **Sed** complexionem que erit a temperantia indicabimus huius multitudinem signorum: qd illa indicabuntur ex aggregatione istorum signorum: hoc est ab accidentibus et operationibus: sicut a crassitie: et macie et a colore pilis et alijs similibus. **De** causis autem istorum signorum quia haberi potest vel ex dictis vel dicendis transco gratia breuitatis. **Possunt** nihilominus omnia signa reduci ad temperantiam quattuor qualitatum ad medium reductarum. **Ex** temperantia enim istarum consurgit temperata complexio ad quam sequitur bona dispositio sensus et intellectus ita qd potest formari sillogismus ad propositum sic. **Alia** que pueniunt ex qualitatibus temperatis sunt signa

bone nature: et temperate complexionis et boni sensus et intellectus: sed predicta signa sunt ergo etc. vel. **Sed** membrorum equalitas ē huiusmodi ergo etc.

Capitulum. xxiij. de signis insensibilis et hominis grosse nature. et est philosophi.

Textus

Ne sunt circa collum et crura carnosā completet: alias complexat et colligata. **Rotile** rotunde masculi scapularum sursum expansit: **Frons** magna circularis et carnosā oculis croceus: **Crura** circa cavilla carnosā et grossa et rotunda: mandibule magne carnosę lumbi carnosī. **Crura** longa: collum grossum: facies carnosā sufficienter: motus autem et figuram: et mores in facie secundum similitudinem accipit.

Commentum.

Superius nuncius nature physiologizauit de signis bone complexionis et bone nature: **Inter** hec ponit habentem signa oppositarum conditionum scilicet illius qui est grosse nature et mali intellectus: quales sunt hebetes et stolidi. **Et** quia stoliditas et insensibilitas causant ut in pluribus ex dominio frigiditatis videlicet in flegmaticis et mulieribus que sunt viris stolidiores et dimiunt rationis et discernitionis: et dimiunt iudicii quo ad intellectum. **Quare** etiam philosophus primo politicorum dicit: consilium virorum esse perfectum: puerorum incompletum: mulierum inualidum. **Verum** ē quantum ad sensum tactus possunt enim talia frigora sustinere: que nullus vir sustinet: ut ipsi in hyeme asprissime in aqua et pedibus nudis incedunt et non leduntur. **Similiter** prouenit stoliditas ex dominio frigiditatis: ut tenet in melancholicis. **Signum** hoc est i asino. **Cum** igitur quasi dicit omnia signa posita proueniunt ex frigiditate precipue ex humiditate vel ex siccitate. **Et** hoc generale signum sit i documentis nostris pro secundo libro inferius. **Ponit** hic multa signa que intelligere oportet ex opposito dictorum: que superius allegauimus

et sunt signa duodecim. Primum est habere circa collum et crura carnosia copiosa id est multum. Alia littera non habet completa sed copiosa: et colligata id est male distincta et inordinata. Et ista distinctio intelligitur ad totum caput et precipue faciem: ut per oppositum patet in prebentis sic aut bona dispositio et ordinatio istarum partium probabilitatem et bonam dispositionem nature: et plenam dominium virtutis formatione habet super ipsas: sicut per oppositum: magna membrorum distinctio et ordinatio quo ad situm et figuram fit propter idispositionem materie ratione nimie frigiditatis vel humiditatis vel siccitatis propter quod virtus formativa non potest plene super ipsas dominari. Secundum signum est rotunda et rotunda id est genas rotundas a carnositate nimia aut cum multitudine carnis. Tertium signum est quod musculi scapularum propter collum sunt depressi et non conditionate formati. Quarta sunt omnes fiones femorum et crurium: et dicta genas: eo quod in utero sunt genas opposita. cohererent enim sibi ipsis: et cognata sunt oculis lacrymarum indicibus et misericordie. Quinta a genus genas dicuntur. Denique complicatum gigni formari quod hominem dicuntur: ita ut genas sursum sint quibus oculi formantur: ut canis ac reconditi fiant. Sextus. Atque genas comprimitur arta genas. Unde est quod homines dum ad genas se prosternunt statim lacrymant. Soluit enim eos natura uterum maternum rememorari: ubi quasi in tenebris consedebant antequam ad lucem venirent ut tenet Philosophus in undecimo ethymologiarum. Quartum est. Frons magna circularis id est rotunda et grossa ut tenet Rasys carnositas id est indecentes habens carnes. Quintum signum patet. Sextum est multa carnositas crurium et circa canillas et grossiciles rotundas. Septimum signum est magnum mandibularum ratione nimie carnositatis: ut inveniunt etiam Auicenna secunda primi ut notant superius. Guilielmus nuntius male exposuit istum dictum dicendo: quod per mandibulas intendit labia: licet labia grossa denotent grossiciem humorum ut in secundo libro patebit tamen philosophus hic non intelligit loqui de labijs. Octavum signum est: nimia carnositas circa lumbos nates et coxas. Nonum signum est longitudo crurium. Decimum signum est

grossicies colli non laudabilis. Undecimum signum est facies cum multitudine carnis laxa. Duodecimum et ultimum signum est quod accipiuntur ex motibus et signis morum et faciei: Quales autem sunt huiusmodi intelligit secundam similitudinem humiditatis quasi dicat ex quo insensibilis communicat et assimilatur timido in causis humiditatis: ut etiam magis videntur est in capitulo de signis humiditatis inferioris. Sed potest adhuc aliter exponi ut dicuntur et forsan melius quod insensibilis accipiat morem et motus et figuram faciei: secundum similitudinem alicuius faciei: vel alicuius non ventis se sibus ex aliquo accidente. Vel aliter insensibilis accipit morem et huius faciei secundum similitudinem id est tales quales sibi conveniunt secundum conditionem suam: id est mores grossos et ineptos et penitus distinctos. Istum textum optime exposuit Conciliator sub istis verbis accipiendo ab Auicenna dum ait. Caput ipsius magnum infors: aut parvum: facies magna carnosia rotunda medie sphaere similis: mandibule magne et frons similiter: aut in acutum tendens constricta: que circa collum carnosia compressa: Lumbi carnosii: crura longa: Genas rotunda. Digiti manuum et pedum breves et inarticulati circa pedes eius carnis multitudo: spatule cum carnositate sursum expansae. Venter cum rotunditate forinsecas emittens in oculis eius motus habens tarditatem: et color valde est albus ipsius aut fuscus valde.

Capitulum. xxii. De signis fortis. Et est philosophus in metaphoricis.

Textus.

Illi duri figura corporis erecta olla costae formantia et extrema corporis magna et venter amplus et contractus ad se: armii lati et distantes: nec valde coligati nec omnino dissoluti. Collum forte non vehementer carnosum. Pectus carnosum et latum. Ancha antraxa pectus dorsum contractum: oculos karpos: nec valde expansos: nec omnino clausos: fuscus color: qui est in corpore: acuta Frons erecta non magna non macra non lenis nec omnino rugosa.

dd iq

Comentum

b

De philosophis phisyonomizat
 et diuiditur textus iste in duode-
 cim partes equales. **Quantum**
 vero ad primam partem ponit si-
 gna fortis per modum habitus se habentes se-
 cunda ibi pilos molles ponit signa oppositi sui
 que se habent per modum priuationis et istud
 seruat in omni loco istius operis. **Ad primus**
 est durities pilorum seu capillorum: quod si-
 gnum est audacie et fortitudinis corporalis: quod
 causatur ex caliditate qua etiam causatur au-
 dacia. **Secundum** signum est statura corpo-
 ris erecta et non inclinata: quod etiam fit ex ba-
 bundantia caloris ut dicit philosophus unde
 cimo de animalibus ubi reddens rationem qua-
 re inter omnia animalia homo incedit erectus
 dicit quod hoc ideo est quia est ceteris animalibus
 calidior. **Calor** autem facit incrementum sur-
 sum per lineam rectam: sicut est etiam motus
 ignis. **Unde** etiam in ipso genere hominum:
 qui sunt ceteris calidiores: sunt quo ad staturam
 plus recti. **Quis** etiam signum est in seni-
 bus et iuuenibus: iuuenes enim propter domi-
 nium caloris incedunt plus erecti. **Senes** vero
 propter diminutionem caloris incedunt versus
 terras inclinati. **Tertium** signum est fortitudo
 et magnitudo ossium costarum et vniuersaliter
 extremitatum: que omnia iterum sunt signa mul-
 ti caloris cum multa tamen humiditate: ut eni
 dicit Albertus secundo de anima. **Calidum**
 et humidum simul sanctam faciunt magnam
 distensionem: cuius signum etiam accipitur: ab eta-
 te puerili: que secundum Galenum: et Aui-
 cennam est etas et tempus incrementi eo quod
 ista etas est calidior et humidior propter vicini-
 tatem ad suam originem que est ex calido et hu-
 mido. **Unde** etiam in etate puerili: que du-
 rat per primum septennium pueri propter excel-
 lentiam istarum qualitarum in eis plusque dimi-
 nutionem perficiunt sue quantitatis ut dicit Al-
 bertus ubi supra. **Quantum** signum est ven-
 ter amplius idest latus et ad se contractus: id
 est non expansus nec extensus quasi faciens si-
 cut i pigribus et ventrosis. **Talis** enim exten-
 sio ventris sine ventrositas quando est nimia
 et mollis est signum diminuti caloris naturalis
 et dominij flegmatis. **Ut** eni dicit nuncius na-

tur: pigritudo et adeps est maxime aialibus fri-
 gidis et humidis: cuius signum est i porcis quod
 sunt aialia frigida valde et flegmatica et sunt
 ventrosa. **Et** ait Auienna secunda primi doc-
 trina ha cap. 3. de signis complexionum. **Pig-
 nedinis** et adipis diminutio semper calidita-
 tem significat: quoniam piguedinis et adipis ma-
 teria sanguinis est et encruentis et hoc corpus
 quidem carnosum abique multa adipe et pigue-
 dine: est corpus calidum et humidum: hec Aui-
 cenna. **Eadem** senectute tangit Joanninus i by-
 sagogis dum ait: habundantia carnis fit ex ba-
 bundantia caloris et humores piguedinis dimi-
 nutio. **Quintum** signum est arui idest hamerit laci
 et magni ita quod bonum spatium sit iter eos non ta-
 men nimis magnus: sed moderatum et hoc item
 dicit. **Causa** autem magnitudinis humorum eadem
 est cum causa magnitudinis aliarum partium. scilicet pec-
 toris et extremitatum. **Sextum** est collum non ve-
 bementer carnosum et forte idest nervosum et la-
 tis grossum: vult eni dicere quod collum debet esse
 grossum non ratione carnositatis multe sed ma-
 gnitudinis ossium collum et nervorum: et hoc forte.
Ratio est quia siue nervi sunt ad deferendum
 vires sensibiles et motus a cerebro ad par-
 tes alias corporis ut vult Galenus et ceteri. **Unde**
 tur arguere magnum cerebrum: ut medici et phi-
 losophi tenent: et precipue quando aiunt de par-
 uitate capitis: et tener plusque comitem secundo te-
 gni cometo. i. 4. du igt. **Si** ergo caput est par-
 uum sequitur cerebrum esse paruum: ad paruitatem
 autem cerebri et totius capitis sequitur ventriculos
 eius strictos esse et nuchas et dorsum: et costas:
 et nervos: et collum que ab ipso oriuntur stricta et
 parua esse. ubi eni radix est parua oportet illud quod
 miscet ex ea esse paruum: ad stricturam autem ventricu-
 lorum eius sequitur debilitas operationis virtutis
 ymaginative cogitative: et memorialis: siquidem
 ipsa sunt organa illarum eo quod sicut dicit baly non
 erit spiritus aiali amplitudo in qua puerit. hic
 autem spiritus est istarum virtutum organum. **Primum**
 quod liberis eius expetens hinc meatus ut ita p-
 bibite suscipiat et reddat formas apphensibiles.
Ad paruitatem autem nuche sequitur paruitas: et tenui-
 tas nervorum motuorum: et per illud debilitas mo-
 tus: adhuc autem paruitas costarum: **Ad** quam se-
 quitur strictura pectoris: et in anhelum nocumtum.
Sequitur etiam ad paruitatem cerebri tenuitas nervo-
 rum sensibilium: et per hoc debilitas ois sensus: ad

omni
cialiter
debita
posse
tas ip
ficut p
forman
lam esse
si can
paruita
in mal
minus
rimidine
na mare
gram
multim
tionis
que inf
inherent
virtus
sequen
bona m
fitionis
rie mul
tionis
bia et
sibilis
et nemo
sunt ad
nas a c
Galeni
perand
virtutem
minus
ergo m
tum fa
pionum
Unde
tanto p
magnum
se par
tum: et
anotio
C. Sep
luz et la
tudine
et in ma
Unde
philoso

omnem enī operationē officialiū mēbroꝝ ⁊ ſpe-
cialiter opationū aīalū: intelligere ꝑ ſubſta forma
debita quantitate ⁊ debito membro. ⁊ ſim cō-
poſite. Scire autē oꝝ qꝫ paruitas capitis cōcomi-
tās ſpūalis ſeu iſtrumētū paucitātē potuit eſſe:
ſicut princeps dicit cum fortitudine virtutis in
formante ſeminiſ viriliſ: Quare contingit ip-
ſam eſſe bone figure. ⁊ erit illud minus malū
qꝫ ſi cum paruitate fuerit male forme eſt ergo
paruitas capitis ſecundum hoc diſtinguibilis
ſu malicie ſue ſignificatione ſecundum plus ⁊
minus. Si magnitudo capitis conſequitur for-
titudinem virtutis operantis circa multa ⁊ bo-
na materia eſt cerebri bone compoſitionis ſi-
gnum. Si vero conſequuntur ſolam materie
multitudinem erit ſignum non bone compoſi-
tionis cerebri: Vult autem per virtutem eaz:
que informatiua dicitur a principio creationis
inherens ſemini virili cuius proprie eſt bee-
virtus. Poſtquam capitis magnitudo con-
ſequens fortitudinem virtutis circa multa ⁊
bona materia operantis eſt ſignum bone opo-
ſitionis cerebri cōſequens autem ſolam mate-
rie multitudinem. Et eſt ſignū prave compoſi-
tionis ⁊ per conſequens collum ⁊ cetera mem-
bra ⁊ arguit debilitatem virtutis motiue ⁊ ſen-
ſibilis. Si collum eſſet groſſum ratione oſſis
⁊ nervorum denotat robuſtiores virtutes ſive
ſint ad deferendum virtutes ſenſibiles ⁊ moti-
nas a cerebro ad partes alias corporis vt vult
Galenus ſicut ſuperius diximus ſine ad tē-
perandum calorem intrinſecū ad hoc qꝫ det
virtutem ſentiendī vt vult Ariſtoteles nibilo
minus ſemper ſunt ad roborandum corpus ⁊
ergo magnitudo nervoꝝ ceteris paribus mul-
tum facit ad fortitudinem corporis: ⁊ pbius to-
picorū 3. ait Robur exiſtit in nervis ⁊ oſſib⁹
Vnde Viſidorus nervi quanto ſuāt denſiores
tanto propenſius augent ſinitatem qꝫ autem
magnitudo oſſium faciat ad fortitudinem de
ſe parz eo qꝫ oſſa ſunt corporis fundamen-
tam: ⁊ motuum ſubſtentamenta vt patet ex
anotomias diuerſorum animalium.
Septimum ſignum eſt Pectus carno-
ſū ⁊ latū. Latitudo .n. pectoris ſignificat multi-
tudinē ſpiritus ⁊ eozū nobilitatē ⁊ ſubtilitā-
tē ⁊ magnam virtutē ⁊ caliditateꝝ cordis.
Vnde etiaꝝ pectus hominis vt dicit princeps
philophorū eſt pectorib⁹ alioꝝ animalū la-

tius reſpectu ſui corporis: ⁊ amplius. Cū .n.
vt dicit ſpiritus i homine ſint nobiliores: ⁊ ſub-
tiliores qꝫ i alijs aīalib⁹ opꝫ regionē ſpiritus
ſcilicet pectus eſſe amplā ⁊ latā vt ſpiritus ba-
beant locum. Carnoſitates etiā pectoris ſigni-
ficāt multitudinem ſanguinis ⁊ per cōſequēs ca-
liditatē cū humiditate. Magnitudo autē calo-
ris ⁊ ſanguinis ac ſpiritus multitudo ſunt cau-
ſa fortitudinis. Pectus ergo latū ⁊ carnoſum
eſt fortitudinis ſignū. Et de carnoſitate pecto-
ris loqꝫ etiaꝝ Averroys quarto coligitur ca-
uſa de ſignis cōplexionis cordis. Carnoſitas igit
pectoris ſignificat ſupꝫplexionē cordis ⁊ tēpe-
ratiā cordis: ⁊ tēpātia carnis p maiori pte ſeqꝫ
tēpātia cordis: ⁊ pprie caro exiſtēs i pectore
Caro autē ſignificās ſuper tēpātiā cordis
non eſt macilenta nec pinguis ſuperflue hec il-
le. Et bene dicit qꝫ caro ſignificās temperatiā
nō debet eſſe macilenta nec pinguis ſuperflue
Facilē .n. ſupflua puenit ex ſiccitate nimia
Pinguēdo aut ſupflua ex nimia frigidityte ⁊
humiditate. Vnde Ralys lib. ſo debemus in-
quā diuidere ſine diſtinguere inter corpus car-
noſum ⁊ pingue. Carnis .n. multitudo ſangui-
nis multitudinē ⁊ calidā ⁊ humidā ſequit cō-
plexionem. Multa .n. pinguedo humiditatis
multitudinem: ⁊ frigidā ⁊ humidā imitat
complexionem hec ille. Ex quibus diligens
lector cauſam in quo premitit de carnoſitate
pectoris habebit: ⁊ magis ample inferius di-
cet i ſecundo libro de thorace. Et ceterū ſi-
gnū eſt ancha antracta id eſt ad interius tracta.
Et iſtud ſignū ponit Ralys expſſius dicens.
ancharū quoqꝫ oſſa cū exterius tendunt forti-
tudinis demonſtrat multitudinē ⁊ virilitatē: ali-
lra bz ācha antracta id eſt ad aliud extra ſe trac-
ta id eſt extra extēſa. Et vult dicere qꝫ magni-
tudo ancharū ita qꝫ aliquāliter exterius extēdat
ſic qꝫ illa magnitudo eaz nō ſit rōne carnoſita-
tis: ſed magis rōne magnitudinis oſſiū eſt ſignū
fortitudinis: dicēdo aut qꝫ nō oꝝ eſſe rōne car-
noſitatis. Carnoſitas .n. nimia partiū inferiorū
precipue in comparatione ad carnoſitatem par-
tiū ſuperiorum: eſt ſignum ſlegmaris ⁊ conſe-
quenter timiditatis: cuius ſignum eſt in mulie-
ribus. ⁊ i viris: Mulleres .n. quia ſc viris fri-
gidiores habent partes inferiores ſic nares ⁊
huiusmodi plus carnoſas ⁊ groſſiores. Et
quanto plus ſunt frigide tanto inferius ſunt

magis grossi quod sit ut dicit Albertus de anima tractatu secundo capitulo 3. q. 2. frigiditas vincens in eis ingrossat nutrimentum ipsorum quod sua ponderositate trahitur inferius quia membra inferiora in eis multum angustantur et ingrossantur. Et contrarium in viris propter calorem in eis vincentem nutrimentum sublimare et sursum eleuare: ita quod parum deorsum imitatur. Et dico membra eorum superiora sicut collus pectus spatule per comparisonem ad inferiora sunt grossiora. Et hoc loquendo de grossicie que fit ratione carnositatis: ratione vero solius magnitudinis ossium membra inferiora debent esse grossiora in viris qui sunt fortes quam in feminis ut dictum est. Ponit autem Aristoteles partem pro toto per anchas enim intelligit nates et coxas et alias partes inferiores et posteriores: grossicies enim omnium istarum partium non ratione carnositatis sed magnitudinis ossium est signum fortitudinis: et audacie: ut patet per Rasym secundo libro capitulo de signis anchorarum coxarum crurium atque pedum. **P**onum signum est pecten contractum de ossium ita quod sit ratione acutum in inferiori parte et supra versus superius latum ubi continuatur enim ventre debet esse latus in inferiori vero ut dictum est. Est autem pecten proprie pubes inferior et ponitur hic pro illa parte in qua crescunt pubes ponendo contentum pro continente. **D**ecimum signum est quod accipitur ab oculis circa quod ponit duas considerationes quarum prima accipit a colore oculorum. Unde dicit quod oculus karopas id est bruni seu camelini coloris significat fortes. Et istud signum accipitur a Leone qui est animal fortissimus: et habet oculos karopos ut dicitur in suo loco. Et tenendo quod Aristoteles det hoc signum fortitudinis moralis potest dici quod per istam colorem oculi intelligit colores: qui non est niger nec subalbus: sed inter istos medius talis enim color significat complexionis primarum qualitarum temperantiam quod patet per Auerroym quarto colligens capitulo de signis temperantie cerebri. Ubi etiam assignat secundam causam colorum oculorum scilicet qualitatam seu complexionalem: et quantitativam seu localem. Et qualitatam assignando dicit subalbedo oculi significat frigiditatem cerebri et sit subalbedo propter paucitatem dige-

stionis propter quod sit color propinquius coloris aque simplicis nigredo significat caliditatem cerebri quia nigredo fit propter excessum decoctionis adnatis partes terrestres in re dominantes: medius igitur color inter istos fit ex temperantia decoctionis: que est minor ista que facit nigredinem: et maior ista que facit albedinem: assignando vero causas istorum quantitativam seu localem dicit quod nigredo pluries fit propter multam humiditatem aut quia posita est in profundo multum sicut tu vides in rivis profundis: quia propter profunditatem apparent velut nigri eo quod non recipiunt tantum splendorem sicut si essent largi et pauci: Oculus vero subalbus est secundum contrarietatem scilicet ex parva quantitate humiditatis: et positione illius ad interius hec ille. Et istas causas oculorum etiam reddit Aristoteles decimonono de animalibus. Ex quibus omnibus patet quod color medius inter nigrum et subalbum sit ex humiditate temperata quantitativam: et ex temperata caliditate et frigiditate et dicit Gesius baly in libro oculorum capitulo primo in natura oculi et eius complexionem. Natura autem oculi propria sibi est caliditas: complexio autem eius naturalis est humida: caliditas autem eius propter multitudinem que ei admiscetur de venis et arteriis et ideo est lenis motus: et assignando frigiditas eius conditioni dominatur: frigiditas tamen non ex natura propria sibi est. Et hoc probatur conditio oculi quod est calida propter velocitatem motus eius et amplitudinem venarum: et est color eius rubens et tactus eius calidus. Constructio facta probatur humiditas conditionis eius propter lenitatem tactus et multitudinem humiditatis: et secundum siccitatem conditionis eius est durities tactus: et est siccitas exiccata. Et probatio oculi per colorem: quia oculus glaucus est minoris coloris et ad frigiditatem declinans: et est minoris humiditatis et maioris siccitatis: et propter hoc videtur de nocte melius: quia humectantur oculi a frigiditate aeris: et ex hoc probatur quod oculus glaucus est frigide complexionis: ut patet in oculis anglicorum: quia frigiditas in regionibus eorum et in tactibus eorum et conditionibus eorum frigiditas oculi eorum sunt glauci. Et hoc probatur similiterque oculus glaucus est frigidus: quia accidit senibus glaucedine

oculi quando sunt conditiones et plaris humiditatis: et ideo plus quod accidit ei est infirmitas vaporum et infirmitas propter multitudinem infirmitatum et. Et inquit fuerit oculus eius magis niger: est plaris humiditatis et caliditatis. probatio eius: oculi ethiopum et nigredo eorum quod generat conditiones et regiones eorum. Color subalbidus et varius est conditio temperata apud Aristotelem in libro de anima libris capitulo decimo sub his verbis: oculi caprinus laudari reperit. Candidus oculi magna ex parte simile in omnibus est: at quod nigrum dicitur variat. Aliis enim atrum: Aliis admodum cereum. Aliis fulvum: aliis caprinum quod morum optimorum indicium est et ad cernendi claritate primatum obtinet: in physionomia magna huius vitine clausule quo ad significationem oppositum asserit una cum conciliatore: asserente tales oculos passionem maniacam ac stoliditatem indicare: et hoc etiam a nobis in secundo libro confirmabitur. Ad hoc respondet quod oculi caprini potest esse duplex consideratio: primo modo quo ad venas intra ipsum existentes non considerando colore: Alio modo quo ad colores absolute non considerando venas primo modo ipse et conciliator in physionomia contemplantur. Secundo modo ab Aristotele in libro de animalibus considerantur: et ab eodem etiam in physionomia ad Alexandrum talis color laudatur: hic ab Auncenna in libro cancorum antimonialis appellatur: et ista distinctione stante in verbis Aristotelis tollitur contradictio. Secunda vero consideratio circa oculos est mediocritas eorum clausura: et expansio nimia cum clausura eius ita quod exterior pellicula claudit quasi oculum: et fit in somnolentis fit ex nimia frigidityte: et humiditate: cuius signum est in ethiops in quibus clauduntur oculi ita quod vix possint eos aperire propter nimiam humiditatem que fit ex fumis nimis a nimio potu resolutis: et ad cerebrum elevatis. Fumi et enim et vapores tales propter cerebri frigiditytem ingrossantur: et ita descendunt ad oculos: et eos aggravant et claudunt. Similiter clauduntur oculi ex nimia frigidityte: cuius signum est in dormientibus quorum oculi clauduntur propter hoc quod calor naturalis aperit oculos: et in eis motum et sensum faciens in vigilia in somno trahit ad inferiora: et in alio loco

co patebit. Nimia vero oculi expansio ita quod ex toto videantur propter paritatem pellicule: que oculum circumdat eius contractio causa: tur: Ex oppositis causis. hoc intelligendo per istam expansionem eminentiam vel per eminentiam: quia ista fit ex humiditate ut dicitur inferius. Medius ergo status oculorum talis scilicet quod non sint nimis expansi vel nimis clausi causatur a predictis temperatis et ad medium redactis. Oculi igitur karopi et non nimis expansi: nec omnino clausi est signum precipue fortitudinis morales: quia enim ista fortitudo ut virtus consistit in medio inter audaciam et timiditatem: ut dictum est. Signa ista que causantur ex nimia caliditate sunt signa audacie ea vero que causantur ex nimia frigidityte sunt signa timiditatis prout patet ex superioribus tunc oportet quod ista signa que causantur ex istis qualitatibus temperatis et ad medium redactis: sicut est oculus karopus nec omnino expansus: nec omnino clausus sunt signa fortitudinis. Et licet isto modo exponant aliqui tamen ista expansio et clausura oculi secundum aliquos potest aliter intelligi non in dispositione et figura oculi in se sed magis ad motum oculi cum tarditate vel velocitate: ut enim dicit Averroes ubi supra Velocitas motus oculorum significat supercaliditatem cerebri: sicut tarditas superfrigiditytem. Et mediocritas in istis significat temperantiam hec Averroes. Et etiam sic dicitur de passibus et deambulationibus inferius in suo loco. Et hic nota pro illo loco secundum istum: ergo oculus non valde expansus idest non diu tentus apertus acutus. et nimis diu respiciendum: nec omnino clausus idest non nimis diu tentus clausus: qui scilicet medio modo inter velocitatem et tarditatem claudit et aperitur signum est temperate complexionis et consequenter fortitudinis ut dictum est. Vel forsan potest istud adhuc intelligi quantum ad oculorum situm sic scilicet quod oculus non valde expansus dicatur non prominens foris nec extra protensus: oculus vero non omnino clausus intelligatur qui non est nimis profundus in capite positus ac si sit clausus: sed medio modo se habens: talis enim situm oculorum significat fortitudinem: quia sumitur istud signum a Leone sicut ab eo qui est animal forte: et habet oculos karopi

pos et non profundos: nec foris eminentes: sed medio modo se habentes: ut dicetur in suo loco. Ultima expositio videtur plus esse secundum intentionem Aristotelis quia in loco iam allegato inferius istam dispositionem oculorum dicit esse meliorem. Undecimum signum est fuscus color in corpore: qui etiam provenit ex caliditate aliquantulum tamen remissa. Unde philosophus libro de vegetabilibus. Cum dicitur frigus in commixtione maiori apparet albedo: vel color ei proximus: sine tendens ad nigredinem per se significat caliditatem: color igitur medius inter album et nigrum qualis est fuscus significat temperatam qualitatem: et ita potest esse signum fortitudinis in oculis propter causam in precedentibus de oculis positam ut dicit Galienus nurice: et male insperit illud capitulum superius de signis bone complexionis ubi dicit philosophus oculus karopus humidus id est quidam humiditate participans et omnino siccitate privatus. Et in isto loco absolute dicit oculos karopos: si nos aspiciamus leonum oculi sunt cum aliqua siccitate quia fortitudinem ratione caliditatis magis propinquam esse testantur.

Undecimum et ultimum signum est frons a curia recta. id est incurvata quod intelligitur per transsumptionem: per longum debet esse aliquantulum curva in medio: sic anguli frontis sunt elevati aliquantulum et acuti: qualis est dispositio frontis leonis ut dicit inferius. Dactra id est non valde carnosus quod attestatur superius de humiditate capitis: Natura enim se ingentem quia caput careat carnositate ne si esset carnosum nimis ponderaretur: et erigere non posset: ut dicit philosophus in libro de animalibus. Sciendum est quod duplex est fortitudo: uno enim modo sumitur pro vigore corporali. Alio modo pro vigore anime seu pro virtute morali: de qua philosophus loquitur tertio ethicorum et dicit quod est circa terribilia: et non circa quicquid terribilia quia non est circa infamiam nec circa inopiam: nec circa egritudinem et alia huiusmodi. Licet omnia ista sint terribilia: sed ut dicit circa maxime terribilia sicut illa que sunt circa mortem: et non circa mortem quicquid: sed circa optimam: sicut pro liberatione patrie: ut fecit Scipio Laelius et ut multi alii. Dico ad propositum quod fortitudo primo modo dicta bene opponitur imbecillitati: sed de ista non loquitur philosophus: sed de fortitudine secundo modo dicta et illa non opponitur

imbecillitati: eo quod de tali fortitudine dicit philosophus in fine tertii ethicorum probans pro hoc ipsam non esse virtutem corporis sed anime. Multi inquit habentes corporalem vigorem non sunt fortes et contra. Alii parum habentes de virtute corporali sunt fortes opponitur ergo ista fortitudo timiditati et audacie ut medium in quo est virtus opponitur extremis virtutibus ut patet per philosophum ubi supra. Per hoc probatur quod timiditas et fortitudo habent fieri circa idem quia contraria habent esse circa idem subiectum: sed fortitudo et timiditas sunt contrarie ergo habent fieri circa idem. Et per idem etiam probatur quod fortitudo non est circa infamiam et fortitudo non est circa istud quod est timendum et quod timere est bonum: sed timere infamiam est bonum quia hoc est signum verecundie: que est virtus que est circa infamiam et non est fortitudo per hoc etiam patet: quod nec est circa inopiam nec circa egritudinem eo quod ista ut dicitur et quicquid alia que non sunt in potestate nostra sunt a nobis timida. Dico igitur quod omnia signa posita hic de fortitudine sunt etiam signa audacie: eo quod fortitudo est circa ista circa que est audacia: magis participat cum audacia quam cum altero extremo scilicet timiditate. Et nihilominus: per pertinentes ut existeret omnis instantia posset dici breviter quod Aristoteles ponit hic signa audacie intelligens fortitudinem corporalem audaciam: cui opponitur timiditas ut extremum virtutis utroque extremo. Causa autem quare intelligat virtutem propter aliud est quia communicat in causis: caliditas enim est causa audacie et fortitudinis corporalis. Et inquit plusquam commentum secundo regni commento trigesimo quinto. Quis naturaliter audax naturaliter fortis naturaliter timidus quemadmodum in amore dicitur: adaptat autem animam fortitudini et audacie: fortitudo caloris innati et spiritus multitudinis signum cuius est iuniores senioribus audaciores esse et alia calidiora frigidioribus audaciora et facientia insultum ad rapinam: causa huius est quia ligans et uniens animam corpori est calor innatus cuius saluatio saluat eam in illo: cum ergo hic fuerit multus et fortis erit anima fortius corpori alligata per illum: quare resultabit ex eo bonitas spei et credulitas: et aptitudo confidendi circa

Physonomie

omnia minantia mortem et audendi magis ad
terribilia nisi mos in contrariis adduxerit: for
tasse autem et non propter hoc: sed quia sanguinis
feruor in eis prohibens omne apprehensum o
perationum minus facit proniores periculi quam
plus audentes in periculis. Unde fortes na
turaliter: ut plurimam naturaliter sunt audaces.
Unde etiam Rasis omnia ista signa vel saltem plu
ra eorum: que hic Aristoteles posuit esse signa for
tis ipse ponit signa audacis: et eodem modo sub
rubrica audacie ponit conciliator et sub istis ver
bis comprehendit. Statura ipsius erecta ossa for
ta extrema et costae innenture magne solide: pec
tus magnum latum: armus idest humeri quadratus
collum plenum forte viridum masculosum spatule
fortes: et tota spina solida musculosa. Plenter
magnus in se contractus: lacerti coxarum crurum
magni nervosi validi: superiorem inferioribus maio
ra et pleniora: cutis spissa congesta frons ma
gna venosa: oculi eminentes caropoti ut neque
sint omnino aperti: neque totaliter clausi superci
lia erecta capilli rigidi non sine pilis sed in pec
tore et in spatulis multum pilosum: hec conciliator.
Quia ista sunt signa audacie que significat do
minium caliditatis in corpore: sed predicta signa
sunt huiusmodi ergo et minor pars ex predictis.

**Capitulum. xliij. de physionomia ho
minis timidi: et est Aristoteles.**

Textus

Ignis timidi pilis molles: corpo
re inclinatus non erectus: que sit
subumbellico sursum trahit. Cir
ca faciem subrocens: oculi im
becilles et palpebrizati: et extrema corporis i
becillia: et crura parua. Manus longe et sub
riles: lumbi autem parui et imbecilles: Figu
ra contorta vel condensata: in motibus omnino
non inerecundus: sed inclinatus: et stupefactibi
lis. Os quod est in facie mobilis est et sollicitus
est: hec Aristoteles.

Commentum.

Postis signis fortitudinis: hic po
nit signa sui oppositi scilicet timi
ditatis quia oppositorum eadem est
disciplina. Ubi sciendum est quod ex

quo timiditas opponitur fortitudini: ut extre
mum vitiis virtuti seu medio oppositori autem
opposite sunt cause et signa: Quia igitur fortitu
do causatur ex dominio caliditatis et humidi
tatis temperate precipue sed magis ex domi
nio caliditatis ut in precedentibus dictum est:
tunc per oppositum oportet quod timiditas cause
tur ex dominio frigiditatis et etiam humiditatis
vel siccitatis intemperata: ut in melancolicis pa
ter ut Iserius dicit: precipue in tertio libro in cap.
de Saturno. Et sicut igitur posuit. 12. signa forti
tudinis: que testant superdominium caloris:
ita ponit duodecim signa timiditatis predictis
signis quasi opposita: que testant superdomi
nium frigiditatis et humiditatis. Quorum pri
mum est mollicies pilorum. Secundum est
inclinatio corporis sine incurvatio sicut enim cali
di naturaliter sunt erecti in statura corporis ut pa
ter in iuuenibus sic frigidi sunt corpore inclina
ti ut in precedentibus notant: hic addit concili
ator quod ipsi aspiciunt terram quando ambulant.

Tertium signum est paruitas que sub umbe
lico sunt sicut pectinis et huiusmodi sursum trac
tio sicut enim in fortibus pectus est superius
versus ventrem: latus et dorsum contractum:
ita e contrario in timidis versus ventrem con
tractum et inferius latum. Quartum signum
est color faciei subrocens idest non ex toto cro
ceus sicut color pallidus ut etiam tenet concili
ator: talis enim color significat frigiditatem:
sicut omnis color qui est circa cinereum ut patet
de alijs: ut pluribus locis patet. Quintum
signum est oculi debiles: et imbecilles quod
potest intelligi de debilitate oculi in se et etiam
virtutis visus. Utraque enim debilitas causatur
ex nimia humiditate et frigiditate sicut et oculi
visus causatur ex calore et humore temperatis:
ut patet de sensu et sensato. Palpebratio est
autem idest nimis motus est etiam signum timi
ditatis ut dicitur in alio loco. Sextum si
gnum ex se patet scilicet paruitas et imbecilli
tas extremitatum causam dixi superius in plu
ribus locis et precipue in capitulo de diuisione
sexus. Septimum signum est paruitas cru
riam. Octauum signum est longitudo et sub
tilitas sine paruitas manuum et digitorum.
Longitudo quidem fit ex humido in longum
se diffundente: paruitas vero fit ex nimio fri
gore constringente.

Nonum signum est paruitas et imbecillitas lumborum: et ancharum. Ola. n. p. dicta pueniunt ex frigiditate sicut inueniuntur patet. Alii dicunt quod Aristoteles dicit paruitas crurum: et similiter paruitas et imbecillitas lumborum et ancharum sunt signa timiditatis itendit de paruitate ossium istarum partium non de paruitate carnositatis: eo quod partes istae sunt carnosiores partibus superioribus: et istud prouenit ex frigiditate ut dictum est. Et ad hoc non dicit simpliciter lumbi parui: sed addit imbecilles: et debiles: debilitas enim lumborum prouenit ex debilitate ossium: et eorum paruitate sicut et e contrario fortitudo eorum fit ex ossium magnitudine: ut dictum est. Ista expositio vniuersaliter semper non est tuta quia melancholici semper non habent membra carnosae: nec ossuosa sed exhausta ut multoties notauit ratione frigiditatis: et sic citatis: ut patet. Tamen physiognomi qui dicunt quod paruitas partium inferiorum significat fortitudinem et audaciam hoc fit ex parte carnis aliter quando quando vero dicunt quod significat timiditatem: et hoc etiam ex parte eiusdem: quia carnis multiplicatio in partibus inferioribus arguit omnem frigiditatem: et si ibi paucitas carnis fuerit fortitudinem largitur. Unde quando Ralsys lib. 60 cap. de signis anchorum et corum et crurum atque pedum dicit cum calcaneum est gracile timorem significat: grossius vero et forte cur fuerit fortitudinem indicabit: patet quod loquitur de gracilitate et grossicie ossium solum: quando vero ulterius subdit cum crura grossa fuerint hebetes et inerecidi demonstrabunt patet quod loquitur de grossicie per nimiam carnositatem cum paruitate ossium: Quando autem ulterius dicit. Coxe autem cum exterius multas habent carnes fortitudinis imbecillitatem atque laxitatem declarant: per quod hoc verum est quando cum hoc ossa corum fuerint parua. Unde subdit quando vero corum ossa prominent audaciam significabit: quod scilicet fit quando ossa sunt magna et caro modica. Quando vero ulterius dicit: anchorum quoque ossa cum exterius tendunt foris demonstrant fortitudinem et virilitatem prout etiam superius fuit allegatum quod scilicet fit quando anche non sunt carnosae et ossa eorum magna. Alterius vero subdens Anchorum gracilitas mulierum significat amatorem. et corporis debilitatem et timorem: patet quod loquitur de gracilitate ossium et non carnositatis aliter contra-

diceret sibi. Ubi dicit quod nates parue: et que omnia non videntur delicate significant audaciam. Ubi patet quod loquitur de paruitate carnis: et non ossium. Est ergo secunda regula generalis quod paruitas ossium lumborum anchorum corum et aliarum partium inferiorum cum multitudine carnis est signum timiditatis causam dixi. Paruitas vero earundem partium in carnositate cum ossium tantum magnitudine: est signum audacie et fortitudinis: quia hoc puenit ex caliditate: et illud itendit prius hic in precedenti textu. Decimum signum est figura corporis turpis et inordinata est etiam signum timiditatis: quam quidem significat turpitudine. Similiter fit ex frigiditate materia membrorum ingrossante: que quidem materia sic ingrossata inobediens est virtuti formae ita propter indispotionem materie resultat turpitudine figure. Non confidas in turpi aspectu: quia dispositio mala organorum arguit fraudulentiam anime et malam dispositionem. Ideo Ralsys fecit capitulum de habentibus malos mores sub istis verbis. Putus signa sunt facies feda colorem cum quadam obscuritate rubeam habens: cutis faciei sicca: totius corporis macies rugosa facies: ac capillorum nigredo et lenitas. Conciliator autem in capitulo proprio facies ipsius est feda infirmis similis cutis faciei et totius corporis sicca macies omnis corporis frons rugosa longa stricta in acutum condita oculorum motus tardus habens maculas nigras capillorum nigredo et asperitas: quod omnia cum effectu in quodam sociorum notauit hec conciliator. Indecimum signum est quod aliquis sit in motibus non inuerecundus imo verecundus et inclinatus id est in motu progressiuo incuruatus vel inclinatus id est remissus et mollis. Incedit enim timidus non erectus ut audax. Potest tamen exponi remissus in motibus id est tardus et stupefacibilis. Istud potest intelligi effectiue quasi ducens per motus suos alios in stuporem: habet enim motus mirabiles et derisibiles. Vel potest intelligi passiuue pro stupidus. Stupor enim fit ex apparentia alicuius effectus cum ignorantia cause. Et quia timidi sunt insensibiles et stoliditer male intelligentes. Et per consequens nesciunt causam rerum aduertere: quasi omnia vident eis mirabilia: et de omnibus vertunt in stuporem. Quoddecimum et vltimum signum est: mos faciei

Physonomie

sollicitus scilicet intus eius est similis iui-
ni alicuius tristis et de aliqua re sollicitus eo q
timidi propter eorum sollicitudines cor habet
compressum: et ita calore ad intra recurrere facie
habent colore desolatam. Et ad hoc ipse dixit
notabiliter. Ad os faciei mobilis et sollicitus:
quasi dicat q talis mobilitas provenit ex solli-
citudine ut dictum est. Ex predictis est ellici-
endum quod ex frigiditatis dominio arguetur ti-
miditas: ex caliditatis vero audacia. et fortim-
do corporalis. Signa. n. timiditatis posuit Al-
manfor: i libro secundo du ait. Timidi quorum
capilli sunt plani et statura curva et musculi cru-
ris interiores sursum ascendunt idest deficiunt.
Color cinerius: et oculi debiles: et frequenter pal-
pitantes. Manus quoque et pedes subtiles: et
macri intus vero eius intus tristis similis
est. Et conciliator sub eadem rubrica ait: homi-
nis timidi statura est inclinata non recta terram i-
spiciens circa facie color suberocens aut subli-
vidus. Oculi ibecilles frequenter palpitantes:
Que sub ymbellico sunt sursum retrahit. Cor-
poris debilia extrema curva parva manus lon-
ge et subtiles lumbi parvi vacillantes idest ico-
positi: nates magne: crura et pedes parvi inar-
ticulari et in ius stupefacibilis et mistis: et ca-
pilli plani: hec conciliator. Scias q ego vidi
eos ambulantes cu genib flexilib et cadu-
cis cu residuo corporis summisse.

**Capitulum. xxy. De physionomia ornatu
sue verecundi et est Aristoteles.**

Terms

Igna ornatu in moribus acutus
rubeus in corpore: color sangui-
nens: facies rotunda: pectus sur-
sum tractu: in moribus tardus: et
loquens tarde: et vox plena spiritum. Oculi by-
laris non splendidus: niger nec valde apertus
et nec omnino clausus: palpebrizantes tarde:
oculorum enim q palpebrizant huiusmodi quidem timidus
bi aut calidus significant: et hec Aristoteles.

Comentum.

b De philosophus ponit signa or-
natu sue verecundi q inerecundo
opponitur: et signa sunt septem.

Primum est q in moribus est

acutus sollicitus et tremitus et valde studiosus
circa bonos mores: quando enim et ubi et quib
et i qb opz timet displicere et pfundi. Et ideo
multum acute student in moribus esse compositi.
Et istud signum sumit ex moribus et signis ap-
parentibus ut de se pz: hec Gulielmus nari-
ce. Ego nescio si temporibus Aristotelis fue-
runt homines ornatu sue verecundie: nostris ve-
ro temporibus verecundant ut ait Columel-
la de re rustica circa principium libri: ubi ita i-
git. Attonitiq miramur: effeminatorum q a na-
tura sexui viris denegatum muliebri motu me-
tiant: decipiantq oculos spectantium. Por-
deinde ut apti veniamus ad ganeas: quotidianis
nam crudelitatem laconici exquoquimus et ex-
sto sudore sitim querimus: noctesq libidinis
et ebrietatib: dies ludo vel somno consumim.
Nec nosmet ipsos ducimus fortunatos: q nec
orientem solem vidimus: nec occidentem. Itaq
istam vitam locordem persequitur valitudo.
Nam sic iuvenum corpora fluxa et resoluta st:
ut nihil mors mutatura videat. **Secundum**
signum color rubeus in corpore quasi sanguine-
us et precipue in fronte. Sciendum est q in fronte
et oculis: sicut in capitulo de oculis dicit appa-
rent passionem anime et precipue apparet prop-
ter quod etiam ab Aristotele vocatur locus ve-
recundie et honoris: ratio est qz frons est iudici-
um persone. Cellule cerebri que sunt organa
virtutis ymaginative: que tristitia vel leticia d-
centia una cum iudicio rationis sue virtutis co-
gitative que sibi vitia subito discernit secundum
diversas affectiones et passiones istarum virtu-
tum. In fronte enim tanq in parte corporis no-
bili vitia: et virtutes diversis modis discernunt:
et ob hoc alteratur: Et etiam frons est omnium
nervorum a cerebro descendunt spiritus seu
sibiles quasi turris et ad defendendum. Inter
enim et concavitatem omnes huiusmodi ner-
vi descendunt ad sensus: quorum ministerio ob-
iectis sensuum per species suas ad sensum co-
munem: cuius etiam sedes est in fronte et sen-
su communi ad ymaginativam et de ymaginativa
ad cogitativam virtutem se multiplicanibus
ab ipsa cogitativa que in brutis scilicet extima-
tiva applicat fit iudicium secundum qd ani-
ma diversimode afficit et secundum q illas af-
fectiones frons tanquam pars propinquior et
plus q partes remote alteratur ut dictum est:

Et ita passiones anime precipue apparēt i frō
te: et p cōsequēs signa de fronte sicut de oculis
multum sunt notāda. Ad propositū intelligit
hic per colorem rubrum illum qui est in rube
dine temperatū: et cū aliquali albedine mixt
talīs etiā significat bene natū: ut dixi in capi
tulo .xxj. de bene complexionariis et sic non est
controversia inter Aristotelez et Rasiz: q dicit
q color rufus sit signum inuerecundi: ut dicit
in sequenti capitulo. Intendit enim Rasys
per colorem rufum colorem flammeum obscu
rum rufum et spissum: qualis est color flamme
lignorum viridiam talis enim significat stulti
ciam et dementiam: et temeritatē audaces et su
riosos: ut dicunt philosophi: et omnes legip
mi auctores. Et ita talis color potest esse signū
inerecundi ut vult Rasys. Tercium signū
est rotunditas faciei. Ista rotunditas debet in
telligi respectue ad longitudinem nimiam:
ita q facies verecundi est plus declinans ad
rotunditatem q longitudinem. Quia secundū
Rasum. Quis facies est longa inuerecundus
est. Illa autē rotunditas nō oportet esse nimia
q secundū eundē. Quis facies est vebemēter
rotunda fatuus est: et per consequens inuerecū
dus: et ita debet tenere medium iter nimiaz lō
gitudinem: et nimia rotunditatez. Et per istud
soluit cōtrarietas. Quartum signū est pecc
sursū tractū idest eleuatū i medio: ac si esset
parum gibbosum significaret inuerecundiam ut
patebit i cap. methastrenon: ubi vult q talis e
minentia significet non itelligibi itatem.
Quintum signum est tarditas in moribus si
ne i mouēdo et enaz i loquendo in modo: quia
nimis velociter moueri et quo ad motū pgressi
uum: et quo ad alios motus nō est facietorū et
verecundorū sed magis mimosū et vagorū.
Tarditas autē in loquēdo potest intelligi vno
modo pro morositate: ita q verecundus nō lo
quat celeriter et precipitanter: sed tractiz et mo
rose. Unde phūs in de secretis secretorū inqt
Qui loquit et mouetur motu manuum est inui
dus elloquentes deceptor. Qui vero est abstine
s motu manuum: hic est perfecti itellectus bo
ne dispositionis et sani cōsili. Arguit itempe
ratiā caliditatē cū inensa catenis spiritū effū
dentiū se ad musculos progressiuos aut lacerō
rū lingue et preter debitū mouet eoz membra.
Preterea phūs i cap. de equalitate ad Alexā

drū dicit q oīz esse i raritate vborū nisi cū neces
se fuerit. Unde Bias phūs. Noli cito loqui
est .n. infanie idiciū. Experius inq eniz d mul
tis: q celeriter et precipitanter loquunt: q sunt
nimis inuerecundi: ut maniaci faciūt. Cōfide
tia autē maniaci ē cōfidentia bestialis: que nul
la regulat rōne reguntur. n. tales a falsis yma
ginationibus: que ita eis accidunt ex quo acci
dit cōfidere: unde esset desperandū: cū. n. tales
ab ira fortī capiunt pp feruorez aduste colere
corruptam habētes cogitationē non provident
periculis: quare ideliberate aggredientes stul
te cōfidunt ad similitudinē irate bestie: q mittit
se i telū: et talē cōfidentia videt habere vebemē
ter iratus a passiōe ire ductus et nō rōne. Imo
et similis cōfidentia in habentibus cor calidū
existit etiam non iratis: superflua enī caliditas
propter feruorez: quē idocit in sanguine facit ho
minem ineptū: sicut dicit phūs motui aut apta
bonitas aut apprehēnsionis et iudicij est officiū
virtutis apprehensivē: et sanguine quieto idiget
et non moto propter quod tales sunt minus ra
tionantes et frequenter irascunt: cui quo et quā
do et quātū non opz: ut dicit plusqz cōmētator
in cap. 35^o bo tegni. Unde bene dicit versifica
tor. Impedit ira anīmū ne possit cernere verū
Ideo dicit primos motus nou esse i potesta
te nostra. Sextū signum est: vox plenissima
idest vox satis grossa: Vox eniz nimis gracilis
significat frigiditatē et ita super insensibilitatez
et p cōsequens super inuerecundiam. Non oīz
eniam vocē esse nimiam in sonoritate qz oppo
sitiū idicat ut iz phūs ad Alexandruz. Qui bz
grossam. i. valde grossam vocē et sonora est bel
licosus et eloquēs. Qui bz dulcē vocē est inui
dus suspiciosus: et hic itelligit de voce gracili.
Etiam ait pulcherrimo etiā vocis idicat stoli
ditatem et insipientiā. Et i capitulo de equali
tate ait: Pedicritas i sonoritate vocis et sub
limitate denotat equalitatem complexionū: et ista
superior est conformis ad itellectū philosophi.
Septimum et vltimū signū accipit ab ocn
lis circa quos ponit quattuor considerationes
Prima est de oculorū ylaritate. Secunda d
colore: non. n. sunt nimis splendidi sine ignei
ut dicunt inferius de oculis inuerecundorū: nec
etiam nimis nigri sed medio modo se habent
tes. Tertia est de oculorū clausura et aperitio
ne: istud satis ante expositum est.

Qu
dus eni
citer
videris
respici
si inai
lis eius
am erit
cōfirma
pebrarū
facient
les: et t
nulla ist
cludo. i
tio. Sec
petat or
dia timo
timor et
ut vitium
sillanum
lus: idest
tar timi
bie Ari
tar: i ist
cap. de f
dicentem
metuere
manus
est: et ut
dicat. qu
et non tū
biles: qu
est q ver
xerunt p
bec iste
et vitium
dicunt: ne
vixit tim
est. Et si
re timor
endum
Cap
nerecun

¶ Quartum est de palpebrizatione verecundus enim palpebrizat tarde non multum nec velociter. Unde philosophus ad Alexandrum ait. Cum videris hominem frequentantem in te visum et cum respicis coteret: et ex hoc erubescit et maxime si inuitus suspirat: et lachryme appareant in oculis eius: hic diligit et timet te. Si vero contrarium erit inuidus et contemnet te. Et hoc etiam confirmat dicens quod nimis et velox motus palpebrarum potest esse ratione caliditatis nimie facientis spiritus motuos mobiles et sensibiles: et tunc significat astuciam: et caliditatem: sed nulla ista competit ornato et verecundo et concludo. igitur non sibi competit nimia palpebratio. Sed videtur contra istud quod timiditas competit ornato et verecundo. Est enim verecundia timor ingloriationis. Sed dicendum est quod timor et timiditas non sunt idem. est. n. timiditas ut vitium malum: quod timiditas idem est quod pusillanimitas. Timor autem non semper est malus: ideo aliqua non timere est malum. Et igitur timiditas non competit verecundo ut dicit hic Aristoteles. Licet timere similiter competit: istud patet per Aristotelem tertio ethycozum cap. de fortitudine cap. nono circa principium dicentem quedam metueri honestum sit: et non metueri turpe: veluti infamiam qui timet huiusmodi est verecundus: qui non timet impudens est: et ut loquitur Anseroy super loco preallegato dicit. quedam vero oportet timere et eorum timor decens: non timere vero idecens ut actiones infamabiles: qui timet has et formidat hic verecundus est quod vero non est inuerecundus tamen aliqui dixerunt pauperem esse fortiter et infamiam timentem sed hoc iste: habere igitur tale timorem: non est timiditas et vitium: quod patet per eundem qui ibidem dicit: neque utique si quis iniuria circa pueros vel uxorem timet vel iniuriam vel aliquid talium timidus est. Et sic patet quod non est idem esse timidum et habere timorem et per consequens: quid ad dubium dicendum.

¶ Capitulum. xvi. De signis inornati siue inuerecundi: et est Aristoteles.

¶ Tertius.

Signa inornati oculus apertus et splendidus palpebre sanguinee et grosse et carnee: musculi scapularum sursum erecti figura non

recta: sed parum curua.

¶ Commentum.

¶ Philosophus ponit signa verecundi que vocat ornatum sui oppositi inuerecundi. Et est sciendum quod verecundia prout Aristoteles 4.

ethycozum: est timor ingloriationis. i. confusionis: et inhonestationis et ut ideo dicit non conuenit omni etati et statui: quod non conuenit senibus sed tantum iuuenibus: quorum primus sic probat. Illis non conuenit verecundia quod nihil agunt: vel saltem: nihil agere debent de quo sit verecundandum: senes se huiusmodi et igitur. Secundum probat sic. Illis maxime conuenit verecundia quod maxime molestantur concupiscentiis et passionibus: et quod multis modis peccant de quibus sunt verecundandi: sed iuuenes sunt huiusmodi igitur et. Unde quantum ad ista. duo dicit ibidem Aristoteles: Laudamus utique iuuenes verecundos senes autem nullus laudabit quando verecundantur. Similiter verecundia non conuenit virtuoso et studioso. Verecundia enim ut dicit est de prauis: virtuosus autem et studiosus non operatur praua igitur ei non conuenit verecundia. Ex quibus omnibus patet complere quod sit verecundia. Est enim timor ingloriationis seu debonestationis ratione commissionis alicuius rei turpis prave et illicitae. Et licet ibidem dicat Aristoteles quod verecundia non sit virtus sed passio tamen quod est timor ingloriationis: circa quem quidem timorem potest esse excessus et defectus et medium: ideo verecundia ut virtus que consistit in medio opponit Carboptexie et inuerecundie tamque vitis extremis. Est enim Carboptexia nimis excessus circa timorem ingloriationis. Unde dicit Carbo grece quod est trās et plico plicas que si transplicatio ultra modum implicatio alicuius cum isto timore. Inuerecundia vero est istius timoris nimis defectus. Est enim inuerecundus qui penitus nullum timet nec curat confusionem: et prosequitur omne quod delectat credens omne quod est ad libitum sit et licitum. Que precipue fiunt atque reperiuntur in illis in quibus lumen discretionis et recte rationis est diminutum quales sunt homines brutales grossi insensibiles et bebetes quorum signa posita sunt in pluribus locis et in cap. de homine grosse nature. Vidimus. n. quedam mingere coram populo in igne: et erat legatus cuiusdam Regis. Qui. n. sunt insensibiles et stolidi sunt etiam inuerecundi. Ideo propter eorum

venientiam istam inter insensibiles et inuerecūdos statim postquam posuit signa insensibilis posuit signa inuerecundi: per oppositum in aliis capitulis semper premitit passiones habentium per modum habitus: et deinde se habentes per modum priuationis. Istius ergo inuerecūdi posuit quattuor signa. **¶** Quorum primum accipit ab oculis circa quos ponit duas considerandas: prima est de nimia aperitura et ardue inuentibus ut notantur in depredatoribus et furibus. Alii exponunt nimiam aperitura in eminentia et foris prominentes et acute intuentes significant inuerecūdiā ut dicit Rasys. Ego puto quod causa istius sit multitudo spirituum cum maxima igneitate effundentium ad musculos oculorum: quia sunt causa extensionis ipsius musculi. De prominentia oculorum dicemus in secundo libro capitulo proprio. **¶** In his Rasym: Magnitudo oculorum sic foris prominentium nimis humidam prendit complexionem ut dicemus inferius auctoritate Blasij de parma et aliorum auctorum. Secunda consideratio sumitur a splendore oculorum: et ista ponit etiam Aristoteles inferius dicens: Quibus oculi sunt ignei. id est ad modum ignis splendentis et scintillantes sunt inuerecundi et referuntur ad canes. Per sepe notantur significare dominum ingenij et maleficis: et detestabilibus negociis: ut sunt lenones homicidae etc. ut in hoc libro patebit in suo loco: imitatio naturae canina: ut intuenti percurrere ad librum de animalibus si altius vis scire. **¶** Secundum signum est palpebre sanguineae. id est rubee ad modum sanguinis et grosse ut addit Rasys quod sit ratione sanguinis indigesti et grossi in palpebris congregari. Cuius signum est in senibus qui frequenter habent propter dictam causam rubedinem palpebrarum ut et accidit illis qui frequentant ganeam. **¶** Tertium est erectio scapularum ut in precedentibus exposuitur. **¶** Quartum et ultimum est statura corporis aliquantulum curua cuius etiam causa ante dicta est. Et in eodem capitulo ponit Rasys in cum aliqua differentia et inquit. Inuerecūdi est cuius oculi multum sunt aperti et foris prominentes: et acute intuentes: eius quoque palpebre grosse. Statura autem eius non multum longa. Cum vero ceciderit pectus parum per anteriorem tendit. Cuius praeterea spatulae sunt motus festinus. Color vero rufus multum habens sanguineus: facies rotunda: rorae parum per gibbosus. De suis insuper significationibus

est: quod oculi multum aperiuntur: et sunt acute intuentes: sunt et multum loquaces. Sic Rasys dicit quod statura inuerecūdi non est multum longa: et addidit: cum vero ceciderit parum per anteriorem tendit. Et hoc et forsan inedit phis quoniam dixit signa recta etc. Et addidit etiam Rasys signa aliqua: quod hic non ponit Aristoteles dicens quod motus eius est festinus color rufus. Color vero rufus quod sit declaratur in libro Egidij de urinis in suis carminibus dum inquit.

¶ In rufus vergens puricolor emulus auri **¶** Equalis: purus: medius: cui se liquor vult **¶** Corpus eneratici validos denunciat acus.

Et dicit Rasys multum habet sanguinem etc. **¶** Et sciendum quod si sanguis sit melior thesaurus naturae et proprium rebusculum anime: in quando fuerit nimis excessiuus et precipue cum hic est grossus et indigestus. et est impedimentum anime in suis operationibus: et precipue quantum ad operationes animales: unde et videmus quod habitantes in regionibus frigidis et multum per caliditatem et humiditatem complexionis eorum in sanguine habundantes non sunt ita astuti et prudentes sicut habitantes in regionibus calidis qui per complexionis eorum frigiditatem in sanguine non habundant: per p. De generibus de re militari. lib. 5. cap. De quibus regionibus sunt eligendi tyrones dum ait. Rex ordo depoluit ut ex quibus provinciis. id est vel nationibus tyrones eligendi sunt prima parte tractat. **¶** Costat quidem in omnibus locis et ignavos et strenuos nasci. Sed tamen ut gens gentes praecedat in bello: et plaga celi ad robur non tantum corporum: sed etiam animarum plurimum valet quo loco ea quae a doctissimis hominibus comprobata sunt non omittamus nationes quae vicine sunt soli nimio calore siccatas amplius quidem sapere: et minus habere sanguinis dicitur: ac propterea constantiam: ac fiduciam eo minus habere pugnandi quia metuunt vulnera quia exiguum sanguinem se habere non uerint. Contra septentrionales populi remoti a solis ardoribus inconsultiores quidem: Sed tamen largo sanguine redundantes sunt ad bella promptissimi. Tyrones igitur de temperariis legendi sunt plagis: quibus et sanguinis copia suppetat ad vulnerum mortisque contemptum et non possit deesse prudentia. Quare et modestia seruatur in castris: et non parum prodest in dimicatione consilium. Et ita sanguinis multitudo: et rubedo faciei cum alijs signis

conferat
et insensibilis
dicitur. **¶** Rasys
dicit quod
candam
et insensibilis
frigiditatem
nihil
liditate
liditate
mobiles
quintum
agendum
catus sit
motus
tactum
notes
las: quae
uerario
bati mi
pluribus
per acci
et per co
festinus
Istius
Rasys non
gantur
que super
sua phis
Statura
facies ro
proemin
bre gross
incedit
nati: **¶**
loquar
rur aper
lidum h
ciliato.
¶ Cap
magnan

Spiciens
et remissi
preceps

concurrentibus possunt significare stoliditatem
et insensibilitatem et per consequens innerecū-
dia. Alterius vero circa istud quod dicit Ra-
lys quod motus festinus significat etiam inuere-
cundam: est sciendum quod licet sit supra dictum
quod insensibilitas et stoliditas causetur ex nimia
frigidity et spirituum sensibilium immobili-
tate nihilominus potest etiam fieri ex nimia ca-
lidity saltem per accidens. Ex nimia enim ca-
lidity spiritus sensibiles efficiuntur nimium
mobiles ad quorum nimiam mobilitatem se-
quitur indiscretum et diminutum iudicium. de
egredis sicut est etiam in naturaliter stolidis
cuius signum est in irans qui propter nimium
motum sanguinis et spirituum nihil vident ut etiam
tactum est superius in capitulo. xiiij. Ergo Ari-
stoteles elenchorum primo inter alias cau-
las: quas docet supra in istis ponit istam quod ad-
versarios provocent ad iram eo quod ut dicit com-
bani minus providet. Istud patet inferius in
pluribus locis. Quare igitur insensibiles saltem
per accidens possunt fieri ex calidity nimia
et per consequens innerecundia: patet quod motus
festinus etiam potest esse signum innerecundie.
Istud autem signum cum alijs que ponit Ra-
lys non ponit philosophus: qui satis intelli-
gantur per signa innerecundie eis opposita:
que superius exposita sunt. Et conciliator in
sua physionomia sub eadem Rubrica inquit.
Statura eius non multum longa: color rufus
facies rotunda: oculi plurimum aperti: frons
proeminens: acule intuentes et intente palpe-
bre grosse sanguineae: pectus in anteriorem cum
incedit tendit: scapularum masculi sursum ele-
vati: Torax aliquantulum gibbosus: multum
loquax et verus eius signum est multa oculo-
rum apertura: et acutus intuitus. Hi quidem ca-
lidum hi vero timidum significant. Et hec Co-
ciliator.

Capitulum. xxv. De signis animosi siue
magnanimi et hec Aristoteles.

Textus

Animosi signa: frons bene magna
et bene carnosae et lenis: que sunt
circa oculos facies videtur humi-
lior et somnolentior: neque intense a-
spiciens neque remissus: in motibus tardus erit
et remissus figura et more qui est in facie: non
preceps sed videtur bonus.

Commentum.

In isto capitulo Aristoteles po-
nit signa animosi et sui oppositi.
Unde sciendum est quod Aristote-
les intendit hic per animosum ma-
gnanimum. Magnanimus autem secundum
quod dicit quarto ethyconum est qui magis quam se ip-
sum dignificat dignus existens: id est magnani-
mus est qui reputat se dignum magis: et in
rei veritate est magis dignus et non solum ma-
gis sed maxime. Et quia ut dicit Aristoteles
ibidem. Dignitas dicitur ad bona extrema in-
ter que honor est maximus. ut dicit et probatur ha-
istud est maximum inter bona exteriora: quod
attribuimus deus et quod maxime desideratur
a constitutis in dignitate: et quod est primus in
optimis tale autem bonum honor: igitur omni-
um bonorum exteriorum maximum. Ideo Phi-
dorus dicit magnanimus ab eo quod sit magni ani-
mi et magne virtutis. Cui contrarius est pusil-
lanimis. Magnificus a magno faciendo vo-
cabulum traxit. Est ergo magnanimus qui ma-
xime se ipsum dignificat honore: et maximo
honore. Et quia maximo honore est dignus se-
quitur quod in omni genere virtutis sit virtuosus:
ut ibidem deducit Aristoteles: licet enim nobi-
les et divites honorentur: secundum veritatem
tamen solus bonus honorandus est: quamvis
iste in quo nobilitas cum divitiis: et cum bonitate
percurrunt magis dignus sit in honore. Et ante
istam particulam dicit: non est dignus honore
parvus existens. Virtutis enim premium est
honor et attribuitur bonis: hec Aristoteles: ex
quibus patet quod magnanimus sit in omni ge-
nere virtutum virtuosus cum sit magno hono-
re ymmo maximo dignus. Ex quo et verius
patet inter definitiones magnanimi iam pre-
missas. Oportet autem ut ibidem dicit Aristo-
teles magnanimus a caymo et pusillanimo dis-
fert. Est enim caymus qui magis se ipsum di-
gnum facit indignus existens: pusillanimus est
qui siue magnis: siue parvis siue in moderatis
dignus existens ad huc minoribus se ipsum
dignificat. Illius ergo magnanimi siue animo-
si et pusillanimi sibi oppositi Aristoteles ponit
hic signa. Et ponit signa animosi que sunt qui-
bus. **P**rimus est frons bene id est temperate
magna. et bene id est temperate carnosae: et bene
et in

et temperate lenis: ita quod non sit nimis rugosa nec nimis lenis: sicut accidit habentibus complexionem temperatam (ut dictum est). **¶ Secundum** signum est humilitas et somnolentia aliqualis in facie et circa oculos. **¶ Et** istud signum alio modo sumitur a more apparente in facie. **¶ Videmus enim** communiter: quod contemptum et aliquando contemnentes in facie apparent quasi somnolenti aliquis tulum oculos claudendo ac si sunt somno gravati: pretendentes in facie quandam humilitatem ex conceptu precedente presentis cum admodum humilis non sit contemptuosus ut statim dicitur. **¶ Magnanimus autem est contemptuosus ut ponit** Aristoteles ubi supra per multas magnas conditiones. **¶ Est enim contemptuosus etiam proprie vite** quando periclitatur quasi tunc nec dignus existat vivere. **¶ Item** contemnit vivere quibuscumque sed solum amicis: eo quod conuere quibuscumque est blanditiorum et seruile. **¶ Item** contemnit quemcumque parua: nec plangit nec deprecatur pro paruis etiam necessariis: sicut hodie faciunt bedani ut superius dixi: et precipue compatriote mei cum suis oratoribus et scolis in tempore noctis: ut etiam in tertio libro dicitur inferius. **¶ Ad propositum rediendo.** **¶ Item** operatur: loquitur odit amat manifeste: talia enim facere latenter est timidi ut sunt illi. **¶ Magnanimus autem non est timidus: propter** quod ut dicitur libere propalat cum contemptum sit. **¶ Hec** Aristoteles ex quibus patet consequenter quod debet esse in facie humilis et somnolentus ut dictum est. **¶ Tertium signum** accidentaliter de modo videndi: nec enim intense et fixe nec nimis remisse sed medio modo videt. **¶ Cuius intellectionis** satis patet ex precedentibus capitulis etc. **¶ Quartum signum** est tarditas et remissio in motibus: et istud idem etiam dicit Aristoteles ubi supra addens unum signum quod hic non ponit. **¶ Sed et motus in quo gravis videtur magnanimum esse et vox gravis et locutio stabilis et istud probat sic.** **¶ Ille qui studet circa pauca non est festinus quod patet per oppositum: quia** studens circa multa est festinus et velox in motibus: similiter qui non est contemptuosus habet gravem vocem: quod similiter patet per oppositum: quia iracundi et contentiosi vociferantur acriter: sed magnanimus studet circa pauca: et non est contentiosus eo quod quasi nihil magnum existimat pro quo studet vel contemnit ymmo ut ibidem permittit magnanimi non est recordari malorum et iniuriarum sed

magis talia dispicere propter iras autem et iniurias consueverunt esse contentiones: igitur magnanimus non est contentiosus et per consequens in voce gravis: et in motibus non festinus. **¶ Qui** tum signum est bonitas in facie siue precipitio idest bona dispositio faciei siue aliquo defectu et deformitate: vel potest aliter intelligi ista bonitas faciei pro benignitate: habent enim magnanimi non facies austeras nimis ut caymi et superbi: sed ad benignitatem declinantes. **¶ De isto capitulo** Ralys non fecit mentionem sub nulla Rubrica. **¶ Et** conciliator in sua physionomia bene dixit cum additione capillorum iquit **¶ Fronis ipsius** sufficienter carnosus et lenis: **¶ Et** que sunt circa oculos apparent somnolenti non intente aut remisse respiciens: in motibus tardus non preceps moribusque temperatus: capilli fortes et subruffi per capillos fortes intelligit non lenes neque molles: sed medio modo se habentes cum aliqua ruffedine: ut notant. **¶ Capitulum xxvii. De signis inanimosorum et Aristoteles.**

¶ Tertius. **¶ Inanimosorum signa** sunt rugosa facies et macra: oculi contracti: simul autem et contracta oculorum duo significant: be quidem molle et femininum aliud vero dimissum et pauidum. **¶ In** figura humilis et in motibus remissus.

¶ Commentum. **¶ Omnis signis** animosorum: posita signa sui oppositi. **¶ Inanimosorum siue pusillanimitatis.** **¶ Ponit autem signa quatuor:** Primum est rugositas et macies faciei que duo sunt signa frigiditatis et siccitatis precipue ut patet in senibus et melancholicis. **¶ Et** etiam fiant aliquando ratione caliditatis et siccitatis ut patet in colericis. **¶ Et** quod macies isto modo sit signum dominii melancholie habetur. **¶ Idem** sentit Averroys quarto colligit. **¶ Secundum signum est oculorum contractio.** idest contractio oculorum coniunctio ut exponunt aliqui et bene que fit ex causis iam dictis. **¶ Et** addit quod talis contractio oculorum significat duo. **¶ Scilicet** molliciem et femineitatem. **¶ Item** pauidum. idest timiditatem. **¶ Et** debemus intelligere etiam eadem pectore angustio. **¶ Cognoui** quendam qui propter amplitudinem pectoris in maxima ira erat animosus in armis propter dominium cholere: **¶ Tamen** post iram erat timi-

duo aua
tas figur
modo qu
poris q
elegas
gna pro
est breui
missio .i.
dubium
enim et
moli: ut
gnū in an
furore. **¶**
monibus
mia pign
nem ex
molitatie
accipitur
p veloci
cie pign
velox et
coplerio
quo enim
dictum e
corū ide
ad nulla
gnus bo
tabilia a
posito r
e piger i
ipsum p
signus a
obiecno
¶ Cap
bus: et e

¶
bulation
quidem
oculorū
nyllas f

aus avarus et cetera talia. **Tertium** est humili-
tas figure: quod dupliciter potest intelligi. Uno
modo quod signum accipit pro dispositione cor-
poris quod quidem in animoso est humilis quia non est
elegans et pulchra. Alio modo quod accipiantur si-
gna pro statura corporis quod etiam est humilis id
est brevis et non multum alta. **Quartum** est re-
missio .i. pigritia in moribus. Sed hic occurrit
dubium et est Gulielmus narice. Remissio
enim et tarditas in moribus est unum id signis ani-
mosi: ut dixi superius: et ita non poterit esse si-
gnum inanimosi. Idem enim non est signum oppo-
situm. Sed dicendum est quod remissio et tarditas in
moribus dupliciter potest accipi: uno modo pro
nimia pigritia sive pro pigritia simpliciter que pro-
venit ex nimia frigidityte: et illa est signum inani-
mositatis: ut hic dicit Aristoteles. Alio modo
accipitur pro pigritia in respectu et tunc quid sive
pro velocitate temperata eo modo quo aliud di-
cit pigrum vel tardum per oppositum ad nimis
velox et talis tarditas provenit ex temperantia
complexionis: et est signum animosi ut dictum est. Ex
quo enim animoso quasi nihil est magnum: ut
dictum est: auctoritate Aristotelis quarto ethy-
corum ideo ut ibidem dicitur est ociosus et piger quia
ad nulla movetur: nisi ad illa ex quibus est ma-
gnus honor: et paucis operatur nisi magna et no-
tabilia aut nobilia: et ita est piger et ociosus ex pro-
posito et quadam electione. **Inanimosus vero**
est piger in moribus ex natura et timiditate et sui
ipsius parvipensione. et ita tarditas in moribus est
signum animosi: et inanimosi diversimode: et ita
obiecto non procedit.
**Capitulum xxviii. De hominibus servili-
bus: et est Aristoteles.**

Terminus.

Erudiendi signa sunt oculus con-
fractus genu flexibilis inclinatio-
nes capitis ad dexteram: motus
manuum: supini dissoluti: am-
bulationes duplices: hoc quidem circa clivatum
quidem inclinatum: alij vero tenentes lumbos: et
oculorum despectiones qualis videtur fuisse dionysius
sophista.

Comentum.

Quia Aristoteles posuit signa in
animosi et pusillanimitatis: hic ponit
signa hominis servilis et sui op-
positi .i. non servilis. Et primo

ponit signa hominis servilis quia in pluribus inani-
mosi est similis: Inanimositas enim et servili-
tas procedit quasi ex eisdem causis. Signa autem
sunt sex. Primum est oculorum confractio .i. ide-
ces corrugatio ut superius exposui est. Secundum
signum est genu flexi id est flectentes ge-
nua cuilibet ad benivolentiam captandam ut inquit.
Gulielmus narice. In hoc loco valde ipse er-
ravit. Ego puto ipsum non habuisse physiono-
miam prava quia aliter dixisset. immo prius in-
ter genua flexibilia in suis ambulationibus qua-
do incedit: flectit genua quia incessus talis servi-
tutis est signum: ut dicetur in secundo libro in-
ferius. **Expositio** Gulielmi potius pertinet
mendicantibus quia servilis: quia flectuntur ca-
put et genua eorum ad captandam elemosinam:
tamen istud signum non est a natura sed ab ar-
te et contra intentionem philosophi. **Tertium**
signum est capitis ad dexteram inclinatio et
istud signum est ratione laxationis membrorum
et precipue nervorum originis: Dicit prefatus
Gulielmus quod mos servorum est flectere genua
coram dominis: et similiter se incurvare eis in-
clinando se non solum cum capite: sed etiam
cum toto corpore cuius causam non assero.
Alii virum divitem cum tali habitudine pro-
cessu temporis egerum venisse: Et ita fuit
Dionysius sophista.

Quartum signum est motus manuum supi-
ni et dissoluti id est inordinati incedentes.

Quintum signum est ambulationes dupli-
ces: id est duplicem modum in ambulando
habentes: quia aliquando circuminclinant se:
et aliquando tenent lumbos: de talibus inten-
dit Aristoteles inferius capitulo de moribus
partium totius corporis quod sunt adulatores.

Et ita bene ponit esse servilis: eo quod serviles
multum adulatoribus assimilantur. et referuntur
ad canes: et talem dispositionem habent reli-
giosi nostri temporis et precipue observanti-
um.

Sextum signum est oculorum despectio-
nes id est deorsum spectantes: non enim in vi-
dendo elewant oculos: sed respiciunt versus
terram: ut faciunt etiam canes et illi Socratici
cynedi quos modo dixi. Alij aliter expo-
nunt. Habent oculorum despectiones quia
vilem et despectum habent aspectum tamen
hoc non assero. Et subdit exemplificando
dicens quod talis fuit Dionysius sophista.

Et ut patet quasi omnia ista signa accipiuntur a moribus apparentibus. Et de talibus conciliator scribit. Oculus cōfractus conuersas delectiones imitans genus flexibilis: inclinatio nes capitis motus manuum impliciti: circūluti ambulationes duplices.

Capitulum. xxx. De hominibus non seruilibus sed amaris vel bestialibus. et est Aristoteles.

Terms.

19 Amari signa sunt facie remissus nigri coloris: macer. Que sunt circa facies quasi abrasa: facies rugosa recti crines et nigri.

Commentum.

20 Omnia signis hominis seruilis ponit signa hominis non seruilis siue amari et seruili opponit. Intellegit autem per amarum hominem bestiale quod cum sit quasi continue amarus: et in dignitate nature nullus est ciuitatis: propter quod quasi bestia nullius amicitiam curat: et nulli penitus feruit: quales precipue sunt melancholici: precipue in quibus dominatur melancholia innaturalis et adusta qui habent mores ferinos. Isti igitur hominis amari ponit sex signa dominium melancholie in corpore pretendunt.

Primum igitur signum in facie remissus: quod si considerans. Istud proprium est melancholicorum quia sunt multum cogitauerunt: et ymaginatur. Secundum signum est color niger in corpore: qui fit ex adustione partium terrestrium dominantium in re: ut supra dictum est in causa de signis fortis. Tertium est nimia macies: quod etiam est signum dominii melancholie: ut per Auerroym quarto colligetur. cap. de signis dominii melancholie ut in precedenti allegatum est.

Quartum signum est quod non est pilosus in facie id est in partibus faciei que consueverunt esse pilose: quod etiam fit ratione frigiditatis et siccitatis ut patet in alio loco. Quintum signum est rugositas faciei cuius causa etiam dicta est. Sextum et ultimum est quod habet crines nigros et rectos: id est non crispas sed planos. Nigri enim capilli significant superadustionem eorum

et quod ignietas habet illum denigrare: ut dicit Auerroys quarto colligetur cap. de signis temperantie cerebri. et 13 tortuositas capillorum significat superficatam: ut dicit Idem Auerroys: et propter istud per hoc quod capilli cum tanguntur ab igne sunt tortuosi ratione nimie siccitatis: que evenit eis ab igne. Et ita capilli istorum cum sint sicci deberent esse quantum est hoc tortuosi: nihilominus per accidens sunt recti ratione nimie aperitionis pororum ex caliditate ratione grossicie fumorum terrestrium eorum quibus generantur propter quod capilli erunt duriores et grossi: et sic manebunt plani sicut satis dictum est. Circa predicta occurrit unum dubium. Dictum est enim quod signa hec dicta pretendunt dominium melancholie in corpore: et cum hoc est dictum: quod aliqua eorum proueniunt ex caliditate sicut statim dictum est de nigredine capillorum: et eorum planicie que non videntur simul stare eo quod melancholia est frigida et sicca. Et dicendum est quod duplex est melancholia scilicet naturalis et non naturalis que alio modo vocatur cholera nigra. et utraque est frigida et sicca. sed indifferenter quia naturalis est frigida et sicca: per se innaturalis est frigida et sicca per accidens: fit enim ex adustione humorum. Isti autem humores ratione nimie caliditatis adusti fiunt sicci: quibus ex siccitate calor debilitatur propter consumptionem humiditatis que nutrimentum et fomentum est caloris: et ista nimia caliditas per accidens causat frigiditatem.

21 Ex quibus ad propositum patet quod non est contradictio in dictis: 13 enim melancholia fit frigida et sicca: tamen aliqua fit ex causa calida: et ita aliqua signa melancholie possunt in caliditate reduci. 13 autem predicta expositio sit magis notum virorum tamen quia videtur implicare aliqua dubia: ideo ad vitandum omnem calumniam videtur mihi dicendum quod omnia signa hic posita significant superdominium melancholie naturalis: presertim cum melancholia innaturalis fiat in corpore propter accidens ratione mali regiminis: et alijs causis accidentibus pliusquam ex natura. et ita Aristoteles non ponit signa de tali melancholia eo quod passionem acquiritas et accidentaliter aduenientes non considerantur hic quoniam nullum predictorum signorum causatur ex caliditate: sed magis a frigiditate et siccitate quod patet de nigredine corporis

et capillorum de quibus istud minus videtur. Dicit enim Auerroys quinto colligit capitulo de significationibus colorum: Licet nigredo quandoque fiat ex multo calore sic nigredo in ethiopicis: in quibus fit necessario ex prius siccis terrestribus. Et quibus per frigiditatem sic vinum nigrum hec Auerroys. Idem per Avicennam dicentem sicut frigidum dealbat humidum: ita denigrat siccum. Et omnia patebunt in capitulo de coloribus. Et ita nigredo capillorum in hominibus amarum non est ratione caliditatis: sed magis ratione terrestritatis et frigiditatis et siccitatis. ergo Aristoteles ad hoc inveniendum non dixit simpliciter crines nigrum sed addidit rectos sine aliqua tortuositate et crispitudine: talis capillatura Saturno attribuitur: ut in 3. libro dicemus. Redeamus ad propositum. Nigredo enim capillorum ex nimia caliditate non fit sine crispitudine: ut per auctoritatem Auerroys et aliorum illustrium. Et illam applicamus mari ut patebit. De aliis autem signis amari nulli dubium est quod ex frigiditate et siccitate possunt esse. ergo ista expositio videtur esse melior quam prima. Alterius sciendum est quod ex quo homines colerici ex complexione et videntur et inveniunt aliquando satis amari et distorti et bestiales: sicut et melancholici: potest dici quod predicta signa significant superdominium colere per se ipsum cum fere omnia possint fieri ex caliditate et siccitate: sicut ex frigiditate et siccitate: preter rectitudinem capillorum. Tamen ratione terrestritatis et ponderositatis sunt cum rectitudine: nihilominus in tactu sunt asperi ratione siccitatis. Aliqui dicunt: ut superius dictum est: quod licet capilli in calidis et siccis debent esse crispi et tortuosi per se tamen per accidens propter causas antedictas possunt esse recti. De his tamen quilibet teneat quod sibi verius videtur. Et conciliator in sua physiologia exponit sub istis verbis. Demissus facie et oculis: et que circa faciem quasi abrasa facies rugosa: cogitans: suspiciosus: non rectus: macer: capilli recti coloris lutei. Alii scribunt istum capitulum sub titulo de auaricia. Alii quoque potest concedi: quia omnia signa que arguunt dominium siccitatis precipue melancholie causant auariciam ut dicemus in tertio libro: capitulo de Saturno.

Capitulum. xxi. De signis hominis iracundi: et est Aristotelis.

Terms.

i. Iracundi signa: rectus corpore et figura bene latus animosus: subrufus: spaulæ distantes et magne: et late: extrema magna et fortia: lenis circa pectus et circa bubones: boni mentis circūcursus capilloz deorsum.

Comentum.

1b. Ite potest prius signa iracundi ubi sciendum est quod ut dicit idem quarto ethicorum mansuetudo est mediocritas circa iras propter illicitas iniurias: est enim medium inter iracundiam et irascibilitatem: quod mansuetus est ille qui irascitur in quibus oportet: et iste ut dicitur laudatur quod vult spiritibus esse et non duci a passione sed secundum rationem ordinabit. id est non irascitur secundum impulsum passionis sed magis secundum dicendum rationis. Et isto modo irasci est virtus. Alii Plato in thymeo. Ira licet ex vitiosis prius sit anime tamen cum bene ordinatur ydoneum instrumentum est vite humane agende. Multa sunt que per virilem anime commotionem recte in hac vita sunt et ordinantur ut videntur. id est. quotiens iusta iracundia committitur sibi et auxiliatricem rationem prestat hec Plato. Videmus quoque in apibus experientiam que decenter irascuntur et debent: quod nunquam ledunt homines nisi ipse prius molester in proprio alveario: Irritate vero iniuri autem logo aeris tractu persequuntur pro earum defensione. Irascibilis autem est: ut dicit prius ubi prius qui omnino ab ira deficit. Et talis ut dicitur imperat non irascens in quibus oportet: et ut oportet quandoque: plena videtur esse. Et ex isto ordine illos fuisse reos quos philosophos antiquitas rudis putauit: quos nunquam irascibilitas afficiebat: et isti fuerunt lapidei seu marmorei et exsangues: quos non nominabo gratia honestatis. Isti fuerunt melancholici intus et sine discursu. Ad propositum. Iracundus autem est qui in iras superhabundat. Unde Isidorus in decimo etimologiarum dicit iracundus dicitur: qui accenso sanguine in furorem committitur. Irascitur enim quibus non oportet: et magis quam oportet: et velocius quam oportet et plurimo tempore hec ibi: et talem puto fuisse Alexandrum magnum.

Liber primus.

Itaque ergo passionum genera prius iterum ponere in isto capitulo ponit autem solus signa iracundi et mansueti in irascibilis autem signa non ponit quia satis haberi possunt ex signis hominis feruillis et timidi et pusillanimit cum quibus communicant in causis quia in frigiditate. Et etiam haberi possunt per opposita signorum iracundi cui opponitur sicut extremum extremo. Ponit autem signa iracundi nonne que sunt nimie caliditatis dominium significat ut patet omnia transcurrente ex antedictis. **¶ Primus** est recte stature. **¶ Secundum** est quod habeat corpus bene latum et precipue pectus propter multitudinem spirituum. Et hoc est quod subdit pro Tertio signo dicens quod est animosus id est plenus calido et spiritu. Et utitur hic philosophus quadam specie demonstrationis que est quidam color rethoricus ut patet ex alijs: ponit enim consequens pro antecedente: vel effectum pro causa. Ad caliditatem enim spirituum sequitur animositas sicut effectus ad causas. Et accidentaliter hic animosus non sumitur sicut supra. 27. capitulo pro magnanimo. Magnanimus enim non est iracundus: nec lingiosus: ut ibi dictum est: sed accipit improprie per audace. **¶ Quartum** signum est: quod est subrufus in colore quasi flammens sicut in prehabitis dictum est: et talis color est si cut sunt mora gessa immatura ut per sepe vidimus. Ut nuper in ecclesiastico principe maximo et deceptore excellentissimo de natione hispana spurio maximi sacerdotum filio. **¶ Quintum** signum est: quod habet spatulas magnas et distantes sicut ante expositum est. **¶ Sextum** signum est: quod habet extremitates magnas et fortes. **¶ Septimum** est quod circa pectus et sub alis loca que vocatur emuntoria sunt lenes id est sine pilis ratione magne caliditatis cordis et aperitione pororum: que non sunt materiam pilorum aggregari. **¶ Octavum** signum est quod habet mentum bonum non nimis rotundum nec acutum: sed medio modo: ut in suo loco dices in secundo libro. Et sit bene proportionate faciei. **¶ Nonum** et ultimum signum est quod habeat capillos dependentes. Aliqui allegant Rasys de significationibus capillorum dum inquit: Pili in capite: vel in toto corpore stantes erecti timorem significant. Assignando contradictionem inter Aristotelem et Rasym dico quod significat timiditatem. Quando prius dicit capillorum deorsum:

intelligit de pilositate totius corporis quod est signum precipue caliditatis: et pili aliquantulum eleuari non sunt nimis. Et quando Rasys dicit de timore: et rectitudine pilorum: istud provenit ex ventositate eleuante pilorum materiam quod est dominium frigiditatis et per consequens timorem denotat. **¶ Et Conciliator** in cap. de signis iracundi ait. Statura erecta late spatule distantes magne extremitates musculosa cursus coterfus: capilli deorsum: oculi sanguinei: dentes lati longi inaequales et inordinati: color subrufus.

¶ Capitulum. xxxij. De signis mansueti: et Aristotelis.

¶ Textus

Mansueti signa: fortis specie: bene carnosus: caro humida multa: bone magnitudinis et comensuratus: figura curuus cursus capillorum sursum vultus.

¶ Commentum.

Omnia signa iracundi ponit si qua sui opposita. Mansueti: sunt sex signa que videntur reperta caliditatis et humiditatis procedere.

¶ Primum signum est quod est fortis in specie ratione intellectus per instrumentum vel instrumenta proportionata. Boni habitus ratione oppositionis et complexionis. Et istud capitulum est proportionatum ad capitulum De hominibus temperate nature ut superius est tactum in cap. 9. 10. 11. 12. 13. 14. Ita in facie non est sicut iracundus quod est horridus: sed magis firmus ita quod dispositio vultus eius est dispositio hominis fortis. i. constantis et stabilis. **¶ Secundum** signum est mentis vel domus quasi manu assuetus. et ita modestus a modo dictus et reperiens: nec plus quicquam nec minus agens. **¶ Tertium** signum est lenis et mansuetus et cedens improbitatibus et ad sustinendam iniuriam tacens quasi mutus ut per 3. x. et hi mologiarum. **¶ Secundum** signum: quod est temperate carnositatis. **¶ Tertium** signum quod habet carnes temperate humidam et mollem. **¶ Quartum** quod est bone id est temperate et comensurate id est proportionate magnitudinis: quod nec nimis paruum: nec nimis magnus: sed in statura mediocri et habet membra bene proportionata quantitati corporis.

Quintum est q non est tantum erectus in statura corporis sicut iracundus: Ymmo respectu stature iracundi est aliquantulum curvus idest inclinatus non tamen tantum sicut timidus. **S**extum et ultimum signum est: q habet capillos non an pedetel ut iracundus: nec ita pilosus et sursum vultus idest elenatos seu erectos non tamen nimis quia tunc significarent timidum ut dicit Rasys. **S**ed differentia inter pilorum qualitatem: inter iracundum et mansuetum est in tactu: quia pili mansueti sunt aliter molles et iracundi rigidi. **E**t conciliator ait. **E**ius statura curua caro mollis humidat: habitudine mensurans oculi ad clausione proclives: capillorum cursus nullus in altum tendit: colore sublaues. hec conciliator. **O**mnia sunt signa mensurate humiditatis: quia ebullitionem sanguinis et spiritus feruor depriuntur ab humido resistente tamen cum freno rationalis intellectus. **E**t hec est causa ire debite applicate ut superius dictum est. **C**apitulum. xxxij. **D**e signis ironis: **E**t est Aristoteles.

Terms.

Ronis signa oculi sunt rugosi: somnolentis facie more videtur.

Comentum.

Tomedes libro secundo ait. **H**yperonia est oratio pronuntiatiois grauitate in contrarium reddens sensus verborum. **H**el hyperonia

est turpimdo quedam per contrarium: que conatur ostendere. **H**el secundum yguacionem hyperonia est sententia pronuntiatiois contrarium habens intellectum scilicet landare: sic ut vituperare intelligatur. **U**nde dicitur ab hypero quod est contrarium et ononia nome quia facit pronuntiationem contraria intellectui ut vulgo putatur: per yronem intelligimus derisorem: qui scilicet defectus aliorum recitat ut solacium et risum inducat. **U**t faciunt veneti et quidam nostri cines quia sunt sine aliqua virtute et stabili mento rationis q quasi semper habundant in proferendis alienis maculis in angulis publice loquendo: dicendo talis hominis vxor mecha est ego feci sic et sic. **E**t postea ipsi sunt maximi cerui et habent confortem prostibulam. **A**d propositum redeundo. **P**ro cuius intel-

lectu et etiam aliquorum capitulorum sequentium est sciendum q sicut habetur ex secundo et quarto ethicorum in colloquiis locosis et in quatuor est virtus et vitium. **S**unt enim in talibus media in quibus consistunt virtutes: et extrema que sunt vituperabilia et vitiosa. **P**rimi enim excessus in colloquiis derisorij dicitur homoloebia: **E**t inde dicitur homoloebia qui scilicet in derisione aliorum superbabundat desiderantes omnino risum et ob hoc conicia de se et de alijs merent: recitat non curantes q coniciarios comitant: **T**ales ergo dicuntur homoloebia quasi vomitio lochi a vomio vomis: et logos quod est sermo quasi superflue et excessive euomentes sermones: quantum hec non sit derivatio vocabuli greci sed metaphorice sumptum. **P**rimi autem defectus in homini sermone dicitur agria. **E**t inde dicitur agria sive agria idest agrestes et duri quales sunt amari: de quibus iam dictum est: qui neque ipsi dicunt aliquid ridiculum et dicentibus molesti sunt: et indignantur. **P**edlam autem inter ista dicitur eutrapolia unde dicuntur eutrapoli qui scilicet sic curialiter alios derident q nullam comitant neque contristant propter quod ut dicit Aristoteles tales gratiosi appellantur. **S**imiliter eniaz circa sermones non derisorios et magis senosos est virtus et vitia extrema. **Q**uidam enim omnia causa delectationis landant: et in nullo alijs contradicunt eximantes quodcumque oportere sine tristitia: et tales vocantur placidizquidam autem istud faciunt non causa delectationis aliorum sed magis causa proprie utilitatis et tales dicuntur blandientes sive adulatores. **E**t sunt illi precipue qui habent frontem tensam et subilem et lucidam ut dicit Conciliator: et in secundo libro dicitur: et tales sunt bononites sui temporis ut refert hic idem Conciliator. **P**uto q causa tensionis est complexio cholericam quia sua siccitate extendit: **I**nciditas vero denotat subtilitatem pellis et humorum: et per consequens spirituum et ideo ingenium declarat: sicut dixi. **A**dulatores et dolosi propter mobilitatem spirituum. **Q**uidam autem e contrario predictis quo ad omnia contrariant nullum curantes: sed quoscumque in sermonibus suis idifferenter perturbantes et vocantur discoli et linigosi et eniaz isti magis quam primi: ut dicit Aristoteles se vituperabiles. **E**t deinde autem inter istos sunt laudabiles: q. s. respiciunt quos oportet: et ut oportet: tales vocantur amici non ab

Libri primus.

amicicia que procedit ex affectu et dilectione et de qua determinat octavo ethicorum. sed ab amicicia que est quidam habitus consistens in conformitate affabilitatis que potest esse ad ignaros et notos consuetos et inconsuetos: ut tamen singulorum congruit. Primo. n. simpliciter ut dicitur convenit consuetos et extraneos curare nec contristare tales igitur quibus oportet colloquantur: differunt autem ab his qui in dignitatibus et quibuscumque alijs differunt magis et minus notis. Et similiter secundum alias differentias singulis tribuentes quod decet et secundum se desiderantes delectare et innocentes contristare. De predictis intendit Aristoteles hic et in sequenti capitulo signa ponere: et hoc facit breviter more suo ponendo solum signa antiquorum per hoc dando intelligere signa aliorum et precipue suorum oppositorum. Ponit enim in prima parte istius capituli signa eutrapoli que intelligit per ironem. In secunda vero parte ponit signa placidi qui est unus de extremis oppositis amicorum ut dictum est. Et etiam pro parte ponit agricis qui opponitur eutrapolo. Et tamen placidos agricis et precipue placidos intelligit per pusillanimes propter similitudinem quam habent cum pusillanimo ut ita patet. Et ita per pusillanimum non intelligit hic directe illum qui opponitur magnanimo quem supra appellavit inanimosum: quod in posset dici. Potest enim magnanimitas sicut quilibet alia virtus habere diversa extrema diversis rationibus sibi opposita: eo quod circa unum et idem potest multipliciter peccari et errari: licet non in uno possit bene fieri. Et ita et placidus et agricis et blador et alij huiusmodi possunt opponi magnanimo eo quod magnanimus habet conditiones istis oppositas ut supra patet in capitulo primo. In sequenti vero capitulo ponit signa hominibus et etiam discolorum et lingiosorum utrosque enim intelligit per amatores contumeliarum et bene eo quod tales conicia recitant: ut dictum est: Coniucium autem contumelia quedam est secundum Aristotelem ubi supra. Signa autem amici Aristoteles directe non ponit quia potest reduci ad ironem vel magis proprie ad mansuetum: de cuius signis et causis in precedenti dictum fuit. Quantum autem ad primam particulam istius 33. capituli ponit duo signa ironis sive eutrapoli: quorum. Primum rugositas oculorum et exteriorum pellicularum oculos regentium.

Secundum est quod habet in facie morem somnolenti. Et ista duo signa sunt satis congrua. Irones enim sunt aliquantulum inuerecundi: et aliquantulum contemptivi eo quod non verecundantur alios deridere: defectus eorum recitando propter quod videntur ipsos aliquantulum contemnere ut facit pictor quidam cum tribus suis socijs contreraneis nostris. Rugositas autem oculorum significat inuerecundum: cuius signum sumitur a simia: que habet oculos rugosos: et est animal valde inuerecundum ut dicit Aristoteles in libro de animalibus. Somnolentia autem etiam aliquantulum faciei significat contemptum: unde etiam magnanimitas qui sunt contemptivi ut dictum est capitulo de animoso habent huiusmodi somnolentiam faciei ut expositum est superius. Unde Conciliator capitulo de derisoribus ait: dicunt eius oculos rugosos: et est eius facies similis somnolenti.

Capitulum xxxiii. De pusillanimitate sive placidis et agricis. Et est Aristoteles.

Textus.

Pusillanimitas signa sunt: parvorum membrorum: et parvorum articularum et sunt macie: parvorum oculorum et parve faciei.

Commentum.

Optus signis ironis seu eutrapoli hic ponit signa placidi et etiam aliquantulum agricis. Et precipue placidi quia agricis convenit multum cum amaro in conditionibus suis. Unde potest dici quod signa hominis amari de quibus visum est superius capitulo 3. sunt etiam signa agricis. Placidus autem multum assimilatur pusillanimo in conditionibus et signis: et signorum causis. Signa enim hic posita significant superdominium frigiditatis sicut signa pusillanimitas ut ex dictis patet. Signa autem que ponit plane sunt etiam eorum cause ex dictis et dicendis. Alterius sciendum est quod potest dici quod per pusillanimum etiam intelligit blanditorem quia de eo non ponit propria signa: vel potest dici: quod signa bovis servilis de quibus supra visum est in eo

pitulo la
per que
dictu e d
niler et
coellitate
bra et or
Capit
liatu: et e

19

b

cat amari
mu e: q
tes et gi
eminere
du signi
qst q sp
los mob
i eis regn
rubicudi
ponat si
Et tales
comelura
ait. Labi
cud e sig
ait labia
suz accu
tus loqu
etia i quo
lib. ad r
tut quod
Capit
et Arist

m

plorat: ist
neratini s
bene nati
ru aut sig
midus: et
et inuerec

12

16

C Lömentum.

ff

sunt memoratiui). Isti aut sunt humidi et habent capita multa humida cum sint ploratiui multum ut dictum est. Sed dicendum est quod ut dicitur in 2. li. in capite sunt diuerse cellule et organa diuer-
M for sensuum interiorum: que quidem organa sunt in di-
 uersis partibus capitis sita: et ita potest esse quod
 aliquibus eorum existant humidis reliqui sunt plene sic-
 ca. Et ita in proposito misericordes habebant
 cellulas anteriores capitis humiditas propter
 quod sunt multum ploratiui in cellula posteriori: quod
 est cellula memorie possunt habere plus siccitatis: pro-
 pter quod possunt esse memoratiui. **P**onunt
 vltimum signum est: quod sunt boni nati calidi: habent enim
 caliditatem. id est astutiam benignam et non malam: vel ali-
 ter quod non sunt nimis stolidi sic sunt illi quibus pro-
 excessus frigiditatis et humiditatis dominatur. **H**ic
 dicitur satis competere eo quod complexio eorum ali-
 quiter declinat ad temperantiam et caliditatem: sic dic-
 tum est. Deinde cum dicitur horum autem possunt quidam signa
 ex comuni proverbio sumptis: n. apud gre-
 cos fuit proverbium: Misericors est sapiens. id est di-
 sciplinatus et timidus. id est verendus. Et pro opposito
 imisericors est indisciplinatus et inuerecundus: et
 ita esse aliquem disciplinatum et verendum est signum
 misericordis sic extraneo esse disciplinatum et inue-
 recundum est signum hominis austeri et imisericordis.
Non ponit autem signa imisericordis et austeri eo
 quod pro opposito ad signum misericordis possunt sumi:
 ut aliqui dicunt: vel possunt forte melius dici quod in
 ista proverbiorum autem signa excusare se de positio-
 plurimorum signorum misericordis: et est de positio-
 sui oppositi. id est austeri et imisericordis: quod satis
 patet ex signis sensibilibus. id est verecundi: cum quibus
 concordat misericors et ex signis insensibilibus: et inue-
 recundi: et est amari et in seruis et in ingloriis cum quibus
 communicat imisericordes de quibus est dictum. hec
 Bulhelinus narice. Et ciliator in eodem cap.
 ait. Color eius subalbus purus oculi eius quasi
 lippitudine caligantes humidi nares deorsum
 distantes: ploratiui sunt et muliebres: feminarii
 amatores: feminarum generatiui negotiorum come-
 moratiui aliorum: curiosi sunt et calidi. Dicit etiam
 quod misericors sit sapiens timidus et ornatus: et
 imisericors indisciplinatus: et inuerecundus.
Capitulum. xxxv. De signis luxuriosi: et
 est Aristoteles. **C**ertus.

Luxuriosus est albi coloris rectis
 capillis et grossis: et nigris: tepo-
 ra pilosa: oculus pinguis et insa-
 nuus.

Commentum.

De probis ponit signa luxuriosi et
 sunt quatuor: quia ostenduntur omnia
 caliditatis et humiditatis. Luxuria

P significat immoderatam appetitionem rei gratie: ratio
 enim non obtemperat: ut et cornu copie. **I**ntelligit
 hic probus luxuriosos illos: qui frequenter videntur
 comitum. id est in actu et in potentia. comitum non est. **E**t
 enim actus nature ad expulsionem spermatis ad
 quem ex se ipsis aialia furiose mouentur et agunt
 absque doctrina. Et quod duplex est. scilicet naturalis
 et innaturalis: et uterque de fine sumit exordium
 si. n. ad generationem quam intendit dirigunt natura-
 lis dicitur simpliciter: si quoque ad euersionem nocu-
 metum quod ex seminis retentionis pueniunt: natu-
 ralis dicitur secundum quod cum profuit individuo et non spe-
 ciei. Si vero ad aliud ut ad delectationem vel ob-
 probium dei et nature non solum in naturalis: sed oino
 propter naturam et simpliciter merito delectandus co-
 probatur. Et de istis intelligit probus in hoc loco
 non singulariter ad conseruationem speciei sed solum
 ad delectationem agentis. **P**rimum signum est co-
 lor albus rubedine huius admixta ut etiam dicitur ra-
 sys: cuius color est signum caliditatis et humiditatis:
 ut in pluribus locis dictum est superius: non inel-
 ligit de albo puro quod significat flegmaticam comple-
 xionem quoniam dicitur purus vult dicere pulcher sicut
 sanguineus color inter alios colores. **C**olor
 pellis alba quasi perspicua est propter quod color sangui-
 nis appetit per ipsam: et resultat unus color qui est ru-
 bei immutatus per album dicitur extensus: et hic vocatur
 color nalis et pulcher: quoniam corrumpit pellis ex fri-
 gore etatis denigratur vel pallidescit homines eo quod
 rubor sanguinis non appetit. Et color talis. id est ex
 albo et rubeo mixto arguit temperamentum et in mo-
 ribus magnanimitatem et liberalitatem cum audacia
 ut patet apud physiologos talis color dicitur can-
 didus ut et apud Suetonium de Cesare dictatur.
Aliqui exponunt quod talis color facit luna auctore
 Julio firmico. Dico quod male intelligunt: quia luna
 habet omnium super flegma et rebus aquaticis et femi-
 neis quod idcirco colore molles et subrefugientes
 non perspicui quod idcirco pusillanimitates ut inuenti
 patet. **S**ecundum signum est capilli recti et non crispi
 et magni et grossi et quod significant multitudinem
 materiei in qualitate et quantitate. Recti capilli et non
 crispi quod significaret superdominium siccitatis. Si
 essent plani significaret superdominium humiditatis: quod
 est materia spermatis. **S**perma. n. est humoralis

humidi-
 fies ex
 donis
 rebro pl
 et regio
 riculari
 neratioe
 huc sed
 ratina di
 terrestri
 datio d
 digestio
 rione in
 ont et all
 taz iuer
 terias et
 ratioe no
 tione fac
 illius et
 pars sep
 et ibi spe
 Aluicem
 tates na
 scit. et q
 mamillie
 sanguis
 summa:
 to: deco
 ma diger
 p digeri
 post i uer
 pparat i
 trimento
 spina mu
 magis q
 sanguis
 traleund
 trimento
 tare qz id
 Et ppter
 ma fit d
 bio est m
 supflanz
 trant in
 et no diff
 signus est
 etia circa
 signus bo
 tatis et bu

Physonomie

humiditas seu sanguinea blata p venas ad testes ex corpore toto: qz ex omni mēbro p resu-
dandois modū t ex principalib⁹ pprie t ex ce-
rebro plurimū fm hyppocratez d aere t aqua
t regioib⁹. Inq. Quibus cūqz vene d post au-
riculas incidunt eis vltra proflus ab omni ge-
neratioe orbanē: vñ: vt dixi non conuersa ad
huc sed apta cōuerri. Est enī supfluitas quāti-
tatiua digestiois quā multae aereitatis t pance-
terrestritatis: q fit cū disparit in mēbris resu-
datio d venis. 3. digestioe iāz cōplecta i eis: t
digesto sanguine: t subtiliato t recipit altera-
tione in ipsis mēbris: t fit propinquus alterati-
oni t assimilationi membroru sperma eoz: qz
iāz iūct⁹ est ipsis t act⁹ nutrientes venas t ar-
terias t reliq membra dura cū carent cibo alte-
ratioe nō interueniente multa: s3 sola assimi-
latione succedente digestio erit pfecta: t d sua ni-
llius t pprie: q vñ: est principalib⁹ mēbris
pars separata qdā t mittit p venas ad testes:
t ibi spermatis naturam assumit. Dixit enim
Alicenna in. 3. d animalib⁹. Et qdā humidi-
tates nascunt in animali cū ipso t cū ipso na-
scit. t qdā post vt lac t sperma. t lac alterat in
mamillis: t lac fit ex sanguine superfluo. t ille
sanguis q transit in lac nō ē decoct⁹. decoctioe
summa. S3 spma fit ex sanguine bono: t deco-
to: decoctioe bona. t ppleta. Et dico qd sum-
ma digestio ē qra digestio. t dico qz nutritiū
p⁹ digerit i stomacho: t post fit sanguis i epate: t
post i uenis t qro i mēbris: t post qd3 mēbz
pparat istud ad similitudinez sui. t tūc tali nu-
trimento fit sperma. Et quāto d homine erit
spma multuz discolorat t debilitat suū corpus
magis q3 si quadragies eriret d suo corpore
sanguis tātus: qz sperma est res habilitata ad
trāsēndū i mēbra: t cū erit aufert naturale nu-
trimentū membrū: quādo erit in maiori quāti-
tate q3 id qd fit residuū d nutrimento membri.
Et ppter hoc dixerunt medici antiqui qd sp-
ma fit d humiditate nup coagulata: t in mem-
bro est nutrimentuz. t illud nutrimentuz hoc
supfluz qd differt ab eo in quātitate t illud
trāsit in capillos. Et qd est supflūū in q3titate:
t nō differt i qualitate est sperma. **Certuz**
signuz est multitudo piloz: circa tempora: t
etiā circa ventrem vt addit Rasys tale. n. est
signuz bone digestionis t multitudinis calidi-
tatis t humiditatis vt in alio loco dicit: t ibi

reddit ratio qre aues garrule in ventre sunt pi-
lose. **Pyllitudo. n. piloz circa tēpora:** ē prop-
ter multas venas t arteria terminantes circa
illaz locuz. Ideo multitudo materiei est blata
ibi magis q3 alibi. Idē significat pilositas cir-
ca tibias vt Aristoteles dicit i ferius Et i. 8. d
animalib⁹ inquit. Viri multoz piloz ad co-
ras: t a pre inferiori sunt multi coitus. Et idē
significat pilositas in barba t breuiter p totum
corpus: t nīma pilositas totius corporis: ad
naturā magis pecudis q3 hominis tendit quia
significat distemperatiāz: Et hec ratio sensuali-
tati est subiecta vt tenet palemon. **Dermes** t
Joannes hyspanus et alii doctores. **Quar-
tū** signū est oculus pinguis infans. i. i aspec-
tu furiosus: t accidentaliter istud signū a more
apparentie de positis i furia coenndi pro tunc
enī aspiciūt furiose pp accēsiōe sanguinis t spi-
ritui: oculoz lacertis mimesaciētib⁹. **Jo** habet
oculos grossos t q3i peminētes. **Rasys** i pal-
legato cap. atq3 hui⁹ signa sūt albedo coloris t
rubedo admixta capilloz t multitudo t grossi-
cies lenitas atq3 nigredo: pterea q sup tēpora
multos h3 pilos: t q eius oculi sūt grossi. **Gros-
sities. n. oculorū ē signū dñi būditatis.** Et cō-
ciliator scribit oculus pinguis morib⁹ infans
sup tēpora eius pili sūt multi grossi: t recti. i. nō
crispi eoz q circa ventrē inferiorē multitudo co-
lor albus admixtus. i. cū rubedie cōsparsus sūt
signa luxurie. **Ego** infinitos physionomizant q
sunt sume luxuriosi t vt plurimū i bino sexu ne-
pbādissimū: q talis fuit cōplexio t ppositio: ca-
put formosuz collū grossuz t viuidū facies ma-
gna mentū rotundū gula ampla: t sub mēro val-
de carnosa t laxa nasuz magnū: spatule late na-
res ample pect⁹ magnū: t venter piguis t cru-
ra subtilia oculi risui habitudō sanguinea t p-
cipue adusta vt color mori gelsi imatur: vt supi-
us notant: **Palemon** qdē sui tēporis bois no-
xi h3c silēdo nomen subscripsit qd d fauorino
putat intellexisse: hūc t. n. ait tensaz frōtē habuif-
se: genas molles: os laxū: cernicē tenuē: crura
grossa: planos pedes: tāq3 pulpis gēstis vocē
femineā: muliebria vba: ptes oēs q3 artus sine
vigore: luxuriosuz dissolutū ipatientia libidinū
turpia scelera cōmisisset: atq3 passuz ab alijs ma-
ledicū: sup temerariū: veneficijs studēte: obiec-
tūq3 ipi letale venenū clāculo vēdicasse: vt nar-
rat alberus i de aialib⁹ t pcellator i suo lib. de
physionomia. ff ij

Capitulum trigésimū octavū de signis amoris somni: et est Aristoteles.

Certus.

Patores somni sunt: q habent supiora maiora: et calidi alias curui: et habent carnem bone habitudinis: et pilos circa vētrē.

Commentum

Ic Aristoteles ponit signa somnolenti p cuius evidentia ē sciendū q vi pz p Aristotele et p omē tatore suū i de sensu et sensato.

Sonus et vigilia sunt passiōes sensus cōmunis qd sic declarat cum. n. aial dormiens nō caret i somno instrumentis sensu exteriori: nec instrumentis motu: et tamen nec sentiat nec moveat pz quod comprehendens sensibilia recessit ab instrumentis sensu exteriorum ad iterius corporis comprehendens autem sensibilia omnia sensum et sensus cōmunis: cum ille dicit diversitatem et multitudinem omnium sensibilibus omniū sensum exteriorum vi pz i secundo de anima. Igitur sequit q illud quod i somno recessit ab instrumentis sensum exteriorum est sensus cōmunis. Ex quo sequit q somnus est sensus cōmunis ad iterius corporis ad suū principium. Vigilia est motus istius virtutis ad sua instrumenta extra corpus. Et q somnus sit introitus sensus cōmunis ad iterius corporis: ex quo ulterius sequit q sensus exteriores nō sentiant: probat Cōmentator vbi supra per signa eo q vigilant accidunt simile q transeunt ipsa sensibilia et non comprehendit ea. Et hoc ē quando cogitant de aliquo maximo tunc enī gescunt instrumenta anime sensibilia et sensus cōmunis i ducitur ad iterius ad iuvandum virtutem cogitativam: que niger apud quietē aliorum sensum: hec Cōmentator. Et quib⁹ dam interpositis subdit. Et signum q virtutes sensibiles contrahunt apud somnum iterius ē qz quando homo cogitat de aliqua re difficili maxime contingit ei somnus ita q quibusdam hominibus accidit simile morti .s. propter debilitatem virtutum extrinsecarum: et per usum virtutum intrinsecarū i comprehendendo nobi-

lia: et videndo spiritalia existentia i mundo. s. Angelos et celos et huiusmodi: hec Cōmentator. Et qz cor est radix et principium sensus cōmunis: et cerebrum est primum ipsius instrumentum cum quo: vi subdit vbi prius idē cōmentator et dicit idem quarto colligeb capitulo de accidentibus somni et vigiliarum. Et cū somnus sit introitus sensus cōmunis ad iterius corporis manifestum est q primum istius introitus est a cerebro: et finis ad cor. Et vtrūqz istorum est causa istius introitus: sed cor est cā primaria et cerebrum secundaria. Ex quo sequitur q somnus sit propter introitum sensus cōmunis ad iterius corporis ad suū principium quod est cor. Quia vero eius quod accidit omni animali causa cōmunis est calidum frigidum humidum et siccum: ac compositum et sic cum ex eis introitus sensus cōmunis ad cor sit propter hoc q calor naturalis est solum sensus cōmunis sicut nec aliquis alius potest explere suam operationem contrahit ad suū principium: quod est cor. Contractio vero caloris naturalis ad cor accidit sibi per suū contrarium quod est frigidum et humidum quemadmodum expansio eius ad extra fit per caliditatem et siccitatem sequit ex omnibus q somnus fit propter frigiditatem: et humiditatem que dominatur in cerebro: et vbi idē dicit quarto colligeb cap⁹ vbi supra profunditas somni fit per dominationem multe humiditatis cum frigiditate super cerebrum aut super membrum comunicans secum. et istud probat i de sensu et sensato vbi prius per signum: quia quādo aliquis comedit cibaria frigida et humida accidit ei multus somnus. Modum autem et causas q .s. contractio caloris naturalis: et per consequens sensus cōmunis ad cor fiat per frigidum et humidum dominantia i cerebro: optime ponit dicēs: humiditas nata est opilare vias caloris naturalis qz venis et nervis: et prohibet spūs inveniēdo ad instrumenta propria: sicut nubes prohibent solem adeo q non pōt venire ad extrinsecū: frigiditas vero nata est movere calorem naturalem ad suam originem: qz ē contraria ei et si non corrūpet statim calor naturalis: hec ille. Somnus igitur fit propter humiditatem et frigiditatem in cerebro dñantes. .s. fit autem per dñum istarū qualitatū in cerebro duplici de causa prima est cibi digestio et ipsius

digestio
nigatio
naturali
anima q
ta:ideo h
aggrega
necessari
bus vñ
vi vigile
apud dñ
tatis nu
Deinde
in sangui
vñquod
libit ad
cer pars
membri
e infrigi
brum ne
dum qz
turalis
Pari
modo d
pores g
lis. et gr
quod ē
dunt: d
element
trimeri i
frigidat
bus oib⁹
bilitat b
sui calor
bilitat a
da aut c
cor est d
natural
i loco su
apprehe
les stati
poris vt
menti p
ius et ac
eo. Ter
calores
gabit p
um vi ex
becom
posiunt

digesti i membris vno sine ibibitio. Secda e fa
rigatio q accidit instrumentis sensus: et calori
naturali. Et quatu ad primum est sciendum: quod
 anima que e vno modo vna: et alio modo mul
 ta: ideo habet in suis virtutibus operationes p
 aggregationem eorum. Cum ergo fuerit sibi
 necessaria actio aliqua indiget instrumentis q
 bus vti in alijs actionibus ad illaz actionem
 vt vigilet in vna actione: et ideo calor naturalis
 apud digestionem cibi refertur ad actionez vir
 tutis nutritive et hoc est ad interiora corporis.
 Deinde vero cum cibus digestus et alteratus
 in sanguinem missus fuit ad cor: et deinde ad
 vnuquodq membrum secundum convenientiaz
 ibit ad cerebrum illud: quod conuenit sibi scili
 cet pars frigiditatis: et humiditatis: et quando
 membris aduenerit nutrimentum hancunt
 et infrigidantur: magis q ante maxime mem
 brum naturaliter: quod est frigidum et humi
 dum: et ideo duz cibus digeritur caliditas na
 turalis patitur a cibo et hancunt: et infrigidat.
 Nutrimentum enim vno modo est simile alio
 modo dissimile. et sunt etiam in membris va
 pores grossi ex quibus turbat spiritus natura
 lis. et grauat et mouet redire ad suu principiu
 quod e cor. Et q cerebrum est frigidu et humi
 dum: et omne mebru leditur in maiori parte p
 elementum quod i eo dominat ideo i hora nu
 trimenti iter oia mebra cerebri ledit: et calor ei
 infrigidat et humiditas sua augmentat: ex q
 bus oibus causat somnus. Et calor eius de
 bilitat humiditate augmentata: q prohibet tra
 siri caloris naturalis et spiritus: vt dictu est: de
 bilitat actio eius in se et alijs membris. Secu
da aut ca contractionis naturalis caloris ad
cor est de genere iam dicte cause quando calor
naturalis fuit q sparsus et diminutus p motu
i loco sine p labores corporales et per motus
apprehensionis sensus sine p labores anima
les statim anima mouebit ipsum i pfundu cor
poris vt agat p illu i reliquas postremi nutri
menti partes et sic augmentatur substantia e
ius et accrit aliqd loco eius qd dissolutu est ab
eo. Tertia aut causa est q qm motus sparserit
 calorem naturale tuc remittet: diminuet et aggr
 gabit pp frigus: et sic contrahit ad suu principi
 um vt expellat a se coplexiones accidentales:
 hec omnia comentator. Ex predictis omnib
possunt eligi duo. Primum est q somnus

fit ex dominio frigiditatis et humiditatis cere
 bri. Et hoc idem vult Rasys: dicens calida et
 sicca cerebra sunt in ultimo gradu paucitatis
 somni in eis parum profundi. Frigidu autem
 et humidum cerebrum habentes multi sunt
 somni. Secundum est q illi in quibus videli
 cet virtus digestina vt in pluribus habent cere
 bra humida et frigida et per consequens tales
 sunt somnolenti. Et secundum hoc Aristote
 les inter signa somnolenti ponit aliqua signa
 humiditatis et frigiditatis cerebri directe: sicut
 est habere superiora magna idest habere caput
 magnum et carnosum: et similiter habere sa
 ciem carnosam et esse curuum idest statura in
 clinata. Inclination enim et statura corporis re
 statat superfrigiditatem complexionis totius
 corporis: hec Gulielmus narice vt i prebabi
 tis tactum est: et potissimum signum huius est
 tumefactio circa oculorum circumstantiam et
 arguit somnolentiam: vt malcoriens notauit.
 Aliqua vero signa ponit: que significant fri
 giditatem et humiditatem cerebri per accidens
 indirecte: sicut ista que significant super vi
 gorem digestine virtutis sicut est calidum ex
 complexionem vt habet alia littera: Et habere
 carnem bone habitudinis: et pilos in ventre
 vt etiam ex dictis patet. Potest nihilomi
 nus per bonam habitudinem carnis in tali cor
 pulentia multam habens pinguedinem: qua
 lis est in frigidis et humidis vt dicit Rasys:
 vt superius diximus in capitulo de signis fri
 gide et humide complexionis tales enim: vt
 dicit: habent multum somnum. Vel po
 test dici q ponit aliqua signa: que significant
 superdominium frigiditatis et humiditatis: a
 liqua que significant superdominium calidi
 tatis et humiditatis. Non solum enim frigidi
 et humidi sunt somnolenti: sed etiam calidi et
 humidi saltem in comparatione ad calidos et
 siccos: qui sunt paucissimi somni: vt dictum
 est auctoritate Rasys. Et conciliator opti
 me scribit de physionomia amatoris somni
 dum ait. Eius caput est magnum: hami
 dum carnosam vena oculis superiora inferior
 ribus multum maiora: caro mollis: oculus hu
 midus ad clausuram declinatus.

Capitulum trigessimum nonum. Alium
 longus sit sapiens vel ne.

¶ Textus.

i Am tritum est apud vulgus longus raro sapiens: parvus nunquam humilis.

¶ Comentum.

ii Sciendum est quod pluribus modis possumus intelligere de longitudine: primum est quando est longitudo crurium, et breuitas ab inguine usque ad furculam pectoris. Secundo modo quando collum est longum et regio duorum ventrium est brevis scilicet ab inguine usque ad furculam: tamen crura sunt breuia. Tercio modo quando totum corpus est longum. Inquit Alberus in libro de secretis mulierum: quedam animalia generata sunt longa et stricta: et quedam breuia: hoc est ex diuersitate complexio- nis: quia ex colerico calido et sicco generantur corpus longum strictum et gracile: eo quod calor in eo multum extendit. Dico igitur quod ex corpore colerico causantur spiritus calidi et sicci: et sunt subtiles tamen apprehensiuæ sunt inobedientes: ut dicitur in libro secundo. Si apprehensio sit ab humido siccu est contrarium humido tamen conforme est memoratiue. Sequitur in cerebro esse qualitates oppositas et contra operantiam in ventriculis in qualitatibus actiuis. Alia ratio est quod corpus colerici cito irascitur et inflammatur: ad quod sequitur impatientia et instabilitas propter quod sunt in continuo motu et vacillant quia non possunt pausare spiritus eorum: et per consequens non possunt habere sapientiam: quia sapientia non procedit nisi a temperamento complexionis seu forme corporalis: et abstinentia vitiorum non procedit nisi a complexionem sanguinea temperata: colerica autem est maligna sicut patet in carminibus iam allegatis: si proportio membrorum non obstat. Si intelligis primo modo scilicet crura magna et breuitatem ab inguine usque ad furculam pectoris: dico quod non potest esse sapiens. ratio est quod ex magnitudine crurium et subtilitate arguitur ignorantia ut tenet philosophus ad Alexandrum et ideo sentit conciliator in sua physionomia de instrumentorum gressu: dum ait. Crura: subtilia: neuosa aspera secundum Aristotelem: videntur habundantiam veneris nunciare: cum eorum materia nutritiva conuertatur in sperma relata ad aues. Idem tenet philosophus decima particula p-

blematum problemate vigesimoquarto. Dixit inquit propter quid homines et oves pilosi veniunt: sunt quia calidi et humidi sunt natura sunt: corpus est autem utriusque ad coitus calidam enim expellit humidum autem expellit propter idem autem et colerici viri: nutrimentum autem ipsis paucum quidem inferius autem propter siccitatem crurium in superiorem enim locum accedit multum: et in sperma cogitur. Et ait etiam cur hyrci homines et aues veneris sunt audiores. In quod natura humida et calida sunt: qua quidem utraque qualitate opus ad coitus est. Calor enim excernit humor: excernit hec eadem ratio: his enim ut parum alimentum deorsum propter crurium vitiationem labitur: sic multum loca petit superiora: sequitur in semine conuertitur hec philosophus: et maxime si sequitur ventrosa habitudo cum pilositate. Ideo sunt lasciuia luxuriosi: quod est contra habitum sapientie seu scientie: Scientia quidem speculativa vult totum hominem: sed si alicui vitio succumbit tempus amittitur: et ipsum non est distributum ad congruam materiam. Si intelligis collum cum breuitate ab inguine usque ad furculam pectoris et breuia crura dico quod ex talibus scientie impossibilitas arguitur: posito quod in illa paruitate sit latitudo pectoris etypocondria magna arguit fortitudinem virtutis scilicet epatis et cordis: tamen cerebrum quod est frigidum et exangue: quando collum est valde longum et per consequens multum distat a corde tanquam a fonte caloris ut tenent philosophi et medici: et precipue etiam Agidius in carminibus de complexionem cordis et forma et compositione: et de officio eiusdem ubi dicit.

¶ Cor vite sedes vitalis fida caloris

¶ Passio: nature basis vnica sol microcosmi

¶ Quisq; i balam^o tron^o et penetrabile vigoris

¶ In quo fonticulus scaturit q; fomite puro:

¶ Debra regit: vegetat auget disposit adurit.

¶ Sic stabiles numeros et phylica vincla regras:

¶ Ex qb^o humanestant fundamina vite:

¶ Et seminis hanc incolit insita causis

¶ Et sibi germana reddit vis ignea sedem.

¶ Unde dat membro species cognata calori.

¶ In conu^o consurgit apex: terrestria fundant

¶ Edificantq; balum salsum leuioza ferant.

Cor enim necessario oportuit mobilitati acquiescere: ut per eius motum vitalis spiritus isun-

derent in
corpus
tam rede
a fonte co
de calore
non sunt
sunt debi
onis exi
mus q
quantum
baben
notata:
ideo flec
miditatis
intellec
absolue
ingenios
tes: Et h
nati a to
fuit ad
babebat
Et bod
notum p
logus su
tissimus
Thomas
proce
cum opri
oculis in
que ad d
rari: int
idei phy
scien
ture valet
aurifer
stature:
rimus p
spicuos
mala ag
sunt isti
cio. De p
de partib
nono dixi
a natura
nus omni
dem loco
mus cau
nullos in
membri

deretur in membris cuius infusio vniuersum corpus h3 vegetare et viuificare. Ad propo-
tam redeundo si collum esset longum et distans a fonte caloris sicut dictum est: et per hoc parum de calore et spiritu terminantur ad cerebrum et non sunt capaces ad operationes debitas: quia sunt debiles et indigesti: et per hoc sunt operati-
onis exigue: et etiam sunt timidi sicut nos vidi-
mus quod anseres intrantes domum per hostium quantuncumque magnum inclinant capita quia habent collum valde longum et timent per supra notata: et caput eorum non possunt sustinere ideo flectuntur eorum capita. Ideo ratione si miditatis sequitur insipientia propter organum intellectus indispositum. Si intelligis longum absolute dico quod aliquoties reperiuntur viri ingeniosi: qui sunt magni et scientes seu sapientes: Et hoc est quando sunt bene complexio-
nati a tota habitudine et precipue sanguinea: sicut fuit Magnificus Laurentius de medicis: qui habebat optimam habitudinem excepta facie: Et hodie est magister graciannus ordinis mi-
norum philosophus et metaphysicus et theo-
logus summus. Et etiam eximus et excellen-
tissimus uir utriusque iuris optimus interpres Thomas sclaricinus alias gamarus et est homo procere stature: et quam bene complexionatus cum optima forma capitis et cum celestibus oculis in profundo positis. Et etiam hic oia que ad disciplinas attinent liberales non igno-
rat: et inter cetera est optimus metoposcopus id est physionomus a nobis et ab alijs huius scientie peritis indicatur: et plurimum arte pic-
ture valet. Franciscus alias fracia acutissimus aurifer et pictor habetur: corpus eius est p-
cure stature: et bene organizatum. Inter aurifices op-
timus pictor vnus et inter pictores aurifer per-
spicuus: de istis non est intelligendum sed de mala aggregatione membrorum. Tamen rari sunt isti et rarissime colerici nisi sit bona propor-
tio. De paruis. Et respondeo: nuncius nam de partibus animalium libro quarto capitulo nono dixit caput cerebri gratia potissimum est a natura fabricatum. Hanc etiam partem ge-
nus omne sanguineum habeat necesse est: et quod eodem loco obiecto cordi ob eas: quas exposui mus causas: sed natura sensuum etiam non nullos in eo collocavit: quoniam sanguis ei membrum temperans modice sit: et idoneus:

tum ad cerebrum tepesciendum: tum ad sen-
sum tranquillitatem atque integritatem: et in eodem loco inquit. Quamobrem bruta ho-
minibus sunt dementiora: et enim inter homi-
nes pueri viris: et iter viros pomilijs officijs: quanquam alijs viribus forte valeant: cuius rei causa est: quam diximus: principium animi ad modum difficile motu corpulentumque in his est: concludendum est quod cerebrum non potest esse tepidum: immo inflammatur: et continue est igneum propter paruum distantiam: ideo sunt irascibiles: et subiti: animosi: et solliciti: et ut plurimum audaciores. Unde Flautus Cle-
getius: in de re militari ait necessitas igitur exi-
git notam stature rationem habere: quod virum. Et ipso homero teste: non fallimur: qui Tide-
um minorem quidem corpore: sed fortio-
rem armis fuisse significat. Scientia vel sapientia non procedit nisi a membris bene dispositis: cuius organum est cerebrum. Officium di-
num est intelligere atque sapere: tamen ex habi-
tudine sanguinea potest se frenare sicut dictum est de hyppocrate choo: ut testatur Laertius: quod collum brene habet ex quacumque complexionem non potest esse humilis nec fidelis et sunt men-
daces: quod in pluribus notauimus: de quibus vnus est legista quidam compatriota noster. Unde Blasius de parma super quento phisicorum ait. Propter quid est quod habentes collum brene sunt audaces et vindicariui. Causa est quia isti habent cerebrum crassibile: et concupiscibile non multum distans a corde: in quo est gene-
ratio sanguinis et spiritus: hinc est quod alterantur a facili causa ab extrinseco: et in eis facilliter bal-
lit sanguis: et sunt mobiles sine stabilitate. Qu-
ne enim calidum teste philostrato velociter mo-
bile: per oppositum iudicabis de habentibus collum longum et gracile: tales namque sunt ti-
midi ut dictum est de collo longo dico tibi quod esse potest complexio totius corporis adusta: illa adustio est temperata ab humiditate cere-
bri: et illa adustio minoratur in illo longum: quo itinere quando prouenit ubi est cerebrum spiritus sunt exigui: et deprimuntur illa malicia sicut in pluribus vidi: et maxime in doctore quo-
dam artista de patria nostra habente precipuum ingenium et est longa statura tamen timidus. Scipio vidi illos qui habent collum brene esse impatiens et libere lingue: de numero illorum sum ego per causas audicis.

Cave et summe pene ab illis q habet col-
lum curvum et grossum ratione carnositatis: qui
habent unum spondile eminenens: quod apparet ma-
nifeste: et collum flexum ab anteriori parte: isti ta-
les sunt bilingues: loquaces: deceptores frau-
datores: et simulatores: polipbagi: et multibi-
bi alia dicunt alia autem faciunt: hoc etiam exp-
tas sum in pluribus locis. In nostra patria si-
res tales et summa experientia: vidi et quodam
gallico et maxime: qui anno millesimo quing-
tesimo: quo tempore Rex galloz de statu me-
diolanensium triumphavit. dum bononie mane-
ret: fingeretq se esse Regis legatum conatus est
vafricia et calliditate sua: decipere Illustrissi-
mum principem nostrum Joannem Bentinolum patre
nostre parentez optimu. Sed re cognita maxi-
mo cum dedecore abiit. **D**alignitatem nature
illius hominis cum primum illum vidi predixe-
ram: quibusdam meis benivolis: et in primis me-
cenati meo Petronio Ballatino viro summi
ingenii summeq prudentie: et merito seculabo
Illustrissimi principis nostri. **I**ndiciuq me-
um quavis notu iam esset omnib: in corrobora-
tum fuit verbis quorunda nobilium galloz et p-
pue excellentissimi viri Algerij acimons iur-
tissimi Regis Fraco: legati qui eidem Petro-
nio: hospiti suo de vita morib: et natura illius
cuncta narravit. **E**t est sententia nuncij nature
in physionomia sua ad Alexandru: cum dixit qui
habet collum brevis est valde callidus fraudator
et astutus. **Q**ui vero habet collum grossum est
stolidus et comestor magnus: **I**dem sentit co-
ciliator. et Rasys dicit: q collum habet curvum
calidus et est ingentiosus idest in nebandis opi-
bus. **T**ame nos debemus intelligere quan-
do membra sunt proportionata aliter est er-
roneum.

Capitulū quadragesimū **U**trū rubens sit
infidelis vel ne et albus timidus.

Commentū.

Iplex ex color rubens unus ē:
qui albedini est comixtus: et iste
appellat sanguineus. **I**n Aut-
cena ha primi igit. **E**t rubens q-
dē significat multū sanguinis. **E**t rufus: et sub-
rufus significat caliditatem. **S**z subrufus plus

significat colerā rubeā. **E**t rufus significat sa-
guinē cholericū. **E**t tamen cum rufus signifi-
cet sanguinis privationē: sz nō sit sibi colerā ru-
bea quemadmodum accidit conalescentibus
In intelligēdū ē de rufedine et subrufedine:
que significat valde calidam complexionē: vt
scribit phis ad Alexandru: **R**ufus autē co-
lor est signū insipientie ire et iniuriar: et Rasys
ait. **R**ufus color ostendit caliditatem: et i meba-
phoricis: et etiā Cociliator et Gullielmus nu-
rice: **R**ubeus color denotat astuciam relati ad
vulpes: **C**ociliator est quod significat dñuz
cholere: vide i carminib: de complexionib:
iam superius allegatis. **N**anquā vidi boni-
nē rubeum sine infinita copia rutorū neq: aliq
de ipso fidelitas expectanda est: exceptio si nō
esset parva rubedo i corpore sanguineo aliqua
mulum: vt i etate puerili: et vt plurimū nidi ipos
esse cynedos nisi aliqua disproporlio contradi-
cat. et maxime quādo sunt Lentiginosi. **S**z qñ
sunt in etate adulta recede ab ipsis qñ signifi-
cat magnam caliditatem et cerebri igneitatem.
Albus et. **P**otādum est q sunt quattuor
colores: quattuor corporis complexionēs idi-
cantes. **N**am albedo idicat complexionē fleg-
maticam: que ē frigida et humida: **S**it enim
albedo ex aere vaporoso declinante ad humi-
ditatem aliquam vt dicit philosophus. xix. de
animalibus: et hoc per frigiditatem actionem: frigus
enī albisceat materiam humidam: sicut demgrat
siccam vt dicit Avicenna. **Q**uod vero dicit co-
mentator super de sensu et sensato quod scilicet
albedo generetur ex igne claro admixto cum
claro valde dyaphano: intelligendū ē de clar-
tate: que transumptiue sumit ab Aristotele: et
sepe albedo nominatur secundū qd albedo dici-
tur generari in nubibus ex resurgētia radiorū
i eis: si tenues fuerit atq rare: sicut etiam ali-
quando flamma apparet alba quando mate-
ria aeris est subtilis in qua radiat vapor igne:
sz talis albedo nō ē ppria: sz poti⁹ suprasupri-
na. **N**el pot dici q verbū comentatoris sit itel-
ligēdū materialiter: et nō effectiue sic scilicet q
albedo generetur ex igne. i. ex materia perspi-
cua in igne: que scilicet perspicuitas est ppria
materia coloris vt pz i de sensu et sensato: non
aut generat effectiue ab igne. **E**st. n. albedo si-
gnū frigiditatis: ymelancholie dispositiois et sic
ci humoris i corpore dñantis: sit. n. ex actioe i

materia
am bur
toritate
onis nū
couertem
est frigid
sime sunt
i quarto
tu ad sui
quatu ad
ista sup
vt. n. dicit
plantis.
nerat ex
frigidit ip
tu necessi
vero relic
et istos a
mittit. **E**
istaz rer
igit nig
fuerint:
signa tin
phoricis
timiditat
enī est co
grado su
tem: ergo
obiection
albus va
gnificat:
Albedo
de albed
ter: causa
adusti ca
ones cal
grossoz
melanch
ditatem:
pondent
do bene
p acciden
ita potest
ficatio: be
nū: **N**on
verū ē qd
assignat.
pra dicit
ad hoc q

materia sicca i frigidu. n. sicut dealterat materi
am humidā sic denigrat sicca: vt iā dictū ē auc
toritate Auicenne. Quādoq; tñ signū ē adusti
onis nimie adurentis humores t i melancoliā
cōuertentis: nihilominus pprie t p se signum
est frigiditatis: nec obstat qd aliq; res calidif
sime sint nigre sicut piper: quod est calidissimū
i quarto gradu: piper. n. l3 sit calidissimū quan
tū ad sui pfunditatē: nihilominus est frigidus
quātū ad sui superficiem: que est nigra: Est. n.
ista superficies terrestris t per cōsequēs frigidat:
vt. n. dicit Alfredus super de vegetabilibus t
plantis. Color niger i rebus ē calidissima ge
nerat ex hoc qd calor iterius dñans sup terre
stritatē ipsaz dissoluit decoquit t digerit: t quā
tū necesse est i substantiā istarū rez cōuertit. qd
vero reliquū est: vel cōsumit vel i fumū quertit:
t istos a se repellens ad extremas partes trās
mittit. Et illi fumū cū sint terrestres superficies
istaz rerū t faciendo ipsas nigras faciūt. Cū
igit nigredo t albedo t pcpue quādo intense
fuerint: sic signū frigiditatis: sequit etia qd sint
signa timiditatis: vt dicit Aristoteles i metabo
phoricis. Pz videtur qd cū albedo significaret:
timiditatem: nigredo hoc nō faciat cōtrariorū
enī est cōtraria significare. Sed cū albedo t ni
gredo sint cōtraria: t albedo significat timidi
tatem: ergo nigredo significat audaciā. Ad istā
obiectionem dicant aliq; qd niger color valde t
albus valde de quibus phūs loq; non idē si
gnificat: qd excessus frigiditatis nimie ostēdūt
Albedo p se timiditatem nigredo p accidēs. Et
de albedine qd ē satis pz: t de nigredine simili
ter: causat. n. p adustione vt pz i ethiopiis: q
adusti calore exteriori i frigidant pp enapora
tionez caloris naturalis. Causat et in epate pp
grossorū terrestrium humorū cōmixtionē vt pz i
melancholicis. Quare excedens nigredo frigi
ditatem: t per cōsequēs timorē: t p hoc ipsi res
pondent ad obiectionē dicēdo qd p se loquen
do bene pcedit: per accidēs autē non: qz sicut
p accidēs dicendo pōt esse effectus cōtrariorū
ita potest esse per accidēs. Cōtrariorū vna signi
ficatio: hec ille. Sed salua reuerentia sic dicen
tū: Non videntur bene dicere quo ad omnia:
verū ē qd ethiopes sunt frigidi pp causaz quā
assignat. Nā hoc idem dicit Auerroys: vt su
pra dictū est in prehabitis. Itē vero dicit quo
ad hoc qd ethiopes sunt nigri p accidēs p isto

quod aduenit extrinsecus: sine a causa extrinse
ca. Est. n. nigredo i ethiopiis t mauris a ca
lore solis. Nam mauritania est qdam regio in
ethiopia calidissima: in qua propter calorem t
dorem cōtinuū solis sanguis subcutaneus adu
ritur: t sic adustus denigratur: cuius sanguinis
denigrati diffusionē inter cutem t carnem oia
membra generaliter denigrantur. Unde pri
mus inhabitās ethiopiā sic denigratus ē: l3 po
stea coopāte calore solis cōtinuat i posteros p
ppagationē: vt ex nigro patre t ex nigra matre
nigri foetus generaliter nascant. Et qz solis
bustio sic cōtinue afficit generātes: id cōtinue ge
nerant foetus nigri: In alia dicimus i bo li.
i q̄lito de colorib; i generali. In regionib; aut
tēparis generant partus in calore tēpari. Et
crobius: t etia Auicēna t Aristoteles ita di
cūt sic ē cōtrario i frigidis regionib; generat
albi. Frigiditate enim porros corporis cōstrin
gēte calor naturalis ad interiora renocatur. Et
ideo exterioris partis corporis superficies deal
bat: hec oia narrat expositor sic Joannitius
Aristoteles i li de proprietatib; elemētoz i q
inhabitatorib; climatis primi qd ē ppius li
nee eq̄litanis pp assidua affixionē motus solis
accidit siccitas t caliditas: t minorat i eis fri
giditas t hūiditas: qre calefiūt matrices muli
erū eoz: t cōcas eis nigredo corporū t crispi
tudo capilloz: qd ē qz aquā viri qn cadit i ma
trice mulieris decoqt matrix caliditate sua: t cō
miscet illa aq cū sanguine matricis donec fit
frustrū: dein format: t sic fit i ea specie vite ius
su dei: qd ē qz sol bis i āno sup illos hui; clima
tis vadit. Incedētē vō seprimū clima pp val
de ellōgationē solis ab ipsis i frigidat matrices
eoz: t accidit i eis albedo t subalbedo rebe
mens. Et de iū vero clima habitātes sunt co
mixti ex albedine t nigredine fm tñ dispositio
nē q accidit eis ex loco t cerera. vide Aristote
lē i loco palleato. Et idē tāgit Aristoteles t
Auicēna p cantū. Qd aut dicit qd nigredo si
gnificat excessum frigiditatis p accidēs nō est
vniuersaliter verū: i mauris vt iā dictū ē: t dice
tur i cap. de colorib; lib. 6o. Verū est natura
liter i melancholicis: inest. n. nigredo ita p se i
melancholicis sicut albedo i fleumaticis acci
piendo per se prout distiguit cōtra istud quod
ē ab extrinseco: ex quo pz vterius: qd nō soluit
obiectionem. Unde ad eā est dicendū: qd l3 cō

trariozum debeat esse contraria significatio. ut co-
siderat in se et absolute: tamen hoc non oportet
in quantum consideratur quo ad suas causas:
q. n. contraria comunicant in vno genere comu-
nicare possunt et aliquid cum eis comuni et ita vtriusque
diorum potest esse signum illius cause: et ita est in proposito
Albedo. n. et nigredo comunicant in eadem causa. s. frigiditatis.
Frigiditas. n. ut dictum est: materia hu-
mida causa albedinis: sicca nigredinis: ita cum in
miditas causet ex frigiditate: et albedo et nigre-
do poterunt esse signa humiditatis. Color autem ru-
bens significat super complexionem sanguineam: et secundum
Aristotelem et commentatorem est medius inter album et
nigrum per equidistantiam ad generationem. n. eius occur-
runt materie perspicuitatis et ignei bovis claritas
albedinis et nigredinis concors mediocritas: et
per igneam lucem per res perspicuas dilatantur et rari-
ficantur ac subtiliatur maiorem habet in translucentia et for-
mitatemque cum albo quam cum nigro. Et ideo intensius ru-
bens ad modum lucidi disgregat visum. Preterea
autem generaliter rubedo omnium calidi permixti: quod
vis aliquid inueniat superficialiter in naturaliter fri-
gidis ut per se in rosa que naturaliter est frigida. Et quod
subtilissimis partibus etus substantie est color inna-
tus fugiens omnem frigidum petit exteriora que inueniunt
subtilia et habitia ad mundificandum illas in colore
rubens ouertit. Color vero subrubens cum quodam
extremitate perfusus signum est complexionis cholericę
Et quod ita color rubens quod subrubens arguit ca-
liditatem gerit et audaciam et fortitudinem. Et ita
est dicendum in omnibus aliis coloribus in toto et in partibus. his
visis facilius per se ideo Aristotelis et physiono-
mizantium. Dicit. n. phisus in methaphoricis quod il-
li qui sunt valde nigri. intensius nigri sunt timidi
et referunt ad egyptios et ethiopes de quibus dic-
tum est. Intensius et albi sunt timidi: et referunt ad
mulieres: que sunt communiter albe et flegmaticę et
persequens timide: De istis intelligendum est superi-
us in textu. Unde Avicenna in primo. Albedo. n.
signum est puritatis sanguinis aut paucitatis ip-
sius cum frigiditate: que est contraria absoluti et au-
dacie: Animositas. n. preedit a caliditate sic in
alio loco dictum est. Et ciliator scribit. Color
vehementer albus pallore quodam obducitur ti-
midum defectum viribus flegmate pronosticat: nisi vi-
egritudinis contingat et referunt ad femellas
scortorum. Ego dico quod nunquam vidi virum pallidum: quod
non esset vinosus et malignus: et si pater meus
fuisset talis diuertere ab ipso. Alidi et cognoui

legista quedam pallidum: que faciebat in eadem lite
duo consilia addicentia: et habebat vocem effemina-
tam: quod corroborabat mala complexionem et frau-
dem. Unde Plutarchus in libro de vita Le-
sarum scribit. Brutus cesari preterea suspectus
habebat: iccirco ad amicos olim dixisse fertur:
Quid nam Cassium velle putatis: haud. n. mihi
magnopere placet is magnopere pallidus. Rur-
sus delata ad se de Antonio et Dolabella calu-
mia quod res agnouerat: non hos igitur pingues crimi-
nososque primis: Neque pallentes magis atque ma-
cilentos illos brutum videlicet et cassium. Sed. n. fa-
tum prouideri quod citari facilius potest: et multa al-
ia tractant in hoc libro. Inferius ad propositum super
notatis dictis hoc in aliquo iteque ad istam recte
hoc: Solum hec sunt ad rememorandum rememo-
randa. Sic ad propositum Egid. in libro de vri-
nis: docet vnde causantur colores. Querit de suffi-
cientia colorum: Dicendum est quod colores causantur
ab humoribus. Et omnis humor autem est simplex:
aut compositus: ergo causat color autem ex simpli-
ci autem ex composito. Si ex simplici sic habemus ex
vno quoque humore vnum colorum. Unde a sangui-
ne colorem rubeum obfuscum. A colera colo-
rem nigrum citrinum. A melancholia glaucum
A flegmate album. Sic possunt humores comi-
sceri: et quorundam humorum comixtio est possibili-
lis: et quorundam impossibilis: possibilis est ut sa-
guinis et cholere. Sanguinis et flegmatis fleg-
matis et melancholie. Melancholie et cholere.
Impossibilis comixtio est: ut flegmatis et cho-
lere: non admiscetur cum sunt in locis vicinis: si-
cut flegma in ore stomachi et cholera in fundo.
Est et impossibilis comixtio sanguinis et me-
lancholie. Si autem flegma admisceatur cum me-
lancholia: aut illa comixtio erit equalis aut in-
equalis. Si equalis erit color karopus: si ineq-
ualis et flegma erit superbabundans erit color
luteus: Si melancholia erit color glaucus. Sic
si fiat comixtio colere et flegmatis: aut erit eq-
ualis: aut inequalis. Si equalis erit color citri-
nus: Si inequalis et flegma superbabundans:
erit color pallidus et subpallidus. Si autem
obiciatur quod quando cholera superbabundat
esse intensior quod quando comixtio est equalis. Res-
pondendum est quod non dicitur color citrinus ex
equali comixtione: sed ratione temperantie quoniam
caliditate et siccitate cholere temperat flegma
et color citrinus est temperior omnibus coloribus.

Et pp
rone m
Si fiat
lis: aut
equis et
fus. Si
sic pot
nis adu
equis. Si
quis sup
dus. Si
rubicun
ne dicit
viridis
ger vinea
nigrit
color ex
cedit
Et color
dus. A
aut est
reus san
veritate
maure
genis q
vinoz m
nus mali
bz porfe
eius filii
Pec etia
aialize
vbi in p
no clar
tem boni
Capit
phorica

i

libi mpt
decentia

b

cis, prima

Physonomie

Et pp hoc d tali omixtio est color citrinus nō rōne intensiois r remissiois: s3 rōne tempātie. Si fiat omixtio cholere r sanguinis: tunc erit eq̄lis aut ineqlis si sit eq̄lis erit color rufus si in eq̄lis r cholera suphabundat: erit color sabrufus. Si sanguis suphabundat erit color rubeus. Sic pot fieri omixtio cholere aduste r sanguinis adusti. Et alia comixtio aut erit eq̄lis aut ineqlis. Si eq̄lis erit color inopos: si ineqlis r sanguis suphabundauerit: tunc erit color rubicundus. S3 si colera suphabundat sic erit color sub rubicundus. Itē color chianus ex comixtione oīz humorū corruptorū generat. Color aut viridis r liuidus cānt ex albo r nigro. Si niger vineat albu erit color viridis. Si albo viceat niger erit color liuidus. S3 si q̄rat quare nō sit color ex alijs humoribz: q̄ possunt omisceri dicendū est q̄ nō ueniūt nisi i qlitatibz passiuis. Et color causat nūmodo ab actiuis: hec Egi dius. Inopos aut vt theophilus i libro d yrinus ait est vt vinū niger aut vt pfundior vt paupereus sanguis sicut est color epatis: r est in rei veritate vt crista galli aut vt color more celse i mature: r hic apper in facie r pferuz i naso r i genis q̄ significat inenissimā multiplicitem vitioz marie luxuria atqz vinolentia: r oē genus malignitatis atqz crudelitatis. Tales colore bz pōnter maximus Alexander sextus: nec nō eius filius Cesar borgia spurius maximus. Hic etiā significat adustionez r pcpue spiritus aialis: r talis color scribit ab alberto sub istis vrbis in primo d aialibz color aut rubicundus nō clat rubedinis s3 spisse oī tēpe dolis studentem hominem dclarat.

Capitulum. xli. r est philosophi in metaphorice vbi loqr de cynedus.

¶ Termus.

I Rq̄t phūs: inclinati ad dexterā in ambulādo cynedi sunt referuntur ad dcentez apparentez. Qui buseūqz aut vocibz acutis r molliorū r p̄p̄t̄s cynedi referunt ad mulieres r ad decentiā.

¶ Comentum.

b Te phūs physionomizat de cynedis: r diuidit in duas ptes in pria. n. pte dat noticiā ex pte habitudinis: In sa vero ex pte vocis. prima ibi: Inclinati ad dextrā. Secda ibi

Quibusqz. Tū nūqz inueni expōitores sup textū istū. Scias vt diximus in pbabitis q̄ hō de natura sui est calidus: r de natura calidi est eleuare ad sursum: Qū hō est totus seu pender natura eius effeminata est: r cōplexio bumida q̄ tendit deorsum r est graue ideo pender: r latus dextre est calidum d3 esse eleuatū sicut rener phūs de p̄tibz aializ lib. tertio cap. nono dūm inq̄r: Qibus autē renes habent dexter supior sinistro est: q̄. n. motus ex pte dextra pueniat: naturaqz dextre proinde validior sit: iō ptes omnes mouendi cā regnare ad situm potius supiorem oīz nā r supcilium dextre magis attollit: r arcuatum magis q̄ sinistru bz tangitur: oībz latus esse iecur a latere dextro. Itē ille q̄ pender ex latere dextro est effeminatus qz est cplexio bumida r mollis sicut supius dixi. Ego exptus suz in pluribus tamen repio hēc alia ppositioez effeminatā vt decens est. Itē tales vici hēc carnem mollem gulā ornata crura effeminata r multotiens subilia r anchas magnas r molles: r faciem albā r liniginosā r multa alia signa. Aliq̄ derident r dicunt q̄ ista est passio pueroz sicut dixit doctor qdaz r nō docius cōpatriota noster. Istā passionem cognoui in pluribz pueris. 40. 50. 60. 65. r 70 ānoz. Et hoc tempore princeps qdā q̄ est carceratus fuit de illis. Et vnus d ciuitate luce. 60. ānoz q̄ pender in ambulādo in latere sinistro: r est rubei coloris gula pulchra sicut femina: facies liniginosa r capillatura ornata r vox mollis is est summus cynedus r non est puer sicut dixit ille malignus indocus. Et tales dicunt alluminati vt vocat Auicenna. vigesima tertij cap. xli. de alluminatis dū inq̄r. Alluminati fm vitatē est egritudo accidens ei q̄ cōcupiscit: vt sup cum iaceat hōies r bz desiderium plurimum: et est in ipso spma plurimum nō motum: et cor eius est d̄bile et eius erectio debilis in radice: aut debilitat nunc: et fuit iaz assuetus coīmi quem affectat: et nō pot sup ipsum potentia meditantia: quare d̄siderat vt videat coīm currentem inter duos r ppingor est ille: q̄ est cum eo: tunc. n. mouet desiderium eius: q̄ si emittat sperma quādo cum eo aliqz coītant egredit cum eo membz suum: tunc o3 perficere d̄siderium suum: est enim quedam secta eorum: quorum desiderium non erigitur nec mouet nisi quādo cum eis coīt: r tunc

Liber primus.

aduenit eis dlectatio emissiois spmatis siue cū opatiōe illius siue absq; effectū. et secta eorum ē q; qñ cū eis coit nō emittant spma tūc: ymo declināt ad hoc vt coeūt cū alijs: et sunt i vitate pstrare aier: et maligne nature: et male osuetudinis et cōplexionis muliebris. Et subdit. et stulti boies sunt: q; volūt eos curat. Pa inuitū egri tudinis eorū meditariū ē nō naturale. Si vero cōfert cura eius tūc ē illud qd frangit deside riū eorū ex tristitia et fame et vigilijs et carcer: et pcussione: et cetera. et idē Quicēna. xx. terij ca. xi. d. nocumento coitus. et coitus qdē cū ifatib; ē fedus apud multitudinē genū et phibitus in lege. et ex pte nocibilior: et ex pte minus nociuus. et ex pte qdē q; natura idiget i ipso motu plurimo vt educat spma est nocibilior: s; ex pte alia qm spma nō expellit cū eo expulsioe plu rima sicut fit i mulierib; ē minoris nocumēt: et comitat ipsuz d iudicio pssente minus q; vul na hec Quicēna. Qu dicit De voce. et. Est philosophi dicū et cōciliatoris. Polis voci bus citis atq; disruptis loquēs timidus: et ef feminatus iudicat. Dicitū ē i phabitū naturas aialū cognosce ē possibile: si q; cedit corp simul cū aia trāsmutari: vt dicit phūs. ho prior cap. vltimo. Nō igit: vt dicit phūs supius qñ est effeminata: refert ad mulieres et ad decēna i. ad apparētē oueniētiā vt pz i mulierib; q; ba bēt vocē sic pferentē: et itelligit i meretricibus qñ dicat: expientia videt i mulieribus q; sunt i omni coitu: et ita masculi sunt cynedi: vt sunt aluminati: vt dicitū ē supius opz. hre respectū i etarib; vt dicitū ē Ab Quicēna tāgū i nono de natura aialū dicente. Boies cū nascunt si sic flores: et cū possunt luxuriare sunt qñ fruct: et signū inich iuuentutis cui pars ē adolescētia est mutatio vocis. et sua vox nō est acuta neque grauis s; qñ tonus duarū cordaz equaz vna est tensa multū: et altera nō. Et hoc est q; cāne pulmonis et musculi i epygloris si in pncipio maturatiōis: et nō i maturatiōe cōpleta. et pp hoc sunt qdā pres sicce: et qdā humide et qdā sunt lenes et qdā aspa: et iō erit vox vniformis et qñ i. i. 4. āno icipit hō cito luxuriare stati sua vox venit ad cōpleiā mutationez i voces viroz Et sic est finis nostri primi libri: q; modo iro ductorio est via aperiens iter oib; libris seqnri rib; sine cui; noticiā est ipossibile q; q; ad alio rū noticiā traducat.

Magistri Bartholomei Locitis bononi. Medicine distillatoris Chyrurgici Phylsio nomiste Chyromatici: Deomatici: Liber se cūdus Anastasis Phylsionomie a capite vsq; ad pedes ex plurib; et pene ifinitis auctorib; in Dialogo Augustino Locite Discipulo in terrogante: ad eundem. D. Alexandrū Bentū nolum. et. Feliciter incipit: Et primo ponitur prologus.

Prologus.

Primo libro Anastasis nostre d phylsionomia i gene rali tractauimus: nunc aut in hoc secundo i singulari d om ni membro a capite vsq; ad pedes gradatiz: secūdū vires ingenioli nostri practabimus. Signa sua i rna quaq; pte explicabimus: causas cōuenientes ipsorū signoz et effectū ample reddendo: cūz multis rebus et ānotationibus a nobis expis et hoc pro satisfactione egregioz ingenioz: q; om ni prozsus carent inuidia: et idagatores nouarū rerū amāt: diligūt et obseruāt. Eaz rerū: quas a diuersis auctoribus. et his qdez fide dignis accepimus: noia auctorū ipsorū ponent: q; vero nostro ingenio in lucez afferentur: a nobis pue nire demonstrabūt: vt si qd valent tempora no stra indicet: nec semp solū laudet antiqtas: s; posteritas quoq; suū locū obtineat. Qd si mi bi celoz faueāt influxus: sitq; diu nra super stes: de phylsionomia opusculū tāq; epitoma ex officina nostra eudemus: qd cū effecero de Deomantia ac somnioz interpretatione: non nulla: q; laude digna erunt enucleabimus. Et temporebus nostris librū cōdere ac edere sit difficile: ob nonnullos maliorū inuidiā ac de tractionez. Sūt. n. (vt cū indignatiōe aliqua lo quar) pueri quidā (ne eos cynedos appelles) q; vix cognitis primis litterarū elementis: in vnūquenz etiā doctissimū: oblatrare nō desi nāt. Cūq; omnia iudicat audeāt: sine iudicio sunt. ac omni penitus rephensione digni existi mant. Nō bis opus nostz legenduz: dat: s; vt tāq; famelici acieiant: ab ope nostro abstine āt inbemus: ac admonem; ne dūz ipsi maledi cet student maledicta ac malefacta sua audiāt: nūc bis dimissis libruz secūdū exordiemur.

Liber secundus. Questum primum.

Ciusdem Bartholomei Locitis Liber secundus. Ad eundem. D. Alexandrum Beniuolum.

CAugustini Discipuli ad Magistram. Questum primum. De coloribus in generali.

e **S** Libenter scire vellem de coloribus in generali.

CLocitis preceptoris Responso ad Disci.

Am locuti fuimus in primo libro sufficiēter de coloribus et p
cipue de causis: nūc dicemus
de coloribus in generali recapitū
lando aliqua superius dicta p
bilitate doctrine et memorie.

Color diuersificatur secundum cōmixtionem
humorum: et secundum dominium ipsorum inten
tione et remissione. Ex quibus quoque physiologi
zatur. In indicandis autē coloribus: nisi sue cau
se proprias adiungat effectus error indicanti in
plerisque continget. Nam ipsorum nature et sui
superioris rationem seruando pre alijs corpo
rum proprietatibus: conuenit physiologizare
differenter. et ad Aduros Romanos et sci
tas: Si quidem in cunctis alijs expediet indi
uidualiter magis astringere. Unde philoso
phus ad Alexandrum ait. Scias ergo quod ma
trix est embrioni sicut olla ferculo in coquedo.
Albedo igitur: et liuidus color: et flauor eius
nimis est signum diminute decoctionis. Si er
go accedit hec diminutio in tantum diminet
similiter bonitas nature. Fuge ergo ab homi
ne liuido et flauo: quoniam dedimus est vitis et
luxurie. Tamen per luxurias hic philosophus
intelligit imoderatū appetitū rei grate ad cau
sandum mala opera ad alienum detrimen
tum: et non de coitu quia frigiditas est contraria
libidini: sicut patet in primo libro capitulo primo
quoniam causatur a caliditate et humiditate. Co
lor autem liuidus et flauus arguit frigiditatem.
Unde Egidius in li. 8. primo. de liuido colore ait.
Liuida si fuerit vel liuor particularis
Liuidus totalis erit per totū liuida membrum
Hic membra monstrat humore mortificari
Hic sursus lineus varijs accommoda causis.
Liuidus color est via et incubatio ad mortifi

cationē caloris naturalis et eius extinctionem.
Et ideo liuidus color non differt a nigro nisi
secundum remissionem mortificationis. Per
liuidum colorem plūbeum debemus intelligere.

Item ad istud etiam applicamus colorem
glaucum. Glaucus enim color est sicut cornu
albus et lucidus: quia designat melancholicam
complexionem. Unde prefatus Egidius.

Et in iudicio glaucus color emulus albo
Et minus offendit natini iura caloris.

Excepto si regio non impediat ut in primo li
bro tactum est sicut in ethiopia ut etiam affir
mat Egidius Romanus in primo de anima
dum ait hominum nigra causatur generatio pro
pter decoctionem seminis in matrice: quoniam
si fuerit forti decoctione coctum: necesse est quod
generetur homo niger: quia tunc euaporat hu
midum clarum: et remanet terrestre nigrum et
obscurum. Et Auicenna ait: ut dixi in primo li
bro. Albedo enim signum est priuationis san
guinis aut paucitatis ipsius cum frigiditate quā
li cum caliditate esset et humore colerico esset
citritas. Unde idem Egidius Romanus ait.
Signo pallores vires natura resumit.

Et redit ad propriū vis digestiua tenore.
Et Auicenna ait. Et rubens quidem signi
ficat multum sanguinis: et rufus: et subrufus
significat caliditatem. Sed subrufus plus si
gnificat coleram rubeam. Et rufus significat
sanguinem colericum. Est tamen sciendum quod
color subrufus sanguinis significat priuatio
nem: licet non sit ibi colera rubea quemad
modum accedit conualescentibus. Fuscus au
tem vehementer inter nigrum et croceum signi
ficat frigiditatem ob quam minuitur sanguis et
congelatur: ille paucus congelatus ad nigre
dinem conuertitur et cutis mutat colorem. Et
talem appellamus liuidum aut flauū secundum
intensum et remissum dominium. Et melongia
nus frigiditatem significat et siccitatem: quo
niam color est qui parat coleram nigram se
quitur. Erit ergo albedo sequens colorem fleg
matis et complexionem humiditatis et viriditatis
sequens sanguinem congelatum qui tendit ad
nigredinem: qui cōmixtus flegmati factus fuit
viridis: et eburneus frigiditatem significat fleg
maticam cum paucis colera rubra. Et secundum
plurimum quidem mutatur color propter epar
ad subruffedine et albedinem. Et propter splen

ad subruffedinem . Et etiam Auicenna pri-
mo canticorum ait . Fuscus crocens coleraz ru-
beam sed obscurus brunus coleram nigrā . et
Auerrois in cōmento proprio ait . Color fus-
cus crocens in equali climate significat q̄ cole-
ra rubra dominatur ipsi colerico: sed color ob-
scurus brunus significat in eodez climate do-
miniū colere nigre . Item Auicēna . corpus
est rubeum ex dominio sanguinis: et album in
colore sicut ebur ex humoī flegmatico . comple-
xio habens colorem mixtum ex albo et rubeo
est secundum existimationē equalis tempera-
ta . Inquit Rasys . Corporis complexio ex
color: et corporis habitudine: ex tactu: et ex ope-
rationibus: et ab exeuntibus a corpore cogno-
scimus: color nāq; albus et fuscus: et ex albedine
et glaucedine mixtus et gipseus et plumbens
frigidam innunt complexione . Rubens ve-
ro et subrubeus et rufus et inopos omnes isti
complexionis demonstrant caliditatez . et si cla-
ritas et subtilitas coloris coniungat: humorum
claritas declaratur et subtilitas . Turbulentia
vero si ei admisceatur et grossities humorum si
gnificatur grossitudo . Albus color preterea
cui cum subtilitate et claritate rubedo admisce-
tur complexionis demonstrat equalitatez . Qd
si rubedo superauerit et claritas fuerit minor:
sanguinis significabitur dominium . Rubedo
autem si adeo fuerit diminuta vt coloris appo-
ximet eboris sanguinis innunt paucitatez: que
etiam si adhuc magis diminuta fuerit ita scilicet
vt ex ea fere nihil appareat proueniat color
qui gipseus a medicis appellari solet: qui vti
usq; colere ac sanguinis paucitatem et flegma-
tis dominium in corpore portendit . Hic autē
si albedini cui viriditas sit admixta appropin-
quet color sequitur qui a medicis plumbinus ap-
pellatur: qui sanguinis ac colere rubee diminu-
tionem ostendit: et colere nigre ac flegmatis i-
dicat dominium . Fuscus color si rubedini vici-
netur: vel ei admisceatur sanguinem grossum
dominari demonstrat secundum quantitatem
que ei approximatur: vel si ei admisceatur rube-
do . Color autem pure fuscus: qui viriditati
appropinquat colere nigre ostendit dominium
Corpora vero ruffo colore colorata: qui color
scilicet albedini magis inuenitur propinquus
frigidioris sunt complexionis . Viriditati au-
tem vel glaucedini si magis appropinquauit

rit calide erunt complexionis ad hunc modum
Citrina vero alia sunt que albedini propin-
quam subtilitatem participant: qui color in co-
ualescentibus vel in quibus sanguinis multi-
tudo est: non propter colere dominium . Et cor-
pora ista non sunt citrina nisi accidentaliter .
Alia vero vere citrina sunt: parum clara que
omni tempore talia perseverant: Et ista sunt
corpora colerica . Sunt preterea eorum quedā
que cum citrinitate viriditati et fusco appropin-
quant coloris parvam participantia pulcritudi-
nem: quibus vtriusq; dominatur colera: quorum
complexio omnibus alijs deterior comproba-
tur . Epur quoq; et splen huiusmodi habentium
complexionem plerūq; sunt egra . et horū cor-
porum sanitas: nec est firma: nec permanens
Corpora vero colorem inopum habentia que
citrinitati magis sunt propinqua: calide sunt co-
plexionis: et colere rubee vicina . que autem vi-
riditatem habent admixtam minus sunt cali-
da et colere attinent nigre: hec Almanfor libro
secundo capitulo primo . Et conciliator ait: co-
lor niger valde lenis timidum versum atq;
imbecillem hominem denunciat referunturq;
ad eos qui meridiei calidiora habitant vt indi-
cūsi color rubens albo confusus fuerit for-
tes animosos insinuat: qui quidem si vere me-
dius horum duorum existat temperamentum
designat proportionatum illis qui scilicet tale
incolunt clima . Color intra crocedinem non
tinctam et nigredinem que vergit in brunū cla-
rum boni ingenij et morū bonitate prestat: hūc
quidem precipit Aristoteles Alexandro assi-
stere . Color autem pallore obductus imbecil-
lem timidumq; declarat: et amore femelle de-
tentum: et referuntur ad hereses nisi hoc in pas-
sionibus contingat . Cūq; color fuerit fuscus
camellinus pallori admixtus: loquacem intē-
peratū et iracūdie plenū demonstrat: Nigre-
do sicut cornu lucidum adustionem innunt: et
istud sit generale tam in membris q̄ in capil-
lorum coloribus . Color velut ignis flāma mi-
cantibus oculis: ad insaniam: et instabilitatez
veritur . Cui quidem color viridis obscurus:
aut niger est non lenis pronus ad iram esse vi-
det . Item vt in prehabitis allegari: Rubei
valde sunt astuti et relati sunt ad vulpes . Ru-
ius facies suprabescit: et sit ei maior rubedo in
fronte: et ab oculis sit dimissus: pronosticat

verecū
dantis e
simplici
ne et nar
ira max
accident
cum bun
res existi
tem ocul
iram et r
fius com
timidum
ei et tur
bus com
valde nig
color kro
las relati
ficat vere
alicuius
re quoda
indicatu
rubesce
prominen
ades veb
incurrant
circa pecc
bominem
horum
et referunt
pillozum
amentie r
... i offe
titudinem
et precipu
mus: et ta
um capin
dum inq
fulci q̄ q
magis san
de animal
us. quibu
habente
difficiliter
Et etiam
dum quan
passionem
quibus g
sunt circa
rubescent

Physonomie.

verecundiam et passiones referuntur. Verecundantis enim facies rubore obducitur. Si autem simpliciter adsit rubor cum labiorum tumillatione et narium ampliatione significat viri animi ira maxima detentum: et refertur ad passionis accidentia. Lui gene atque oculi superfluescunt cum humiditate quadam ebullitionis amaro res existunt: et refertur ad patavinos. Si autem oculi rubei sunt: sicci animosi et veloces in iram et refertur ad passionem sic et enim in ipsius contingit actu. Valde autem nigri oculi timidum et lucrum avidum ostendunt. Albi glauci et turbidi sunt timoris signa et capris et ovibus comparantur: cuius quidem oculorum non valde niger ad flammam tendens existit: sicut color kropsus boni sunt: ad leones et ad aquilas relati. Mediocris cum demissione significat verecundiam et honestatem. Et si quidem alicuius intrinseca labiorum non fuerint rubore quodam perfusa egrotatiuus hic a medicis indicatur. Cum vene temporum atque cervicis rubescere videantur alias immescere foris etiam prominentes oculi atque sanguinei iracundiam adeo vehementer ostendant: ut ad insaniam incurrant: et passioni refertur cum ea que sunt circa pectus flammeo rubore cuncta consistunt: hominem iracundia inflammabilem ostendunt. Idem quidem experientiam sepe percepi: et refertur ad passionem. Rubeus quoque capillorum color: intensus signum est insidiarum amantem multaque ire: cum colere abundantias et ostendat castaneus vero color innuit rectitudinem iusticieque dilectionem: et omnes autem et precipue nuncius nature ut per sepe dictum sumus: et tangitur in septimo de natura animalium capitulo primo: De conditione nutriticis dum inquit: Forumque ipsorum iis magis qui fulci et qui candidi sunt mulieres nigre habet magis sanum lac hoc sentit Avicenna quarto de animalibus. causa est quare diximus superius. quibus autem ea que est circa pectus et. Habentes colorem flammatum vel circa sunt difficulter irascibiles id est diu iram retinentes. Et etiam implacabiles et difficiles ad regendum quando sunt irati: et tales referuntur ad passionem: id est ad morem apparentem in aliquibus graviter iratis. In talibus enim ea que sunt circa pectus super accendunt id est valde rubescunt ex nimia accensione sanguinis in ira

ad pectus ebulliens. Et sic videtur velle dicere Aristoteles: quod etiam accipiamur a colore. Vene enim magne et intense apparent magne vel rubeo vel alio colore tincte secundum quantitatem sanguinis colorate: ideo dicunt auctores et precipue in Aethiopicis quod habentes venas colli intrinsecus extensas magnas et eminentes sunt etiam difficulter irascibiles. Et malam iram cum difficultate placabilem habentes. Et tales ut dicit philosophus referuntur ad morem apparentem quia iratis habet accidit scilicet istas venas extendi et magnificari propter ebullitionem sanguinis et spirituum a corde illas venas extendentium ut dixi. Et sic iudicamus in fronte: ut in tertio libro patebit in physionomia linearum. Et per hoc puto Augustine mi tibi de coloribus esse satisfactum. Si vis de articulis hoc videre ad quintum librum te transferas.

Questum: secundum eiusdem discipuli ad eundem Magistrum. De natura capillorum.

Textus.

CRIBIT Philosophus ad Alexandrum. Capilli autem plani suaves significant mansuetudinem et frigiditatem.

I

Responsio Magistri ad Discipulum.

Commentum

Essarium est nobis sermones prolixum ad dilucidandam perfectam physionomiam in hoc loco facere. Scribit Thidorus in decimo etymologiarum capitulo

n

lo primo. capilli vocati: quasi capitis pili facti: ut et decorem prestent et cerebrum adversus frigus muniant: atque a sole defendant. Pili autem a pelle de qua procedunt sicut et pili dicitur a pila ubi pigmentum contunditur. Lesaries acedendo vocata: ideoque tantum virorum est. Virum enim tonsum decet: muliere non decet. Comae sunt proprie non censi capilli: et est grecus sermo. Nam comas greci cainos a secundo nominant. Unde et crini tondere dicunt: Unde et crini vocantur: quod et idem greci mallonem vocant. Crines proprie mulierum sunt. Dicit autem crines eo quod viris

A i)

discernantur. Unde et discriminabilia dicuntur
a quibus diuisi religantur. Tempora sunt que
caluarie dextra leuagz subiacent. Que ideo
sic nuncupantur: quia mouentur. ipsaqz mo-
bilitate quasi tempora quibusdam interuallis
mutantur. Capilli igitur aut capitis pili natu-
raliter aut accidentaliter denotant qualitates
et quantitates humorum et condiciones anime
seu animi. Unde Auicenna septima quarti ca-
pilli nascuntur ex vapore fumoso quando coa-
gulatur in porris et oritur super eos proprie p
illud quod assumitur ex alimento: et proprie
quando est humiditas corporis viscosa vncu-
osa non aquosa neqz lutuosa sicut arboru vnc-
tuosarum folia non cadunt. Et hinc est causa
qz pili superciliorum et palpebrarum non ca-
dunt velociter: propterea qz eorum origo est
spissa cartilaginosa conseruatiua: et propter il-
lud tardatur caluiciu idest capitis vitium in e-
thiopibus et zingis idest cilicibus. Propte-
rea qz cutis eorum vehementer retinet pilos
eorum: durum enim non enellitur: et propter
illud minorantur cum eo pili. Verum ipsum
seruat pilos quare non cadunt velociter et non
depilantur hec Auicenna: scribit nuncius na-
ture in libro secundo de partibus capitulo de-
cimoquarto animalium: animaliu maxime om-
nium homo piloso capite est. Quis rei causa
tam ad necessitatem tum ad presidij rationem
referenda est: necessarium eni fuit propter cere-
bri humiditatem et commissuras caluicem ubi
plurimum humoris calorisqz est: ibidem or-
tum pilorum esse copiosius necesse est. Adiuua-
menti autem ratio: vt frequentia pili caput ope-
riens defendat a nimio frigore et calore. Cum
enim cerebrum hominis proportionem maximam
et humidissimum sit maximopere etiam tutela
desiderat et cetera. Et etiam philosophus in qu-
to de generatione animalium Capite. tertio
ait: causa crassitudinis tenuitatisqz pili: cutis
potissimum est. Alijs enim cutis crassa: alijs
tenuis: et alijs rara: alijs densa est: tamen diffe-
rentia humoris indicij confors causa est. Ali-
is. n. piguis alijs aquosa est: oino cutē terrenā
statuimus. Cū eni pars summa sit humor eva-
porante solidā terrenaqz reddat. Pili autem
proportionalesqz pilorum non ex carne: sed ex cu-
te oriuntur cum humor in eis evaporetur: atqz
exaltet quamobrem crassi ex crassa: tennes ex te-

nui cute proueniunt et cetera. Hec Aristoteles
Et magis inferius ait: Quapropter si quis co-
gitet vt et ipsum cerebrum parum calidum est:
magisqz talem esse obducit cutem necesse est
atqz etiam magis natura pilorum. Unde licet
quanto plus ipsa caloris origine distet: recte
ita venire existimabit. Et Marsilius ficinus in
cometarijs timei Platonis ait deus comode
usus natura caloris nostri superiora petentis
ac facile penetrantis passim perforauit capitis
cutem: atqz per foramina eduxit humorem: quē
secum calor extulit. Subtilior quidem humor
enauit: crassior vero resedit. Verisqz frigo-
re coactus est in capillum durioresqz cute prop-
ter frigus externus: capillum in quā rāz lauiū
qz foramen: tam longum qz impetus exendi-
lene capitis tegmen. Requ opus fuit ad capil-
lum durum efficiendum humorem in cerebro
precedere densiorem sensibus prorsus ineptū
cum externo frigore satis concreti sunt capilli
Et magnus theutonicus in libro de animal-
bus libro tertio capite: secundo de natura et di-
uersitate pilorum inquit. Est enim pilus ex va-
pore exeunte per poros cum vapor fuerit spīs-
sus et portus artus: et hic vapor exsiccat ad
tantum aeris. Et sunt aliquando pili propter
pulchritudinem: sicut in barba: et aliquando
propter inuamentum sicut in capite ad decidē-
dum caput. Aliquando non sunt ex sola super-
fluitate sicut pili qui sunt in pectore et sub alis
et cetera. Item Auicenna secunda primi. doc-
trina secunda summa secunda. capitulo tertio. de
signis complexionū ait. Tertium vero genus
est signorum sumptorum ex capillis et ipsa sunt
que sumenda sunt ex parte horum modorum
qui sunt velocis originis et ipsum tarditas et
multitudo eorum et paucitas ipsorum: subtilitas
et grossitudo: eorum planities et crispitudo et
eorū color est vna ex radicibus in hoc. Si ve-
ro ex velocitate natiuitatis eorum aut tardita-
te aut prohibitione originis ipsorum sumpta
sunt: qz illi qui tarde nascuntur cum affuerit si-
gnificatio que corpus penitus sanguinem non
habere demonstrat: significat qz complexio ve-
bementer est humida. Quod si festinauerit nō
erit corpus illius humiditatis imo ad siccita-
tem declinabit. Ipsius vero caliditas et frigi-
ditas ex alijs signis que iam diximus cognos-
ciuntur. Cum autem caliditas et siccitas con-

inueniuntur
multi et g
significat
ideoqz in
quoniam
non huius
quantum
te figure
et siccitate
rorum in
soluitur
prime res
ficat cont
tem: vt p
to: et etia
coloris m
greto sic
quantum
frigiditas
significat
vebemen
sicut acc
ex sua ni
dinem: et
nisi in fin
quarto co
nis totius
cario colo
iori parte
in quolib
di compa
ipsum: per
quando e
sunt in to
rū compl
re bec sig
sunt frigi
in terris
flant et pl
istis vt eo
quia eoru
quia calo
rum corpe
gitur in te
mo cantic
plexionis
giditatis
ius comp
capillos

inueniuntur: capilli multo citius nascuntur: et erunt multi et grossi. Quoniam multitudo caliditatem significat: et grossities multam fumositatem ideoque in iuuenibus est amplius quam in pueris quoniam puerorum materie vaporose sunt: et non humorose: et horum contraria ipsorum se quantur contraria. Significatio autem ex parte figure est: quod crispitudo significat caliditatem et siccitatem. Est enim cum foraminum et pororum inuenit tortuositatem: sed istud non resoluitur cum alteratur complexio. Due vero prime res mutantur. Et planities huius significat contrarium id est frigiditatem et humiditatem: ut patet: in quesito superius interrogato: et etiam dicemus inferius. Ex parte autem coloris nigredo significat caliditatem: id est nigredo sicut cornu lucida: et cum asperitate et aliquantulum tortuosa. Et subalbedo significat frigiditatem: et citrinitas et rubedo equalitatem significat: et albedo significat aut frigiditatem vehementem sicut canities aut forte siccitatem sicut accidit vegetabilibus quibus siccantur que ex sua nigredine aut viriditate transiente albedinem: et hoc quidem non accidit hominibus nisi in fine egritudinum siccantium. Auerrois quarto colligit capitulo de signis complexionis totius corporis ait: est sciendum quod significatio coloris pilorum non verificatur pro maiori parte nisi in temperatis climatibus: quibus in quolibet climate possit aliquid comprehendi comparando homines illius climatis sub ipsis: perbi gratia in thetonicis et ethiopicis quando ethiopes sunt nigri: et eorum capilli sunt in tortuositate ultima: non propter hoc eorum complexio erit calida ymo melius attribue re hec signa calori extrinseco: et dices quasi quod sunt frigidi. Et thetonici et sciani qui stant in terris frigidis sunt albi: et eorum capilli sunt flauis et plani nec propter hoc dicendum est in istis ut eorum complexio sit frigida quod est quia eorum complexio est in ultima caliditate quia calor clauditur in partibus intrinsicis eorum corporum: sicut accidit in hyeme. Ita tangitur in regni a Galeno et tu vides etc. Et primo canticorum albus capillus est frigide complexionis: cuius complexio est diminute frigiditatis habet capillos aureos flauos et cuius complexio est diminute caliditatis habet capillos rubeos. et Auerrois commento pro-

prio ait. In quo frigiditas est minor caliditate est capillus aureus aut flauus: nam flauitas significat complexionem diminute frigiditatis. Et rubedo capillorum significat super complexionem minoris caliditatis: quod sit complexio habentis capillum nigrum et procul dubio est hoc verum: nam rubedo est propinqua et affinis nigredini: et flauitas et albedo. Capillorum color est habentis complexionem equalem et temperatam est aureus ex flauo et rubeo mixtus et compositus: hec Auerrois. Post hoc aeres et regiones in causa pilorum operationem habent: que est obseruanda non enim ti metur quod in nigro sicut capillus flauus qui equalitatem complexionis ipsius significet: sicut pluribus vicibus dictum est in prehabitis: hic Ioue statuimus quoniam aerea naturam habuerit. Neque in capillis sclauis id est Illirij nigredo que complexionis eius significet caliditatem quam ipsorum genus eam habuerit. Etates etiam in re pilorum operantur: quoniam iuuenes sunt sicut meridionales. Et pueri sicut septentrionales: et senectus est sicut medij. Pili preterea in puero multi significant quod ipsius complexio quam crescit ad melancholiam conuerteretur: et in senectute significat quod in presenti est melancholicus. Concludendum est igitur quod capilli ut dixi plani significant frigiditatem cerebri et preterea quando sunt molles in tactu denotant timorem et pusillanimitatem. Et indies referuntur: et omnibus quia humida complexio est: ut magno thetonico placuit. Qui etiam capillos in tantum crispas habent: ut piperis corrugationi similes natura sunt: ut indicant loca habitabilia calida nigrificant capillos in tantum et crispant quod eos quam colligitur piper ei similes efficiuntur: et hoc notat digestiue debilitatem. Et quoniam in eis maxima fuerit resolutio: et minuetur humiditas cito adueniet senectus. Illis namque qui ibi morantur aduenit senium annis triginta: et eorum corda sunt timida propterea species multum resoluuntur. Corpora preterea in regionibus calidis morantibus sunt magis lenia. Idem tangit Aristoteles in methaphoricis quando ponit differentiam regionum in physionomizando ut in principio tactum est. Et in decima particula problematum problemate quarto et in secundo de partibus animalium vnde. Conciliator in pro-

blematibus prealegatis inquit. propter multa caliditatem facientem humidum enaporare quo accidente plicantur et contorquentur membra ipsorum: et vniuersaliter animalium illorum climatum: quod declarat ex lignis exsiccatis cum priuentur humiditate propria plicari appareat et torqueri cum humidum non equaliter exaltet per omne nisi habeat humidum viscosum multum vinctuosum. Unde oportet in physionomizando multa considerare ut in primo dictum est. Capilli eburnei seu blondi aut mellei significant dominium frigiditatis propter calorem in humido sopitum sicut sunt pueri: tamen septentrionales habent propter regiones que nos multum infestat in physionomizando nos. veneri attribuiamus dummodo sit a natura aut ab arte. Capilli grossi et nigri Saturno referuntur: non est considerandum de ipsis sicut sunt hispani: nam ostendit illos humoribus terrestribus et opacis subiectos. Et quando sunt valde nigri asperi et non plani significant caliditatem ut diximus. vnde Bonitius in hysagogis ait: capillorum colores sunt quattuor niger: rubeus: glaucus: canities. Niger ex habundantia colerici incensit: vel combustione. multa sanguinis: Rubeus animitate caloris non adusti. vnde semper sunt rubei capilli: Glaucus ex habundantie melancolie: canities vero fit ex nimia defectioe caloris naturalis et ex effectu putridi flegmatis hoc plurimum fit in senibus: habentes colorem ut lucidum cornu nature martis assumilantur nihilominus non sunt grossi sed aliquantulum subriles et propter subtilitatem humorum nigrificantur propter intensam caliditatem capilli ipsorum sicut patet in paneposito super prunam: quia priuatur humiditate et nigrificatur. Quoniam in residuo corporis est nimia pilositas: ubi martis ac Saturni sydera operantur. Vicet quod in pecudibus monstratur: ut inferius dicemus: tales videmus depredatores vie aut obsessores viarum et presertim quando cilia sunt valde pilosa. quando capillatura est nimis proluxa et ornata aut a natura aut ab arte veneris mixtionibus: aut solis aligantur. Sic insurgit precipua ambiguitas: quoniam galli ut aliqui fami itali ferunt capillum positiuum vel capillum exemplilem. Ad eo quod in vno die pluribus modis diuersificantur. Respondeo omnia que concurrunt ad orna-

menta corporis sunt de numero effectuum veneris: mixtionemque eorum in colorando denunciant mixtionem planetarum: Tales nos videmus nature muliebris: si alia proportio non contradicit. Inspeci in pluribus hominibus nigris decorantibus se quod in processu temporis fuerunt infortunati: et habui ex natiuitatibus eorum. astronomis mediantibus et ex reuolutionibus annorum nati: quia Venus cum Saturno commixtione habebat: et fuerunt nigri: ut aliqui principes expulsi a suo regno a malefico gallo: etiam a spurio maximo in. 1498. et 1500. et 1501. quia ornabant eorum capita in nigro. Et quando visitabam principes prima mea inuitio erat in facies seruatorum et consiliorum. Ad eo quod quum Astrologum fauentinum viderem dixi eum angelicam rosam spinis suffocata esse. Habebat enim quendam secretarium parnam staturam habentem qui erat gracilis et liuidus cum collo subtili: qui ambulabat celeriter cum passibus breuib: et multos alios dolosos: et ita fraudans fuit a predictis: mediante illo summo deceptore quem ante diximus in pluribus locis. Item per multa exteriora possumus indagare qualitates animi vel anime quando femina ornatur ornamento virili indicat naturam suam esse propinquam masculo sicut facit illa: quam nos appellamus Scacciam: indumenta cuius ut plurimum sunt virilia: et armis aliquando virilibus suis munus corpus. Ita habet latitudinem pectoris caput paruum pineatum: nates coras et crura virilia: et ambulat erecta et leui pede: ferendo caput ut ceruus: et alia multa: tamen est valde prona ad mortem violentam. Tamen effemina tum bistariaz dicimus: alias lasciuia: alias pusillanimes. Si quis voluptatibus suffocetur et membra muliebria ei existant: cordisque caliditas: imbecillitasque sit ac debilis vireque modo effomians erit. Nam animi qualitas dispositio neque corporis necessario sequitur. Si vero membra fortia et non mollia consent: et nihilominus sit lasciuus vno tantum modo effemians erit. Lasciuia in hominibus reperiri est: ut plurimum a vigesimo anno ista: expertus loquor. quoniam calor naturalis ab humido sopitus reperitur. Cuius signum est quod membra eorum mollia apparent: et patiuntur ut foemie. Et qui nos videmus viros idutos sicut foemine tunc

dicendum
faciunt gal
ex more g
cum pect
tis manic
nus. fac
aquis ar
adulteri
in veritat
veritas p
cani boc
gestare de
Los tale
vltiaz tra
lupanario
scere viro
et precipu
Indume
ponderos
nat multu
tonius de
tabile fer
briato: ne
et quidem
Sylle dic
male pro
eriam in
victoriam
ne partis
pit: Joo
precinge
lis in ced
raque fuisse
nus illo v
rorum ve
sunt mode
mant. Ad
liator bon
complexi
derate ten
lis esse p
autem in
pilos hab
disponunt
nibus refe
bro et est
libro fecit
ventosa es
sunt crisp

dicendum est: quod ille sit effoemiatus: sicut bodie faciunt galli et eorum sequaces. Italiani leues: qui ex more gallico indutis ornamenta meretricum cum pectoralibus inceditis et spatulis discopitis manicis amplis et circulis aureis circa manus. Facies et nudas fertis et spatulas: quas aquis arte elaboratis aspergitis. Capillosque adulterino medicamine suffunditis: Et ut ne in veritate nimis longior sum: et maxime quia veritas parit odium: ysurpabo versiculum Tu cani hoc tempore conuenientes: scilicet cultus gestare decorum: ius naribus rapuere mares. Hos tales igitur caueatis: quia si priapus in vuluam transmutetur sponte ibitis in fornices lupanariorum. Ex istis signis possumus dignoscere viros effoeminatos: Et etiam cynedros et precipue quando membra correspondent. Indumenta ponderosa ostendunt cerebrum ponderosum: et leuia leue. Et ista regula inuat multum in physiognomizando. Unde Suetonius de Cesare dictatore ait. Enaz cultu notabile ferunt vsus enim lato clauo ad manus sumbrato: nec ut vnquam aliter quam super eum cingeret: et quidem fluxiore cinctura. Unde emanasse Sylle dictum optimates sepius admonentis: ut male procinctum puerum cauerent. Macrobius etiam in secundo saturnalium ait. Ciceronem post victoriam Cesaris interrogatum cur in electione partis errasset dixisse: precinctura me decipit: Vocatus est enim in cesarem qui ita toga precingebarur: ut trabendo lacrima velut molles in cederet. Variora et minime astricta fluxaque fuisse vestimenta pariborum testis est Lucretius illo versu. Illic et laras vestes et fluxa virorum velamenta vides. Capilli subnigri si sunt moderate tenues: ut dicit palemon: et affirmanant Aristoteles et Albertus nec non Conciliator bonos indicant mores et bonam hominis complexionem ostendunt. Idez subflauis et moderate tenues: Solis et Mercurij naturam illis esse putamus. Conciliator autem dicit: qui autem in capite atque in reliquo corpore erectos pilos habuerit timidus nunciandus est: sic enim disponunt et timentes sunt propterea quod passionibus referuntur. Ut etiam dixi in primo libro et est Rasys. Et causas allegat Albertus libro secundo de animalibus: quia humiditas ventosa est causa rectitudinis: quandoque autem sunt crispi curui et duri eo quod siccitas in qua a-

git calor acutus causa est istorum: et contrahuntur plus in generatione sui propter calidum et siccum et crispantur quando igni appropinquantur. Et Almanfor secundus ait. capillorum crispitudo qui sursum eleuantur complexionis caliditatem demonstrat. In primis lunam collocamus: In secundis solem aut martem. Capilli si liquidem compressi fronti eminentes animu forte et brutalem ostendunt: Arminis pilis et ferarum relati. Si autem supra mediam frontem re-supinati existant reflectentes in cerebrum calidum minusque sapientem i bonis virum significat qui et i barbaris referuntur. Si vero ad mediam frontem capillus descendat ex utraque parte depressus atque reflexus: hic nature comparandus est equine: Capilli iuxta tempora tenues et rari frigidum sine viribus hominem denunciant. Ratio est videtur quod tempora sunt in loco ubi terminantur vene et artarie magne ut dicunt anothomici: et locus ille est calidus: et ubi est calor ibi generatur multitudo pilorum: qui sunt rari et tenues locus est de-generatus a calore: sicut patet i mulieribus que ibi habent penuriam pilorum. Et si cum raritate rigidi extiterint timidum frigidum proficiet. Capilli quidem densi circa tempora et aures calidum hominem et libidinosum denotant. Si autem fuerint grossi al-biores indociles et idonitos mores ostendunt: quod i frisonibus refert. Et si sunt stabiles nigri vel lutei violentum indicant animum et refert ad apros. Capilli molles et rari utraque mensuram tenues foemininum animum sanguine depauperatum ostendunt et eberthem atque pigrum: Et quando fuerit rariore magis subdolum asperum et luctu cupidum hominem insinuant: et barbarorum timiditati proportionant: huiusmodi et asyriorum et sunt extra mensuram avari. Capilli autem multi grossi atque depressi cum pilositate reliqui corporis in puero testantur ipsum cum creuerit melancholiam idest maniam incuerere: Quia quando augentur in etate representant multam adustionem preter naturam: que causat egritudinem famitatis. Cumque linea vltima capillorum fronti immittet animosum talem esse ex hoc ostenditur: ratione caliditatis: et hic Martem collocamus. Si autem econtra a fronte recedant calidum et prauum intellectus demonstrant. Si quidem vltima linea post sinciput ad quod terminantur capillorum origines descendit versus

cervicem in nequicis calidum nunciant in-
sipientem in bonis et libidinofum. Et si qui-
dem ultima linea capillorum ex priori parte
cū longe superior a cervice est tardum: timi-
dū: foemininūq; animum demonstrat. Capil-
li vero flavi longi solares existunt: et animum
habentis eos sic regalem videmus esse. Ca-
pilli vero cani venereos mores indicant: Et
si in facie Mercurium et Martem colloca-
re possumus sunt alchimiste et monetarii om-
nia etiam mala pertractantes. Si Saturnus
amplectitur incantationes caracteres: atq; ni-
gromantiam et similes fatuitates indicant.
Nec non filios rectos: obliquosq; parient.
Et Philosophus de generatione animalium
ait. Qui autem homo maximum humidissi-
mūq; cerebrum habet: hic solus animalium
ita afficitur. Mulieres non caluent quoniam
natura eorum similis puerorum nature est vtra-
q; enim sterilis seminalis excrementi est.
Spadones etiam non caluescunt quoniam in
foeminam mutantur. Et idē quarto capi-
tulo. Quibus igitur hominibus natura pilorum
parum calida est: plusq; humoris subit calor
proprius nequit concoquere: atq; ita humor
putrescit calore aeris ambientis: sit enim pu-
redo queq; a calore: sed non suo nativoque:
ut alio loco exposui. Disputationes inter Ba-
lenum et Aristotelem taceo: quia non pertinet
ad physiognomum. Sed illi qui alius se agit:
sufficit nobis ostendere caniciem causari ex cō-
plexione flegmatica et a natura propinqua mu-
lierib: q; experimentū cōcernit.

Quæsitum tertium Augustini Discipuli ad
eūdem Coelitem Magistru. De significatio-
nibus Capitis. Discipulus.

Textus.

PHILOSOPHUS in metaphoricis. Quicū-
q; habent caput magnū fami ali-
as insensitū referunt ad asinos.
Quicūq; habent capita pineata
innerecandi et referuntur ad aues habentes
ungues curvas.

Responsio magistri ad discipulū.

Commentus.

Epitem conditiones seu formas
capitis ymaginari possumus.

PRIMA est quod non habeat e-
minentiam in anteriori parte sed
in posteriori. Secunda q; emi-
nentia sit in anteriori et non in posteriore. Ter-
tia q; careat eminentia anteriori et non postero-
ri: et sit formaliter spherica. Quarta q; tempo-
ra sint eminentiora q; anterior pars et postero-
ri. Quinta q; sit in forma pineali. Sexta q;
sit maior distantia ab auriculis i anteriori par-
te q; in posteriori. Septima et ultima q; sit
in optima forma: Et de ista intelligit Bale-
nus: Avicenna et Averrois primo colligit. et
hec est sententia aliorū doctorum et peritorū.
Cuius forma est sicut pila leuiter compressa
ab utroq; latere et causatur eminentia anterior
et posterior: Et ubi sunt tempora sit aliquid pla-
niciei. In Avicenna priā tertiū cap. x. dicit.
Cognitio vō facta hinc paruitatē capitis et ma-
gnitudinē ei⁹ ē q; o; te scire qm cā puritatis ca-
pitis i creatura est paucitas nāe: alias materie
sicut causa magnitudinis eius est materie mul-
titudo. s. materie spermatis partite i partitōe q;
capitis ē nālis. Ampli⁹ si fuerit materie pau-
citas cū fortitudie virtutis formative prie erit
bone forme: et erit min⁹ malū: eo qd paruitati
capitis adiūgit figure maliciā i creatura. Qd
significat obilitatē virtutis secūdu qd ipsius nō
est expers malicie i forma cerebri et debilitate
virtutis: et constrictione meatus virtus mora-
lis et naturalis vel animalis quapropter phy-
sionomici dicunt q; hic homo est perfidus: si
timidus: velocis ire et hesitans i rebus. Et etiā
Avicenna priā primi: summa prima: doctrina
quarta: capitulo secundo de anotomia capitis
dicit. Que non sunt ad propositū nostrūz omi-
tunt. Et Rasys ait cerebrum formas sequit
cranei. Parū nāq; si fuerit craneū: cerebrūq;
parū erit. Et si eius figura corripit cerebri
quoq; figura corrumpet. Quapropter caput i
paruitate superflūz necessario est malū. Et
cuius figura existit feda: sicut que palmarum
cisti similis est: et ipsius similis mala est. Ca-
put autē melius est: quod i magnitudie mode-
ratum existit. Decentem habens rotunditatez:
que .s. ante et retro emineat: et ab utrisq; aurib⁹
parūz habet cōpressionē. Hec Almanfor.

Physiologiae.

Et **A**rtilius in comenarijs tyme-
Dlaronis. Quam necessarius est usus ali-
 mentorum tam optimus est: rectus sermonis
 usus. **E**t caput carnosum foret: oportebat
 materiam seminalem: ex qua caput et cerebrum
 generandum erat: esse crassum. **U**nde cras-
 sus quoque spiritus euasisset: preterea: textura
 capitis obtusa vaporum exalationem cobi-
 bens: caliginosus spiritus reddidisset.
Quod in genitura ex vniuersa carne quomodo
 libet seminali fuit aridius: coactum est in capi-
 tis cutem: ita rursus sine pondere munimur.
Humor aurez per iuncturas ceruici proximas
 scaturiens: cutem hanc dilatauit iuncture vero
 subiuncte capiti varie sunt: ut caput et maxille
 varijs vtriq; motibus possent. **E**t vbi motus
 futuri erant magis oppositi: plures facte sunt.
Ubi minus pauciores. **A**dusculi sane diuer-
 si in capite: facie: ceruice: collo: sicut et in reli-
 quo corpore sunt: diuersis v3 oppositisq; mo-
 tibus seruituri. **C**aput hominis est membrum
 nobilissimum. **E**t ut tenet nuncius nature de
 partibus animalium libro secundo capitulo de
 cimo. **C**aput hominis macilentum carneq; p-
 pe omni exutum esse necessarium est: nec audi-
 endi sunt. **Q**uod si carnosus est vniuersus homi-
 num genus futuram censeant. et in quinto ca-
 pitulo ait cerebrum hominis proportionem ma-
 ximum et humidissimum est et exangue. et in septi-
 mo capitulo inquit homo inter omnia anima-
 lia plurimum cerebri habet: scilicet proportio-
 ne sui corporis: et inter homines mares plus
 q3 femine: cordis enim pulmonisq; locum ca-
 lidissimum et sanguine refertissimum homo habet
Unde animalium homo vnus erectus est calor
 enim in natura inualefcens incrementum de me-
 dio agit pro suo impetu. **I**taq; contra mul-
 tum caliditatis multum humiditatis frigiditatisq;
 opponit quam quidem copia sit: ut capitis os:
 quod caluariam non nulli appellant: sero ad
 modum induceretur: cum diu calor euaporetur qd
 nulli ex ceteris animalium sanguine predictis
 euenit. **I**uncturas etiam plurimas in capite
 homo habet et plures q3 femine eadem de cau-
 sa ut locus spirantior sit. calor enim cordis at-
 q3 principium consentientissimum sensumq; celer-
 rime facit: cum sanguis cerebri villo pacto mu-
 tatur atq; efficitur: operationib; cerebri: aut
 capitis est intelligere ymaginari et memorari.

Et scias q in parte anteriori capitis sunt duo
 ventres quibus sit ymaginatio et in medio ei-
 ventris sit cogitatio: est enim ymaginatio qua
 si quedam impressio et vestigiū sensus ut nar-
 rat themistius tertio de anima comento. 158.
 et in postremo eius ventre quo sit rememoratio
 et per ipsum totum sunt virtutes: quibus sit re-
 gimen: et iste virtutes infixae sunt in eo: et sunt
 forma eius: quod est quia vitalis spiritus vel
 spiritalis digeritur in rebus suis in ipso ce-
 rebro inuolutis ab arterijs: et generaliter ab eo
 in cerebro animalis spiritus: et per istum spi-
 ritum sit penetratio virtutis cerebri ad reliqua
 membra: hec baly secundo regni capitulo qua-
 dragessimo sexto in paragrapho principalium
 tamen operationum. **N**ecessarium est caput
 habere talem formam sicut maleus: ut dictum
 est aliter non potest perficere regimen debitu:
 scilicet q pars anterior sit eminens et postre-
 ma similis. **R**atio est quoniam ventriculi ha-
 bent congruam formam ad recipiendum qua-
 titates spirituum in omni loco idest pars anteri-
 or ymaginari: et postrema pars memorari: et
 in medio ventriculo quando forma ipsius est
 leuiter compressa nobilior est cogitativa: quia
 in illo paruo loco vnio est maxima ad diuide-
 dum congruum ab incongruo ab obiecto represen-
 tatio in anteriori parte. **Q**uando forma an-
 terior est depressa deficit iudicium. **E**t quan-
 do pars postrema deficit in eminentia: ibi non
 est memorativa: et etiam nucha est compressa:
 et nervorum motuum imbecillis esse videtur:
 et per consequens totius corporis debilitatez.
Si haberet aliam formam ut dixi est iconueniens:
 ex ista forma de necessitate seqt caput magnū
 ex magnitudine capitis d necessitate sequit ma-
 gnitudo cerebri et fortitudo ipsius. **Q**uando cau-
 sa est fortior: effectus est fortis. **E**x fortitudi-
 ne cerebri ostenditur fortitudo colli et reliquo-
 rum scilicet nervorum: Spatularum amplim-
 do pectoris et hyppocudriorū et ossium: ut in
 primo libro diximus. **I**dem sentit **J**oannes
Alexandrinus in particula secunda epidumia
 rum comento tertio quando reperitur talis
 forma regalis est et optima quia reliqua mem-
 bra correspondent. **E**t ideo dixit **C**onclia-
 tor caput non vltra rationem condignam ad
 auct sensus virtutisq; et magnificentia denotat.
 paruo aut contrarium denotat. **I**n syraci pricipi

optimatum mandant in ceteros imperium. Sed ut non nulli referunt: maximum habenti caput: ut ait tarrens in proverbij: formositas et conditio denotatur. **Jacobus** quoque de partibus tornacensis maxime laudandus est qui de hac re elegantissime scripsit super primam fentertij canonis. Et magnum caput quando est cum figura diversa: et cum subtilitate in nervis collum autem viuidum et subtile et similiter in ossibus signum est malitie forme cerebri. Habentes enim magnum caput sunt fatui et stolidi: quod signum accidentaliter est ab aliis sumptum magnum caput habentibus. Et istud est verum quando caput non collo et corpori est proportionatum. Et iterum caput magnum et collum paruum malum est: hoc enim provenit ex inobedientia materie et defectu virtutis formativae: ex quibus sequitur mala dispositio et complexio cerebri quam ulterius sequitur stoliditas: et fatuitas. Caput vero magnum corpori proportionatum: et precipue collo ita quod collum sit forte: et medio-criter grossum cum fortibus nervis et grossis laudabiliter bonum signum est. Habentes capita pineata: id est inferius grossa et rotunda superius non scilicet pyramidalia et acuta sicut disposita est pinea tales nunquam sunt verecundi sed rapaces et universaliter iracundi et audaces. Quinque enim dispositio capitis signum est caliditatis: et siccitatis cerebri: ad quam quidem cerebri dispositionem predicta accidentia consequuntur: et talem dispositionem: ut plurimum habent Januenses: et religiosi nostri temporis et maxime bigotti et hypocrite. Dicit si quis fuerit mobilis et instabilis audax et iracundus calidum cerebrum videtur talis habere. Istud patet per relationem quam facit Aristoteles referuntur enim capita pineata habentes ad aves rapaces et de pedibus viuentes: tales enim sunt calidi et multe colere. Caput magnum ceteris signis ingenium pre se ferentibus est bonarum artium receptaculum: secus si in corpore talia non adsint signa: quia tunc penitus detestandum est. Et manifestum est quod bonitas forme cerebri: et malitie forme eius comperantur secundum quod est in illo de additione vel diminutione. Quod est quia bonitas forme cerebri fit a forti virtute: et multa materia obediens: malicia forme

eius quando est cum magnitudine figure capitis significat quod fuit virtus debilis: aut quod materia non fuit obediens. Sequitur ergo ab illo malicia in eius complexione. Si forma est decens sicut ostensum est: et ventriculus anterior bone forme: et satis humidus: quia apprehensio specierum fit ab humido retentio fit a secco quod est in postrema parte: quando cerebrum est magnum oriuntur nervi magni quoniam arguunt siccitatem in loco quia sunt ex sui natura frigidi et siccis: Ergo virtus memorativa est fortis in retinendo species: et diu reservatur. Quando ventriculus medius est lateraliter aliquantulum compressus denotat virtutes cogitativas in componendo et in dividendo quod apprehensum est: propter unitatem spiritus in illo loco. et quando caput est sphericum sunt mobiles instabiles obliuiosi: parumque discretionis et sapientie homines denotantur. Adotus enim spiritum nunquam pausat quod in plurimis gallicorum notavi: ut tenet Conciliator. Scias quod quando est forma spherica necesse est habere ventriculum medium amplum: quando spiritus uniantur inuenientes locum amplum non bene unire se possunt. Ideo virtus eximaria est fracta spiritus enim quotidie circumvolvuntur in gyrum: et isti tales multa promittunt et nihil obervant: et sunt importuni: avari: invidi: et non considerant de preterito neque de futuro: nisi de presenti tamen exigue talem formam vidi et notavi in decez milibus viroz: precipue in gallis et religiosis: et maxime ut plurimum in observantibus ut erogationum tempore faciliter notari potest. Et non est confidendum omnino de habentibus talem formam: et precipue quando est in corpore colerico: seu melancholico: qui omnino sunt valde creduli et lupi rapaces: Tamen si forma vel habitudo corporis est sanguinea deprimatur malicia antedicta: et sunt minoris malicie. Millesimo quadringentesimo nonagesimo octavo Cum essem apud casentinum bella gerentibus Venetis et Florentinis: ego ibi in servitio eram Illustrissimi Caroli de Ursinis in loco dicto Adomalone. Ubi ipse erat obsessus ab inimicis eius. Scriba suus reperto pediculo super crura vocavit servum ad se: ut pediculum acciperet asserens se nolle Dei creaturam interficere.

Tunc ea
sphericum
Ideo ex
bari in p
minem.
sunt et bo
ni sunt et
ad propo
parum m
brum fac
perabile
Ex parum
se cerebrum
rum angu
perficere
tur et conc
suffocati
nationibus
receptacu
quam qu
les timidi
parum
cam et ca
sicut dicit
et diu per
tationem
ter siccitat
et non pos
ment: et s
daces: bil
est sicut al
Adaquu
gnu sensu
tiam deno
non mate
num ante
cundum
nis propi
figure con
minum et
indicatur
problema
libri expo
nem conc
sideration
ne maxim
tia homin
capadocu
denotat.

Tunc ego illius formam annotavi: caputque sphericum inueni: et nationem allemanicam. Ideo exclamavi *O* virum belluinum: ac barbarum in pediculum aduerentem: et non in hominem. Tales enim viarum depredatores sunt et homicide, qui si domini fuerint: tyranni sunt et crudeles importuni ac indiscreti. *Hic* ad propositum redeundo, quando dicis caput paruum de necessitate malum: ratio est: quod membrum facile ad lapsum in egritudines est vituperabile: huiusmodi autem est caput paruum. Et paruitate quidem capitis necessarium est esse cerebrum paruum ut dictum est: et ventriculorum angustiam. Unde spiritus non possunt perficere operationes suas. Ideo inflammantur et conculantur et non possunt euenulari: quod suffocati sunt: et non possunt exerceri in imaginationibus: nec diuidere et rememorari: quia receptaculum est paruum ad capiendum magnam quantitatem spiritus. Ideo sunt irascibiles timidi et retinentes iram. Quoniam caput paruum indicat complexionem cerebri esse siccam et calidam propter inflammationem. Ita sicut dictum est accensio sanguinis est circa cor: et diu permanet quia non habet citissimam euentationem: ideo reminiscitur iniurie et retinet propter siccitatem: et est exigui iudicii: et intellectus et non potest recte discernere. Ideo semper timeant: et sunt loquaces falsa contractantes mendaces: bilingues: a quibus omnino fugiendum est sicut ab inimicis. inquit conciliator ut dixi. Magnam caput non ultra rationem et condignum sensum adauget virtutem: et magnificentiam denotat. Dum tamen virtutis bonitate et non materie mollicie talem esse constiterit. paruum autem contrarium denotat istius. Cum secundum Gallienum: sit omnino prave operationis proprie nota: presertim cum paruitati fuerit figure coniuncta malicia: hic enim timidus hominum et perfidus, ac velocis ire: et hesitans indicatur in rebus. Hic tamen Aristoteles in problematibus versari videtur in cuius quidem libri expositione hos duos in viam communem concordiam adnotavi quod presentia considerationis non existit. Caput quidem breue maximeque consphecum sine virtute et sapientia hominem denotat: quod et gentibus refertur capadocum. Caput pineatum inuerecundiam denotat. Caput autem inepte prolixum: et or-

ganizatione obliquum impudicie signum est. Quod si humile et planum fuerit insolentie et dissolutionis est nota. Similiter et eminentiam in priori parte retinens insolentiam dicunt testari. Caput quoque in anteriori parte valde quadam concavum dolosum denotat et iracundum. Caput magnum cum frontis latitudine: et vultu quasi gigantis tardum mansuetum fortem et indocilem denotat: et a bobus accipit rationem. Caput etiam longum aliquantulum protensum ut maleolo sit simile: qualia ruscorum sunt capita prouidum denunciant et circumspectum. Caput rectum in medio lene et fere planum mediaque magnitudine maius sensibus ingentem et magnanimum denotat. Caput quoque ad omnia mensuratum ingenio denotat excellentem perspicacem et liberalem interdum quoque timidus reperitur. Hec conciliator. Ego cum visitarem vulnera magna capitalia habentem cum quibusdam Chyrurgis: ille genitricem et consortem contumeliosam vilipendens afficiebat. Tunc medicis admirantibus dixi: non vidistis illi caput esse paruum et pineatum: et corpus summe colericum: que res triplici modo arguebant siccitatem. Et habebat spatulam sinistram gibbosam unde ex tali forma et membrorum correspondentia profecto non potest esse aliter: tunc consentientes eorum inaduertentiam confessi sunt. Enasit tamen egrotans a vulneribus: sed non a famula te. Et oportet intelligere caput paruum respectu dimensionis corporis et ita magnum aliter non esset verum. et sic puto tibi satisfactum.

Quæsitum quartum. Augustini discipuli ad eundem Coclitem De natura frontis contra Plinium.

Discipulus.

Textus.

11. Rquit Plinius. Frivola ut reor et a vulgo tamen narrata: addit morum aspectus. Simili modo apud nos trogus: et ipse auctor severissimus cuius verba subiiciam. Frons ubi est magna segnem animum subesse significat: quibus parva mobilem: quibus rotunda iracundum.

Responsio magistri ad discipulum.

Commentus.

Onatuſ ē plinius ostēdere igno-
rantiam suam: 7. deridere omnes
physionomistas. Nos probavi-
mus physionomia esse veram in
primo libro. Et i isto loco nos p-
babimus via tīgibili. primo vba Aristotelica
7. postea rationes adiungendo 7. adducendo.
Nācius nature in primo de natura animalium
capi^o primo inquit. Faciē: partem eam nomi-
namus duntaxat in homine que calue subiec-
ta est. Nam piscis aut bouis faciem dicere nō
solemus. Partes faciei frontis: que sub incipi-
te posita inter id ipsum: 7. oculos est. Quibus
hec magna segnes: Quibus parua mobiles.
Quibus lata mente moueri idonei. Quibus
rotunda iracundi: Quicēna etiā in primo 8. aiali-
bus auctoritate Aristotelis inquit quādo frōs
est lata idest valde lata stultum: quando vero
rotunda. i. promptuaria iracundum ostendit.
Idem sentit conciliator dum ait. Cuius vehe-
menter existit magna piger ponderosus iadice-
tur bobus comparatus. Et cui parua 7. angu-
sta existit: stolidus indocilis inquinatus 7. vo-
rax ostenditur. relatus ad sues. Rotunda dici-
tur iracundia 7. insensibilitatē ostendere. Qui
oblōgā habent sensibus pualent dociles sunt
aliquatulis in vehemētes esse censentur. Spa-
ciosa nimis 7. lata rigidioris igenij: 7. praeue dis-
cretionis notā esse aliqui profitentur. Quadra-
ta mensurare magnitudini capitis 7. vultus si-
milis 7. consona: virtuosum sapientē 7. magna-
nimum denotat 7. sunt relati ad leones 7. Di-
xit R. isis. Qui parua h3 fronte stolidus ē.
Qui vero magnam habet frontem est piger.
Duplici via possumus inuenire veritatē post-
ponendo hic experientia. Philosophus eni
intelligit methaphorice 7. rōnabiliter sicut ostē-
sum est a cōciliatore. primo magnitudo fron-
tis cōparatur boui: qz bos est animal pigrum
7. habet frontem magnam. Ex illa habitu-
ne seu forma ostenditur operatio aialis illius:
qz anima coniuncta corpori imitatur habitu-
nem corporis sicut probatum est. Non potest
quidem esse magnitudo frontis sine grossicie 7.
magnitudine ossis frontis: quod indicat mul-
titudinem materiei 7. inobediētiā ad congruā
formā: 7. ex crassitudine ossis denotatur pars

anterior qz sit flegmatica: 7. ventriculus anteri-
or sic quoqz erit flegmaticus: quo flegmate spi-
ritus conculcant 7. inuiscantur. Ideo non pos-
sunt vniri 7. perficere operationes suas: qz vir-
tus expulsiva est debilior. Quanto es etiam ē
crassum: tanto magis prohibet partem anterio-
rem cerebri posse mundificari a fumositatibus
capitis. Et etiam: 7. hoc: vt philosophus pri-
mo de generatione qz virtus vnita fortior est se
ipsa dispersa: Ideo spiritus inuniri non pos-
sunt discernere cōgruis actionib⁹ propter nimi-
um vacuum amplum 7. flegmaticū. Ex oppo-
sito qui habent frontem parua sunt mobiles.
Ratio est qz ex nimia paucitate frontis sequit^r
loca anteriora habere vētriculos paruos 7. os
subtile: que res ostendunt subtilitatem spiritus.
Et quando proueniunt ad illum locum repe-
riunt locum angustum: qui non ē capax quanti-
tate sui. Ideo reuerberando retrocedūt 7. mo-
uent se de illo loco: 7. incipiūt discernere: 7. non
possunt pficere primū intentum 7. nō retinēt il-
lum 7. reiterando ad illum locū concipiunt no-
uum conceptum adeo sunt mobiles qz etiā ef-
ficiuntur ignei. Unde philosophus in metha-
phorice. Quicūqz frontem parua habet in-
disciplinabiles referuntur ad sues. Quicūqz
magnam valde tardi referuntur ad boues. qui
cūqz autem rotundam insensibiles referuntur
ad asinos. Quicūqz autem longam superficiē
inflexibiles referuntur ad canes: idest frontem
planā sine aliquibus rugis hñes sunt inflexi-
biles vel insensibiles: 7. inuoluntati 7. valde irasci-
biles: idest in ira prinaces 7. obstinati et idez i
ferius in isto loco dicit causas. Quicūqz autē
quadrata 7. moderatam frontem habent ma-
gnanimi referuntur ad leones. Quicūqz proē-
sam habent adulatores referunt ad passioem
que fit. Et intelligit p frontem protensam frō-
tem equalem quasi vltra tensam: vt etiā dicit.
Quicūqz autem obnubilosam audaces referū-
tur ad taurum 7. Leonem. Videbit vtiqz ali-
quis 7. in canibus: quando canes blandi sunt
valde quietam habent frontem: quando autē
est nebulositas in eis iracundiam significat: 7. a
quillitas autem adulationem prauū p relatio-
nē ad eosdē. Medius habitus vtiqz bonū be-
ne 7. decenter se habet. Quicūqz autem tristes
frontem habent: modesti sunt: 7. referuntur ad
passionem quando mesti tristem habent fron-

tem aut
faz plan
tini dimi
Plautus
scienter in
statum
ra fronte
minibus
nūqz pote
nis: 7. ec
lis. Rati
na carnos
necessaria
rebi. Si e
norantur
Crassa pe
Spiritus
guinis vt
spiritus el
tū. Quic
deus ex
armarium
Creati s
membra a
Creati in
spiritum
posis med
ex subtili
dum corpi
Et vbi est
genium: vi
lophus
Intelligi
gitudine 7
culus ille
sunt pausa
portare ad
qz latitudo
cilia versu
do frontis
7 sic icedū
di viros de
formā. E
ne talis est
nata forma
non est ven
sophi quan
geniu ad o
Quando d

tem aut faciem qui autem obscuram: et dimis-
sas planctui sunt: referuntur ad passiones: quia pla-
ctui dimissi sunt. Et hec philosophus. Unde
Plautus in ridente Lenonem describens: et
scienter inquit. Ecquem recalcum et sillonem
stantum ventosum: totis supercilij: contrac-
ta fronte: id est nebulosam: et etiam notavi in ho-
minibus crudelibus et homicidis. Et scias quod
numquam potest esse frons magna sine grossicie car-
nis: et e converso frons parva sine subtilitate pel-
lis. Ratio est quod in fronte est expansa substan-
tia carnosa subtilis et rara propter porositates
necessarias ad expurgandum fumositates ce-
rebrum. Si est parva frons et subtilitas pellis de-
notantur spiritus subtile et mobile et contra-
crassa pellis spiritus grossos et opacos notat
spiritus enim causat ex vapore temperato san-
guinis ut aiunt illustres: unde dicendum est quod
spiritus est corpus subtile ex vaporibus genera-
tum. Avicenna de viribus cordis ait. Creavit
deus ex concavitate cordis sinistram ut esset
armarium spiritus et minera generationis illius.
Creavit spiritum latozem virtutum anime in
membris animalium tendentium mediante ipso.
Creavit itaque primum appendiculum virium anime
spiritum et emanationem. Secunda in membris cor-
poris mediante ipso. Produxit etiam spiritum
ex subtilitate humorum et igneitate: quem admo-
dum corpus ex grossicie ipsorum et terrestriate.
Et ubi est grossicies humorum non potest esse in-
genium: ut in primo libro dixi. Quando dixit phi-
losophus quibus lata mente moveri ydonei.
Intelligit latam cum debita quantitate in lon-
gitudine et latitudine. Ratio est quoniam ventri-
culus ille habet decentem formam et spiritus pos-
sunt pausare et colligere species congruas: et de-
portare ad medium locum divisionis sue: et nota
quod latitudo frontis incipit a naso ubi terminatur
cilia versus commensuram coronalem: et longitu-
do frontis intelligitur per latitudinem corporis
et sic cedunt vili nervi: ut aiunt anothomici. et vi-
di viros doctissimos philosophos habere tale
formam. Et ymago dantis: quam vidi. Rane-
ne talis est: et oia oportet intelligere cum conditio-
nata forma capitis: et consonantia vultus aliter
non est verum. Sic verificatur sententia philo-
sophi quando ait mente moveri ydonei: id est in-
genium ad omnia discernenda et perscrutanda.
Quando dicit quibus rotunda iracundi: dico

quod intelligit per rotundam sphericam quandam
eminentiam et promptuariam ad exteriora. Et ta-
lem formam necesse est deficere in longitudine fron-
tis. Causa ista est quod spiritus in illo vacuo reuer-
berant et inflammant et diu permanet illa infla-
matio: sicut faciunt alchimiste curiosi in furnello
reuerberationis: et corroboratur istud dictum
quando habent collum breve et cholericum quia
inflamatio sanguinis est facilis et permansibilis.
Et aliqui dicunt: qui habet frontem planam si-
ne ulla icrispatione vir est litiolus et rixosus.
Ratio est quod significat cutem frontis grossam:
et ex consequenti ingenium: et duriciem carnis: que
non possit plicari ex quo sequitur rudis intel-
lectus propter organum idiosyncraticum. et etiam sunt
homines callidi et sicci quod est causa tensionis
frontis. Ideo ex paucitate intellectus sunt ri-
xosi et contentiosi. Iste effectus multum verifi-
catur in rusticis et plebeis: qui oia credunt: et si-
bi persuadent scire. Cuius causam declarat co-
mentator Averrois secundo methaphisice co-
mento. 15. dum ait. et accidit etiam quibusdam
hominibus querere testimonium verificatoris:
et hoc accidit per naturam eis in quibus virtus
ymaginativa dominatur super virtutem cogita-
tivam. Dicunt aliqui et bene: quod frons nimis
rugosa declarat invecundiam. Ratio est. Quan-
do apprehensiva est debilitata non potest discer-
nere congruum ab incongruo: De quo sequuntur ea
que sunt sine verecundia. Causa est quod pars
anterior cerebri est valde humida et ex nimia
humiditate causatur rugositas frontis. Et tamen
nota quod rugositas duabus de causis potest cau-
sari ex siccitate et humiditate. Sed differentia
est quod illa que provenit ex siccitate non occupat
totam frontem et ista declarat irascibilitatem. Et
alia iracundiam: causa est quoniam non discernit
illud quod facit et retinet iram et odium sine de-
bita causa. et sunt etiam litioli avari et male-
dici. Quot stolidi medici non curant scien-
tiam physionomicam: et quasi derident physiono-
mistas propter simplicitatem suam. Inquit
Avicenna in secunda quarti. capitulo. 26. et neces-
saria quidem est medico physionomia quando
videt in facie et oculo et alijs membris formam
malam non naturalem: et secundum plurimum ut co-
gnoscat in primis an sit illud naturale: illud idi-
viduum secundum et iudicium. Idem sentit Gale-
nus in primo de complexionibus. Periculis et

Buido i capitulo de scrophulis dixerunt habētes frontem curtā et tempora compressa et maxillas . i . mādibulas amplas parati sūt ad scrophulas : qz i talibus prompte materia derivat ad collum et precipue pueri propter gulositatē et raritatē corporis et humiditatē : et magis verificat qñ caput est magnū et incōpositū . Et cōciliator ait . et qui bz tenfam fronte et cū quada luciditate adularores sunt : et dolosi . Cām dixi i loco primo capitulo de derisoribus . Deben tes rugas superius in fronte in rectū retractas et maxime ad angulum narium existentes cogitatu . hi et melancholici designantur . Maxam et diffusam cum trāquillitate velut arridentem cutem habentes et cōcavā valde : ac si foret defossata : versuti et asperi sunt reperti : et forte innuat iscitiam . Qui velut nebula i rinū fronti est iracundus vocatur : et tauro vel leoni comparatur habens obscuram et demissam cu3 tristitia lugubris animi et tristis est nunciandus ad apparen ter pati relatus : horz aut mediū virtus . Et Diholesius philosophus ait habēs frōtem longā altā et latā augebit in bonis . Ingt Michael scotus cuius frons est in teporibus quasi inflata grossitudine carnis . s . qz habēt maxillas carne plenas significat hominem multi animi superbum iracundū et grossi ingenij . Ratio est grossicies temporū et carnis : et maxillaz arant grossicies humorū et dominium caliditatis qz est causa iracūdie : et rudians ingenij . Sēper vidi tales habere caput magnū cū figura mala et inordinata : et hec contra Pliniū dicta sufficiant .

Questum quintum Augustini Discipuli ad eundem Locitez Magistru . De supercilij .

Textus .

NONNE PHILOSOPHUS ad Alexandru supercilium quod habz multos pilos significat hominē ineptum ad loquendum . Et cuius supercilia extendunt ad tempora talis homo est inuidus . Homo aut habens supercilia rara et cōmensurata in longitudine et breuitate : Talis homo de facili intelligit .

Responsio magistri ad discipulū .

Comentum .

Ribit nuncius nature i secūdo de partibus animalū supercilia vero et cilia adiuvamenti gratia habentur : supercilia enīz vt dlabentes humores arceant : velut imbricamentum siue grunda humoribus : qui a capite emanant paratum . Cilia vt contra icidentia i oculos : quasi vallum quoddā promineant . Supercilia i cōpage offiū posita sunt quāmobrem cōpluribus senescentibus adeo crescūt vt tondēdū sit . Cilia venularū clausulis summis inniuntur : nam vbi cutis ibidem etiaz venule deficiunt et desinūt : itaqz propter vaporem qui inde crassiusculus pdit : pilos his locis enasci necesse ē : nisi quid naturalis opificij ad aliū usūz ipediat . hec philosophus et Isidorus xi . eibimologiarum ait supercilia : dicta : quia superposita sunt cilijs : qz iccirco pilis vestita sunt : vt oculis munimenta pretendant et sudorem a capite defluentem depellant . Interciliū vero est mediū illud inter supercilia : quod sine pilis est . Et sciās qz capilli sine pili generantur ex vapore fumo resoluto a chinis q sunt i corpore : et cause sunt quattuor . s . efficiēs : materialis : formalis et finalis . Causa efficiēs piloz ē duplex . vna est calor nalis : qui elenat vapores ab humiditate corporis et trāsmittit ad partes cutaneas . Alia est frigidū aeris : quod ipsissat et coagulat ipsos vapores et reducit ad formā piloz . Causa materialis est duplex prima est remota : et ē humiditas corporalis . Secūda causa est propinqua : et est vapor terreus : qui euaporat ab humiditate . Causa formalis est figura pilozū scilicet longitudo et rotunditas . Causa finalis ē diuersitas pilozū . s . ad decorandum sicut sunt supercilia de quibus est sermo . Quando igit supercilia sunt multū pilosa : habētes sunt inepti ad loquēdū . Ratio est qz multitudo piloz arguit multitudinē materie calide et aduste : ratio ne caliditatis et adustiois : vñ seqz vel causatur turpimdo loquelle pp velocitatē . Similiter mores eoz sunt inepti et malefici : qz intellectus et morigeratio singularis nō causat nisi a teporamēto et priuatione adustionis vt i phabitis i pluribus locis tactū ē . Ex magna adustioe semp ce rebrū ē calefactū : vel a facili cā calefit calefac-

tionem notabilis: et per consequens sunt garruli et furibundi: et non cogitant: nec cogitare possunt in verbis suis bonum aut rectum discursum. Quoniam vero supercilia sunt deserta: et habent multitudinem pilorum: et ornantur usque ad initium nasi significant magnam adustionem: et habentes sunt melancholici et prave nature: ipsi: et aliqui fures et oino deceptores homicidae ac lenones: ut etiam Plautus ut ante notavi et breviter omnia mala complectuntur. Et hoc est quod vernaculus philosophus ait.

Non te fidare de le gionte ciglie

De de le folte se guercia e la luce

Che chi le porta guarda non te piglie.

Impio danimo ladro falso e fello

Cum bel parlare suo tempo conduce

Rapace lupo cum vista dagnello.

Non fu mai guercio cum lalma perfecta

Che non portasse de malicia scherno

Sempre seguendo la superba secta.

In versiculis supra notatis ostendit Strabones rapaces: simulatores: maliciosos: ex superciliorum iunctio et pilositate esse: et similiter monoculos cum supadiunctis. Et universalius mala omnia cogitant: Strabositas causas multis modis secundum Aulicena. Tertia tertia capitulo. 28. de strabositate quoniam dicit. Quandoque fit strabositas propter mollificationem quorundam lacertorum etc. Et postea subdit. et quandoque fit a siccitate sicut accidit in febribus acutis etc. Et ista est ad propositum nostrum: quoniam corroborat siccitatem quod est causa pilorum et associatur due cause ad producendum effectum malignum. Et nunquam vidi strabones sine imensa caterua vicio: et fraudulentias habent iniquitates et immeliositates: et simile dico de monoculis de quibus dictum est. Supercilia ad tempora etc. Inquit Aulicena primo de animalibus supercilia sunt propter defensionem oculorum a pulvere. Intelligit philosophus quoniam descendunt ad originem nasi et superius eleuantur ad tempora. Ratio est quod illa elevario ad superius significat dominium caliditatis et siccitatis. Ut dixi de Lynedis in primo loco et accipis pro invidia secundum philosophum improprie. scilicet pro malignitate ut sunt calidi et malefici. Et Rasis ait Qui in supercilij pilorum habet multitudinem multarum est cogitationum et multe tristitiae: atque eius loquela foeda est: et crassa. et iste textus confirmat coleras adustas: et humores melancholicos: et causa est multarum cogitationum: et sunt cogitabundi: et tale signum notavi in depdatoribus viarum (ut dixi). Et le

nones homicidaeque et ut plurimum fures existunt si sint pallore obducti. et pronosticant iniusticiam super ipsos casuram fore. Cuius supercilia inferi? Descendunt a pre nasi: et superius eleuantur a pre temporis in uerecundus est et bebes. Inuerecundus est propter caliditatem furiosam: et nimis mobile bebes propter eandem causam. Supercilia rara et mensurate magnitudinis insinuat tepamem propter humorum bonitatem: et propter recessionem a nimia adustione: et tales sunt ingeniosi: et secreta indagantes. Dixit. n. Rasis supercilia longa arrogancia significant et inuerecundiam: et dicitur superius? Lociliator dixit quando spatium dicit ad tempora inuidus indicat. Et dicitur quod supercilia longa arrogancia luxuriosumque denunciat et inuerecundum: quod res est in senectutis tempore augmentantur ut plurimum. Supercilia inferi? a pre naris descendunt. et superius versus tempora eleuata: et sic utrinque deuulsa inuerecundum inuidum bebetem stolidum et insatiabilem denotat porcisque comparat. Dixit Aulicena primo de animalibus quoniam supercilia descendunt per incurvationem a pre nasi significant acutum. id est ingeniosum in nebandis negociis: et quoniam incuruantur ad lachrymale siluestre significat ioculatorum. Supercilia si fuerint directa lineata et plura malum ibecille et foemininum animum demonstrant mulieribus relati. Et ista supercilia nos attribimus ueneri. et vidimus ut plurimum illos esse cynedos: aut summe luxuriosos. Idem dixit Aulicena primo de animalibus quoniam supercilia sunt secundum lineam rectam significat foemininum: et aut supercilia descendunt inuidum significant: Supercilia curuata parua et angusta mentem denunciant. Arcuata adeo ut pene naso adiungant subtilis et ingeniosus denotant. Et talia supercilia studiosus ostendunt: et Mercurio dedicant. Cum vero fuerint supercilia rara diametro commensurata suntque magna: hic facilius denotat intellectus. Dicitur aliqui supercilia arcuata si coniungantur ad conum nasi subtilis et studiosum declarat. Si autem conerunt ibidem tristem et pauperem sapientem attestant. Si arcuositas declinat ad tempora: et ad gibbositatem genarum negligenter et fatum denotat. Supercilia si sunt longa et multorum pilorum significant viam magna meditates. Insurgit hic problema: propter quid pilis superciliorum magis augentur in senectute quam in iuuentute. Responsum est quod vapores generatiui pilorum superciliorumque transferuntur per iuncturas ossium: et in etate iuuentutis sunt compacte et bene iuncte propter humiditatem tenacitatem. Ideo vapores non possunt habere

bere exitum liberi: qz penetratio illis phibet. Sed in senectute humidū ipsius iūcture est cōsumptū et desiccātū. Un ossa sunt magis apta et sequenter vapores ascendūt liberi et causantur pili superciliorū longi. De supercilis male dixit michael Scorus iō ei⁹ dictū nō iserit qz ignavū physonomū illū fuisse testor. Si vba eius pseruent.

Questum sextus Augustini Discipuli ad eundem Locitēz Magistru. De cilijs seu palpebris.

Discipulus.

Textus.

11 **BERNARDUS** Vellem scire et intelligere aliqua de cilijs seu palpebris: et d' ipsorū significatio ne.

Responsio Magi. ad Dis.

Comentum.

12 **Alia** aut papebras nā ordianit ad reparādū a nocumentis exteriorib⁹ sicut sunt musce: festuce et alia similia: sicut supius diximus teste philosopho i bo de pibus aialū. **Un** in qz: Cilia vt cōtra icidentia i oculos: quasi vallū quoddā pmineāt. Ingt **Ysidorus**. xi^o etbi mologiarū. Cilia sunt tegmina qbus coopūnt oculi: et dicta cilia q celēt oculos tegātqz tuta custodia hec **Ysidorus**. Et eadē cā de nā et diuersitate pilorū est sicut de supercilis. Et hic ag gregabo dicta cōciliatoris et aliorū lz pauca repeniant. **Ciliū** quod oculo appropinquat in tra angulū i lachrymali si vltra modū parū et subtile dispositionē cōsuetudinis et maliciā ex figura dnotat. **Cām** puitatis pilorū indicat mā pauca. Subtilitas pilorū oñdit subtilitatē hūorū: et dominū cholere. et tales sunt maliciosi: vitiosi: et malefici: et tu cōsidera: qd et qlis sit cōplexio cholericā. Et cū carnosior locus ille extiterit: vt miluorū oculi astucia: et mala caliditas indicat. **Miluorū** natura est calida et rapax: Et est species agle rōne caliditatis: et ē aial colericū. **Laue** igit a cholericis: et lachrymale do mesticiū cū ē modiciū significat astutiū: vt lz **Zuicenna** p^o de aialibus. **Ciliū** supius eminens istatū magis qz plenū parū supra oculū declinās isolerē et qsi visus denotat ligatū. Si autē declinat ad iserius plenū crassabūdū maxie cū sit rubore obducit potatōrē ruinosus denūciāt. **Ratio** est qz significat debilitatē oculorū: et p

cōsequēs cerebri et ex illa debilitate timēt vinū **Expus** suz i pluribus tabernis vrentib⁹: et vinū maluaricū bibentibus quoz vnus fuit patriota noster **Antonius** de monte florino potator eximius. Qd si subtile retracū iserius fuerit i tātū vt oculi obregat albūa siccitate denotat corpus dominari. Qd si in aliqua pacitaz passionū cōtingit: ni tale nā psterit. **Hypocrate** teste mortē denūciat futurā. Et **Rafys** ait: et quādo pili palpebrarū curuāt iserius vt ad vnā nālter prē torquent: mendacē significat et calidū. Quā palpebre oculis posite sunt **Respōdet** Comentator vt pseruaret cōplexio eoz a rebus extrinsecis sicut vagina gladij: et iō q maiorē et grossiorē bz palpebrā magis aspiciēt in remoto: qz cōseruat illā prē a calore extrinsecorū: et a frigore. Et iō multa aialia aspiciūt i remoto plus qz bō et hoc pp grossiciē palpebrarū. **Hec** comentator i de sensu et sensato. Et scias quādo anguli oculorū sunt dilatati: arguas egritudinē oculorū: et si habēt aliquā eminētiā carnosaz ebriositatē denotāt: et pcpue quādo oculi sunt eminētes et tunice eoz exsiccate: qm in pluribus notant. **Un** anguli oculorū dilatati stātē cā oculi risui boiem luxuriosus indicat: et hoc venus sibi vendicat.

Questū septimū. Augustini disci. ad eundē Locitē magistru. De significatiōibus faciei. Discipulus.

Textus.

11 **RODOLPHUS** Obūs ad Alexander: Facies plana carens m morositate significat linigiosus discolum et iniuriosus: et inuidum.

Responsio Magi ad Dis.

Comentum.

12 **Facies** sicut dicit phs arguit materiā cholericā et spiritus cholericos d quo sequunt vitia supnotata et quādo sunt bene nati habēt faciez tales. s. mediocrez in genis et temporibus vergentes ad pinguedinez ille ē verax amās intelligens. **Unde** ecclesiastic⁹. 13^o cor boīs imutat faciez illi⁹ siue in bonū siue in malū. **Hoc** ex prē lenificatiōis cordis apparet lenificatio. s. faciei: et ex prē tristitatis apparet tristitatio. **Ite** ecclesiastic⁹ vestigiū cordis bōi

et facies bonā difficile inuenies et cū labor: hoc est vestigiū conscientie bonae: quia stat facies esse pulchra in uno inuitur: et conscientia cauterizata. Ideo Alidorus et binologiarū. xi. facies dicta ab effigie: ibi est enim facta tota figura hominis et vniuscuiusque persone cognitio. Vultus vero dicitur eo quod per eum voluntas ostendit animi: secundum voluntatem enim inuarios motus mutantur. Unde et differunt sibi vtrique: nam facies simpliciter accipit de vniuscuiusque naturali aspectu: vultus autem aliorum qualitates significat. Vnde in methaphorice ait philosophus. Quibuscunque facie carnosam videris racibim. i. facilius occupabiles sunt: et referuntur ad boues. Qui facies macilentā habent solliciti sunt. Qui autem carnosam timidi: et referuntur ad cernos et asinos: qui valde parua habent pusillanimitati sunt: et referuntur ad gallum et simiam. Quibus facies magna est tardī sunt: et referuntur ad boues et asinos. qui nec parua: nec magnā habent opus esse mediū habitus et erit vltis conueniens. Quibus autem parua illiberales sunt: et referuntur ad apparentiam. Et conciliator cuius vehementer est magna pigritia notat bobus comparatus. Idem notat materia multa et flegmatica non regulari. Quia multa carnosam fuerit pigritia et grāde notat desiderium propter exuberantiam materiam carnis et humoris crassos non ita flegmaticos sicut dictum est quia ibi dicitur caliditas. Ideo continue desiderant res vanas et impossibiles: experientia mihi tagibilis est quod sunt creduli et continue studet in comedendo et bibendo et luxuriando: si alia correspondentia conuexa fuerit. i. magnitudo duorum ventrum. Et philosophus in physionomia de membris ait. carnosus in facie est minus sapiens impotens et mendax. Qui habet gracilem faciem est circumspectus in opibus suis et subtilis intellectus ut tenet. Percuriales qui habent oblongā faciem est iniuriolus. Ite Rafys: cuius facies hominis ebrioli faciei assimilatur ebriolus est. Iracundo vero cum assimilatur irascibilis est. cum autem verecundo inuenitur similis verecundus est. cuius facies carnosam piger et est stultus. qui subtilem habet faciem: multum est cogitationis. cuius facies vehementer rotunda est stultus existit. cuius facies est parua piger est. cuius facies est valde parua malus est et calidus et adulator. cuius facies est deformis mores habere bonos non potest nisi raro. cuius facies est longa inuerecundus est

qui tempora habent inflata et venas et arterias grossas irascibilis est. et hec Rafys carnosam aut facies squalloremque turpescens timidum significat et amertum. Grossa vero facies cum maxillarum grossicie et agrestis grossas et bebere naturam denunciat. quibus vehementer existit parua facies timidi sunt calidi et adulatores: et illiberales plerumque denotant. Segre paucitas capitis ex materia humoris et spiritus subtilis cum siccitate: et ex mala compositione de qua adulatio caret et timiditas que est sororis tenacitatis sicut in probatis tactu est. Et conciliator ait. cuius paruitas faciei coloris crocei obtineat primum vinolū deceptor et ebriosus: ut ait Aristoteles videri. Persepe in tempore meo expertus est et precipue in principibus et ducibus armorum nostri temporis. Scribis et mandataris eorum seu legatis qui hodie iter eos sapientes et scientes arbitrantur: qui sagaciter decipere et fraudem investigare sciunt. Habentes vero subtilem faciem et extenuatam solliciti sunt et multarum cogitationum. Et qui eam longam habent inuerecundi sunt et denotant propter immensam caliditatem que est calloganosis de qua sunt inuerecundi. Labiorum genarum et frontis et rictus aditio cum alijs si truce vultu ostendat: stultum et insipientem ostendit. Venus vultus aridus libidinosus denunciat et incudum ut probatum est. Et tristis vultus et oris denotat triste ut in passione palpauius ut philosophus in methaphorice. Deformem naturam vehementer habes minime potest bonos mores habere. vnde vlticator. Distortum vultum sequi distantia morum. propter quod etiam dicit philosophus: non oino felix est qui specie turpissimus. Et istud signum satis patet ex appetitu conuenientia. Facies enim nature similis simili passioni et eidem subiaceat actualiter. Ut existere iracundo simili iracundus iudicetur. Quod et in alijs vitijs similiter et virtutibus accidit repit. Facies que sepe sudat ex facili motu calidam ostendit complexionem: luxuriosus: gulosus et valde comedere. Facies que est pallida plus macra quam pinguis significat hominem iniuriolus inuidiosus: medac: et rixosus: crudelē et homicidam. proferri si adustioni anectur et lividus color aut croceus: sicut dignoscimus. Facies valde curua et macra et longa facit rudem maliciosum et inidum ut dicat. Unde Plautus in asinaria de saurea seruo atheniensi supbo et iracundo: et inhumano ait. qua facie noster saurea est si is est: iam scire poterō: macilentis malis rufus aliquantulum ventrosus truculentis oculis comoda statura mihi fronte. Facies bene disposita

ta carne et colore et suis connexis placida signi-
ficat dispositionem laudabilem ad vitia et vir-
tutes. **A**dultos enim vidi homines propinquos
isfortuniorum: quorum aspectus cum celeraret ad id dif-
formes facti fuerunt: videlicet facies eorum effec-
ta est turpis plus quam esse soleret: et oculi retrahun-
tur et cilia dilabuntur: et istud egomet infinitis vi-
cibus notant: ut in petro capreoli a me pronosti-
cato. **E**cce ne te decipiat in leprosis et maxime
in leonina que fit ex cholera: in qua rotundant
oculi: et eminent cum eminentia venarum: et citri-
nitate inmixta rubori: et valde mobiles efficiunt
et adest narium gracilitas cum vebementissima rau-
cedine: sic quod videatur quasi loqui per nares: ge-
gine eorum et nasi extremitates corrodunt: cutis
eorum exasperat: et supercilia depilant. **E**t hec **A**r-
naldus de villa noua: quia hoc per aspectum discer-
nit. **F**acies concava. scilicet a principio frontis usque
ad finem mentis ut nasus et os sit quasi in valle
arguit malos mores et precipue si sit adusta aut
linida. **V**idimus istos esse interfectores: predo-
nes: et fures: ut patet in itinere Romano: ut se-
pe iudicium meum divulgatum fuit.

Questum octauum Augustini Discipuli. ad
eundem Locitez magrum. De natura oculorum.
Discipulus **T**ertius.

Questum octauum Augustini Discipuli. ad
eundem Locitez magrum. De natura oculorum.
Discipulus **T**ertius.

Responsio Magistri ad Discipulum.

Commentum.

Lulus est membrum instrumentale
visus: cuius complexio est humida
in forma rotunda cum quadam planicie
et septem tunicis cum tribus humoribus
perfecte compositum ut ait fillanus super nono **A**lma
foris. **E**t **I**sidorus .xi. etimologiarum: **O**culi
vno modo dicuntur quasi occulti: eo quod occultus
et secretus anime in se habet iter omnes enim sensus anime
viciniores sunt. **U**n pro maxime passiones anime
iudicant. **A**nime enim tribulatio vel ylaritas: a-
mor et odium et cetera passiones precipue statim ap-
parent in oculis. **C**olores autem eorum sunt quattuor.
scilicet niger: subalbidus varius et glaucus ut re-

citatur canamusali in libro oculorum capitulo 3. et **I**e-
subali in capitulo 5. adducit medium et proprias et pri-
cipales causas ut ad plenum recitavi in primo libro ca-
pitulo 23. de signis fortis. **E**t sic rationes isto-
rum signorum possint summi ratioque a causa finali: pos-
sunt tamen reduci in qualitates et complexiones. **E**st au-
tem rotundus quia rotunda forma amica est et consenta-
nea motionis. **S**ent namque philosophus: quod omne rotundum
de natura sui est mobile vel volubile. **I**te for-
ma rotunda perfectior est: et incorruptibilior: ma-
gis vicina per carentiam angulorum. **D**icit enim co-
stantinus in libro oculorum quod forma rotunda in late-
ribus est ellipsa circumspecta: delinquit non habens an-
gulos in quibus contingat supfluitas prestantura lesio-
nem: si haberet angulos in ipsis macula sup-
fluitatis adberet. **D**e oculorum causa et varietatibus
pauca dicemus: tamen principalia aliqua accipere mi-
discipule. **A**d questionem respondet **B**lasius de par-
ma. **L**a potest esse quod indicatio sumpta a grossicie
et eminentia oculorum arguit magnam copiam humi-
ditatis cerebri: et magne humiditati cerebri ap-
plicata est humiditas multum interstitia: et propter hanc ce-
rebrum tale est frigidius et humidius quam debeat.
Et in tali corpore esset penuria sanguinis et spi-
ritus: modo sicut presentia multum sanguinis et spi-
ritus reddit hominem audacem: opposita causa inducit
timorem quare et cetera. **I**dem et **R**afes in secundo capi-
tulo 16. dum ait oculorum magnitudo foris promi-
nentium humidam preedit complexione oculi extensi in
anteriori parte significat stultitiam: et profundi subtri-
le ex parte malicie. **O**culi in latitudine corporis re-
dentes partiborum oculis similes corporis humi-
ditatem designant. **E**t similiter teneas quod ha-
bentes oculos multum eminentes non multum pro-
funde vident: sed tenue. **L**ulus causa est: quia quan-
to oculus est eminentior plus distat a cerebro
et pro consequens ab origine eius seu a principio
et quanto plus aliquid distat a fonte eius: tanto
plus recedit a convenienti dispositione sua. **I**tem
oculi multum eminentes prope distantiam a princi-
pio non sunt in eorum convenienti dispositione
quomodo non acute vident: cuius opposi-
tum concludit de oculis existentibus in profun-
do. **E**t pro eminentiam representant diuersas res
visibiles: sed non possunt in paruo tempore discer-
ni et indicari: sed sunt loquaces sine iudicio pro
partes anteriores humidam sicut superius dixi de
fronte. **E**t ideo sunt inuerecundi et stolidi: idem
testatur vernaculus philosophus in libro corbe: dum ait.

Physiologiae.

Cliocbi eminenti: et in figura grossi

Cliocbi veloci: cuius lo batter sermo

Cliocbi e falli: et de mercede scossi.

Nult concludet qd isti tales sunt sine discretio-
ne pp paruu discursum et paucitate intellectus

In ostendit alia speciez oculoz. s. q mobilitas

eorz significat: qd dictu est supi. Et sit alia ca-

sa indez effectus. Ea mobilitatis oculorum est

caliditas: que ex nimio motu arguitur magna

quia omnis motus fit a calido: et ex illa calidi-

tate pcedit totu discursus pp mobilitatez spi-

rituu: vt est doctor qda artiu. Tamen comenta-

tor Alexandrinus i. 7. epidiuiaz comento. 19.

Dixit mobilitas oculoz significat iracundia i-

mobilitas vero timiditatez et modestia. Sicut

mobilitas catu a calido: ita immobilitas a frigi-

do: et sunt modesti: quod est ptra audacia. Sci-

endiu est q licet oculus profundus sit signum

maloz moru: vt dicem inferius: tamen est bo-

ni et acuti nifus vt dicit Aristoteles. 19. de aia-

libus. Cuius ratione reddit Auerrois 4. colli-

get cap. 8. accidentibus visus vbi vult q ocu-

lus pfundus videat remotius q eminens: qd

fit: vt dicit qz spiritus visibilis est magis i pfu-

dis oculis aggregatus: et virtus visua tunc est

fortior. Etia lux i maiori qutate recipit: sicut

accidit in rivis stricte currentibus. et pp hoc

stringit sagittator oculu quado vult recte mitte-

re sagitta. Et carpentarius vt linea videat rec-

tius. Nec Auerrois. Et pp opposita cam ha-

bentes oculos eminentes sunt debilis visus et

no vident a remotis. Et conciliator ait. Cum

aut oculi difformiter mouentur vt nuc currant:

nuc aut qescat: lz bis no du adsint talia facio-

ra perpetrada i cogitatioe tamen versant. Et

vniversaliter notau tales oculos habentes ho-

mines pessimos subtractores et temerarios osse-

dere. Ego habeo vel habui fratres similis na-

ture: q pp tales couiunctionem passi sunt vel sunt

Constitutum nonu. Augu. Disci. ad eundem

Constitutum Magistru De natura et motibus

oculorum. Discipulus.

Textus.

IRYPSIT Pbus ad

Alexandru i libro d secretis secre-

toz. Cuius vero oculi mouent

velociter: et visus eius est acutus

valis ho est fraudulentus latro et infidelis.

CResposio magri ad Disci.

Comentum.

Lias o discipule mi q tale signu

exptus suz p sepe et iudicau i finit

tos q fuerut suspensi: d gb vnu

fuit filius magistri Iuliani d po-

tremulo: et talis du puer erat fuit

nutritus a strenuo et forti et i milia prudentissi-

mo Francisco rouerso sine roberlo: et merito a

roboze: quo pditus erat. Illi filij pdicti Ju-

liani iudiciu meu fuit de ano. 1492. ad qd pre-

sens fuit magister Bartholomeus d scio mari-

no chyrurgicus: et mihi amicissimus: Et put-

iudicau fuit suspensus adolescens ille. 1496. vt

fata disposuerunt. et alius pnosticatus fuit a

me q dicebat Tadeus quidomus: q etia pro-

furto suspensus fuit. Ista sententia pfirmat co-

ciliator du ait. Cuius oculi velociter mouent

cementes acute calidi sunt latrones et infideles

sicut a natura monstrant scausa est qz a subtilita-

te ingenij pcedit furtum et aliena deceptio. In-

geniu autem subtile pcedit a subtilitate humorz

ex quo sequit caliditas complexiois sicut dictu

est i prehabitis et motus pcedit a caliditate:

quado caliditas est magna: velocitas est inten-

sa. Intuitus fixus non causat nisi ex nimia co-

gitatione et desiderio ad decipiendum. Ergo

duabus de causis sunt in tali subiecto scilicet

motus quem significat caliditas intensa. Alia

est acuitas ingenij ad profundam cogitationez

ad male operandum: Idem sentit Ralys du

ait. Cuius oculi cito mobiles sunt et acute cer-

nentes deceptor est et calidus atqz latro. Ali-

quis potest arguere fures sunt melancholici:

homines martiales esse fures depredatoresque: et tñ tales sunt colerici et melancholici sicut patet in iherusalem in phylionomia nostra et planis: et in chyromatia magna et natura martis. **¶** Tñ esse potest per accidens animi quod efficiantur melancholici adusti et per accidens sicut videmus per experientiam in lenonibus: alleatoribus et opredatoribus quod sunt ingenii in hisque in ingenium est recta ratio in agibilibus. **¶** Et hic stat solutio quoniam sunt cholericus adustus: et per viam adustionis sunt melancholici. **¶** Tñ aliqui color liuidus et flavus ostendit complexionem cholere adustam: tñ tēderis ad melancholiam. Si albedini cui viriditas sit admixta appropinquet calor sequitur: quod a medicis plūbinus appellatur: ut inquit Almasor lib. 1. scdo cap. primo id est fuscus si rubedini vicinet vel ei admisceatur sanguine grossius dñari demonstrat: sicut quātitate quod ei appropinquat vel quod ei admisceatur rubedo. **¶** Iste color est sicut color pulmonis qui est extractus ab aialibus et appellamus liuidum a pulmone quod incipit putrefieri qui est ab aiali extractus et tūmesit: et fit in eo color liuidus. i. plūbinus. **¶** Laue et summe pēcaue a talibus hominibus quod sunt maligni et pessimi: dñmō sunt habitudines laudabiles seu formosi. **¶** Colorem istum habent qui dā prelati. i. Cardinales: qui inēsam malignitatem habent. **¶** Et exemplū pono de antiquo nostro Aromatario: illis similis quod mortuus est. **¶** Tales sunt luxuriosi et ebriosi et falsa contractates sine ulla verecundia et destruunt populos et ecclesiam dei: et sunt cā oīum malorum sicut actio nes sue sunt hodierno die manifestissime. **¶** Aliquis potest dicere isti sunt sanguinei ergo est bona complexio illorum: et complexio talium sanguinea est quod epar generat multitudinem sanguinis tñ ex magna sua quantitate cor calidissimum adurit ipsum sanguinem et sunt melancholici adusti quod est sanguis grossius. **¶** Et talē complexionē vidi in religiosis qui vident multis cibariis et pēcipue ouis et similibus. **¶** Et sunt adusti luxuriosi luronēs sine literis et exercent mores porcinos: cum eorum capita spherica aut pineata sunt cum maxillis piguedine suffocatis. **¶** Tñ quā adustio est nimis incurrunt in phrenesum. **¶** Et vnus dñis est ille pauper iuuenis: qui hodierno die est fatuus. **¶** Nicolaus. f. pipharus aurifer dignissimus. et Jacobus de manginis: et magister Antonius de foro populi: quem ego indicavi dñi ille studeret Bononie. 1493. in presentia multorum doctorum

artistarum dñi ego disputabam. **¶** Et in illo tempore indicavi magistrum Jacobum romanellum veronensem: qui inde erat scholaris artistarum: qui ambo hodie sunt fatui. **¶** Tñ aliqui ignari putabant illos esse complexionis sanguineas: color talis est vel fuit ut mora gelsa imatura ut dixi in pluribus locis: aut ut color pulmonis nouiter extracti ut in leprosis apparet sicut ante dixi.

¶ Quæsitum decimū Augustini dis. ad eūdem Locitem magist. De natura oculorum paruorum. **¶** Discipulus. **¶** Textus.

¶ Parui malum et stultum denotant: et pusillanimitate relati ad simias.

¶ Responsio Magistri ad Discipulum **¶** Commentum

¶ Qmo quā est calidus et siccus est melancholicus ratione humorum et spirituum et est proditor ex caliditate et siccitate: pcedēte ab adustione cholericā. **¶** Ideo sunt deceptores et precipitantes de humore melancholico a quo sequitur stulticia et stulticia per siccitatem. **¶** Profunditas oculorum pcedit ex siccitate quod desiccatur humiditas muscolorum et ligamentorum. **¶** Inde sequitur tractio ad interiora: et cerebrum exhaustum. **¶** Et paucitas materie oculorum significat humidum proportionato dominium siccitatis et melancholie aduste aut siccitatem adustam et ob hoc sunt timidi et fraudatores. ut summe potest experientia demonstrare.

¶ Quæsitum undecimū. Augu. discipuli ad eūdem Locitem magist. De simatione aliqua oculorum. **¶** Textus.

¶ Oculi secundum longum fuerint situati inuidum calidum et deceptorem insinuant.

¶ Responsio Magistri ad Discipulum.

¶ Commentum.

¶ Alemon oculos velut anime fores ac ipsam emicare per eos dixit.

¶ Ab oculis porro multiplicia iudicia assumuntur ex figura quantitate qualitate positae et motu. **¶** Namque in specie humana oculi sunt situati secundum latitudinem corporis.

¶ Et quando situantur secundum

longum illud
Quas ca
bitis actus
per desider
ignitatem
Rasus ait
dine positi
strabunt. **¶**
mus sauior
populi fra
nonas leg
Quas pl
et pineat
bia trofita
collas obli
sue complexi
mina: nec
riabat et
citatio in
ria fuit pl
Laue igni
plexionem
ma. **¶**
Quæ
des Loc
bus in oc

11

¶ Re

10.

to macul
et psequ
stionem
spiritus
notz ing
teriorat
dicimus
cur ostend

Physonomie.

logum illud est monstruosum idest pter naturā:

Quis cā est magna caliditas sicut in phabi-
bitis actus est. Ex quo seqt̃ dceptio et inuidia
pp desiderii xunūz ad mala cōmittenda pp
igneitatez spiritūz et discrasianū cerebri: unde
Rafys ait. quādo aut oculi in corporis logi-
dine positi fuerint calidū et deceptores demon-
strabunt. Et vnus d̃ istis fuit frater Hierony-
mus sauonarola magnus deceptor et seductor
populi fraudator fraudatoz ymo ipa fraus q
nouas leges pmulgauit in ciuitate Florentie
Cuius physionomia erat talis. Caput parū
et pineam: oculi fm logūz natus aq̃liuū: la-
bia grossa: et color faciei erat liuidus adustus
collūz obliquūz. Et signūz magne caliditatis
sue pplexionis fuit: q nō potuit portare linea
mina: nec aliqd sup caput suū: qm̃ statiz exco-
riabat et erat caluus q: arguebat dominūz sic-
citatis in anteriori pte. Et in omni pte corpo-
ris fuit pilosissimus signūz magne adustiois.
Caue igit ab aliqbz pseudis ppberis sic cō-
plexiois et p̃cipue a tota pplexioe. s. adustissi-
ma.

¶ **Questum duodecimum.** Augu. Di. adeū
dez Lociem magm. De maculis existi-
bus in oculis.

¶ Terna.

RAFY Rafys in secūdo
ad Almaforem. Macule multe
circa pupillā in oculo appentes
malum significāt hoīem: q sic cū
oculus etiā fuerit varius erit de-
terius.

¶ **Responsio Magistri ad Discipulū.**

¶ Comēntum.

10. Oculūz varietates nō pcedunt
nisi a caliditate q̃ eleuat vapores
ad oculos: unde quāto maior est
varietas oculūz: tāto magis ar-
guīt intensaz caliditatez. Iō q̃
to macule sunt magis varie adustio est maior:
et p̃ seq̃ns ostendit varietatem humoz et adu-
stionem maiorem et hoc manifestat adustionez
spiritūz: de quo pcedunt mox varietates: et vi-
noz ingens caterna. Et ex magna varietate d̃
teriorat iudiciū bonestūz et laudabile. hic nō
dicimus de cā varietatis in aialium oculis si-
cut ostendit nunciūz natūz d̃ generatiōe aiali-

um capitulo primo. Quia non est ad ppositum
nostrum.

¶ **Questum decimūz tertium.** Augu. Di. ad
eundez Locitez magm. De natura oculūz.

¶ Tertus.

ALYIS VERO Intuitus
mulieris intuitū assimilatur: Lu-
xuriosus est et inuerecundus.

¶ **Responsio magri ad Disci.**

¶ Comēntum.

Sicut diximus in pluribus locis
scilicet quādo aliq̃s assimilāt ali-
cui aiali q̃si similis est nature illi-
us: ergo oculūz intuitus similis

femine eādez dispositionez cāt a tali pplexioe:
et est ita in moribus sicut femina est luxuriosa
et inuerecunda. Ideo tales hoīes sunt similis
nature. s. luxuriosi et inuerecundi. Unde Ra-
fys: quādo ante ita ac si puer esset intuet: at-
q̃ tota ei⁹ facies et oculi q̃si ridere videāt: hic
letus est et diuturna potiet vita. Penitus quā-
do oculi q̃si ridet cūz residuo faciei sunt adu-
latores luxuriosi et detractores: Tamen cāz al-
legāt aliq̃ et dicunt hilaritatez et logitudinez vi-
te pcedere ex bona pplexioe. Quis cā sunt
humiores laudabiles et sinceritas ipsoz pp suā
p̃cordātiā. Unde comēntator in libro de cau-
sa logitudinis et breuitatis vite. Causa logioris
vite est habundantia caliditatis et humiditatis
cum dominio caliditatis sup humiditatem: et
vniuersaliter virtutum actiuaz sup passiuaz: et
eius triūm est mors: et mors nihil aliud est q̃
frigiditas et siccitas: et cum cā mortis sit frigi-
ditas et siccitas: cā vite est caliditas et humidi-
tas. et iō pplexio inueniūz est calida et humida:
senum autem frigida et sicca. signum est q̃ q
multum coeunt parum viuunt: et castrati plus
viuunt q̃ nō castrati: senes q̃ habent multūm
carnez plus viuunt: qm̃ cause multitudinis car-
nis est caliditas et humiditas. Iō puen q̃ sunt
calidi et humidi: inter alias etates sunt bylares
et gaudent pp eoz pplexioez: et sunt remoti ab
accidentib⁹ p̃mi. Iō illi q̃ assimilāt pueris
sunt similes in pplexioib⁹ nō cogitātes res ar-
duas. Et ista pplexio ex se ostendit diutnā vitā
sicut i alio loco demonstrāmus. Cū oculi i ru-
bore prune assimilant: hō pessimus ē et obsti-
tus. Ratio est q̃ color igne⁹ idicat bilem̃ et

simā rōne caliditatis: et ē obstinatus et vitiosus
sicut p3 in versiculis i p3io loco. **Quis oculi i**
colore sunt similes caprarū oculis stolidus est
Ratio est: q3 qñ aliquis assimilatur alicui aiali:
similis est nature et complexionis et morū sicut di
ximus i plurib3 locis. Oculi igit caprini ostē
dunt stoliditatem et fatuitatem. Ego pluribus vi
cibus insperō i tali aiali: et inveni oculos eorum
aliquantulū varios: et cū turbulentia quadā in
pupilla: q3 ostēdit cōplexionē valde flegmaticā
et aqueā ex quo sequitur timiditas et fatuitas. Ocu
li q3 sunt vaccarū oculis similes amētiā portē
dunt. Oculi enī similes oculorū vaccarū i ho
mine arguūt similitudinem cōplexionē: nā talis bestie
cōplexio est frigida et hūida: id sunt magni qñ
a frigidityte et humiditate catur inertia et crassi
tas intellectus: ex quo sequitur dementia et simpli
citas. Oculi si parui fuerint et foras prominen
tes: ut oculi cancri stulticiā significabūt et stoli
ditatem et suas sequētes cupiditates. Ratio ē
q3 paucitas oculorū arguit paucitatem materie.
Eminentia vero ipsorū significat nimiam humi
ditatem i vetriculo anteriori vbi spiritus inscan
tur et deficit iudiciū. Etia eminentia oculorū
multorum obiectorum representationis est ca
ita q3 nō pōt discerni cōgruū ab icōgruo: ex q3
sequitur discursus ineptus et beluīn3. Oculi sur
sum tendentes sicut oculi bouū: qui et cū hoc ru
bei vident et maximi hominē pessimū stolidū
atq3 stultū et ebriosū significat. Ratio hui3
est: q3 significat debilitatē cerebri: q3 talis
figura pcedit a cerebro humido. Et ex debili
tate cerebri catur ebrietas pp vapores ascende
tes: et discrasiat cerebrū. Illa elevatio ocu
lorū pcedit p accidens: nā causat a nimia cali
ditate cui3 signū est color rubens. Ex nimia ca
lidityte causat perturbatio anime rōnalis: sicut
nos videmus in intesa irascibilyte hominum
et istos oculos notari in ciuitate Viterby in ni
cola ronsore qui quasi semp ebrius existit. At
meliores oculi sunt illi: qui sunt ut dicit philo
sophus ad Alexandrū dum ait. Qui aut habz
oculos mediocres. declinantes ad celestē colo
rem vel subnigredinē: talis hō est penetrabilis
intellectus fidelis et curialis. Idē sentit Aui
cenna p3 cāticorū de varietate oculorū: q3 argu
unt temperamentū dū oculos similes antimoio
exemplificat: q3 acumen ingenij declarāt. Et al
maior. Oculi aut meliores esse dicunt: q3 inter

nigrū et variū mediū sunt. Si cū hoc nec multū
sunt radiosi: neq3 rubedo vel cirinitas apparet.
Oculi. n. isti bonā demonstrāt nām: q3 ingenij
est debita dispositio organorū deseruientū rōni
Et aliud in agilib3: aliud in opabilib3 ut in
tertio li3 patebit. Ratio est q3 sunt priuari adu
stioe cholere et melacholie adustē. Et color q3
si celestis et niger aut kropus presertim vbi nō
sunt macule aliquomodo causat ab humorib3
humidis temperatis sine vlla adustioe ex q3 spi
ritus similis nature representat: sequitur ingeni
us et speculatio. Scribit etiā Iesubali in li3 ocu
lorū subalbidus aut et varius qñ cōiungunt par
tes earū agentū glaucedine fit sicut cōplexio tē
pata. Color varius significat q3 spiritus visibi
lis est plus et clarior. Et semp vidi tales esse
bene natos: et phōs esse et rerū summarū inda
gatores: quorū vnus est summus ille phūs et
metaphisicus excellens q3 hac nra tempesta
te (ut audes dicere) classicus est: hic est ille ma
gister Alexander Achillinus cōterraneus no
ster: quez pduxisse patriā nō penitet. De cui3
virtutib3 meli3 est tacere q3 pauca dicere. Et
multos alios notari inter quos est Dominic3
fuscus Ariminēsis vir apprime doctus: et me
arū lucubrationū fidus exemplator. Et nūq3
vidi legistas habere oculos sine macula aliq.
Qui h3 oculos extensos cū extensioe vult3 est
maliciosus et nequā. Ratio est q3 illa extensio
causatur a siccitate et calidityte et anima calida
est maligna. Et q3 h3 oculos similes oculis a
sininis est insipiens et dure nāe. Et est q3 sunt
cōplexiois frigide et sicce a q3 impulsio specierū
est difficilis: id sunt insipientes sicut asini. Qu
ius frigiditatem ostendit phūs in. 2. d. nā animali
um cap3 25. De asinorū morbo dū ait impari
ens frigoris maxime h3 animal est: q3 p pōtica
et scytica terra asinus caret. Etia sunt pui coitus
nisi in mense maij q3 eis dñat p asinorū cōserua
tiōe et aliq3 ostellatio seu stella fixa q3 augz et di
latat hūidū asinū et incitat ad coitū ut recitat
Alberus in lib3 de aialib3. Plinī nā stel
larū h3 pcularez curā in asinis tato magis ha
bere d3 in animalib3 rōnalib3 quare etc. De
teriores vō oculi sūt q3 hnt maculas albas aut
nigras vel rubras vel cuiuscūq3 coloris: q3 ta
lis hō dterior est omnib3 alijs et magis repro
batus. Et tale signū notari in principib3 et le
gists et causidicis q3 sunt radices et minera

omniū
re in oculi
Rudes o
stāntes s
qñ sunt i
sicut supra
liberib3 qñ
terius ma
pucri i cu
anus ad
phūs. Qu
ta signific
de Blau
dicant pp
vires. Qui
gredine s
vinēte. Et
longis et
supiores
ores lon
los parui
le operan
le. Quis
parui pal
q3 ostendi
exuberant
riam. Qui
dēdi oculi
mobiles
tres cōpa
crebra me
rum in gy
difformit
Nā si vni
ribus ani
disq3 cibi
et atrei et
q3 fraude
lacerata a
rant comm
liabus m
re. Oculi
tus lōgine
maliciosi
more aud
vitiōis: le
ut et dicit
vitijs ma
maxime p

omniū malorum. Potest dicere aliquis: quare in oculis apparet tanta varietas colorum. Rūdeo qz oculi sūt valde diaphoni: r rā sub stāte: nō spiritus visui ostēdūt q̄litates eoz: r qñ sunt i loco dterminato isurgit vel isultat color sicut supra dixim⁹ qd sit rare substantie pz i mulierib⁹ qñ hñt mestrui: maculāt. n. speculū bñter sūz maculis qbusdā sanguineis: r ificiūtur pueri i cunis. De oculoz cā satis dictū ē rāse amus ad ipsorū quantitātē. **Alit⁹** **Pholome⁹** phūs. **Quil⁹** magni r supercilia lōga breuē rā significāt. Et signū tale habebat **Lodouic⁹** de **Blanchis** nobilis bononiensis: quē ego iudicauī pp tale signū: r alia ānera: r fuit breuis vite. **Qui** hz albedinē i oculis rēdētē ad subū gredinē significat magnū hominē: r i honore vinētē. **Qui** hz oculos longos cū supercilijs longis erit doctus sed breuis vite. **Palpebre** superiores oculoz coperientes palpebras inferiores longitudinē vite demonstrāt. **Vir** oculos paruos ac rotundos libenter iteratur ad male operandū dūmodo facies sit pallida. hec ille. **Cuius** vō oculi fuerit vehementer mobiles parui palpitantes pessimū hominū denūciant: qz ostendit inēssima caliditas rōne spiritus exuberantiū effundentiū ad oculoz circūstātiām. **Alit⁹** **Rafys** velocitās aperiendi r claudēdi oculos caliditātē significat. **Qui** si bene mobiles r acuti fuerit rapacē oñdūt. ad accipitres cōparant. **Si** palpebray palpitatio fuerit crebra meticulosuz r maniacū indicat. **Et** quorum in gyz ducit pupille si vniformiter aut difformiter ambe moueant opus ē separare. **Nā** si vniformiter scito illi⁹ scelerib⁹ r facinoribus animū: r homicidijs domesticis nefandisqz cibis r cōingijs eē pollutū: qles thieftis r atrei r medee. **Jasonis**qz fuere nuptie: adeoqz fraudes hominū secute sunt: r natoz mēbra lacerata ac deuorata. **Et** qualia oedipi memorant connubia. **Ubi** nempe cū matribus r filiabus carpes concreationes adiucē fuere patet. **Oculi** q sunt i capite qñ abscoī. i. cōcaui intus lōginqz visus significāt hoiez suspiciosuz maliciosuz: male ire: pueri moris: valde memozē audacez: crudelē facile mēdacē: minacē vitiōsuz: luxuriosuz: supbi: inuidi: r seductores vt t3 **Michael** scotus. **Et** cōciliator air: oculis varijs magnisqz glaucis guttule coloris rubei maxime puluerulēti: qui color kianos appella

tur nigro corrupto simulatus pñdeant i gyro ordiate turbatū aio r vitiōsuz eē designāt. **De** rī andacē r igemī pñalētē acumiē. adhuc guttule rubētes modicū qdē plus i nigredinē vergētes sic imētib⁹ nigrescere iudicet: generosum animū iustū pbū r igemiosuz aut dnotare. **Qui** tāqz guttulis nitoris ius relucēt: nidos cōpositos grossosqz valde dñōstrāt. **In** qb⁹ guttule rubicūde fuerit vehementer nō oīno rotū de sed ad quadratū accedētes subluccāt velut **N**ignis ifenus r irifecus post ipsaz alie cōstitāt guttule pallori admixte r alie glancescentes: r circuli pupillas forifecus ambientes sanguinolēti cōstāt vel carnes sitqz oculi magnitudo q inter q pupille vel palpebre moueat palpebre r pendeant sub his aius oculis oculat⁹ q ferarū oīnz atrocitatē excellit: qd nec qz vñqz valeret cogitare hñ enī sunt nefandoz ppetra biles nō a domestici sanguinis effusio: nō ab ipietate vlla doloqz ac vñria se abstinet sicut affecti. **Quare** pñro hñc oculoz notā illū scelera assunū tyrānū **Ezelinū** de **Romano**: italie si nētē sanguinē habuisse. **Adhuc** i huiusmodi oculis guttule quāto magis fuerit rubicūde r minute eo magis iracundū inuñiosuz: ac sceleratuz oñdūt. **Maiores** qdē r obscuriores hec nefāda minūc: s3 minime tollūt. **Nigre** gutte aut sanguineē: i nigris pupillis aut ex vñroqz pñse colore malefici r venenariū testant. **Pallide** vero dolis r obscuris malignandib⁹ ipluz detineri dicūt: r summa obseruatōe cura ista decernit q quāto guttularū colores existūt vehementiores vt dñgnant rāto sunt maiores effectus. p earū enī vt d3 obscuritatē hec minorant scelerat⁹. **Ampli⁹** **Aristoteles** scripsit ad **Alexā** drū. **Detiores** existunt oculoz hñtes albas maculas aut nigras vel ut sanguis mbeas circūquaqz. hic etenī hō cūctis dñeror magisqz p dñor ē r maxie reprobādus. **Sūt** oculi m̄ vñry velut arcus dñonis yris appellatis: qui qdē sicci existentes isaniā denūciāt. **Humidi** autē nō pñal sunt ab illa q si adhuc nā pñstiterūt magnificentiā r verā denorat sapientiam: iracundum tamen porrendunt r in venerem promptiorem. **Pupilla** cum huiusmodi citrinitate nīgra si fuerit: ac si daureata appareat dicūt medici sanguinis fluxū p iferiora denotare. **N**olī sicci maniaz idicāt. **Qui** caligie sunt obscuri malis artibus sunt ibñi infideles: iterpretati.

Unde intelligendum est peroptimos fore eo-
rum contrarios perlucidos videlicet dum nul-
lum fuerit signum mali aliunde impugnantis.
Et tales refert palemon oculos Hadrianum
imperatorem habuisse. Vipontia scilicet humi-
dos magnos luminosos atq; coruscos boies
si habuerint cū glaucedine tamen corrusci et sa-
guineitatem habentes; temeritates indicant et
ad insaniam maxime sunt oculi statumq; obri-
nent mensuratum optimū mentis habitum de-
clarant. **Quare oculorum mediocritas** appo-
batur inter nigrum et varium existentem medi-
inter alios predictos nisi multum existant radi-
os: neq; rubedo aut citrinitas vel aliud repre-
senter: tales nāq; bene natos denunciant. **Si**
quidem oculi sunt magni et nitore perlucidi in-
stum docilem prouidentem et admonitorem te-
stantur. **Et huiusmodi putant** Socrates fuisse.
Preminentes autem nimium rubicundi par-
ui mentis et lingue effrenate et instabilem de-
nunciant. **Addit amplius** Palemon: premi-
nentes micantes tremantes et salientes quos
greci panthoimoi vocant siquidem parui sunt
dolos et versutias ostendere. **Item** Auicenna
primo de animalibus qui tremulus est leuis et
hoc ē in instabilitate stabilis. **Siquidē** mensura-
te magnitudinis humidi atq; plucidi magna-
nimū magnalia cogitantem et perficientes ostē-
dunt. **Interdum autem indicant** iracundum
vino deditum larrantem et gule cupidum ultra
mensuram humanam. **Et tales existimāt** Ale-
xandrum oculos habuisse. **Sit itaq; tantum dic-
tum de his que ad figuram et situm reducunt**
oculorum. **Cū oculi risui sunt et maximi bebe-
tem luxuriosum et impudicum ostendūt.** **Tamē**
quoq; oculi arridentes velut insidijs constituti
repntent maxime si gene supercilia et labella
comoueantur ifandorum cogitationes aut do-
los denūciant conceptos: presertim si interdum
palpebre coeant: et interdū se tangant cogitatio-
nem enim nequissimam iam denotant existere.
Et tristes oculi non sunt oīno timendū humi-
dum enim in cogitatione sunt dediti: et opti-
maz artium denotant studia. **Quod si horum**
supercilia et frons sint latiora cum tranquillita-
te conuenientes: et palpebre laudabiles igeni-
um testantur fidū benignum et granitate pen-
sum. **Quod si tristes extiterint et sicci: et cum**
hoc frontis interueniat asperitas et aciei intē-

sio: sitq; palpebrarū subiectio nocentem ferum
nilq; inausum idicat relinquentem. **Et scribit**
philosophus i methaphoricis. **Quibus autē**
ab oculis tāq; lippitudines dependent amato-
res vini sunt: et rescruntur ad passionem. et. n.
vebementer cadens idest quedam lippitudo. **Scir**
ca quorum enim oculos apparent huiusmodi
quasi lippitudines dependentes ita q; oculi q
si granati videntur clausi sunt et magni potato-
res naturaliter et sumitur a more apparente in
actualiter constituto i passione ebrietatis. **Tali**
enī dispositione arguit cerebrum humidum et
lapsum vt i alio loco ostensum est. **Quibus au-**
tem ante oculos tāq; lippitudines eminent
amatores somni referuntur ad passionem: q; a
somno surgentibus dependent que sunt i ocu-
lis: **Scire debes** q; lippitudo causat ex cōgre-
gatione grossi sanguinis vel alterius humoris
grossi in palpebris et in pelliculis oculos circu-
dantibus ipsas igrossantis et a vulgo dicuntur
scarpelline. **Tales vt dicitur sunt naturaliter**
somniales et referuntur similiter ad passio-
nem siue cōuenientiam. **Sit autem huiusmodi**
tumor oculorum diu dormientibus sumpto ci-
bo. **Eo q; cū in somno cibis digeratur et per con-**
sequens sumi aliqui ad cerebrum eleuant. **Illi**
fumi seu vapores a frigiditate cerebri in-
grossati descendūt ad oculos vt iam dictū est: et
remanet circūstantia oculorum tumefacta. **Qui**
cūq; paruos oculos habet pusillanimes sunt et
referuntur ad apparentiā et symias. qui vero ma-
gnos oculos habent tardi sunt et referunt ad
boues. **Igit bene natum idest bene cōplexio-**
naturū oportet neq; paruos neq; magnos ha-
bere oculos. **Quicūq; autem concarios habent**
maliciosi credūt relati ad symias. **Quicūq; autē**
eminentes habent oculos fatui sunt et referun-
tur ad apparentiam. **Quibus autē parū conca-**
ui sunt oculi magnanimi sunt et referuntur ad
leones. **Quibus amplius mansueti referuntur**
ad boues. i. habentes oculos modicū profun-
datos sunt magnanimi et referunt ad leones.
Tamē habētes oculos modicum plus profun-
datos q; habeat leones: tamen non tantum si-
cut primi sunt mansueti et referunt ad boues:
et sic est pupilla si est nigra pigrum portendit et
beberem. **Pupile in quaz circūdat margari-**
te apparet similitudo: hominē demonstrat inui-
dū et verbosum et timidū et pessimū vt Rasys

Dirige
pimlo .2.
dis. Lau
gram que
los eius
ruscantes
incoposita
in libro se
et febem
tas et con
rum inspe
ratorem: i
demissioe
bit. quod
manserint
notatur.
uicenna p
oculi vald
valde visu
non sunt
colorem
li glauci
est timidi
valde glau
runur ad
in primo li
sunt et refer
dum quos
recte de co
q; videt o
los venoso
tracibus a
sitis ex q
dicit q; hab
diminute f
q; vt dicit
talimata ba
stoteles lib
est diminut
in tantum
gredi nisi
bis. Idem
quibus ign
canes. Id
dum ignis
recundū. i. r
te est q; ira
apparet du
su et sensato

Dicit enim **Malv** Abbas primo theozice ca-
pitulo .24. De corporis signis et sensibus emen-
dis. **Caue** etiam ne discipuliam patiat ni-
gram quod hoc modo agnosces: videbis o-
culos eius acute intuitionis et ad id quod intuetur cor-
rumpentes sicut intuerent fere: eruntque ipsius
incomposita et inordinata verba. Et **Hippocras** in
libro secretorum. Cum oculi fuerint obli-
qui et febrem acutam habuerint cito morietur. **Alber-**
tus et conciliator ait: Hippocras autem oculo-
rum inspecta dispositione: vini denunciant po-
tationem si non aliunde insurgat. Et quando cum
demissione fuerint oculorum: amoris somni iudica-
bit. quod etiam passioni refertur. Si diu oculi re-
manserint aperti stoliditas et inuerecundia de-
notatur. Item **Philosophus** in metaphoricis et **A-**
uicenna primo de animalibus. Quibus autem
oculi valde nigri timidi sunt: niger autem color
valde visus est timiditatem significare. Qui autem
non sunt valde nigri sed declinantes ad flauum
colorem boni animi sunt. Quibus autem ocu-
li glauci aut albi timidi sunt: visus enim albus
est timiditatem significare. Qui autem non sunt
valde glauci sed kropi boni animi sunt et refe-
runtur ad leonem et aquilam. Eam diximus
in primo libro. Item quibus venosi maniaci
sunt et referuntur ad capras. Causa istius secu-
dum quosdam est eo quod secundum eos non est di-
recte de colore oculorum dicere nihilominus uti
quod videtur dicendum quod sic: Intendit enim per o-
culos venosos oculos plenos panis et minutis
tractibus ad modum minutarum venarum dispo-
sitis ex quibus color oculorum diversificatur. Et
dicit quod habentes tales oculos sunt maniaci. i.
diminute fantasie que precipue seruit intellectui
quod ut dicit tertio de anima necesse est intelligentem fan-
tasiam habere: in quibus etiam ut dicit **Ari-**
stoteles lib. 8. de animalibus sicut et in quibus
est diminutio intellectus et fantasia et ymagines
in tantum quod nix sciunt egredi ad pascua vel in-
gredi nisi ab aliquo dirigantur et. si considera-
bis. Idem et **Rasis** ut supra tactum est. Item
quibus ignei sunt inuerecundi et referuntur ad
canes. Id est habentes oculos igneos. i. ad mo-
dum ignis scintillantes et rutilantes sunt inue-
recundi. i. rapaces et litigiosi sicut canes. Qua-
re est quod ira accensi non vident aut si videtur vnum
apparet duo. Responsio est **Auerrois** in de sen-
su et sensato dicentis quod oculus est instrumentum

virtutis visibilis quod non agit nisi quando in sua co-
plexione naturali fuerit nullo adueniente tur-
bante ipsum: ideo iracundus in hora ire habens
calorem ascendentem incipit inde corruptio sui
visus et forte videbit vnum duo propter mo-
tum ingentem spiritus apud iram: quoniam
quando pars recipit formam monet: ut veniat
ad suum locum: ex alia parte describitur forma
in secunda parte: et sic una forma apparebit bina.
Et quod istud instrumentum non agit nisi quan-
do fuerit in temperamento sue complexionis ideo
accidit quod quando fuerit infrigidatum a rebus ex-
trinsecis infrigidatione intensa ut visus debilitetur
ideo obscuratur oculus in locis in quibus est multa
nix aut multa aqua et ideo respicient ripas ma-
ris turbidas et parue lucis. Quibus autem disco-
lorati sunt oculi timidi sunt et referuntur ad pas-
siones: quod qui timent pallidi sunt et coloris non
equaliter. Quicunque oculos habent leuos luxu-
riosi sunt: et referuntur ad gallos et byrcos vel
cornos: id est oculos habentes sicut habent qui
amicabiliter aliquam rem intuentur: tunc enim
quasi quendam risum et ludum ponendum. Ta-
les ut dicitur sunt luxuriosi. Alia littera habet lu-
centes et est melior alia littera habet non ludentes
et est corrupta. Et dicitur quod tales referuntur ad
gallos et byrcos que sunt animalia valde libi-
dinosa ut patet de byrco secundum **Alydorum**
libro. 12. byrcus est animal luxuriosum semper
feriens ad coitum: cuius oculis ob libidinem
in transversum aspiciunt: unde nomen assump-
sit. Et ut dicit **Virgilius** in bucolicis: transuer-
sa mentibus byrcis. Oculorum mediis color
sibi notis ceteris non aduersantibus sed conte-
stantibus bonitatem visionis bonum intellectum
et doctrinam denunciat. Hoc idem sensu **Auicenna**
primo de animalibus ubi dixit quod oculi me-
diocres bonum et purum significant. Et sic sit fi-
nis sermonis nostri de oculis.

Quaestio decimiquarta **Augustini** Dis-
ad eundem **Locutez** **Magistrum**. De natura
et proprietate nasi.

Disce.

Principius nature in de secre-
tis secretorum. Nasus longus ad
os protensus probitate et audaciam
significat.

L

Responsio Magi. ad Discipulos

Commentus.

If. Facies hominis est rara et valde passibilis et non est in corpore humano aliquod membrum: quod ostendat passibilitatem anime si cur facies. Et ideo anima altera

ta ex quacumque causa physiognomi iudicant citissime. Pinc est quod vernaculus philosophus non compilavit in libro suo cerbe nisi physiognomiam faciei idest ab humeris ad summam capitis. Locus passibilis faciei sunt oculi quos dicunt philosophi esse fenestras et nuncios anime: et postea est frons. Nos videmus in loco quod vene extense in multis quando nascuntur tumescunt: tumefactione notabili. Et postea passibilis est nasus quia est cartilagineus quia sine carne nisi quando virtus in generando potens est a principio generationis. Quando igitur nasus est protensus usque ad os cum decenti magnitudine arguit cartilagineis magnitudinem et multitudinem carnis que circumdat ipsam cartilaginem: quia non potest causari nisi a caliditate magna. De natura enim calidi est dilatare et elongare. Ideo nasus quando protenditur usque ad os ostendit complexionem totius calidam ex qua procedit probitas et audacia. Dicunt aliqui. cuius nares fuerit magne et ample significant hominem habentem magnos testiculos. luxuriosum: proditorum: fallum: audacem: mendacem: invidum: cupidum grossi ingenii tenacem: parum: timidum. cuius rei causam non allegant. Ego autem dico quod natura calidi est dilatare frigidi vero constringere: ex amplitudine narium cognoscitur causa complexionis calide a qua procedant magni testiculi: et luxuria: ex multitudine enim spermatis necessarium est receptaculum magnum et capax ut possit recipere illud sperma seu materiam spermatis ad digerendam ipsam. Ex humoribus grossis generatur grossities et magnitudo membrorum et per consequens spiritus sunt grossi. Ex illa grossitie causatur ruditas ingenii ut tenet philosophus de partibus animalium libro secundo capitulo quarto: ut dixi contra Plinium: Ex quo sequitur tenacitas cupiditasque: propter quod non possunt

recte discernere. Tamen nasus ostendit complexione cordis. Ideo nasus magnus significat caliditatem cordis. Non sunt irascibiles. Ex ista causa caliditatis veretur debet esse magnum sicut dicitur est. Ideo aliqui dicunt. Ad formam nasi dignoscitur basia baiardi. Per eandem causam possumus arguere de muliere sicut dicit aliqui. Nam mulieris pes est signum vulue. quia si fuerit ei pes longus et strictus ac macer significat vulvaz longam stric tam ac macram: et econverso. Item mensura medij pedis nudi est mensura longitudinis vulve totius uniusque. Unde dixit quidam. Ad formam pedis nosces vulvam mulieris. Subtilitas pellis in vulva et in virgine cognoscitur per conditionem labiorum oris in unoquoque: quod grossa labia oris significant pelles grossas: et subtilia subtile. Nares nasi significant testiculos hoc modo: quia grosse et late significant grossos et largos testiculos: subtile vero strictos et parvos in omnibus quorum efficiuntur dixit quidam Testiculi nudi ferunt ad labia culi. Nec tantum ferunt ut possint satiare foramen. Semen conservant ipsum quoque spandere curant. Scias mi discipule quod non oportet intelligere ista dicta absolute quia aliquod aliud membrum potest contradicere scilicet mala compositio: sicut fuit Carolus Rex Francie quando triumphavit de regno Apulie. Et cccc. xcv. Quia habebat nasum magnificum ultra modum et residuum membrorum disproportionatum sicut infra dicemus. Alia ratio potest esse causa magnitudinis membri sicut hodie faciunt pueri et precipue cynedi: et etiam adulti qui coeunt cum propriis aut alienis manibus et frequentissime faciunt. Unde operatio membri magnificat ipsum: sicut videmus quod manus dextra est maior sinistra: et hoc ex nimia fatigatione: quia resolvitur magna quantitas humorum: et spirituum: natura regitina totius corporis distribuit magnam copiam sanguinis et nutrimenti sicut patet: quod matrix mulieris corrupte est multo maior quam virginis: et omnia ista accidentia contingunt in etate augmentativa.

Questum decimiquintum. Augustini Discipuli. ad eundem Colectem Magistram. De natura nasi aquilini. Discipulus.

¶ Tertius.

¶ Quilinus autem magnanimitatis est nota. Item nasus qui sumus est impetuosis est et luxuriosus.

¶ Responsio Magistri ad Discipulum.

¶ Commentum

¶ Habus de causis possum expri mere dici nāq; cum huiusmodi partes similitudinem aializ habuerint animam anime similari.

¶ Nasus aquilinus assimilatur rostro aquile secundum formam: quod est animal cholericū magnanimum et audax rapax crudelē natura sua. Ita illi qui habent talē nasum sunt quasi similis nature. **¶** Millesimoquadringentesimo. xviij. quando visitauit Iuliu varanum dominū Camerini vidi aquilaz et cōsiderari ex forma oculi et habitudine oino illud esse animal cholericū. **¶** Alia ratio est blasij de parma super quarto phisicorū dūz ait: propter quid est q; habentes nasum magnū aquile similez sunt irascibiles et vindicatiui. habentes vero nasum sumū sunt pusillanimes. **¶** Respondet ad problema q; habentes nasū aquilinu. sūt cholericū cuius ratio est q; nasus sic dispositus est ratione caliditatis cōtrahentis sicut patet d corio proiecto ad ignē: quod caliditate i se cōtrahitur: et propter hoc tales sunt calidi et securi et per consequens cholericū et magnanimi ratione caliditatis dominantis. **¶** Et oppositūz frigiditas operatur. **¶** Itēz pro alia parte tales sūt irascibiles et vindicatiui: nam tales operationes procedūt ex caliditate excessiua. **¶** Habentes vero nasum sumū per oppositūz sunt a p dominio humidū et flegmaticū et per consequens in eis sunt operationes opposite. **¶** Unde Almanfor secundus. Nasus quoq; curuus et os parūz: dentes curui et grossi humidaz declarant complexionem et frigidā. **¶** De aquilino naso tangit vernaculus philosophus i suo libro cerbe dum ait.

¶ Limpia forma cum laquilino naso

¶ Liner desia de lo ben dalrai.

¶ Finche la morte vien cum limpio caso.

¶ Gentil magnifico fora de pietade

¶ Sempre diserne non guardando a cui:

¶ Si come fera senza humanitate.

¶ Licet isti versicali sunt in lingua materna ta

men sunt magne auctoritatis sicut patebit deo dante expositio nostra super dictum libru. **¶** Gra cisci asculanti: cuius nos physionomiam volumus exponere cōpositaz in talibus versiculis. **¶** Concludit autē ipse q; isti tales sunt crudeles et falsa cōtractantes: et omnia faciunt per phas et nephas vsq; ad mortē sine ullo respectu: et sine aliqua humanitate q; penitus: corpus cholericū animaz rapacem ostendit. **¶** Ego vero vidi experientiaz multotiens et presertim in principibus: quorum vnus fuit Rex Italus cuius fama est diuulgata. **¶** Tamen hic est magna questio. **¶** Pono quod sint duo viri: qui habeant nasum aquilinum: quorum vnus sit complexionis cholericę et habundinis cholericę: color sit citrinus seu liuidus adustus. **¶** Alterius vero sit ex bona habitudine et complexionē scilicet sanguineaz: tamen tendente ad coleram. **¶** De primo dico quod est intense malignitatis ratione corroborationis pro illa anima que est coniuncta totaliter in subiecto cholericō per naturam et per accidens: per accidens dico propter liuidum colorem qui significat complexionem frigidam melancholicam adustam. quam causat ille color: sicut est princeps quidam Italicus: qui omnino est malignus: et causa destructionis multarum gentium et seminatioz zizanie. **¶** Sed finis suus erit detestabilis in eo et in omni sua progente. **¶** De secundo vero dico quando habitudo est sanguinea possibile est ex cholericō fieri sanguineū et ex sanguineo cholericum per accidens quando etates mutantur. **¶** Concludendū est igitur quādo est in sanguineo corpore est remisse malignitatis. **¶** Ratio est quia sanguis est frenum cholere ergo deprimitur illa malicia. **¶** Et vnus talis est Balasius nigrifolus carpensis chyromanticus famosus quia complexio sua est sanguinea et aliquantū flegmatica: et valde effeminata tamen ab humeris a summitate tendens ad cholericam complexionē: et nō priuatus est vitijs supra notatis. **¶** Et aliquando deprimitur ex parte complexionis et cōpositionis sicut dixi. **¶** Carolus Rex francie nunc describatur. **¶** Delata fuit inibi figura ipsius picta et naturalis: hanc cōsideraui: et audiui a quodam fratre beremitano de cōpositione totius quia talis erat. **¶** Caput magnū et nasus ultra modum aquilinus magnus: labia subilia alie

quātulū et mentis rotundum et foueatum / oculi magni et aliquātulum eminentes : collū curū nō satis uīdum pectus et dorsum amplum ypocondria satis magna . **M**enter carnosus : nates satis ample : core subtiles et crura subtilia et satis magna in longitudine : **D**e pedib⁹ non dico . **P**roportionando omnia membra : ego dixi . **I**ste magnus **R**ex est brevis uite : et mors eius est ex materia caterrali aut lynteria et similia . **P**ronosticandem eius descripsi in quodam comentario : ubi descripta erant multa pronostica multoz hominū qui uaria genera mortis facturi erant : et in capite erat predictus **R**ex **C**arolus . **H**ac dedi **I**llustrissimo **D**omino **D**ño nostro **J**oanni **B**énuolo : **S**i cer aliqui dicāt q̄ uenenoperiret . **R**atio mea : q̄ magnum caput et nasus et pectus etc. significabant multitudinem materiei : et inobedientis : propter quod virtus regulans non potuit regulare totum corpus propter eius malā compositionem . **Q**uia omne signū est representatiuū sui signati : illa defectio i corā significat uirtutez cerebri esse debiles : et inducit malā cōplexionē nervozū : et indispositionem membrorū regaliū quozū sine concordantia impossibile est esse uite diuturne : preterea erat luxuriosus . **R**atio est sicut in prehabitis actum est : illud nutrimētum : quod debebat cōverti i coris : et i cruribus cōuertebat i sperma . **E**tiam erat de natura sicut dictū est : tamen minoris malicie mēbris contraoperantibus ad caliditatem cordis et erat liuidus q̄ significabat per accidens dominū frigiditatis et melancholie . **I**dez depri mebat nasus aquilinus aliquantulum . **E**minentia oculorū significabat ventriculū cerebri anteriorez flegmaticū q̄ corrobora bat breuitatem uite : ita mortuus est **R**ex ille breui tempore secundum q̄ pronosticatus sum . **I**tez prefens gallozū **R**ex propter malā habitudinem et cōpositionem breuitatis uite testor ut sua physionomia ad me delata est : que talis est . **C**aput non magnū acutū frōs angusta : oculi grossi eminentes : facies macra capilli curti : nates nasi ample et eulate labia grossa et mentum acutum : collum curū et subtile : humeri angusti : manus et brachia subtilia et longa epyglotis eminens furcula pectoris stricta pectus angustū statura potius curua q̄ erecta corpus cholericū et motus oculoꝝ yelox et sursum re

noluentes se : et crura subtilia . **D**e laudib⁹ ei⁹ nulla dicere possum . **A**lia aut eius oibus nota sunt : et per totum orbem diuulgata . **A**d propositū uero redeundo : **F**uit alius nasus aquilinus qui non potuit exercere dñitū suū put in alio : et fuit ille **C**odri poete latini : qui i grecis litteris hac tempestate principatum obtinuit . **C**uius corporatura talis fuit caput cōuenienter formatū frons plana mensurate magnitudinis oculi concaui satis et in coloribus celestibus non radiosi : licet aliter dicat **B**artholomeus noster **B**lanchinus in illius uita qui falsus de eius oculis scripsit . **N**asus aquilinus facies lōga labia satis formata scilicet aliquantulum subtilia : mentum foueatū : collum : longū epyglotis eminens : spatule alate et aliquantulum eulate . **P**ectus et core subtiles : anche et nates angustae : core et crura subtilia tamen conformia alijs partibus corporis : calcaneum depressum et pedes lōgi et subtiles . **Y**nde **A**lmā sor secundus . **N**asi acuitas et collū longum et epyglotis foris prominens et vox acuta et pulchra cōplexionis demonstrat siccitatem : ex parte cōplexionis cholericę . **T**amen cōpositio eius exigua locus stomaci erat angustus : et digestio cibalis erat exigua propter stomachū paruum . **E**t cor eius erat frigidum ex longitudine colli erat timidus pauidus auarus quod est contra magnanimitatem q̄ procedit a cōplexione calida : tamen habebat ingeniuū ppter formaz capitis q̄ dearticulatio spiritū erat laudabilis ppter decetē organū deserviēti rationi : et precipue eminentia frontis in latitudine : pectus coste calcaneum collum : fuerunt effeminata : qd est contra magnanimitatem . **A**uariciam suaz i dicebat nasus aquilinus q̄ i hoc habebat dominū . **E**t sic opz pportionare oia mēbra ad uicem aliter fatū est loqui . **D**e **N**aso sumo diximus q̄ sunt luxuriosi causa sue caliditatis . **S**cire debes : q̄ quando nasus est⁹ sumus tunc significat caliditas et humiditas : q̄ caliditas et humiditas sunt . **Q**ui vero nasi cum caliditate et humiditate sunt . **Q**ui humiditas causat latitudinem nasi et ideo sunt calidi et humidī quod ē causa luxurie . **Q**uādo dicitur sunt impetiosi ex nimia caliditate et inflamatio spiritū propter habundantiā materiei : et ex illa inflamatioe causatur irascibilitas . **A**lia cā dicit : q̄ spiritus inflamatio non pot refrige

rari cito
quentibus
sopbus d
C. E. cō
L. a. f. e.
D. i. u. d.
C. b. i. l.
D. u. e. r.
D. o. n. e.
C. a. l. t. r.
S. c. i. r. e. d. e.
m. u. m. d. e. c.
b. i. l. e. m. d. e. n.
n. a. s. i. et i. m.
cōplexion
ra consum
membran
partes qu
pars carni
cem et no
cholera
ms sum
excellen
cia ration
cietate isto
experienti
C. Q. u. e. s. t. i. o.
ad emend
nati acuti.

C. R. e. l.

11

meatus su
di ad refri
flamatus
vnu est . 2
ali cōter
dam dom

rari cito propter meatum angustiam ut in sequentibus dicetur. Unde et vernaculus philo sophus dixit.

Concauato e anchora il naso lino.

Lascun di loro a la luxuria acosta

Pin del secundo dico che del primo.

Cbi lba subtile e ne l'extremo aguzo

Quero rotundo cum obusa posta

Donesi ad ira el primo come cizo

Caltro e magnanimo e de graue stile.

Scire debes quod nasus latus i medio ad su mum declinans verbosus mendaces et irasci bilem denunciat. Ratio est quia illa elevatio nasi et i medium concauatio est causa cholericæ complexionis et paucitatis cartilaginis: quia chole ra consumit calidum suum et causatur contractio membrane sicut dictum est de aquilino naso et partes que non depauperabantur a carne illa pars carnea habet humidum viscosum et tena cem et non ita resoluit. Irascibilitatis causa est cholera et meatus indispotus ut dicetur. Ex pti sum in pluribus et nunquam vidi tales sine excellentia virtutum. et precipue circa menda cia ratione cholericitatis. Hanc igitur tibi a so cietate istorum de quibus omnibus te docebit experientia.

Consecutum decimus sextum Augustini Disci. ad eundem Locitiz Magistru. De natura nasi acuti.

CTextus.

PROPTER Quid q bz extre mitatem nasi subtilem iracunde est nature et lingiosus.

CResponso Magistri ad Discipuluz.

Commentum

IEspondeo quia tales sunt co plexionis cholericæ. Nam ma gredo et subtilitas nasi plerumq accidit ex habundantia cholere Et etiam illa extremitas habet

meatus strictos in quibus aer non potest ingre di ad refrigerandū cor. Ideo permanet diu in flammato: quod est causa litigationis. Quorum vnus est. Antonius scriba et notarius et multi alij cōterranei nostri. et huiusmodi nature est q dam dominus Llandinus de Favēria: qui fu

it proditor dñi et benefactoris sui illius nobilis pueri Dñi Astorgij Favētie dñi: qui etiam causa illius et aliorum deceptorum fuit carcera tus Rome in excellenti arce sancti Angeli. et fortasse precipitatus fuit a spurio crudelissimo more ferino: quem video tanquāz cereā yma ginem in feruentissimo sole. Cum nasus fue rit parvus mediocri parumper siccus ad su periora et postremo lenatus: et pars inferior ad superius extrema conuersa aut fuit eius incisio ab inferiori ad superiora conuersus nasi conuz procedens luxuriam aut quorūdā sceleratorū sodomie infandum actum denotat: ut tenet con ciliator: quod multotiens vidi et expertus sum Et precipue in vno de Senam Bononiensi quem gratia honestatis relinquo. Causa est q sunt humidi sanguinei tendentes ad cholera: Et sunt vniuersaliter luxuriosi in vtroq sexu. sicut ille propter stimulum cholere que istam mat sanguinem continue. Et natura regitua totius corporis incitat virtutem expulsivā ad expellendum nociuū superfluum: et expellit ad lo ca conuenientiora per meatus congruos: et tras mittit ad virgam: quia est causa erectionis. Io iuuant se aliquando cum propriis manibus: si subiectum non est propinquum. Et philoso phus in metabaphoricis tenet. Quicūqz autē nasum extremum grossū habent rachini sunt id est facilem animū habent ad concupiscen dum et referuntur ad boues: id est quia sunt ha bentes nasum extremum grossum id est obtu sum: ita q nares sunt late et nasus grossus: et isti sunt facilliter concupiscibiles concupiscunt enim quoscūqz vident: quod precipue verum est de concupiscentia coibili siue mulierum: ta les enim post mulieres mugiunt sicut boues post vaccas. Et Esculanus ait q sunt irascibi les ut dixi. Istud signum ponit Rasys sub his verbis: Quis nares late sunt luxuriosus est. Quicūqz nasum in extremitate grossū ha bent insensibiles sunt et referuntur ad sues. Ratio est quod habentes nasum in extremita te grossum plusquam in alijs partibus et lauz sunt inuerecundi indisciplinabiles et insensibi les: id est rudes propter quod tales referuntur ad sues huiusmodi nasū habentes et qui sunt valde rudes et indisciplinabiles nulli cedentes sed quicquid sit ante eos impetiose progrediū tur: quicūqz autem nasum extremum acutum

habent difficiliter irascibiles sunt et referuntur ad canes. **T**ertium signū est quod habentes nasum in extremitate acutum et subtile: et superius versus frontem plus grossum sunt difficiliter irascibiles id est difficiliter iram dimittunt et referuntur ad canes. Quicunque autem extremum nasum habent rotundum obtusum magnanimi sunt et referuntur ad leones. **I**stud signum per relationem satis patet. Quicunque nasum extremum subtilem habent aniculares id est habentes nasum in extremitate subtilem: et generaliter longum sunt aniculares id est conditiones animi in moribus habentes: quia eis assimilantur in naso. Sicut enim tales homines: ut dicit Rasus festini stulti et leues: qui habent a fronte in os curvum ac durum. inuerecundi sunt et referuntur ad cornos: id est habentes nasum statim nisi continuatur fronti curvum et durum sunt inuerecundi: id est fures naturaliter: ut intelligit Gulielmus. Est enim fur et per consequens inuerecundus eo quod ista expositio sit conueniens: patet etiam per relationem quam facit dicit enim quod tales referuntur ad corubas. Corvus enim est avis dolosus res furtive subtrahens: et in locis abditis eas abscondens. Quicunque autem aquilinum habet articulatū in fronte magnanimi sunt et referuntur ad aquilam: id est habentes nasum aquilinum bene articulatū eminentia quadam versus frontem sunt magnanimi ut probauimus. Et sumitur istud signum: ut dicitur ab aquila habentes nasum talis dispositionis ut dicit Plinius sunt rapaces: propterea: quod hec avis Rex animi appellatur. Nam predam captam cum auibus que ipsam sequuntur diuidit. Et quando preda sibi non sufficit tanquam Rex de Re publica viuens autem proximorem sibi rapit et in medio ipsam etiam ponit. Quicunque autem nasum concanū habent: qui sunt etiam frontem habentes rotundam et rotundum frontis sursum eminens luxuriosi sunt et referuntur ad gallos. Istud signum satis patet per relationem. Quibuscunque nares sunt aperte iracundi sunt et referuntur ad passionem: id est habentes nares valde apertas sunt iracundi. Prouenit autem istud ex nimia cordis caliditate. Et sumitur istud signum a more apparente in aliqua passione ire constituto. Talis enim habet nares apertas. que appetitio

fit propter calorem a corde ad faciem ebullientem et nares extendentem. **V**idetur dicere auctor in libro de proprietatibus: nares si fuerint nimis tenues et late multi aeris attractio nem ferocitatem comprehendunt et mentem indignatam. Unde idem per verba Aristotelis sentit Conciliator sub istis verbis. Quis narium via valde aperta conspicitur irascibiles comprehenduntur vehementer. Habens autem nasum rotundum et obtusum magnanimum se ostendit et comparatur leonibus. Et si extremo feda fuerit grossicies insensibiles ostendit. Nares tenues et longe anibus sunt propinquas: cumque proportionaliter sit hominibus mobilitatis mores et leuitatis sibi iudicant. Dicunt namque cum huiusmodi partes similitudinem aliquam habuerint animam anime assimilari. Narium pars admixta fronti existit: si a fronte deposita sit bone et se inerte compositione bona: ut neque alta nec humilis: sed aliqua linea descendat virile signum indicatur constantiam et prudentiam ostendens et referuntur ad leones. Si autem narium pars sit depressior et profundior superior stulticiam animi et inbecillitatem denotat cum signum sit femine leuitatis. Si autem in altitudine directe eleuante continue procedant intemperamentum ostendunt: hec sunt que in extremitate inferiori cartilaginis eleuantur ad lineas descendens ad nasum pertingunt. Et nares maiores simpliciter minoribus sunt meliores: minores enim seruilibus ignis et furib: et tergiuersatilibus ascribuntur. Nares cum sunt paulule alacritatis et fortitudinis est indicium. Per angustie rotunde confuse obulse alias concludit stulticiam proclamant. Et quibus nasus a fronte mox curuus producit inuerecundi sunt ad cornos relati. Hec conciliator et Albertus et Plato. Dicit autem Rasus Narium amplitudo: et in maxillis carniū multitudo et in genis pilorum paucitas complexionis significat humiditatem. Dicunt aliqui: cuius nares fuerint valde obulse insipientiam attestant. Scias quod nasi declinatio in partibus hominis lateralibus: si ad unam tantum positionis partem declinauerit a cingulo versus partem extremalem lesionem denotat. Si vero fuerit nasus diuisus in utraque parte positionis egritudinem sine percussione ostendit: et hoc aut a causa primitiua aut antecedente. Na

sus rubens
trahens a
nolentia a
rima sunt
gnū corp
tur: Et b
Quel
clitem d
rium.

li

memorie.
solidus:

Rel

19

quia cereb
cinam pol
cundum d
ci appella
membrou
ras erbum
auribus in
vnde et 2
ant qz voc
audita per
audes nū
rate ex m
rationis a
habent au
lum breue
guineit: p
sanguinen
tales sunt
dicit. Ob
quod sunt
inflamatio
stendit cal
terias vi a
more qz b
cerebui: et

sus rubeus cū basi atq; foramine et latitudine
trahens ad tuncfactionez admodū fragraz vi
nolentia atq; ebrietate ostēdit. Et tales vt plu
rimū sunt humidi luxuriosi q; maxime si tale si
gnū i corporibus parue dimensionatis reperia
tur: Et hec Locutis fuit experientia.

¶ *Quelitz. xvij. Augu. Di. ad eūdez Co
clitem Magistram. De significationibus au
rium.*

¶ *Disci.*

¶ *Terms.*

¶ *Quit Philosophus ad Ale
xandru qui habet auriculas ma
gnas: est multum fatuus: hoc ex
cepto q est bone intentionis et
memorie. Et qui habet aures valde paruas ē
stolidus: latro et luxuriosus.*

¶ *Responsio Magi. ad Discipulum.*

¶ *Comentus*

¶ Tres ostendant temperamen
tū: proportionem membrorum
principaliū et precipue cerebrum
quod experientia nobis certificat
quia cerebrum aliquando expellit materiaz no
cinam post aures: generatur ibi apostema se
cundum diuersitates humorum: Ideo medi
ci appellant illa loca emunctoria idest latinas
membrorum et superfluitatum. Tamen Asido
rus et binologiarum. xi. capitulo primo dicit
auribus inditū nomen a uocibus haurēdis:
vnde et Virgilius: vocemq; his aurib; hauri
t aut qz vocem ipsam greci audēliden vocant ab
audim per inutationem enim littere aures qsi
audes nūcupate sunt. Aures magne sūt gene
rate ex multitudine materiei in principio gene
rationis a virtute fori. Et quasi omnes qsi
habent aures magnas ego notauī habere col
lum breue et caput satis formosum et sunt san
guinei: et plerūq; tendētes ad coleram aut ad
sanguinem grossum aliquatiter adustū. Et isti
tales sunt impatientes et cito irascunt. Ideo
dicit Philosophus q sūt fatui hoc excepto
quod sunt bone intentionis idest post recessū
inflammationis: et accensionis circa cor: quia o
stendit caliditatem cordis propter venas et ar
terias vt anothomici intuentur. Et bone me
morie qz habent collū formosum idicantū
cerebri: et bonam dispositionem demonstrant

et fortasse propter cholericam complexionē sit
retentio specierum propter nervozū complexio
nem qui sunt sicce nature. Post lapsum inin
riatum sunt bone intentionis quia faciunt dis
cursum bonum: et sunt longevi: quia in eis est
bona proportio inter calidum et humidū. Et
qui mediū ē reperamus i suis actionib; Co
firmat hoc idez a philosopho inde natura ani
malū libro prio cap. xi. dū inquit. que quidē ad
audiendū optissime sunt mox hinc prescira nul
la habet. Et alie maiores alie paucē: alie
mediocres: et aut nimīū: aut parū aut mediocri
ter recte. Notam morū optimoz habent q
mediocres. Et magne recte qz vltra modum
stulticie indices sunt: aut loquacitatis hec phi
losophus hoc enaz habet ab Anicēna primo
de animalib; dicente quādo prima palpa. i. auris
iungit cū come faucis. i. mādibule stultū: et va
nū significat. Etia phis i metaphorice ait.
quicūq; aures paruas habet similes quicūq;
autem magnas habuerint asinini sunt. Vide
bit utiq; aliquis ad canū similitudinem opti
mas et moderatas aures habere. Nec ille id
est habētes aures nimis paruas sunt similes
idest mores habent simiaz in quibus maligni
tates et dolū videbit habere dñū. Et habē
tes aures nimis magnas respectu quantitatis
corporis sunt asinini. i. stolidi et tardi intellectus
vt ipse Aristoteles ait primo de animalibus:
Et dixi: Et habentes aures moderatas i quā
titate est bonū quod probat per similitudinem
dispositionis i bonis canibus. Et Rasy ait
Luius aures magne sunt stolidus ē et longe
vire. quando igitur sunt recte et valde magne
idicant multitudinē materiei et inobediens est
debitae forme: et dñū siccitatis quod est cā er
rectionis. Aures flexibiles estendūt proportio
nem calidi et humidū: et humidū ē cā flexibili
tatis sicut p; i corio et ligno que quādo curuan
tur sunt humide aliter franguntur sue partes si
viderimus materiaz eorū esse sicca: et hoc est
quod Ptholomeus phis dixit aures magne
deorsum flexe dinitias denotant. et quādo au
res sunt valde parue significat paucitatem mate
riei et virtus cerebri ibecilliz: arguit materia
cholericā: de qua causantur spiritus subiles:
ideo tales habent ingeniz in operibus malis
et sunt fures et stolidi et cupidi adeo q oia desi
derant. Et propter cupiscenciā sunt luxuriosi

et fortasse intelliguntur de immoderatis appetitibus: et non potentia rei. **Alit Ptolemon:** Cum autem fuerit auricule prominētes et magne valde significatur stoliditas et garrulitas et etiam sunt auidi. **Aures** autem que quasi p cise sunt et ualde breues et distributum dicit lo xius inferri dolū. **Aures** formate et semicircu lariter connexe linee in medio aliquantulum cōpresse uersus centrum et medie magnitudi nis que decenter capiti adhereant bonitatem nature attestantur. **Aures** autem nimium rotūdo indociles significant. **Aures** autem oblongas et angustas inuidie dicunt esse signa. **Facetes** autem super caput applicatas dicunt significa re hebetudinē et pigritiam ut tenet **Albertus**. **Ratio et causa significacionis** est q uirtus for matiuā quando directe formantur organa: aut deficit istrumentum caloris et species: efficit ut malicia materie defluentes aures reddat enor miter aut siccitate aut paritate eiusdem a de bira retrahitur quantitate: et secundū hoc nō possunt principiari opera anime: nisi secundū luxum aut penuriam procedant in quantum p cedunt ab indiuisiōib⁹ nature hec **Albertus**. **Ego** notauī multitudinem senum et inueni in eis aures magnas et non paruas. **Igitur** par ue aures declarāt uitam breuem. **Isti** senten tie conuenit **Ptolemon** philosophus quan do ait aures parue breuis uita: et si sunt pilose longitudines. **Ratio** ē paruitas ostendit pauci tatem materie: et quando sunt pilose denotant materiam esse fortem in uirtute calefacere cere brum calefactione laudabili quia pili causant a uaporibus eleuatis a caliditate cordis et cere ris alijs membris. **Aures** pilose significāt bo num auditū quod est signum speciei et caloris et ideo loquor. **Fortē** autem aures alicuius bo minis magne enormes. forte parue: et forte me diocres et forte erunt prominentes valde a ca pite: et forte econtra minus compresse super ca put: et forte sunt positionis mediocris iter hec duo mediocres autem omniū specierum quas dixi significant bonitatem. **Aliqui** dicunt auri cule cartilaginee sunt complexionis melanco licę. **Auricule** autem magne denotant dominiū humoris melancolici sicut sunt in leporibus et asinis qui habēt aures magnas et sunt stolidi. **Ideo** habētes aures tales sunt similis natū. **Et** humores melancolici non repugnant ad

diuturnitatē uite. **Et** ait cōciliator q aurium forma temperamentum denotans omnino se micirculi existens i figura medieq magnitudi nis et connexe linee in medio aliquantulum compresse uersus centrum: et capiti idoneo ap plicate inherentes permaneant contrarie se habentes contrarium denotant. **Aures** uebe menter magne et prominentes stulticiā garru litatē: et imprudentiā testantur. **Dixit** **Ptole** meus philosophus: qui habuerit aures subtri les et siccas nunquam habebit bonum. et signi ficat complexionem valde cholericam de qua procedit intentio exhausta in operacionibus cō gruis et instabilitatem maximā arguit. **Et** idē **Ptolemon** qui habet aures equinas mo rietur dñs uel princeps. **Et** conciliator ait di cant aliqui. **Aures** parue malignitatez deno tant. **Aures** nimium rotūde idocilem arguit. **Aures** oblonge inuidū idicant. **Aures** latentes et capite recto modo fixe pigritiam ostēdūt.

Questum. xviii. Augusti. Disci. ad eūdem Locitem Magm. De physionomia maxil larum.
Discipulus.

Textus.

AD VBI Distincta ca pitula de physionomia maxilla rum pauca tamen et varia secun dum aliquos.

Respōlio Magi ad Discipū.

Comentuz.

Ant autem gene inferiores oca lorum partes: unde barbe incho antur ut dicit **Isidorus** libro vii decimo capitulo primo. **Benos** enim grece barba hinc et gene q inde incipiāt gigni barbe latine: et dicuntur alio nomine maxille. **Notandum** est etiam q secundum **Con stantinum** maxille potissime ostendunt homi nis complexionem. **Que** si fuerint multum ru bicunde mixta tamen temperata albedine: et in substantia nō nimis crasse sed mediocriter car nose calidam et humidam pretendunt com plexionem et ipsius temperamentum.

Si vero fuerint in colore albe sine aliqua rubedine significant excessum. Si vero fuerint fusce in colore aut citrine in substantia tenues et macilente domini designant siccitatis nimie et caloris ut tenet in cholericis. Si vero fuerint quasi limide in colore et substantie a carnibus depurgate excessum significat siccitatis et frigiditatis sicut patet in melancolicis. Bene insuper affectionum animi indices sunt et eius notificat qualitate. Nam secundum affectus animi ex subito timore vel gaudio pallescunt subito vel rubescunt hec constantius. Ego dico quando etas etati superuenit breuitatis vite signum est efficacissimum: et hoc in aspectu discernitur. Verum regula hec est efficacissimum habet iudicium maxime in pueris et etiam in egritudinibus: et maxime in illa quam medici vocant etibicam senectutis. Et Rasys ait: cuius maxillarum caro grossa est grosse est nature. Lociliator tenet quod gene grosse ignauiam et violentiam denotant. Alias violentiam ostendunt: tamen prima intentio est melior. Nimirum autem tenues maxillitatem declarant. Et philosophus ad Alexandrum ait. Qui habet tempora inflata et genas plenas est valde iracundus. Et si adeo sunt parue situate ut ab oculis conspiciantur abscesse plenitudinem humorum et hominem eorum pondere granatum denunciant. Rotunditates autem earum dicunt inuidiam ostendere. Venes autem male disposite prolixam linguam et portunitatem et loquacitatem malam denunciant. Item in metaphoricis ait philosophus. Quibus gene super erubescunt ebrii seu amatores vini et referuntur ad passionem: quia qui ab ira sunt egressi erubescunt secundum oculos id est circa oculos apparet rubor incensus in primo impetu. Et tacta est in capitulo de natura faciei sufficienter. Tamen aliquando accipiunt maxille pro mandibulis: ut apud vulgum tamen etymologiarum. xi. capitulo primo dicit Isidorus. Male sunt eminentes: sub oculis partes ad protectionem eorum suppositae. Locate autem male: siue quod infra oculos prominent in rotunditate: que greci mella appellant: siue quod sunt supra maxillas. Maxille per diminutionem a malis: sicut paxillus a palo taxillus et alio. Mandibule sunt maxillarum partes ex qua anomen factum barbam veteres: vocauerunt quod virorum sit non mulierum. Et sic tunc

ego dico. Quorum maxille. i. mandibule sunt eminentes ex parte superiori oris cum longitudine maxillarum ex parte compositionis tales maliciosi sunt in rebus in quibus non oportet: et tales bobus et asinis assimilantur ex parte maxillarum. Si vero maxille fuerint curte cum tali eminentia significant homines maliciosos: detractores violentos et inuidiosos: et istud intelligitur quando ibi non fuerit carnis presentia. Nec Locles.

Questum decimum nonum. Augustini Discip. ad eundem Locitem Magistram. De natura Oris. Discipulus.

Textus.

Philosophus in de secretis secretorum. Qui habet latum os est bellicosus et audax.

Responsio Magi. ad Discipulum

Commentum

Id. Icit Isidorus in. xi. etymologiarum capitulo primos dicitur quod per ipsas quasi per hostium et cibos intus mitius et spiritum foris proijcimus vel quia ibi igitur dantur cibi inde egrediuntur sermones. In prehabitis dicitur est quod magnitudo membrorum procedit a calido et presertim os: quod representat membra naturalia et spiritualia: precipue stomachum. Quanta est proportio stomachi ad os tanta est proportio oris ad stomachum quod membra interiora sunt calidiora quanto calor est intensior tanto resolutio est maior. Tunc enim est magna resolutio ibi necesse est restitui ratio sit: que fieri non potest nisi mediante cibo qui oportet esse in magna quantitate de quo generatur spiritus in magna copia: qui causant iram et prelium et audaciam. Hinc est quod Ptolemaeus. Albertus et Lociliator dixerunt. Qui os magnum est gulosus bellicosus et audax. Et ideo ait Rasys. Qui magnus habet os gulosus est et audax. Cum quidem ultra mensuram os dilatatur ac si recisum existat et deductum voracem et immitem impium bellicosumque significat: beluis marinis optatum. Et dicitur aliqui quod sunt mendaces et bosi nouigarruli inuidi et valde impietati.

Quius oris fuerit parua clausura et aperitio: significat hominem pacificum timidum et non fidelem. Ratio contraria est quam superius adduxi. Cum os longe prominuerit et rotundum fuerit cum labiorum spissitudine et aliquantulum contortum immundum stultum ferocem denotat porcis comparatum. Os in situ quantitas habens cum parvis labijs et parua clausura: et oculis risu cum residuo faciei libidinosum et mendacem ostendit. Quis vero os in loquendo contorquetur ex catarrali vitio infestat sed intensius vel remissius et cum duplicatione ad alias proportionem ut expertus testor.

Quæsitum. xx. Augu. Di. ad eundem. **C**onclit. **A**dagistru. De natura labiorum. **C**Disci.

CTextus.

LABIA ADASNA Sunt Labia stultus et hebes denotatur.

Responsio **A**dagi ad Discipu.

CCommentus.

Ex extremitate autem maxillarum seu mandibule sunt labia: que facta sunt ex carne molli: quoniam duplici motu mouentur: uno videlicet proprio superius et inferius.

Aliero maxillarum motu versus unumquodque latus vicissim siue versus utramque maxillam: et hec est causa etiam quod precipue labia boni motus dicuntur. Utilitas eorum propter loquelam: et ut bene concludant ut et Albertus. Labia a labendo nominata quod autem superius est labium dicimus: quod inferius eo quod grossius sit labrum. Alii virorum labra: mulierum labia dicunt. Color autem Labiorum versus aperituram oris est rubeus propter multas uenas sanguinis ad illum locum derivatas et huiusmodi ignum est quod sepe et multum sanguinat et de facili rupuntur et scinduntur. Et uulnera cadentia in labijs facile a chirurgicis curantur. Et ego curavi sepe cum melle rosato tantum. Nos sunt etiam signa accipi ex coloribus labiorum. Color enim naturalis in extremitatibus labiorum secundum constantinum est rubicundus propter cutis subtilitatem que de facili a calore vel colore sanguinis recipit roseam qualitatem. Unde ut dicitur: Rubedo labiorum significat puritatem complexionis et ipermixtionis turbati sanguinis.

et bone et fortis virtutis. et e converso labiorum lividitas signum est defectionis virtutis et caloris naturalis. Ideo Rasys ait. Quis labia non bene sunt tincta egrotans est. Scias quod labium inferius laxum et valde rubicundum significat in muliere maximam libidinem ut notavi in vulgata postribula: et in magna meretrice cuius gratia metus nomen ignoro. Et pueris significat cyneum esse vel fieri: presertim si vultus et oculi sunt risui et in etate completa alluminati: et testor hoc ut vidi etiam in principe quodam. Cum vero magna sunt labia representant multitudinem materie attractam propter caliditatem: et grossicies propter grossos humores et spiritus de quo sequitur hebetudo ingenii. Stulticia causatur ratione caliditatis: nisi sit laxa etque fluxa. Si erecta et spissa id est compacta siue firma: manet planeta hic collocamus. Similiter quando os est magni. Si labia sunt laxa luna applicamus: breuiter omnia membra secundum naturam seu proprietatem eorum ad suam planetam attribuimus: ut tertio libro patebit. Dixit loquens. Phylemon. Palemon Albertus et Conciliator. Labia blanda parumper ridentia letis vultibus que contingunt libidinosos ostendere: ut habent spado nes. Aliqui tamen sunt deceptores fures et dolosi ut notavi precipue in maligno chyrurgico coterraneo nostro Seraphino de Pisis. Labia oris valde grossa laxa vel nimium reuoluta foris significant hominem simplicem cito credentem et grossi ingenii. Et significat humorem flegmaticum humectatem quod asinis antiquis refert. Si labium inuicidum est significat materiam non regulatam et humores grossos de quo sequitur intellectus beluinus. Et qui labia habent dura ac subtilia circa caninos dentes supereminentia infanie habentes ostendunt: et ad suos referunt. Eam credimus esse paucitatem materie et diuinam siccitatem: quod consumit humidum labiorum et circa caninos dentes non potuit destruere: quoniam humidum existens in tali loco fuit viscosus: et tenax. Ratione siccitatis multiplicata in cerebro sunt fatui et pardi ut suos. Unde philosophus in metaphoricis scribit. Quicumque autem habent labia subtilia et in extremitatibus relaxata adeo quod superius labium ad inferius prestat ad coitionem labiorum magnanimitati sunt et referunt ad leones. Videbit utique aliquis huiusmodi in magnis et fortibus canibus. Quibus labia subtilia et du-

ra circa dentes caninos erunt supereminētes: et q̄ ita habent referunt ad fures. Qui autēz labia grossa habent et superius inferiori prēpēdens fatui sunt et referuntur ad asinos. Quib⁹ cūq; autē superius labium et gingivis proeminens erit sunt amatores cōmularum et referuntur ad canes: hec Aristoteles. i. habētes superius labium elenatum ita quod gingivae idest carnes dentium et ipsi dentes appareant sunt litigiosi et cōmulari et referuntur ad canes. Precipue secundum apparentem convenientiam. Canes enim mordere volentes labia contrahunt et dentes ostendunt. Et Rasis ait. Qui magna sunt labia stultus intelligitur et bebes: et p̄b⁹ in physiionomia de membris ait qui habet labia grossa est stultus. Quando p̄b⁹ exemplificat in canibus et leonibus causa nobis ignota est. Nisi dicamus q̄ spiritus p̄ter vias eorum ad anteriore partē tumefaciunt musculos labiorum et maxime superius propter cōmunitatem cum nervis qui dant sensum que origo eorum tendit in partem anteriorem: et ideo magnanimitas causatur a calido conditionato. Imaginaria tendit seu celebratur in anteriore ventriculo ut dictum est continue dicitur locus est calidus: et spiritus transmissus a corde exuberanter in antedicto ventriculo. Ideo propter sparsionem illorum ad anteriores partes faciei labium superius est quasi tumefactum. Experientia nobis certificat q̄ homines cogitabundi et magnanimi in eorum cogitationibus habent labia superiora tumefacta: et sic videmus in aliquibus q̄ in principio irascibilitatis eorum labia sunt elenata presertim superiora propter multitudinem spirituum effundentium ad ipsas: quia vene ad illum locum terminantur in magna quantitate sicut ante diximus. Qui autem sunt parvi oris et tenuia habent labia indicant imbecillem animum et verbum. Opimus autem oris status est quando non nimis humidus est: Nam humiditas oris et labiorum timiditatem et malignitatem arguit ut tenet Albertus. Preminētia autē nimia stulticiam ostendit et loquacitatem et audaciam. Dicunt quidam. cuius labia fuerint convenienter subtilia et non multum foris reorta significat hominem secretum in omnib⁹: sagacem: iracundum et multi ingenij. Causa ē quia ostendit materiam congruam ad subtili-

tatem humorum et spirituum que est causa ingenij. Iracundia vero propter subtilitatem spirituum pronos ad incendium. Habentes labia cum gingivis super dentes preminētia maledictum clamorū iracundum inclinatum q̄ ad iniuriam indicant: et proprie referuntur ad canes: ut inquit palemon: ut dixi. Cuius labia fuerint bene colorata et plus subtilia q̄ grossa significat hominem bene conditionis in omnibus et cito convertibilem ad utrumque et citius ad virtutes q̄ ad vitia: ut ait Richael scoms. Ibi Jupiter representatur. Cuius vero labia non sunt bene equalia in omnibus ita quod sit unum maius altero significat hominem plus simplicem q̄ sapientem et varie fortune: ut dicunt. Et etiam Pitholomeus philosophus. Labia superiora parva et aliquantum elenata verborum accusatorem et summe invidum ostendunt. Paucitas autem labiorum paucam materiam attestatur: et dominium frigiditatis. Elenatio vero declarat siccitatem contrahentem viles nervos: de quo sequitur quod spiritus animales incongrui sunt ad discernendum quicquid loquitur et invidia propter idem causatur. Et etiam dixi. Labia superiora elenata et inferiora submissa miseriam vite significant: et indebitos mores. Summam namq; experientiam vidi et precipue in egenis. Nam significatur spirituum animalium imbecillitas de quo ingenium non habet sedes. Et inquit labia subtilia si superiora sunt eversa et declina furem et deceptorem significant. Et labia grossa ut canis deceptorem et accusatorem insinuant. De conditione labiorum in ethiopibus non versatur iudicium proprium nisi ut de regionibus loquimur ab universalis influxu ut in prehabitis actum est.

¶ Quæstio. xxi. Augusti. Disci. ad eundem Locitem. Magm. De dentibus. Dis.

¶ Textus.

/9

¶ **TRIBULATIO** Que canini dentes longi sunt et summi: et proprie ad exteriora se exponentes gulosum malum atq; irascibilem designant canibus vel a-

pris comparatum.

C Responsio Magi. ad Dis.

C Comentum.

1c **A**usam puto esse ex habundantia radicalis humidi seu materie spermatialis que ostendit maximum dominium caliditatis et robur in membris principalibus quo sequitur consumptio humidi substantifici qui non potest refocillari nisi cibo sumpto ex quo necesse est exuberantia ciborum: ideo sunt inordinati sicut dictum est. et patet per relationem in canibus et apibus. Cognoui per experientiam istos esse maximos luronos et bibones deceptores: lenones et homicidas. Et maxime si aliqua alia proportio augeat. Et Rasys ait cuius dentes debiles sunt et rari et minuti totum eius corpus est debile. Et reiterat idem Rasys in de seruis emendis et phus in problematibus ut dixi in primo libro contra Plinium. Et etiam phus in secundo de animalibus habentes dentes raros sunt breuioris vite. Idem Rasys cuius canini longi sunt et firmi gulosus est et malus idest vitiosus et idem et conciliator. Bonus a dentibus factus manias denotat: quod interdum infantibus dormiendo accidit et lumbricorum indicium afferimus: ut dicunt medici. Dentes grossi et lati siue declinent foris: siue intus significant hominem vanum lasciuum simplicem et ingenium bouinum attestantur. Arguit quoque spiritus grossos orientes ab humoribus crassis. Dentes cum egrotantium fuerint ut sic cissumam quid humiditate oino priuari et aridi certissimum mortis est signum: nam ostendit humidum radicale consumptum. Et corpora eorum sunt sicut lucerna sine oleo. Dentes renmate pleni significant vitium capitis aut stomaci propter coitatem capitis aut pulmonis causantem corizam branchos aut tussim et aliquando sinanchiam aut in faucibus apostemata solum plus et minus secundum membrorum contraperantiam ut inueniuntur per Animalia habentia dentes serratos bibunt lambendo habentia vero continuos bibunt sorbendo ut supra de animalibus dixi ingeniorum princeps.

C Questum. xxii. Augu. Di. ad eundem. **C** elitem Magistru De lingua. **D**iscipulus.

C Termis.

1 **A**usam ad inferius conuersa trahens aut belizans Diarhia ventris dicunt medici ostendere.

C Responsio Magi ad Dis.

C Comentum.

1 **I**ngua autem est membrum quod tractum est ex carne alba dura et bene mobili et hoc ostendit color et opus eius. Rubedo autem que est in ea ex venis multis est que veniant ad eam et ex arterijs et maxime in inferioriorem partem eius propter quod est ipsa in inferiori parte magis rubea quam in superiori et est materia spongiosa: experientia nobis declarat quod sanguinea sit quia solutio continuitatis ipsius sola curatur in breui cum melle rosato simplici. Inquit Isidorus. xi. etymologiarum lingue a linguendo cibum: putat varro nomen imposuimus. Alii quod per articulos sonos verba ligat sicut enim plectrum cordis: ita lingua illiditur dentibus et vocalem efficit sonum. Lingua est propter saporis percipiendos: et linguas exprimendas ut et phus in. 2. de animalibus. Diarhia sunt blebi propter materiam descendentem a capite que imbibit in spongiositate lingue et in lacertis et ab hoc ingrossat ex sui dilatatione necessario abbreviat. Ideo trahunt. i. balbutiunt. Et Rasys trahuntas vero humiditate innuit complexionis. Et antequam linguas ligatas habentes non bene formant litteras. et dicuntur blebi: et posterius ligatas habentes non bene formant litteram. Diarhia est fluxus ventris cum sola humoris amissione: et precipue quando humores descendunt a capite. Hoc quando sunt trahunt signum est diarhie. Ego de illis fui in pueritia multum: ut in pluribus habundat in ea etate. Et in adulta resoluuntur. serro afforismorum inquit Galenus balbuties in greca lingua diuersa est secundum: balbos diuersas litteras corruptentes. Et ergo rumpentes vocant trahunt: si suo loco variantur. i. qui corrumpunt. et vice sua. e. ponunt appellantur syalos et cet. Blebi multotiens timent vinum et aliquando cerebri debilitatem habent. Et hinc est quod ebrii balbutiunt quoniam vapores vini imbibunt in spongiositate lingue et dilatant et impediunt a natu-

rali sunt. Unde hyppocras i d secretis ait gra-
uitas lingue in iuuentute post eius lenitatem si-
gnificat mortem subitanam. Et quando lingua
est grossa et lata significat ingenium rude quod
multoties notauit et etiam representat humores
flegmaticos i cerebro aut in residuo corporis
existentes. Alii conciliator tranquilans et syllaba
mulatoriens repetens ante dictionis prolationem
melancholie denotat paratum. Lingua motu
contra cta veloci et corruptione verborum repe-
tentiaz causans hominem stultum impetuosum
et iracundum denotat: propter mobilitatem spi-
rituum et caliditatem festinantem prolationem
sine consideratione. Et cum uelut lapis fuerit
pene immobilis piger hic notatur. Lingua sub-
tilis ingenium subtile representat propter decen-
tem materiam scilicet humoris et spirituum cali-
dam et fortasse cholericam complexionem ostendat.
Dicit enim ptholomeus philosophus linguam
longam et rubram sapientiam significare quo-
niam denunciat humores landabiles. In oscu-
lis multum apphendi potest iudi creaturaz qua
si p palinum linguam ab ore emitteret expius
loquor. et hic cognoscitur q uirtus musculorum
uoluntaria est. Lingua alba paupertatem deno-
tat et miseriam ut ptholomeus ait. Conciliator
dixit lingua in naturali colore infecta discrasia
et malam dispositionem denotat maxime ven-
tris et pectoris hec conciliator. Qui habet lin-
guam longam et grossam et rotundam ita ut cum
ipsa possit nasum abstergere talis naturam bo-
uis imitatur ut ego conuinciam meam habere
notauit. Quare est q aliquando gustus corrum-
pitur tenet Hieronymus in de sensu et sclaro q lin-
gua nullaz habet saporem in actu et ideo quan-
do inhibetur in quibusdam humoribus corru-
pitur gustus et similiter est de instrumentis ali-
orum sensuum.

Questum. xliii. Augustini discipuli ad eun-
dem coelum magistrum De significatione
uocis.

Discipulus.

Terminus.

¶

Metaphorice ait philoso-
phus: In uoce autem gravis qui-
des et distensa foris: Acuta autem
et remissa timida.

Responsio Magistri ad Discipulum.

Commentum.

De Aristoteles physiognomizat
ex uoce et ponit duplex signus se-
cundum duplicem uocis dispo-
sitionem: Potest enim uox esse gra-
uis et distensa idest grossa et quali tubalis et ra-

lis ut dicit significat hominem foue. Vel po-
test esse acuta et remissa idest non grossa sed gra-
cilis et talis significat timidum. Cause autem
istarum significationum accipiuntur a complexio-
ne cordis et pulmonis in caliditate et frigidita-
te. Ista enim membra cum sunt calida arterias
vocales faciunt latas et spiritus multos. Pul-
ti aut spiritus in arteria uocali magna faciunt vo-
cem magnam et crassam sicut in fistula lata et ma-
gna fortiter inflata causatur sonus gravis et gros-
sus et econtrario: quando ista membra sunt frigida
faciunt arterias graciles et stricatas et paucos spi-
ritus ex quibus causatur uox acuta et gracilis: si-
cut patet in paruis fistulis ex quibus infusa-
tis causatur sonus gracilis. Et signus istius est
in uiris et feminis gracilibus: quod est propter vi-
rorum caliditatem et feminarum frigiditatem. Et
istud etiam patet per Auerroym quare colli-
geret capitulo de signis temperantie pulmonis
ubi dicit fortitudo uocis sequitur largitate re-
narum: et largitas significat caliditatem comple-
xionis pulmonis et causa est q fortitudo uocis
significat necessario caliditatem: sed complexio
frigida significat stricaturas uiarum alias vena-
rum et debilitatem uocis hec Auerroys: Item
i metaphoricis in alia distinctione inquit phi-
losophus: qui magne uocis fuerint grauius in-
iuriosi sunt et referuntur ad asinos. quicunqz au-
tem anteuocant incipientes in graui et finiunt i
acutum iracundi sunt placati et referunt ad
boues et ad decentiam uocis: quicunqz autem
uocibus acutis mollibus et ruptis loquuntur ti-
midi sunt et referuntur ad mulieres et ad decen-
tiam uocis. quicunqz autem grauius uocant ma-
gnum non perplexum referuntur ad fortes ca-
nes et ad decentiam. quicunqz molle sine tensio-
ne uocant mansueti referuntur ad oues. quicu-
qz uocant acute et ferociter iracundi referuntur
ad capras. Hec de philosophi intentione.
et idem tenet Albertus et Conciliator. Et
Hieronymus de mansuetudinis nostre: Ta-
men magis ample et sub alijs uerbis dicemus
nos aliam rationem quaz adducemus. ¶

mo dicendum est. Quicumque habet grossam al-
tam et sonoras voces est audax eloquens et belli-
cosus. Sciendum est quod vox est diversa a sonito: eo
quod vox est sonus cum ymaginatioe ab ore anima-
lis ad aliquem effectum demonstrandum prola-
tus. Sonus autem est genus quodlibet vide-
licet a sonante procedens quod auditui infert
passionem. Sermo autem est tertius diversita-
tem habens ad utrumque istorum. Est enim sermo
vox articulata et litterata concepta mentis homi-
nis determinans et hoc non competit nisi homi-
ni et paucis que ad hominem habent affinitatem
sicut pinguis et maritus et cetera talia ut ait
Albertus in libro de animalibus et prius secun-
do de anima textu commentum 90. vox est percussio
respirati aeris ab anima ad vocale arteriam: et co-
mentator secundo de anima commento 88. ait
vox vero est sonus animalis proprius et per mem-
brum proprium. Themistius secundo de anima
commento 91. inquit vox est animantis sonus quod
instrumentis et meatibus et officina spirandi attol-
lit: totum habens hinc: quod spiritus redditus per-
cutit aerem in arteria contentum aut ipsas arte-
rias: idque ex proposito id est cum imaginatione ali-
qua aut consilio significandi indicandi aliquid.
Et philosophus in quarto de animalibus ait.
Qui non habet linguam liberam et absolutam
non emittunt vocem neque sermocinantur. Vox
igitur grossa et alta caliditate cordis pulmonis
que et latitudine trachee arterie ostendit et libere
attrahit et expellit aerem sine impedimento. Ideo
sonoras est bellicosus et loquax per dictas cau-
sas. Et dicit philosophus in de secretis secre-
torum. Cuius vero vox est mediocris in subtili-
tate et grossicie est sapiens prouidens verax
et iustus propter oppositam causam. Qui vero est
uelox in uerbis: et precipue si habet gracilem
vocem est improbus: stolidus: importunus et mendax.
Si uero vox fuerit grossa erit iracundus: precipi-
tas male nature. Qui habet dulcem vocem est ini-
dus suspiciosus. Dulcibruidio est vocis indicat
stoliditatem insipientiam et magnanimitatem. Et Ra-
fys ait vox grossa caliditate complexionis: graci-
lis vero complexionis innuit frigiditatem. Loquendi
velocitas calida significat complexionem. Idem te-
net Albertus: Loxius: palemo et phylemo et
etiam conciliator sub istis verbis. Cuius vox est
grossa iracundus et precipitans et male indicat na-
ture: Ratio est inperata caliditas. Festinus in

verbo presertim cum vocem gracilem habet im-
probus stolidus importunus mendax irasibi-
lis nunciatur et omnino prauorum morum existit.
Cuius vox dulcis fuerit inuidus et suspiciosus
indicatur. Rationem in alio loco scripsimus
quia est effeminata: nam vocis pulcritudo stoli-
ditatem et paucam denotat sapientiam et vene-
reos mores sectantem. Et grus quidem vox
aspera inuidum notat et malum in corde reti-
nentem occultum. Humores melancholicos
amplectitur. Cuius vox non anhelitu longo
perficitur vilis significatur propter frigiditatem
cordis et fortasse cum humiditate applicata.
Et qui vocem grauem habuerit sui ventris
seruus existit. Ratio est quia vox grauis pro-
cedit ex debilitate virtutis que non potest expirare
magnam copiam aeris ad mouendum musculos
pectoris a qua procedit ieris et diaphragma id est
non laborat cum ingenio nec etiam motu cor-
porali. Secundum est: quod qui vocem articulando
componunt: et talibus incumbunt multa punit-
iones: tales deceptores reputantur. Qui clamant
a uoce incoantes graui terminantque in acutum
ut boves molles sunt effecius: et ad placandum
prout. Ratio est persepe dicta. Qui assimilant
aliquid animali illi similis existit. qui acutam cum
siccitate vocem promunt versipelles ac subdoli
fore probantur. quicumque uoce molli ac disrup-
ta loquuntur timidus et effeminatus indicatur.
quicumque molliter sine tensione vocat masculi
sunt omnibus relati. Fortiter ac uehementer voci
ferans iracundus est: qui vocem quassatam
et grauem tanquam de uasculo conuassato pro-
munt uelinantem naturam stulti sunt et voraces.
Quorum vero vocis sonus grauis consistens
existit ut oniam aut capratum sit voci propin-
quus stulticius denotat. Exprimentes vocem
tanquam ex commotione pectoris grauem inflexi-
bilem virilem indocilem et magnanimum dno-
tat leonibus attribuitur. Qui tardus et grauem
vocis sonum habent tranquilli sunt et iocundi:
horum quidem iusti et affabiles mores existant.
Qui ut aues vocem prorumpunt prout sunt: et
in venere faciles: et inanes. Vox quidem in-
flata tenuis ac lugubris tristem asperum atque
suspiciosum innuit. Et quorum in nares vox
concurrit: sic ut nares consonent. Loquaces et me-
daces maliciosi inuidi: et aliorum sunt malo
congaudentes et tales ananis naturam imitant

Ego per experientiam pcepi presertim i angelo quodā uoto. Amplius vox uehemens strepēs velut sonas indecenter pntius violentum iniustum in corde odiū gerentē denotat. Vox vero tarda inberem precipitem declarat. Et cuius vox in medio mediocriter i subtilitate r grossicie se habet: sapiens puidus verax r iustus habetur. Et uniuersaliter vox hominis secundum q alicui animalī assimilāt r uocis eorum similitudinem obseruauerit similes mores secundum palemon sequitur. Amplius in omni phylonomia excellētia r defectus vitio referuntur: in medio enim virtus dominabitur. Insurgit questio propter quid in aliquibus est magna r i aliquib⁹ parua: r i aliquib⁹ grossa r subtilis r i aliquibus rauca r aspera. Respondēt aliq r dicūt tres cōditiōes pncipales cōcurrere ad vocē. Una ē virtus pulmonis i pellētis aerē reuerberādo ad epiglōtū aut ad canā pulmōis. Secunda ipso aere expulso iterū reuēberare. Tertia est cāna pulmōis ad epiglōtis vbi reuerberat aer. Quāto igit virt⁹ vocalis ē fortis ad expellēdū multū aerē: r cāna pulmōis ē āpla r magnā copīā aeris recipit tāto vox ē magna r parua. Quāto virtus ē debilis r trachea arteria ē debilis: subtilitas r acuitas vocis procedit secundū virtutē motū r velocitatē aerē. Grossicies vocis pcedit ex tarditate motus. Quāto virtus minus aerē mouet: tāto vox maiore habet subtilitatez r acuitatē. Ideo velocius mouet: r quāto aer magis amplectit tāto vox est grossior ppter motus tarditatē. Vox aspera pcedit ex siccitate canne pulmōis: Et vox rauca ex humiditate supflua que dscēdit a capite ad cānā pulmōis. quē nō pmutit aerē penetrat. equalitas r dulcedo vocis pcedit ex tēperamēto canne pulmōis qzdo nō ē sicca nec humida: r signū ē quod cōplexio cordis nō obstat nisi pportio repiat omniū aīaliū: femine gracioris r acutioris sunt vocis quam masculi excepta vacca vt tenet in quinto de animalibus.

Questiō. xxiij. Augustini Discipuli ad eū / dem Locutem magistrum De phylonomia risus.

Discip.
Textus.
Ristoteles r pauci fecerūt mētiōē De natura risus: in cupio scire ali quid si possibile est.

Responsio Magistri ad Discipulum.

Prima multū delectat risu. **Et** nimius risus quē cachinnus vocamus: arguit paucitātē intellectus. **Quā** ē puerbū vulgari risus habūdat i ore stultorū: ē sentētia 2 anulli poete. **Quā** risu inepto res ineptior nulla: Idē assent seneca his verbis. Fit risus citra cachinnū: abētes splen magnū multū ridēt: r eōuerso: vt aiūt aliq. **Idē** dicit Plidorus in. xi. et hymologiaz. Splen dictus a supplemēto: ex cōtraria pte iecoris ne vacua existeret: quē qdā ē risus cōfactū existimāt. **Quā** splene ridemus: felle irascimur: corde sapimus: sicore amamus. quib⁹ quatuor elemētis cōstantibus integrū ē aīal. **Et** appellatū q sit folliculus gestās hūorē q vocatur bilis. **Idē** qui sufficiētē ridet: benignus ē amicus oibus leniter offēdit r minime pro aliquo sollicitus: r ē apparētis decētie cōparatus boibus sanguineis sen ionialibus. **Si** scilicet ridēt iocūditatē significat r bonā boīs cōplexiōnē: multū gaudent i coitu r pncipue quando oculis ē hylaris. **Quā** in risus vt dicit Aristoteles ad Alexādru reuerētia remouet senectutēqz causā: certe de ipsis nō ē habēda societas: qz igeniū r archani nō bz sedes: bz sunt seruiales secundū quosdā. **Boies** vero q raro ridēt habēt intellectū clarū r fidelitatē vt attestat r scien est q solus homo risibilis ē. **Et** nos expti sumus i boibus virtuosus r speculatiuis ac alta idagātibus. **Quā** vidimus eē summā cogitationē q remouet risu. **Idē** q multū ridet nō cogitat r nō facit discursū. **Dicit** qdā. cui⁹ durus est risus sagax igeniosus tenax r studiosus illius artis quam exercet: r iracundus r supplantator efficit. q alta uoce ridet cū quodā strepitū inerecūdus est. qui sine cā ridet: r i ridendo sepe iussit vel osculat aut torquet caput significat boiem variū inidū cito credentē r uerribilē ad virūqz vt dicūt. **Et** Lociliator ait. **Ridens** qdez cū iussit aut difficultatez spirit⁹ patit inerecūdus r tyrān⁹ indicat. **Hoc** nos pbanimus i pncipe quodā. **Dicit** cui⁹ bucca ridendo torquet cū derisiōe alterius significat boiez arrogātez falsū iracūdū. anarū et mēda cez r pdirorem. **Quis** bucca sepe subridet significat malū animū r pueras cogitationem ermendaciū. **Et** tales uniuersaliter sunt maliciofi r simulatores r nō est cōfidendū de eis.

et precipue quando coniungit cum accidentibus animi. Et si cilia eorum nebulantur sunt interfectores hominum fures: et prodones: ut notauimus per sepe. Subridere semetipsam loquendo famitatem insinuat. ut vidimus in quodam coteraneo nostro. Et reor in illis qui phobos se esse putant tamen melancholiam inensam dominari: ut in primo libro capitulo de iracundo scripsimus.

Questum. xxv. Augustini Discip. ad eundem de Locutione Magistri De anhelitu. Discip.

Textus.

1. Anhelitus Si aliquid importat dicatur.

Responsio magistri ad Discipulum.

Comentum.

Anhelitus multum arguit habundantiam spiritus et e converso. Cuius causa est duplex: aut ex penuria pulmonis aut ex vitio toracis. Et ideo animal multi flatus est multe fortitudinis et multum potius ratione caliditatis resolutionis humidum et praesertim toridum. Anhelitus ordinatus inter magnam et parvam mediocritatem existens quiescit cordis et hominem placatum denunciat. Sine causa quidem suspirare et gemitus diu et alte exprimere melancholiam futuram maximamque testatur. Cum et spiritus interfecit ordinatus existens et demum cum angustia perditur est et gemitu cogitatione et agonia de seipso significat: et aliqui malo imixtum esse praesertim si caput quatit. Siquidem cum gemitu oculos torse deducit iam dolet quod in anima concepit inest. Atque modum quo illud valeat perpetrare. Anhelitus cum rugitu quodam in naribus ampliatione emissus feritatem grauemque iracundiam brutalem et impetuosam denotat: quod et passioni refertur. Quibus spiritus perturbatus et spiritus existit ac si cursu vel aliquo foris laborauerit accidenti impetuosi sunt atque iracundi. Cum quidem breuis et spissus fuerit anhelitus ac valde decidens interceptus timidus indicat. hic et ibecillitas qui antequam cum suspirio et vultus quadam pietate atque clementia destituit amore talis heros ligatus vocatur. Et prius ad Alexandrum ait. Cum videris hominem frequentatez in te visum et cum respicis coteret et ex hoc erubescit et maxime si inuitus suspirat: et lachryme appareant in oculis eius: hic diligit et timet. Si vero sit dritam erit inuidus et coteret te. Anhelitus alius interfectus

cum gemitu simili dolorem et tristitiam denotat in amissis. Dicit quidam medicorum illustres spiritus per os et nares frigidum exeuntem propinquam mortem innuere. Alit quoque Pholomeus philosophus. qui sepe flet ex nihilo semper erit pauper.

Questum. xxv. Augustini Discip. ad eundem de Locutione Magistri. De natura et proprietate menti. Discip.

Textus.

Entum prolixum nimis: iracundum et turbatum animum denotat raro tamen pietatez declarat.

Responsio magistri ad Discipulum.

Comentum.

Causa quod physionomia et chymotomia magis manifestant per experientiam quam ratione. Aliqua in adducere possumus in principalioribus membris: quod dant materie magnitudinem et puritatem a principio generationis. Mentum dicitur quod inde mandibule oriuntur: vel quod ibi inunguntur ut et Isidorus. Mentum igitur prolixum ostendit exuberantiam materie et ratione caliditatis nimis elongat. Iam sunt iracundi asperi et crudeles ut et palemon et constantinus. Qui parum et breue mentum habent viri sunt eo quod preceptis virtutis imites et iusti sunt. hoc. n. palemon ad serpentes refert. Si vero in rotundum desinat mentum mulieres metes et animus indicat. hoc. n. est signum femineum ut dicit Diabagoras. Et si sub mentum est copia carnis et ad gulam porrexit luxuriosum maximum attestat: ut in primo dixi. Caput de luxuria precipue si vtrique fovea repiat. Alius autem mentum est comensuratum secundum aliquam sui partem ad quadraturam accedens. Atque si longe prolixum descendat ad mentum dolis affuetam mentes ostendit: ut hic quidam maximus gallus hodierno die princeps auaricie et qui omni malicia plenus est (ut cuncti ex illa natione predicant) precipue ad fraudes et dolos. Si autem in diuisione media non nimis in profundum depressus est: signum veneris ibi erit. apud homines talis habebit gratiam. Exprimuntur etiam in pluribus quod sunt lasciuia cum meretricibus et aliqui cum cynedibus agentes et patientes. Sunt aliqui qui habent foveam latitudinalis et per equales lineas. id est per longitudinem: quod magis corroborat dictum nostrum. Mentum quoque acutum et subtile carne nudatum significat hominem audacem de-

dignosaz vt dicitur. **A**d dñm ennu vt labia sunt q
si i valle significat rudes igenio: r pessimū i mo
rib⁹ r ifidelitate: r aliqui sunt fures vt aiūt nisi
senectus hoc causet pp amissionē dñi. r phūs
i 3^o d aialib⁹ ait minus caluescant hñtes men
tum bipartitum.

Questum. xxvii. Augustini discipuli ad eū
dem Coeliem Adagm. De natura barbe.

Textus.

Icas mihi si barba in homine
d habet significatam in moribus.
aut si ad pulchritudinem a natu
ra fabricata est.

Responsio Adagistri ad Disci.

Commentum.

Arba in homine oritur in man
dibula inferiori que ascendit ver
sus tempora pp calores r humo
rem qui reflectunt ad ipsum ab
anteriori pte capitis extracta a testiculis qui sp
ma maxime trahunt ab illis locis: cuius signū
est qz yene spermatice p illum locum descen
dunt vt patet etiam in illis qui laborant nimis
in coitu: nā facies eoz patit. **F**emine vero que
non habent testiculos nisi debiles valde non
habent barbas. **Q**ue autem ex eis calidiores
habent testiculos habent aliquid reflexi a loco
vñ potissimum spma trahit: r hic calor reflexus
trahit secū hūidū ex quo generat i eis pili bar
be rari: hoc ē illis q vñt nimis coitu: **N**ō corpa
sanguinea q hñt barbā rarā r mēsuratā argui
mus aial petens coitū pp dñiam caliditatis. r
humiditatis. **B**arba nascit viro vltro. xiiii. añu
paulatiz de die i die: r tunc nascit femur ex se
xū. **E**t ē sciēdū q tales pili pcreant d supflui
tātib⁹ cibo: pp fumositates: q supascendunt
vsqz ad pres maxillaz velut fumus ad forami
na camini r cuz āpli⁹ nō inuentāt mear⁹ aptos
qb⁹ bene valeāt supius ascēdere sic idē exeūt i
modū piloz q dicunt pili barbe. **C**olor barbe
aliquē representat qūitates r qūitates humoz. **I**n
nunqz vidī barbā eburneā qz humor flegmatī
cus nō est potens ad generādū pilos in colo
re simili pp priuationē caliditatis elenātē māz
agruā ad generationē piloz. **A**ligs pōt dicere
videm⁹ aliqui feminas barbatas r tamē sunt
flegmatice plexiois: **I**stū dñgūt qz humo
res sunt ita sabiles q ex natura calidi sunt: q

ex eis quoqz oriunt pili aliquādo i maxillis r
pprie circa os vbi magis habūdat calor r bec
mulier dicit esse barbata. **S**ciendū ē q talis
mulier est valde luxuriosa pp calidā r humidā
sui pplexionē est ergo fortis nature r vinilis cō
ditiōis. **M**ulier vero bene nuda a pilis r pē
pue circa os fin physiōnomiā dicit esse bone
cōplexionis. s. timida: pauida: verecunda debi
lis mitis r obediēs. **I**nsurgit enigma pp quid
viri barbescant r nō mulieres r est **B**uilielm⁹
narice. **A**d dubiū est dicendū qd cū qritur
cur viri r nō mulieres barbescant: pōt bec sum
mi a cā efficiente r a materiali: r a finali: qz est
ad ornamentū: qm. n. in omni genere mascu
lus est pulchrior femella: r ē ad defensionem
maxillaz qua gdez defensione mulieres non
tānz indigent sicut viri: eo q sensus tact⁹ plus
niget in viris vnde in alpa hyeme vadunt nu
dis pedib⁹ r capib⁹ sine aliq lesiōe: qd nullo
mō possunt facere viri: pōt etiā reddi rō a cā ef
ficiēte r materiali: qz. n. masculi vniuersaliter
sunt feminis calidiores iō in marib⁹ sum⁹ qui
pilo: est materia magis augmentat qz in mu
lierib⁹ quez qz nō sufficit dsumere expellit per
duo loca. s. p caput r barbā. **Q**ui qdē sumi in
mulieribus qz nō sunt rati sicut in masculis: ex
pellant solū p caput: r signū pdictoz ē qd vi
demus aliquādo mulieres calide r hūide cō
plexionis barbescere: r ecōuerso videm⁹ i mas
culis frigidis r siccis qd parū barbescunt. **E**n
nuchis. n. nō crescit barba qz ista membra pdi
derunt calidiora q calidos humores r fumos
q piloz est materia sunt generata. **E**x pdictis
p3 q barbe spissitudo r vniuersaliter pilositas
magna caloris r humoris substantialis r natu
ralis rigoris est indicia. **D**icendū est q cuz
pueri sint calidi r humidī tamē nō barbescunt
qz fumosa supfluitas q capilloz r piloz est ma
teria transit in eoz augmentū r nutrimentū
put bec oia patent p cōstātūz. **Q**uāūz igit ē
copia caloris tānū est multitudo piloz. **V**nde
cauendum est ab illis qui nimis abundāt i ma
xime quantitate piloz r pserim quando com
plexio est adusta. **N**ane r precipue ab illis q
habent barbā rubrā qui indicant catenāz
adustionis r caliditatis: sunt enim luxuriosi
deceptores mendaces r cumulum precipuum
vitiorum. **Q**uāis barba est bene ordinata sine
composita significat hominem bone nature r

rationalis conditionis: et omnia secundum cō-
fancum et datos mores producte et econuer-
so de illis qui habēt barbā male cōpositā
ut patet i eunucis: qui postq̄ perdiderūt ābos
testiculos valde transmutāt a natura virorū
in naturā mulierum ut tenet phylosophus in
xi i. de animalibus. Et in tertio dicit ipubes
castrati non barbescent. Ego vidi ut plurimū
illos qui ferunt barbā longā deuenire ad
melancholiā seu ad sanitates. Videmus
lenones nostri temporis propter sacramenta
eorum ad aliquā vindictā habere barbā
longā et in processu temporis cōmittere erro-
res et eos esse interfectos seu suspensos: non ē
maior via ad celandum dolum q̄ ista. Co-
gitam multos qui ferunt barbā prolixā in
breui tēpore p̄cipitari et miseris opprimi tēpe
meo p̄cipes fuerunt expulsi a dominio suo.
De barba que habet caniciem idē iudica-
mus quod de capillatū diximus quia natu-
ra eorū propinqua est femelle. Caueatis igitur
p̄cipes ab hominibus portantibus ba-
bā longā: quia passiones anime nō possūt
ostendere facies eorū: nec transmutationem
colorum. Ideo deceptiones eorū latet. Nisi
consuetudo regionis fuerit ut sunt medi aut
greci propter generales influxus celorum qui
inducunt novos mores et indumenta: ut nota-
ui de ti et potentia magne cōiunctionis vltime
p̄cedentis iouis et saturni cōuenientū: que
fuit anno domini Millefimo quadringentesi-
mo octuagesimo quarto sub vltima signis corpū
decimouari effectus suos generaliter continy
at vsq̄ ad annum domini. Millefimo quin-
gentesimo quarto. die. x. Junij. Huic p̄fuit
mars qui in his viginti annis denotauit bella
cedes: regnorum enersiones: populorum tur-
bationes: novos reges: et noua principum do-
minia prodinones: dissimulationes et menda-
cia: tales etiam mars proprie preparando dis-
posuit: velut contentiosos periculosos: violen-
tos deceptores: sanguinolentos: imperiosos:
principalia querentes sibi per fas et nefas po-
testatis insignia: ignitos animō et mentis ardo-
re preposteris. Disposuit his gallozum Rex
ad submersionem Italie ecclesiam dei ut vide-
mus in manibus impiorum sacerdotum esse.
Cardinalesque ministratores sunt Regis et
daciū armorum origo deceptionum omnium

Filijsq̄ eorum nominantur publice et palam
sub nouis dominis: noui seductores promul-
gatores legum nouarum: ut diximus in capitū
lo oculorum. ypocrisis et seductiones: et p̄ci-
pue synagoge melancholicorum cum prolixis
barbis: ut dicemus in tertio libro in capitūlo
de saturno. Quenerāda et veridica astronomi-
ca disciplina. Ignari quidam theologi excla-
mant ad ignarum vulgus vilipendentes celo-
rum effectus lucri auidi. Ignorantie carerū
non ne experientia est magistra rerum. Sed si
nos recte contemlemus effectus supernota-
tos palam Astronomi periti sunt semidei: nū-
cijq̄ nature. Nec eo inficias multos huius scie-
tie sectatores esse: qui dum non habent intelec-
tum ad siderum cursus contemplandos aptū
minime vera iudicare possunt. Hi tales e nu-
mero Astrologorum eiciendi sunt: idq̄ cōfir-
mo. Sed quis ignorat perissimum et excellū
mathematicū Dilectū Mariam de Naua-
ria Ferrariensem: et in felicissimo Bononiē-
si gymnasio publice magna cum veneratione
proficientē in suis quos annuatim condidit in-
diciis: ne tantillum quidem delirasse. Sed ad
libellam cūtra que p̄dixerat accidisse. Hoc
sciunt omnes. Hoc etiam litterarum rudibus
compertum est. De cuius laude arbitror me-
lius esse tacere q̄ pauca dicere. Sed hoc con-
cludendum est Dominicū Mariam vere
hac nostra tēpore astrologiam de celo in ter-
ram deduxisse.

¶ Questū. xxviii. Augustini discipuli ad eun-
dem Locutem magistrum De significationi-
bus colli.

¶ Discipulus.

¶ Tertius.

¶ Aquit philosophus in metha-
phoricis. Quicūq̄ collum gros-
sum habent fortes sunt secundum
animā: et referunt ad masculinū
genus. quicūq̄ autem subtile habent ibecilles
et referuntur ad feminē. quibuscūq̄ collum
grossum carnosū est iracundi referunt ad tau-
ros iracundos. quibuscūq̄ autem est bene ma-
gnū nō grossum magnanimi referuntur ad leo-
nes. quibuscūq̄ est collum longum subtile ri-
midi referuntur ad ceruos. quibuscūq̄ autem
breue valde dolosi et insidiatores referunt ad
lupos.

Physionomie.

Responsio Magistri ad Discipulum.

Commentum.

Lias q̄ collum aliquando sumitur pro toto coniuncto capiti in anteriori et posteriori parte. Aliquando vero sumitur pro parte posteriori in diametro ubi situantur aures. Et ista pars dividitur in duas partes. Pars magis propinqua capiti dicitur cervice scilicet summitas colli ubi nervorum origo collocatur. Et etiam cervix sumitur pro toto collo apud quosdam: ut inferius accipitur. **Physionomi** vero distinguunt in iudicijs collum et cervicem in posteriori parte. In anteriori autem parte guttur siue epiglottum et gulam tamen secundum philosophum capimus pro toto coniuncto. Dicit **Ysidorus** libro undecimo cap. primo. Collum dicitur: q̄ sit rigidum et rotundum ut columna baiulans caput et sustentans: quasi capitulum: cuius anterior pars gula vocatur posterior cervix. Et primum dicit quod habentes collum grossum non ratione carnositatis sed ratione magnitudinis ossium et nervorum sunt fortes et referuntur ad masculinum genus secundum mores anime intelligit: q̄ masculus in suo genere habet collum grossum et vinidum: non curvum nec valde longum quod significat calidam complexionem et audaciam. Secundum signum est quod habentes collum longum et gracile femininum est. Quando est grossum et vinidum: ut diximus: arguit fortitudinem cerebri: et per consequens caliditatem cordis sicut sunt homines in specie sua. Longum et gracile oppositum ostendit sicut disputavimus in primo libro. Tertium est quod habentes collum grossum ex carnositate et non ratione magnitudinis nervorum et ossium et ut addit **Rasys** durum et forte sunt iracundi: et referuntur ad apparentem convenientiam in tauris iratis et provocatis qui tunc precipue talem dispositionem habent colli. Et ut addit **Rasys** tales sunt etiam in factis suis festini. Quartum est quod habentes collum satis temperate magnum non ratione carnositatis: sed ratione nervorum et ossium et etiam temperate longum sunt magnanimi et referuntur ad leones. Et istud precipue verum est quando caput et collum proportionati sit sic q̄ sit etiam temperate magnitudinis: ut enim dicit **Constantinus**. Forma capitis si fuerit temperate magnitudinis: et cervix

aliquantulum grossa bonitatem significat complexionis et dispositionis. Si vero caput parvum fuerit et collum magnum abundantiam materie significat et eius superfluum: et etiam virtutis informitatis defectum. Et huiusmodi caput ut dicitur a dolore multo et cephalica passione fatigatur. Quintum signum est quod habentes collum valde longum et subtile: ut dictum est: de pardali sunt timidi: et referuntur ad cervos. Est enim cervus animal valde timidum: et hoc collum valde longum: et parvum respectu sui corporis quantitatis. Tunc si quis collum hoc gracile et longum et erectus incedit non est tanta timiditas in hominibus ut in cervo. Ultimum est quod habentes collum valde brevis sunt dolosi et insidiatore: et ut dicit referuntur ad lupos: qui ut dicitur. xlii. d. aialib. habent colla grossa et curta in quorum spondilibus est magna fortitudo. Et de dolis et insidiis eorum satis dicitur in libro de proprietatibus rerum. Et istud signum sumitur etiam ex more apparente in hominibus et brutis. Insidiantes enim homines colla contrahunt et abbreviant. Istud etiam faciunt bruta sicut patet de gatto insidiante mure. Et ita similiter de alijs. Et si vis alius scire recurre ad librum animalium et indagando eorum normam et naturam in diversis speciebus animalium et hominis etiam proportionem videbis. Dicunt aliqui q̄ collum longum significat pedes longos: et gracile graciles. Cervix igitur concava et depressa debilitatem nervorum et egritudines denotat secundum coniunctum. Cervix vero multa carnositas significat mendacium bacchanarios pessimos: mediani autem bonitatem attestatur. Cervix autem que iuxta caput est cum fuerit capillosa fortem et animosum indicat: quia est signum caliditatis. Cuius cervix longa est et tenuit meditare maliciam indicat. Tunc ena non nulli stolidum imbecillum timidum et sonorum garrulorem ostendere. Nasta vero cum quadam prolixitate non valde carnositas fortem denotat et animosum. Dura quidem et fortis iracundum festinum et indocilem significat virtutem animi et humanitatem negantem ad talem operationem dicant concurrere. Cervix autem soluta que quasi decidere videatur: invalida nocentes: et insidiosos demonstrat. Collum quoque nervis apparentibus et incompositum ineptum testatur: et indocilem declarat. Ex quibus cir

ca nodum colli nimis existunt cœclusa idest dē
sa scilicet carnosā: et sunt illi qui habēt spōdile
eminētē motus colli ē difficilis sensu et nō sunt
perfecte poniri. i. exerceri. Et sunt sine igenio
i bonis operibus: tñ i nebandis obtinent pri
cipari sicut i alio loco exposuimus. Apo
statas qdē et principes notant qz colla eorum
nanquā ad dextrum et sinistram sine residuo
corporis inuehant: et tales dolosi sunt bilin
gues simulatores et omnibus vitijs pleni repe
riantur. Qui hñt contrariuz sñu iudicabis, ba
bentes autem collum lōgum cum vastitate ira
cundi et indociles existunt subus comparati.
Qui colluz grossum et carnosum cum quadam
breuitate habz stolidus magnusqz comestor re
putatur. Cū aut inter coniunctionē spatulaz et
colli originē qdā fuerit eminentia vt nodoz ex
crescētia aspera supbos insolētes tales esse ple
rumqz notant. Cernix vero declinata idocilem
dicunt denotare. Nimis autem erecta: non so
lum idocilem verum etiā et insolentem contu
macemqz ostendit: admonitiones nequaqs su
scipiens. Rigida quidem et tanqz defixa sumi
liter indocilem et insolentem demonstrat: quo
signo et stulti plerumqz notantur. Cuius qui
dem per fixam et mobile discernitur differētia
si quidem mobilis plus stulticie comparatur.
Si vero firmat: indocilitatis est signum: vt a
iunt: et de autem contingat errare: sunt enim q
cernicem se confricantes et tunc in modicuz ca
put huc et illuc contorquendo eorum pandunt
stulticiam vt patet in vno nobili de ciuitate: ta
men multotiens ex se subridet et loquitur: test
enim propria flexe cernicis stulticia. Cum vi
deris cernicis fluxum cum aliqua labioz co
tractione risus et oculorum extra ordinem gy
ratione aliquam inconstantiam in sedendo et i
stando et vocem tremulam effeminatam et ma
lorum inorum denunciat. Cernix retorta supe
rius insolentem imitem significat et inanem.
Ad pectoris partes cernix flexa consistēs ani
mum planuz cogitationibus designat: occupati
interdum tamen parsimoniam: et interdum ma
lignitatem ostendit. Variatur cernix secunduz
annexorum membrorum ligationem. Cernix
si in partem declinauerit sinistram stolidum et
Chinodum idest caninum significat vt testan
tur. Solida et vasta cernix siue longa: que et dif
ficulter flectatur: rapaces insinuat: qui ad mar

tigoras refertur. Collum obliquum p latum /
dinem corporis a dextris aut a sinistris deno
tat dolosos: loquaces sagaces: et infideles vt is
vernaculus philosophus. Et hoc ego etiā ex
pertus fui multotiens. Caueas te penitus ab
obliquitate colli cum contractione sua in scapu
lis: Tales namqz maliuoli sunt simulatores et
inuidi et fraudulentes cum summa ypocrisia:
vt patet in fratribus obseruantinis et in multis
alijs melancholicis quos ego notavi. Colluz
autem medium habentes ad omnia virtutum
genera preparantur. Et hec de collo Augusti
ne mi tibi dicta sufficiant.

Quæsitū. xxix. Augustini Discipuli ad eū /
dem Locitem magistrum De significationibz
clauis colli. Discip.

Textus.

Quid philosophus in metaba
phoricis. Quicunqz eaqs sunt
circa clauem colli bene solubi
lia habent sensum non bene so
lubilibus enim existentibus circa clauem col
li facile sensum non mobilem recipiunt: Qui
bus vero circa clauem colli conclusa sunt insen
sibiles sunt: difficiliter enim solubilibus existi
tibus his que circa clauem impotentes sunt re
cipere motum sensum.

Responsio Magistri ad Disci.

Comentum

It magister ingenii physiono
mizat ex dispositionibus eorum
que sunt circa clauem colli appel
latur autē clauis colli nodositas

siue spondilis colli que primo apparet supra
spatulas vbi scilicet spatule et collū continuat.
Ponit autem circa hoc duo signa. Primum
est qz habentes spatulas distantes bene et de
center a clauē collis: et non nimis immediate
ei coniunctas sunt bone nature et sunt boni
sensus: et per consequēs boni intellectus. Et
reddidit rationem dicens: Spatulis existiēti
bus bene solubilibus idest distantibus satis a
clauē ita quod spacium sit inter eas aliquale:
Homines scilicet recipiunt facile idest facili
ter motum sensum idest facilliter expedi
te sentiūt vel vt bec lra. Ipsi recipiunt hoc est

Physiologiae.

habent nomini idest sensum siue potentia senti-
tiua facile mobilem: id est facilliter reducibilem
de potentia sentiendi ad actum. **L**u. n. motus
et sensus a capite et cerebro toti corpori per virtu-
tem sibi a corde transmissam ut dictum fuit in alio
loco deriuatur per nervos a cerebro et spondi-
libus colli ortum habentes sicut enim dicitur
in libro de proprietatibus rerum collum istuentia:
virtutis motiue et sensitiue recipit a cerebro et re-
cepta ad inferiores corporis partes mediantibus ner-
uis transfundit. **I**sta autem transmissio virtutis sensi-
tiue et motiue non fit per partes anteriores quam gula ap-
pellatur: sed fit per partem colli quam dicitur cervix sicut patet per
etymologiam nominis: dicitur enim cervix quasi cerebri
via secundum **I**sidorum. **Q**ui ergo via nervorum per quam
virtus sentiendi communicatur et mittitur cordi a ce-
rebro: et etiam via per quam cerebro mittitur a corde
calor reparatur in quantitate et qualitate cum quo virtus
sensibilis operatur secundum quod convenit unicuique sen-
sui: eo quod non cum quocunque calore virtus sensibi-
lis operatur: ut videtur **A**verrois secundo colligitur causa
de instrumentis instrumentorum: sensum ut etiam fuit
allegatum. quoniam igitur iste vis sunt bene late spiritus
sensibiles qui corpori a cerebro mittuntur habent faci-
lem transmissum eo quod nervi ipsos deferentes non angu-
stant: nec per stricturam operantur. **E**t similiter ca-
lor a corde cerebro transmissus ut cerebrum debi-
te faciat operationes suas etiam liberum habet transmissum: et
ita istis visis satis existens sequitur bonitas vir-
tutis sensitiuarum. **I**stud autem fit quoniam spatula a cla-
vibus colli satis distat quare sequitur quod habentes disposi-
tiones talem sunt boni sensus. **E**t secundum hoc
ita littera potest adhuc aliter exponi satis cognite sic
tales recipiunt facilliter motum sensum. id est spiritus sen-
sibiles disponentes sensitiuas virtutes: ad hoc
quod possit moveri a sensibilibus et precipue calore
a corde cerebro transmissus disponens cerebrum
ut virtutes sensibiles ab eo debite perveniant mo-
tu in quantum mobile facile. id est eo quod dicta motina
sensum. id est species sensibiles: et calor obitus sunt
facilliter mobiles cum via ipsorum per stricturam aliqua
non impediatur. **D**einde ponitur secundum signum quod su-
mitur ab opposita disparte ad primum et patet ex pre-
dictis. **I**n intelligendum est cum ageris ad propor-
tionalitatem: et hec de clavi colli tibi sunt satis.

Questum. xxx. **A**ugustini discipuli ad eun-
dem coelum magistrum **D**e significationi-
bus spatarum. **D**iscipulus

Terminus.

Quibusque spatule bene solute
sunt: liberales sunt: secundum animam
referunt ad apparentes formas: quod
convenit apparenti forme liberali-
tas. **Q**uibus vero difficiliter solubiles con-
sultae
illiberales referuntur ad apparentes convenien-
tiam. **I**tem quibusque musculi sunt bene eminen-
tes: et spatule fortes secundum animam referunt ad
masculinum genus. **Q**uibusque musculi ibecil-
les: et inarticulati molles sunt secundum animam re-
feruntur ad femininum genus: hec dico quod de pe-
dibus et coris.

Responsio **M**agistri ad **D**iscipulum.

Commentum.

Item **P**hyssionomizat ingeniorum
princeps de dispositionibus spatule.
Secundo maiora ex quibus cum alijs
minoribus componitur humeri siue

spatule. et dicunt spatule ad modum spatule siue
scapule ascendendo dicitur inter scapulum spatium quod
inter scapulas est. unde et nominatur: pale sunt dor-
si dextra levaque eminentia membra: dicta quod in-
lucendo eas primus: quod greci palin dicunt ut
scribit **I**sidorus ponit autem duo signa de ipsis
Primum est quod habentes spatulas bene ad invicem
distantes sunt liberales quales sunt spatule in leone
Et dicit quod istud signum accipitur a forma apparente:
quod liberales et largi apparent in largiendo lani et
diffusi. **E**contrario habentes spatulas diuturnas et quasi
ad invicem confusas. id est confusas sunt parci et illi-
berales et isti referuntur ad apparentes convenien-
tiam nihil enim dare volentes circa spatulas se con-
stringunt: sic exponitur **B**erthelmus: **E**t etiam quod mus-
culus ex carne et nervo et ligamento componi di-
cimus: **I**psi quoque voluntariosi motum sunt in-
strumenta: quorum figure secundum suorum diversita-
tes locorum prout eis necesse est diversificantur. **P**lu-
res autem ex eis ita carne sunt circumvoluti ut pene-
dant usque ad suas inferiores partes et extremitates
Musculus et lacertus idem sunt: sed dicitur muscu-
lus ad formam muris: et lacertus ad formam lacer-
ti. **S**unt enim ista animalia ab utraque parte gracilia et lo-
ga salus versus caudam in medio autem grossa. **T**ra-
et musculi siue lacerti siue pulpa et est caro siue
pinguedine: dicta quod palpitet: refertur enim sepe habere
plenius et visum vocant: propter quod glutinosa sit
Ideo vulgus appellat lacertos pulpas.

Mult igitur dicere philosophus spatule musculose id est carnosæ seu pulposæ cū eminētia carnis referūt ad masculinitatē: qz d natura masculinū ē hūc inatā caliditatē fortē: et de ratiōe calidi ē angere mēbroz formā secūdu oēs diame- tris. Spatule ergo grosse et late significāt calidi- tatē. Robur existit in nervis et ossibus. quādo igit musculi sunt bene carnosī necessariū ē ossi- um et nervoz fortitudinē adesse: aia cōiuncta in tali habitudine pōt exercere fortes actiōes. **3o** dixit Rasys. Spatula lata bonū indicat itelle- ctū. **4o** p. qd ex latitudine spatulaz indicātur musculi lati et robusti q pcedūt ab origine for- tis: q ē i cerebro vbi ē initium nervoz et sedes ani- me. **5o** de necessitate seqt fōra capitis capax ad habēdū bōitatē sensui. Musculi ibecilles et inarticulati. i. nō bene cōplexionati et cōposi- tiōati. i. q spatule sint opresse: et fortasse cū mol- licie carnis ostēdūt flegmaticā cōplexionē con- trarie nature: qd dicitur ē: et si ē sine mollicie idē iporat. vñ Rasys spatula subtilis: sensus. i. in- tellectus ostēdit paucitatē. **6o** Semine tēpore nro pp idumēta bestialia cōstringūt spatulas stric- tiōe tali qd causant vel formāt qsi formā vulue in posteriori pre ipsius spatule. Et abstergunt cū aquis et alijs famitib. Et sic ē faciūt viri magni pēi: et pēipue galli et itali. **7o** dico vi- ros s; potē seminarios. Ideo doleo italicā re- gionē sic gubernatā esse cū abenis leporinis vt exhansta sit a gallicis regibus: sine impulsu plio- rū: nā vt lepores timidi fugiūt canes nō mor- dētes ecclesiasticoz gratia. Ad ppositū dixit Rasys capitis spatule eleuatio valde elōgata stulticiā significat: qd Aristoteles dixit Alexā- dro signū asperitatis et ifidelitatis existet. **8o** vñ qz vidi gibbosos bone nature: quimo pfidi sūt et maligni sūme: et sunt radices oīz deceptio- nū. Sagaces supplātañt: et hñt sublime igeni- um i nephādīs actiōib; et ipossibile ē eos hūc actiōes laudabiles: qz aia cōnexa i habitudine tali seqt retrogradā formā: qm vt plurimū me- lācolica ē. Cauēdū ē igit i oī tēpore ab obui- tiōe et societate hoīs ifortunati p opus nāe su- pioris: velut ab hoīe cui diminutū sit aliqd mē- brū organicū. vñ maxim⁹ igeniosus i d secretis secretoz ait. Canē et pcanē ab hoīe ifortunato et diminuto i aliquo mēbro sicut cauēdū ē ab ini- micovñ ē puerbū. Canere a signatis: et alibi in hoīe signato i aliquo mēbro nō pfidas. Et hic

ē qd pbūs vii. politicoz penultimo cap. ingt De reseruatione autem et alimento genitorū sit lex: nullum orbatum id est monstrum aut di- minutum nutrire propter multitudinem antez puerorum ordo gentium prohibet nihil reser- uari genitorum: oportet enim determinatā esse multitudinem pnerorum procreationis causa. Si autem aliquibus fiant propter hoc combi- natus: ante qz sensus insit et vita fieri oportet abortum. **1o** hic philosophus intelligit q aia se- quitur formam corporis ut in secundo de aia Et secundo priorum et in methaphoricis et q ex corpore male organizato non possunt cau- sari actiones laudabiles: ut sepe dictum est hic loquitur phsyionomicē: et ut sit clara: et nō con- fusa lex ad bene esse et viuendum: cum cōueni- enti norma vt pertinet ad pollicitā. Et postea dicit q impedit ordo agrius puerorū quia ex nimia exuberantia ipsorū fit confusio ad bene esse: ut dixi. Et si pater familie filiorum copā habet quam non possit nutrire conueniens est causare abortum ad euitandum nimium ma- lum. Ego cogitavi multoties et vidi qd pater familias non potuit nutrire filios et propter in- digentiam fuit fur et predo: et ita filius enenis se propter genitorum et genetricis auxilium: Et confessi sunt ad torturam. Tamen qui- dam ignari theologi exclamant in pulpitis eo- rum contra Aristotelem et nō intelligunt quid dicant: quia philosophus non dat preceptum conarium imo persuadet in causa necessitatis ad perficiendū regulā i miseria ut inuenti pate- bit. Et uernaculus pbūs ait.

Ben se voria plicar li cinghi rami

Adetendo el primo fra le do piu apresso

Dicendo hor toi poi che tanto mani

Poi laltre cinq del sinistro tronco

Moltare inuerno gliocchi de li stello

Chi mai si fida in rosso gnercio e cionco

Mult concludere qd nullo mō est cōfidēdū in feminis et hominib; rubeis et strabonibus aut monoculis et etiam gibbosus et rario alle- gatur in eodem libro. dum ait.

Quando tu vidi quisti zoppi e glombi

Impio so el segno de la parte

Et anche quisti cū li flexi lombi

Defecto corporal fa lalma ladra

In pegiorando dicon le lor carte

Sonno superbie de la mala quadra.

apostoli
Cp. male
m. 10. 11.

Canē ab
m. 10. 11.
m. 10. 11.
m. 10. 11.

quit inco
ad passi
mirat a
dicat in
tenet in
est. Et d
et dolo
lationem
bonam
cendum
ficut in
habent
referre
linum
sione di
lus femi
dicēdo
in eo vis
accepit
a mollic
mutata
ritadine
separant
eris min
repugnā
petere: at
Intendi
et distorti
Deinde
cere qz
et etiam
xionem
tarum ele
sculinnu
conuenie
femina in
guinus
sione sex
ad congru
uerso men
positiona
in primo
commen
nam nece
que fit ex
virtutis
do virtus
in natura

Physionomie.

Item philosophus in methaphoricis inquit incommensurati astuti vel dolosi: et referunt ad passionem et femininum genus. Et hoc sumitur a corporalibus commensurationibus quasi dicat incommensurati sunt dolosi et uersuti ut tenet in de secretis secretorum sicut preteritum est. Et dicit si enim incommensurati sunt astuti et dolosi: **C**ommensurati iusti erunt et fortes. Relationem autem commensurationis ad corporis bonam motionem et bonam necessitatem reducendum. Sed non ad masculinum et femininum sicut in principio dictum est. Bene autem se habent omnia signa quecumque predicta sunt referre ad apparentem convenientiam in masculinum et femininum hic enim perfectissima divisione diuisa sunt. Et demonstratur est: quod masculus femina iustior et fortior est. Et universaliter dicendo melior. Ideo vir nuncupatur quod maior in eo vis est quam in feminis unde et virtus nomen accepit: siue quod vi agat in femina. Mulier vero a mollicie tanquam molier detracta littera vel mutata appellata est malier. Viri quoque enim fortitudine et imbecillitate animorum vel corporis separantur sed ideo virtus maxima viri: mulieris minor: ut patiens viro esset. Sine feminis repugnantibus libido coheret viros aliud appetere: aut in alius sexu promere nec ysidorus. Intendit philosophus quod monstruosi defectuosi et distorti etiam mali in anima sunt: et vitandi. Deinde cum dicit relationem autem. Vult dicere quod iam dicta signa de commensuratione: et etiam omnia alia possunt reduci ad complexionem corporis que ex diuiso concursu qualitatum elegantiam causatur vel ad sexum masculinum vel femininum: vel ad apparentem convenientiam quasi dicat si masculus ex parte femina in commensuratione membrorum sic arguimus differenter in moribus ut patet de diuisione sexus ita incommensurati egrediendo ad congruentiam nature ita in moribus et conuerso mensurati id est bene complexionati et compositionati ut habeant proportionalitatem ut in primo libro. Reducendum est ad relationem commensurationis ad bonam motionem et bonam necessitatem id est ad bonam complexionem que fit ex bona nativitate et bona formatione virtutis nutritive sue formative. quod fit quando virtus formativa est fortis et plene dominatur in natura propter ipsius perfectam obedientiam

et bonam dispositionem: ut dictum est frequenter et non ad masculinam formam quasi dicat non solum sunt ista signa reducibilia in formam masculinitatis et femineitatis sed ad bonam et malam complexionem corporis. Ad propositum redeundo bene solute id est bene formate spatule in latitudine et longitudine significant ut exponi potest. Spatule igitur abrales significant tenacitatem nec non timiditatem et liguem. Spatule inequales dure capacitas signum sunt et actiones sue sunt inequales

Questio. xxxi. Augustini Discip. ad eundem Eoclitz Magistru De physionomia brachiorum.

Textus

Etiamus est preceptor optime: Ut quodamodum d ceteris: ita d phisionomia brachiorum differas iam. p. p. modum tibi fide adhibeo.

Responsio magistri ad Di.

Commentum.

Ameri dicitur quasi armis: ad distinctionem hominis a pecudibus tantis: ut hi humeros: illi armos habere dicuntur. Nam proprie armis quadrupedis sunt. Illa summi humeri pars posterior. Brachia a fortitudine nominata sunt bari enim grece graue et forte significat. In brachiis enim tori lacertorum sunt: et illic musculorum robur existit. Hi sunt tori id est masculi: et dicti tori quod illic viscera torra videantur. Cubitus dicitur: quod ad cubos sumendos in ipso cubamus. Alia secundum quosdam varias: manus extensio est secundum alios cubitus: quod magis verum est: quia grece olenos cubitus dicitur. Alia sub brachia sunt appellata: eo quod ex eis in modum alarum motus brachiorum inchoet: quas quidem ascillas vocant: quod ex his brachia cillantur id est mouentur. Unde et oscilla dicta ab eo quod cillat id est mouetur ora. Alia cillare est mouere. hos quidam subhircos vocant propter quod implerisque hominibus hircorum fetorem reddant. omnia supra notata dicit ysidorus in xi. ethimologiarum capitulo primo adiutori) omnis iuncture et manus cuius in tantum plixitatis excedit ut erecto corpore medii digiti extremitas ad genua appropinquet humiles et fortes significat homines. sed zacharie filius balaam velut aduerseretur subannulit.

Cum brachia adeo fuerit oblongata ut man⁹ perueniāt ad genua subtilitatem arrogantiam atq; regnandi cupiditatem designat: Aristoteles quidem ait. Hec signa audaciaz et probitatem cum largitate ostendere videntur. Et tales existimāt Alexandrū magnū manus habuissē. Nec obstat q; zacharie filius dicat i aliquo arrogantiam: i aliquo regnandi cupiditate audaciam significare. Idem tenet Albertus in de animalibus et in cōpendio sue theologie: Et hieronymus de māsfredis et rasis. Illa enī elōgio procedit a magna caliditate cordis cū humiditate proportionata que est causa elongationis ut comprehendī potest ex dictis nostris. Cumq; huiusmodi prolixitas ad femur tantū extenditur maluiolos declarat alienis malis congaudentes inuidi et enī sunt hī. Et dicunt nōnulli q; hoc signum timiditatem et discordie amatorem et ignorantem ostendit. Libum qui cum desiderio appetit adeo ut os ad manus ponigat: q; cā ē q; brachia breuia et decurtata sūt et manū organa idisposita malinoli et inuidi sūt uidet enī inuidia frigiditatis et siccitatis filia eaz saturno generante. Tenuēs cubiti aut non pleni si imbecilles extiterint agrestem testantur et indocilem. Brachia grossa ossibus neruis et carne naturam robustam indicāt. Et si uene appareant calidam ostendunt complexionem. Quando brachia sunt grossa cum carne molli mulebrem naturam demonstrāt. Vniū phisio- nomi brachia valde pilosa luxuriā denotare. Et philosophus Alexandro scripsit. Qui loquitur et mouetur motu manū est inuidus eloquens et deceptor. Qui uero est abstinentis a motu manū hic est perfecti intellectus bene dispositus et summi consilij. Rationes dicemus in capitulo de passibus et diximus in primo libro. Aliquis posset dicere qualia igitur sunt brachia homini integro conuenientia breuiter respondeo secundum Albertum in compendio sue theologie: Cuius sententia hec est accipiendo scilicet extremitates digitorū mediorum extensis brachijs: que mensura est congrua ad longitudinem hominis a pedibus scilicet usq; ad finem frontis et principium capillature: Et hoc de brachijs satis dictum sit.

Questus .xxxi. Augustini Discipuli ad eūdem Locum magistram De phisionomia manuum. Discip.

Textus

Qui nūcius nature ad magnū Discipulum: palme longe cum digitis longis significāt dominū suū bene dispositū ad multas artes et precipue ad mecanicas et sapientem in operibus suis. Et est signum etiam boni regiminis Grossicies uero digitorum et breuitas significat insipientiam et stoliditatem.

Responsio Magistri ad Discipulum.

Commentum.

Annus est organum organorum tertio d anima. Et albertus magnus i libro de anima facit differentiam inter organum et instrumentum. Organum enī est quod habet motū sibi iunctū ut oculus manus pes et huiusmodi. Oculus enī habet motū intra uirtutem uisū ipsū mouentem: manus uero uirtutē operatiuā ac pes uirtutē progressiua et sic de alijs. Instrumentum autē est illud quod habet motū coniunctum extra: ut gladius baculus securis et huiusmodi. Natura regina totius corporis fecit manū cum palma longa et digitis a bonitate materie regulatis ut in pluribus ita q; sit sufficiens ad omnes operationes perficiendas ad ostendendum dominū id est ingenium indiuidui per mēbra exteriora. Instrumentum etiam forius ad capiendum capienda efficitur. Eius enī figura est conueniens ad capiendū et faciendū omnia organa cuiuscūq; officij et artis et ideo dicit esse organum intellectus deputatum ut ait Euerois octuagesimo primo cōmēto canticorū. Vnde ait Ysidorus manus dicta q; sit totius corporis munus: Ipsa enim cibum ori ministrat ipsa operat omnia atque dispensat. Et dicit palma est manus expansis digitis: sicut contracta ē pugnus. Pugnus autē a pugillo dictus sicut palma ab expansis palme ramis. Digni nuncupati: uel q; decē sunt: uel q; decem iuncti existant. Si dā habent in se et numerū pfectū et ordinē decemissimū. Primus pollex vocatur eo q; inter ceteros uirtute polleat et potestate. Secundus idē et salutaris: seu demonstrator: quia eo fere salutamus uel aliqd dōstram. Tertius impudicus: q; plerūq; p eū pbra infectio exprimit. Quartus annulans eo q;

In ip
q; eo te
auricul
Dicit a
oportet
litatem
noticia
dam qu
de anim
die pau
nem et
rimos lo
tatem. A
liatoz et
mica ya
manus
ideo qu
nus: Y
guindit
ne mali
proueni
si sunt
Item si
circa ex
pidus et
medius
turas
rituū vi
fuerint il
gnū er
bonum
tantū fue
ris fuerit
hec form
et callosa
mo. Di
pientiam
tum hum
graciles
rant atq;
Et dū
crudelem
plus q; d
ca valde
mitate lan
Si quis h
graciles i
re natural
et organiz

Phyſionomie.

In ipſo annulus geritur. Idem et medicinalis
q̃ eo tertia collyria a medicis colligunt. Quintus
auricularis: pro eo q̃ eo aurem ſcalpimus.
Dixit autem qui formica valde vilis appellat
oportet ſcire quantitatem manus deinde qua-
litatem et ſubſtantiam et rationem q̃ magnam
noticiam conferunt accidentia ad cognosce-
ndum quod quid eſt: ut inquit Ariſtoteles pro
de anima. Groſſicies digitorum et breuitas offen-
dit paucitatem materie et flegmaticam complexio-
nem et q̃ natura non potuit regulare: et qua ſpi-
ritus ſunt ſimilis nature et tunc habent ſolidi-
tatem. Eiusdem ſententie fuit Raſys et conciliator
et Ptolomeus philoſophus. Inquit for-
mica valde vilis ſciendum quod magnitudo
manus interdum provenit ex magno labore et
ideo qui multum laborant habent groſſas ma-
nus: Interdum etiā ex natura: et tunc ex ma-
gnitudine oſſium et nervorum: et talis ſive vir ſi-
ne mulier ſit naturaliter eſt fortis: Interdum et
provenit ex groſſitudine carnis: et tunc tales ebri-
ſi ſunt et luxurioſi et naturaliter viles efficiunt.
Item ſi quis habet manus groſſas et digitos
circa extremitates vnguiam acutos talis eſt cu-
pidus et falſus. Inde ſciendum eſt quod index
medius ſicilis et auricularis habent tres iunc-
turas. Si igitur in qualibet iunctura non fue-
rit nūll una linea ille ſubito morietur. Si vero
fuerint ibi due linee eque diſtantes bonum ſi-
gnum erit et ſignificant hominem veridicum et
bonum. Si in media iunctura cuiuſlibet digiti
tantum fuerit una linea et in duabus aliis iunctu-
ris fuerint due talis perdet unum oculum. Et
hec formica. Aut Ptolomeus manus groſſa
et calloſa ſignificat hominem non contentari ani-
mo. Dixit Raſys manus leues et ſubtiles ſa-
pientiam multam et bonum designant intellec-
tum humorum ſubtilitatem indicant. Adan
graciles et multum longe tyrannidem decla-
rant atq̃ ſtulticiā. Inquit Ptolomeus philoſophus
Manus diuerſorum colorum luxurioſus aut
crudelem ſignificant. Similiter digiti ſubtiles
plus q̃ decet ſtulticiam denotant. Aut formi-
ca valde vilis. Si quis habet digitos in extre-
mitate latos talis fidelis eſt: et bonus ſocius.
Si quis habet tabulas in manu lata et digitos
graciles id eſt longos talis eſt ſubilis in ope-
re naturalis et eſt diſpoſitus ad cytharizandum
et organizandum. Si quis habet tabulas in ma-

nu paruas et digitos groſſos talis eſt diſpoſitus
ad bene ſcribendum: et talis ex apoſtemate mo-
rietur. Si quis habet manus non nimis ma-
gnas aut nimis paruas verū proportionatas
corpori ſuo: talis eſt magis conueniens in om-
nibus accidentibus ſuis. Si quis habet par-
uas manus talis eſt muliebris in factis ſuis: et
eſt inſatiabilis et odioſus et nūc diligit nūc odit
raro autem aut nūq̃ in eo eſt confidendum. Et ſi
aliqua mulier habet manus viriles: habet dia-
fragma: et habet vuluā intumeſcentē et cito po-
terit concipere et partū nullum producere. Si
quis autem habet manus groſſas et pingues ta-
lis eſt hebes ingenio: Sed mulier tales habet
manus appetit valde. Si quis vero habet ma-
nus graciles talis eſt agilis in factis ſuis et mul-
tum diligit mulieres. Si quis habet digitos ca-
uos et indiſpoſitos et ad inuicē ſe non bene con-
iungentes talis eſt mendosus: locutione lenis
et cū factis non concordat. Ut fuit Seraphin
de Pilis medicus. Qui habet digitos ſegre-
gatos et non recte iacentes ſignificat miſeriam
et paupertatem: Et ratio huius eſt propter ipro-
portionem que non preſupponit ibi bonū intellec-
tum ſed malū et inordinatū. Digiti vero par-
ui ſtultū denotat hebetem et inidū. Dixit mor-
bet et Cardinalis in ſua chyromantia digiti lon-
gi et ſubtiles et ad inuicē bene proportionati
bonū ingenium oſtendunt et maxime in mechanicis:
Et etiā malū regimen demōſtrat et ſic ſeq̃ q̃
ſemper ſunt miſeri ut in politicis patet. Et ſi fu-
erint multū diſperſi paupertatē oſtendunt et mi-
ſeriaz: Et hoc notauimus perſepe in egenis di-
cunt. Aliqui q̃ digiti valde breues et exigui
fortes et bene ſagaces oſtendunt: hoc tamē nō
videtur mihi ſimpliciter aſſerendum eſſe. Cras
ſe quidez manus digitos ſi breues ultra man-
ſuram habuerint tergiverſatorem furē in ſidio-
ſum denotant: ſed manus intorte et tenues vo-
raez indicat et loquaces. Dicunt alii q̃ digiti
groſſi et parui et curua palma hominem indicat
inuidum ſtultum miſerum et auarum. Et ratio
huius eſt quoniam groſſicies indicat multum
de materia: et modicum de calore naturali: non
potente ſuper paſſum propter quod denotatur
homo terreſtris ſiccus et rudis ratione ſiccita-
tis nimie: et ſtultus denotatur propter defectū
caloris naturalis et humidū proportionabilis et
per conſequens auarum notat propter curuita-

tem. Dixit acutor parue chyromatie. Mulier paruas manus et digitos grossos in extremitatibus habes signum est luxurie et rudis ingenij. Et mulieres habentes curta palmarum: difficultate parvas grauabuntur. Et hoc propter curtam longitudinem scissure ungue. Que quidem longitudo est similis longitudini que est in dorso medij digiti intra primam iuncturam veniens per palmam usque ad rasettam. Et hec duplicata erit mensura pedis ut dicunt et bene. Aut qui dam cuius nomen ignoro. Manus curte et gibbose et tenues ioculatorem et deuotorem ciborum ostendunt. Cuius rei causa est nervorum extremitas que propter siccitatem retrahitur et flectitur interius et curuatur. Unde homines curui in extremitatibus per ignem aut per egritudinem bene loquuntur: et multum bibunt et comedunt. Quando extremitas auricularis non povererit se ad ultimam iuncturam medici penitus spuritatis est signum ut inueni infinitis vicibus. Et si flectuntur in extremitatibus inuidiam et auariciam designant. Et tales sunt sagaces et perfidi ut patet in simijs: et cum intra eonuerso. Si pollex versus alios digitos et alij versus pollicem inclinantur auariciam ostendunt et maliciam. Et hec dispositio membrorum a fonte procedit ad quod sequitur quod dictum est. Si vero tenent ex consuetudine manuum rectam et digitos extensos in longum signum est loquacitatis timiditatis et vanitatis. Si clausum pugnum semper quis teneat impetuositatem significat et iracundiam. Digiti parui et tenues in viro ostendunt ipsum esse fatuum. Si breues et grossi audaciam et inuidiam ostendunt. Quando autem sunt bene compositi pulchre forme et bene commensurati indicant bonos mores. Qui loquendo multum mouet et percutit manum ad manum et multos habet gestus eloquens inuidus et defraudator est. Sunt aliqui ut hermes quod tremor manuum in iuvene sano ostendit quod facilis est ad iram. Hoc enim a magno calore et commotione spirituum procedit. Si vero multum fortis fuerit tremor signum est vitiose complexionis et quod talis irascitur de facili melancholicus multiuolus et malignus est. Concana manus cum tuberculorum bonitate atque linearum proportionem longitudinis vite est signum. Et si sit contrarium contrarium indicabit. Digiti ex quacunque forma cum articulis

crassis miseriam atque infortunium indicant: ut infinitis vicibus notavi. Scias quod ex forma digitorum tres etates distinguemus sicut in physionomia linearum patebit. Ercis digitis aspiciendum est si ad inuicem coniunguntur: et ubi est disgregatio: ubi infortunium. Cuius initium est a prima iunctura indicis et medij et procedendo usque ad extrema digitorum reuertendo ad indicem anularis et auricularis et sic tres etates et fortunam et infortunium inspicimus. Si aggregatio est continua cum optima forma articulorum precipuam fortunam putamus. Et si coniuncta correspondent aut Conciliator et Albertus magnus quando digiti sunt collecti ita quod in aerem eleuari non transparent et sunt conglobati auarum et malignum ostendunt. Et si digiti recte flectantur versus dorsum iniustum subilem et ingeniosum indicant maxime si sunt subiles. Si quis dum ambulat ex consuetudine tenerit pollicem inter alios digitos auarus est ut vidi in quodam Joanne conterraneo nostro. Digiti etiam longi longitudinem auricularum episcopis: et magnitudo eorundem eiusdem declarant magnitudinem: paruitas vero paruitatem ut ait Albertus in libro de animalibus ut supra diximus: hoc idem a iunt Anticenna et Balenus in libro regni. Si quis habuerit manus rubras sine viri: siue mulier existerit. Ille sanguineus luxuriosusque efficitur: ut inquit formica valde vilis. Pitholo meus vero ait: Qui habet ultimas digitorum iuncturas grossas et euerfas tales si diuites existerint: giratione temporis et processu depauperabuntur: aut aliquo alio infortunio eorum vita debilitabitur. Preterea inquit habens manus curuas in longitudine biotantate moris esse signum. Et hoc ut in pluribus dictum sit: quoniam reperiuntur aliqui habentes numeros digitorum senarii scilicet duos ultimos versus auricularem: eodem modo lineatos in magnitudine tamen diuersos apprimè regulatos vngues nodosque a bonitate materie regulatos. Et primo a me presente Magistro Ludouico Vitali in belia hebreo visum est: et in multis alijs: quorum nomina in medium beuiritis gratia non adducam: et hoc visum fuit hic bonitatis. Et sic iuxta ingenij nostri possibilitatem digitorum capitulum explicavi a lectoribus veniam postulans si quid a nobis sit diminuit

Questus. 34. Augusti. Discipuli ad eundem
Locitem Magistrum de significatione tactus.

Discipulus.

Quoniam secundum tactum caro etiam in hominibus diversificatur: ut legisse variis in locis me memini: Desidero abs te intelligere quid de tactus diversitate et eius physionomia sentias.

Responsio Magistri ad Discipulum

Commentum.

It philosophus in libro de regimine principum. Et sensus: qui est in manu est vis tactiva seu palpativa et cursus eius est in calido et frigido aspero et leni et humido et sicco. Et est vis contenta inter duas pelles quarum una est in superficie corporis et alia in eo quod spectat ad carnem: quando ergo acquisitus est quilibet istorum sensuum quos deus contulit huic Regi: oriuntur ex radice cerebri pelles subiles leues sicut tele aranearum: et sunt quasi velamen et cortina huic Regi: cum ergo presentatur id quod habet quilibet sensus: et pervenit illud usque ad illas pelles que sunt in ipsa substantia cerebri: congregantur tunc vestigia sensorum omnium apud virtutem ymaginativam que representat ea virtuti cogitativaeque est in medio cerebri: ut speculetur ea et colligat ac studeat in earum figuris et exemplis ut cognoscat in eis notitiam et innatiam et ut operetur iuxta mensuram que provenit ei ex illis. Et ut dicit Averroys in de sensu et sensato tactus est caro: et est proprium omnibus instrumentis sensuum hoc quod nihil habent in actu ex eis que comprehendunt nisi instrumentum tactus qui componitur ex qualitatibus: quas comprehendit et ideo non comprehendit nisi res intensas propter suum temperamentum: et propter hoc quanto magis caro fuerit imbuta tanto magis apprehendit qualitates simplices scilicet calidum frigidum siccum humidum: ideo homo inter omnia animalia melioris est tactus et maxime manus scilicet caro palmarum et maxime caro indicis. Lingua vero in eius summitate nullum saporem habet in actu: et ideo quando imbibitur a quibusdam humoribus corrumpitur gustus: et similiter est de instrumentis aliorum sensuum. Idem sentit Al-

bertus in libro de anima. et scias quod cutis est contexta ex nervis multe subtilitatis et venis capillaribus per intra est contexta quibus epa et intestina sunt involuta: ut ea in nocementis exterioribus preferant. et propter hoc cutis in brutis est multum spissa et pilosa quia non habet protectionem aliquam: in hominibus autem est subtilis quia per vestem a ventis et frigoribus et pluvijis protegitur. Quia vero cutis ex nervis composita naturaliter est alba ex nervorum proprietate est in extensione et retractione quia alba est: et transiens per ea apparet rubor sanguinis. Cuius color manus aut faciei albus est aut rubeus ut sensus philemon et boni tactus designant animi fidelitatem constantiam et veritatem: et hoc confirmatur si in alijs membris sit mensuratio. et hec de tactu dicta sunt satis.

Questus. 35. Augustini Discipuli ad eundem Locitem Magistrum de dispositione spine dorsalis.

Discipulus.

Textus.

Requit ingeniorum princeps in methaphoricis. Quicunque spinam magnam et bene fortem habent fortes animo sunt: et referunt ad masculinum genus. Quicunque autem spinam stricam et imbecilem molles et referunt ad femininum.

Responsio magistri ad Discipulum.

Commentum.

Althelmus nihil scripsit in ista parte scias tamen quod spina idem importat quod dorsum dicimus si sit large sumptum. Dorsum est illud quod velut cepa seu carina posterius a capite usque ad anum se extendens ex multis et variis spondilibus successive ad invicem nucham ad quam ordinat. In dorso ut ait Galenus. xii. et xiii. utilitatis particularis sunt quattuor maxime partes scilicet collum spatule: lumbi: et vocantur ab aliquibus sacrum os ab aliquibus amplius. Et sciisti. quod principium ossium et nervorum est nucham: et generatur a cerebro. Et spina est platea publica arteriarum nervorum spirituum: et virtutum: et lectus spiritualium membrorum et continet medullam vere humiditatis: ut testatur Lociliator in additioe Joannis de Suenibolominus Dorsum est a cervice usque ad

renes. Dictum autem dorsum quod sit superficies durior corporis in modum saxi fortis et ad porrandum et ad perpetuandum. Erga quia in ea supini iacemus in terra: quod solus homo potest ut tenet. Isidorus undecimo ethimologiarum capitulo primo de homine et partibus eius. Spina ergo magna idest in longitudine et latitudine arguit virtutem animalis: et membra Regalia esse fortia innatam caliditatem esse validam: ut superius diximus. Et precipue quando spina est musculosa: et sine mollicie carnis: et refertur ad masculinitatem. Si spina dorsum est angusta et molli carne circumdata: ille actionis femineae iudicandus est: quia residuum est angustum et membra regalia depauperantur in calore: et actiones sue sunt imbecilles et molles in moribus et habent animum mortuum et refertur ad femininum genus. Unde rursus dorsum amplitudo fortitudinem declarat et arrogantiam: atque ire vehementiam. Dorsum vero curvitas morum innuit maliciam. Equalitas dorsum bonum est signum. Dixit conciliator. Dorsum latum et solidum idest musculosum et ossu sum virilitatis est signum: et contrarium muliebri generi ascribitur. Et cuius dorsum curvum est si molle fuerit carne congestum et si aliqua iuxta illud sunt angustiora velut sub cinctu: hic virtute precellit: et in venandi studio summus existit. Dicunt etiam dorsum curvum morum notare maliciam. Dorsum amplum inextensum fortitudinem arrogantiam et ire fortis denotare vehementiam. Ergi subtilitas hominem discordantis nature significat. Amplius spine pars inferior si lavis iaceat natibus et sit molli carne circumdata effeminatum ostendit mulieribus comparatum. Si autem prolixum et acutum terminet libidine temperantiam et timiditatem significat. Adhuc habentes magnam latam atque articulatam fortes existunt et e contra. Lata vero tenuis angusta et depressa significat. Que autem repleta sunt carnibus et dura indocilitatem testantur hec ille. Dicunt aliqui dorsum pilosum macrum et valde elevatum ab equalitate partium significare. Hominem inuerecundum malitiosum bestialem mali intellectus debilem parvi laboris et pigrum. Cuius dorsum est magnum et pingue significat hominem varium pigrum et multe fallacie. Dorsum subtile et extensum et macrum signifi-

cat hominem debilem ex facili panidum vanum rixosum et magne credulitatis. Dorsum habentes a spatulis usque ad cingulum et quando est curvum et bene latum celeres in coitu sunt ut per sepe notauimus. Dorsum hic assumimus a spatulis usque ad cingulum. Unde notandum est. Si dorsum est latum arguit pectus costas et ipocundria lara et de necessitate sequitur compositionem nucche et colli esse validam: cum de centi forma capituli membra intrinseca habent eorum receptacula magna et nervorum morum annexiones sunt a sua proportionem: et e contra contrarium denotatur.

¶ **Questum xxxvi.** Augustini Discipuli ad eundem Locitem Magistram. De signis lumborum. Discipulus.

¶ **Textus.**

¶ **Item in methaphoricis.** Quicquid bene lumbosi sunt amatores ferarum referuntur ad canes et leones videbit utique aliqui canes valde venatores lumbosos esse.

¶ **Responsio Magistri ad Discipulum.**

¶ **Commentum.**

¶ **De physionomizat lumbositate.** Sunt autem lumbosi illi qui habent latum dorsum et fortem circa renes. Et dicunt aliqui quod lumbi vocantur ille partes in quibus patimur dolorem: quando nimis laboramus in coitu. Unde perottus et lumbos quidam a libidine: hoc est a labedine dictos existimant: nam veteres lubet et libet libidinem dixere a lumbis: lumbaga dicta vitium: et debilitas lumborum: et elumbis: sive elumbes: viroque enim modo dicitur auulso lubo: vel qui pre lubi debilitate se se erigere non potest. Inquit Isidorus libro undecimo capitulo primo. Renes autem varo dictos quod rini ab his obleni humoris nascuntur. Nam vene et medulle tenuem liquorem defundant in renibus: qui liquor rursus a renibus calore venereo resolutus decurrit. Lumbi ob libidinis lasciviam dicti: quia in uris causa corporee voluptatis in ipsis est: sicut in umbelico feminis. Unde et ad iob in exordio sermonis dicitur est. Accinge sicut vir lumbos tuos. ut in his esset resistendi preparatio: in quibus libidinis est visitata dominandi occasio hec Isidorus. Inquit philosophus in primo de natura

tura animalium capitulo decimoquarto Dor-
sum pene pecus: cuius partes scapule et spi-
na infraque e regione ventris lumbi habentur.
Et in decimotertio. Partem posteriorem lum-
bi pari strictura precingunt: Unde nomen os-
phys inditum est: partis vero excretorie quod
subditum quasi strangulum est nares appella-
tur. Lumbi alligantur cum renibus. Retro igitur
renes iuxta spondiles sunt. Lumbi super
quos ipsi iacent tanquam in eorum culcitra. In-
ter ambos renes supra spondiles transeunt ve-
na chilis et adurbi ad membra inferiora a qui-
bus venis satis de prope oriuntur vasa sper-
matica. Ideo in nimio coitu talis locus ledit.
Per lumbos intelligit ingeniorum princeps
a cinctura usque ad principium narium. Quan-
do ergo locus ille habet latitudinem arguit for-
titudinem propter exuberantiam musculorum
ut patet in leonibus: sicut notant in civitate flo-
rentie in leonibus: et canes venatores modo ta-
li habentes efficiuntur et precipue qui dicuntur
alani. Dicit qui talem habitudinem habuerint
sunt amatores venationum. Causam talis ef-
fectus ignoro: Sed credo quod talis cognitio ha-
beat per experientiam et non per rationem:
tamen meliori iudicio subijcitur.

**Questum trigessimumseptimum. Augusti-
ni Discipuli ad eundem Locitem Magi-
strum De significationibus pectoris Vule et
Mamille. Discipulus.**

Textus.

q Alii quoque autem pecus magnum
habent et articulum fortes sunt
secundum animam referunt ad
masculinum genus.

Responsio Augustini ad Discipulum.

Commentum.

p Pectus siue torax est archa mem-
brorum spiritalium. Torax a gre-
cis dicitur anterior pars trunci a
collo usque ad stomachum: quam
nos dicimus archam: eo quod ibi archanum sit:
id est secretum quo ceteri arcantur. Unde et ar-

cha et ara dicta quasi res secrete cuius eminen-
tes pulpe mamille dicuntur. Inter quas pars
illa ossea pecus dicitur dextra autem leuam
coste. Et ideo sunt in eo quedam partes conti-
nentes et quedam contente. Partes continen-
tes sunt quatuor: cutis caro muscosa mamil-
le atque ossa: Contentae sunt octo. Cor pulmo
panniculi ligamenta: nervi: vene: arterie: meri:
siue hyssophagus. Dixit philosophus ad Ale-
xandrum. Latitudo vero pectoris et grossities
humerorum et tergi significat probitatem et au-
daciam cum rectitudine intellectus et sapien-
tie. Dixit Conciliator. Cum inferior pars cir-
ca gulam que iugulum appellatur et humeros
et pectus conclusa id est male distincta et oppres-
sa extiterit ruditatem sensuum et stoliditatem si-
gnificat: cuiusque manus mechanicorum studi-
is sunt minime apte. Cum vero iugulum fue-
rit longe ab humeris separatum latum siue et
extensum animi denotat imbecillitatem. De
diocrem autem boni moris et fortitudinis est no-
ta. Hec conciliator. Scias quod gula eminens: et
ampla feminis est propria et preferim si sub-
menticulara extiterit. Pectus laui beneque dis-
positum: cuius et ceterae partes sunt ample op-
timam signum existit. Pectoris enim latitu-
do hominis est propria. Tenue et invalidum
pectus testatur animum imbecilem. Quod car-
nibus multis est congestum ingratitudinis est
signum. Et quibus pectus est curvum vehe-
menter: et musculi sic prodeuntes ut velut con-
canam relinquatur moris signum est prauum.
Et cum eminens valde calidum est cor ipsorum
non ingentes intellectus in fletu aut cantu con-
git assiduo. Si vis alius scire recurre ad pri-
mum librum. Unde Avicenna secunda pri-
mi capitulo tertio. De signis complexionum
ait. Quintum vero est genus signorum ex for-
ma membrorum sumptorum: quoniam com-
plexionem calidam sequuntur pectoris ampli-
tudo et extremitatum magnitudo: et ipsarum co-
plementum: in quantitate eorum absque coangu-
statione: et sine curvitate: et precipue manuum et
pedum: et venarum amplitudo: et earum appa-
ritio: et pulsus magnitudo: et fortitudo ipsius: et
magnitudo musculorum: et propinquitas eorum
ex iuncturis: quoniam operationes augmen-
tatur et compositivae forme caliditate comple-
tur. Et frigiditatem sequuntur omnium horum

Physionomiae.

contraria: Quoniam propter eam minorantur virtutes naturales: et non complentur operationes naturae ad creationem. Et postea subdit. Ex genere autem operationum fortium: quae calorem significant est acuitas vocis eiusque grossitudo et loquendi velocitas: et ipsius continuus: et ira et festinatio motuum: et palpebrarum citatio: Licet sit quum ista adueniunt non propter causam communem: immo propter causam membro operationis propriam. Hec Aui cenna. Rasis dixit. Cordis complexio si calida fuerit: pulsus erit frequens. Cui anbelitus similis reperitur. Et super pectus si pilis multi sunt et spissi: quod etiam tactu calidum sentit: huius cordis complexionem habens audax est et obstinatus: et multe iracundie. Habitu do preterea corporis in magnitudine et paruitate sua considerata complexionem demonstrat cordis. Pectus si magnum fuerit cordis caliditatem et magnitudinem proprie manifestabit. Quod adhuc manifestius erit: si cum hoc caput paruum fuerit: aut etiam non fuerit magnum. Hoc enim si ita fuerit: ad alia non oportebit attendere signa. Simili quoque modo si pectus paruum fuerit et caput magnum aut mediocre proprie cordis paruitas et suae complexionis frigiditas demonstrabitur. Quod si pectoris magnitudo: capitis magnitudini: aut pectoris paruitas capitis paruitati proportionabiliter extiterit: ad alia attendere debes signa. Frigida autem cordis complexio paruum facit pulsum cui anbelitus similis inuenitur: pectus quoque paucos habebit pilos et subtiles. Et pectus tangentibus frigidum occurret. Qui huius cordis complexionem habuerit timidus et piger erit. Complexio autem sicca si fuerit: pulsus erit durus: et totum inuenitur musculosum et fuscum. Pectus quoque paucam habebit carnem sed venas habebit manifestas et pilosam erit: et cutem grossam et duram abrinebit. Humida autem complexio lenem facit pulsum: et pectus a pilis nudum: carnem quoque pectoris mollem et suauem: et talis habitudo effeminata est. Complexio calida et sicca pulsum reddit durum et velocem: et frequentem: et multos in pectore pilos generat et fortes et spissos: et in femore similiter. Anbelitus quoque ex ea ma-

gnus provenit et frequens. Totum preterea corpus tactu calidum sentitur et musculosum atque manifestas habens venas. Humilis complexionem cordis habens irascibilis erit et obstinatus. Frigida autem et humida complexio his contraria operatur: Hec Rasis. Ad propositum redeundo: quando igitur pectus est bene articulatam id est complexionatum et compositionatum arguit fortitudinem: et masculinitatem: atque dicitur et alia: quae pertinent ad masculinum: si cut intendit Philosophus: et talis habitudo debet esse non multum carnosa nec mollis sicut mollicies femine. Et talem sententiam tetigit Galenus in secundo Anforismorum commento quadagesimo quarto inquit: bonum est enim corpora non multum esse crassa neque multum macilentia: quae si taliter perseverent usque ad ultimam senectutem vivunt. Si vero in alterum vitium tunc in macie melius est quam in grassitie.

Crassorum vero corporum vene sunt angustae. Unde neque spiritu habundant neque sanguine. Et idcirco cum earum etas proleatur parvis et paucis accidentibus superuenientibus extinguuntur. Sed macri non sic quia eorum membra principalia sunt dispersa et parvis ex rebus sunt patientia. Deperati inter utrumque et dietantes delectabiliter ut crassescant vene eorum et arterie vigorantur et permanent large. Unde non cito illorum extinguuntur calor. Hec Galenus. Et talis habitudo est laudabilis et intelligibilis in totum corpus. Unde tartarus in proverbij inquit Gordij pinguisimum ipsorum Regem eligunt. Humiliores vero et abiectiores putant per se malas maiores habentes. Primum et principalissimum membrorum est cor: quod est vite principium et ideo natura sagax tanquam Rex et dominus in medio pectoris non declinando ad aliquam partem iuxta dictum Galeni sexto de utilitate est summatum: et intelligitur centraliter: quia quantum ad inferiorem partem videtur modicum declinare ad sinistram partem propter locum epatis: Digerunt sanguis grossius nutritivus mentalis veniens ab epate et efficitur subtilis et spiritualis qui delegatur per arterias ad universum corpus principaliter ad

alia membra principalia ad Cerebrum in quo digerendo suscipit aliam naturam et efficitur animalis et ad epa: et efficitur naturalis et ad testiculos: et efficitur generativus et ad omnia alia membra vivificanda et preparanda. Est enim instrumentum omnium virtutum corporis et anime completum vinculum. Cor ergo est causa omnium operationum si principalia membra sunt proportionata insurgit animi bonitas et malicia secundum diversarum partium posituram. Physiologi vero intuitu primo pectus et postea commensurationem capitis et aliorum membrorum debet aspicere. Si pectus habet latitudinem et eminentiam et caput sit magnum cum breuitate colli caliditate cordis indicamus dumodo sit nuditas pilorum: que provenire potest ex porro: latitudine: que non retinet materiam pilorum aut meatum stricturnam: que nequit generare pilos: Et contrarium dicimus de longitudine colli et amplitudine pectoris cum multitudine pilorum sicut in prebabitis ostensum est. Cum gracilitate pectoris et aliorum membrorum proportionem caliditas cordis concedenda est: et audacia preliantia sicut patet in colericis: ut ex dictis nostris colligi potest. Unde Flavius vegetius auctoritas ait. Adolescens maritimo operi deputandus: vigilantibus oculis erecta cervice lato pectore: humeris musculosis. valentibus digitis: longioribus brachijs: ventre modicus: exilior cruribus suris expeditis non superflua carne distentis sed nervorum duricia collectis: cum hec in tyrone signa deprehendis proceritatem non magnopere desideres: utilius enim est fortes milites esse quam grandes. Ergo oportet proportionibus esse attendendum. Inter inspicienda est mamillarium forma. De mamillis existentibus supra pectus dicendum est quod componuntur ex carne alba glandulosa et spongiosa: ex venis arterijs atque nervis. Et propter hoc habent colligantiam cum corde epa: cerebro atque cum membris generativis. Si alicui viro: ut pene mulieri mamille dependent et a molli carne circundate sunt effeminationem et intemperantiam designant. Sic protholomeus philosophus. Qui in parte sinistra pectoris habet carnem grossam et elenatam cum porro aut nigillo cum uno aut cum pluribus pilis significat augmentum bonorum et divitiarum. Et hec est experientia

habita a petio gallico: et a nobis. Semellamque autem mamille cum magne fuerint et absque inbertes sunt et olentes: ut dicunt. Si sunt sine vene apparitione ad nutriendum sunt inlaudabiles. Arguit materiam flegmaticam et inordinatam talis positura. Est talis quoque mulier rudis nature et bestialis: et nutritum patitur accidentia saeva. Et medie magnitudinis non molles que sunt venose cum rectitudine omnino bonam nutrituram indicant presertim quando sunt in subiecto subnigro. Parne quidem et extenuate siccitate denotant imbecillitatem. Elenari quidem cum inceperint luxuriam testantur proxime excitari. Sufficenter magne et plene secundum Galenum perfectam digestionem ostendere concedimus. Discipulus.

Quæstio. xxxviii. Augustini Discip. ad eundem Locitem Magistram de significatione spiritus.

Textus.

¶ Vero abs te quid sit spiritus et qualiter generetur in corpore.

Responsio Magistri ad Discipulum.

Commentum.

¶ Alia in prebabitis tactum est ad perfectionem anime in suis operationibus necessario opus esse quodam spiritu: qui in transitu continuo existat et movetur. Virtutes autem moderantur ut suas peragant operationes. Ideo videndum est pro meliori evidentia predictorum et totius libri. Quid sit spiritus et quomodo generetur. Unde loquimur secundum medicos quid sit spiritus: et qualiter in corpore generetur. Est igitur quo ad primum spiritus ut sumitur quedam substantia subtilis aerea virtutes corporis excitans ad suas peragendas actiones. Vel sicut dicitur in libro de differentia spiritus et anime. Spiritus est corpus subtile in calore existens generatum in humano corpore per venas: corpus vivificans: et per arterias pulsatiles anbelitum vitam atque pulsus animalibus administrans sensum et motum voluntarium mediantibus nervis. Sic spiritus secundum medicos sic generatur dum per calorem agentem in san-

Physonomie.

guinem fortis in epate fit ebullitio fumus qui
dam resoluitur: qui ex venis epatis subtilia-
tus et depuratus in quadam subtilem et spiritum
alem substantiam in aeream naturam com-
mutatur: **Qui spiritus naturalis dicitur: eo**
quod sua potestate naturaliter sanguinem subali-
at et leuitate sua ipsum ad singula membra im-
pellit et agitatur. Et ideo est proprie virtus natu-
ralis regitum? ut dicit Constantinus. Hic qui-
dem spiritus per venas quasdam ad cor mit-
titur ubi per collisionem et motum partium cor-
dis ad inuicem magis depuratur et in natura
subtiliorem conuertitur: et tunc a philosophis
spiritus vitalis nuncupatur. eo quod a corde per
arterias ad totius corporis membra se diffun-
dit et spiritualium virtutum augmentatiuus
eius operationes rectificat et custodit. Nam
quedam arteria a sinistro cordis ventriculo exi-
ens in suo motu mox in duos ramos diuiditur
quibus medianibus spiritus vitales ad om-
nia inferiora membra viuificanda in corpore
deponuntur. Alter vero ramus tendens ad su-
periora iterum diuiditur in tres partes siue in
tres ramos quorum dexter ad dextrum bra-
chium sinister ad sinistram se equaliter diffun-
dit. In quibus spiritus se per totum corpus dif-
funditur et nullum vitale operatur. Ad dextrum
vero ramum ad cerebrum se extendit et superio-
res partes viuificans et ad ventriculos cerebri
penetrans ibidem plus dirigitur et subtilia-
et in essentiam animalis spiritus qui subtilior
est ceteris transmutatur. Iste igitur spiritus
animalis: qui in anteriori ventriculo cerebri do-
minatur partim diffundit per organa sentien-
di: et nihilominus semper remanet in eisdem ven-
triculis: ut sensus communis et ymaginativa vir-
tus perficiatur. Deinde transit ad medium ven-
triculum ad perficiendum rationem seu virtu-
tem cogitativam: et sic ultra transit ad cellulam
memorialem impressiones in alijs cellulis fac-
tas secum ut in thesauro memorie reponat de-
feres. Et posteriori vero parte capitis idest ce-
rebri per medullam spine dorsali: que a phisicis
dicitur nuccha: penetrat ad nervos intimos ad
perficiendum motum voluntarium in partibus
corporis inferioribus. Unde igitur et ideo spi-
ritus corporis subtilis aeris propter diuersa
officia in diuersis membris diuersis nominib?
est vocatus. In epate enim natu. alio. In cor

de vitalis. **In cerebro autem dicitur spiritus**
animalis. Et licet secundum medicos spiritus
isto modo generetur: tamen secundum Aris-
totelem cor est ipsius principalis causa et ori-
go. Sed quicquid sit: de hoc pro intentione no-
stra in proposito sufficit quod iste spiritus ut dicit
Augustinus in De differentia spiritus et ani-
me: non est credendus esse animam humanam
siue rationalem. Et precipue fides catholica
nos impellit ad remouendum opinionem Ale-
xandri: quia ipse credidit quod anima sit virtus q-
dam preparata in ista massa corporea: qua isur-
gente diuersas operationes exercet secundum di-
uersitate organorum in animalibus ut experi-
tia physionomica ostendit: ut tenet Roxius et
Galenus in libello de anima: et potest videri
esse eiusdem vehiculum et proprium instrumen-
tum. Et mediante etiam spiritu tali anima corpo-
ri vnitur: et sine tali spiritu ministerio nulle ani-
me actiones perfecte in corpore exerceri: unde
de istis spiritibus lesis vel qualitercunq; impe-
ditur anima in suis actionibus impeditur: ut
pater in maniacis et freneticis et alijs in quib?
non est usus rationis. Et istis confortatis ani-
ma confortatur. Et his debilitatis ipsa quoq;
debilitatur: et deficientibus deficit: quo ad re-
gimen corporis vel in suis actionibus exercen-
dis.

¶ Quæstio. 39. Augustini discipuli ad eun-
dem Locum. Magistru De signis metba-
frenon.

Discipulus.

¶ Textus.

¶ In metapbolicis ait. Qui-
buscunq; metbafrenon erit ma-
gnum et bene carnosum et articu-
latum: fortes sunt secundum animam et referu-
tur ad masculinum genus. Quicunq; autem i-
becille non carnosum et inarticulatum molles
sunt secundum animam: et referuntur ad femi-
ninum genus. Quicunq; autem metbafrenon
curuum habent valde et muscoli ad pectus co-
currentes mali moris sunt: et referuntur ad ap-
parentem conuenientiam. Quia nequeunt an-
teriora deferentia videri. Qui autem metba-
frenon eminens habet caumi et non intelligen-
tes et referuntur ad equos. Quom autem neq;
curuum vehementer: oportet esse neq; conca-
uum sed medium querendum bene nati.

Responſio Magiſtri ad Diſcipulum.

Commentum.

Ite phyſionomizat ingeniorum princeps ex nobilitate partis pectoris que eſt inter pectus communiter. Dicitur tamẽ proprie methaſrenon pars anterior pectoris ubi frenes et diaſtagma exiſtit. Et eſt pellicula diuidens regionem naturalium a regione nutritiuorum que propter ſimilem diuiſionem modo dicta eſt dyafragma: quaſi in duo frangens: et alligatur ſpine Doſi et pectoris: i circum pectoris circulaſem figuram habens. Ubi namq; iſta pellicula terminatur proprie dicitur methaſre non quaſi metha ſine terminus frenis ſine dyafragmatis. Hec autem ſumitur in iſta parte pectoris que communiter in uiris eſt piloſa: et præſertim ubi terminat pomum granatum ſeu furcula pectoris. Tamen aliquando accipit methaſrenon pro ſpatulis ut Guido in ſua Chyurgia. De methaſrenon iſteſt poſteriora Doſi. Caſſius ſcilicet Capitulo de miſſis: et i pſalterio greco ubi noſtrum habet poſteriora Doſi: ipſam habet methaſrenon: anterius et poſterius in directo ubi terminat dyafragma poſſumus dicere methaſrenon ſecundum ſubiectam materiam hic phyloſophus intelligit de anteriori parte. Et phyſionomizat ex quique diſpoſitionibus iſtius partis: quarum primæ et ſecundæ ſatis patent. De tertiâ autem dicit qd habentes curruum methaſrenon ita qd mulculi ſibi occurrentes in directo furculæ duorum ſemihirculoꝝ ſibi occurrẽtũ fouea ibi i medio pſudat. Tales eleni ut dicit ſũt mali moris: ſũt eni iſciabiles et inciuiles et indignantis namq; ſz indignationes ſuas occultant propter quod: ut dicit referuntur ad apparẽtem conuenientiam quia ad modum occultariũ aliquid ſe habet. Occultant eni et abſcondunt cor cum ſuis verbis: aliqui dicunt brachiis: et hoc itendit cum dicit. Quia pereant alia iſta dicit perimũt iſteſt occultant quaſi ſint perempta et deſtructa et nõ ſint anteriora iſteſt partes anteriores deſerẽtia iſteſt non ſerentia ſive ſubſtinentia eas in deciſa qd videantur. Uidi ruſticum habentem methaſrenon adeo concanum quod in iſta fouea poſuiſſet abſcõdi pugillus: et erat mali moris: et precipue milantator et biliguus. Quarta vero diſpoſitio et huic oppoſita eſt et ſignificat cau-

mos iſteſt incenſos et perſequens nimis iracundos. Ellegatio enim illius partis ſit ex nimio calore cordis. Habentes autem cor nimis calidum ſunt nimis iracundi ut tenet Baſenius in libro regni. Et quia talem diſpoſitionem habentes ſunt iracundi nimis: ex hoc inferunt quod ſunt nõ intelligẽtes iſteſt male intelligentes indiſcreti: et imprudentes ut i primo dixi in capitulo de iuerẽcidiis. Donit aut caumos per uehementer accenſos: cauma enim iſdeſt quod magnus eſtus. et dicit qd iſti referunt ad equos: eo qd equi talem diſpoſitionem pectoris habet et ſunt uehemẽtis furoris. Unde ad iram prouocari grauiſſime iracũtur ita qd irãfurũt: ſunt enim animalia ſatis colerica propter quod eſt infirmitas equorum appellata rabies cuius ſignũ eſt qd declinant aures ad partes colli: et eſt incurabilis ut dicitur i libro de proprietatibus rerum. Quinta autem diſpoſitio eſt media inter iſtas duas vltimas: et eſt talis iſteſt qd methaſrenon non ſit uehemẽter curru et eleuatum ad modum armis tenſũ: tunc eni non nimis concanum eſt laudabile: et ſignum eſt bene nati iſteſt bene complexionati ſive complexionis temperate. Idem dixit Conciliator et hoc notatum eſt in capitulo trigefimo quarto ſz ſignificationibus pectoris: et apprimẽ Bulielmus nurice cõmentator eximius.

Quæſitum. xl. Auguſtini Diſcipuli ad eundem Locitem Magiſtrum De ſignis coſtarum.

Diſcip.

Textus.

Item in methaphoriſis: quicũq; autem bene coſtati fortes ſunt ſecundum animam: et referunt ad maſculinum genus. Quicũq; autem non ſunt bñ coſtati molles ſecundum animam referunt ad femininum genus. Quicũq; ſunt ex coſtis circũducti tumidi et ſunt ſicut inflati loquaces et ſtultiloqui ſunt: et referuntur ad boves vel ranas.

Responſio magiſtri ad Diſcipulũ.

Commentum.

Ite docet phyſionomizare ex diſpoſitione coſtarum et ponit tria ſigna triplici eorũ diſpoſitiõe ſumpta: et ſatis patent cũ earũ relatiões. Prima aut et ſa referunt ad ſexu priu ad

Physonomie.

masculinum. Secunda ad femininum et congrue sicut dixi in primo libro. Femelle sunt pariaz costarum in musculis. Unde Aristoteles in methaphoricis in de proprietatibus animarum et corporum sexus masculini. Inquit hijs itaqz sic se habentibus videtur Leo omnium perfectissimu in assumendo maris formam. Leo enim est habens os bene magnum faciem autem quadratam non valde osseam: superiores mandibulas non prestantem sed equaliter pendentem deorsum nasum autem magis grossum quam subtilis oculos kropos concavos non valde rotundos: nec valde protensos. Magnitudinem vero moderatam supercilium bene magnum: frontem quadratam ex medio subconcauam ad supercilia autem et nasum sub fronte sicut nubes supstat vel substat. Superius autem in fronte iuxta nasum habet pilos inclinatos. Caput moderatum collum bone longitudinis: grossum: inmoderatum. Crines flavos non planos: nec valde crispas: que sunt iuxta iuncturas spatularum bene spaciola magis quam conuincta. Parulas fortes et pectus iuuenile: et methastrenon latum et bene dorsatum. Anche non carnosum. et coram et crura fortia et nervosa. Basem iuuenilem idest tota carina dorsi. Et totum corpus bene articulatam et nervosum: neque valde humidum. Ambulat autem tarde idest non est velocis incessus: nec tamen piger. Et est incedens magnifice: et mouet se in spatulis quam ambulat. Talis est secundum ea que sunt circa corpus. Que autem secundum animam: dantur et liberales: magnanimum amans victorias: mansuetum et iustum: amans illos cum quibus associatur: hec philosophus. Sciendum est quod masculinum genus habet costas magnas propter amplum sinum pectoris et dorsi latitudinem: quia: ut dicitur de natura calidi est augere et dilatare membrorum formas. Almasor et Lociliator dixerunt quod quando sunt cum carnis multitudine: significant stoliditatem: et forsitan. Aristoteles hic per tertiam disponet costas. scilicet per tumiditatem et inflationem ipsarum et huiusmodi disponet habentes vultu referri ad ranas que sunt circa costas tumide et inflatas: et quasi continue cantant. Et similiter ad boues: similes disponet circa costas habentes: et qui multum mugiunt. Ita etiam homines qui circa costas quasi inflati sunt stultiloqui: et multum inutiliter loquaces et presertim stolidi. Et dixit conciliator in bibulos sepe notare. et

etiam Aristoteles de proprietatibus animarum et in corporibus sexus feminini. Scribit pardali autem foribus esse visis femine forme et magis: quod non secundum crura idest quasi habet fortiaz masculinam in aliquibus membris hijs est coarctata: et aliquod opus fortitudinis exprimitur. Est enim habens faciem pariaz: oculos magnos oculos parnos albos concavos ipsos autem superficiales: frontem longam iuxta aures magis rotundam quam planam collum longum valde et subtile: pectus non amplum et longum: Enchas carnosas: et coras. Que vero sunt iuxta yllia et ventres lenia magis. Color autem varius: et totum corpus inarticulatum est et imensuratum forma autem corporis talis est. In hijs vero que secundum animam: prauum est et fictum: et omnino ut est dicere dolosum. Coste igitur feminini sexus sunt anguste et etiam yllia seu hypochondria propter penuriam caloris. Unde Falys costarum gracilitas ac earum debilitas corius innuit debilitatem. Et Michael scoms male dicit ideo eius non interitur auctoritas.

¶ Quoniam. xli. Augustini Discipulo. ad eundem Locitatem. Magistri De signis quantitatibus spaci inter collum superius et umbilicum inferius ad orificium stomachi.

¶ Tertius.

¶ Tunc philosophus in methaphoricis. Quicunque autem manus habent quod est ab umbilico usque ad extremum pectoris quam quod est ab extremitate pectoris usque ad collum voraces et insensibiles. Voraces quidem: quia ventrem magnum habent: quo appetunt cibum. Insensibiles autem quia angustum locum habent repleti sensus forti obturatione: et replendo sensum.

Itaque sensus infirmos habent propter repletionem ciborum magis quam indigentia.

¶ Responso Magistri ad Discipulum.

¶ Timentum.

¶ Itaque physionomizat per quantitate partium que sunt inter umbilicum et collum et orificium stomachi. Idcirco quod habentes quod est ab umbilico usque ad pectus magis quam quod est ab ista parte ubi incipit pectus inferius. scilicet ubi est orificium stomachi usque ad collum sunt voraces homines: et insensibiles: et vniuersum redditur dicentes

quod sunt multum voraces eo quod habent uentre
et stomachum magnum: magnus autem stoma-
cus multum appetit cibum: quod est ratione
magne quantitatis: et non qualitatis: ut puta
ratione frigiditatis et in naturaliter melancholi-
cis et in patientibus bolissimam seu appetitum
caninum: ut dicunt quidam et male exposuerunt:
quia philosophus non loquitur de accidentibus
nec de egritudine: sed de compositione me-
brorum. Ad propositum sic habentes stoma-
cos magnos multum cibum appetunt ratione
quantitatis et qualitatis: et per consequens sunt
multum voraces. Sed qui habet spacium quod
est ab umbilico usque ad pectus minus quam quod
est a pectore usque ad collum habet magnos sto-
machos ut de se patet ergo et cetera. Accipit
autem ventrem pro stomacho sicut etiam in li-
bro posteriorum ubi exemplificando dicit quod
animalia duos ventres habentia sunt enumerata.
Tres autem sunt ventres in corpore nostro
scilicet superior: qui continet membra naturalia
animata: ut caput. Inferior: qui continet me-
bra naturalia. Medius qui continet membra
spiritualia: ut dicunt medici. Et secundum
in sua anobis. Et philosophus hic intelli-
git stomachum ut dictum est. Somachus seu
venter est organum digestionis primi cibi ge-
nerationis. Unde sicut melaure sunt prepara-
torie digestionis epatis: ita et os stomachi. Et
hoc autem est quod habentes tales dispositiones
stomachi sunt voraces infert quod sunt insensi-
biles. Et multo enim cibo resolvuntur multi
famini: qui ascendentes caput replent: et meatus
cerebri opilant quibus opilatis corpori subtra-
hitur sensus: eo quod cerebrum toti corpori sensum at-
tribuit et largitur saltem instrumentaliter. Et se-
cundario: quod dico quia sensus omnes princi-
paliter sunt a corde secundum opinionem Aristote-
lis. Licet opinio Galeni et medicorum huic sit
contraria ut patet per Averroem. Secundo huius colli-
getur et de iuuamentis instrumentorum sensus
ubi inter multa alia plura que de ista materia
ibi ponit vult quod cor mutat calorem mensu-
ratum in quantitate et qualitate cerebro secundum
quod convenit unicuique sensui ex sensibus cerebri.
Sed ista quia non sunt ad propositum missa faci-
amus: et sufficiat quod meatibus cerebri opilatis
corpori subtrahitur sensus: et per consequens
bebetur intellectus: et quia ista oppilatio fit ex

multis fumis a nimio cibo resolutis: ut dictum
est. Igitur sequitur quod voraces sunt in sensibi-
les saltem accidentaliter. Et istud intendit Ari-
stoteles quando dicit quod voraces sunt insensibi-
les quia angustum locum habent id est locum in
quo viget sensus. scilicet caput et cerebrum angustat
eo quod repletur forti odoratio accipiendo cibum:
id est ex nimio fumo resoluta ex nimio cibo ac-
cepto: et per cibum intelligit res masticabiles
et potabiles. Et ponit odoratioem ex sumali
evaporatioem ex re odorabili resoluta: ut habet
videri in alijs habemus in patria nostra Glo-
rianum bozanum: qui comedit et ingurgitat uni-
ca comestione quantum satifaceret viginti homi-
nibus: sicut divulgatum est. Habet etiam fer-
raria particulares et peculiares huiusmodi do-
tes insperari in conterraneo nostro et aduerti illa
distantia superhabundantes per quinque digitos.
Ad propositum patet quod multum voraces sunt
insensibiles non per se: quia non est ex defectio-
ne et indigentia sensuum in se sed magis per acci-
dens ex ciborum repletione a qua provenit sen-
sum ligatio. Et hoc intendit cum dicit quod
sensus habet interiores id est debiles in sentien-
do: hoc est quia spiritus debiles circa partes cor-
poris determinatas operari cibi multitudinem oc-
cupant quia ad ipsos digerendos impediunt ma-
gis propter repletionem cibarium quam propter
indigentiam id est quia propter defectum sensuum in se.
Et ista de causa Boetius de disciplina scola-
rum prohibet eos a nimio cibo et potu dicens.
Cibarium autem mediocriter sit facultas et
potus sit tenuis eiusdemque paritas et reddit ra-
tionem iam pretactam. Talis sententia sunt
palemon loxius phylemon et albertus magnus
in libro de animalibus: et conciliator in physio-
nomia et in commento Decima particula pro-
blematur. Sed quando illud spacium est equa-
le laudandum est. Arguit enim proportio me-
brorum contentorum bonam hominis digestio-
nem. Opposita sententia est philosophi decima
particula problematum dum inquit. Propter
quid hijs quibus ea que sunt ab umbilico deorsum
scilicet ad ventrem quam ea que sunt ad pec-
tus scilicet ad pectus granatim brevis vite sunt
imbecilles. Causa esse dicitur quia venter seu sto-
machus frigidus est propter parvitatem quare
non digestius sed superfluitati generatur ta-
les autem morbofi sunt et brevioris vite propter

Physonomia.

multitudinem egritudinum quas acquirit in-
rensa caliditate: et a vicinis membris et preci-
pue ab intestinis attrahendo a stomacho ci-
dum indigestum. Idem affirmat archiphi-
sophus commetero doctor: et in suo de physio-
nomia dum ait. Dicit Aristoteles cum ea que
sunt ab umbilico deorsum usque ad fundamen-
ta fuerint his que sunt inde ad pectus maiora
bos imbecilles et brevis vite existere.

**Questum .xlii. Augustini Discipuli ad
eundem Locitem Magistram De physio-
nomia hypochondriorum.**

Terminus.

I **H**oc loco preceptor ueneran-
de de hypochondriis queren-
dum mihi videtur: ut que sint in-
telligam: et si quid in physio-
nomia significant mihi queso aperire: nihil enim re-
linquendum est quod ad hanc scientiam pertinet: ut doctor
enadam.

Responsio Magistri ad Discipulum.

Commentum.

I **H**ic philosophus in primo d-
animalibus super umbilico hy-
pochondrium est cartilagine qua-
si subcartilagine denominatum.
Lanus autem commune subcartilagine et yllius co-
lago est. Unde hypochondria et yllia idem sunt
ut etiam accipit conciliator: et est in illa parte que
est super anchas: et ubi superstringitur centura.
Lamen palemon dixit femora et yllia subiec-
to non differunt sed ratione: nulla apud nos in-
ter yllia et hypochondria reperitur differentia et
femora: quoniam tria in unum considerantur.
Lamen Ysidorus in undecimo etymologia-
rum femora dicta sunt quia ea parte a femina se-
xus viri discrepet. Sunt autem ab inguinibus usque
ad genua femina autem per derivationem femor-
partes sunt quibus inequitudo tergis equorum
adheremus. Unde et preliatores olim sub fe-
minibus equos amisisse dicebantur. Si yllia
fuerint dura et descripta ossibus indicat mascu-
lineitatem. Et palemon Albertus atque conci-
liator dicunt ferri et bellatores denotare. Talia. n.
yllia platonem habuisse ferunt. Aut sumus iben-
tonicus et conciliator referri leonibus. Si vero
fuerint molli carne circumdata muliebrem animi
denotant. Que autem nimium exposita sunt et rugo-

sa et tennitate circumdata sicut sunt yllia sumia-
rum malignitatem pretendere videntur.

**Questum .xliii. Augustini Discipuli ad eundem
Locitem Magistram de signis sumptis a ve-
tre.**

Discipulus.

Terminus.

I **T**es philosophus in methapho-
ricis: Quibus autem ea que sunt
circa ventrem pinguis bene: for-
tes referuntur ad masculinum ge-
nus. quicunque non: molles referuntur ad appa-
rentem convenientiam.

Responsio Magistri ad Discipulum.

Commentum.

I **H**ic docet physionomizare ex ba-
bitudine ventris: est autem uen-
ter ut dicit Ysidorus qui accipi-
ens cibos ipsos dirigit. Et ap-
paret extrinsecus: Dicitur est venter a veben-
do eo quod per ipsum vebatur cibus ad totum cor-
pus: et ponit duo signa. Primum est quod qui sunt
circa ventrem bene pingues idest musculosi:
ita quod venter non nimis exterius extendatur
ut expositum est in primo libro sunt fortes: et re-
feruntur ad masculinum genus. Et talis dis-
positio est sibi naturalis: et secundum constantinus
creatio ventris est carnosa calida et humida: et
hoc propter digestionis necessitatem: propter quod
Rafys dicit quod ventris magnitudo libidinem
declarat. Secundum signum quod sumitur per opposi-
tum ad primum dicit. quicunque autem supple ha-
bent ventres non bene pingues: molles sunt:
et debiles: referuntur ad apparentem convenientiam.
Videmus enim communiter quod habentes ex ali-
quo accidente puta ex leinno vel infirmitate
vel quacunque alia accidentaliter causa ventres ma-
cilentos sunt indociles et molles. Et quod diu in
tali passione sunt declinant ad mores muliebres
quia mulier dicitur a mollicie ut testatur lactantius
firmianus in libro de opificio dei. Et in de se-
cretis secretorum ait philosophus. qui habet ven-
trem magnum est indiscretus stolidus superbus
amans coitum. **M**ediocritas vero ventris et
structura pectoris significat altitudinem intellec-
tus et boni consilii. **M**agnitudo ventris proce-
dit a magna caliditate reuerberare in vacuitate
ventris plerumque ad regionem testiculorum. Dic-
tum est quod virtus moralis aut intellectiva non
collocatur in subiecto nimis calido. Ideo sunt

indiscreti et stolidi. Videmus tales esse bibo-
nes comedones qui inertia amplectuntur: et om-
nibus luxurie generibus incumbunt et ut no-
stris temporibus sunt quidam religiosi qui co-
tinue student in comedendo et sunt ventrosi
doliarii: et colatini ventris. Unde plantus
in mercatore de sene libidinoso inquit. Lanu:
varum: ventrosus: buculentum: breviculum:
subnigris oculis oblongis malis paulum ali-
quantulum. Non hominem mihi sed thesaurum
memoras malis. Idem plantus de pseudulo. Ruf-
fus quidam ventrosus subniger: magno capite acu-
tis oculis ore rubicundo admodum magnis pe-
dibus. Quando vero phibus dixit. Dediocritas
ventris et. Dediocritas ventris causat a ca-
litate conditionata de qua oriuntur spiritus lau-
dabiles, quando dicit contractura pectoris: vult
dicere cum proportione ipsius pectoris quod si esset cum
nimia latitudine indicaret caliditatem cordis
obstare intellectui. Eiusdem sententie est loquax
quod vult ipse quod talis forma ventris sit mollis. et
Lociliator ait. Ventris magnitudo nimietate
libidinis declarat. Et quibus sunt carnosiora ve-
tralia fortes dicuntur existere. Et hypocras di-
cit. Infimis purgationibus apparatus. Dicit et
ventre molle in iuuentute: in plerisque in senectute
coartari: et econtrario: quod et senectutis indicat gra-
uitate. Ventre quidem molliore ac impassibiliorum
ait Loquax magnificentiam ostendere. Inquit Ari-
stoteles Alexandro: habentes ventre magni idem
secreti stolidi superbi sunt et coitum appetentes.
Dediocritas quidem ventris cum pectoris strictu-
ra decet: altitudine intellectus et bonitate consilii
testatur ostendere, hec conciliator Dixit phibus in me-
thaphoricis. Pilositas autem quod est circa ventrem loqui-
tatem significat: et refertur ad genus animi. Pro-
prium . n. est eorum quod sunt circa corpus pilositas quod est
circa ventrem eorum autem quod sunt circa intellectum loqui-
tas. Vult dicere quod talis pilositas significat ho-
minem loquacem et garrulosum. Et istud signum
acceptum est ex avibus. Aues . n. garrulose sunt.
et in ventre pro omnibus aialibus plus pilosae . i. penno-
se et plene pennis. vocat autem pennas pilos quia
proportionaliter se habent pili in gressilibus ad
pennas in volatilibus. vel vocat pennas: quia cir-
ca ventrem sunt: pilos propter eorum molliorem ad mo-
dum pilorum respectu pennarum in alijs partibus cor-
porum ipsarum. Subdit autem. Eorum vero quod circa intel-
lectum loquitas . i. garrulitas supple est proprium

unum de numero eorum que sunt circa intellectum
quasi dicat garrulitas est unum de illis quod proprie
competit avibus quantum ad animam et accipit bic
intellectum pro intellectu passibili et corruptibili sci-
licet pro fantasia et ymaginatione sine pro virtu-
te seu anima concupiscibili. Quod autem garrulitatis ani-
mum est quod habet spiritus lenes pro quod est aues mi-
nores plus vociferare ita quod multe carum sunt
musice sicut phylomena et similia: quod fit pro san-
guinis ipsarum subtilitate et spiritum levitatem
cum sint nature aeris pro quod excitant faciliter ad
iocunditatem: et ad diversa desideria: quod pro garrumum
et quantum multipliciter conantur exprimere. Et
huius signum est quod masculi in genere animi plus
hoc exercent quam femine eo quod sunt calidiores et
pro omnes habent sanguinem subtiliorem et spiritus
leviores quam femelle. Quod autem pilositatis animi
circa ventrem est habundantia caloris vaporum
quod magis exuberat in isto loco pro digestionem
quod ibi plus viget. Cuius signum est: quod caro ven-
tris est valde saporosa et dulcis respectu carnis
aliarum partium corporis et eisdem de causis boves
aliqui in ventre sunt pilosi. Ex quo videtur se-
quitur quod quia habent sanguinem subtilem et spiritus
lenes pro facilem motum sanguinis et spiritum di-
versa fantasiant et diversa fantasmata seu con-
cepta exprimunt per loquelam. Sic ergo pro causa
aliqua quare loquacitas significat pilositas
circa ventrem. Ad idem ego eosdem esse et summe
luxurie et valde concupiscibiles. Et similiter quo-
que accidit in his qui habent brevis spatium inter cor-
 et cerebrum et precipue si sunt colerici. Si diligenter
attenderis: docilem te sensero: nullus labor erit:
tibi de hac scientia quod secretissima sunt in luce
a tenebris educere.

Questus xxxiiii. Augustini Discipuli ad
eundem Locitem Magistram. De signis
pectinis.

Discipulus.

Textus.

Quicumque habet pecten acutum et
osens sunt bene fortes. Quicumque
carnosus et pingue habet molles
Quicumque autem modicam carnem sicut
desiccata mali moris sunt et referuntur ad sumas.

Responsio Magistri ad Discipulum.

Comentum

Ita docet physiognomizare de dis-
positionibus pectinis. Est autem
pecten pubes inferior viri vel mu-

lietis
nit po
pecten
perior
nimia
ad gen
opposi
et bene
ad fem
macru
ru et re
futione
vi babe
malibu
mus th
offeum
sunt va
lieribu
proten
valde a
qd fem
zuriam
pilo:u
et signi
test in d
prolixio

Com
canden
Alige

Im

Rel

II

bis om
coscrip
nit vi re
lad exp
nucus
pidus:
fuit sed
mos ba
dissioe

lieris in qua crescant pili super mentulā r po-
nit pbus tria signa. Primum est q habentes
pecten acutū scilicet i inferiori parte r etiam su-
periori latū per modū scuti r bene ossatū sine
nimia carnositate sunt fortes: r tales referūt
ad genus masculinū. Habētes autē pecten
opposite dispositionis multū carnosū r pigre
r bene ossatū molles sūt. Et tales referūt
ad femininū gēus. Habētes autē pectē nimis
macrum: r tāq a sole desiccātū sūt maloz mo-
rū: r referuntur ad symias huiusmodi dispo-
sitionis: r quoad aiaz r quo ad corp habētes:
vt habetur ab Auicenna libro secundo de ani-
malibus: r sic dicit Aristoteles. Atque sum-
mus ibentionicus. Et dicit conciliator. Et qui
osseum habent pecten r in acutum protensum
sunt validi. Aliunt luxinagi pectus os si i mu-
lieribus extiterit attenuatum carne r i acutum
protensum nocentem coitum prestare: r etiam
vulne amplitudinez significare. Scias quoq
qd semar pilosum cum spissitudine piloz lu-
xuriam attestatur. Et quando est cuz raritate
pilozum: exiguitate eozum arguit contrarium
r significat dominūz frigiditatis vt coligi po-
test in de natura piloz. Et Nec d pectine: ne
prolixiores i sermōe videamur dicta sufficiat.

**Questum .xlv. Augustini Discipuli ad
eundem Locutem Magistram De natura
Virge.**

Textus.

Im Pro q Aristoteles capitulū geni-
talium membrorum in medium non
adduxit.

Responsio Magistri ad Discipulum.

Commentum.

II Ratio est quia physionomia Ari-
stoteles r precipue metaphorica
fabricauit tanq radicem r prici-
piū scientie que in paucis ver-
bis omnia pprehēdit: ideo Epitōmata d illa
cōscripsit. Tamen cōciliator aliquāliter tracta-
uit vt recitabo r quicquid a nobis additū est il-
lud experientia cōprobat. Ralys dixit Eu-
nucus maloz est morū: est enim stultus r cu-
pidus: r psumptuosus. Qui autē castratus nō
fuit: sed sine testiculis natus est vel parvissi-
mos habens eunucus apparet: vt tactū est de
dignitōe sexus. Qui videlicet barba nūquā na-

scit dterior est. Inquit ptolomēus pbus r pō-
tius gallicus. Qui habent testiculos impares
magni fornicatores existūt. Qui vero habent
magnos testiculos prosperos denotāt. Qui
equales testiculos habuerit bonā illi obtinebūt
fortuna. Testiculi uehemēter magni cū virga
existētes stolidū inertē asininū declarāt. Ego
nunq vidi habentē virgam magnam qui ba-
buerit ingeniū nec capacitātē ad virtutes: r ple-
runq malo r misero clauduntur: exim. Den-
dentes in longum testiculi visi sunt liberalita-
tem r coitus imbecillitates ostendere. Et simi-
liter qui virgam valde magnam habent pro-
pter spiritus non ad locum debitum potentes
descendere: r ppter eozum ifrigidationez r pro-
pter longiorem tractum incohibiles efficiuntur.
vt narrat philosophus i de animalibus. Dicit
philosophus testiculos circa anuz oportet ap-
plicari. Et ideo contingit viros minus estate
q byeme coire. Si idecēter sinister testiculo-
rum dextero maior extiterit femelle hic vt pluri-
mus erit generatiuus cū eius maxime frigida
natura extiterit. Aliunt quidam virgāz magnā
stolidū r durum ingeniū ostendere. Quoz
gibbosi r parui corporis habēt vt plurimū ma-
gnitudinem virge. Ideo matrone solēt vt plu-
rimū famulos similis stature accipere. Solent
eni fortitudinem bz alioz membrorum conglu-
tinationem ostendere. Qui habent mentulam
cum venis grossis r apparentibus sunt calide
nature: r sepe illis accidit. vlcera virge vt
notant r curant cum oleo onfacino r aqua ro-
facea r parū cerusa r aliquātilū can ore i fofa
linimenti aliter talibus accidunt vlcera putida.
Cuius rei causa est imbibitio materiei que in-
fluit propter raritatem r latitudinem meatus
quia verenda sunt complexionis calide r hu-
mide. Et nimia faticatione calefit r excoctat
virga sic complexionata. Inquit conciliator.
Et virgam uehemēter longam dicit aristote-
les generationē impedire: q fortassis iaz factā
etiam posset subvertere. Idem etiam fit cum
vltia mēsurā tenuis fuerit r breuiata. Adulie-
bria si exterius obstricta iterius ardentia fuerit
coitus furia nequeūt faciat quod puellis ado-
lescentibus plerunq contingit. Vata exposita
libidinosaz ostendūt. Et nimia obsura pingue-
dine squallore torpentia preter generationis
impedimentū mores ostendunt prauos. Luz

gitem intersticiū quod inter anam et vuluam
versatur stabilissimū fuerit et exterius positum
libidinosas et insanas reddit ad coitum. Cau-
sa autē quare virga longa vehementer nō sit ap-
ta generationi assignatur: et ē qz spiritus gigni-
tūi debilitantur in loco trinare. Et mēsurā co-
ueniens est p spaciu septem pollicū cū latitudi-
ne dūmetur: nō extra nouenariū pollicē addu-
cta vt asserunt. Vulua in alterū latus cōuersa
vel inequaliter iacens loquacem et libidinosā
insinuat mulierē. Labia vulue grossa cū erbu-
berātia pilorū feruentē libidinē dēclarāt. Ari-
stoteles in tertio de animalibus inquit. Virga vi-
rilis inter oīa alia mēbra crescit et diminuitur
sine sui lesione. Et in quinto ait: Natura statim
sit singulis animalibus tēpora et etates ad coitum
pter qz homini ipsi. n. oib⁹ tēporibus opportunus
est coitus.

Questus xxxvi. Augustini Discipuli ad
eundem Locitem Magistrum. De signis
anchaz et coraz.

Discipulus.

Textus.

Item in methaphoricis quicūqz
habēt coras osseas et nervolas
referunt ad masculinū genus. q
cūqz autē hnt osseas et carnosas
molles sunt et referant ad femininū genus.

Responsio Magi ad Discipulū.

Commentum

Item docet phūs physionomizare
p dispoñes coraz. Core quasi
cōiuncte axes in ipsis .n. femora
mouent: quoz cocana vertebra
vocant: qz in eis capita femorū vtant. Suffragi-
nes: qz subius frāgunt. i. flectunt nō supra sic
in brachijs vt t3. Ildorus in .xi. etymologia
rū phūs ponit duo signa. Prīmū est qz hntes
coras osseas: ita qz ossa grossa sunt et foris emi-
nentia et nervola: ita. s. qz core sint magnitudine
magis ossū et neruoz qz carnositatis nimie si-
cut supra dictū est in primo libro cap. de signis
timidi. Tales sunt fortes et audaces. Adēz t3
Rasys dū inquit. qñ coraz ossa foris promi-
nerint audaciā significabūt. Intellegit etiam
Rasys quādo core sunt musculose et arcuate
ad partē siluestre signū est fortitudinis: et ego
notauī qz velociter et agiler currūt: et etiā sunt
magni inierātes. Adichael scot⁹ bene dixit
in hoc: qd⁹ valde miror: nā i omni sua physio-

nomia valde errauit nesciens qd dicat tāqz ma-
le expens i hac arte: lz multa ausus sit scribe-
re. Core bene pulpose significāt hoīez fortes
et audaces nec minus supbū: vt p3 i dextrarijs
gallis et falconibus. Deinde ponit fm signū
dicens qz habentes coras osseas ita tamen qz
ossa nō sint magna et carnosa multū cū parū
tate neruoz sunt molles et referuntur ad femi-
ninū genus. Vñ dicit Rasys. Core cū exterius
multas habent carnes fortitudinis imbecillita-
tes atqz laxitates dēclarāt. Aut conciliator. An-
chaz ossa exterius tensa fortitudinez et virilita-
tes insinuat: nisi i eis muliebribus carnositas pū-
gat. Ipsaz gracilitas muliez significat amato-
rē: corpisqz cū obilitate timorē imitit. Grosse
core ac lacertose: plene ac solide dnotāt fortitu-
dinem. Exterius quidem core si sint carnosita-
te multa cōgesta ibecillitatem dēnūciāt et laxi-
tudinē. Coraz ossa foris pminentia cū mō
fortitudinem idicāt. Itēz dixit etiā Rasys. an-
chaz quoqz ossa cū exterius tendunt fortitudi-
nis dēmonstrāt multitudinez: et virilitatez. An-
chaz gracilitas muliez significat amatorez: et
corporis debilitatem atqz timorez. Et phūs i li-
bro de secretis secretorū ait latitudo vero tibia
rū: et taloz significat fortitudinez corporum. et
hec de coris dicta sufficiant.

Questus .xlvi. Augustini discipu. ad eundē
Locitem magistru. De significatiōib⁹ genuū.

Textus

Item at scdm genua subiles: ti-
midi sunt et referuntur super ap-
parentem decentiam.

Responsio magistri ad discipu.

Commentum.

Item nūcijs nature physiono-
mizat ex dispositionibus genuū
Et ponit circa hoc vñz signū
dicens qz hntes genua subtilia

sunt timidi: et referuntur vt dicit ad apparen-
tem congruentiā siue decentiam. Potāt dici ap-
parens conuenientia mos apparens. Quētiēs
summo studio: qz conuenit cū more naturali in
causis et i noie. Supapparens aut mos ē iste
qui accidit ex pposito cū diligentia et studio:
quales hnt qui ex pposito student se facere or-
natos graciosos: vel ē sub oppositis dispositio-
nibus tales. n. mores siue apparentia acciden-
tales sunt: et iste que sūt nō ex pposito possūt

reduci in animū: sicut et naturalis. Et ita poterunt sua signa demonstrari ex moribus super apparentibus sicut ex moribus apparentibus: et reductiones fieri in eisdem: sicut est in proposito: et superius frequenter dictum fuit.

Dixit philosophus ad Alexandrū. Adulterum vero carnis in genibus significat debilitatem virtutis et molliem. Nulū dicere philosophus. Genua que hnt multitudinem carnis cū molliē significāt obilitatē virtutis corporalis pp neruorum imbecillitatem. Et hoc ratione hūmilitatis relaxantis ligamenta iuncturarum et ex sequenti seqt molliēs intellectus. **Unde Rasys de significationibus debilitatis neruorum inter alia signa ponit relaxationem iuncturarum et paruitatem ac cordarum subtilitatem: et curis: et forte eius tenuitas denotat. De quo sequitur iuncturarum debilitas. Et isti sunt qui non possunt ferre onera: nec aliquam rem i qua occurrat fortitudo. Et tales homines non possunt continuare magnas ambulationes. Et sunt muliebres. Ideo dixit philosophus: molles rce.** Inquit Albertus auctoritate Aristotelis: qd genua q inter se conuersa sunt vt quasi collidantur ad femininā referuntur proprietatē nisi hoc accadat ratio exercitij: vt est in pistori bus et illis q portant onera i qbus tale signū non est naturale s; p accidens: iō inefficax. Et Conciliator ait genua laxa quasi a reliquo corporis sepeata ibecilles motus ostendūt. In spexi et vidi tales ferre pedes cū suis punctis sine summatibus versus partem siluestres. i. exteriorē. Et genua eorū tēdunt ad domesticas partes. i. exteriores. Et isti omnino sunt effeminati et plerunq; cynedij: vt in multis expertus sum et inueni ita esse. Et tales etiam penitus sunt prae nature: vt i femina attribuire possimus. **Uti in primo De diuisione sexus diximus et superius tactū est in de natura pardali.** Et sic puto tibi de gēib; satis factū esse. Sigd aliud i mentē venit: ne distas a qstis tuis. vt me docere hanc vtilissimā artē pfecte pcipias. **¶ Questum. xlviii. Augustini Discipuli ad eundem Locitē magis. De significationib; crurum.**

¶ Textus

¶ Quia pbus in metaphoricis: Quicunq; crura articulata: et neruosa et fortia: fortes sunt hūmāz et referuntur ad masculinū genus

Quicunq; crura subtilia et neruosa hnt luxurio si referuntur ad aues. Quicunq; crura supflua hnt et sicut paz corrupta: odibiles et inuerecūdi et referuntur ad apparentē decentiam.

¶ Responsio Magistri ad Discipulum.

¶ Commentum.

¶ Ite phylionomizat per crura et pōit tria signa ex triplici dispōne crurū supra. Prīmū ē: qd si fuerint neruosa et articulata fortia et magna non rōne carnositatis: sed magis rōne magnitudinis ossium et neruoz fortes signifi cant secūdū aiām et referuntur ad masculinū genus. Deinde scdo cū dicit. Quicunq; crura dat scdum signū: Et dicit q crura subtilia et neruosa significant luxuriosū: et lenē et instabilem in moribus et istud signum sumitur ab aui bus crura huiusmodi bēnibus. que q sunt secūdū aiām lenes et instabiles paz bēnt d ter restri gravitate: et multū de aerea leuitate. Itē bēnt sibi insitam a natura seminalē rōnez: Lu ius virtute mouent naturaliter ad sui generis multiplicationē et sue speciei p actū generatōis ad pseruationē. vt dicit Aristoteles de aialib; libro. vi. Aliam causam dixi in. i. lib. et dicitur p conciliatore. Sciendū est q quādo crura fuerint subtilia sine neruositate: tūc significant hominē timidū: vt dixi in primo lib. de signis fortis et timidi. Deinde cū dicit. Quicunq; crura rce. Ponit terciū signū dicens q crura superflua idest nimis magna rōe nimie carnositatis et quasi paz abrupta idest indistincta hoc ē cū equalitate ita q apud canillas sūt crosse et carnose vt bēnt foemine sunt debiles: et inuerecūdi: vt patuit supra d signis insensibilis. Quādo ista carnositas et grossicies fuerit circa canillas significat insensibilem et boiem grossū natura: vt dicit Rasys. Idem addit et Aristoteles qd bēntes huiusmodi crura referuntur ad apparentem decentiā: qd intelligendū est per contrariū: apparens. n. decentia est bēte oppositaz dispōnem in carnibus: scilz qd sit moderata et non diruta idest inordinata. Et pbus scripsit ad Alexandrū: Subtilitas vero tibiārum significat ignorantem: et eaz grossicies significat audaciam et fortitudinem: p; q loquitur de grossicie ossuosa neruosa et musculosa. Scias tamē q greca translatio vocat crus illud qd arabica lingua vocat coxam: et tibiā qd vocatur crus.

Sed de nominibus non est curandum. Dicitur
rat attendendum est quod res sit eadem per totum
scribit in Isidorus in xi^o etymologiarum. Crura
dicitur quia his currimus et gressus facimus. Sunt
autem sub genibus usque ad suras. Tibie vocate
quasi tube. Sunt enim longitudine et specie simi-
les. Talus dicitur a talo. Nam talus est eminens
rotunditas. Unde et fastigium templi rotundi talus
vocatur. Talus autem sub crure est: sub talo calca-
nei hec Isidorus. Item inquit Conciliator no-
ster. Pars sub genu existens que sura vel crux
appellatur: si facta velut gravida esset aut appa-
reret: sordidum intemperamentum ostendit. Crura
mollia femineitatis sunt signa. Eorum autem
subtilitas ignorantia grossities vero audaciam
cum corporis fortitudine ut ait Aristoteles vide-
tar denotare. Crura subtilia nervosa et aspera
secundum Aristotelem videtur habundantiam veneris
nunciare. Cum eorum materia numminalis con-
tatur in sperma: et refertur ad aures. Superflua
crura et dirupta odibile et incredibile ostendit.
Inquit Albericus: et mollia autem crura femini-
ne nature sunt signa. De cruribus autem bene co-
sideravit Vegetius ut allegavi in cap^o de thora-
ce. Et Antonius Cornazanus tenet in libro
de Re militari: qui concludit quod crura tollita
ut fufus: ut vulgo dicitur fufalata arguit virili-
tatem in tyronibus. Scias etiam quod crura valde pi-
losa: et multitudo pilorum circa verenda feruentem
libidine ostendit: cum eorum natura conferat cum
belluis. Viri huiusmodi multos pilos ad coras: et
in parte inferiori sunt multi coitus ut et phis in
xviii. de animalibus. Alia possent circa hoc addu-
ci. Sed recensui tibi ea que nobis magis ne-
cessaria videntur.

Questum. xlix. Augustini discipuli ad eum.
de Locutione magistri de significandis canillis
rum.

Termus.

Item phis in methaphoricis. q^{uod}
buscunq; ea que sunt circa canil-
las sunt nervosa et articulosa for-
tes sunt secundum animam et refe-
runtur ad masculinum genus. Quicunq; autem bene
carnosi sunt circa canillas et inarticulati molles
sunt secundum animam et referuntur ad femininum genus.

Responsio Magistri ad Discipulum
Comentum.

Item docet phis physiologizare per
canillas pedum et ponit circa hoc du-

as consideraciones signorum secundum duas dispo-
siciones earum relationibus patet ex dictis in ista. Quia
tamen vero ad secundam dispo-
sitionem dicitur Rasys specifi-
cacio ea melius: quod cum canille grosse fuerint sci-
licet propter carnositatem eberem et inuerecundum demo-
strabit. Et per articulos intelligit Aristoteles in-
tensas. Item Locutionem. Que circa canillas si ner-
uosa extiterint lacernis solutis contexta fortitudi-
ne et audacia denotabitur. Et contra. Crura et ca-
nille grosse et incopposite eberem et inuerecundum
ostendunt et per hec de canillis satis habes.

Questum. l. Augustini Discipuli ad eum
dem Locutionem Magistri de significatio-
nibus pedum.

Termus.

Item nuncius nature in methapho-
ricis. Quibuscunq; pedes bene na-
ti et magni articulati et nervosi for-
tes sunt: secundum ea que in anima re-

ducuntur ad masculinum genus. Quicunq; autem pe-
des paruos et strictos et inarticulatos habent
delectabiliores autem videre quod fortiores. molles
sunt secundum ea que sunt in anima reducuntur
ad femininum genus. Quibus pedum digiti cur-
ui: inuerecundi: et quibus ungues curue refe-
runtur ad aures curuorum vnguium. quibus di-
giti coniuncti sunt stercoreosi referuntur ad ori-
gas lacuum strictorum pedum.

Responsio Magistri ad Discipulum.

Comentum.

Item philosophus physionomi-
zar de pedibus. Dicit Isido-
rus in etymologiis pedes ex
greca etymologia nomen sortiri

sunt. hos enim greci podas dicunt: quia al-
terius motibus solo fixi incedunt. plante a pla-
nitie nuncupate: quia non rotunde ut in quadru-
pedibus ne stare non possit bipes homo: sed
plane atque longiores formate sunt ut stabilius
corpus efficerent. Sunt autem plante anteri-
ores partes: que etiam ex multis ossibus constant.
Dividit phis hec in tres quatuor: quantum ad priam
dispo-
sitionem dicitur: quod huiusmodi pedes bene magnos: et
articulatos et nervosos ita scilicet quod articuli et ner-
ui appareant sic quod magnitudo pedum sit ratione ma-
gnitudinis ossium et nervorum: et non ratione malum

dūis carniū tales sunt fortes et referunt ad masculinū genus sūm mores naturales: vt dixi in p̄babitis de diuisione sexus a masculinitate cōuenientes. Dico autē q̄ magnitudo pedū istud significans nō d̄z eē p̄ nūmā carnositate: q̄ secundū Rāsym pedes in q̄bus carnis est multitudo atq; ipsius durities mali intellectus hominē portēdūt. Et ita tales sū referunt ad sexū masculinū in quo vt sic est intellectus: bonus eo q̄ masculī femellis hñt aīas p̄fectiores: vt dicitur est. In secretis secretorū dicit p̄bus pedes vero carniū significant famitātē et amorē iniuriarū. Pedes vero pui et lenes significāt audaciā et fortitudinē. Deinde hō cū dicit, quicūq; autē physionomizat ex dispōe fa p̄rie, oppositū. q̄ hñtes p̄ oppositū pedes puos et strictos idest nō largos in q̄b; scilicet articuli non apparent. Et q̄ sunt subiles: et ad vidēdū delectabiles illi sunt magis molles q̄ fortes: et referunt sūm passionēs anie ad foemininū genus idest hñt mores naturales sexui foeminino attributos. Rāsy dicit qd̄ pedes pui et pulchri boiem fornicatōrē: et locosus inuēit. Causa uero istarū dispōitū imēdiatē et secūdarie sunt qualitates cōplexionales. Caliditas, n. et hūiditas sunt cause magnitudinis pedū. Frigiditas uero est causa imēdiata paruitatis: anie uero sunt primarie et mediate anime, n. sic passioatē naturaliter regnūt talē cōmixtiōem elementorū ex q̄b; h̄z diuersū dominū q̄litate ip̄orū causant diuersē cōplexiōes. Ex q̄bus naturaliter diuerse surgūt corporū in quantitate q̄litates: vt pluribus viciis p̄tractatū est. Deinde cū dicit: q̄bus digitū cūncū t̄cet, physionomizat ex. 3. et iiii. dispōe pedū: et ponit duo signa, quorū vnū est de extremitate digitorū h̄z accipit ex curuitate vnguiū: et p̄z in l̄ra et istud qd̄ dicit de digitis et vnguib; in pedibus: pot̄ ē intelligi de digitis et corū vnguib; in manib;: q̄z vtrōb; ē eadē rō et cā. Dicit autē q̄ isti referūt ad auel vngues hñtes ille, n. sunt inuerecūde et rapaces: vt pote d̄ p̄da vngues sic sūt agle et accipitres: et huiusmodi q̄b; vt dicit Aristoteles in lib. d̄ animalib; natura dedit vngues curuos et pedes fortes et neruosos vt fortias p̄dam retineāt: et carnes facilius lanient sicut ēt anib; flauialibus natura dedit pedes largos et depressos p̄p̄natādi necessitatē. Et iō l̄z rō dispōitū talis in huiusmodi mēbris possit sūmī ex causis aliis:

vt dicitur ē famis in ēt potissime ex cā finali. et quo, n. iste auel hñt aīas rapaces natura pui d̄t eis d̄ dispōe mēbroz apta ad rapiēdū. Et eadē rō ē d̄ curuitate digitorū et vnguiū i boib; aīas rapaces naturalē hñtib; Sēp vidi illos: q̄ hñt vngues et digitos sic dispositos eē colerice cōplexionis: et video eē signū laudabile in milionibus et in illis q̄ maris radio regūt in negociis suis. Aliq̄ dicit q̄ Aristot. intelligit p̄ inuerecūdos naturalē fures et raptores et p̄auilōquos. Fur vng; et illiberalis idē sūt: qm̄ latro cinū ab auaricia naturalē p̄cedit vt tacitū sūt in. i. lib. c̄cedo ēt qd̄ p̄ fures mariales intelligit idest miliones qm̄ q̄ armis dāt operā penitus sunt fures et fraudatores p̄ phas et nephas s̄b stātiā acgrētes vt p̄z in negociis suis. et dicunt in. v. lib. de natura maris et in. 3. vt inferius p̄rebit. Deinde, iiii. ē cū dicit. Quib; pedū t̄cet, physionomizat ex q̄ta dispōe q̄ dicit q̄ hñtes digitos pedūz cōiunctos sunt stercorosi. i. habent quendam fluxum ventris naturales: et dicit q̄ tales referuntur ad origas lacunales q̄ scilicet habent pedes strictos et multum stercorizant. Sunt autem orige conturnices a grecis sic vocate eo q̄ dicuntur nasci in origia insula aut ibi primo vīse. Dicit Isidorus origemēta d̄t anis q̄ gregē ducit ea terre p̄p̄quātē accipiter vidēs rapit ac p̄pterea cura ē vniuersis ducē sollicitat externi generis p̄ quē cancat p̄ria discriminā hec isidor. Sunt autem duplices scilicet campestres et flumiales sine lacunales Aristoteles enīz facit relationem ad illas. Sciendum est quod proportionales effectus necessario habent vtriq; p̄portionales causas: et similes effectus habent similes causas: sicut salbedo: ex quo in aqua maris et sudore et vrina: oportet q̄ in omnibus istis habeat similem proportionalem causam: Quicūq; sit ista. Et eodem modo de omnibus effectib; si milibus ex diuersis causis repertis. Si igitur i homine et origa inueniatur vna dispositio oportet necessario q̄ ista dispositio vtrōb; habeat similem vel proportionalem causam. Signum igitur stercorositatis in homine referunt ad origam que etiam est stercorosa: et eadem causa dabitur etiā. Hic de homine. Dicitur ē qd̄ sicut in origa ex p̄p̄ietate aīe et dispositione materie sic more: et ex cōplexione rōe aīe causat stercorositas et talis dispositio

in pedibus ita est et in homine ex eisdem causis
et in aliis animalibus per relationem ut dictum fuit et
signis et relationibus iracundi. Unde recolē
do alienas auctoritates. Dixit Rasy cū cal
canem est gracile timorem significat et obile
fixionem. Grossum autem ac solidum fortitudinē
et audaciam portendit. Aut Albertus et phyle
mon. Pectus pedis cū fuerit carnosum et non
concauum ita quod ambulans super ipsum equa
li superficie plante in terra iacente: significat
astutiam et maliciam dispositionis: hoc ei est
signum frigidi flegmatis habundantis super for
mam. Et hoc quidem facilliter suscipit formam
et de facili mouetur et a motore debili. Et ex
hoc causatur astutia. Forma in rebus paruis et
inutilibus significat malam secundum pytago
ram feminarum dispositionem. Item phis in de
natura animalium lib. i. cap. xiiii. inquit quibus in
terior pars plante non cana sed ita pleniuscula
est: ita ut solū toto attingat vestigio si versum sit
et fraudulenti. Quando autem pectus pedis fue
rit concoaum et per oppositum ad primum signi
ficat per contrarium huiusmodi bonitatem intel
lectus et compositio bona et regulata et bonita
tem morum: quando fuerit cum macie cauius
melancholiam et consumptiones portendit. In
quit conciliator pedes grossi et breues firmius
innuunt et constantem. Prolixum plurimum dolo
ritatis et perniciem trahunt iudicia. Prolongam
tenuitate et breuitate excedentes malignū dno
rant. Pedis iuxta discreta si fuerint iungere et
articulis generosum et virilem denotat ingenium
Polles ampla pelle circumdati impressionū
denotat deceptores. Curui pedes et hītes pla
ta longe cōcaua et reducta reprobandi sunt: nā
versutam et malignam mentem denunciat pla
ta penitus plana debilitatem gressus et fixiōis
ostendit. Calcaneū gracile timorem innuit et ob
ilem fixionem. Grossū autem et solidū fortitudi
nem: et audaciā infima pedū et calcaneorum cum
longa sunt carnibusque repleta stolidū indicat et in
sanū precipue cū digitorum hūilitate: eorumque vasti
tate. Quorum pedū abitus concoaus est: huius certi
circuspectū et honestū esse cōsueuerunt. Pedes
cū carnis multitudine et cum duricie circūvolu
ti intellectum prauū famitatem et amorem iniu
rie denotat. Pedes parui pulchri et leues for
nicatorem: et deliniosum ostendunt. Dicunt et pe
dis digitos cōiunctos hītes fluxū ventris vel

sudoris fetores ostendere. Inquit Rasy. Ad
nus et pedes cum pulchri fuerint et parui toti
corporis cōplexionem esse debile ostendunt: et ipsius
caliditatem fore paucā. Si hic fines fecero satis
de pedibus habebis.

Quæsitum. li. Augustini Discip. ad eundē
coclitem magistrū. De motibus et ambulatio
nibus in generali.

Textus

It philosophus in libro de regi
mine principū. Quis vero pas
sus sunt lati et tardi prospabitur
in oibus factis suis. Et cui pas
sus sunt breues: est impetuosus et suspiciosus
impotens in opibus: et male voluntatis.

Responsio Magistri ad Disci

Comentum.

Imia velocitas in ambulatione
calida ostendit cōplexionem: Qui val
de lentis passibus ambulat frigi
dam et flegmaticam naturam de
tinet qui mediū tenet temperatā arguit cōplexio
nem. Passus lati et tardi pcedunt a discursu
laudabili: ut bēt patronus meus Dñs Alexā
der Bentiuolus. Iohannis Bentiuoli secūdi
filius. Breuitas autem passus contrariū innuit: si
cut et nostris dictis colligi potest. Et confirmatur
a Rasy dum ait. Quis passus ampli sunt et
tardi spaciosus est. Quis passus veloces sunt
et breues festinus est: et per rebus oibus valde
sollicitus: sed tū res illas dispōere ignorat. Theu
tonicoz princeps ait. Incessus quoque hominis
ex inclinatione nature pcedens: annunciat de
eo qualis sit animus et morum cōplexio. Qui cū longis
passibus incedunt magnanimitatem significat et effi
caces qui vero inefficaces sunt animus depraua
tum hītes parci et tristes: et absque nimio dolor
astrecti contrariis passibus a superioribus gradiū
tur. Et si sunt artifices sunt obscure mentis com
puncti. Celeritas autem gressus cū erecto et elato
corpore et honesta bitudine calidū et prōptum
insinuat: Qui res incipiendas magis quam perficiē
das aggreditur. Et si celeriter mouet oculos
sumittentes se cōprimens et multū deducens:
totumque se corpore complicans timidus val
de est. Et parcus versutus et vilis ostenditur.
Et si cum motus celeritate perturbatio occur
rat oculorum: sitque capitis instantia: et anbelitus
spissitudo: valde calidus inanis et audax deno
tatur. Breuibz passibus ambulans et accele

rano: malignus indicatur: becillus et timidus. **Tardus** natura incessus animi pigritie indici-
cat: ni aliqua potiora dissentiant. Si autem accu-
rata sit tarditas interdum quiescens cernitque in-
flectat et circumspectat superbū hūc hominē esse
designabis. Cū aut pedū ac manū motus cū
corporis toti motib⁹ concurrūt: et bene modera-
te et tranquille inferūt cū declinatione aliqua ca-
pitis decenti et cernicis magnanimitas is et for-
tis indicatur: et refert ad leones. Et talis est
dominus noster dñs Hannibal Beniuolus:
Dñi Joānis Bentiaoli secūdi filius benefa-
ctor noster colēdissimus. Et phūs in similim-
dinarijs scribit. De manus et cubiti et brachij
motu eadē referūt. Quicūq; musculis spau-
larū rectis et tensis sunt gloriabundi vel garru-
latores iudicant: et referunt ad equos: qui spa-
tulas mouent et curui erunt sunt sapiētes et re-
ferūt ad leones. quicūq; pedibus pueris am-
bulant cruribus conibulq; femineis referunt
ad mulieres. Nult dicere. Qui pedibus puer-
sis .i. q. puerūt pedes in ambulādo sic scilicet
q. planta iungat et pedicas se ad anteriores p-
tes pedū ad inuicē abscindat qñ faciēdo mā-
gulū et incedētes cruribus femineis et vacillā-
do ac si sint cōfracta sunt in morib⁹ muliebres
vt dicūt aliqui. vnde in de significationib⁹ cru-
riū dixit tales et odibiles et inuerecundos. Cui-
us qdē tardus fuerit incessus: mollē et bebe-
rē carentēq; intellectu plerūq; ostēdit. Domi-
nāsi cū motu musculorū et maxillarū iracundus
denotat. Similiter et eōuerso eleuatio nasi ad
superiora testatur hoc idē. Et qui humeros e-
leuāt indifferere aut vñū membrū: altero magis
ventosi sunt existentes ac melancholie quadā
specie occupati: vt est conterraneus noster: et q.
dā scolaris: et penitus quidā religiosi: signū po-
tissimū est qñ collū abliquat ad aliquā partē.
Recte autē incedēs et gradu pposito molliter
spatulam gerens is meebus et incōtinens p-
hibetur. Nota quicūq; aut corporibus circū-
torquētes se: et fricantes se et proprie si sint elo-
quētes adulatores existunt: et referunt ad pas-
siones siue ad canes magis domesticos hec
phūs in metabaphoricis et tales vulgo dicunt
cagnitti. Nā canes ita dñis blandiunt: nō vt
multi credūt pp fidelitātē: sed potius ob quā-
dā timiditātē vt victū acquirāt: et potius possēt
dici infideles. Et quo istū: vt ita dicā cagnitti

cū vigilantia sunt cōsiderādi nam maior pars
eorum parat et exequit pñitēs. Et Albert⁹
et cōciliator partiz hoc affirmant. De his fuit
Seraphinus a pilis chyrurgicus. Et talis ē
astronomus quidā ego dico. Qui saluti gressu
incedūt: et eminenti ano et vulm erecto sunt cy-
nēdi atq; muliebres. Cui genua in ambulā-
do flexibilia existūt hic seruitutē nō fugiet aut
miserrimā iacturā: Et rō huius est q. nervorū
infirmitas cerebri debilitatē protendit atq; ex
consequenti intellectus imbecillitatē. Qui dūz
ambulāt pñtis digitorū incedūt et ad siluestre
partē ita q. calcanea causant quasi angulū mu-
liebrē naturā ostendūt atq; cynēdi sunt prefer-
tim si genua collidantur ad inuicē atq; flexibi-
lia existāt. qui artificialiter et mensurate ince-
dit: aut celeriter: et oculi eorū mouentur veloci-
ter cū hylari intimit pp passionē ad oēs posi-
tionis differentiā mouentur: et visus eius ē vt
puer quādo respicit aliquid delectabile: hos
ad furta deditos eē existimabis. qui passus hz
vt ciconia et cū spatulis atq; collo retractio euz
simili oclorū positura: similis ciconie indican-
dus. Et sic dicendum est qñ aliqui aspiciunt
terrā cū nebulosa fronte: atq; contractis cilijs
et aliquādo reuertunt oculi eorū ad surluz euz
erectio capite bi penitus neptadis cogitationi-
bus laborant: qui rectis: et firmis cruribus or-
dinare deambulāt animosi et ipatiētes sunt: et
audacia euz magnanimitate significat. Qui ve-
ro celeriori et icōpositiori gradu festinates sūt:
bos stultos reputant. qui capite et oculis mo-
re ceruino incedūt predictā in his deambula-
tionē supponētes instabiles eos et mala nece
morituros eē indicamus. qui ornate ambulat
vt plurimū cū punctis pedū et plāra quasi sine
exteriorē imudicia mulibre naturā ostēdit: atq;
cynēdos et venereos mores sectantur. Pre-
sertim si pedes sunt pulchri et parui et cōpres-
sis calcāeis. qui cū firmis et fixis plātis icedit:
fortitudinem et virilitatē declarant nisi corpus
sit lassum: et genua flexibilia existant. Et hec
scripta sunt ad declarationē eorū que de natu-
ra ingressus et motus speculari potuit. Et qua-
lia sunt Discipule mi libenter accipe atq; hy-
lari fronte:

Quæsitum. lii. Augustini Discipuli ad eun-
dem Coelitem Magistram De pilositate di-
uersarum partium corporis **¶ Tercius**

Magister mi multotiens vidi homines valde pilosos et perplexos permansi cum summa ambiguitate ob talem diuersitatem: quare rogo et supplico ut de hoc quoque verba facias.

Responsio Magistri ad Discipulum
Commentum.

Libet philosophis in metaphoris. Quicumque habent tribus pilosas venere sunt et referuntur ad hyrcos. Quicumque ea que sunt circa pectus et ventrem valde pilosa habent: nunquam in eisdem perseverant: et referuntur ad aues quia ipse pectus et ventrem valde pilosa habent. Quicumque habent pectora valde nuda vel non pilosa inuerecundi sunt et referuntur ad mulieres. Quibus autem caro non est valde pilosa sunt circa medium: habitudo est optima. Quicumque musculos spatularum pilosos habent: nunquam in eodem perseverant et referuntur ad aues. Quicumque dorsum vel spinam pilosam habet valde inuerecundi sunt: et referuntur ad bestias. Quicumque autem collum retro pilosum habet liberales sunt: et referuntur ad leones. Quicumque autem mentum acutum habent boni animi sunt et referuntur ad canes. Quicumque habet supercilia simul stricta tristes et auari sunt: et referuntur ad similitudinem passionis. Quicumque supercilia diuisa habet ante nasum et diuisa usque ad tempora fatui sunt et referuntur ad porcos. Qui erectos pilos habent in capite timidi sunt: et referuntur ad passiones: qui timides facti erigunt. Quicumque pilos vehementer crispos habet timidi sunt et referuntur ad passiones. Cum autem rigentes et vehementer crispi existunt timidi dicuntur: qui in extremitate sunt crispi ad bonum referuntur animi. Quicumque autem frontis quod est ante caput eleuatum habet liberales sunt et referuntur ad leones. Quicumque caput oblongum habet: et capillos ante frontem iuxta nasum liberales sunt et referuntur ad decentem apparentiam. Et ciliator ait. Pili autem in auribus inuolucris existentes bonum auditum et hominem denotat mediocre. Super cervice et caput et dorsum si multi fuerint pili fortes et animosus testatur. Dicitur etiam quod habentes collum posterius pilosum liberales sunt leonibusque relati. Multitudo pilorum super spatulas et collum existens dementiam et obstinatum animum testatur: cum hoc et mobiles existentes animi. bus comparantur.

et pectora valde pilosa habentes: aut pilis nudata valde inuerecundi sunt et bruti sunt similes: cum sunt sine pilis femellis assimilantur et bruti sunt his et similes sunt quorum dorsalia sunt pilosa. Cum autem fuerit solum pectus pilosum audace et bene mobile vix denunciat: et medici dicunt caliditatem cordis ostendere. Multitudo pilorum in ventralibus reperta luxuriosos instabiles et voraces natura denunciat: qui volatilibus referuntur et crura pilosa habentes venerei existunt et bruti comparantur. Rogis quidem pilis et multis tecta indocilem ferocemque bovinam significat. hec igitur signa ex ipsius rei accidentibus et forissecus assumunt valde. Reliquum autem est nunc per ipsius substantie actus physiognomizare. Phylemon autem est qui qui habet multitudinem pilorum circa vniuersum corpus ad naturam brutalem declinat et hec de pilis dicta sufficiant.

Questio. liii. Augustini Disc. ad eundem. De clitem magnum de significationibus quantatis. si puritate et magnitudine corporum.

Tertius. Aio quod exposuisti in primo libro de magnitudine et puritate corporum secundum vulgarem opinionem nunc capio intelligere Aristotelicam difficultatem: plerumque in istis involutis vbiis. Parui valde acuti sunt motus. n. sanguinis parui locum continere velociter valde deueniunt ad sapientiam. qui autem valde magni tardi ad perficiendum motus. n. sanguis magnum locum continere tarde accedunt ad sapientiam. quicumque autem parui siccis carnibus virescentes sunt. n. et coloribus: aut per caliditatem corporibus superflui: et nihil perficiunt. Existente. n. in paruo motu veloci: per ignem: nunquam habet idem est sapere sed aliud in alio plusquam quod super fiat. quicumque magnorum humidis carnibus virescentes calor per frigiditatem non permittit aliquid accedens ad sapientiam. quicumque autem parui humidis carnibus virescentes: et coloribus per frigiditatem fiunt perfecti. Existente. n. motu in paruo difficulter mobili. complexionis comensuratione perhibet primum perficere: quicumque magnorum duris carnibus virescentes sunt coloribus per caliditatem fiunt perfecti: et sensui. Magnitudinis. n. super habundantiam caloris acquirit caliditas: quare comensuratum esse ad perficiendum. Excedentia igitur corporum magnitudinibus aut puritatibus deficientia si sunt timida perfectius sunt: et sic inspecta dicta est media natura eorum ad sensum optima et perfectissima.

Physionomiae.

Quibus visq; supponitur et debentia sentire et moderata esse magnitudinem.

Responsio Magistri ad Discipulū.

Commentū.

Ab

In philosophus physionomizat ex corporis quantitate scilicet paritate et magnitudine. Et diuiditur: quia primo physionomizat

ex quantitate corporis valde magna secunda ibi. Excedentia igitur corporum ex quantitate media. Adhuc prima in duas quia primo physionomizat ex quantitate corporis absolute. Secundo facit idem comparatiue ibi.

Quicunq; paruorum. Adhuc prima in duas. Quia primo physionomizat ex corporis quantitate valde parua. Secundo ex quantitate valde magna ibi. Qui autem sunt et. Pro evidentiā istius opus est scire qd vt dicit Costa tinus pategni libro primo capitulo. xxiii. Et idem multi alij et philosophi et medici. Sanguis est duplex scilicet naturalis et innaturalis dimittendo innaturalē. Naturalis sanguis subdiuiditur in sanguinem arterialem qui scilicet est in arteriis et sanguinem nutrimentalem: qui deferitur ad corpus nutriendum in aliis venis.

Et est differentia inter istum duplicem sanguinem: quia sanguis arterialis est sanguine nutrimentali calidior propter cordis et spirituum maiorem vicinitatem. Item subtilior et rubicundior propter maiorem calorem. ipsum subtiliorem et rarificantem: et hoc vt refutatio ipsius per spissas tunicas arteriarum facilius possit in alia membra labi. Item est in sapore dulcis et tamen sanguine nutrimentali in sapore auctior. Iterum propter maius augmentum caloris in ipso est etiam clarior: propter virtutes aerea collectam in ipso. Sanguis vero nutrimentalis est calidius et humidius inter grossius et subtile mediocriter in sapore. Et licet secundum medicos epar sit principium sanguinis. Tamen secundum Aristotelem. 3. et 12. et 13. et 15. d. animalibus eius principium est cor. Unde dicit in 12. de animalibus. Cor est principium et origo sanguinis et prima virtus et causa sanguinis et principium venarum. In nulla enim parte corporis est sanguis: sine venis preter qd in corde propter quod in medio cor est concavus ad recipiendum sanguinem et exterius dandum et ipsum retinendum. Et ab ipso san-

guis ad totū corpus diffunditur propter quod etiam in medio est positum vt ab ipso tanq; a circumscripto et a medio sanguis membris alijs dirigatur. Et breuiter sicut cor est vas sanguinis secundum intentionem Aristotelis.

Ita et a corde est omnis virtus animalis naturalis et vitalis est enim minera spirituum et caloris naturalis et omnium virtutum motuarum et cognitiuarum. Ita est etiam ex consequenti principium sanguinis. Quod dicitur librum de concordia inter Aristotelem et Galenū de generatione sanguinis: quod propter prolixitatem relinquo. Sanguis enim est primum vehiculum ipsius anime ad operationes suas in corpore exercendas. Vnde etiam secundum Gylidori ethymologiarū lib. 1. pro cap. sanguis a greco nomen accepit: eo qd subleuet vt gear: et iuuat: et vitā confirmat. Vnde sanare apud grecos confirmare est. Et sequit proprie sanguis anime passionē. Vnde et purpuree vestes aut et purpurei flores ponunt super mortuos: animo sitatē mortuorū dū viuūt in suo sanguine representantes. Hec Gylidorus. Sicut autē sanguis nutrimentalis: sine sanguis existēs in venis est vehiculum anime ad corpus: et vniuersaliter ad explendū operationes virtutum naturalium. Ita sanguis arterialis vna cū spiritibus est propriū vehiculum anime ad corpus viuificandum: et ad motum et sensum ipsi tribuendum: et vniuersaliter ad explendū operationes virtutum animalium vitalium propter qd cor p̄cipue est principium et ipsa radix istius sanguinis arterialis. Cū cor sit primum viuens: sine principium vite et principium ois sensus. Cū vniuersaliter motus cuiuslibet sensus ex eo incipiat: et ad ipsum redeat et sanguis eius sit mundus clarus: et maioris sensus: et magis conueniens intellectu prout hec oia dicit Aristoteles. xiiij. de animalibus. Ad propositū igitur p3 ex dictis qd ad perficiendas operationes virtutis aialis: qd sanguis arterialis et spiritus aialis: et p3 huius calor naturalis cū ista fiat instrū et propriū vehiculū ipsius anime a corde ad virtutes cognitiuas et ad ipsarū organa dirigant sicut p3 p oppositū dormientes. n. nō hūnt vsum sensus: p̄cipue exteriorū: eo qd p̄dicta scilicet sanguis et calor naturalis et spiritus ad interiorius corporis retrahuntur: prout d calorē naturali satis p3 per comentatorem super de sensu et sensato sicut in prehabitis dictum fuit.

Et de sanguine idem p[er] p[er] Aristotele[m] de parti-
bus animalium libro secundo capite. Alijs sangui-
ne dedit natura. Alijs vice sanguinis partem
eiusmodi alia: et est certe roboris efficacior san-
guis qui crassior et calidior est. Vltim[us] aut[em] sentie-
di intelligendiq[ue] obtinet plenior[em]: q[uam] q[uod] tenuior at-
q[ue] frigidior est. Hoc id[em] discrimin[um] i[n] his quoq[ue]
habet q[uod] sanguini proportionem r[ati]o[n]emq[ue] ob-
rez apes atq[ue] huiusmodi alia animalia ingenio
siora multis carentibus sanguine sunt: nec n[on]
inter ea que sanguinem habet ingeniosiora su-
nt c[on]trarijs sunt: que sanguine habent frigidio-
rem et tenuior[em]. S[ed] optime c[on]stant: que calidū
tenuem et sincerum habet: quippe que vna r[ati]o-
nibus corporis et anime: et ingenio plurimū va-
leant. Quia propter pars etiam superior corpo-
ris ea ipsa differentia dissidet cum inferiori et fe-
mina cum mare: et dextra pars cum sinistra eiusd[em]
corporis. Et multe alie r[ati]ones quas gratia bre-
uitatis taceo. Et in eodem libro capite 7.º ait.
Somnus etiā a cerebro proficiscit[ur] his que eā
obtinere partes animalibus: que autē carēt im-
proportionale suppetit. Cū. n. sanguinis alen-
tis effluētia refrigeret a cerebro: aut etiā ob a-
lias c[au]sas similes caput aggrauat: et quidē s[on]o-
fopiti ea corporis parte solēt rēptari: atq[ue] efficit[ur]
ut calor ad ima cū sanguine subterfugiant.
Collectaq[ue] copia caloris i[n] loco inferiori somnū
facit et facultatē erigēdi corporis aufert. ab his
animalibus: que erecta incedere natura voluit
ceteris caput erigēdi phibet: quibus deorsū do-
cui[m]us: cū de sensu et somno ageremus. Cere-
brum autē esse cōmune aque et terre stat: ex eo
quod ei accidit. Cū. n. coquit[ur] indarescit atq[ue]
siccescit ut humore exacto a calore terrena por-
tio relinquatur: quēadmodū i[n] leguminū reli-
quorūq[ue] fructū decocōe: quod enim ex terra
magna ex parte cōstat hinc exacto humore quē
exiguū sibi admixtū cōtinet dura terrenaq[ue] ad
modū ea quoq[ue] relinquuntur. Homo inter om-
nia animalia plurimū cerebri h[ab]et scilicet secun-
dum proportionem sui corporis: et inter homi-
nes mares pl[us]q[ue] foemine: cordis enim pul-
monisq[ue] locum calidissimū et sanguine refertis-
simū homo habet. Unde animalium vnus ho-
mo erectus est: caloris enī natura inualescēs
incrementum de medio agit: pro suo impetu.
Itaq[ue] contra multum caliditatis multum hu-
miditatis frigiditatisq[ue] opponitur: que qui-

dem copia fit: ut capitis os: quod caluarias
non nulli appellant sero admodum indacere-
tur. Cum diu calor enaporetur: quod nulli ex
ceteris animalibus sanguine predictis evenit.
Iuncturas etiam plurimas i[n] capite homo
habet: et mas plures q[uam] femina eadem de cau-
sa: ut locus spiratior sit: et amplius i[n] quo plus
cerebri habetur: nam si cerebrum vel humidū
sit vel siccum supra modum suo fungi officio
non potest. Sed aut n[on] refrigerabit aut coagu-
labit. Itaq[ue] morbos deliria aut mortēs affe-
ret. Calor enim cordis atq[ue] principium con-
sentientissimum est: sensumq[ue] celerissime facit
cum sanguis cerebri aliquo pacto mutatur at-
q[ue] efficitur. Idem tenet Aristoteles tertio de
animalibus dicit enim: Quando timor est san-
guis manifeste modicus est. Tunc enim reuo-
catur ad interiora ad adiutorium virtutis nam-
ralis ut ipsius beneficio suas peragat actio-
nes. Et quia tunc sanguis se profundat ad in-
teriora extremitas corporis pallida remanet et
exanguis. Ex predictis vltimis patet q[uod] secū-
dum diversitatē sanguinis et spirituum et calo-
ris naturalis i[n] quantitate qualitate et mobi-
litate scilicet secundum q[uod] huiusmodi citius
vel tardius a corde ad cerebrum et ad virtutes
cognitiuas preueniunt diversificat[ur] homines
i[n] sentiendo et cognoscendo. Unde dicit Ari-
stoteles: ut i[n] prebabit[ur] dixi: i[n] duodecimo
de animalibus animalia habentia sanguine:
subtilem mundū et calidum omnibus anima-
libus meliorem habent sensum. Sanguis. n.
subtilis calidus et melior motus intellectui est
conuenientior. Nec Aristoteles et Bulliel-
mus narice. Unde Rueroys i[n] libro de con-
cordia inter Aristotelem et Galenum de ge-
neratione sanguinis dixit auctoritate Galeni
q[uod] omne animal habens magnum cor supra
res sui generis est timorolū: quoniam i[n] cor-
de sunt vene ample: et locus cordis est magn[us]:
et calor parvus: sicut accidit i[n] animali quodā
quod est cancro simile. Et omne animal me-
diocri cordis est audax. Et animal habens
cor magnum: et calorem multū non est pingue
multum: eo q[uod] calor multus exiens p[er] vias em-
plas corporis consumit superfluitates mēbro-
rum ipsius animalis: et omne animal parui cor-
dis econtrario modo se habet: et omne mēbru[m]
receptibile: et animalia subtilis nature habent

in corde suo sanguines subtilem et grosse habet
grossum. Et philosophus de partibus anima-
lium libro quarto capitulo nono dicit principi-
um animi admodum difficile motu corpulen-
tius in his est hoc est in punctionibus: prop-
ter parvam distantiam. Et dicit in primo lib.
in xxxviii. capitulo et multis aliis rationibus
in capitulo de thorace. Et etiam in primo li.
capitulo primo. Auctoritate galeani. Et al-
bertus de diversitate complexionum. Et in ver-
siculis de complexionibus: et in multis locis
haberi potest. Habentes igitur motus sangui-
nis et spirituum a corde ad cerebrum et ad virtu-
tes cognitionis nimis tardum sunt tardi inge-
nii: et tardi in cognoscendo siue sapiendo qui-
bus vero motus hic est velox temperate tamē
sunt boni ingenii et bone apprehensionis et bo-
ne discretionis. Dico autem velox temperate: quia
in quibus motus predictus est nimis velox non
sunt perfectissimi: ut statim dicetur de parvis cole-
ricis. Potest tamen esse velocitas et tarditas i
huiusmodi motu vel ratione puritatis vel magni-
tudinis spaci in quo est: vel ratione qualitatis isto-
rum mobilium puta sanguinis est spirituum. San-
guis enim est spiritus calidi multum ratione calidi-
tatis que est ipsos subtilians et mobilitas mo-
uentur velociter. Sanguine et spiritibus parvis
calidis qui moventur tarde propter oppositam
causam. Vel etiam possunt esse huiusmodi ve-
locitas et tarditas ratione utriusque similis. quibus
imistis facilius per intentionem Aristotelis in isto ca-
pitulo physionomizans primo ex quantitate
valde parva corporis. Et dicit quod parvi valde
sunt acuti ingenio: et prompti in apprehendendo ali-
quid et ultimo in sapiendo et cognoscendo. Et hoc
quantum ex ipsa quantitate corporis absoluta
et quantum est ratione spaci in quo est: quod ad-
dit Guilielmus quia ratione complexionis natura-
lis posset esse oppositum ut statim dicetur. Et sub-
iungit istius rei rationem quasi sic arguens. Illi
in quibus sanguis arterialis et spiritus et calor
naturalis statim et velociter a corde proveniunt
ad cerebrum et ad virtutes cognitionis: illi sunt
acuti ingenii et prompti in apprehendendo et
universiter in sapiendo. Et hoc quantum ex ra-
tione spaci in quo est huiusmodi motus. Et vo-
ce hic apprehensionem ipsam et cognitionem:
et de ipso cognito iudicium et discretionem. Et
parvi sunt huiusmodi ergo et. Maior istius

rationis patet ex dictis hic et immediate: et est ex
dictis in diversis locis supra. Maiorem autem
probo in littera sic. In illis sanguis spiritus
animalis et calor naturalis subito et velociter p-
venit: et moventur a corde ad cerebrum si-
ne ad virtutes cognitionis: in quibus motus
huiusmodi est super parvum et breve spaci-
um. Sed ita est in valde parvis: quantum est ex q-
tate corporis. Igitur parvi quantum est ex
quantitate corporis ipsorum sunt acuti ingenii
et prompti: id est veloces in apprehendendo et
ultimo in sapiendo. Maiorem istius rationis
et conclusionem ponit in littera et manifesta scilicet.
Intendit autem per sanguinem: non solum sa-
guinem: sed etiam spiritum et calorem natura-
lem. Deinde cum dicitur qui autem sunt physio-
nomizantur ex quantitate valde magna. ut patet:
Est enim littera intelligenda et rationes for-
mande sicut immediate dictum est. Deinde
cum dicitur: Quicunque autem physionomizantur ex
quantitate corporis comparatiue comparando sci-
licet parvitatem corporis vel eius magnitudi-
nem ad corporis diversam complexionem et
dividitur in partes quatuor: et partes patebunt.
Licet autem primo physionomizare ex corpo-
ris parvitate comparando ad complexionem co-
lericam: siue calidam et siccam. Et vult dicere
quod licet parvitas significet acuitatem ingenii et
bonitatem sapiendi quantum est ex ipsa quan-
titate: tamen ratione complexionis potest esse op-
positum. Parvi enim qui sunt sicci quod di-
citur videntes carnibus et caloribus siccis: et qui
superflui in caliditate corporis quasi dicat
parvi colerici et in quibus siccitas et caliditas
superflua et minus dominantur nihil perficiunt
id est sunt omnino inhabiles ad perficiendum
et sapiendum et precipue ad bene iudicandum
seu discernendum. Est enim motus sanguinis
et spirituum in eis nimis velox: et ratione par-
vitas spaci et nimie caliditatis ipsos nimis
curribiles facientes ut nunquam possint in eodem
stare istud perfecte sapiendo et cognoscendo.
Et de isto perfecte iudicando quia antequam
ad sic perfecte cognitum et apprehensum occu-
rit aliud et sic pluribus intentus minor est ad
singula sensus. Et signum huius est in iracundia:
propter enim istam causam scilicet nimiam mo-
bilitatem sanguinis et spirituum impeditur ira ani-
mum: ut in pluribus locis preteritum est. De-

inde secundo cum dicit. Quicunque magnorum
Docet phisyonimizare: ex corporis magnitu-
dine comparando ipsam ad complexiones fri-
gidam et humidam siue flegmaticam: et laus
patet ex dictis. **DE Y. N. D. E.** cum dicit.
Tertio Quicunque autem parvorum docet phy-
sionimizare ex paruitate corporis per compa-
rationem ad complexionem frigidam et humi-
dam. Et vult quod parui qui sunt frigide et humi-
de complexionis: sunt perfectissimi id est apti ad
perficiendum: licet enim sanguis et spiritus in
istis moveantur ad cor subito propter paruita-
tem spaciū nihilominus immobilizantur ratio-
ne complexionis siue frigiditatis: quia humi-
dum refrenat. Siccum et calidum: et sic ex mo-
tu ipsorum breui et veloci spirituum ratione spa-
ciū: et tardo ratione humiditatis ipsorum fiet mo-
tus commensuratus: et medius et temperatus
aptus ad perficiendum. **DE** Inde cum dicit
Quarto Quicunque autem magnorum. **Phy-**
sionimizat ex magnitudine corporis per com-
parationem ad complexionem calidam et siccam
huiusmodi sunt perfectissimi et subtiliter. Licet eni-
in istis spaciū motus sit magnus tamen san-
guis et spiritus sunt in ipsis multum velociter
mobiles ratione caliditatis magne. et sic etiam
in istis sit temperamentum motus: et sunt apti
ad perficiendum. **Hic** est sciendum quod licet
calidi et sicci et vniuersaliter colerici sunt diffici-
lis receptionis et duri ingenij ratione siccitatis
que difficiliter recipit nihilominus colerici in
corpore magni magis sunt perfectissimi quā parui
Cum enim dant se ad aliquid apprehenden-
dum diu stant in illis in apprehensione: et quā-
uis habeant spiritus et sanguinem mobilem:
tamen quia spaciū motus est magnum ideo
ante quā aliquid occurrat primum apprehendunt
et fortiter retinent. Et ad istam intentionem lo-
quitur commentator super de memoria et remi-
niscencia dicens. Bone rememorationis est ho-
mo tardi motus in cuius anima figuntur sen-
sibilia que transeunt per ipsam. Et est iste ca-
lus complexio posterioris partis cerebri est re-
tinens formam existentem in ea. Et est enim
iste in cuius hac parte dominatur magis siccitas
quā humiditas. Siccitas enim innata est re-
cipere cum difficultate: et cum receperit formam
tunc nata est tenere eam longo tempore: contra-
rio autem de humido. Humidum enim faci-

liter recipit formam et facilliter dimittit quia for-
me que imprimuntur in humido non conser-
uantur longo tempore: sed transeunt cito: hec
commentator. Serapio vero in suo breuiario ex-
plicat de luto valde humido et valde siccio et
accipit medio modo pro laudabili dispositio-
ne. Et quia colerici parui in corpore non ita
diu stant in aliquo ita quod forma aliqua in a-
nima ipsorum: figuratur: nullatenus sunt perfec-
tissimi ut dictum est. **Hic** ergo Aristoteles non
sibi nec commentatori contradixit: non vult
dicere hic quod colerici magis in corpore sunt per-
fectissimi simpliciter sed in comparatione ad cole-
ricos parui corporis. Alij autem dicunt ad-
euitandum istam controuersiam quod Aristoteles
in ista vltima parte docet phisyonimizare ex
magnitudine corporis per comparisonem ad
complexionem calidam. Sed hanc lecture nō
videtur concordare littera. Calidi enim et hu-
midi non videntur duris carnibus sicut isti de
quibus loquitur Aristoteles nisi forsitan vole-
mus dicere quod hic intendit per duras carnes
nō duras absolute sed carnes non nimis mol-
les quales sunt in mulieribus et flegmaticis si-
cut tactum est in prehabitis. Et hoc valde p-
babiliter potest dici sicut dicunt aliqui. San-
guinei enim ex complexione et magni in corpo-
re valde sunt perfectissimi tamen propter eandem
quam Aristoteles reddit in littera: Tum etiam
quia sunt temperate humidi et bone receptio-
nis et bone retentionis sicut patet ex dictis co-
mentatoris vbi prius. Deinde: cum dicit.
Excedentia igitur phisyonimizat ex quantita-
te corporis inter valde parua et valde magna
scilicet intelligens de media. Et quo habentes
corpora nimis excedentia in magnitudine
vel nimis deficientia in paruitate sunt perfecti-
ui contingenter quia aliquando sic aliquando
non secundum quod sunt diuersimode complexio-
nati ut statim dicemus est. et per consequens et ni-
mis parui et nimis magni sunt imperfectissimi quā
tum ad prouidendum quod potest se habere sic
et aliter est ut sic imperfectum est sicut omne va-
riabile contingens. Ideo in statura et quantita-
te corporis mediocri: quā nec nimis parui nec
nimis magni sunt ad sensus: et ad perficien-
dum et sapiendum optimi sunt: alia littera pa-
tet ideo non me extendo.

Questum .liij. Augustini Discipuli ad eundem Locitem Magistram De modo physionomizandi.

Discipu.

19

Uero abs te preceptor optime ac doctissime: modum physionomizandi: et de situatione subiecti et de ordine congruo in generali.

Responsio Magi ad Discipulū.
Comentum.

20

Portet discipule mi si vis emere seruum aut accipere: Et si vis facere aliquem filium adoptiuū: quod subiectum sit nudum. Et si ē

comatum primo comam/considera scilicet substantiam et colorem/quantitatem formamque. Secundo debes palpare caput et aspicere compositionem: et cuiusmodi sit forma et proportio colli si est tunc melius est. Et postea formam frontis videro: et qualitatem et colorem et posituram oculorum. Quia virtus intellectus multum representatur in anteriori parte precipue in oculis et fronte. Et non obliuiscaris incessum eius quia magna pars physionomie ostenditur in ambulatione: et precipue in ferendo oculos. Obylemon antiquissimus huius scientie auctor et princeps plurima iussit in signorum contractione seruanda. Quorum omnium primum est plurimorum signorum memoria cum applicatione ad subiectum directa.

Omnino namque vni signorum credere irritabile existit quod quidem: ut plurimum est elementum precipuum huius inquisitionis: ut tenent legitimi auctores et maxime Conciliatores. Secundum est signorum ad inuicem comparatio et ordo secundum ipsorum dignitates et eminentias. Quod ex duobus perficitur: ex significationum videlicet causa et inter se relatione. Quia mores hominum non sunt nisi passionum compositi scilicet corporis et anime. Et tales non conueniunt alicui semper: nisi quantum disconueniunt ab usu gentium in loco regionis cohabitantium. Inquit etiam noster conciliator. Signa tamen in alijs potiora capitis existunt: et precipue que sunt oculorum. Dicitur enim eos fores anime fore: et cordis

indagatores ac nuncios fideles. Spiritus namque animales pences quos conceptum vario ac mutatio contingit: effectus diversificat in his maxime oculis datur reperiri. Unde idem Commentator Alexandrinus in secundo Epidimiarum inquit. Oculi sunt ad modum fenestrarum anime et declarant ipsas quomodo se habet. Deinde in fortitudine iudicii manuum attendantur signa. Deinde pectoris et spularum. Consequenter etiam crurium et pedum: nec minus ventris et natiuitatis ut alijs comparatis magis signorum dignitas quod numerus obseruetur. Ultimum vero predictorum est ad formam vite acceptorum diligens adaptatio. Est enim obseruandum ne statim signis in typo idest exemplari vel forma seu figura inspectis iudicium inferatur cum fortassis fuerint illorum plura valde extranee introducta: ut ab infirmitate aeris mutatione vel consuetudine acquisita. Quare oportet physionomum ex materia omni variationi subiecta significationem suam non simpliciter: sed conditionaliter iudicare debentem quantum ex naturali forma est: et huiusmodi talia debere monstrari. Materia namque in eadem in qua inspicuntur predicta conuertibilis est ad oppositum propter vim anime dominantem eisdem videri potest prius. Sed si nudum subiectum haberi non potest aspicias solum ab humeris ad summitatem considerando alias partes quantum fieri potest. In loquela hominum et dearticulatione verborum est quoque insistendum. Vultum namque ostendit dearticulationem anime: et ingenium cum annexione in subiecto. Ideo conandum est: ut subiectum cogatur loqui: et inquirere potes ipsas de aliqua re notabili: et videbis utrum habeat discursum vel non. Et aliquid importat habere et vestimentum: ut in prebabit tactum fuit. Et non obliuiscaris collocationem planetarum linearum: quod applicando singula singulis eorum omnium que dicta sunt in precedentibus et dicitur: mensurando septem vicibus de membro ad membrum et probatio ita sit unica. Nec pretereundum est quod est considerandus tactus qui plurimum valet. Et in eo est varietas et multiplex intellectus: sicut in mollicie et asperitate: et in materia ossea: nervosa: seu carnosa: sicut in locis suis videbis ita iudicabis. Nota etiam.

q̄ ex inspectiōe multorum doctrina magis am
pliatur: et per continuam consuetudinem habi
tus sit melior ac tenacior. Et sic sit finis secun
di libri in quo quesitis tuis discipule aman
tissime tibi satis factum existimo. Nunc tran
seamus ad librum tertium in quo de naturis
planetarum ac de lineis non nulla: non equi
dem ingrata huius scientie amatoribus disse
remus. Tu vale: et dicta mente serua memori:
preceptoremq; tuum: ut soles ama.

De physionomia planetarum

Liber Tertius de physionomia planetarum.

Eiusdem Magistri Bartholomei Locli tis bononiensis medicine distillatoris **Chy-** rurgici **Physionomiste Chyromantici Geo-** manticiq; **Anastasis** sue liber tertius: ex plu- ribus et pene infinitis auctoribus: incipit: **Ad** eundem. **Dominum Alexandrum Beniuo-** lum etc.

Proemium Tertij libri.

Quoniam superius in primo et secu- do libro determinatum est a no- bis insufficienter de physionomia methaphorica: et de membris ab auctoribus recollecta: et a nobis experta: nunc in isto tertio libro determinan- dum de physionomia planetarum: et de lineis a nobis indagatis: ut ad ultimam perfectio- nem perducamur et pro satisfactione nostri di- scipuli et amicorum obligatione. Si aliquis q- rat de physionomia confusa: Quid sit: Res- pondetur quod physionomia confusa est illa: quam partim ignoramus et partim scimus. Et est illa que praticando successine inuenitur et cum maximo labore ad perfectam eius co- gnitionem devenimus et planetarum: ubi pri- mo sciendum est q- planete duplici sexu partiun- tur quorum Saturnus Iuppiter Mars Sol Vasculini sunt: Venus atq; Luna femini- ni: Mercurius vero utraq; naturarum obtinet: ex primis vero Mars nocturnus efficitur: ex secundis vero Venus et Luna noctis lumine confortantur: Mercurius vero per admixtio- nem modo nocturnus: modo diurnus reperi- tur: his vero generaliter declaratis: primo de natura Saturni dicamus.

Capitulum primum De natura Saturni.

Saturnus si Solus fuerit domi- nus ascendens naturarum qd fit cum plures in eo potestates habuerit: et maxime: si horosco- pum aspexerit fueritq; coniunctionis: aut pre- uentionis antecedentis habens potestatem: et dominus hore similiter habuerit quoq; in loco veneris mercurijq; dominium: denotabit bo-

minem spiritum inflatum sublatum bonoribus multa comedentem. Recte stature acuitate aliquali predominante corporis fusciorum oculorum mediocrius iuncis supercilijs plerumq; lasciu- aut unum oculum habentes altero maiore: nares spissas et labia: tempora notata: rara barbam: na- tum quoq; vix facit ridentes: et habet dentes i- ordinatos: pectus tenue: pedes et proprie cal- canea fixuris crepata. Et absolute denotat fi- guram aspectu turpem valde pilosum in pec- tore. Et eius pili sunt asperi: et eius capilli sunt nigri velut crispi. Cuius odor est fetidus: quo- autem ad ea que attinent ad animam est fortis laboris perpensus: profunde malicie: retinens iram: irascitur leniter: fetida diligens. vestimen- ta induens sordida et olentia male: tristis: au- rus: terra aspiciens: socijs quoq; fraude in- ferens libenter: Diger ponderosus: venerem non diligens: q- si dilexerit contra naturam atq; legem copulam adoptabit et ut plurimum ob animi tepiditate masturbantur: et omnia ante- dicta. Si Saturnus orientalis extiterit idest ante solis ortum emerferit matutine a predic- tis remissa minus apparebunt excessum recipi- enda. Cum vero occidentis fuerit idest post solis ortum ad nostrum perueniens horizon- tem indicat predicta maligniora existere. Quia quidem differentiam in alijs quatuor planetis proportionaliter est secundum eorum propieta- tes inuenire. Idem sentit Albertus magnus in libro de secretis mulierum. Rationem al- legat Albertus in commento proprio q- Saturnus est similis terre: quia est frigidus et siccus et obscurus: et niger. Et eius nigre- do in istis inferioribus: ut inquit baly rodoam in secundo quadrupartiti Bartholomei capitulo nono causat a maxima frigiditate desiccate hu- miditatem naturalem: qua desiccata ens tale improporcionatum ad nigredinem declinat p- pter sanguinis coagulationem: hec baly. vir- tualiter facit: naturam obscuram. Item facit na- tum cum pilis duris quia est terrestris comple- xionis: et ideo in fetu humores malos causat et grossos: a quibus generantur grossi pili. Ades- saballa. Saturnus quoq; semen nigrum: gran- di corpore et piloso grosso naso: incessu tardus et sermone. unde Liberius inter substantia ossa et capillos habet. Item natus eius est tristis quia melancholice complexionis est: et virtu-

liter melancholici sunt tristes: quia semper inclinant se ad terram. Item natus est piger propter sui incessus magnitudinem. Nam quanto magis planeta moratur in suam complendo periodum tanto maiorem cui dominatur infert pigritiam: et ideo facit natum difficulter mobilem. Item ipse non appetit coitum: quia frigidus et siccus est: et si vellet appetere posset uti calidis et bene conditis et humidis cibariis. Item ille natus semper est invidus et iracundus et pauidus: quia nullum habet gaudium sed semper melancholizat: et eius somnia: ut plurimum sunt vera: sicut videmus in fatuis: qui dicunt semper futura per fantasias: et melancholicas propter impressiones ab humoribus melancholicis causatas. Eadem sententia attestatur a philosopho in de somno et vigilia: dicit autem: magis preuident fatui futura quam alii: quia memoria non est occupata circa principia. Et inquit in libro de bona fortuna propter quod melancholici: recte diuinantes sunt. Videtur enim principium amisse rationis valere magis. Et quemadmodum ceci memorantur magis amissis: his quibus ad visibilia virtuosius essent sed impediti memoria. Et scias quod melancholicos dicimus tristes et graues: et terribiles imagines et horrende patientes: et detineri in his propter sanguinis melancholici grauitatem et frigiditatem: et quia imagines recepte in horrido efficiuntur horribiles: ut inquit Albertus in primo de animalibus. Et Auicenna: libro tertio Sen prima tractatu quarto capitulo de cimonono. de melancholia. Dicitur melancholia mutatio extimationum et cogitationum a cursu naturali ad corruptionem: et ad timorem: et ad malitiam propter complexionem melancholicam facientem similitudinem spirituum cerebri interius: et facientem ipsum timidum propter tenebras ipsius: sicut tenebre extrinsece sollicitant: et timere faciunt: quod complexio frigiditatis et siccitatis contraria est spiritui debilitans ipsum: sicut complexio caliditatis et humiditatis ut complexio vini est conueniens et confortans. Videmus hebreos ymaginari terribilia: et habent summam credulitatem: et spem vanam: et multi melancholici in eo tempore ymaginari fuerunt alloqui: et videre mortuos: et accidis in vetulis: rusticis et heremitis nostri temporis. Saturnini quidem semper cupiunt sedere in

angulis solitarie: et ut plurimum habent scissuras in calcaneis id est diuisiones seu diuersiones in pedibus circa posteriorem partem sicut equi. Nam calcaneum est una pars pedis in posteriori parte: quo primo terram calcamus. Cum essem in Foro iulij vidi socium meum discalcium habentem in calcaneis scissuras: et omnia correspondentia: ut superius dictum est: et statim recessi a societate sua. Et in breui inueni tales virum esse summe malignitatis. In tempore meo in revolutionibus annorum mundi in quibus saturnus ducatum possidebat: insurrexerunt synagoge et societates: melancholicorum cum magnis disciplinis una cum mechanicorum multitudine rusticorum puero: rumque legistarum artistarumque: adeo quod doctrina derelicta est. Inspexi actiones eorum: et illos inueni fraudatores et tanquam sint binas virtutum Laue et summe precae a societatibus eorum quia in vestimentis ouium et apparentia sancti moniali sunt lupi rapaces.

Capitulum secundum de natura Iouis.

Iupiter: ut omnino sic dicendum est: Saturno aduersatur. Est enim stature equalis: formosus magnorum oculorum: et eorum concavitatem habens parvam: maxillas aliquantulum eleuatas cum rubedine pomorum: Dentium superiores duo magni parumper diuisi: mediusque inter macredinem et pinguedinem: plus tamen habet carnositatis: boni odoris. Capilli eius longi inter planos et crispas mediocres. Barba cum quadam bifurcatione pulchra: et est color illius albus rubedine comixtus. Alkindus. Iupiter virilem denotat eratem consuetudines et iura colunt. Diuini cultus amatores et religiosorum et heremitarum ac legum cultores. Nec non officia pecuniam et opes vitam parcam Regum ministros vel officiales satellites controuersias et que ad leges pertinent veluti consuetudines et legalium institutionum notarios ac iudices amore prosequuntur. Aristoteles dixit: Iuppiter quicquid virum bene morigeratum atque amabilem et benefice forme insinuat. Deslabbala. Iupiter: medie etatis virum denotat: insuper quietum pacificum fidelem: et credulum: oculis croceis capil-

De Phylionomia planetarum.

lo subtili dente raro et corpore designat medio
cri. Et est mature incedens: compendioſe lo
quitur: graues labores propter ſue nature contem
perantiam ferre nequit. Si vero orientalis ſu
per terram extiterit elloquentes facit et orato
res. Et vt Pitholomeo placuit facit hominē
magnum cordis: Largum: manſuetum egregium
in ſuis operibus: et pium ac benefacientem: ho
minibus amabilem ductorem cum amicis ſe lo
go tempore manutinentem. Quantum vero ad
alterius principii actus eſt homo charitatis: ſi
dei: iuſticie et pacis: atque conſueti dedignat op
poſita: cogitans pecuniam congregare et victo
riam cum iuſticia in omnibus obtinere: et odo
riferi petens: diligensque veſtimenta pulchra et
ornata: et delectabiles ſapores. Et erit largus
locundus et virtuoſus: et veridicus. Jupiter di
citur fuiſſe ille qui expulit patrem a regno. Sic
Jupiter expulit operationem Saturni: quia ſi
bi contrarius eſt per omnia ſecundum aſtrono
mos: Qui naſcitur ſub Jove pueniet ad mul
tos honores: quia facit faciem pulchram: et fa
cies eſt nobilior pars corporis. Unde Jupi
ter plus laborat in facie quam in alijs membris:
et facit hominem album rubedine permixtum
quia ille color eſt pulchrior inter alios: quoni
am ſanguineus. Item facit barbam rotundam
ideſt equalem perfectioni ipſam aſſimilando
quoniam Figura circularis eſt nobiliſſima fi
gurarum: ſecundo celis: et ideo caput quod ten
dit ad rotunditatem eſt diligendum. Ideo nu
trices ſolebant comprimere et rotundare capi
ta pueroꝝ. Item facit capillos longos quia
facit natum calidum et humidum: humiditas e
nim cum calore eſt cauſa longitudinis vite et pi
lorum. Unde capillus eſt quid ſuperfluum et
eſt reliquum humiditatis que exiit per poros
Et ideo qui habent longas barbas ſunt bone
complexionis: qui cito barbeſcunt habent co
plexionem bonam: Nam qui cito barbeſcit
habet fortitudinem caloris et temperamentum na
turalis. Item natus ſub Jove eſt bonus: ſe
cundum animum fidelis et adſcens: coitum ap
petens: et bene potens gratia caloris: potens i
opere gratia: humiditatis ſufficientis: et bene
capit ſingula que audit: quia habet ſpiritus
habiles: et ſans humidos: Unde apprehen
ſio fit ab humido conditionato: et vidi Jo
niales vt plurimum habere filios ſpurios.

Capitulum Tertium de natura Martis.

Mars eſt homo longus ac medio
cris ſecundum orientalitate ſex
ipſius occidentalitate: color ſub
rufus cum aliquali obſcuritate
Habens faciem turpem cum granulis rube
is infectam: aut cicatricem vel veſtigium: ocu
los varios paruos rubedini attinentes: Na
ſum magnum et picum curuos dentes ac lon
gos: Decus acutum: pilos rufedini attinen
tes: barbam hircinam. Quantum autem ad a
nimum: ſi orientalis et in bono eſſe extiterit fa
cit hominem fortiffimum: potentem iracun
dum armorum appetitorem animoſum: ponē
tem animum ſuum in mortis periculo: nulli ſe
humiliantem: deſtuctorem in ſe confidentem
viribus ſuis: primum in bello: villipendentes
omnia: violentiam hominibus ingerentem: et
homines nullius regiminis exiſtentes: vt eſt
hodie filius magni ſacerdotis qui eccleſiam
gubernat tamen finis eius erit violentus. Si
vero Mars erit occidentalis faciet homines
ſuſpicioſum: audacem: bellicoſum non victo
rioſum: ſanguinis effuſorem: linigioſum: ſuſci
tantem homines ad iram et diſcordiam: turpi
um verborum diſperſorem: bibulum falſum:
peritum: receptionis prauę: longum in inceſ
ſu: ingenioſum: cogitationis inique ſemper
praua loquentem et inbonęſta: plurimaque of
tendentem que perpetrare intendat: nullus
que in ipſo contentatur. Inquit Ariſtoteles.
Mars diſcordiarum ſeminator: et rixarum:
habet ex partibus hominis capillos et ocu
los paruos: et barbam tenuę: Facies len
iginioſam: et modicum ruſſam groſſum col
lum et breue: colore porro rubeum. Deſſa
balla ait. A Marte quidem capilloꝝ ru
bor: et oculi ſubalbi deſcribuntur. Erit quo
que malicioſus et rixe amicus: regis aſſecta ſi
mul et conſtipator: et latronum amabit conſortia
vt ille que dixi. Tamen ſecundum Albertum:
rotundum corpus habet curuū: et groſſum aliqua
lier. Nota quod caliditas et ſiccitas ſunt cęe adu
ſtitiis et criſpitudinis: criniū et curuitatis aduſti
one medię. vñ nati ſub Marte hñt paucos cri
nes cęe ſiccitatis: et habent curuos ſeu criſpos
crines gratia aduſtionis. Item qui ſub Marte
naſcitur et eius ducem eſt rubei coloris cum qua

dam obscuritate: quia color rubens causatur ex eo quod calidus agit in humido: et in consumendo humidum relinquit siccum rufum. hoc patet de lateribus ante combustionem qui rubei non sunt: sed postea consumpto humido efficiuntur rubei. Et isti nati habent paruos oculos: quia oculus est membrum in quo riger humiditas quia oculus est aquee nature ab extrinseco. Secundo de anima: quod patet. nam si leditur exit aqua. et quia mars est calidus et siccus: ideo non potest formare magnos et pulchros. Item mars inducit bella quia exsiccat cerebrium: et cor incendit: et sic ira generatur: ut in primo libro dictum est. Ira enim est accensio sanguinis circa cor: ut ipsemet Albertus ait in primo de animalibus. Et ideo mars secundum antiquos vocabatur deus belli. Item est fallax: ratio est quia est siccus et calidus semper iracundus: et male cogitat: ut fallat homines: et perdat. Item satis aperit coitum quia calidus et modicum potest: quia caret humiditate. Dia probavi in preceptore meo Simone de blanchenis distillatore summo chyrurgico imperico: et talis habitudinis fuit ad vnguem sicut dictum est.

Capitulum quartum de natura solis.

¶ Est stature mediocris albus cum quadam citrinitate adiuncta formose faciei et rotunde. Fronis alba est. cuius color mediocris cum albedine pauca: capillorum subtilium extensorum. Nonnulli ipsum caluum testantur. Quantum vero ad actus alterius principii: vocem rancas habet: est idolatra et hypocrita: in apro iustus homo: sue sententie inuerecundus ac de aliis obloquens: cuius dominium imperat ad gradum sublimem aspirans ascendere: et superbe ac regaliter incedit. Ait albertus. Sol quidem regularis stella existens lumen mundi: et oculus vocatus: natus sub eo facit carnosum et habentem faciem pulchram et oculos magnos colorem album cum quadam rubedine: bene barbarum. Secundum vero animas: ut quidam scribunt facit hypocritam: et malum iustum in exteriori parte apparentem. Et facit homines multum scientes secundum aliquos. Sed inveni aliquos dicentes: quod natus sub illo plane

ta est regularis religiosus profunde deuotionis sapiens: diligens bonos et deprensus malos: quo ad apparentiam. Inquit Alberticus. Sol enim de sui natura est planeta calidus: et ideo influit natus sub eo color: et est siccus sed temperate. Unde diceret. si sol est siccus sicut Mars: quare non influit eundem effectum. Dicendum est quod propter caliditatem et siccitatem Sol virtualiter est humidus et non siccus nisi temperate. Aristoteles inquit. Sol quantum est ad hominis formam: faciem facit pulchram citrino coloris similem. capillos planos atque lenes: barbam spissam et formosam: oculos magnos et corpus carnosum insinuat. et Adessa balla dixit. Sol denuo mediocres prefigurat annos: corpus leue planum et grossum candidum et subrubeum glaucis oculis: raris dentibus: gressum semper ad alteram partem declinantem: facit diuinores: et auguria docet. secreta reuelat. et si qua sunt occulta consilia in comune producit: sermonis et preceptorum in nunt rigorem: et visionibus adhibet efficaciam et hoc ex parte sinus ipsius. Item sol secundum antiquos dicebatur pater deorum: quia Sol est principium vite influens esse omnium rerum ita quod per eius accessum in bemispermum nostrum influit fertilitatem et generationem. Et post eius recessum videmus arbores arefcere et terram fieri aridam. et inquit Philosophus per accessum eius et recessum in circulo obliquo fiunt generationes et corruptiones in istis inferioribus intelligendo per accessum appropinquationem ipsius a puncto verticali: per recessum remotionem ab eodem. Item natus sub Sole est hypocrita ab hypo sub et crisis indicium. Unde versus. Omnis hypocrita facies est heremita. Item calefacit temperate. et ideo facit natum sub eo magne sapientie: quia calor saltem moderatus est instrumentum operandi virtutes anime: quia calor facit spiritus agiles et promptos: ut dixi in primo libro in pluribus locis: ubi notavi quod solares sunt hypocrite sicut patet in summo legista famoso et parum sciente. Sunt enim pomposi et magno spiritu superbie inflati: supbia contraria saturno et quo ad honorem: et sunt ut plurimum legiste quia tempore nostro illi qui ministrant leges sunt fraudatores: ut in pluribus: primum conceptum habent in nummis et caulationibus.

Physiologiae.

Vidi litigium perseverans per spacium triginta revolutionum solariuz propter ipso- rum garrulitatez. Et reperitur apud nos vna alia secta summe malignitatis: que vo- catur Procuratorum seu causidicorum de quibus sine dubio non est confidendum: Quia speculatio eorum est imitari semitaz ad divitias et discordias propter lucrum. Antiqui- tas erant leges: sed non legiste: quare omnes intelligebant leges patrie: sicut oportet igitur co- gitare diversitates gentium: magisteria: regio- nes et patrias ut dixi in primo libro nostre ana- stasis: aliter fatuum est iudicare atq; chyro- manizare.

Capitulum quintum de natura Veneris.

Veneris Jovi assimilatur specio- sior tamen et blandior existit: et de- notat similiter corpus carnosum precipue si fuerit occidentalis: facitq; faciem rotundam cum multitudine car- nis: longam: candiduq; habentem oculos gra- tos venustatis splendore fulgentes spissos ca- pillos: aut molliter flexos: vel gradata pulchri- tudinis venustate compositos: Crispas quo- q; aut crinibus externis ornatos: equales: Alto potius gaudentes: et modicum summen- tes cibum. Et Aristoteles ait. Veneris medio- crem innuit staturam: oculorum decorem: et pul- chra largitur supercilia: Eius sermo dulcis: et molles affatus in suis: vultus et totius corpo- ris compositione summum adhibet studium: corpus leve et mobile aptum atq; conveniens non multum tamen carnosum. Deshaballa Veneris quoq; candidum portendit adolescen- tem facie honesta: planos et lenes capillos: o- culis nigris: stature mediocris. Item aliqui scribunt oculi eius sunt pulchri supercilia iunc- ta subnigra: labia tenuia: collum vividuz: et for- mosum: Decus angustuz breves costae: La- pilli ad crispitudinem tendentes. Secundum animam autem ambulans est moderate: suavi- ter loquens: affabilis apparitionis: et ornati- plurimum intentus: mulierum amator. Ludu- rum epulationum: ebrietatum: et omnium vo- luptatum sibi appetitus existit: in cantu et in-

strumentis musicis delectatur. Veneris habet pulchra nomina. Primo enim dicitur Veneris a venerando: quia antiqui venerabantur eam causa amoris. Etiam dicitur Lucifer: Quia de mane lucem indicat quando precedit soles De vespere dicitur Hesperus: quia vespereum et nocte inducit solem tamen sequendo. et habet colorem candentem et fulgentem inter sydera Veneris est calida et humida virtualiter: et facit natum luxuriosum: et pulchrum: quia gratia co- loris facit natum appetentem et gratia humidi- tatis potentem. Item facit natum diliger mu- sicalia: quia musica est utilis pro cantibus: et ip- sis amatoribus. Item nota supposito quod ve- nus et Saturnus venient secundum oppositi- tunc et eo tempore natus ille non esset omnino malus: nec omnino bonus: sed medio modo se haberet: quia bonitas veneris retardat ma- liciam Saturni quantum potest: et sic facit ibi mediuq; ut ait Alberticius. Notavi venereos et vidi ut plurimum eos habere gulaz candidaz et amplaz: incumbentes humanis. et si habet admixtionez cum sole facit legum latores. et sci- as: quod quando vides scolares venereos valde impossibile est illos habere ingeniuq; speculati- uuz nisi in exorbitantibus: et raro exequuntur litteras: et precipue quando sunt musici. Vidi aliquando quosdam scolares ferentes speculuz et pecten in manicis: et in angulis remotis or- nantes se et abstergentes facies et spatulas cum aquis. Unde ex talibus effectibus correlari- is sequitur quod impossibile est illos habere ingeniuq; in aliis indagationibus: ut in sequen- ti dicemus: et tactus est in prehabitis: scientia enim vult totuz hominez: et non vanitates: aut fatuitates.

Capitulum septimum De natura Mer- curij.

Mercurius est homo albus: cor- poris mediocris ad parvitatez declinantis et ad macredinez: ca- pitis parvi: frontis anguste: et eius oculi sunt pulchri et parvi scilicet in co- lore: et forma: et precipue celsi: et kropsi: Hu- midis iunctoruz superciliuq;. Aures tenues: Nares subtiles: manu digiti logi. Et simpli- mebra eius oia sunt tenuia. Capilli mediocres

Barba minuta idest rara et cum subtilibus pilis : que quidem omnia ad latus minoris declinant cum Mercurius fuerit a Sole occidens. Quantum ad ea que sunt alterius principii est homo multi intellectus et sapientie Philosophiam diligens : boni moris et sermonis perfecti : et in scientia stellarum : et sortilego dogmate doctus : et rhimorum copositor : et propheta : idest predices res futuras medianthus liberalibus disciplinis et omnium manualium ingeniorum peritiam habet enim multos amicos acquirens : non tamen fortunabitur in illis. Et quidam dicit quod habet labia subtilia et nasus habet subtilis : et plus expendit in amicis quam lucretur Aristoteles dixit. Mercurius gracile protendit barbam decoram raram tamen et parvam : labia moderata : nasum subtilem et rectum : perfecte sapientie studio et lectionibus insistit. Et quamvis multos acquirat amicos paucos aut nullos fideles reperit. Nec Aristoteles. Aliqui dicunt et bene quod sunt pictores et versificatores : Arithmetici : et geometrici : et augures : Indagatores profundorum secretorum secundum diversas applicationes variantur actiones eorum propter Mercurii convertentiam : et sicut ipse convertitur : ita mercuriales convertuntur. Unde cum bonis boni sunt : et cum malis pessimi efficiuntur : et sic illorum ingenium dignoscitur. Quia ingenius nihil aliud est nisi ad talem ascendere speculationem quod in ea liberales septem artes includantur et quod a posteris vix illud assequi possit et valeat. Sed ingenium in duplici differentia reperitur. Nam aliquod est speculativum aliquod vero practicum. De speculativo dictum est. De practico vero eius noticia in paucis reperitur : ut sunt boni pictores : Versifices : et omnia que manuali reguntur operatione. De isto secundo membro loquimur : quia secundum individuum pluralitatem multiplicatur : tamen apud paucos : (ut diximus) etus reperitur contentia Isidorus 2^o. etymologiarum ait. Ingeniosus dictus quod intus vim habeat gignendi quamlibet artem. Perspicuus enim lum. quod possunt quinque modis ingenia eorum pi pigrina : diffidentia : persuasione : lascivia : instabilitate. Ex quibus mediam instabilitatem mihi elligo : que mihi precipua est : quia

laudanda est maxime quando est celer : quoniam am significat discursum.

Capitulum septimum de natura Lune.

Luna hominem denotat mediocris stature et recte : Album glaucedine conspersum : modicum decorum : aspectu mollem : faciem rotunde. Dicunt etiam non nulli unum oculum altero maiorem monstrare : ex aliquo quidem accidenti oculos semper inequales habere : et eorum sunt supercilia iuncta. Quantum vero ad animam est vagabundus cogitationibus plurimis sermonibusque admixtus : Obliviosus : pusillanimus timorosos : Secretorum divulgator : delectationum amator : et desiderat scire sortilegia : historias : fabulas et comixionis querit habundantiam. Dicunt aliqui quod est homo nullius servum : et desiderat ire de die et de nocte : atque huc et illuc discurre : et non habet voluntatem standi in loco. Et dicunt. Si non habet oculum maiorem altero est percussus in oculis : vel infra oculos vel monoculus est : vel strabo. Et non potest esse quod pro aliqua calumnia oculis non careat. Ego puto hinc esse quod illustres Chyromantici dicunt : quando sunt unum aut duo puncta in percussione manus quod ledetur in oculo vel oculis cum aliqua re a causa primitiva scilicet exteriori : quia ibi est locus Lune. Nisi sit universalis constellatio impediens aut contraveniens : ut tenet hypocras in libro de aere et aqua dum ait. Auloriens causa longitudinis caput primo a mulieribus est habita. idest consuetudo : deinde vero natura consuetudine est consecuta : quod ideo factum est : ut illi homines animosi esse atque audaces insinuarentur : consuetudo autem hec adolevit : quia videlicet innox ut nascebatur infans illum accipiebant. Et eius caput in longitudinem aprabant : sicque ligabant ingeniantes ut rotunditatem amitteret : que res eorum capita in longitudinem adduxit : quod ipsa naturam ad hoc cogit. Postea vero longioris temporis mora : usum in naturam cavillando inseruit. Nam nunc itaque non est causa longorum caput consuetudo : sed sola natura est. Quia vero sperma ab omnibus mem-

Physonomie.

bus corporis descendit: sanam quidem a sanis: infirmum quidem ab egris currens: et rursus quidem sic operationes fiunt ut calui caluos: varij oculos varios: strabo quoque generat strabonē &c. Igitur nā parētū diversificat mēbra hominis & mores ut in primo lib. dixi. Oportet colligare omnia que dicta sunt de planetarum natura: & in primo & in secundo libro. & proportionare ad invicem membro membrū planetam planetę: & postea pronāciare iudiciū tuū. Et causa est quia in genituris concurrunt virtutes septem erraticorum cum suis proportionibus: qui faciunt magnam differentiam: & ita aggregabis omnia: & que insulat dicās. Sciendūz tamen q̄ planete habent virtutem qualitativam: qua inmediate unus alteri contrariatur in virtute: unde planete isti sunt contrarij quo ad virtutes. scilicet Mars Venus: Jupiter Mercurius & lune qualitates convertibiles sunt quare apparet iudicantem oportet vi sagacitate.

Capitulum octavum de physionomia linearum.

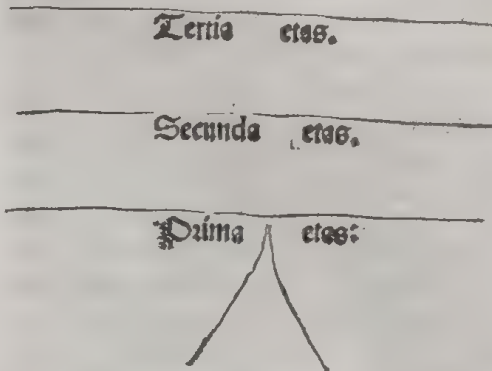
Pervenit ad aures nostras q̄ qui dā hebreus physionomizabat per aspectum hominis de preteritis & futuris: De divitijs & bono

ribus & calamitatibus: de fortuna & infortunio genitoris: & genitricis, et alia multa: que cum maximo labor quesiui ab ipso quod instrueret me negavit petitionis mee dictum. Tamen in disputationibus inveni q̄ ignorabat physionomiam tam metaphoricam quam de membris: de planetisq̄: sed per quasdam lineas: quas inde ex labore meo percepi: in illis maximam adinveni veritatem cum longa temporis experientia. & sic indagasi semitam aureaz & archanum maximam: quod latitare nolo.

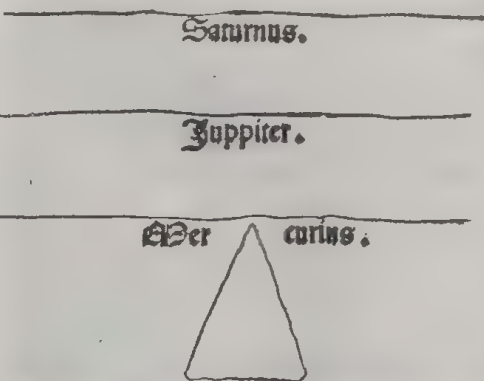
In primis est aspiciendum in tranquilla fronte: & ibi tres aliquando lineas reperies per longitudinem frontis: que important tres etates scilicet puericiam iuventutem: & senectutem.

Puericiam intelligo a primis annis vsq̄ ad annos viginti quinque. Iuventutem dico a viginti quinque annis vsq̄ ad quinquaginta. Senectus vero erit a decem lustris vsq̄ ad quindecim computatur & ad hoc ultimum vite resi

duum sicut inferius patebit in formationibus linearum. Et sic.



Distinctiones vero earum etatum secundum antiquorum atq̄ modernorum opinionem breviter studens reliquo: ne lectoribus aures obtrundam. Et sic dāmus dextram partem: sinistram vero manū. Et in illo loco vbi sunt continue lineę ibi dicimus fortunę: & precipue si sunt rectę: nam oblique contrarium designant: magis & minus secundum earam intensionem & remissionem: etiam tres sub duorum superiorum una cum sexti inferioris dominio collocantur etates.



Prima linea Mercurialis vocatur que est primam etatem representans: quia in tali etate est tempus ad discibile in quo virtutes possunt instrui: & adisci: & est etas florida sed aliq̄s rulum lubrica. Secundam etatem venerationis & sapientie tempus apello vbi sunt sedes largitatis & exuberantie morum & devotionis que profunt hominibus atq̄ discretionis: & actiones laudabiles: & vbi virtutes ununtur: & vitia dilabunt. & vbi ingenij fructū idicat: & est mater bonestatis: q̄ p̄ iouale lineā replentant.

Libri Tertius de phisnomia linearum

Tertia vero etas est tristitie atq; auaricie: ca-
duca et inanis: Tamen si est fortunata indicat
agricultoriam: et fabricas: et que pertinent ad
officium senectutis: et tali tertie linee subiciun-
tur que saturno attribuunt. Aliquis posset ar-
guere quod est etas deuotionis: dico quod senes ha-
bent deuotiones: quia illa etas est impotens ad
vina et luxuriam: et ideo delectantur in sacrifi-
ciis et ecclesiis. Tempus iuuentutis est natura-
le et non propter conatus: unde est magis con-
fidendum in illis. Et sic in illo loco ubi est frac-
ta linea: ibi est infortunium: scilicet egritudo aut
aliud detrimentum. Et si due inferiores linee
sint continue: et fecerint quasi angulum experti
sumus illos habere precipuam fortunam in di-
uitiis et honoribus: tamen pauci sunt qui tale si-
gnum habeant. Item dicte due inferiores linee
scilicet sub tribus principalibus: dextra attribui-
tur saturno: sinistra lune: et etiam dextra est pa-
tris: sinistra vero matris: et sic iudica de fortu-
na et infortunio secundum presentiam linearum.
Sed cum dicte due linee coincidunt in triangu-
lum: et sit una linea transversalis in principio
nati: ita tamen ut non compleatur triangulus:
fortunam similiter illius competentem iudicamus
et asserimus. Et ubi deficiunt linee aut obliqui-
tar infortunium attestantur. Si una linea est in me-
dio sub lineis in diametro nati sublinem fortu-
nam ostendit: idem a ptholomeo philosopho
attestatur dum inquit. Si una linea in longitu-
dine frontis a dextro in sinistrum vinit annos
sexaginta. Si due. septuaginta. Si tres octua-
ginta. Si quattuor. nonaginta. Et si quinque
centum. et si dicte tres linee sunt intersecate ab
aliis lineis inimicicias et persecuciones dicimus
denotare. Et si dicte intersecationes fecerint
angulum: et una linea sit maior altera taliter
quod transcendat angulum ille habet inimicos: sed
non nocebunt integre illi. Illud quod dicunt
quatuor: et precipue illud quod dicitur in quin-
to libro nostro in Chyromantia magna de qua-
drangulo manus significare circa amicos et ini-
micos. Ideo per frontis signa attestatur. Sed
si plures linee in fronte reperiantur scias illas
linearum principalium sorores esse. Si una ta-
men linea sit in fronte secundum situm et figu-
ram et locum de etate et secundum planete do-
minium pronosticabimur. Si nulla sit linea ni-
hil indicamus. Si oblique ad deorsum tende-

runt infortunium fore dicimus. Si oblique ad
sursum ut arcus infortunium maius fore erbi-
tratur. Si sint vene tumefacte maximas cho-
lere qualitatem indicamus. Et tu considera si-
cut in Chyromantia magna dicemus et inue-
nies aureum arcanum: Et sic est finis tertij li-
bri. sequitur quartus.

Liber Quartus Chyromantiae

Prohemium Quarti Libri.

Incipit liber quartus Anastasis eiusdem Bartholomei Locutis bononiensis, medicine distillatoris Chyurgici phsyionomi chyromantici Geomatici Ad eundem, D. Alexandrum Bentiuolaz. Prohemium.

Precedentibus tribus libris locuti sumus de phsyionomia quantum putauimus ad eam attingere: et quantum secundum imbecillitate ingenij nostri pro viribus inuenire potuimus ab antiquis varijs scriptoribus annotatum: Scientiamque huiusmodi deo adiutore non parum ampliamus. Nunc vero intentio nostra est in hoc quarto libro: et in duobus alijs sequentibus ad huius artis professorum utilitate de Chyromantia ample ad modum et copiose discere. Quid tibi nunc dicet aliquis cum chyromantia: De phsyionomia enim supra tractaturum esse pollicitus es: nam hec inter se differre videntur. Sciatis autem qui hoc mouet Chyromantiam phsyionomie subiicit: et ab ea quodammodo tanquam membrum a corpore dependere. Ut tenet in problematibus Conciliator quem alias allegaui. Hinc est quod Albertus in libro de animalibus primo vocat chyromanticos phsyionomos: Ego dico etiam quod phsyionomia non solum versatur circa homines: sed etiam circa cetera animalia: Chyromantia autem solum est in hominibus: et symijs et similibus: sed in manibus tantum. Phsyionomia vero ad vniuersa membra totius corporis extenditur preterquam ad manus. Stolidi sunt illi qui existimant Chyromanticum sine phsyionomia: et phsyionomum sine chyromantia perfectum esse. Unde dici potest quod phsyionomia est firma radix: Chyromantia vero est tanquam ramus. Quemadmodum enim Chyurgia separatur a physica: et geometria ab astronomia propter diuersum modum considerandi circa idem subiectum: quoniam primus considerat celum prout est quantitas non habendo respectum ad motum: secundus vero prout in tali tanto vel tanto tempore quelibet sphaera motu in idem subiectum tamen altera ab altera dependet: Non secus dicendum erit de chyromantia et phsyio-

nomia: que in idem quoque subiectum versantur scilicet corpus humanum. Ideo sex libros in vnum tantum subiectum positos esse existimo. In isto igitur quarto libro introducetur discipulus meus Augustinus ingenio quidem ac fide preclarus: qui mei amantissimus ac integerrimus extitit: ut in secundo libro actum est cum diuersis enigmatibus et quesitis: et erit tanquam commentus quinti libri: hic etiam conuincemus falsa principia: et quasdam inanes multorum opiniones refellemus: et maxime Ambrochii celsenaris. De recentiores in arte ac pene inicitantes in eius erroribus submergantur. Quoniam homo considerans: Ut inquit Auerroys: in prologo physicorum paritate vite sue ad respectum et comparationem temporis sempiterni debet esse audax ex necessitate: et ut scientiam acquirat debet deponere propriam vitam. Cum mediante scientia speculatiua homo felicitetur: Et hec perfectio esse non potest nisi homo insudet in libris philosophorum: et eorum dicta recipiat: et memorie mandet ac detineat: eorum concordantias simul componat. Unde acquirendo tales habitus: et componendo immortalis redditur et felicitatur. Nam ex parte scientie immortalitatem acquirit: et dijs ipsis similis efficitur. Felicitatem autem adipiscitur quoniam anima sua dum tales habitus acquirit disponit. efficitur felicitior ac beator. Quocirca oportet hominem: qui se virum prestare vult scientijs omnibus insudare. Et ex dictis auctorum qui naturaliter locuti sunt libros componere. nec huiusmodi sint: ut multi sunt loquaces ac nebulones: qui non solum non sciunt componere: sed componentium scientias ob eorum crassitudinem: tanquam fastidientes: minime intelligere valent. Cum incepti me istis facultatibus penitus totum tradere. ferme omnes me deridebant: si quid inuigilando adeptus sum posteritas iudicabit. Imitatusque sum illud laudabile carmen. Adulta tulit fecitque puer sudauit et aluit. Adultum laboris: plurimum incommodi lacrimans ac sudans passus sum: ut hanc celeberrimam scientiam penitusque sepultam: ex carceribus obscurissimis in clarissimam luce educerem. Nocuit mihi paterna radix: que si adiumento fuisset: melius de me sperandum erat: dicit enim Iuuenalis: et dictum est verissimum et expertum haud facile emergunt: quo

ruz virtutibus obstat res angusta domi. De
mini me multa scripsisse: que cum dictis diuer
sorum auctorum concordarunt: quos: ita me
deus adiunget: nunquā antea videram: et nō mī
hī ascribendum puto sed potius celestibus in
fluxibus: qui ad hoc me inclinavunt. Ut est in
mea natali figura astronomica: licet aliqui ne
gent iudicalem astrologiam: qui dum multuz
se intelligere volunt vulgo ostendere: nihil pe
nitius intelligunt: ac se ipsos ignorant. Adulū
equidem in me valuit coniunctio mercurij et ca
pitis draconis in quarta domo: cū aliorum pla
netarum mixtione. Et si quis diligens volue
rit hoc perscrutari: hic annus est mensis et di
es et hora mea natalicia. Locles enī natus ē
i. 467. Die. xviii. martij hora. 3. noctis ad Bo
nonie meridianum.

Incipit Liber Quartus eiusdem Loclis
per dialogum in quo disputatur de Lhyromā
tia Augustino Loclite discipulo ingenioso in
terrogante.

Questum primum Augustini discipuli ad
eundem Loclitē magistrum. De collocatio
ne planetarum.

¶ Tertius.

De collocacione planetarū in chy
romantia o magister mi insurgit
mibi multe dubitationes: quas i
quodam libello cuiusdam chy
romantis noui et inexpecti: vt arbitror: vidi.
Inquit enim. pollicis tuberculum marti dedi
cornam is omnibus robore et fortitud ine pre
stat: quemadmodum mars ceteris planetis ē
fortior.

¶ Responso magistri ad Disci.

¶ Commentū.

Assum est q tuberculuz pollicis
Adarti dedicerur: nec ceteris est
fortior. Ratio quonīaz vt inquit
philosophus tertio topicoruz ro
bur existit in neruis et ossib⁹. Lū ergo ita sit q
digitus pollex sit composuit ex duabus iunc
turis tān nec adhereat ossi pectinis. Et ceteri
aly digitū sint ex tribus iuncturis composuit: et
annexi et cōigui quattuor ossibus pectinis for
tissimis ligamentis: que ossa sunt i vola manus
sicuti videtur in anothomia: igitur i ceteris plu
ra erunt ossa et plures nerui qz i pollice: in pol
lice autem cum non continetur imo separetur

ab osse rascette et cū componatur ex duab⁹ iūc
turis tantum erunt pauciora ossa et pauciores
nerui. Arguat igitur sic vbi pauciores sunt ner
ui et pauciora ossa minor est fortitudo: sed i pol
lice sic est ergo in eo minor erit fortitudo qz in
ceteris. Videntur ergo debilioz locus tot⁹ ma
nus. Secunda ratio in illa parte minor est for
tudo que sinatur ex obliquo qz in alijs parti
bus que sinantur figura diametrali recta. Sed
ita est q pollicis situs et positio est per obliquū
et aliorum digitorū situs et positio est p rectam
figuram ergo in eis maior erit fortitudo: et i pol
lice minor. Fundamentuz maioris propositio
nis sumitur ex quadam experientia quā vide
mus: in mechanicis hominibus sicuti sunt
Carpentarij et alij. Cum enim volunt pondus
aliquod magnum eleuare sinant ligando cor
das per lineam rectam et tunc facilius eleuant
aut mouēt. Tertio confirmatur. Pars illa na
turaliter videtur fortior: que labores melius to
lerat. Et illa debilioz que labores minus to
lerat. Sed pollex minus et alij magis tollerāt
labore ergo pollex ceteris debilioz erit. assump
tum patet quare cū labore omne mēbrum re
soluatur: et suum humidū substantificū quod ip
suz humectat consumet: quod patet ex eo quia
calefit per labores. Igitur quodlibet mēbrum
quod diu fatigatur indiget restauratione sui hu
midi substantifici: quod fit mediante sanguine
transmisso ab epate per venas magnas et par
uas. hec autem transmissio facilius fit per ve
nas rectas qz obliquas: Sed a pollice veniūt
vene per obliquū: ad alios vero digitos per rec
tam: ergo facilius nutrimentum datur alijs: qz
pollici. Preterea illud membrum est debilius
quod citius fatigatur ceteris paribus et debili
tatur qz ceteris: ergo est debilioz. Confirmatur
a signo: quia laborantes et mechanici in feren
do pondera: eo minus videntur alijs imo alijs
videntur et non illo. Preterea ille digitus ē ali
is fortior: quo homines videntur in nocendo a
lijs. Sed videmus quod digito medio suppo
sito indici sit maxima percussio circa furculam
pectoris: et sup alias partes corporis imo mul
ti erunt oculos digito medio: solo autē pollice
non fiunt iste actiones: Igit pollex alijs debi
lior ē et non fortior. Vel dicemus vt dicit phis
12. de animalibus. Vigor pollicis ē equalis quat
uor digitor. et hoc q ad seruitiū ipsor: quonīā

Tempus Nativitatis
Loclis
13. m. m.

Chyromantiae

pollex digitis oib⁹ famulat. **¶** Del⁹ ergo esset dicēdū q^d si ex fortitudine loci mars collocatur magis congrue collocaret in principio mēsalis q^{uā} est cōigua mōti auricularis nā clausis digitis sit percussio vhemētissima: licet ppter istud nō attribuat^r marti ergo ex fortitudine percussiois nō debet locus attribui marti: ex pte vero similitudinis vbi dicit^r martē ceteris planetis fortiorē: falsa ē talis similitudo: qm̄ q^{uod} ab alio planeta fortitudinez recipit nō ē ceteris fortior: s^{ed} mars a sole recipit fortitudinē ergo nō ē ceteris fortior q^{uā} n. fortitudinē recipiat p^{er} qm̄ aliā vīz h^{ab}et qm̄ ē a sole occidens: et aliā qm̄ matutine orit^r: quē admodū ceteri hñt: vñ si ex pte fortitudinis pollicis tuberculū alicui planetarū tribuēduz esset soli et nō marti. dādū esset ex quo oēs vīz: vīr tūteq^{ue} ac lumen a sole recipiūt quo mediāre agunt in istis inferioribus.

¶ Secūdu^m quesitum Augustini discip. ad eūdem Locitem magistru^m.

¶ Tertius

Etiones etiam Marti subiecte quemadmodū sunt ille que ferro et vi sūt p^{er} hūc potissime digitum exercent: est. n. rotū⁹ manus arx.

¶ Secūda Responso mag^{istri} ad eundem. Disci.

¶ Comentum.

¶ Ico q^{uod} hoc q^{uesti}oⁿis ostēdit auctores illū nec esse Chyromāticū nec astronomū: nullus. n. chyromāticus iudicat vnico mediāte signo: sicut nec p^{er} mōtem vnū nec p^{er} lineā vnā s^{ed} antea traopātia et p^{ro}portioe multorū ad iuices: cōsiderādo q^{uod} efficacius sit. Et ita faciūt astronomi Geomāticū et phisyonimi. Qēs. n. isti cōsiderāt in genituris septe^r erraticos planetas et 12. signa cū suis p^{ro}portioib⁹ amicitie et inimicie seu i magisteris seu i reliq^{uis}. Inq^{ui}t. n. Alubater i cap^o de magisterio nati. Qm̄ mars et saturnus i aliquo anguloz maxie i medio celi ac i signo igneo fuerit natus erit faber. et si sol aspexerit enses: et loricas ac laceaz^{um} ferra fabricabit. Si iupiter eo aspexerit natus erit faber speculoz et c. Si ergo tuū dictū est verū talis mōs attribuit chyurgicis restauratoribus fracture et dislocationis osibus: et tū suū magisteriū non requirit fortitudinez: s^{ed} pot^{ius} idiget ingenio. Et cū hoc etiā isti icendūt canterizāt cōburūt et icidēdo extrahūt testiculos et c. Inq^{ui}t Alubater in

capitulo de medicis chyurgicis. Qm̄ mars et Venus iuncti fuerit: et se aliquo aspectu aspexerit aut q^{uod} sint recedentes talis natus erit medicus. Et qm̄ mars et mercurius i domo venenis fuerit aut vnus illoz natus talis erit medicus et nigromāticus ac expimentis suis boies decipiet. Et ait Almāfor i suis p^{ro}positioibus. Perfectus medicus erit cni mars et venus fuerit i sexta: pro re et corroboratiōe dicti mi occurrit fortis rō. Cū ita sit q^{uod} mars sit cā homicidij et interfectiois: et cū tali digito. s. pollice interficiatur: pulices: pediculi: et lendes. Igit^r ouenienter huic digito pollicis interfectori debite attribuitur Mars.

¶ Quesitum tertiu^m Augustini discip. ad eundem Locitem magistru^m. Disci.

¶ Tertius.

Hoc. n. tuberculo Chyromāticū obseruare: si qui igne comburendi usulādiue sint: vel aliaz quā uis actiōem p^{er} ignem effecturi que oīa martis naturā sapiunt.

¶ Tertia responso mag^{istri} ad eundem Disci.

¶ Comentum.

¶ Inquit supra q^{uod} boni chyromāticū nō debent iudicare p^{er} vnā simplicē lineā: nec etiā boni eucnius aut mali ipsius nati attribuuntur vni soli planete. Alubater i cap^o de cōbustioe nati iqt. Qm̄ luna septime dñe fuerit: et mars ac sol ipsam ex septima et decima domo aspexerit natus cōburet ergo simpliciter nō est verum.

¶ Quesitū quartū Augustini discip. ad eūdem Locitem magistru^m. Disci.

¶ Tertius.

Ars ilup ipsi supponit soli orbe p^{ri}mo quo hic linee vite cōiūgit^r q^{uod} soli vite data est.

¶ Quarta responso mag^{istri} ad eūdem Disci.

¶ Comentum.

¶ Quid sol sit dator vite duob⁹ modis intelligit^r: vno mō q^{uod} gubernat ferū i utero a primis mētib⁹ vsq^{ue} ad p^{ri}mū vlt^{imum} ex quo vlt^{imum} oib⁹ plūis et stellis lumen infuit. Alio mō q^{uod} est hylce nati: quocūq^{ue} intelligas ex pte suis falsissimū ē: dicit^r. n. sol q^{uod} si solus i opatiōib⁹: q^{uod} astronomi regulāt se ad iueniēdū mōtū alioz plāetarū: errant eo^{rum} p^{er} mōtū solis. Et etiā dicit^r aliq^{ui} astronomi

et philosophis quod omnes alij plane recipient lu-
men et virtutes a sole. et ideo balyaberazel ap-
pellat ipsum candelam munditalem lucez munditalem lu-
cernam totius orbis. Et de sublimis et creator
omnium sitaunt ipse soles in medio aliorum planeta-
rum sicut cor in medio totius corporis hominis
ut melius et equaliter influat virtutem suam alijs
membris. Et ita sol in medio existit: ut distri-
buat diversas proprietates alijs planetis lumine
mediate. Si tu intelligis primo modo contra.
Inquit albertus in libro de secretis mulierum.
Ab ultimo. n. orbe qui motu diurno omnes spha-
ras inferiores rapit influunt materie principa-
liter: et radicaliter virtutes efficiendi et movendi:
et ab orbe stellarum fixarum semper recipit virtutem:
ac distinguit in esse secundum diversas figurationes:
et accidentia: et illud convenit ei in quantum forma.
Sed etiam orabit virtutem ab hoc orbe qui datur esse
et secundum diversas naturas huius orbis post sphaeram
stellatam ponit sphaera Saturni huius astronomos:
et ab illa influunt anime virtutes discernendi et ra-
tiocinandi: et post est sphaera Jovis: et ab illa
influit anime magnanimitas etc. Et magis in-
ferius inquit. Nunc vero ex parte corporis consi-
militer notandum est. Et primo de creatione vel
formatione corporis: quod ex embione creatur
et formatur per effectus et operationes stellarum: que
planete dicuntur. Planeta autem dicitur a planetis
id est quasi error eo quod a cursu suo aberrat et ad invicem
in motibus et effectibus. Primo. n. materia em-
bionis vel hominis generandi pressa et coagulata
per frigiditatem: et siccitatem saturni disponit et hanc
materia a iove virtus influunt vegetativa et motus
naturalis ascribitur. Et tunc patebit in tali materia operatio
aliqua debita. Et ideo medici dicunt quod post lap-
sum spiritus in matrice: quod primus mensis in
generatione et reponis successione secundum exigentiam
nature ac seminis saturno ascribitur id est primus
mensis conceptionis. Secundus vero mensis iovi. ter-
tius mensis marti. Quartus solis: quintus vene-
ri. Sextus mercurio. Septimus lune. Octavus
iterum saturno: et novus iovi. Et hinc est quod astro-
nomi et philosophi precipue Alexander perblemate. id est
Inquit quod qui nascitur mense octavo non vivit: quia sa-
turnus sua frigiditate stringit et comprimit concep-
tionem fortis: et ideo interficit fenum. Et idem testatur perbo-
lemus et balyaberazel. Et ideo si tu diceretis quod
sol sit dator vite. secundo modo quod si sit bilec. hoc vide-
tur esse contrarium astronomis. Nam ptholomeus et

Amasor in suo centiloquio dicunt. Vita omnium
animantium est huius gradus solis et lune: et hoc ab al-
tissimo datum secundum Alphabeta. Item inquit albu-
ter. Et scias quod sapientes extrahunt hylegia ex
quinque locis. primo a sole: secundo a luna: tertio a
gradu ascendente. 4. a parte fortune. 5. a gradu
dividendi: vel puentis natiuitate precedentis.
Cum ergo natiuitas diurna fuerit a sole: nocturna
a luna etc. Sicut ante diximus non simplici-
ter uni planete attribuendum est. Manifeste. n.
et apte vides quod currunt extrinsece differentie secundum
diversa tempora: et horas et ita de lineis intelligen-
dum. Et per hoc apparet quod sol solus non est dator vite
Questum quintum Augustini discipuli ad
eundem Locitem magistrum. Di.

Textus.

Prebensum est: quod illi qui mar-
tem geniture dominatores habent:
quasdam in hoc tuberculo expressas
et curatas lineas gerunt.

Quinta Responsio magistri ad eundem Discipulum.

Commentum.

Utrum sit quod considerando dicta aliquo-
rum antiquorum et modernorum in theo-
rica et pratica non repiant quod dicant
quod illi qui habent martem dominatores
in sua genitura. habeant lineam talem qualem dicitur esse
se in tuberculo pollicis: hoc tuum assumptum nego:
et infra in alio loco mentionem faciemus de maris
collocatione secundum veram et rectam opinionem.

Sextum questionem Augustini Discipuli ad eundem
Locitem Magistrum.

Textus.

Utrum igitur in infima canea est fortis
simus maior collocatus: sed
mercurius: nam minimulus digitus
minime ei congruit: sed veneri poti-
us cum eo in loco chyromantici quot virores qui cum
mulieribus fortuna sit habenda inspiciant. Nul-
lus. n. in tota palma debilius aut effeminatior
locus est qui veneri magis conveniat.

Sexta Responsio magistri ad eundem Discipulum.

Commentum.

Concedit quod minimus tubercu-
lus est locus effeminatus: nec
tamen ex hoc sequitur quod sit locus vene-
ris. Optimus. n. chyromanticus
theoricus et praticus rationalis non debet simpliciter
exprimere aliquem conceptum: nec de consorte: nec de

De cubitu pp lineas existentes in aliquo vno simplici mote sine eminentia illarum linearum: colore: aut situ aut forma lenitate aut rigiditate antedicti tuberculi: et sine convenientia et proportionem motus pollicis: Item simile iudicium de consortio explicat p monte veneris. i. pollicis simile motu minimi. Inquit Albertus et conciliator. Si motus pollicis sit decenter mundus et lenis bene coloratus bona complexionem ostendit: et hominem diligenter mulieres ac pulchra indumenta. Et dicunt quod si quidam linee extense fuerit a radice pollicis p montem ipsius tot amicos ostendit: in manu vero mulieris tot concubinos. Et si iste linee extense et pulchre: cum istis mulieribus vel viris significant copulationem. Et si quidam stella reperitur vel quid simile risum et leticiam notat et intentio concubitus pp quod vilipensio accidit. Et ego dico quod aliqui moderni senserunt et bene: quod quando iste mons est elevatus et bene fortunatus: significantur musici et phyllocapti quod multotiens probant et innuntiant veritatem. Item inquit Albertus et conciliator. Si quedam linea notabilis multum rubra et scindens fortiter digitum pollicis concubitu cum consanguineis ostendit. Et aiunt in capitulo de digito pollicis. Si quedam linee existentes infra primam et ultimam iuncturam huius digiti parentelam magnam et parvam secundum multitudinem et bonitatem linearum. Et si i dorso pollicis iuxta ungues fuerit stella erit luxuriosus valde. et si talis figura X matrem aut sororem corrumpet: et multe alie rationes possent adduci: que brevitatis causa omittuntur ad iudicandum quod iste locus sit intensissime effeminatus: sicut de linea sorore linee vite: quod demonstrat luxuriam nequamissimam: et pueriles concubitus. et in isto monte ostendunt cynedi et illi qui pollutionem propriis manibus patiuntur. et illi qui dicuntur pati alluminati. Isti enim sunt homines: qui non possunt active cobire nisi patiuntur. et propria causa allegat ab Avicenna in capitulo proprio libro 3°. Et dictum est in primo libro physiologie. Consideratis antiquis et modernis chyromanticis: omnes conveniunt in unum: quod ista attribuenda sunt loco veneris. Et etiam i digito parvo collocant mercurium: Et locus antedictus sit aliquantulum effeminatus. Causa hec est: quod ut dicunt poete mercurius est nuntius deorum. et astronomi dicunt quod mercurius est scriba planetarum et quertibilis: et di-

citur Albertus magnus in de secretis mulierum: quod mercurius agit i feru virtutes gaudendi: et delectandi. et quidam commentator super libro ipsius Alberti inquit. Mercurius quasi mercatorum kyrios idest dominus: sicut enim mercator dicitur esse gaudiosus et affabilis sic et ille planeta est benivolus: gaudium et delectationem infundens dicitur Isidorus. viij. etymologiae. rum capitulo undecimo. mercurius sermo interpretatur. Nam ideo mercurius quasi medius currens dicitur appellatus quod sermo currat inter homines medius. Ideo et hermes grece quod sermo vel interpretatio: que ad sermonem utriusque pertinet hermenia dicitur. Ideo et mercibus preesse: quia inter vendentes et ementes sermo fit medius. Aliqui dicunt mercurium esse hermaphroditum: Nam cum bono planeta existens eum bonum facit: et cum malo malum. Cum sit conuertibilis ad utrumque sexum. Id dicitur etiam planeta neuter. Unde mercurius habet congruum locum in minimo monte: et ipse ostendit rem esse: et nedum inclinat ymmo incitat. Inquit Albertus et conciliator. Si in digito minimo reperiantur linee pulchre et clarescerunt loquaces et musicalia scientes: pictores et sermocinantes: ingeniosi arismetici: geometrici augures: rectores optimi. et valde cupiunt laudem et memoriam suorum laborum factores et speculatores profundorum secretorum: Et quid habeant tales in corde nullus potest cognoscere. et tales lineas ego vidi in pluribus secretariis: et scribis principum cum proportionem motus annularis. Linea cordis et media naturalis si habet montem iouis optimum facit excellos platonicos. et peripateticos et famulos philosophos: quando habent talem proportionem: et talia lineamenta. et similiter istud idem reperitur in multis scholaribus artibus. Legiste vero habent montem iouis cum minori proportionem quoniam indigent sola memoria ad allegandum paragraphos solummodo. Cum autem viderim paucissimos homines habere triangulum secundum tuam extraneam sententiam o Antioche pauci reperirentur homines ingeniosi: quod falsissimum est sicut experientia docet que contraria est tue false ac oblique chyromantie.

Questus septimus Augustini discip. ad eundem Locitem magm. Disci.

Textus.

Um sensu diiudicet monis pollicis maior ceteris: et locus ille magis musculosus ceteris locis repertis in manu: et mechanici se per eo utantur in suis operibus: his duabus de causis recte iudicatur fortior ceteris montibus.

Septima responsio magri ad eundem Disc. Comentum.

Uritas est quod quanto membris est maius in eo necessario musculi sunt maiores. Quoniam musculus non est aliud quam locus carnosus in quo contextuntur villi nervi in principio cuius musculi nervi contextuntur: et incipiunt cordas et ratio est. Rasys in primo ad Almansorem inquit. Nervus enim si pergradi membro coniungeret vel nullo modo vel debilitate ipsius nervus antequam ad membrum perveniat: quod per ipsum moveri debeat dividit. Et subiles et minime partes carnis et ligamenti in ipsis divisionibus contextuntur: et quod ex toto pervenit musculus vocat. Et in secundo capitulo de rascetta inquit. Rascetta quoque ossa que sunt octo et ossa pecunias que sunt quattuor: et quattuordecim que sunt digitorum quinque. Os autem pollicis primum superioribus farculis extremitati continuat in loco iuncture ample et laxo. Quod ideo factum est quia magno indiguit motu: ut reliquis quattuor digitis coniungi posset. Igitur fuit necessarium quod ibi esset magnus musculus: duabus de causis: una ut serviat magno membro ut dixi: quale membrum est pollex. Alia de causa ut bene coniungeret alijs quattuor digitis: et eos sustentaret. Quoniam si non fuisset magnus: aut fuisset frustratorie factum aut leviter fractum vel dislocatum in sui officio ad quod est ordinatum a natura. Ideo aliqui philosophi: et chymantici appellant ipsum digitum pollicem clavem digitorum. Causa est quoniam ipse servit alijs et circumvolvitur secundum omnem positionem a dextris et sinistris superius et inferius: ut cooperiat et iunget ad capiendum in omni opportunitate tam res magnas: quam parvas. Ideo natura

regitua corporis fecit ipsum tam magnam secundum os quam secundum musculum: cum magna distantia inter ipsum et indicem ut melius possit dilatari et constringi. Nam si aliter esset et aliam haberet figuram fuisset inconvenienter factum ad finem consequendum. Sit etiam Antiochus capitulo tertio quod quattuor elementis respondere dicuntur quattuor digiti: Index igni medius aeri: medicus aque: auricularis vero terre. Pollicem vero cui attribuitur: nisi celo seu essentie quinte attribuat. Nonnulli vero opinionem Alcibindi profitentes. Pollicem Saturno adhibent. Jovi indicem. Impudicum seu infamem vel medium Marti. medicum soli: auricularem veneri. Trigonum mercurio. Percussione lune. Ab hoc quidem saturno pollex attribuitur est: quia ipse inter ceteros digitos tardissimus est motu quemadmodum Saturnus in suo cursu et operationibus. Et etiam propter similitudinem eidem saturno ab eo attribuitur est quia ipse pollex in manu tanquam superior existit in ordine Impudicum vero maris dedicantur. Cum et mars impudicie ac infortunij pater existat. Quoniam per lineas in hoc digito infortunia indicantur: ut per lineam precipue capitalem: que vulnera capitis demonstrat. Predicte autem opinionioni contradicunt nam si quis stellarum positiones uniuscuiusque generis pernotaverit tales manus tuberculos insigniores lineas obtinere conspiciet. quales planetas in horoscopo aut celi medio aut alibi fortiores obtinuerint. Cui observationi permaxime antiqua experientia ac moderna consonare ad amicum in dies visum est. In hoc loco videtur mihi respondendum false opinionem quorundam: qui dixerunt lineas in manibus fieri per constrictionem eius in pugnatum: Quod quantum veritati inimicum sit patet: nam in omnibus si sic linee orirentur similes essent. Sed cum in omnibus maxima sit dissimilitudo ideo linee tales per constrictionem manus causari non possunt sed diversimode a natura generantur. Et ad confirmationem huius rei videmus etiam in pedibus quasdam apparentes lineas qui pedes minime constringi possunt: nec in eis illam quam dicunt nervorum crassationem fieri potest.

Octavius Questus Augustini discip. ad eundem Locitem magm. Disci.

Chyromantiae

¶ Termis.

¶ Aliqui chyromantici dicunt et persuadent ut in manu sinistra inspicatur: ubique autem geniti boroscopum inueniri suis argumentationibus. Hoc quoque aiunt: si formam inuenies: ut est maleus ille talis erit faber ingeniosus.

¶ Octava responsio magistri ad eundem Discipulum.

¶ Commentum.

¶ Riola et inanis ratio est ut boroscopos natorum considerat. seu cognoscat velis: In qua re astro nomi multum laborat supputando numeros ut graduum diversitates inueniant. Omne enim signum in se continet triginta gradus: preterea omne signum in tres dividitur facies: et quilibet facies decem habet gradus: Quilibet etiam facies suum habet dominatorem ut apparet apud albinum libro de signorum faciebus: et Pitholomens et haly et alij. Ut puta mihi decimus tertius scorpionis gradus ascendit: et sol dominator est sol in forma corporali: et mihi producit varios effectus a dominio prime faciei: ita in omnibus sicut in corporalibus habitudinibus: impossibile est chyromanticis posse divisibiliter comprehendere ergo falsissimum et erroneum est: et hoc dico de qualitatibus signorum per physiognomiam: ut putant aliqui. Cum dicis eos qui maleum habeat et dicunt quod fabri et etiam hi qui feramentum equorum asinorum mulorum et etiam bonum pro eorum pedibus conficiunt: et etiam carpentarii maleo utuntur: etiam librarii et qui calceos faciunt et multi alij mechanici homines eodem maleo utuntur: peto te qua via omnia supra notata discernes: quod cum impossibile sit: ideo falsissimum est.

¶ Quasi nonum Augustini Discipuli ad eundem Cosicem magistrum.

¶ Textus.

¶ Antiochus posuit lineam: quam ipse appellat cingulam veneris et viam combustam et viam lacteam: Scire cupio quomodo de ipsis sentias. Unde inquit via lactea ea vocatur que est prope discriminalem: vel ab ipsa discriminale exoritur per confinia tuberculi ferientis ad venerem id est a minimo digito usque ad tuberculum proficiscitur: quam ideo lacteam ap-

pellamus: quoniam homines lactem et delicatam naturam esse demonstrat: ea si capitali connectitur: bonam cerebri complexionem et mentis agilitatem significat: Si eam itra vel infra trigulum dimiserit mentis stupiditatem sine deliberatione: et hec antiochus.

¶ Responsio eiusdem magistri ad eundem Discipulum.

¶ Commentum.

¶ Grandum est quod iste homo presumat collocare naturas ostensivas planetarum retrogrado modo.

¶ Jam in prehabitis probatum est sua fundamenta esse vaniloqua et deformia: nam accipit lineam cerebri pro linea epatica: Non est dubium quod ipsa epatica in paucis reperitur. Sed linea quam nos appellamus mediam naturalem: omnes semper habere testor nisi sit maximum presagium. Ab epate oriuntur spiritus naturales a corde vitales a cerebro animales. Demur quod sit magna questio inter philosophos et medicos ut preallegatum fuit: tamen ingenium et speculatio non causas nisi ut sit proportio inter cor et cerebrum cum debito organo: ut tactum fuit: et etiam debita distantia inter cerebrum et cor et spiritus vitales convertuntur in animales: spiritus. Et cor est fons et origo spirituum. Ita in manibus hominum natura ligavit et sinxit lineam mediam naturalem seu cerebri in principio linee cardiace seu cordis. Et ita itus possit primam pelliculam in vola manus: quando pellicula excoriatur in apostematibus velle: vidi lineas principales latentes in profundo ad terminationem suarum venarum. Et si corpus est bene organizatum idem in suo loco reperitur linea iecuralis. Concludendum est igitur quod ex parte rationis superius dicte: aut anothemica experientia et vetusta antiquitate et ab effectu debemus imitari principia vera: ut dicetur in quinto libro. Linea epatis: quam ipse appellat cerebri non ita est necessaria: quia non accidit proportio ita immediata inter iecur et cerebrum: quod cor est medium inter ipsos: et est primum in nascendo: et ultimum in deficiendo. Ideo iudicamus a conditione cardiaca et cerebri vitia et virtutes universaliter in individuorum natura: secundum rationem suam in paucis versaretur iudicium ut in quinto et in sexto libro inuenimus ideo sententia sua a me reprobatum quod attribuit natura dicte linee per falsam appositionem veneris.

Alij dicunt qd talis linea scilicet quam ipse ap-
pellat lacteam significat vulnera aut pericula-
tiones i negotijs de natura martis precipue quā
do porrexit se ad minimū montē. Unde con-
ciliator et albertus dicunt quando linea oriat
a predicta linea vite et extendat se vsqz ad digi-
tum auricularem vel prope et sit quasi flexa vul-
nerabitur vel periclitabitur: et ita ego teneo. quā
do dicitur de via solis bene dicitur: Et hoc in se-
xto libro declarabitur. Et ita de cingulo vene-
ris et via combusta: De qbus i suis locis dicē-
dum est.

Questum nonū Angustini discip. ad eū-
dem Locitem magistrum.

Textus

Linea mensali multi confase
loquuntur: Unde te pero vt de-
clares mihi quantum hec linea
poteat fm te.

Nota Respōsio magri ad eundem. Dis.


Comentum.

Linea mensalis: quā etiā mora-
les aliqui appellāt: qz per ipsam
mores indicant aliqui vesicalem
dicunt seu renalem: quia ostendit

egritudines circa renes et vesicam: alij genera-
tiuā eo qd generandi potentia p ipsas expūma-
tur: Aliqui recentiores chyromantici ipsas epi-
dimiales seu pestiferam vocant: qz natam tali
morbo seu apostemate moriturum ostendit: et
etiam manifestat: vt sunt bubones pestiferi: an-
traces: et istis similia: Aliqui chyromantici in-
ter quos est antiochus noster ipsam torales ap-
pellant: alij vero martialem: qz quādo est cras-
sa et rubea scindens indicis tuberculū facit na-
tum crudelem pditorem interfectorē: inuidum:
fraudentum et audum et circa excelsa occu-
patum imperia: et sitientem: qua de causa erit i-
sidiator et interfector: duplīci se induentes ve-
ste facit talis linea sic disposita. Ideo a copu-
latione eorum est cauendū. Et rō est vt ait doc-
tor gallicus qm talis elōgatio prouenit ex calo-
re non naturali domināte super humidum: cui
humiditas non pōt resistere: et tunc causat ma-
gna disproportion: et magna desiccatio cerebri.
Et significat boiem supbū volētē i hoibus do-
minationē: et vite boium isidiatē: quā rē idicat
supflua extensio linealis et vocat martiale lineā

quia sub martis iperio collocat: q dicit dens
belli: et iracundie: et plij: Sed alij dixerunt q si
linea talis vadat se elongādo inter indicē et me-
dium intrans et recte diuidēs significat idē pp-
dictā causam allegatā. Respōdit gallicus doc-
tor: et dicit q quando linea mensalis intrat in-
ter tales digitos significat percussione in capi-
te de qua morietur. Et allegat rationē quoniā
cacumina digitorū dīmōstrant caput hoīs tāqz
ptē magis altā corporis: et hoc sit i ascensu ma-
nus dato ad natiuitatē et honorē: et percussio ma-
nus sit descēsus vbi qruūt inimici: qui qruūt i
linea mensali. Signū ē q inimici nostri sunt i de-
scēsu: fm mentē nrām: nec velim eos nobis p-
ponere fm cursuz nature Unde est q talis ini-
micus dñat cū sit in descensu et ignorat: et sit
fortis: qz linea illa in qua querit inimicia a-
scēdendo a descensu videt exaltare inimicū su-
p caput habentis tale signū: et sup honorē et qm
montem sic diuidit superbabundantiā colere
significat: et humoris nō naturalis cui humidi-
tas nō pōt resistere etc. Per montē diuisum in-
telligimus recisum caput qd p montem idicis
significat: et hoc ē qd dicit magister Frāsciscus
q viderat boiem cui dixit qd nullo pacto bellū
cū inimicis faceret qz tale signū habebat: et no-
luit credere: ex quo vicius ē ab inimico et mor-
uus. Ingt etiam gallicus auctor. Ego vidi
plures de qbus iudicauit: q morui fuerūt i fac-
tionibus priuatis. Ingt Locles. ego credo q
sit ita q significat hominē crudelem p supbū
dantiā colere et inordinationem pplexionis:
Sed talis homo mala morte peribit. Nota qm
linea mensalis fuerit recta et lata cum decenti
formatita q non transeat saturninum locū: et sit
cū colore non intenso signum est bone virtutis
et potentie et bone dispositionis et vitā diuturnā
significat: et hoc si linee correspondent. Et hu-
ius rei ratio est: quia talis linea sumitur a to-
to corpore et significat bonum calorem natura-
lem existentem in toto corpore: et dīmōstrat ho-
minē fortem et bene dispositū vt in capitulo cō-
tra pliniū dictū fuit. Adīro: autē q multi cele-
berrimi doctores parū examinauerunt i chyro-
mantica arte locū tuberculorū absolute et sim-
pliciter: q non denotat caput nec p descensum
inimicos: nā effectus tales nō semp pcedunt
rōne loci: sed mensure: et ex testimonio seu istu-
ru aliarū linearū. Concedendū ē q caliditas ē

causa extensionis et colericam complexionem arguit. et quando porrexerit inter ambos digitos denotat lesionem capitalem. Negandum est quod inimici ledant: quia est conditio secundum quid et ideo non: si annexae lineae non porrexerint auxilium: quod dicitur esse in templo domini. Iacobus de bononia ad sacrificium: puer quidam pulsavit parvula nolam: ipsa cecidit super caput viri: et vulneravit ipsum letali vulnere. Ego vero eum curavi. Aliis ambulando in via publica lapides et ligna ceciderunt super eorum capita. Et hoc accidit quodam tempore super caput meum. Iudicant quendam Tadeum quod caueret sibi a magna percussione capitis. et in parvo tempore intervallo cecidit ex equo magni percussus: et totum caput suum commisit. Impossibile autem est habere fixam normam de conditione offensivis: quoniam de particularibus percussibus a causa efficiendi impossibile est per aliquam scientiam illas determinare. legitimorum chyromanticorum et physionomorum platio debet esse peritus. Aliquis posset arguere illum esse locum lesionis capitis: et quod per hoc caput significat. Negat circa particularia iudicia: quod non nulli auctores dicunt si talis linea est extensa inter indicem et medium fueritque pallore suffusa fluxa ventris moriturus hominem portendit. si est subtilis in pectore et precipue quando est rubra: ut patet a conciliatore: et ab alberro. Dicunt recentiores quod talis linea in muliere sic locata gravem penitus ostendit: ut expius super prope. si subtilis et rubra apostemate vberale ledes ut vidi et curavi ut chyrgicus. simile iudicium proferendum est quando linea saturnina extendit una cum mensali linea inter abos digitos egrediendo ipsam mensalem ut auctor recentiores sicut experientia certificat. sed raro reperitur. Quidam moderni dixerunt. si linea mensalis est sic extensa bubones pestiferos aliquando indicat: et tunc semper non ostendit caput ut in processu patebit. Dixit gallicus auctor: si alia linea et non mensalis venerit per medium ramifica quod quasi ramus praedicte inter indicem et medium collocet homines ex percussione moriturus ostendit. Sed si linea mensalis est bene continuata inter se et recta significat quod talis homo perit et non morietur. Et rationem allegat quoniam si ille ramus significet malam complexionem caloris non naturalis non tamen est tamus quod interficiat quoniam humiditas et calor naturalis complexionis equaliter temperat maliciam suam. Scias mi discipule quod iste doctor est vir magni precij et philosophia sed parum speculavit in ista arte. Dato quod ta-

lis linea ita ostendat malam complexionem: talis complexio non evitat lesionem capitalem quod praecedat vel causetur ab alienis manibus aut causatur ab infirmitate: ut supra diximus. Quacumque linea repta inter indicem et medium lesionem capitalem autumat intensus et remissus secundum additionem lineae. Inquit gallicus auctor. si linea mensalis ipsi digito indicis se deniat: accedens ad lineam capitis: tunc significat hominem adulatorem mendacem quod publice dicit bona verba sed retro facit oppositum nam pergit et murmurat. Raro est quoniam significat defectum caloris non potentis proportionare lineas debito modo: et significat caliditatem extraneam distemperantem humidum: et quando talis linea adiungit lineae capitis: significat desiccationem: magnam cerebri: et hominem fraudulentum demonstrat: quoniam omnes colerici sunt eius nature: et cum humidum non resistit talis est quasi fumosus in dictis. et veniunt sibi multe ymaginationes deceptorie: et est homo qui querit honores et pecuniam et sunt decipere per nimiam inordinationem complexionis. Et magister dixit quod sunt peiores nam tales homines non sunt recipiendi in societate. et de his ego tot vidi quod mirum est dicere cum quibus in diversis regionibus me conferendo eorum penetrantia perspexi. Cogita mi discipule si tale vitium est in regione aut patria ab influxu celesti sic vitiosa tunc dicas vitium esse imensum secundum loci et situs proportionem: Galli sunt minere et origines omnium deceptionum cupiunt honores et pecuniam causa distribuendi in voracitatibus luxuriosisque plurimis. Multa permittunt et nihil observant ut patet nostris temporibus: quod habent omnem utilitatem in dominio una cum hispanis: qui sunt quasi similis nature. Ergo nationes tales sunt sic dotate a supremis luminibus. Et quando habent talem lineam sunt magis diabolici ut notavi sepius in manibus eorum. In italia sic sunt dotate aliquae nationes: precipue presbyteri magni: qui ferunt togam rosaceam: ut in curia Romana inspexi in pluribus. Tales homines sunt fornicatores et adulteri et bene recipiunt in principio et quoadque libere dant sed in fine de omnibus gratijs tristant ut colligi potest in physionomia nostra. Alii gallicus auctor. Si linea mensalis veniens ad percussorem manus se in duas partes dividerit vel in plures faciens aperturas a parte post et ex parte lineae facientis angulum sicut hic  est signum quod qui habet talem lineam habet inimicos:

et si non facit nisi vnam lineam ex vna parte et
 aliam ex altera significat multos inimicos.
 Et rō qđ i ista linea est indicatio d' inimicis mul-
 tipler est hz diuersos doctores. Quidā dicūt qđ
 cā est: qm̄ vt dixim⁹ linea mensalis est data toti
 corpori et idicat d' his qđ toti corpori tribuunt:
 et qđ inimicia toti corpori dat: iō ista est cā.
 Alij dicūt qđ ppiū linee mensalis ē splen: et qm̄
 splen ē receptaculū toti melācolie qđ picipiū
 est totius dissensiois: iō inimici iudicāt i ipa li-
 nea qđ a splene sumit. Et hz vtrqz rō sit euident
 secūda tū ab ipsis auctoribus magis qđ pma
 approbat. Dicūt. n. qđ sicut sanguis: qđ ē calor
 nālis est picipiū bone pplexiois hois ita ē cā
 totius amicicie. Sz mibi videt esse dicendū qđ
 in hoie sunt due nature sicut i quolibz aialit: qđ
 naturas potentias voco. s. irascibilitatez et ocu-
 piscibilitatez. Occupiscibilis potentia nālis
 est iclinatio ad vtile qđ psequendū et nāle: et p-
 pns: et vt sic ista potentia est qđ i iraseca nāe cu-
 iuslibz aialit: ad hoc vt in esse pfecto pseruet
 et istud vocat necessariū sine quo aliqs viuere
 nō pōt. Alia vō potentia vocat irascibilitas: et
 est nālis iclinatio ad inutile et icōueniēs fugien-
 dū. Et ista potentia nō est tā necessaria i iraseca
 qm̄ puenit ex obiecto extrinseco representato: qđ i
 manu est ascensus et descensus: i ascensu videt
 qđ i sunt occupiscibilia qđ i iraseco nature sunt.
 et i descensu qđ i irascibilia sine qđ bō pōt
 viuere: iō in pcessioe significant ista pdicta. cū
 enī pcessio manū dicat illa pars qđ apta est ad
 pueniendū et est descensus man⁹: et ita linea su-
 mit a saturno qđ frigidus est et siccus distēpat⁹
 a quo pcedit humor melācolicus: qđ p tales li-
 neā significat: iō ex tali effectu iudicam⁹. In
 qđ Locles. Adirādū est qđ iste auctor posuerit
 psumptiose collocatiōez saturni i linea mensa-
 li sen i pcessioe. Nō nulli illustres auctores
 cedūt ppiū mercuriū esse i fine mensalis: et
 lunā ab ipso āplecti in pcessioe man⁹. Tamen
 pcedendū est hūorez melācolici a saturno quā-
 bernari nō tamen ob hoc qđ melācolie domiat
 est collocādas in descensu man⁹ qđ ordo inferi-
 oriū supiorū seqt ordinatiōez. Et rō est: nā quē
 admodū se hz ordo spberaz in celo fm̄ pignit
 tatez: ita se hz eoz i manu collocatio. Sz lune
 loc⁹ mercurij spberā cōtingit ergo eoz loca i ma-
 nib⁹ dōt se ad inuicez cōtingere. Et vt inquit
 Gallic⁹ auctor. Si linea bec sit inimicos demō

strās: et sit delicata in pcessioe: et discōtinua et
 i ascensu grossa et recta: significat inimicorū vic-
 toriā: Et rō est qm̄ significat fortēz ascensu: et
 fortēz pplexioem potentēz psumet hūidū. Et
 cū delicata sup⁹ significat inimicū dōilez et nō
 victoriosū nec fortēz pp discōtinuationez linee.
 Sz si p oppositū fuerit iudicabis oppositū. Sz
 si linea mensalis vadat inter indicēz et medius
 stāte pdicto signo: vt dixi significat qđ hīs tale
 signū dōz vinci a suo inimico et moriet ex pcessi-
 one. Sz si linea fuerit ppositiōata ex vtrqz pte et
 equalis in grossitie tūc bene resistit et pugnāt
 inter se: sz postea facient paces. Sz cū hoc nota
 qđ q nō posuerit istū modū dicendū: et voluerit
 tenet pimum modū indicādū: pōt facere: sed
 iste mibi videt magis pueniens. Itēz nota qđ
 linea mensalis generat duas lineas vnā circa
 auricularez aliā vero circa pcessiones: qđ inimi-
 corū significatiōez ostendūt. Sz linea circa au-
 ricularē significat inimicū fortēz. si linea fuerit
 grossa d' pmo timendū est magis qđ d' alio. si
 tāū vnā lineā hz vnū hz inimicū. Et ita hz bie-
 ronymus d' māsfredis in suis pblematib⁹ que
 intulauit ad. D. nrm Joānez bentiuolū: Lo-
 gnouit ipsum in vita atamen nō scit iudicare
 in actu pratico: qđ oppositū inuenisset si habuisset
 praticā. In pbatib⁹ in pluribusqz locis in
 pphysiōnoma et cbyromātia dictū est: qđ nō est
 iudicādū ex vnico signo sz plures ad inuicez p-
 positionādo: et a pdominātib⁹ iudicādū est. qđ
 ego iudico d' amicis et inimicis pmiū locū te-
 neo in qđragulo man⁹ ad inspiciendū amicorū
 et inimicorū cateruā. Dicūt hyllares auctores:
 et pēpue hermes: albert⁹: cōsiliator: nec nō mor-
 berb cardinalis: et ptholomeus phis. si in mō-
 te medij repiūt linee p se extense: Labores: an-
 gustias: et afflictioes significant: et carceres et ar-
 testatiōes et oppōsiōes vt pbanit: et pēpue quā-
 do extendūt a radice digiti. Et si tales oriāt a
 pcano man⁹: et extendāt vltra p iūcturā in vin-
 culis illū pōt ostendūt: et quādoqz ibi moriū-
 rī. Si fuerint vltra multū extense. Si in pulpa
 man⁹ sint linee angulares flectentes ad rascē-
 tā inimicos panguineos aut affines indicet. et
 ecōuerso quādo aliq linee tendūt ad digitū: vt
 dicūt aliq: et bene vt exp⁹ suz breuiter si fīduū
 linee correspondet cū cōcordātia tberculorū.
 Et si linea mensalis est nuda idest sine ramis
 infortunium attestatur: et grauiter vulnērabit.

Chyromantiae

Si contrarium contrarium dicitur aliter vacil-
labis sicut faciunt retrogradi p[er]suasuiq[ue]. Si linea
mensalis sit discontinua significat ipotentia coitus
Et r[ati]o huius est q[uod] significat ipotentia caloris
naturalis et sup[er]abundantia frigiditatis ipro-
portionabilis: et q[uod] calor naturalis e[st] principiu[m]
mouens et causa generationis d[icitur] q[uod] cessante talis causa
cessat generatio et potentia coeundi et tales homines:
ut dixim[us]: naturaliter sunt timidi et medaces: ut
dicit gallicus auctor. ita bis notauim[us] q[uod] bulda ef-
feminaris: q[uod] h[ab]et linea[m] mensalem in vno loco fracta[m]
diuisa[m]: et residuu[m] lineae e[st] continuu[m] et p[ro]portio[n]at[um]
in sunt sanguinei et potentes i coitu. Quid signi-
ficet talis separtio vsq[ue] ad istu[m] die[m] ignoro: q[uod] sep[er]
significet frigiditate[m] q[uod] e[st] discontinua: et q[uod] ostendat
ipotentia ad coitu[m] no[n] e[st] considerandu[m]. In quo lo-
co repies vna[m] principalem linea[m] iudicii d[icitur] ipsa no[n]
e[st] simpli[ter] p[er]ferendu[m]: q[uod] p[ro]hibito coitu[m] a multis cau-
sis e[st] p[ro]p[ter] ut p[er] ab auctorib[us] p[er]ferit ab Quic[un]q[ue]
na vigesima terti[us] tractatu[m] p[ri]mo capite. xv. du[m] in
q[ui]nta facta aut causa mebroz[um] p[ri]ncipalium: aut e[st] ex p[ar]te
cordis q[uod] abscedit materia sp[irit]us: et v[er]ositanis i
cedentis. Aut ex p[ar]te epatis: q[uod] abscedit materia
sp[irit]us. Aut ex p[ar]te cerebri q[uod] abscedit mate-
ria virtutis sensibilis. Aut ex p[ar]te renu[m] et frigore
ipsoz[um] et egritudinibus eoz[um] notis: et complexio-
nibus eoz[um]. aut ex p[ar]te stomaci p[ro]p[ter] malicia[m] digesti-
onis. Et totu[m] illud aut e[st] causa debilitatis p[ri]ncipij
aut causa oppillationu[m] meatu[m] inter mebra coitus:
et m[er]itores q[uod] debilitas facta causa cerebri se-
ques casus aut p[er]cussione[m]. Necesse e[st] igit[ur] i[n]ueri
q[ui]litate[m] alia[rum] linea[rum] p[ri]ncipalium. Si linea cordis
epatis et cerebri vna cu[m] mensali antequa[m] p[er]ferat
iudiciu[m]. Si linea mensalis e[st] rubra et semicircula-
ris apud p[er]cussione[m] manus egritudine[m] circa ve-
reda arguit: et p[ri]ncipue circa loca mebroz[um] genita-
liu[m] ut pluries notauim[us] dicit alig[un]d[um] moderni. Si li-
nea mensalis h[ab]et semicirculos egritudine[m] circa re-
nes denotat. Si in mulierib[us] hoc repiat foetus
difficultate[m] ac debilitate[m] arguit. dicit hermes tri-
megistus: si linea e[st] b[ea]t[us] p[ro]portio[n]ata cu[m] p[ri]ncipalium
lineaz[um] testimonio et triangulus ex co[n]cursu alia[rum]
triu[m] linea[rum] p[ri]ncipalium ca[us]a bona[m] p[ro]plexione[m] si-
gnificat: indicat sanitate[m] et virtutes corporis bo-
nas. hominu[m] v[er]it[ate] et renes: et vesica[m] bona[m]: et bona[m]
virtute[m] mebroz[um] generatiuoz[um] i boie ostendit. It[em]
extra nam sui subiecti significat iusticia[m] i[n]tepan-
tia et i[n]co[n]tinencia[m]. It[em] forte mala suggestio[n]e[m] fca p[er]
istantias aliquoz[um] ho[m]i[nu]m se possit aliter b[ea]t[us]. Si aut[em]

p[er]uenit ab fine palme vsus idice signu[m] e[st] nequie
et iracundie. Et ut igit[ur] moderni d[ic]unt crudel[em]
et diuini cult[us] inimicu[m]. Et si hec linea i directo
idicis vel medij bifurcata fuerit celari animi et
occulte p[ro]scie viri idicat. et addit morbet q[uod] s[ed]
hypocrite et sp[eci]aliter vsus parietes amatoz[um]: q[uod]
no[n] diligunt eos. Nota q[uod] multe ascende[n]t vsus i
dicie demonstrat labor[em]. Et si i hac linea plura
puncta iueneris rubra cu[m] p[ro]funditate lineae: et si
rubra fuerit frequenter i mebris generatiuis do-
lore[m] p[ro]p[ter] eoz[um] frequente[m] p[ro]motione[m] ad luxuria[m] ost[en]-
dit. Notandu[m] e[st] q[uod] signa i manu mulieris no[n] de-
bent e[ss]e ita potentia sicut i manu viri p[ro]p[ter] obilitate[m]
caloris n[atu]ralis et virtutu[m] i eis. et i[n]o p[ro]p[ter] pauca signa
sufficiunt ad iudiciu[m] i ipsis q[ui] i viris. Et hoc
p[ro]p[ter] q[uod] vir h[ab]et molles manus subiles et lineas
pallidas et multas: et q[ui] effematus et deficiens
i calore et virtute p[ro]p[ter] q[uod] e[st] iudus detractor v[er]bo-
sus et cupidus: nec cu[m] eo habitare e[st] securu[m]. It[em]
similiter: q[uod] mulier h[ab]et manus duras et euid[en]-
tes lineationes et rubeas et paucas e[st] uirago et
meretricia p[ro]p[ter] i[n]tensitate[m] cupiens nocere gaudet li-
tigis et effusione sanguinis p[ro]p[ter] se. Scias mi di-
scipule q[uod] si multiplicata e[st] puncto[rum] i digito mini-
mo reppies illa[m] audacter meretricie[m] iudicabis:
Si vnu[m] cu[m] vno: si duo: cu[m] duob[us]: h[ab]et tria cu[m] trib[us]
ager meretricia. Et hoc si i radice digiti puncta
fuerit. Et fin eaz[um] p[ro]funditate et colore d[icitur] illis i[n]-
diciu[m] p[er]feras. Et etia[m] i tuberculo: It[em] no[n] m[en]-
pent: nisi testimonia alia[rum] testificent illis. Si
tuberculu[m] idicis e[st] b[ea]t[us] co[n]ditionatu[m] e[st] pellex vni[us]
religiosi v[er]o e[st] religiosa i meretricio lupanario. et
si cu[m] hoc tuberculu[m] veneris fuerit intersectu[m] et di-
uersaz[um] linea[rum] cursu: id[em] p[ro]p[ter] i[n]te[n]sitate[m] vite linea so-
roris sociam habuerit. si i radice iouis e[st] vnu[m] punctu[m]
tedes ad itra h[ab]et filia spuria: Si tedit vsus ex. s.
ad siluestre p[ar]te[m] masculu[m] no[n] h[ab]et h[ab]et. Et si vir ta-
lia puncta h[ab]et dicas ip[su]m h[ab]et filios naturales seu
spurios: si plures plures: ut i pratica nota ispe-
xi v[er]idiciu[m] iudiciu[m]. It[em] si linea mensalis fuerit sa-
tis lata rubra discontinua luxuria significat cu[m]
debilitate[m] et cito finiedu[m]. si pallida fuerit et gra-
nata siue punctuata calore[m] naturale[m] debile[m] osten-
dit. si rubra fuerit et alie pallide dolent i[n]testina
vel alie partes inferiores. Dixit Hermes di-
cant quida[m] cu[m] palma extensa fuerit: et hec linea
mensalis recta et regularis habeat fossam sub
digito medio longum indicat studium et ama-
re p[er]sonas secretas ut s[ed] religiosi et ecclesiastici.

Et quando sub medico et auriculari fossule line grana rubea fuerint: patitur in renibus: et si pal lide fuerint et in fossulis virgule precedentes pallide patitur in vesica aut matrice. Hic men salis profunda parum sectata idest linida per diuersas lineas siue lineolas discōtinua et ine qualis significat ventris dolorem: et dolor est i inferioribus partibus quia linea mensalis ven trem significat. Dixit formica valde utilis: li nea ebruticon idest naturalis quando termina tur inter indicem et mediū talis homo disposi tus est: vt moriatur subitanea morte. Si vero eam intersecat aliqua linea angulos rectos cau sans talis est dispositus vt appostemate moria tur. Si li linea obruticon fuerit recta sine curui tate talis significatur esse verax in verbis. Si autem est interrupta tunc falsitatis arguit signū Si linea obruticon extenditur et parue linee ca dant super ipsam talis est prouidus et cautelo sus. Et ait formica valde utilis. Iudicandus est secundum plura: et fortiora quia illa preua lent minoribus. Dixit morbeih cardinalis. Li nea mensalis si obliqua fuerit versus triangu lum iniusticiā ostendit: Si vero recta iusticiā. Si in parte superiori exierit superiorem partes anguli possidens et alium triangulum ex con cursu aliarum linearum non essentialium con stituat trianguli iracundiam ostendit et detrac torem. Si aliqua linea veniens a triangulo scin dens ipsam mensalem et versus medium digi tum ascenderit: vt cum labore cum victu suffici enti significat. Et si lineam predictam riuule aliq̃e scinderint vel ab ea peruenerint versus indicem multa vulnera ille talis ab inimico pa tietur. Et si fuerint grosse: erunt peiores quia i capite vulnerabitur: Si subtiles in partibus i ferioribus. Si autem rubee in pectore. Si aliq̃ riuule exierint versus spacium medij labores et angustias ostendunt. Si autem predicta linea mensalis protensa fuerit subtilis et rubea pre dicta mala diminuit. Si autem grossa sic protē sa adauget. Si eadem veniens in pluribus lo cis fuerit intercisa labores et angustias osten dit. Et si aliqua linea fuerit inter digitum me dium et indicem significat mortem per fluxum ventris. Et si talis linea fuerit multum acuta et procedat secus primas iuncturas versus in dicem significat mortem per febrez specialiter si continua sit. Et quanto acutior in fine tanto

acutior febris eum tanget: Et si multum m bea fuerit timebitur de frenesi. Si istam lineaz mensalem sciderit quedaz linea descendens et subledens per se diu exiet per terras: et parum curabit de parentibus. Si hec linea mensalis sub medio digito foramen cum ramusculis dis iunctis habuerit: plures regiones ambulabit. Et si habeant multas lineas infixas versus li neam superiorem trianguli tendentes: et nō eaz tangentes cum multis mulieribus concumbet. Si tangunt concubuit. Et si superius et inferi fuerint linee grosse tunc ad aliud factum vel opus paratur assidue vt ad coitum etc. Et si hec linea respiciat digitum mediu inuabitur a for tuna. Et si intrat in medium idest inter mediū et indicem nunq̃s erit sine aliqua angustia. Di cunt aliqui quando in principio linea mensalis ipsa reperitur sicut cathena scilicet i forma mul torum semicirculorum extra patriam moriturū esse minatur. Antiochus ait quando pallidule linee thozalem scindentes idest mensalem line am debilitatem arguunt stomaci. Adacule i thozali vel iuxta duritatem stomaci et dolorem in costis denotant: quod non credo: quia ab au ctoribus antiquis nec a recentioribus reperio hoc dici. Aliqui dicunt iudicium sumi in linea eparis et profiteri duriciem stomaci et costarum Inquit Albertus et Lociliator. et si hec linea mensalis coniungatur cum linea uite et faciat angulum cum ea et non sit ibi media naturalis talis decapitabitur illico vel ex improviso aut vulnerabitur si cadet. Multi male intelligūt istum textum: vult autem dicere auctor quod a liquando sunt interfecti de improviso ab inimi cis. Et si habent aliam proportionem vt est q̃ sint fures aut homicide tales sunt decapitati iussu Regie maiestatis. in ciuitate nostra bono niensi quidam vir mingeat in quodam angu lo et corpus eius totum erat armatum excepto collo: inimici ei absciderunt caput suū: et non poterat ledi in alio loco: et fuit incaute offen sus ab ipsis suis inimicis. et subdit auctor. Si hec linea respiciat mediam naturalem erit in piculo et timore mortis: sed bene euadet et hoc mulierum causa eueniet. intelligit auctor esse: si capitalis subest: imminet ei periculum sed euadet: et istud accidit vt plurimum propter pellices et lupas. Ego respexi in decem indi uiduis et inueni tuberculū pollicis effemina

Chyromantie

issimum cū omni cōuenientia cum adiunctis
 z omnibus illis in pbyssionomia venus predo
 minabatur cūz pulcherrima habitudine z erāt
 audaces z bellicosi cum animositate: z eorū li
 gationes habebant originem propter coitum
 Et ego iudicauī vt dictum est. Et hodie viuūt
 z experientiam non affirmo. Et sic est finis de
 ista sublimi Linea. Si aliquas res recapitula
 ui que inferius in chyromantia a preceptor no
 stro dicta sunt: nō est propter exiguitatē memo
 rie: sed ostēdo opinioniones aliorū doctorū ad cor
 roboracionem z cōfirmationēz dictorū nostrorū
 Et etiā aggregauī aliqua digna secundū expe
 rientiaz per me nisa z expta. Et tu discipule
 mi bene considera: z inscriptis nostris maximā
 inuenies ytilitatez. Et etiā que a nobis nota
 sunt postēris prodesse poterunt.

**Decimū q̄stū Augustini Disci. ad eundē
 Locitem Magistrum.**

Textus

Uid iudicandum sit si nephan
 de luxurie signa in manus reperi
 antur muliebres.

Decima Respōsio magistri ad eundē Dis.

Sciendum est q̄ qualitates sub
 lecti manus in duplici differen
 tia ex parte subiectoū reperiunt
 ita quod si pedicationis signa in
 subiecto reperiantur muliebri aliud debet es
 se iudiciū ex parte sexus declinationis: nam
 in subiecto femello arguit illicitā luxuriā ad
 vtrāqz positionis partem: z etiā hoc ex parte
 agentis. Tamen cognoui mulieres pedicātes
 z confricantes pueros: illis abutentes: cōfri
 cando nates cum vulua cū summo feruore z
 auditate ac delectatione in coitu adeo q̄ emit
 rebant sperma. Et vidi quandam philocaptaz
 in puero quodaz qui erat famulus meus. Et
 multas alias vidi huiusmodi nature: Per ne
 phandaz autē luxuriā intelligimus concubi
 tus puerorum sororum maris proprietatē religio
 sarum z religiosorum z pollutionem cum ma
 nibus: z coitum cū bestiis: z omne genus con
 cubitus preter ordinem. Nota etiā q̄ nephā
 da luxuria i mulieribus pōt etiā intelligi quan
 do mulieres inter se fricādo Vulua cū Vul
 ua coeunt: quod scripsit Iuuenalis hoc versu:
 inqz vices egrāt z luna teste mouent: z tales
 mulieres antiquo vocabulo dicunt tribades.

Qua luxuria dicit Sappho puella lesbia z ve
 tes se oblectasse.

**Undecimū Quesitū Augustini discip. ad
 eundem Locitem magistrum. De angulo sup
 mo.**

Textus

Arie in anteoribus inueniuntur
 opinioniones de angulo supremo q̄
 in actu pratico sunt ambigue ex
 quo ingenium multorū i diuersal
 trahit partes: ergo de hac re vt aliquid dicas
 vehementer cupio.

Undecima Respōsio magri ad eundē Di.

Lias difficultatem anguli supre
 mi esse maximā atqz ardnā: Qm
 tāqz ramusculi alie linee ad ipm
 conferuntur. Ideo ignoraro ipso

cetera oia ad ipsuz z ad ceteras attributa igno
 ratur. Unde ne auribus audientū rediū tribu
 amus diuersorū auctorū sententias omitemus.
 Nam p ipsum ingenij acumen iudicat. Qm
 nō habētibz ipsum impossibile illis ē ēē ingeni
 um in rebus speculatiuis: Vt illud i reb⁹ ma
 lis hē videant nisi alia proportio obstat. Vt
 notādū ē q̄ qui hz triāgulū eglateram: z bene
 dispositum peripateticus ē: si linea solaris non
 obstat. Inqz auctor parisiensis q̄ multi dicūt
 triāgulū manus p se significare: z nō sumere si
 gnificationē a suis lineis. Sz triāgulus ē quod
 dam totum respectu suaz partiū: ergo sapit na
 turā suoz cōponētū: ergo nō simpliciter signifi
 cat partes ipsum cōtinētes z cōponētes: z hū
 q̄ magis accedunt ac distant inter se linee sic si
 gnificat. Si igit triāgulus sit eglaterus signifi
 cat boiem famosum amabilez: z demonstrat lō
 gam vitā. Et rō est qm tunc p ipsum demonstra
 tur q̄ in corpore sit bona cōplexio dāt vnicuiqz
 qd suū est: qz bona cōplexio presupponit bonū i
 tellectū: z bonus itellectus bonū regimē vt di
 cit Aristoteles i scdo politicoz: boies itellectu
 nites naturaliter sunt dñi. Et porphyrius
 dicit q̄ spēs priamī dignissima est iperio prop
 ter bonā cōplexionē ob istā causāz solet dici q̄
 homo cuius mēbra sunt bene pportionata sic
 q̄ caput cōformet se corpori z vnūz mēbrum
 alteri signū est q̄ boni effectus causas sibi cor
 respondentēs manifestant ergo ex effectibz in
 causam ducimur i cognitionē bone cōplexiōis
 Et ex bona cōplexione ducimur i cognitionēz

Libri quarti et quiescentis undecim

bonarum operationum. sed quando membra inter se non correspondent est signum monstruositatis et malignitatis. Et hoc est quod dicit Aristoteles in libro de physiognomia de qua superius et istud dictum de membris reduco ad lineas in ista arte. Dico igitur quod si angulus non fuerit coniunctus ex linea vite et linea capitis ostendit significat hominem miserum vel insipientem vel subditum invidum et modici valoris. Et ratio huius est cum linea non sit idebita. portione significat mala complexionem que malum significat intellectum: et malus malum pre-supponit regimen. Et dicit Aristoteles in secundo politico homines bebetes naturaliter sunt servi et miseri. Sed nota quod quando iste lineae se inungunt in concanitate manus: quasi in obliquo digiti medij et indicis tunc significant miseram vitam et captivitatē: ut notant in thoma fratre meo: et magnus desiderium erga pecunias et ratio huius est: quoniam significat impotentiam caloris naturalis qui non potest superfluitates humiditatum temperare: et significat submersionem complexionis naturalis et superabundantiam contrarij frigidi et timorem inducit quoniam omnes tales sunt timidi et insipientes: et hec gallici auctoris annotationes sunt. Iste rationes magis sunt persuasive quam vere. Et isti notant in emendis servis tales angulos talem habere figurationem: in fuerunt et erunt bellicosi et homicide: quia proveniunt ex habundantia caloris: et hoc quando lineae non sunt tenues. Et tales res attribuende sunt magis ad planetarum commixtiones in genituris: quam ad sui rationem superius dicimus: ut in alio loco exposuimus: et doctores dicunt quod tales sunt fatuoli et nullius boni. Si tales lineae coniunguntur supra concanum manus inter pollicem et indicem tunc est signum bone complexionis. Et ratio est quoniam significat quod calor naturalis prevalet super frigidum et regit habens maiorem vigorem in ascensu. et significat hominem subtilem sapientem et rectum: et bonitatem in suis negociis: quoniam ut diximus bona complexio facit et inducit bonum intellectum quod est principium totius subtilitatis et totius sapientie bonitatis et nobilissime dispositionis. Aliqui dicunt quod talis semper erit in ascensu honoris et dilectionis quando concaneta correspondent: et in pratica insperit: et intelligendum est quando angulus minus quam circa

libri quarta intercipit: quod si plus iudicii debilitat. Item quando dicte lineae distant modo superfluo et non equali nec recte et tunc est malum signum et significat quod calor naturalis est multum confusus humidum: et significat improprietatem: et virum malitiosum et astutum: calidum: sibi placente: invidum: bellicosum crudelē: fatuos sermones loquentē: detractorem prodigum: mendacem. et tales homines martiali radio illustrantur: et hoc si profunditatem lineae habuerit. Et dixit doctor cuius nomen ignoro. Ego dicerem quod mars bene concurrat in talibus genituris: sed ipsi sunt magis saturnini: cum sibi conveniant tales conditiones ut iherimus dicit. Iste nota quod ratio huius probationis est superius assignata. Multos a prima etate ad discere incipientes litteras insperit: et precipue logicam et philosophiam: qui non habuerunt angulum supremum: quod non secuti fuerunt studium: ut patet in bononiensi civitate nostra. Immo pellices ludos et omnes lascivias homicidia et similia sequuntur. non est turpe signum hoc armigeris: quia est signum omnium astutiarum et animositarum: ut in quodam milite notant de anno 1502. quod hoc timebat non ascendere ad dignitatem: quoniam vult a me vultu habere vel ne: Dum inspicere ambas manus inveni tuberculum solare duplicatum eminentem et coloratum: tubercula veneris duplicata: similiter lineam cordis: porrexerunt se ad terminum sue radicis: et mediam naturalem primum non transeuntem proprium locum. Mercurius quoque lineatus erat et cum decenti colore. Saturni tuberculum satis erat lineatum cum correspondencia Jovis etc. Ego dixi quod in brevibus mensibus ascenderet ad dignitatem: tertio mense ab instanti promotionis mortuus est frater suus et habuit locum suum. Tunc desidebat quod non haberet angulum supremum: et ipse intelligit chymicam: et ego instruxi ipsum quod locus conuersionis dicti anguli est in directo tuberculi Jovis: et talis segregatio faciet illum militari disciplina decoratum. Et propter istud et locum solis habuit dignitatem in militia: et dixi quod actiones sue in arte militari erant causa promotionis sui ad alias dignitates quas petijt in futurum. Et erit baculum et ges sue senectutis: et ita fuit: et est tempore meo. Si linea mentalis sit in debita distantia cum linea capitis tunc significat hominem moralem cum invidia ut dicunt quidam quod non assero. Dicunt etiam quidam quod cum ibi sit disproportion non recte pro-

portionis humidū & calidū & supabūdans
magis calidū fuerit significat hominē idiscre-
tum & non deliberantem in suis factis & subri-
lem & fatum & non recte se gerentē. Sed si nō
sit angulus ibi significat varietatē animi & mu-
tationem. Et ratio est quoniam calidū dī-
cit ut diximus superius. Et ideo fit disconti-
nuatio in ascensu maiori. Et significat homi-
nem sine fide id est sine veritate cum quo non
est cōmunicandum consiliū nec secretum. Et
quidam doctores dicunt q̄ tales sunt latrones.
Notari esse verum dūmodo i minimi monte
sunt linee obscuri: ut patz i suo loco. Sed ego di-
cerem q̄ isti sunt cum mixtione saturni: ut dixi:
quoniam siccitas est causa discōtinuatiōis cū
defectu humidī complexionati. Cui causa est
Saturnus & mars. Et tales dicerem q̄ sunt i
uidi & instabiles & proditores. Et ego vidi de
quodam qui per inuidiam socij suū interse-
cit: & habebat predictā discōtinuationē. Ego
non sum securus de fine istorum: nec velles p
mensē istis vti nisi coactus vi vel necessitate
nam semper id quod bono opponit imaginat.
Item angulus causatus a linea epatis tunc si
sit bene dispositus bonam dispositionem signi-
ficat: ut superius dictum est. & si non significat
hominē isfortunatum i suis negocijs & insipientē
& rō est qm̄ significat humidū & frigidū supabū-
dantes ex pte epatis: ut dictū ē. Aliq̄ dicit qd̄
tales sunt brevis vite. Si ānēra nō coadiuvant
Aliunt qdā si spaciū vbi est disgregatio anguli
supremi multū distat & spaciū sit subtile & sua-
ve sine rugis aut virgis promptitudinem & agi-
litate significat & amatorem bone societatis
& facit pulchrū: & varijs vestimentis ornatum:
mulierem pulchrā & deditum cantionib⁹ musi-
calibus. Propter quod dicant aliqui q̄ in cō-
nentiā significant due dicte linee quando sic
angulū non cōcludunt. et dixit morib⁹ cardī-
nalis: si linea capitis & epatis & cordis ad ini-
ces non formant triāgulū & quod in nulla sui p-
te coniungat stulticiam: & luxuriam ostendit. si
in medio triāguli sit vna linea intersectans line-
as principales discretum illum ostendit i rebus
dandis & i oibus vitijs. Si triāgulus fuerit la-
tus cum predicta linea: tunc signū est q̄ hz ma-
gnam voluntatem largiendi ratione leuitatis.
Et cum extense sint tūc ille talis refrenat se ra-
tione discretionis. Et satis dictum est de trian-

gulo & angulo supremo in isto loco. Si vis ad
plenum scire recurrere ad preceptorem nostrum
i proprio capitulo inferius i suo libro. Cōcludē-
dum est q̄ illi q̄ nō habent angulum supremū
de ipsis nō est cōfidendū: & raro vel nūq̄ profi-
ciant i litteris & maxime i illis quibus mediā-
tibus nature secreta panduntur verum eorum
igenia martialibus operationibus occupant:
poeticeq̄ facultati subijciuntur. et mulieres vi-
plurimum non habent supremū angulum & tu-
scis naturā mulierum ideo dicendum non est
amplius de illis. et si habuerit hoc signū sunt
bone dispositionis: & sic i hominibus iudican-
dum est. Quidam senex q̄ cecidit a magna di-
gnitate: quando dominus Andouicus Sfor-
tia fuit a gallis captus & carceratus: ques-
iuit si iterum dignitatem aggredere. Inue-
ni i primo iuui i monte mediet lineas cum e-
minentia subiecti & cum convenienti colore.
Iuppiter quoq̄ & venus eminentes lineas
habebant montium dispositiones & linee prin-
cipales optime erant adeo q̄ talis proportio i-
dicabat dignitatē & honorem. Adiratus fui &
iterum inspexi: & iueni lineam mensalem euz ra-
musculis i ascensu & desinebat vsq̄ ad idicem
cum rubedine que est signū crudelitatis & ho-
micidij. ego timebam & quesivi ab ipso si nun-
quā interfecit aliquem dixit ego tradidi duo ho-
minum milia fere ad suspendium: & habebat
angulum supremum istum i opposito digiti
medij: & vltima etas i ordine digitorum erat i-
fortunata: & talis proportio fuit causa idicatus
descensus honoris & yigore principis: lucrum
suū i tota vita frustratum fuit sicut hodie pa-
tet & talis est conterraneus noster. Item cum
de anno. 1497. esset arimini fuit quidam do-
minus qui se alienam iduit vestem ut mibi i-
gnitus esset: qui coram me loco ipsius famulū
introduxerat suo idurum habens i meam derisio-
nem. Talis quidem supremum angulum i cō-
cauo manus habebat: & quesivit a me q̄ aliq̄
dicerem: physionomizando ipsum inspexi & vi-
di caput eius sphericum: cum colore livido et
nasum aquilinum & cum latitudine pectoris &
eminentia mamillarum: & cum alijs partibus
effeminatis: tunc dixi q̄ ipse erat fatuus & q̄ ca-
terna vitijs i ipso erat mersa: & q̄ misera mor-
te debebat mori. Et iterū petijt me ut manus
suas inspicerem: Tibi iueni Avariciam bene

dispositū et lineaz mensalē nudam sine ramis usq; ad idicē et angulū supremū ifimus. Itē rū affirmari dictū physionomicū itensue: Et de mēse octobris anni. i. s. o. i. fuit expulsus e do minio suo et bodie viuit. Si Rex habuerit eun dē angulū supremū ifimū dicas eius exitū mi ferrimum futurū. De alijs uero reb; cū sinez capitulo huic impositurus sum recurf ad xilia torē nostrū iferius si ad plenū vis scit. Ut tū ti bi discipule mi magis satisfaciā hec audi et mē te tene memori.

Quæsitū xii. Augustini Discip. ad eundē Lockitem magm.

Textus.

q. Mare est q; i hominibus aliquā do reperit pars sinistra dextera lineator et extra.

Quodecima respōsio magri ad eūdez Di.

Am planete duplici sexu atq; diuisione partiāt videlicet i masculū atq; femininū: et ex his pri mi durni secūdi vō nocturni effi ciāt: et istis duplices corporia partes correspo dēt. Primis uero dextera. Secundis sinistra. Ideo si in nato pars sinistra vigorosior com periat natū illū effeminatū physionom; absq; dubio habet iudicat. Et hoc maxime si man; pculio in qua luna collocat eminēs fuerit atq; lineata. Si uero mōtiū planetarū primorū tu bercula fuerint eminētoraz: natū illū nō imbe; allē: neq; effeminatū indicat. Si uero reliq; p ter martis fonea eleuata fuerit atq; lineata: na tū illū sine dubio effeminatū pñiciabit. Si ue ro martis fonea bene lineata fuerit: atq; cum planetis nocturnis bene pportionata facit ho mines ipuros libidinosos et oē genus luxurie exerceites. Si uero cū acuminibus mōtiū diur noz pportionē habuerit: facit hoies strenuos ac in arte militari disciplinatos. Uex si primo rum signorū i manu mulieris signa reperiant meretrices: Si secundorū viragines existunt. Ex suprascripta ratioe discipule mi saluari po terit eorū opinio q dicūt qd i iudicādo de chy romātia sinistra mulieris dextera vō vni ispicie da ē. Vt sepe dixi et sic puto eē verū: q effica cius ē iudiciū si tā i viris q; in mulierib; ambe manus inspiciant.

Quæsitū xiiij. Augustini discip. ad eundem Lockitem magm. Disci.

Textus.

p. Propter qd ē q; i aliqb; repit linea epatis i aliqb; uero non.

Decima tertia respōsio magri ad eūde Di.

q. Alia data medierate latitudinū cū qbus stat sanitas a virtute for metiua cū tali tēperamēto pueni re pōt huiusmōdi linea fortis vel debilis: sed ab extremis latitudinū nō: pp vir tūis obilitatē cū materie idispositione.

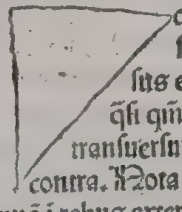
Quæsitū xiiij. Augustini discip. ad eundē Lockitem magm. Textus.

q. Ego te q; me introducas i modo in dicādū i chyromātia d longitudine et breuitate vite.

Decimaquarta Respōsio magri ad eūde Di.

c. Am apud phūm prio celi et mū di sex sint positiois differētie: et in rebus cūctis vere distictē has ma nū applicamus. Radicē igit ei;

dē versus rascetā iferius appellamus: pte ve ro illi oppositā supius. s. versus digitos: pte aut i qua radicanē idex et pollex dextrū: pte aut ma nus pculiā sinistrū ante aut palmā: retro ve ro tergū eiūsdē: oēz etiā lineā tendētē versus di gitos ascēdētē vocamus: Aliā aut tendētē ver sus rascetā descēdētē. Scit autē expus i his radicē a summitate lineæ discernere. Si qua au tē lineā a pculsione versus idicē aut pollicē ten dat qsi ascēdere dicat qm versus pte man; no biliores erigit extra vō qsi descendere sicut he tres lineæ. a. in radice manū. b. i radice digito rum quattuor x. uero pollicis: tunc ab. a. in b. b. c. est ascensus extra uero sed ab. a. vsq; i. c. est qsi sus extra vō qsi descēsus ad qsi qm in obliquū tendit lineā transuersum in. a. a. b. in. c. tendat contra. Nota q nos debemus iudica re fortunā i rebus exteriorib;: qd nā ascēdētib; lineis idicant: et ecōuerso ifortunū sicut calami rates calūniā et oia mala. Diuinas aut honores officia et cetera talia fortunā vocamus. Ita nā ordinauit ramusculos ascendentes: q idicāt di uinas et honores: et ecōuerso qn descēdūt. Et scias q lineæ principales bñt terminos ppios q vocant mensurē: sicut qn lineā mensalis termi nat vsq; ad digitū mediū. s. i medio digito p oia mētrū tūc dicim; bñt terminos suos. s. fortunā.



Quā vero trāsit illū locū ē ifortunata: Rō ē qm̄ in illo loco indicamus percussiones capitales: fluxus: et alia q̄ p̄tinet ad caput. Ita ē δ linea media naturalis: qm̄ terminat̄ vsq; ad mōtē manus et sit libera tūc est fortunata: et p̄fert̄ cum eiusdē ramusculi ascēdūt ad dextrū. Nihilominus qm̄ et ipsa egredit̄ terminū propriū eā nos appellamus ifortunata: p̄cipue qm̄ vadit p̄ totū mōiem manus nos vidimus tales mori egenos: si nō est aliqua proportio q̄ cōtradicat. Et aliqui sunt apoplefici aut cataracti: Et si est nimis longa et obliqua sunt fati vsurarij et falsa cōtractates: Et qm̄ nō est circūscripta: s; ob- rusa denotat epilepsiā. Rō ē q̄ a sua exigua ap- parētia denotat debilitas ipsius mēbris: et dñū frigiditatis de quo sequit̄ breuitas vite: Quā ve- ro ē nimis lōga ostēdit materia multa et inobe- diēs: quā calor naturalis regulare nō potuit: ex quo cōsegt̄ paucitas intellectus et materia catar- ralis seu apoplehia aut epylēsia: q̄ pueniūt ab infirmitatibus frigidis cerebri. Ingt̄ auctor i- cognitus. Quidā dicūt fm̄ primā opinionē vi- tā iudicari i linea vite: q̄ cordis dicit̄: et hoc qui- dā iudicat fm̄ eius lōgitudinē: vt si lōga sit li- nea vite: et nō discontinua veniens circa recep- tā manus. Rō quoz est oē signū est rēpresentari nū sui signat̄: q̄ qz talis linea responder ipsi cordi: Nū si cor longā emittit ē signū bone vir- tutis et magne dñatōis naturalis potētis tales linea elōgare sicut cā dicit̄ pfectio: q̄ pfectiorē pōt̄ pducet effectū. Et sic dicimus prima cau- sa est pfectior qz diuturniorē et nobiliorē pdu- cit effectū: s; cū virtus naturalis nō possit lōgio- rē causare lineā q̄ de extremitate in extremitatē vergat breuitas vite iudicat̄. Qd̄ hac rōne mo- ti taliter iudicat fm̄ lōgitudinē lineae vitā hoīs. Et ē scda opinio: et ē cuiusdā solēnis doctoris q̄ multoties dixit vitā esse sumendā a linea epa- tica p recessum a linea vite: ita aut dicit q̄ si li- nea epatis vadit versus dscēsus sine p̄cussione manus: sic q̄ i fine faciat crucē significat mortē et vitā breuē. et rō eius est ista qm̄ linea epatica descendit ab epate: vbi est sanguis: q̄ dat esse et vivere ipsi cordi. Quā igit̄ linea epatica ē iuncta ipi lineae vite et cordis tūc est signū q̄ sāguis ē fortis et cor fortificat̄: et significat lōgā vitā. Si vō elōgat̄ linea epatis a linea vite tūc significat q̄ sāguis p̄ quē vivit cor elōgat̄ a corde: et cor deficit: et vitā breuiat. Istud dictū iter parisiē-

ses iudiciali pratica magis vsitat̄. Tamen ego Bartholomens Locles dico q̄ linea epatis reperit̄ in paucis subiectis: Ego vellē intelli- gere quō isti iudicat vbi nō ē ista linea. Alij di- cūt: et hec est tertia opinio q̄ vitā iudicada ē s; grossiciē ipsius lineae vitalis et rō est ista. Prin- cipiū bene p̄plexionatū generat effectum bene complexionatum: et debile principium pducit debilem effectum. Qui ergo linea vite sit pro- ducta ab ipso corde cor distēpatū pducit lineā debilem sicut dictū est: et sic talis linea significat cor male dispositū: et q̄ cito deficit: eo q̄ lineā debilem et discontinuā emittit: et cor dicit̄ vivere et fortificari eo q̄ lineā forte emittit. Alij p̄ q̄r- ta opinione dicūt q̄ vitā sumit a linea capitis. S; de ista opinione nūc sup̄sedemus. Vidisti tres opiniones solēnes accipe quā vis. Et igit̄ auctor icognitus. Ego ex istis quartā opinio- nē: q̄ ex oib; sumit sepi⁹ elegi. Videt̄ mibi di- cendū q̄ ad recte iudicandū non solū longitu- dinē lineae vite: nec solū grossiciē eiusdē: nec so- lū epaticā: s; etiā diuisionē vel segregationē li- neae epatis ad lineā vite pensandā esse: est istud dictū nō solū vitā esse sumendā p se ex lineae cor- dis qz lōga est ad receptā tendens: s; etiā quia grossa et cōtinua est: nō solū hec sic sibi pueniūt: s; qz linea epatica sibi p̄pina est i debita di- stantia et puenienti. Ex istis opinionib; nulla p me est acceptabilis: qz experientia certificat. Lociliator et Albert⁹ dicūt q̄ qm̄ linea cordis est crinua lata et p̄funda et bene colorata osten- dit audaciā et bonā p̄plexionē cordis et lōgā vitā et sic dicūt de media naturali epatis et mē- salis. et dicūt triangulus bñ eglaterus vel fere pulchraz lineaz bene colorataz et rectariū si- gnū est bone nature sanitatis longe vite securi- tatis et amicitie vere cōplacētie excellentis sa- me. Rō est q̄ virtus p̄portionata est pueniens ad omnes effectū p̄portionabiles pducendū in- ter omnes effectus pducendos q̄ magis p̄por- tionabilis videt̄ ex vitā cū ipsa sit p̄seruatio na- turē. vt ait nūcius nature p̄ de aia: vnūquodqz vivit et est vitā q̄ vivit ex ipa sumit ex p̄portioe lineaz vt ait nūcius nature i p̄rio d̄ generatiōe aialū. Adequatio humorū est cā sanitatis et vi- te. Triangulus p̄stituit̄ ex lineae vite et media na- turali et enā linea epatis: si essent p̄portionate si- gnificāt p̄portionez membroz regalū et prin- cipaliū: d̄ quo seq̄ p̄portio humorū et spiritūū

et per consequens bonitas intellectus ex longitudine vite: ex omni bonae fame et excellentis ingenij et consue-
tudo boni moris et iudicij. et scias quod in iudicio ne-
cessaria est linea mensuralis sicut nos probauimus in 9^o quod
sit: quod procedit a toto et ostendit inati coloris totius
corporis vigore. Et nos videmus semper lineam
mensuralem ostendere qualitates egritudinum sicut patet in suo
casu. Ita si linea epatis sit continua et bene proportiona-
ta et linea media nalis: et linea cordis proportiona-
te mensurali debite respondere optime iudicandum est. Quoniam et
linea mensuralis fuerit discontinua capillaris seu se-
micircularis ille homo brevis est vite seu plurimam
egritudinum. Sed quoniam iste linee tres vel quatuor si co-
cordes indicant longitudinem vite: et eadem finem tagit
nuncius natus in 1^o et aialibus casu. xv. et in problema-
tibus. Ego vidi multos bene lineas principales
fractas et lineam mensuralem continuam et bene proportionatam
et euaserunt ab egritudinibus et e converso. ego habeo
in manu mea lineam mensuralem fractam discontinuam ca-
pillarem et 23. egritudines usque ad hodiernum diem
passus sum et 34. aetatis annos: in ex bonitate a-
liarum linearum euasi et euasurus sum. Concludamus
ergo quod ad iudicium occurrit maxima proportio ex lineis
et sororibus principalibus. Sorores quatuor primis af-
similant. prima de sororibus vel socia linea vite. Quoniam
tus est a nascita manu et extendit per oceanum manu
usque ad mediam nalem: et aliquando extendit usque ad di-
gitum saturni: et ideo vocatur a quibusdam saturnina. Si
autem dicta linea extendit usque ad digitum saturni cir-
ca multa sollicitudo ostendit eam. et si hec linea sit tor-
tuosa grauabitur ab infirmitatibus. Alia soror linee
vite seu socia iacet linee vite quasi parallela et si
significat corroboratioem linee cordis et maximum
auxilium in egritudinibus. Ideo quod si linea vite est
fracta seu discontinua: et ista linea sit continua euasi-
dit in illo tempore ab infirmitate. Nos in duobus mil-
libus manuum experiri sumus. Tunc dicunt aliqui et bene
quod significat nefanda luxuria: et talis inclinatur est
ad peccatum puerorum aliquando ad sacrilegium et merces
et sororum et generaliter affinitum peccatum gaudet. et
eorum multos vidimus esse agiles et patientes: non
obstante aliquo dopatia ista linea arguit diuitias et
mori vel dimorari extra patriam. et multoties vidi so-
rorem linee mensuralis et nunquam sororem medie nalis. et
si linee principales sunt male et linee sorores ma-
le duplicabitur eadem malicia et e converso. et si prin-
cipales linee sunt bonae et linee sorores male: tunc
et si principalium bonitas minuat: eorum tamen bonitas non
principalium malicia vincit et superat. et si linee pri-

ncipales sunt male: et sorores earum bonae exprimunt
maliciam principalium. Ita vidi multas manus li-
neas principales fractas bonas: et tamen earum omni bo-
nitate sororum ab infirmitatibus euaserunt: et precipue
illi quod in oceanum manu existit. et vidi aliquos melius
colicos bene lineam hanc in oceanum quam dicunt saturni
nam redere a restricta usque ad radicem medij: et ma-
xime unum quod ereis ipsissimis et architectum rebe-
ter et sculpture additus erat et historiis antiquis et
picturis: quod tamen bilinguis est loquax et vaniloquus: ca-
erat disproportion motus mercurij: et uenientia cum
venet tamen retrograda. tale lineam repio in similibus et in
cercopithecis. tamen ista linea proportionata ostendit di-
uitias immobiles et firmas postcursorum saturni in
suis annis. et vidi multos diuites quod se intromisse-
runt in agriculturis et fabricis quod habuerunt istam lineam
bene dispositam. Item dicunt moderni quod signifi-
cat itinera. Alii dicunt si est fracta denunciat egritu-
dines tibi: et ista linea est regalis soror. Si vitam
hominis habet longitudinem linee vite indicarem: solum
caliditate immensam denunciamus: iuxta verba Ari-
stotelis in 1^o de generatione animalium: quod dicit: fetus cre-
scit in longitudine nimis et superabundantia caloris
dominate in embryo quod multum excedit materiam
Sed si habet grossitatem indicarem non solum domina-
tionem frigiditatis superabundantem et defectum caloris
nalis non poteris excedere matrem: sed etiam humidita-
tis cum frigiditate suffocare calidum nalem: sed hoc
alias dicemus. Et ait in predicto libro quod frigidita-
te matrem est disposita et impedit longitudinem et carum bre-
uitatem. Et linea vite bene proportionata existente
proportionem humiditatis et calidi ostendimus. Sed quod non
obliuiscimur continuationis et discontinuationis: cuius
memoria fecimus ueniens est habet ipsam iudi-
cat ut quasi perfectioem diceremus proportionis. dico
igitur quod per se simpliciter non ostendit hec linea terminos
vite sed egritudinum terminos: et tempora: sicut in
alio loco ostendemus. Ita principium continuationis
nalis est sanguis: quod unica cum reliqua parte linee per
suam yberinam portioem humiditatis coniungit deus. et
cum sit linea vite et cordis continua denunciat nobis
debita proportio humiditatis et siccitatis et calidi et frigidi:
et hec est ueniens vitas in modo iudicandi: quod per
viam viam iudicandi sumit. Diximus etiam quod ut
linea epatis sit propinqua: hoc sic intelligitur: quod sit
recta proportionata in longitudine et latitudine:
quoniam cum epas sit sedes sanguinis: quod sanguis est vita
cordis decens est ut sit debite proportionata quod per
lineam epaticam debite proportionata linee vite ostendit

dis: A
tura of
vi sit
multu
structio
dio m
dicut i
linea v
di linea
to si lo
Et si e
pssus
buium
et stoma
et opila
nardo d
tis et pu
ellem p
ria et d
cor: et p
pp soror
et linea
aliqua
exigua
tur: loc
et linea
linea ca
grossa et
nea sit r
cat boni
ingenij: et
Et ro b
lis linea
semp p
q est pri
babeat e
linea sit
bon prop
cerebru
subtile et
linea est
significat
non poteri
mali ingen
nu anax
q ipsuz fr
boies qui
remisi ma
midi pp
nee men

Chyromantiae

dis: Cū. n. multū sit lōga calores suffocātes na-
turā ostendit z pditiōem vite nec est conueniens
vt sit multū breuis z subtilis: siue dlicata: nec
multū significaret d frigiditate qz esset signū de
structiōis nāe z indicaret debilitates. Sz me-
dio mō dicendū est: vt se habeat. Istud est qd
dicūt intelligendū esse rōne d bite proportiōis ad
lineā vite z sic est vez. Tū in paucis hoībz vi-
di lineā epaticā: Quādo eā nō repio: ego cogi-
to si locus est bene pplexiōis. Idez iudico.
Et si est male pplexiōis vt puta pallidus d
pssus z cū lineis capillaribz pcpue habentes
huiusmōi signa: incidūt in egritudinez epaticā
z stomacales z pcpue in hydropisim ictericā
z opilatiōem epatis z alia multa sic vidi in leo-
nardo d ybaldinis. z ego habui opilatiōez epa-
tis z pueni in caceliā cū ardua egritudine cum
essem pusij. 14. 8. pp malā digestiōez secūda-
riā z disproportiōem in hūioribz z inter epar z
cor: z p psequis totius corporis: tū liberatus sū
pp sororez lineē vite in pcauo manus existentē:
z lineā epaticā quā habeo in manu dxtera: Sz
aliquātlū intercisam: tamen illa intercisio est
exigua respectu lineē: z habeo qī māgū psec-
tū: z locus nō est male pplexiōis. Sz nūc
d lineā capitis est dicendū pp qd est sciendū q
linea capitis est vna linea principalis si fuerit
grossa z lōga veniēs vsqz ad mōtē manus z li-
nea sit recta. i. cōtinua nec diuisa tūc talis signifi-
cat bonū intel lectū: z bonā pplexiōē cerebri z
igeniū: z dnotat bene dispositū i suis opatiōibz.
Et rō huius est: qm cerebz a quo descendit ta-
lis linea capitis est frigidū p se: z p se frigiduz
semp pducit parū effectū pp dfectū caloris:
q est principū nutrimenti. Sz cū cerebz nō
habeat caliditatē nisi quā sumit a sanguine: Si
linea sit grossa z lōga significatiua ē q sāguis ē
bū proportiōis sup frigidū: z tūc significat
cerebz bene calidū z tēpatū: z significat hoīez
subtilē z igeniosuz: z astutū i negocijs suis. Si
linea est breuis dlicata z nō recta z discōtinua
significat frigiditatē multā z modicū sanguinē
nō potentē sup frigiditatē. z sic significat hoīez
mali igeniū z rudes sōlentū z stultū: saturni-
nū auarū: z timidū in suis factis pp frigiditatē
q ipsuz frigidū facit. Nā vt dicit ptoleme dōs
hoīes quoz ortus est sublanaris pro maiori p-
retnisi mars vl sol fuerit i cōiunctiōe cū luna sē ti-
midi pp ipsius lune frigiditatez z sē nāe semi-
nē mendaces z inordinati. Et nūcius nāe de

secretis secretorū ad Alexandrū dicit q talis cō-
plexio nō multū est laudāda: nec vitupanda vt
dicūt aliq. z iō dicimus q si in manu sē multe
breues linee z termināt i pcauitate manus q
talis hō cito finiet dies suos. Sz si linea vite sit
cōgrua cū suis circūstātijs: z linea capitis sit bre-
uis: qd i paucis accidit: idicat ipz viuere sz stul-
tū z profugū z nō mori i propria pīa bec oīa
sumunt pp dispōnem sanguinis frigidū: z frigi-
dū flegma non potentis ipsum tempā nec dis-
poner cerebz ad bonū eligendū nec dliberādū
sz sōlentū. Ingt nūcius nāe in li° d sensu z
sensato: z in physionomia d membris q tales
sē maliciosi nec dilecti a feminis. z multa icipi-
ent z pauca finient: multa discēt z pauca sciēt:
sic apte pz in mulieribz z in flegmaticis. Quā cū
sint de nā aq sic eius nā cito recipit et modicū
retinet: sic aq q cito speciem figur recipit: et re-
cedente boie immediate dimittit. Et nō est hō se-
cretus et non est pfidendū d eo: sic nec d femia:
sic pz p nūciū nāe in lib. d nā aīaliū lib. 9. cap.
prio vbi distiguit d nā feminina: sic nos dixim⁹
in lib. nfo prio. Concludendum est q non dbe-
mus iudicar d longitudine et breuitate vite p
vnā solā lineā: sed d pīapalibz eas ad inuicē
pādo sic diximus in qsto fo. Et istud est iu-
dicū d cāis antecedentibz. Non d primitiuis
sic d suspensione et dcapitationibz. et d multis
alijs rebz iusticialibz. Ego vidi multotiens ex
lineis significātibz vitā diurnā aliquo accidē-
te breuiari vitā homis. De. 1494. Iudicauī
Joānem de merlo q habebat vitā diurnā:
quam ostendebant linee principales. Tamen
habebat signum suspensionis causa homicidij:
z predixi omnia presentibus multis nobilibz.
Et dixi q debebat se cauere q erat valde pro-
pinqua dies: Unde die sequenti cōmisit homi-
cidium in Cornelio brocardo de Imola: z sta-
tim fuit incarceratus: z infra tres dies suspen-
sus. Et alijs infinitis predixi: quoz vnus fuit
Petronius zanchetta q eodez tempore quo
hec scribebā: fuit interfectus ppter vulnus capi-
tale. Tamen ex se debebat viuere annos solā-
res maiores z per accidens fuerunt abieciati:
De quo alibi loquemur.
¶ Quæstion. xv. ad eundez magm Loeliez
Augustini Discipuli.

¶ Termis.

¶ Ar natura lineamit manus boium z
simiaz magis qz aliā ptez corporis.

CDecimagenta spōsio eiusdē magrī ad Di.

CIm qualitates prime magis ad
mediū reducte fuerint melius cō
tempore sunt et p̄p̄iores sunt ad
mediū p̄oderale relate sō ex eis
tēpatio nascit̄ cōplexio i instrumento istrumento
rū qd man⁹ est aptius detegit̄ pp̄ mēbz nobili
tatez et cordi aptā correspōdentia: et tactū in ea
habūdātez iter ceteras. n. aie virtutes tactiua i
mediatius q̄lratū primaz tempamentū p̄legē
Simie et similia aliquas lineas habent pp̄ vi
cinitatez quā habent cū hoīe. Sz nō est tāta q̄s
titate: qz solū vitales mēsales et satumina sz nul
le mediā naturalē. Nō est mix qz pueri ex vte
ro ferūt lineas i manib⁹ eoz. Ingt morbet̄
et formica valde vtilis: Si qz vir aut mulier sit
nō habens lineas i manu talis est hō bestialis
et nālīter disposit⁹ ad vivendū sicut aial brutū:
nisi dīete fuerit linee pp̄ laborez et fatigationez
Dan⁹ natura sigillū minime sustinens ē: vbi
humidum cōgruum recedit sicut i luto sicco vbi
humidum aqueum dimīnuit̄.

CQuestū. xvi. Augustini Disip. ad eundem
Locitem magrī. **C**Textus.

CUnlgatū est magister mi qz oēs hñ
tes circulatōez i vltima pollicis iūc
tura suspendūt̄: et hoc vix nō videt̄:
cū aliq̄ suspendat̄: qz nō habent tale signū: vi i
enothomizatorū corporibus apparuit āno do
mini. 1493. et 1494.

CResponsio. xvi. eiusdē magrī ad Disc.

Cire debet qz vitati prime vltis p̄po
sitiōis: optime correspōdet vitas sub
iectoz p̄ ipsaz significatoz nō sue cō
uerse apparenti correspōdet vitas nec i istaz p̄
positiōnū duaz est oppō realis: sz sit quodānō
appēs ex pte termini. vñd prima p̄pō enidētē
hñ i se vitatez et ei⁹ uersa sūt q̄ est bec. aliqz su
spensū hñ tale signū sz nō in oib⁹ suspensis ta
le signū repiat̄: sz aliq̄ signa illis equalentia ap
parent et existūt: vt sunt linee cordis et mensalis
cū lineaz denudatiōez: et mediā naturalis sit ob
scura et male terminata vñ hñ excessum vel fm
breuitatem: et linee existentes in tuberculo mer
curij sunt obscure et p̄funde: et res vñ plures li
nee ibi existentes infortunent̄ cū sui subiecti d
p̄fisiōez: et hec oia inuenta sunt in primo anotho
mizato vñ qz cingulus sit in altera iuncturaz
euz dīitiōe diuiciōis lineaz cōstitutiū aculū
supmū. Et qz habeat aliūz circulum in mediā

naturali: qd signūz homicidij est: et etiā hēat i
neas in saturni tuberculo extensas in radice: vñ
cōglomeratas infortunatasqz: qz signa oia carce
rem ostendunt. et signa bec hñ intelligi euz dī
iunctiōez: vt eoz vitas melius propaleat. Nota
ui plures qz habentes principales lineas tātūz
cum residuo infortunatas mala morte mori et
p̄ferrim qñ linee sūt crasse. Qui hñ multas line
as et tenues bonūz indicāt ingenium qz sunt
generate a subtilitate spiritūz. Multitudo vñ
lineaz nō est dīestāda et arguit ingenū i diuersis
negocijs diuinmō qz solaris mōs nō sit iterseca
tus: et locus mercurij nō sit emersus sz hēant i
reb⁹ suis i tēpore difficilē fortunā. Post enētū
sunt est p̄mābilis et fixa sicut i finitū vicibus
notari.

CQuestū. xvij. Augustini discip. ad eundem
Locitem magrī. **C**Textus.

CQuit plinius p̄logos digitos plū
beum colorem: pluresqz i manu inci
suras nec p̄petuas sz lōge eē vite et.

CResponsio. xvij. Augustini ad eundem Di.

CPlumbeis p̄logisqz digitis apud
Aristotelez neqz i problematib⁹ nñ i
li⁹ d aialib⁹ repio: tñ libro p⁹ dixi di

gitos lōgos magnūz epar dnotat. De plūbeo
colore Balen⁹ i p̄rio affozismoz. com. 2⁹ color
iqz coporis humoz dñūm ostendit si nō i p̄o
fūditate coporis accubuerit. Color plumbe⁹
luidus notat̄ et medius est iter rubenz et nigz.
Cuz digitū sunt plumbei malā cōplexionez epa
tica significare certum est: et ex p̄seqñti egritudi
nez. Nihil aliud est egritudo nisi remotio ineq̄
tionum humoz et incozdātia mēbroz regaliūz
cum ergo recesserunt a sua latitudine breuitatez
vite arguit a cōplexiōe frigida et sicca. iqt p̄hūs
lib. d lōgitudine et breuitate vite. cōstitit vita nra
p̄ calidū et hūidū vt oñsūz ē alio loco cū sz sit sz
rū. De icisuris seu lineis plini⁹ nō intellexit nñ
Aristotelis textū exponere sciuit. Ingt p̄hūs
i p⁹ d aialib⁹ cap. is. pars iterior man⁹ vola dī
carnosa est: et icisuris vite indicib⁹ dīsticta lōgio
ris. s. vite: singulis aut binis ductis p̄ totā breui
oris vite: binis qz nō lōgitudine totā dīsignēt. in
gt cōciliator p̄ceptor noster i sua chyromātia: vt
etiā recitauit p⁹ li⁹ sz pliniū qz linee hñ corref
pondentiaz cū venis aut arterijs venalib⁹. bec
est linea vite cū corde linea mediā cū cerebro.
Et linea epatis cū epate: et sic d singulis. Ista
sentētia nō potest appbēdi nisi ab hominib⁹ i

structis ab anothomīs. Et ego dico q̄ plures
hoīes habēt venas appetentes: et p̄cipue i boib⁹
bñ dispositis ap̄issime p̄cipit. Tēpōr meo qdā
iuuenis se p̄cussit cū stilo acuto vbi situat linea
cordis: et taliter q̄ chyrgici non potuerūt re-
stringer fluxū sanguinis: et signū habuit q̄ erat
arteria seu vena arterialis. s. cū salm rubedie et
claritate sanguinis: et causatū est emborisma .i.
mater sanguinis et mortuus est ille iuuenis.
Et etiā in manu mea post nimīū laborem in-
ueni pulsationem magnā in loco lineae cordis
quod nō potest causari nisi a uenis pulsantib⁹.
Et in loco epatis ostendit terminari uenā epa-
ticā: et in media nālī venā cephalicā. et in loco
vbi se oñdit mēsa man⁹ vel linea mēsalis ibi ter-
minat vena cōis. Itē dicūt chyromāntici anotho-
mistae: ego cū illis: q̄ ista linea creat v̄l geniat
ex cursu seu fluxu quorūdā spiritūū eleuatorū
vel p̄cedentiū a p̄dictis mēbris regalib⁹: hoc ē
Cor epatis et cerebri. Ideo nō inueniō pōt ip̄a
appellari linea testiculorū seu sp̄matica siue li-
nea gignitiua: q̄ oñdit robur toti⁹ corporis: et
potentiā gignendi. Et h̄z hypocrates et alios
medicos sp̄ma dēdit a toto sicut p̄z p̄ expien-
tiā d̄ abscessione venarū post auriculas q̄ cessat
potentiā gignendi seu filiādī. Ex p̄sequēti q̄n dic-
ta linea est capillaris aut discōtinua seu semicir-
cularis d̄notat d̄bilitatez innati caloris: qd̄ in
infimil⁹ hōinib⁹ notant: et p̄cipue in manu mea
Et etiā p̄ istā lineā dignoscit q̄ritas et q̄litas
egritudinū. Sicuti vno mēbro leso cōicat nocu-
mentū toti⁹: et p̄sequēti ista linea cōicat cū toto:
ergo oñdit totū. Ex p̄sequēti p̄z q̄ om̄e signū est
representatiū sui signati: Linea cordis rep̄sen-
tat cor. Linea epatis epas. Linea cerebri cere-
brū. Quā istae lineae eant fractae et discōtinuae osten-
dūt d̄bilitatez aut maliciā ipsi⁹ mēbris: et ex for-
titudine fortitudinē. Si vita n̄ra stat p̄ eq̄tionē
hōi⁹ et p̄ recordatiā mēbroz radicaliū. ergo se-
q̄t q̄ ex bona dispositiōe linearū stat bōa dispo-
sitiō mēbroz principalīū: ex quo stat lōgītudo
vite: et cōitio h̄riū. et itelligim⁹ d̄ paucitate et eru-
berantiā linearū. Verūm aliq̄ attribuit istas li-
neas influxib⁹ celestib⁹ sic morbeti in sua chy-
romāntia et multi alij auctores sicut nos narra-
uimus in lib⁹ p̄ ca. d̄ argumētatiōib⁹ d̄ pliniū
tñ corpora celestia nō possunt ager vel ostende-
re: nisi mediātib⁹ congruis instrumentis qd̄ in chy-
romāntia est manus hōinil⁹ et symie sicut nos lo-

quar in alio loco. Denſ et nā nībī frustra agūt
p̄ celi textu v̄m. i. 32. Nec deficit in necessari-
is nec abūdat in sup̄fluis. ergo iste lineae nō sūt
frustratorie. S̄z indicatiue multoz effectiū: vt
p̄ li. d̄ixi d̄ pliniū. et hic incidit q̄ritio quā solue-
mus. Sūt aliq̄ dicētes chyromāntia sciētiā nō es-
se p̄ accessū et recessū linearū et instāt hoc me-
dio. Quia lineae aliquādo recedunt: aliq̄ nōne
incipiūt videri. S̄z quēcūq̄ accedūt vel rece-
dūt cōtingētia sunt: et cōtingentiū scia nō est: ergo
ip̄az nō est sciētia. maior est Aristotelis primo
posterior⁹: minor p̄z ad sensū et p̄ experientiaz
et maxime in mōtib⁹ manū ad hoc respōdet q̄
linearū principalīū nō est accessus neq̄ recess⁹
suis: s̄z eoz esse perpetuas in sp̄e et sic ip̄arum
pro q̄to sunt corpore dimensioato trina dimen-
sione eaz est sciēntia et sic de talibus verificat
primo posterior⁹ aristotelis p̄positio: et quan-
do dicit q̄ aliquādo lineae accedūt vel recedūt
p̄cedit s̄z nō sunt de principalī essentia ipsius
artis: qm̄ circa lineas principales chyromā-
ntia versat: si v̄o alie lineae ip̄as intersecēt hoc
est p̄ accidēs et d̄ talibus nō est sciētia p̄ se. Ad
aliā de mōtib⁹ manū dico q̄ illud puenit ex
p̄te planetarū in eoz genituris: et fin. q̄ plane-
te successu tempōis fortificāt: vel d̄bilitāt no-
ne lineae in ipsis formāt: et aliquādo sunt inter-
secātes alias et hoc nō inconuenit.

Questiū. xviij. Augustini discip: ad eundez
Locitem magim. Textus.

Uz maximo seruos d̄sidero scis mo-
dū claz et dilucidatū: quō d̄bemus
examinat chyromānticā facultatez et
p̄cipue de terminis et plationibus in modo in-
dicandi ac examinandi.

Decima octaua Rūfio magi ad eundez Di.

Licdū est q̄ valde raro ē q̄ vna
linea habeat significatū bonū aut
malū rōne loci vt putat: non semp
linea i monte Iouis idicat bonū

q̄ i eodē loco inuenim⁹ lineas egritudines aut
vulnera significare vt patebit. Et ita i monte
Saturni non semp lineae arguit maluz. Ideo
non valet illud dicm⁹: Iste locus est fortuna-
tus ergo semp fortuna: Errat Anthiochus po-
nere d̄partem i loco veneris: Et ita venerem
in loco d̄mercurij et argumentum ē: Ipse di-
cit hāc esse opinionem recentiorū. Quero ab ip-
so si hermes fuit recens vel ne: nō adducit me

dum nisi auctoritate propria. Attribuit etiam iste bonus vir lineam epatis cerebro: Et illam quae est cerebri epati. Talis opinio est fugienda si bene contempletur anothomia venarum in subiectis venosis: ut in viventibus repperi pluribus vicibus cum artificioso ligamine stringendo cum tali strictura quae vene tumescunt: ut in pueris dictum fuit: et videbitur terminatio venarum in locis congruis. Apud indos caldeosque inuenta fuit experientia in cadaveribus recentibus interfectis ut ego etiam ago. Et non existimes dici accidentia fortune minutatim sicut accidere posset: et an sit cum ense aut ferro ligno aut ab equo vel ab asino: aut a fortuna cum isto principe vel cum illo: Vidi quendam de senatu nostro tempore estivo dum staret sine calceis: famulus posuit super scannum ciatum cum quo dedit potum domino suo: dum vellet sedere se posuit super cyatum et cyatus fractus est: et magnam frustum ex ipso vitro intravit in ano domini et fecit vulnus per spatium duorum digitorum cum magno fluxu sanguinis. Et illud frustum fuit maxime difficultatis ad extrahendum: Non chyromantia nec astronomia descendere potest ad ista particularia: Vidi rotam molidini interficere viros et foeminas: quod dicere posset talia infortunia. Eschiles tragicus quoniam a gladii testudine percussus super caput suum caluum non potuit scire hoc particulare infortunii. Nec puer dum iter faceret: cui frustum glaciale super caput eius cecidit hoc providere minime aliquis valisset. quis posset dicere de percussoribus quas faciunt barbari et scoppini: canones et similia. quod loqui posset de patibulis multis ut est taxillus flaghetta: ova ferrea calida sub asellis posita: aut diceret de aereo tauro aut similibus. Possumus bene dicere de ditionate et non apte et manifeste: Video lineas existentem iter auricularum et medicum arguo vulnere circa brachia. Debeo exprimere tu es pelinis ad lesionem manus: et debeo intelligere de manu magna. id est comprehendendo ab huiusmodi usque ad extremitatem digitorum: et sic intelligit manus. et non dico lesionem distinguendo et comprehendendo eam primitivam et antecedentem. Primitivam intelligo: ut casus: contusio: fractura: dislocatio: vulnera: caetera ab ense lapeide aut similibus. etiam notavi verificare lesionem manuum aut brachiorum vel patibulum per funes aut cordas in manibus iusticie ad torturam: aut si futura sit punctura nervorum: aut flagellatio cum baculis aut cum sacculis arena plenis: aut obustio

ignis. Quam antecedens est humoralis ut bohor. Intraxit carbunculus ignis plicis: pruna fistula cancer ulceratio vel ulcera et similia. Et ita in cruribus et per crura sunt lesionem intelligit chyromanticus ab anchis usque ad extrema digitorum: nisi auctores distinguant partes membrorum: quod aliqui accipiunt totum per partem: et partem per totum. Et de oculorum infirmitatibus ut est sebel ordolei carbaracta tarsati percussiones et quae currit curvus eorum non ad nos pertinet distinguere species egritudinum sufficit cognoscere lesiones membrorum. et simile est iudicium circa veredam: laborando ut an sit hernia carnosae: varicosa: veterosa: aut intestinalis. et per pudibunda intelligimus partem posteriorem et anteriorem et circa ignina. Accidit aliqui fractura aut a causa primitiva: ragadie et moroides: condilomata. apostema: et fistula et similia. Ulceratio virge: apostema flegmon et sic de singulis: quod omnia impossibile est nos posse distinguere gradatim. Vnde ille terminus omnia comprehendit: nisi subiectum sit adequatum: ut sunt lenones ad gladios et nece violenter. Tamen raro distinguere possumus. Chyromantia et chyromanticus videntur istis vocabulis talis homo est dispositus ad talem lesionem aut talem: et dicit istud denotare: declarare arguit ostendit: demonstrat: indicat: talem dispositionem. Inter preterea in mente iouis stellas lineas et radios cum ceteris proportionibus: debemus exprimere tu es pennis ad baculum. id est ad ecclesiasticas dignitates: et est ut sunt pronotarii: episcopi: cardinales: abbatibus et Papa: Vtrum sit una vel alia dignitas non possumus distinguere: Tamen si est cardinalis possumus dicere de papato tamen raro. et in hebreis non quod non habent tales dignitates. De erea video lineam inclinante ad lesionem ab animalibus quadrupedibus non possumus dicere an sit canis: asinus: an equus: sed sufficit quod dicam tu habebis lesionem ab animalibus quadrupedibus. et hic non distinguo inter signum et significationem: quibus tertio pronostico: commeto videbat inter ista differentiam duplicem esse. Quam significatio est necessarium. Signum vero est eorum quae sunt ut plurimum. Inter significatio est ratione comprehensam: signum vero expimento. Sufficit mihi dicere large aut stricte de futura iactura aut offensione. et sic sit finis libri quarti. Alia autem dicemus in quinto libro ad altiores considerationem. Te autem discipule mihi ut finem faciamus: operis speculari et imitari intellectus auctorum: aliter vaniloquus esset sermo tuus et penitus inanis. Erubescimus. n. ut dicunt. cum sine ratione loquimur.

Chyromantie magnae

Liber Quintus Chyromantie magnae.

Magistri Bartholomei Locolitis Bono-
nientis huius artis acerrimi defensoris et in da
gatoxis: ad eundem. **D. Alexandri Bertiolum.**
Liber quintus Anastasis sue: qui intulit chy
romantia magna: in quo continet chyromantia
cōciliatoris cū quibusdā nouis additiōib⁹ eius
dē Locolitis: et post plogū ponit capitulū eius
dē Locolitis p additiōē suā: postea sequet chy
romantia magna cū alijs additiōibus summe
necessarijs. **Prologus Quinti libri.**

Am Perlegerimus viginti
tria librorum volumina quorū
princeps iter antiquos idos ē
bermes: Inter christianos al
bertus magnus: Cuius libz
magis dilatauit cōciliator no

ster ad vltimāqz pfectionē reduxit: quē nūc pie
manibus habemus cuius pncipiū erit i secun
do capitulo. **Nā** i sequēti primo capitulo qd p
pncipio quinti libri pono ē quedā additiō mea
pncipēs ad totius operis declarationē: postmo
dū sequet ipsius cōciliatoris chyromantia: cū
alijs meis nouis et necessarijs additiōibus: q
si lector diligēs leger: spero: absit tñ inuidia: op⁹
nostrū operāqz mīrifice laudabit. Si qz aut ē
adanci nāsi frustra opus nostrū pscrutabitur ni
hil. n. iueniet qd repbendere aut negligere va
leat.

Capitulum primū quinti libri et prime ptis

Capitulum primū determinās chyroman
tiam esse sciētā: et vnde chyromantia dicat ostē
dens: et qd sit linea: et q sint eius sciētie aucto
res: et qz est auctor huius operis chyromantie:
que pncipiū suū habebit i sequēti capitulo.

Additiō eiusdem Bartholomei Locolitis
ad chyromantiā cōciliatoris et est liber quintus.

Chyromantia est sciētia: que
docet modū iudicādi p inspec
tionez lineaz manū et dicat
chygrece quod est manus: et
mantia sciētia seu diuinatio:
et hec sciētia docet cognoscer

in manu humana et cōplexiōes: penas et dolo
res: nec nō labores et oia q homini possunt ac

cidere seu euenire. Cuius subiectū est pars cor
poris humani. i. manus vbi lineatiōes continent.
Linea ē lōgimdo sine latitudine. pfunditate ca
rens. Cuius qdē extremitates sunt duo pūcia
vt p euclidē p3. Quib⁹ ex lineis eximia specu
latio ellicif: vt lōgimdie: pfunditate latitudie: et
rectitudinet: et obliquitate: nec nō itercisiōe: appli
catiōe oppositiōe: diuiciōe: separatiōe: cōtinuita
te: discōtinuitate: ppositiōe: liniditate: apparētie
seu palliditate: rubedine: fuscedie: aspitare: mol
licie: situ colligatiōe: et forma triaguli: et qdrāgu
li: et circūscriptiōe circuli et semicirculi. Sūt et i
ipā manu stelle: cruces radii: rami: ascēsiōes: d
scēsiōes et multa alia vt alio loco ostēdim⁹. **Tñ**
quorū i manu linee repiūt pncipales: Et tres
sūt: q icorruptibiles existūt. s. linea cordis: seu vi
te: Linea cerebri siue media nālis: et mēsalis: a
liqñ repit linea epatis i boib⁹ firmis seu bñ dis
positis. Et iō a chyromantico min⁹ pncipalis dī.
Adulteriōes repiūt pncipales lineaz sorores: et
vt i plurib⁹ i cordis linea: vt appet i manus cō
cavitare: q ab aliqb⁹ linea saturni vocat: **Alia**
sociā seu soror i mōte veneris ppe lineā aūdic
tā: iuenit. **De his** diligētissima existit specula
tio. et p eaz qz libz mēbroz dispositiōes cognō
scunt pncipaliū: **Cōplexiōes** cerebri p mediā
nālē agnoscunt. cor p lineā cordis: p epatis li
neā epatis: p mēsalē totius corporis dispositiōes
pspiciūt: **Alie** linee nūcupate nāles visunt in
manu: vt igit morber cardinalis a nā aut ab in
fluxib⁹ formate celestib⁹ alteratib⁹: q fm muta
tione corrūpunt. cōfigurationuz planetaz i re
uolatiōib⁹ annuatiz: vt p expientā plures vidi
et iudicant de colligatiōe planetaz. **Et** hac no
stra celeberrima sciētia hermes librū dignissī
mū exscripsit: Quē librū Aristoteles iucit vno
i tēplo sup aram hermenī dedicatā lris aureis
scripsit: vt idē testat Aristoteles: quē ad Alexā
drū suū discipulū tulit sumo cū gaudio: q liber
a Joāne hispano trāslatus fuit ex lingua arabica
et hispanie regine dīcat⁹. **Albert⁹** magn⁹ quo
qz libz d hac sciētia edidit: nec nō ptholome⁹
pbūs et Alucēna posterū quoqz d chyromantia
multa tradiderūt nō eqdē aspēda: et similiter
Buerrois dicat i hac ē arte pposuisse. **Aliq** ē
testat platonē maximū pbōz huic scie se ipli
cuisse: qd op⁹ a me visus nō ē: **Alidimus** etiā
huius artis viginti tria volumina quorum nec
subtilitatem nec auctores percipere valeo.

Capitulum primum Quinti libri et prime partis

Ex quorum numero elegi petrum aponeſem: cuius chyromantia exactiſſima et pfectiſſima habet. Ex cuius imitatione preſens chyromantia fabricat non neceſſitate aliqua: ſed ob quorundam meorum diſcipulorum preces. Non enim debet ſincerus pceptor diſcipulo itegerrimo aliquid de negare duplici de cauſa: Primo ne videat ſolaciiſſimo eſſe inemor. Deinde ne ſubterfuger laborē ſe oſtendat. Hanc artem Ariſtoteles homo de anima tetigit inquit. Polles carne aptoſi meſe dicimus: duos vero ineptos. Ite pbius ſecundo poſteriorum per ſigna corporis nobis nota ſylogizamus diſpoſitiones anime. Idem Auerrois comētator tagit igens. homo boni tactus ſemp̄ eſt diſcretus. Idem teſtatur Gallenus libro primo de complexionibus dum ait. Et palma quidem mollis perſcrutationis ſenſus melior et aptior eſt. Dura vero eſt apta retentioni: Auerrois etiam ſuper libro primo canticorum Avicenne in commento 8°. Inquit cuius manus eſt ſubtilis: ſenſus ſignificat bonitatem intellectus. Et Avicenna libro 3°. Gen. xiii. Capite de anothomia epatis dicit digitos longiores ſignificare epatis longa aditamenta. Idem ſcit Gallenus in libro regni et alberus in ſuo de animalibus. Inquit philoſophus decima parte problematum: problemate 49. Quicūq; ſectionē que eſt in manu habet longevus erit. Et idem 34. problematum: problemate. x. hoc idem inſinuat in primo de hiſtoria animalium Capitulo. xv°. cum inquit. Pars interior manus vola dicitur ſi carnoſa eſt: et inciſuris vite indicibus diſtincta longioris vite ſignum affert. Singulis aut binis ductis per totum breuioris que non longitudine tota deſignat ter. Idem teſtat Alberus magnus in primo de animalibus tractatu ſecundo. Capitulo penultimo ubi inquit. Pars interior manus per plicaturas oſſium rascette et digitorum et pecunias participat quafdam lineationes manifeſtas per quatuor montes iūcturaz que ſunt in parte illa ubi eſt deſcripta et ſoluta: et ea que eſt per oſſum extrema ſine ſecundū latitudinē ipſorum et cum ille due linee ſunt vel tres totā palmā ſcindētes: Dicunt phyſionomi quod ſignificat vite longitudinem. et ſi una earum linearum vadat per longitudinem vole et circundet curvaturā pollicis et volā interiorem ſecunda vadat per longitudinem vole et ſit creata modicis domeſtici manus. Tertia autem in

cipit ab inferiori eiusdem latitudinis creata a cur natura auricularis verſus manus domeſticum. Cum autem iſte ſemetrica a virtute ſeminativa optime pſeciant et in extremis longe a corde diſtantiis: ſignū ē quod in propinquis exiſtens: poſita multū poſſit ſuper corpus influendo vitā hec aut naturalis poſitio cauſat vitā: et vite longitudinē in continuationem longā. Ubi aut tumerit due breues ſignificat multitudinē materie ex humore iordinato interminato vincere ſuper virtutē iſo: matina et ſic breuiabit vitā. et Bulliellus nurice i ſuis comētariis ait. Signū longe vite ſunt ſecature in palma: tranſeūtes: i de problematibus actū ē: ſi ſunt bone ſignificat bonā dearticulationē et diſcretionē mebrozū quod longam vitā ſignificat hoc. n. ſine dubio ſignificat ſuper fortitudinē virtutis formative quod ad longā vitam diſponit. Ad diſpoſit corpus ad melius ſed fortiaz et figurā et complexionē. Idem ſcripſit cōciliator in libro de phyſionomia capitulo: magne manus dicens inquit phyloſophus. Quorum manus fuerint palme intrinſecus ſectione notabili plurima per totū ſecante lōgenos exiſtere: in quibus chyromantici longum traxere ſermo nem. Inquit Job. xxxv. capitulo. et ſigna poſuiſti in manibus eorum ut oēm effectum deſignarent ite Hieronymus de manſcripſit. Idem Franciſcus aſculanus tetigit in libro ſui corbe in capitulo ignis.

Et io a te li chiromanti ſigni

In quanto in noi ſonno per natura

Io dico che denota ſono digni

Paſſa il ſegno per li ſenſi humani

Sino a l'intellecto cum ſua forma pura

Si che tu intendi li effecti lontani

Non che tal ſegno ſia cagion di queſto

Ma nui fa certo doue il ſegno moue

Che tanto il iudicare ſi fa piu preſto

Adetter ſi vol la mano in aqua calda

Che gli accidenti ſegni ella rimoue

E cum gli naturali reman poi ſalda

Alpharabius: et blaſius de parma aliqua problemata ſuper quarto quinto et ſexto phyſicorum de pmpſerunt. Helenus priami. Et Julianus ut teſtatur alberus magnus i ſuo libro de chyromantia: de hac re cura attentiffima preclara deſcripſerunt. Quam digniſſima et excellentiſſima ſit fama noſtri preceptores petri aponeſis

in suis differentiis apparet. Medici peritissimi hunc conciliatorem nominant: Ab hoc enim liber de colera nigra: et terapentica Gallieni in latinum sermonem conuersa est: ut ipse in suis differentiis ostendit: nec non problemata Aristotelica transulit et in ea commentarios edidit: ut ipse probat prima differentia. Opus quoque de venenis preclarum composuit. Scripsit et super Alesue. Et antidotarum rem utilissimam excudit: quod perlegis. Toram antiquorum phylionomia compilauit ut ostendit ipsemet in differentia. 54. Inquit enim pilii: quorum significationem sufficienter demonstravi in tractatu: quem de phylionomia construxi etc. Idem. 48. problemate particula. decima problematum Aristotelis confirmat. Sunt aliqui idiotae: et biligues Religiosi nostri temporis precipue hypocritae qui audent: et valde indocti: dicere: Petrum apponensem imperium omnino fuisse et vulgus insulsum fatuum insipidum arrogans temerarium insanum et iudicii expertus: non tua viris ingeniosis est detrabere: tace tace linida lingua quid nocuisse iuuat: non ne lar lari propter dicacitatem lingua est abscissa. Quid plura si perseverabis male loqui: male audies: Quis non derideat eiusmodi homines veluti amatores et cecos: qui contra res aliquas videant: causas quarum penitus ignorant: has dicunt necromantie arte fieri. Ipsemet Petrus apponensis testatur se christianissimum fuisse: ut ostendit nona differentia: Abi ponit an natura humana sit debilitata ab eo quod antiquitus fuerat: in ultimo demonstrat se crimine hereseos apud summum pontificem fuisse accusatum: quo crimine se quod ocissime purgauit. Peritissimum fuit astronomus ut apparet libro illo: qui astrolabium planum vocat. et differentia nona. Et differentia astronomicas excudit et motum octauae sphere fundauit. Quod fuerit preclarissimus vaticinator ostendit ipsemet presenti in Chyromantia: et in commento. decime particulae problematum problemate. 49. dum inquit. Chyromantia phylionomie subijcitur etc. Si linea mensalis protendatur ad extremum palme et indicem et medium digitos directe aut vniuersaliter inter duos digitos expertus sum fluxus ventris ostendere. Alii autem talem vulneribus moriturum. Si autem predicta linea mensalis protensa digitorum medium directe sciderit: audacem et probum

ostendit. Et magis inferius. Et ego quidem aliquando consideraui in quibus multotiens verum inueni: tamen magis experimeto quam ratione fulcitum. Et apparet etiam in sua phylionomia quod floruit anno domini. 1319. et fuit amicus summi pontificis Iani. Cui suas differentias dedicansit. Dicitur Parisius studuit ibique insignia doctoratus accepit. Ibidem philosophiam publice professus est ut idem testatur in compendio sue phylionomie.

Capitulum secundum Libri quinti et prime partis: in quo ponitur principium Chyromantie Conciliatoris et sequetur per ordinem cum additionibus Locutus in suis locis.

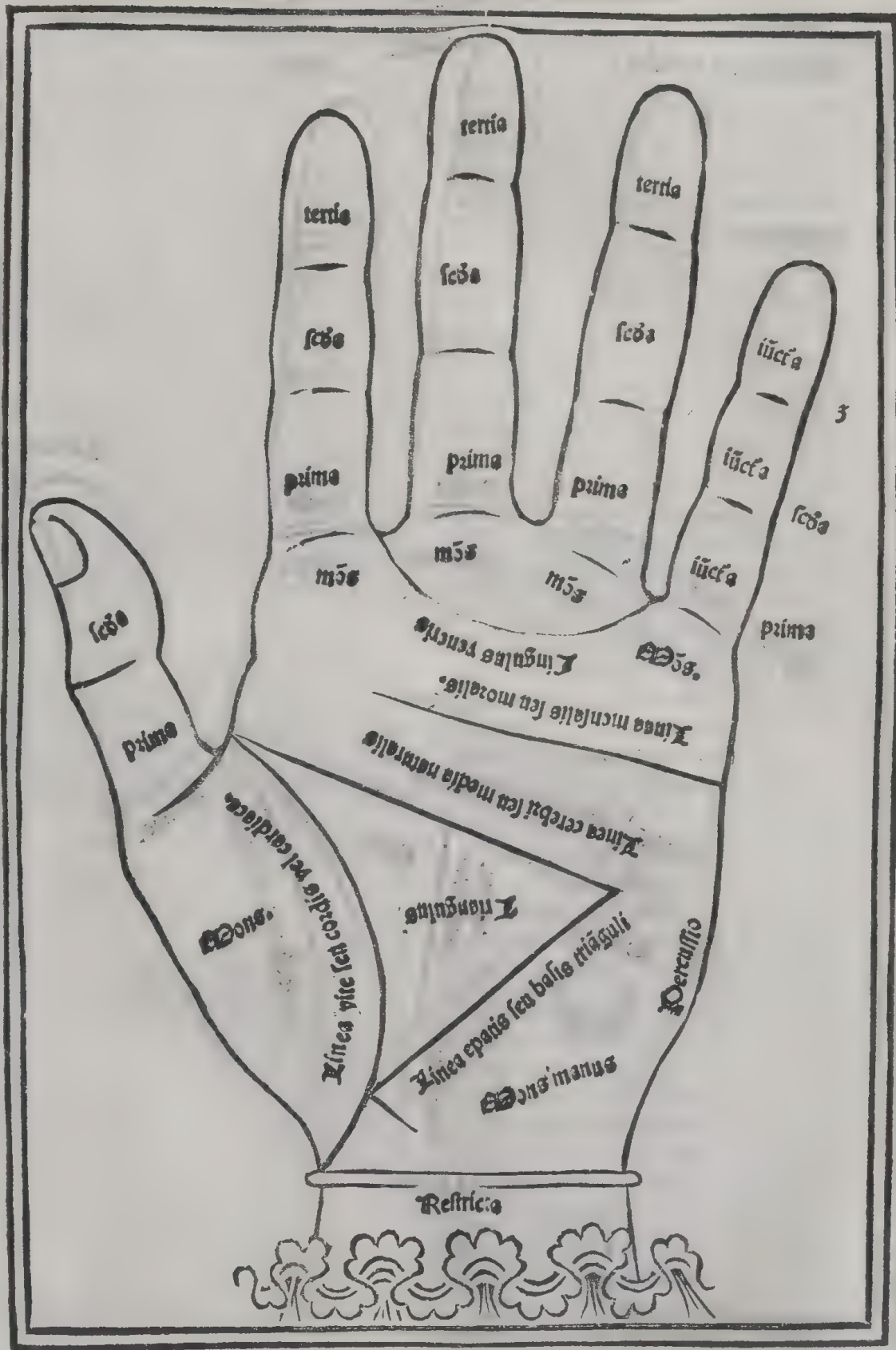
Ecantur scientie inter se et res ex quibus sunt: Res autem ex quibus sunt scientie sunt tres scilicet naturales mathematicae et diuinae.

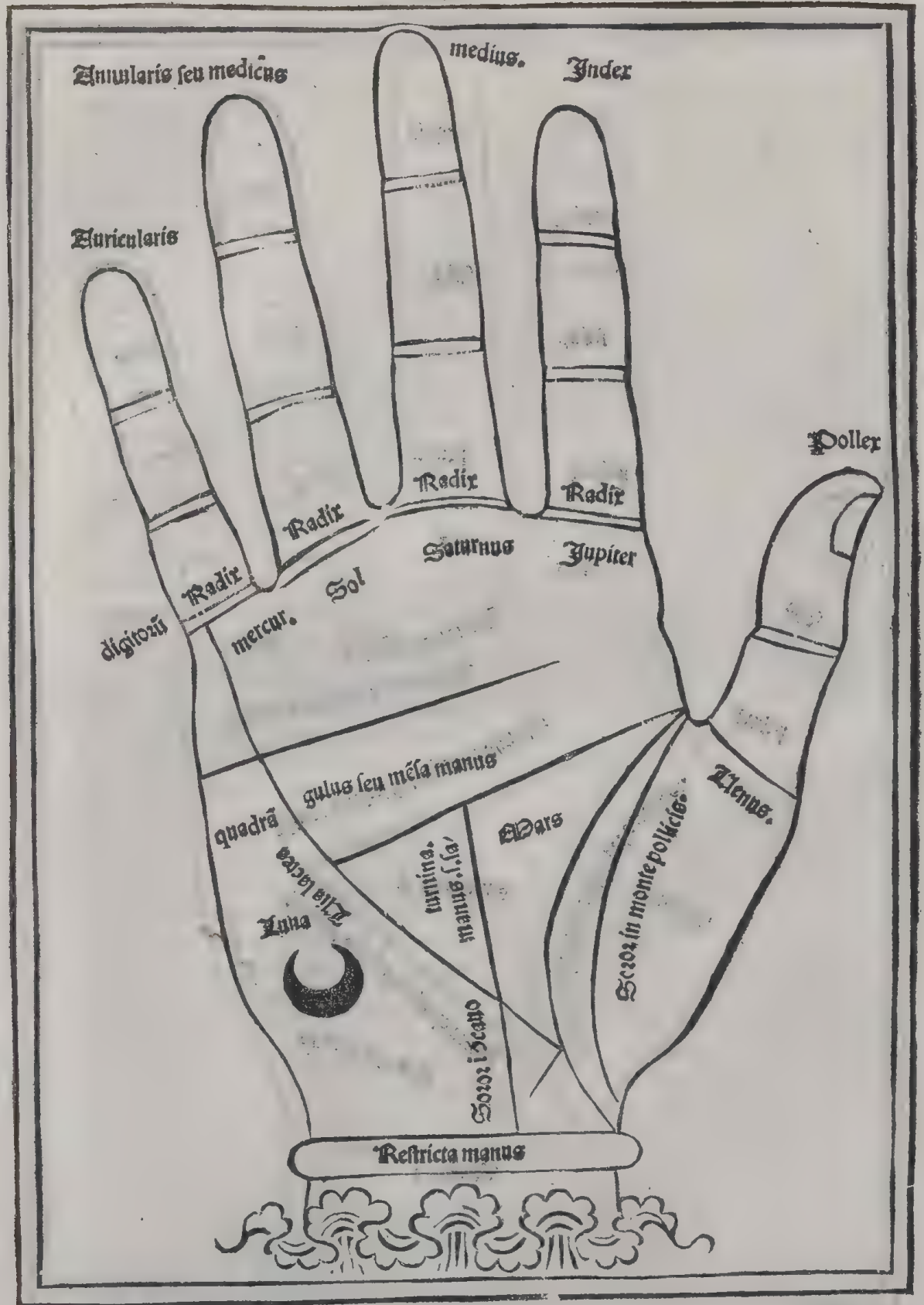
Ideoque sunt genera scientiarum principalium sic dicta: Res autem naturales iterum se cantur: et secundum diuersos modos considerandi constituntur ex ipsis diuersae partes: seu particulae scientie naturales. Ex quibus una est: que chyromantia communi nomine nuncupatur. Chyromantia est ars cognoscendi inclinationes virtutum et passionum naturalium: et fortunae: et infortunium cuiuslibet per signa sensibilia manus. Teneo quod sic se habent inclinationes: quoniam haec omnia non ex necessitate seu contra arbitrii libertatem euenire dicimus. Sed ex naturali inclinatione seu diuinorum influxu: et sic contingere futura contingenter indicamus. Virtutem quidem dico: ut iusticiam temperantiam robur sanitatem etc. Passiones: ut iram: amorem: tristitiam: gaudium etc. Fortunam autem quaecumque ab extrinseco bona ut diuitias honores etc. Signa autem sensibilia dico lineationes: figuras: longitudinem breuitatem colorem: asperitatem: lenitatem: pilositatem. Adhuc autem dicitur pars organica humani corporis: in qua apparet sensus tactus. Et a quibusdam organum organorum appellatur. Adhuc habet tres partes. Prima pars est: que est inter duas lineas. Unam existentem iuxta finem ossis brachii ex una parte: Et alteram secundam existentem iuxta montem pollicis: et montem manus ex altera. Et dicitur rascetta ma-

nus. Secūda pars dī palma: que incipit a li-
nea dicte rascette tangens predictos montes 7
terminat ad radices digitorum. Tertia vero
pars digitorum dicitur. Et sunt quinq; 7 qsq;
habet tres iuncturas p̄ter pollicez: qui duas
habet. In summitate autem digitorum sunt vn-
gues. Pars vero exterior dicitur dorsus pal-
me 7 digitorum: seu dorsum manus. Linearū
que sunt i manu: quedā sunt naturales: 7 que-
dam accidentales. Accidentales dico quecū-
q; ex timore: frigore: fame: siti: infirmitate vul-
nere vel labore proueniunt. Et de his modica
cōsideratio est i arte. Naturaliū autē: qdā sunt
vn̄uersales: quedā particulares. Vniuersales
quidē sunt: que cōsequuntur hoīs naturā com-
munem: v̄puta specificā. Et tales reperiri
in hominibus bene dispositis. Particulares
quidē sunt: que sequuntur cuiuslibz individuū
propriā naturam. Et tales in diuersis diuerse
sunt. Naturales quidē vniuersales quattuor
sunt: 7 vnaqueq; diuersimode nominat. Pri-
ma est que dicitur linea vite: eo q; per ipsam hu-
mana vita medietur: aut dicitur saturnina vel
temporalis: vel dextra trianguli supremi. Et ē
illa que circuit pollicē. Cuius ortus est inter
pollicem: 7 indicem: 7 terminatur ad rascettā
manus. Dicunt anothomici qd hec linea res-
pondet cordi. Pars illa que est eleuata inter
istam lineā 7 iuncturā primā pollicis: mōs pol-
licis dicitur. Secunda linea dicitur mediā natu-
ralis: eo qd per mediā manū extendatur. Vel
dicitur viuifica vel linea prosperitatis: vel sini-
stra trianguli. Et ista sumit principium ab or-
tu prime linee vite inter pollicem 7 indicem: q;
ab eius radice extenditur per fundum palme:
Et dicunt anothomici qd hec linea respon-
det crebro. Tertia linea dicitur tabularis a q-
busdam: vel basis trianguli eo q; iungitur pre-
dictis lineis: 7 fit basis eaz triangulum cōsti-
tuens. Et ista linea quandoq; apparet in ma-
nu quandoq; non: 7 quandoq; non tota appa-
ret. Partes ille ad quas adunantur iste linee
dicitur cōiunctio: vel angulus. Et dicunt ano-
thomici: qd hec linea respondet epati: 7 stoma-
cho. Illud autem spaciū quod est inter istas
tres lineas dicitur triangulus. Et ibi est cōca-
num manus. Quarta linea dicitur mēsalis eo
quod mēsam palme constituit ex vna parte.
Vel dicitur moralis quia mores ostendit. vel

dicitur linea necessaria eo quod propter neces-
sitate clausione: vel flexione digitorum 7
manus creatur vel dicitur linea maris. Et est
illa que circuit tres digitos scilicet auriculare:
medicum 7 mediu. Et dicunt anothomici q;
illa linea creatur ex concursu seu fluxu quorū-
dam spirituum eleuatorum vel procedentium a
predictis membris ex cōiunctione predicta
quorum linea generatur. Illud autem spaciū
quod est inter istas lineas mēsale 7 mediā
naturalem dicitur mensa manus: eo quod ad
similitudinem mense facta sit: vel dicitur qua-
drangulus manus. Partes autem que sunt
inter lineam mēsale 7 radicem trium vel
quattuor digitorum predictorum dicuntur mō-
tes digitorum. Illa pars que est inter lineam
vite vel capitis 7 radicem indicis dicitur mōs
indicis vel yr manus. Illud autem spaciū
quod remanet inter rascettā 7 basim triangu-
li: 7 lineam mēsale 7 dorsum manus dicitur
mons vel pectus vel venter vel pinguedo
manus. Pars vero istius montis declinans
inferius versus dorsum manus dicitur percus-
sio vel scissio manus. Quidam autēz hanc par-
tem aliter diuidunt dicentes quod pars illa q;
est sub ventre vel monte manus inter radicem
auricularis 7 rascettā 7 dorsum palme essen-
tialiter distinguitur a predicto monte: 7 dicitur
percussio: vel scissio manus. Sed fortasse diui-
sio hec non videbitur ita cum omnes partes
principales palme per p̄dictas lineas 7 digi-
tos distinguantur. Preterea debuissent vt vi-
debitur predictam in duas diuidere: cum ipsa
secetur a mēsale lineā: que est ex lineis princi-
palibus diuidentibus palmam. Diuisio itaq;
manus talis est. Ad faciliorem igitur doctri-
ne intellectum tales manus subscribuntur.

medius





CL
romat
liatou
na inu
stius

bilitat
ea; q ol
uine lu
z You
fm na
tere in
quos p
ic art d
ritillim
tere nih
stellaz
tes aut
na bz p
drang
sunt; z l
gitiu mi
cu suo n
median
Jupite
digitum
CLap
mra illo
tura ips

ma vlg
amici v
gitatione
bi sumu
faciabile
tabunt
CLaud

b

deni egr

Capitulum. 3. Quinti libri et prime partis chyromantie magne: i quo sequitur chyromantia conciliatoris: ubi tractatur de divinis litteris que in manu inveniuntur: et post etiam hic pars executiva istius capituli.

Ed quod fortuna manus cuiuslibet est scripta divinis litteris: ut ait in liano in hac parte primum. Idcirco visum est nobis omnia ostendere que sunt in hac arte secundum nostri possibilitatem intellectus renellare et ducere ad lumen earum que obscura sunt. et ostendere que sunt in manu divine littere. et pres planetarum. et que fuerunt saturni et Jovis et ceterorum planetarum. et quod illis accidit secundum naturam propriam sui planete. Quid divine littere in eis significant. et in hoc sequemur antiquos philosophos secundum maxime belenu priami: qui buic arti divine mirabilia adiunxit et ea nobis peritissime descripsit. Sunt autem in manu divine littere nihil aliud quam signa vel linee planetarum vel stellarum de quibus iterum plenarie dicetur. Partes autem planetarum in manu sunt septem. scilicet. hec. Luna huius partes in manu scilicet rasceta pectus et que drangali manus. et ea que iuxta radices eorum sunt: et linea basis trianguli. Mercurius huius digitum minimum cum suo monte. Venus huius pollicem cum suo monte. Mars huius triangulum et lineam mediam. Sol huius digitum anulare cum suo monte. Jupiter huius indicem cum suo monte: Saturnus huius digitum medium cum suo monte.

Capitulum quartum in quo tractabitur de natura illorum que sunt de saturno et quid de illis huius naturam ipsius planete accidit.

Qui sunt de naturate saturni habent multas lineas in digito medio plus quam alibi. et specialiter quando quando linea oritur a rasceta et extenditur per palmam usque ad hunc digitum. hi tales sunt communes amici vilia solutes graves in mente et duri in cogitatione: non audaces in factis: comestores: superbi simulatores: factatores: cum paucis vobis et in faciebiles. In agricultura et in edificiis delectabuntur: et per longas terras erunt peregrini.

Quid divine littere significant in loco saturni.

Vero qui divites sunt usque ad senectutem in negociationibus et mercatoribus erunt: hi vero qui pauperes in laboribus semper erunt. hi vero qui divites sunt ledentur egritudine nervorum. Illi autem. scilicet. pauperes

ledentur a filiis vel a consanguineis: vel a primis. et in his omnibus ingrati videbuntur. Reverti iras sustinebunt. Pingues in senectute sine egestate habebunt. Si autem aliqua istarum figurarum vel aliquid assimilanter alicui istarum reperiat in loco saturni: erit congregator pecunie. Nobilior et magnatus tales amici erunt: et incident aliqui in multitudinem egritudinum. **Signa saturni.**

W E X h m A

H I

Capitulum quintum de Jove.

Jove sunt qui habent lineas in radice indicis plures et specialiter quando linea naturaliter vadit ad predicti digiti partes: hi enim sunt pulchri sapientes iudices: iusti: fideles: religiosi: et timor dei est cum illis. Bene moderati audaces in periculis: misericordes: elemosinarum largiores: veridici. Circa alias delectationes habentes: Gaudent autem risu: et multitudine loquutionis et coitu. si sunt laici filios habent duos. Diligunt bonum et odium malum. et si tales linee sunt pulchre non intercise dignitate aut plationem ostendunt.

Quid divine littere significant in monte et loco jovis
Si autem figura. a. vel similis sibi reperitur in loco jovis: erit divitijs plurimis habundans: meridicus: et nobilium amicus. et si tales figure turpes sunt

patres violabunt. si figura. b. erit fortunatus et dives. Dilectus quoque et valens apud reges. et si talis. b. sit modicum colorata erit religiosus: aut conversans cum ipsis: vel erit homo bone vite et magnus. si autem figura. c. a regibus erit dilectus: et dux vel rector exercitus. si autem figura. d. erit infidelis maior omnium in suo genere. Et commiscebitur nobilibus. Cum uxore proprii qui vel patris eius committet incestum. si autem figura. e. p mulierem habebit bonam. parentes tamen eius quique odio eum habebunt. si autem figura. f. commixtio regum et rerum ipsorum dispositionem habebit. eritque sapiens in causis et iudicijs discutiendis. si autem figura. g. erit bone fame apud sibi notos. Sed in veritate cum mulieribus luxuriam perpetrabit. si autem. o. vel scutum sic **Δ** erit homo nobilis qualitate: sapiensque et discretus in omnibus: Nobilis

anmi: subtilisq; et alti ac penetrabilis intellectus omniumq; scientiarum interpretator et expolitor erit: et specialiter artium profundarum ac occultarum. Eritq; amabilis ultra modum. Et non habebit amicos fideles. Ab infantia usq; ad ultimam iuventutem. et in iuventute ultima habebit summum statum et nobilem. Erit dilectus ab oibus pp diuitias. et pp fidelitatem suam et rectitudinem: patietur danum maximum carseruendi amicis in adolescentia. Eritq; apud Reges et Principes notus et dilectus ab eis et etiam a propinquis suis: erit etiam ab extraneis extra patriam dilectus. et ab infantia usq; ad ultimam iuventutem secundum qualitatem sui erit egenus. si autem aliqua istorum.

erit auguriatus augumentatus ex multitudine lucri habundabit: et erit pinguis: sed pauper et debilis animi a cogitatione peruersa succumbetur. Deuinctus damnum patietur. Signa Iouis.

I M 4 X f A E

W H W V +

Capitulum sextum de Marte.

Marte sunt qui habent lineam vite et mediam naturalem cōiunctas intenso colore: erunt huiusmodi audaces homines: factentes: utiles: absq; pinguedine prompti ad bella pro quotidianis incōstantes: ferocesq; et impij sine verecundia male sociabiles: fornicatores. His quoq; neq; defectus: neq; superbabundantia erit usq; quo se poterūt adinuare.

Quid diuine littere significet in loco maris. Si autem figura. a. vel aliqua similis ei reperiatur in loco maris idest in triangulo: ille erit lapidei cordis sine misericordia plenus ira: et iniquitate. si autem figura. b. erit diues familiaris principibus. Aliquando autem erit ductor exercitus. si autem figura. c. erit magnus magister perfectus ingeniosus diligens geometriam aliquando aliquibus iniuriam faciens. Dolo occulto: vel casu ab alto ledetur. si autem figura. d. erit parricida percutietur dolore

epatis et iuncturarum: aliquando autem formabitur. si autem figura. e. erit contentiosus: et inde multum patietur. Jungetq; se vilibus feminis. et raro habebit desponsationem optatam: et aliquando uxoris proprie interfector. si autem figura. f. erit falsus: calidus: mendax proditor: propter quod malum habebit. si autem figura. g. erit perseverans cum malis viris et latronibus: et occulte machinatio maleficia perpetrabit: si autem aliqua figurarum subscriptarum erit in loco Martis: erit magnus et audax: perit in nax et incepti perficiens: et usurpator siue dispensator paterne substantie: et fratrum percussor.

Signa Martis.

A Z V E +

h w

Capitulum septimum. De sole.

Qui sunt de natiuitate solis habent lineas subiles in radice digiti solis plusq; alibi bi erūt naturales inuentiones et imitatores omnium operationū et operantes q̄ nō adidicerūt. bi sunt inuentiones ortū. Nūquā erūt pauperes. Si p̄det seruicia: et specialiter que faciēt amicis et proximis. Ab extraneis honorabunt: ideo extraneis copulent. et bi sunt iracundi: et libere lingue sup se recurrētes. Eritq; amabilis valde: et semper contrarium erga eum inueniet: quia nullus erit ei fidelis amicus: eritq; fidelissimus curialis sapiens et largus et benignus. Amicis sepe multis multotiens multa dignis dans et indignis. hic erit a muliere vel propter mulierem lesus. hic habebit inimicos et specialiter suos: et non ledetur ab eis. hic superabit eos sicut sol nubes. Oportet ipsum omnia palam facere ea etiam que ab alijs occulte fiunt. Hi quodq; sublimant homines quādoq; deprimūt. et sunt fideles et magnanimi.

Quid diuine littere significant in loco solis.

Si autem figura. a. reperiatur: erit fortunatus et pater eius similiter: si autem talis figura male sit disposita significat contrarium. si autem figura. b. erit sapiens boni ingenij: dilectus a magnanibus et

Signa Solis.

Capitulum octauum de venere.

mine absq; cogitatione ⁊ sine cura propter bo-
na: non cognoscentes de proprijs delicate viuē-
tes: sine conseruatione: sine labore. Hi dulces
formati: large expendentes. De facili pro-
mouentes animam pro mulieribus: Hi enim
sagaces quandoq; mulieres extirpabunt a vi-
ris suis ⁊ aliquando eorum hereditatem. Di-
ligunt risum ⁊ coitum: ⁊ propter hoc habebunt
adulteros filios. Omnes eum diligunt ⁊ om-

Signa Venerei.

Capitulum. viii. de mercurio.

¶ Sunt de mercurio g. similes lineas
b. hnt i digito mercurij: q. nō apte sunt s. z
obscure. hi erūt fures lenis forūne fasti
diosi: ipuritiordinati: scubinarij: mēdaces expo
liatores ifidiatores iniusti: oī malo pleni ad ma
leficia parati. bi enīz licet pluribus penis plu-

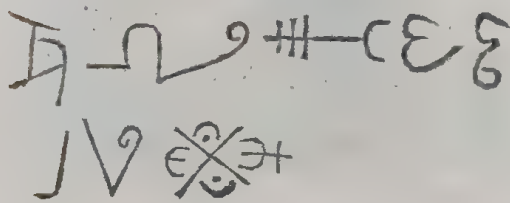
ries sunt dimissio in intendit nec considerat: quoniam euenire poterunt: et mouent ad pericula mala absque ratione ipsi in se neque stabilitate neque fundamētum habebunt. Sunt audaces stulti. Si autem predictae lineae sunt pulchre et clare erunt loquaces et musicalia scientes pictores et inuocatores: ingeniosi arismetici: geometrici augures: rectores optimi: valde cupiunt laudem et memoriam suorum laborum: factores et speculatores profundorum secretorum. quicquid habet in corde nullus potest cognoscere.

Quid diuine lineae significat in loco mercurij.

Si autem figura. a. fuerit in loco mercurij erit iustus omnium occultorum. Non impedimentum habebit: et a se ipso sibi nocumēta euenient. Erunt grauis lingue: et pessimus in animo.

Inuidet ei homines: et loquitur super eum: opera ei imponent quam non fecit. Si autem figura. b. erit negotiator fidelis bonis multa substantia. Erunt forte positus. s. gentes. Si autem figura. c. erit negligens ludum amabit: et lucrum ex furto: omnibus malis modis procedens. et scriptor: doctorque linguarum in cognitarum et librorum. Expositor sententiarum: falsarum carum vel artes proponens diuersosque suo ingenio excellenter. Si autem figura. d. erit sapiens operator boni: doctor scientiarum: astronomus dilectus a parentibus. et si predictae lineae sine fine fuerint turpes: et male colorate erit pauper: et in iuuentute mala opera agens: sed post medium vite multis diuitijs habundabit: dolore stomachi et aliarum partium patietur et grauabitur. et quorumcumque demoniorum opera exercens participabit. Si autem fuerit: figura. e. erit coniunctus religiosus. et faciet opera mulierum. edificia: pecuniam picturas varias diliget et mulierum ornamenta. Si autem in quadrangulo figura. f. fuerit finali sententia prius ac totius erit philosophus: et excellens indagator. Si autem figura. g. erit bone vite: intelligens magnus: paruas puellas similes pigmeis amabit: amabit et mulieres paruas mamillas ac stricte vuluas habentes. Si autem aliqua istarum figurarum subscriptarum fuerit in loco mercurij: erit grauis loquax: suspitio omnium plenus: sapientibus et religiosus commiscebitur.

Signa Mercurij.

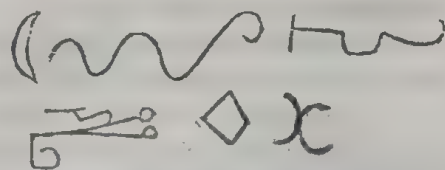


Capitulum decimum de luna.

Luna sunt quicquid habet in quadrangulo man? hoc signum X bene dispositum in prima etate erit egenus: in sexta etate diues erit ultra modum: ita quod omnes admirentur. Sed reuersus in senectute ad vel de quo ipse venit reuertetur similis isti planete crescendo et decrecendo. Non oportet tales uxores ducere: sed aliqui principum vel platonum se coniungere sic dicuntur. et pacificam vitam: et geram diligere. et peroptabit sibi societatem facere.

Quid diuine lineae significant in loco lune.

Si autem figura. a. in loco lune fuerit infirmitate eius: ac substantie sue matris in vita sua significat destructionem. Si autem figura. b. erit fortunatus et coniunctus religiosus: si autem figura. c. erit nobilis subtilis scriptor profundarum scientiarum: audax in operibus malis pergens in oculis sui corporis malum patietur: et substantie multum diastator erit in sua vita: morte repetita finietur: et infirmitate longa vexabitur. Si autem figura. d. intrinsecus se de multis magistris. Dolores stomachi ex parte: et ex parte oculorum ultra modum patietur. Si autem figura. e. erit luxuria turpi inuolutus. paruam stabilitatem in omnibus bonis. Si autem figura. f. erit pergrinus munera querens: fidelis et bone voluntatis. Si autem fuerit femina erit nobilis seu magna: et ab eis bonum recipiet: sana erit et bene temperata. Sed si predictae figure non fuerint pulchre diuersis egritudinibus grauabitur. Si autem aliqua istarum figurarum subscriptarum reperiat in loco lune erit percussus egritudine ventositatis vel renum vel iussis.



Capitulum. xi. et est additio eiusdem coelitis: ubi ponitur enigma de diuinis litteris.

De diuinis litteris aliqui arguunt: quod si essent diuine lineae ad omnes nationes correspondere. Cum sit quod alia est forma lineae hebreorum alia est forma lineae caldeorum grecorumque: apud nos illa forma est sicut nostre lineae: ergo non posse correspondere omnibus nationibus: respondeo iste quod nos appellamus diuinas litteras apud alias nationes si ca-

Chyromantie magne

racteres: et ille qui apud nos sunt caracteres sunt apud
hebreos aut caldeos littere: et non simpliciter diuersifi-
cantur: et metaphorice sunt diuine littere: sunt diuersas
interpretationes: et sunt diuersa apud sensus diuersimode
noiantur: et sic est finis prae chyromantie calculatoris:
et additionum coelitis in ea parte.

Incipit haec pars quintilibi chyromantie de cilia-
toris in qua habentur iudicia plurima penes oculos li-
neas manus: et est capitulum primum: et ponent etiam
aliquae additiones eiusdem coelitis.

Capitulum prime secunde partis.

In primis quidem diximus tres esse
partes principales manus. Posui-
mus et quatuor lineas generales et na-
turales et earum nomina vniuersali ser-
mone. Nunc autem in speciali de ipsis
et earum significationibus distincte dicemus: et primo de il-
la parte quae rascetta manus vocatur: de qua non nulli prae-
ter quadrangulum ab alijs partibus manus ipsius distinguendo
aliquid dixerunt. post eam de reliquis dicemus partibus.


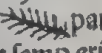
Capitulum secundum de rascetta manus.

Rascetta manus dicitur illud spatium quod est in-
ter duas lineas vnam scilicet existentes ex parte
brachij et alteram ex parte manus. Si illud
spatium sit purum bene coloratum significat bonam con-
plexionem et cetera. Si est etiam modo significat. Item si
linea quae est ex parte manus fuerit continua decenter
recta et bene colorata tendens ad superius: si sit di-
ues semper erit: et si pauper sit et infortunatus emen-
dabitur eius fortuna. Et specialiter quando pre-
dicta linea habet ramos rectos non icisos: et ab illa
linea quae est ex parte brachij oritur quaedam linea recta
continua bene colorata: et extendatur usque ad mediam
naturalem. In principio operetur vitam significat in
fine vero meliorem: et si hec linea oritur a radice bra-
chij et extendatur usque ad radicem primam medici a
latere auricularis prosperitatem ostendit. Et si hec li-
nea non tangit digitum medici denotat quod vxoribus
vel amantibus copulabitur: et si super radicem brachij in
rascetta fuerint quatuor lineae scindentes brachium
per transuersum et sunt continue et iunctae bene hoc modo
bonorum et statum significat ex morte alteri.

Et si in radice brachij prope motum pollicis iux-
ta lineam vltimam reperiantur tres vel plures stelle ac-
cusationes et diffamationes per mulierem ostendunt mul-
titudine eum conabuntur mulieres aggrauare: finaliter tamen
evadet ab earum malitia. et si quaedam linea a medio
brachij descendat per rascettam manus: talis non habe-
bit fideles amicos: Licet fidelis sit: humilis sa-
piens amabilis valde: et morigeratus et dilectus in

colloquio amicorum. Ideo non confidat in amico: nec
alicui associetur: sed per se ipsum negotietur. Et si per
quendam lineam oritur desuper a radice brachij: et sit tor-
tuosa et male disposita: talis libertate privabitur:
et ad servitutem redigetur: et fortasse condemnabitur. Item
si quaedam lineae veniant a rascetta desuper: et ascendat
per motum pollicis: et tales lineae sunt displicent et ten-
dent in pollicem digitum in vltima parte sunt: a sanguineis
vel propter deperdantur: vel capietur: et exul forte
vendetur: et si quaedam linea discurrat a brachio per ra-
scettam in finem motus pollicis: vel in finem lineae vite
vel iuxta eam nobilitatem animi significat. Et si quaedam
linea continua bene colorata descendat a brachio
in pollicem: producat ad finem leniter quicquid incepit.
Et si hec linea sit icisa vel dispersa huiusmodi significat.
Item si quaedam lineae oriantur a brachio et veniant per ra-
scettam ad manum: et immediate ipsarum sunt icise vel
discutuntur: et in extremitate earum sunt iunctae huiusmodi
senectutem et morientem prae et in domo propria ostendit.
et si tales lineae ad iunctum se respexerint: quanto maior
distancia fuerit inter eas tanto maiori tempore in locis ex-
traneis talis morabitur et si quaedam lineae a me-
dio radice brachij per rascettam transferantur: non
morabitur talis in vno loco: sed vitam habebit viatoris
et huiusmodi. Si vero talis linea tangat lineam vite vel
mediam naturalem erunt mutationes in lucro. si non tangit
aliquam ipsarum erunt sine lucro. et si hec linea vadit
per motum manus significat navigationes et itinera
maris et in aquis in vno loco consumet vitam suam. et si quaedam
linea veniat a brachio: et vadat ad indicem: ad
longam peregrinationem minuetur. Et si talis linea va-
dat ad digitum anulare versus auricularem bonum ve-
rum ex ipso denotat. Et si sunt quaedam lineae par-
uae et curvae in radice brachij respicientes de foris:
quot lineae fuerint: tot breves peregrinationes ostendunt.
Et si quaedam linea oritur a radice brachij: et trans-
sit per rascettam et percutit manus ad auricularem signi-
ficat liberos et huiusmodi fugitivum. et si plures tales lineae
fuerint vnde ibi plures fugiet. Et si talis linea sit
magis lata profunda et rubra significat furibundum
et specialiter servum. Et si sit parva et subtilis signifi-
cat vigilam. Item si talis linea non extendatur ad au-
ricularem sed prope susurrationes et murmurationem
significat. Item si quaedam linea oritur a cauo manus
iuxta lineam vite: et habuerit ramum vel punctum ten-
dentes ad brachium simile radio procedenti ex aliquo
infra sex annos infirmabitur. Et si partes quae sunt circa
brachium sunt grossiores et quae versus manum sunt sub-
tiliores in etate duorum annorum infirmitatem patietur.
Et hec de prima parte manus dicta sufficiat.

Cap. 3. de p[ar]tis manus. Et primo de linea vite.

Unc dicam[us] de ha[ec] p[ar]te manus et de li-
n[is] neis exist[en]tib[us] i[st]a. Que q[ua]d[am] p[ar]s i[st]a
p[ar]t[em] a linea rascetta et terminat ad radi-
ces digitor[um] et vocat[ur] palma. et p[ri]mo de linea vite
dicam[us]. Dico aut[em] q[uo]d si hec linea vite sit satis lo-
ga ita q[uo]d extenda[re] v[er]q[ue] rascetta v[er] p[er]pe vel iuxta
et sit p[ro]p[ri]a et recta eiusde[m] latitudinis p[er] totu[m] de
cetera lata et p[ro]funda et bene colorata loquidit[ur]
vite securitate a[ut] et audacia a[ut] atq[ue] cor optimu[m]
et dispositu[m] ostendit. Et si fuerit disc[on]tinua v[er] ni-
mis brevis: talis vir v[er] mulier nu[m]q[uam] aut raro ad
finem optatu[m] aliq[ui]d adducet. Et si hec linea sit
stricta et subtilis et bene colorata et specialit[er] ver-
sus media[m] natura[m]: homine[m] sani consilij: sub-
tilitatem intellectu[m] et legalitate[m] animi ostendit.
Et si fuerit bene lata et male colorata et pallida
p[ro]p[ri]a significat. et hoc intelligendu[m] e[st] de oib[us] line-
is principalib[us] q[ui] si sunt ide[m] p[ro]p[ri]e et bene colo-
rate et. significat bonitate[m] et. Co[n]trario mo[d]o dis-
positio p[ro]p[ri]a significat. quis aut[em] sit bonus color
v[er] malus in manu v[er] in lineis inferius dicem[us].
Et quando linea vite e[st] p[ro]funda grossa terrestri
colore tincta ruditate[m] et bestiale[m] vita[m] significat.
Et si fuerit nimis rubea forte ira. Et si livida:
iracundia[m] notat. et quando hec linea e[st] nimis gros-
sa i[n] fine v[er]sus media[m] natura[m] rusticana[m] ostendit.
Ite[m] si p[re]dicta linea fuerit magna et rubea ta[m]
versus rascetta[m] q[uam] v[er]sus natura[m] media[m]: crudeli-
tate[m] ostendit. et quando hec linea e[st] furcata i[n] p[ar]te
superiori vagabundu[m] et consilij mutabilitate[m] innuit.
Et si hec linea sit valde rubea vel livida et roz-
uosa v[er]sus media[m] natura[m] deceptor[em] luxuriosu[m]
atq[ue] animi pueritate[m] ostendit. Et quando hec
linea h[ab]et ramos extensos sup[er] v[er]sus media[m] na-
tura[m] sup[er] hac forma  diuinas et bono-
res ostendit. si aut[em] inferius v[er]sus radice[m] eius. s. v[er]sus
rascetta[m] bebeat ramos hoc mo[d]o  pau-
pertate[m] notat et talis d[omi]nabit[ur]. Et semp[er] erit
deceptus a seruis. Si aut[em] tales rami exten-
sa[m] ad media[m] natura[m] tantu[m] p[er] triangu-
lu[m] bo[n]i dem[on]strat. Et bonu[m] habebit: s[ed] p[ri]mo
malum sustinebit.

**Cap. 4. de p[ar]tis manus et est additio eius
dem Locius de linea vite.**

Acquit **P[ro]bolome** et morib[us]
et aliq[ui]d recetiores. Si linea vite sit
grossa inter pollice[m] et digitu[m] sibi
p[ro]p[ri]u[m] significat inclinat[us] ad ho-
micidiu[m]. si i[n] linea vite iuxta recepta[m] sit crux

v[er] stella diuina[m] significat in senectute. dixit for-
mica valde vtilis. Si q[ua]nt[um] linea obrupticon q[ui]
est sub pollice. si ista fuerit p[ro]p[ri]a sine intersec-
tione talis in p[ro]p[ri]a patria moriet[ur]. Si aut[em] disc[on]-
ta fuerit talis diuersis infirmitatibus mouet[ur]. si
exerunt p[ar]te linee talis t[ra]nsibit mare: et vix v[er] nu-
q[uam] redibit. si aut[em] in extremitate ipsius obrup-
ticon fuerint linee se intersecantes i[n] q[uo]d sunt due
q[ui] si stelle: talis erit gloriolus h[ab]et status i[n] quo est: i[n]
terdu[m] extremitate ipsius obrupticon est bifurca-
ta: aut trifurcata: et tales t[ra]nsibunt ma[re] v[er] q[ua]ntor
climata. si inter pollice[m] et obrupticon sunt mul-
te linee q[ui] p[er]pendiculariter: v[er]sus obrupticon ta-
lis diues erit. si ibi fuerint multe p[ar]te cruce[m] no[n]
p[er]pendiculariter iste multa p[ar]t[em] p[er] diuinas. scri-
bit morib[us] cardinalis q[uo]d linea vite v[er] cordis
sue d[omi]nata fuerit sine recta bene et acuta et sup[er]
ius co[n]iuncta significat bo[n]i[m] subtilis ymagina-
tione[m] et boni consilij et fidelis. et si o[mn]es bonas con-
dicio[n]es habebit quas d[omi]nare habere p[re]ter hoc q[uo]d
scilicet no[n] sit in sup[er]iori p[ar]te co[n]iuncta: tunc ceteras
virtutes h[ab]et s[ed] no[n] celat. Et si talis linea p[re]se-
ntat multu[m] p[re]ndat v[er]sus brachi[u] sanu[m] et audacem
significat habent[em]. S[ed] si ista linea iuxta se ha-
buerit vnum. O. significat q[uo]d ille talis amittet
vnu[m] oculu[m]. si vero duo. o. o. duos oculos. si supe-
rius q[ua]d[am] signa dicta habuerit significat in p[re]terit[um]
nu[m]. si inferius in futuru[m]. si vero i[n] medio i[n] media
estate. et si in eade[m] linea vite multe rimule appa-
erunt sup[er]ius tato magis i[n] p[re]terit[um] te[m]p[or]e circu-
uit: quato vero inferius tato in futur[um] circuibit.
Et si hec linea v[er]sus brachi[u] cruce[m] habuerit et
o. ibi apparuerit vel sint linee ad inuicem se iter-
secantes ad modu[m] cruce[m] bonu[m] fine[m] ostendit. Et
quato plures tato meliores co[n]dicio[n]es finaliter
expectabit: et bene finiet cu[m] gloria. si extra linea[m]
ista[m] v[er]sus angulu[m] superiorem tale signu[m] apparu-
erit. Vel se in pluribus erexerit in tale figura[m]
tunc significat dignitate[m] et diuina[m] p[ro]dicionem.
Et si iuxta tale linea[m] talia apparuerint signa. o
y. egritudine[m] multas ostendit. si q[ua]d[am] in p[ar]te su-
p[er]iori p[re]teritas. si in inferiori futuras: et morte[m]
propinquare ostendit. si vero in medio loco si-
gnificat aliq[ui]d de suis parentibus infirmari. et
si p[re]dicta signa t[ra]nsita sunt tunc morte[m] p[ro]p[ri]a
ostendit. Si iuxta p[re]dicta linea[m] vite talia signa ap-
paruerit v[er] et dignitates et diuina[m] p[ro]dicionem
cu[m] timore d[emon]strat. si sup[er]ius iuxta ceanu[m] tal[em] figu-
ra apparuerit. tunc infirmitate[m] maiore[m] v[er] minore[m] d[emon]-
strat illo anno. si sub linea vite iuxta recepta[m] i[n]
morte man[us] vel q[ua]nt[um] extra sit q[ua]d[am] stella significat

Chyromantie magne.

diuitias in senectute: Si sub linea capitis fuerit crux significat qd diuitias acquirat cum pe-
na et labore. Si linea vite fuerit tumida inter
pollicem et indicem fornicatorem significat. Si
in triangulo tale signum apparuerit in ho-
minibus demeritiam ostendit in feminis vero
meretricium. Si triangulus fuerit latus et ex-
cessus largum hominem significat et econuer-
so si strictus. Si pars superior latior fuerit infe-
riori tunc non erit citus et velox et audax tamen
erit bone perseverationis et inflexibilis. Item
si predicta linea vite fuerit grossa et profunda
in fossatum manus cum colore hominem ru-
dem demonstrat. Et si in superiori parte inceps
sum habeat tortuosum cum rubore avarum il-
lum ostendit et vitiosum. Si talis linea crescat
in multis locis versus pollicem laborantem
iniquum significat. Si habuerit bifurcationes ver-
sus indicem signum est mobilitatis. Et si ha-
beat aliam lineam longam versus pollicem eg-
distantem et fuerit profunda luxuriam denotat
et crimen sodomiticum. Alit pitholomeus philo-
sophus. Si quis habet in palma manus fo-
neas aut puncta quasi nigra tria tantum signi-
ficat diuitias et honores apud principes et sta-
tum. Si vero quattuor angustias et tribulatio-
nes ac paupertatem. Qui habet lineam in pri-
cipio manus iuxta receptam profundam et pul-
chram versus principium montis pollicis pa-
rentes et amici bonum habebunt per eum et si
torta et discontinua fuerit contrarium indicabit.
Quando in linea vite est aliqua eminentia car-
nis sive porrum diuitias significat. Alit quidam
Si linea vite excedat usque ad receptam man-
us aut prope significat longam vitam. Si autem
cito terminetur et sit brevis: brevis vite est si-
gnum. Et generaliter eius longitudinem et bre-
uitatem de longa vita vel brevi iudicandum est.
Sed tamen iuxta illud est intelligendum qd bo-
na fixio et bona dearticulatio in tribus lineis
principalibus scilicet dextra trianguli. Sinistra
mensalis et continua earundem vite longitudinem
attestantur: et maxime quando sunt bene colo-
rate: non nimis pallide aut rubee. Et similiter
indicant sanitatem ut dicit philosophus in li-
bro de animalibus primo. et similiter in phy-
sionomia alchindus et quidam commentator
dicunt qd cum dicte linee ad minus due istarum
bene dearticulant palmam et bene diuidunt

significant longam vitam. Et si saltem due non
evidenter appareant aut non bene palmam con-
cludant significant breuem vitam. Ratio au-
tem huius est nam bona dearticulatio et fixio
istarum procedit a bona dispositione interiorum
naturalium membrorum principalium que est cau-
sa lineae vite: si usque ad receptam vel prope con-
tinuata fuerit uniformis sine discontinuatione
sanitatem significat bonam dispositionem et au-
daciam et bonam constantiam. Triangulus
equilaterus anisotatis est signum: et maris
natura representatur ut notauimus. Tamen cum
privatione tenuitatis ex parte linearum preci-
pue cordis linea vel vite.



*Capitulum Quintum secunde partis. De
Linea vite et De sororibus lineae vite.*

¶ Iamtem quedam lineae parue
secunt lineam vite predictam ten-
dentes ad montem pollicis ma-
lum predicant. Si autem tendant
ad concavum et sint valde rubee
iram significant. Et si supra dictam lineam vi-
te: quedam grana rubea vel pinctura sint inor-
dinatum maxime luxuriosum virum et conten-
tiosum ostendit. Et talis mouebit lites prop-
ter quas sanguis effundetur et vita vel mem-
bra hominis amittentur. Et si in principio pre-
dicte lineae vite oriuntur tres parue lineae tor-
tuose tendentes versus montem pollicis. Et
quedam tortuosa vel tertia linea secet eas: est
signum venturae lepro. Et si quedam pulchre
lineae parue secunt predictam lineam vite: et si
fuerint bene colorate quot lineae fuerint tot ha-
bet vel habebit filios: et hoc in manu viri. In
manu vero mulieris si tales lineae secunt pre-
dictam lineam vite sub tali forma significat
idem. Item si iuxta predictam lineam vite
prope rascetram reperitur talis figura o a
amittet unum oculum. Et si duo o o.
amittet duos oculos. Et si linea descendat a
predicta linea vite et extendat se usque ad di-
gitum auricularem vel prope: et sit quasi sicca
vulnerabitur vel periclitabitur. Et si hec li-
nea vite habet sub ea quandam paruum li-
neam arcualem scindentem ipsum brachium et

inferiorem partem manus erit in periculo amittendi seruum in eo q̄ vellet amittere vitā. Et si quedam linea sit superius iuxta lineam vite in inferiori parte montis pollicis: 7 sit quasi cadens vel iacens spei male hominem significat. Et si due linee iacentes iuxta lineam vite in fine montis pollicis erunt: significat q̄ mater sua primo morietur. Et si quedam linea descendens ab ista linea vite iungatur cum media naturali vulnerabitur vel periclitabitur vulneratus. Et si ab ista linea vite prope iuncturam ipsius cum media naturali descendat quedam linea ad mediam naturalem descendens: superius a lancea vel missilibus vel sagitta vulnerabit. Si autem quedam linea secet predictam lineam vite in inferiori parte versus rascettam facies quandam parvam crucem: 7 sit ibi bonus color temperantie 7 boni finis 7 confessiois bone signū ē. Et si linea vite sit furcata superius versus mediam naturalem: 7 sit magis subtilis versus mediam naturalem q̄ versus rascettam signū ē hominis amabilis propositi 7 consilij. Et si predicta linea vite sit magis grossa versus mediam naturalem q̄ versus rascettam signū ē vagabundi 7 mutabilis consilij.

Capitulum sextum secūde partis. De secunda linea scilicet media naturali.

Ista linea media naturalis que dicitur si sit recta 7c. signum ē bone dispositionis 7 complexionis cerebri boni ingenij boni sensus legalitatis 7 prosperitatis. Et quando hec linea est longa decenter ita quod extendatur prope montem manus: signū ē audacis 7 longe vite. Et si talis linea sit valde curta ita q̄ nō exeat cōcauum manus: hominē pauidum 7 avarum: 7 modice rationis ostēdit. Et si aliquid boni promiserit id vel illud penitet eū promississe. Et si dicta linea nō extendatur vsq̄ ad pectus manus: s̄ recte ex opposito medietatis medij 7 firmes ibi homines parue vite 7 valde iuvenes morietes ostēdit. etiam id ostēdit si plicetur i medietate predicti oppositi medij. 7 si predicta linea extendatur in giro vltra ita q̄ transeat totum motem manus vsq̄ ad percussione manus vel vltra: hominem longe vite ostēdit: sed in se nequitie egentem. Et si predicta linea i fine sui

vertatur ad digitos: nequam 7 imprudentem vitam ostēdit. Et si multum vadat ad digitos stultum indicat. Si autem predicta linea extēdat se prope vel vsq̄ ad rascettam cupidum 7 impurum indicat. Si autem ex altera parte plicetur 7 tangat lineam mensalem maximum damnum ostendit 7 infortunium. Si autem hec linea sit tortuosa 7 discontinua scilicet media naturalis 7 sit aliter 7 diuersi coloris signum est prauitatis 7 furci: 7 malicias tractantem hominem 7 verba non tenentem innuit: 7 si fuerit granata i medio. Si autem fuerit continua boni coloris: 7 linee moueantur ab ipsa signum est bone conscientie 7 legalitatis: si sint patentes 7 boni coloris est signum implendi promissionem. Et quando hec linea ē nimis lata 7 grossa defectum prudentie 7 ruditatem ingenij denotat. et si predicta linea sit satis lata 7 grossa notabiliter 7 bene colorata laram 7 fortem animam significat. et si sit subtilis 7 pallida debilitatem cerebri 7 complexionis ostendit. 7 si hec linea sit grossa profunda nimis: 7 quedam parue fouee ibidem appareant: cum colore intenso cum matre malum 7 inde sanguinis effusionem ostendit. 7 si non fuerint ibi fouee: 7 due linee parue curte ipsam secant in duobus locis iuxta scilicet pedes linee vite q̄ si opposte spaciū quod est inter indicem 7 mediam secantes hoc modo  matrem iratā sepius ostendit. et etiam mater sua primo morietur. 7 si hec linea habeat in se quedam spacia in hac forma  quot ibi erunt spacia tot homicidia ostendit. 7 si talia spacia non includantur ex toto a predicta vulnerabit tantū sed non interficiet. 7 si in dicta linea sint quedam puncture grosse 7 terrestres ineptitudinem morum ostendit. et si hec linea habet in se grossas puncturas bene coloratas 7 non terrestres bonitatem virtutis apprehensine 7 male indicatiue ostendit. 7 si tales puncture sunt aspere 7 valde rubee hominē abominabilem 7 absq̄ gratia ostendit. 7 si hec linea tortuosa 7 discontinua profunda granosa diuerso colore tincta i medio mirabilem animum latrocinium 7 falsitatem indicat. 7 quando hec linea ē tortuosa discontinua 7 pallida: 7 quando fricatur modicus rubescit velociter. debilitatem capitis 7 dolorem ostēdit 7 maxime ex reumate. 7 si sint quedam puncture inordinate dolorem oculorum

ostendit
lata be
appare
probita
plenitu
gis colo
piris of
ita q̄ q
te sui v
mā spei
subito p
punctur
lida fue
ad mal

Cap
dino ei

Et si fu
ira 7 con
sionem fi
nis est 7
significat
Si autem
7 vari co
dinisa la
lis fuerit
dolorem
ficant ex
bicundio
7 ipa ma
diuersis
obuiatio
ris mutat
nem feret
sa fuerit
genti. Et
dio peregr
amoris b
vel alteri
lis ait. Si
nitare sign
Si autem
Si linea o

Chiromantie magne.

offendit. Et quando hec linea est recta: et satis lata bene colorata et cum palma extenditur: et apparerit ibi quedam puncture de latitudine linee probitatem et audacie generationem: virtutis plenitudinem ostendit. Et si hec linea sit magis colorata ex vna parte quam ex alia doloris capitis ostendit. Et si hec linea sit quasi dispersa ita quod quasi non videatur linea in inferiore parte sui ultimum defectum rerum et sanitatis extreme spem attestatur. Qui autem carebit ista linea subito percussus morietur. Et si grossa et nigra punctura ruditer ingenit. Et si hec linea pallida fuerit et habeat puncta rubea apparentia ad malum inducit.

**Capitulum septimum Secunde partis. Et de Ad-
dicio eiusdem Locitatis ad medias naturales.**

¶ Quando hec linea transit totam manum significat breuem vitam. Et quando vna linea ipsam secat in modum crucis mortem propinquam et intra annum significat.

Et si fuerit profunda et tormola fortis ruboris ira et conturbationem significat quasi per occisionem factam seu fiendam. Quando vero brevis est et discontinua mutabilitatem et lenitatem significat animi cum inconstancia verborum. Si autem linea media tota fuerit discontinua et variis coloris profunda et gracilis per medium diuisa latrocinia significat et dolos. Et cum talis fuerit adeo ut per frictionem cito rubescat dolorem capitis circa tempora predicta significant ex reumate. Hec linea in vna parte rubicundior quam in alia dolorem significat capitis et ipsa male colorata et male fixa et diuersificata diuersis lineis multas egritudines declarat et obuiationes significat et cito percipere temporis mutationes frigidum calidum: applicationem serenit nubilosi aut pluviosi etc. Et si grossa fuerit et magna puncta habuerit bebetis est ingenit. Crux inter mediam et mensalem sub medio peregrinationes et labores designat causa amoris honoris deuotionis et utilitatis ipsius vel alterius: ut aiunt quidam. formica valde utilis ait. Si linea obruptio fuerit recta sine curuitate significat talem esse veracem in verbis. Si antea est interrupta tunc falsitatis arguitur. Si linea obruptio extenditur parue linee ra-

lis est prouidus. Si parue cruce fuerint later obruptio et mediam lineam talis habebit magnos honores et in honore morietur. Item linea media est linea vite per hanc enim vita versatur. Si linea vite fuerit brevis: breuem vitam significat. Si vero extenditur ultra medietatem palme vitam longiorem significat. Si autem bifurcata in fine fuerit: talis duas vitas deducet vitam scilicet secularem et alteram religiosam: ut expertus testor. Adorbet cardinalis ait. Et si linea capitis fuerit equalis per totum et temperati coloris et non multum extendatur usque ad anteriorem partem longam vitam et sanam ostendit. Et quanto magis erit versus inferiorem partem manus tanto velociorem mortem significat. et si hec linea habuerit multas alias lineas quasi riuulas versus mensalem tendentes boni coloris et apparentie significat bonas conscientiam: et hominem morigeratum et sapientem et ordinatorem promissionum suarum. Et si in illo spacio crux apparuerit votum completum significat: si fuerit erecta. Si vero non fractum votum denotat. Si linea predicta capitis fuerit recta et non gibbosa et boni coloris et bone latitudinis et sufficientis profunditatis bonum intellectum et clarum significat: et ingenium. Si autem habuerit aliquas puncturas significat defectum intellectus alijs conditionibus remanentibus. et si tales puncture fuerint nigre offuscationem intellectus ostendit. et si non fuerint nigre significat bonam apprehensionem et malam retentionem. et si in iunctionem versus pollicem hoc acciderit tunc illud significat in prima etate si in medio eodem modo siue in fine. Et si nullus ibi fuerit nullum defectum attestatur: hoc intelligitur si sit a natura. et si hec linea fuerit recta et sine granis lucidi coloris et laudabilis aspectus: ipsum de bonis parentibus et beniuolum erga ipsos significat. et etiam hec linea homines bene potentes in generando demonstrat. et si dicta linea ultra manus fossatum paulatim se profundauerit: ipsum timidi cordis ostendit. et etiam melancholicum: et profundam cogitationum. Si hec linea simul cum linea cordis superius angulum strictum efficiat: celatum animum significat et boni consilij secundum leophrum. et si inter hanc lineam appareat crux rubea et parua ab inimicis et persecutionibus plurimis opprimetur. Et si hec

linea non tangat in puncto vitalem illum significat largum per vanagloriam. Et si ab ista linea exeat alia linea versus auricularem digitum verendum significat habentem. et si in pede illius linee appareat vñus parvus triangulus denotat qd ille appetit studere et est diligens. Nec etiam significat metum habere vbi non est opus. Si appareat ibi crux fractum votum significat et quotquot fuerint cruces tot fractiones votorum fecit hec moribeth.

Capitulum octauum secunde partis. De lineis circūstantibus lineam mediam naturalem.

¶ Iamtem quedam parue linee recte vel rami oriuntur in principio istius linee similes arbori palme talis expoliabit alius potentem. Et si tales linee sint valde magne et curue et tales rami vadant ad inferius respicientes montem manus hominem lunaticum ostendit secundum alios inconstantem et mendacem. et in muliere meretricem omnimodam. Et si hec linea habet duo capita in inferiori parte defectum mentis innuit. et talis erit claudus. Et si parue linee rubre veniant a cauo manus hanc lineam capitis. i. mediam naturalem scindentem quasi per medium: sigilli aut monete falsarium ostendit. et si quedam linee parue bene colorate recte oriuntur ex ista linea capitis: et vadant versus mensalem hominem virtuosum bone conscientie et in promissis legalem denunciat. et si in fine istius linee capitis sit parvus triangulus bene dispositus: verendum honestatis et studij signum est. et si dicte linee qd oriuntur ex capitis linea vadant versus mensalem et faciant triangulum cum linea mensali: futuram prebendam notat. Et quando hec linea capitis diuidit a quibusdam obliquis lineis: quot erunt diuisiones tot corporis passiones ostendit. et si tales linee scindentem lineam capitis capillares et recuruate fuerint mutilate erunt passiones. Et si quedam linea diuidens predictam lineam capitis habet duo capita: vulnera et passiones ostendit. et si tales linee scindentem sint tortuose tantum infirmitatem ostendunt. Que linee vero circa superius fuerint diuidentes circa caput collum et gulam ostendunt vulnera. Que vero linee circa mediam lineam capitis scindentem circa

ventrem et dorsum predicta ostendunt. Que vero circa finem linee capitis circa inferiora predicta vulnera demonstrat. et si in principio huius linee capitis oriatur quedam linea recta bene colorata et extendat usque ad indicem et finiat ibi habebit multa bona fortuna sibi denegante. et hoc erit in pria etate. Si autem talis linea vadat ad digitum medium habebit bona in media etate. Si vero talis linea ad medicum vel auricularem vadat habebit i vltima etate. et dicunt quidam qd si oriatur ab ista linea media quedam linea tertia ex opposito medium et vadat versus ipsum digitum medium vel versus auricularem: reuerendum virtuosum et ratione plenum significat. et si iuxta hanc lineam capitis reperiatur talis figura C vel similis crepatur vel herniosum significat. et si talis figura C vel sic O reperiatur iuxta hanc lineam doloris genitalium membrorum demonstrat. Et si prope predictam lineam capitis reperiatur talis figura O bene apparibilis et circūscripta bene colorata iter feras periclitando saluabit. et si hec figura O fuerit obscura non circūscripta interficietur a feris. et si iuxta hanc lineam capitis in fine ipsius sint due parue linee diuidentes vulnera ex ferro indicant. et si in fine istius linee capitis crux quedam parua ex opposito medici vel auricularis fuerit vel ibi circa morietur. et quidam dicunt quod infra annum.

Capitulum nonum secunde partis. De tertia linea idest de basi trianguli.

¶ Linea que dicitur basis trianguli siue epatis aliquando apparet in manibus continua aliquando discontinua: aliquando vero ex ea nihil penitus apparet. et ideo videtur minus continua siue principalis. Quando igitur predicta linea epatis est satis longa profunda et lata decenter continua et bene colorata significat bonitatem stomachi et epatis insuper leticiam et audaciam denotat. Contrario modo contrarium. Et hoc generale est in omnibus lineis principalibus. Quod si linea sit bona significat bonitatem membri cui respondet verbi gratia. Si hec linea epatis fuerit discontinua pallida et male colorata significat infirmitatem et passionem stomachi seu epatis: et male digestionis est quando hec linea non apparet in manu: et est et signum stematice complexionis. Et si in predicta linea vel iuxta eam sint puncture parue:

Duriciem ventris et costarum dolorē et maliciam significat. Et quando hec linea ē magis rubea versus lineam vite quā alibi dolorē capitis propter viciū epatis seu stomachi attestatur. et si fuerit magis rubea ubi debet tangere lineam mediam naturalem signū est fetidi pectoris oris et universalis caloris seu dispositionis ethice passionis et specialiter si manus sit calida macilenta et sicca.

Capitulum decimum Secunde partis. et est Additio eiusdē Locutis. Ad lineā epatis

¶ It moribeth linea epatis si in superiorē parte angulū nō acutū sed rectū ostendit: longa vitā et bonū ingenium ostendit. Si vero fuerit acutū

deceptor est et fraudulentus: sed diu vivet et erit ingeniosus. Si predicta linea erit bene recta et larga in medio aliquantulum divisa et riuulosa et boni coloris: tunc ostendit bonā dispositionem epatis et contrariū: quia ista linea alba in colore et grossa in substantia multū attestat super proprietates flegmatis. et si sit subtilis et mali coloris scilicet plumbei et citrini vel rubei attestatur super coleram. et si talis linea vtrāque lineam tangit scilicet vite et capitis tunc est signum maioris operationis membrorum principalium. et si ex his tribus lineis triangulus in nulla sui parte coniungatur stulticiam et luxuriam ostendit. Si in medio trianguli sit una linea interfecans lineas principales discretum illum ostendit in rebus dandis et in omnibus vitis. Si triangulus fuerit latus cum predicta linea tunc signum est quod habet magnam voluntatem largiendi ratione levitatis. et cum extense sint lineę tunc ille talis refrenat se ratione discretionis. et hec linea si sit interfecans in alijs vitis refrenationem significat. Si linea epatis versus brachium fuerit bifurcata tunc in muliere malam mortem significat propter peccatum commissum: ut et testatur quidam et phylotz ptholomeus parvus in sua chyromantia. Item si quidā linea scindat eā et transeat in concavū manus signū est proximē firmitatis. Quoniam linea epatis et capitis distant: et tunc significat illū hominem sibi ipsi placere fatuū crudelē vanos sermones proferentē invidiū prodigiū detractorem et mendacē. Quando angulus causatus a linea vite et epatis fecerint crucem significat bonitatem intellectus: et

naturaliter ille inclinatus ē ad bonū. Et si ibi non sit angulus nec iungantur dicte lineę vanitatem et instabilitatem ostendit. Et ego dico quod quando ex linea epatis et saturnina cum media naturali scilicet in fine causatur triangulus: tunc significat dispositionē ad necromanticā familiaritatem ut inveni psepe. et si in proportionē optimā repiant sabiles indagatores antiquorum negotiorum et rebus arguit. Alii hermes et Aristotleles et et Joānes hispanus. De basi trianguli ē dicendum quod quāvis in pluribus manibus non inveniatur nisi in senectute propter exercitia operum quia si in iuēntute cessante labore et cā legitima non apparuerint calorem designant et cutis subtilitatem et cum hoc colerā et eius proprietates ut sunt agilitas corporis: nam velox ē cito loquitur: amat vina fortia cibos calidos. Si vero manus debilis et mollis fuerit carens hac linea frigiditatem et flegmaticē complexionis hominem significat et eius proprietates scilicet pigritiam tardū in loquendo et impeditū: libenter dormiens: et somnians significat. Et cum his defectus virtutis generantur et digestione. si autem a pluribus lineis pallidis intercepta fuerit malā digestionē significat et dolores varios ex ipsa procedentes. Et quando linea aliqua notabilis non profunda in modum parve cicatricis secatur dictam basim in medio egitudinem presentem significat propinquam vel futuram. si tamen fuerit rubea. sed si pallida fuerit similis carni iam quā antiquate significat egitudinē iam transiisse. Et quāto ē minoris apparentie tanto iam egritudo magis preterit. Et ē bene notandum quod omnis egritudo a linea vite procedens designata a corde pulmōe et dyafragmate trahit originē et per medianā a capite et cerebro per basim ab epate et stomacho quia hec principalia membra per predictas lineas distinguntur prout alchindus commentator in secretis secretorum ostendit.

Capitulum. xi. secunde partis. De lineis circumstantibus lineam basim seu epatis.

¶ Quando quidāque lineę capillares pallide secant predictam lineam epatis diversimode signū ē male digestionis et doloris puenietium ex habundantia flegmatis et caloris debilis. Et quando quedā linea bene rubea notabilis


secat predictā lineā epatis 7 trāseat ocauū ma-
nus signū ē prime infirmitatis. Et si lineā p-
dicta q̄ secat lineā epatis fuerit pallida 7 dele-
ta signum est preterite infirmitatis.

Capitulum duodecimum Secunde partis
De triangulo in generali.

Quia supius diximus significatio-
nes triū lineaz generalū specia-
liū 7 existētiū circa ipas 7 hoc ab
arte. Nunc aut dicemus de ipis
in quātū vna cōiungit alteri faciens angulum.
Et cū hoc terminantibus significaciones ipi-
trianguli 7 cū suis pminētis videlicet angulis
lineis 7 figuris. est aut aduertēdū q̄ angulus
est cōstitutus a lineis vite 7 medie naturalis di-
citur angulus supremus. Ille aut q̄ fit a lineā
q̄ dicitur basis trianguli est angul⁹ dexter. Ter-
tius angul⁹ q̄ fit a lineā media naturali 7 a ba-
se trianguli dicitur angulus sinister. Triangulus be-
ne eglaietus anguloz vel fere pulchraz lineā
rū bene colorataz 7 rectaz signū ē bone natu-
re sanitatis longe vite securitatis 7 amicitie ve-
re cōplacencie 7 excellentis fame. Contrario
cōtrariū denotat. et si spaciū trianguli sit satis
magnum 7 latū largitatem 7 audaciā ostendit 7
specialiter si non sit colorata bene 7 plana. et si
sit parua significat cōtrariū. et si tale spaciū sit
rugosum aspectū signū est siccitatis in nervis.
Et si ibi fuerit liuor signū ē p̄xani doloris: aut
q̄ iste ē calidus deceptor 7 iracundus. 7 si sit ru-
gosum scilicet 7 molle flegmaticam complexio-
nem demonstrat.

**Capitulum. xiiij. Secunde partis. De an-
gulis in speciali. 7 primo de angulo supremo.**

Angulus supremus terminat tri-
bus modis a predictis duabus
lineis. Uno modo sic q̄ quādo
linea vite 7 media naturalis tan-
gunt in concauo manus quasi ex opposito illi-
spaciū qd̄ est inter indicem 7 medium 7 tunc si-
gnificat miseriam vite 7 captiuitatem animi. et
auariciā 7 sollicitudinē circa cumulationem
pecunie. Secundo modo fit quando predictae
due lineae cōiunguntur recte ex opposito medie
tatis indicis 7 faciunt angulū acutum. et tunc

est signū subtilitatis ingentis bone dispositionis
7 dantis cū ratione hēi felicitatē atq; ē inculpa-
bilis vite. Tercio modo quādo predictae due li-
nee non bene cōiunguntur simul sed distant ab
inuicem p̄dicte due lineae notabiliter puz spa-
ciū dimittentēs. et tunc significat impuz virūz
sibi ipsi placentē fastidiosum crudelē subsanna-
torē malū debitorem absq; laude vanos 7 inu-
tiles proferentē sermones immundū inuidum
detractorem prodigū mendacē 7 fatūz ac cru-
delē. et talis si fuerit seruus vel in captiuitate
positus nunquam liberabit. Si fuerit liber aut
dñs aut rex vel princeps misera finiet vita. et
si illud spaciū sit callosum aut durū vel siccum
ac coloratū: significat dceptorē magnū 7 absq;
causa irascentē. et si tale spaciū fuerit lene aut
molle valde significat boiē dimittentē bonā
conuersationē: 7 presequentē malā. et talis de-
lectabit in mulieribus cantilenis 7 ornamen-
tis pulchris. Et si tale spaciū sit male rugosū
inuidū detractorem 7 canillatorem 7 garrulūz
demonstrat. Aliquādo predictae lineae nō distāt
notabiliter 7 sunt valde propinque. et tunc si-
gnificat migrationē in bello cū aliquo: aut mo-
rientem periclitando cū feris. Aliquādo qdā
linea ē inter istas duas predictas lineas ita p-
pinque qd̄ tangit vtramq; superius extendēs
se ad inferius 7 tunc significat morientē ex ve-
neno vel percussione. Aliquādo p̄dicte due li-
nee sic distantes notabiliter colligunt ab vno
vel duobus baculis vtrinq; se tangētibz. et
tunc significat boiē penitēte expensaz 7 lar-
gitatis facie. Aliquando talis baculus vel ba-
culi oriuntur ex vna 7 vadunt prope aliā: et tunc
significat vinosum 7 ebrū. Aliquando p̄dicte
due lineae iungunt p quosdā baculos sic scindē-
tes. Et tunc significant inuidiā destructio-
nē 7 inimiciā 7 oppressiōnē. Aliquādo p̄dic-
te due lineae coniungunt p quosdā stantes ad
modū retis. Et tunc significat hominem vinē-
tem ex mala vita ad felicē tamen finem. Si nō
sit lineā impediens. Et quādo p̄dictas lineas
qdā lineā semicircularis scindat locū vbi iun-
gunt p̄dicte due lineae facientes istū angulum.
7 vñ caput p̄dicte lineae respiciat versus pres-
brachij significat q̄ ille excecabit. et si talis li-
nea semicircularis vt hic  sit in triangulo
ppe supremum angulum 7 eius cornua respi-
ciunt versus partes digitoz turbationē familie

atq; domus eius significat. et si cornu predicte lineae in hoc loco respiciat partes brachij ex cecabitur ille. et si talis figura **V** est in hoc angulo: dicitur qd infirmabitur infra annu maxime si fuerit rubea. et si talis figura reperitur ibi ut hic **X** per mulierem hereditatem venturam denotat. Vel si talis figura ***** reperitur ibi vel in aliqua parte trianguli hereditatem venturam vel habitam ostendit nota tamen colorem. et quot tales figure reperiantur ibi tot hereditates demonstrat. et hec figura **E** futuram significat hereditatem. et si iste angulus rubeus est ibi plus q; alibi gestat filium. si sit mulier pregnant.

Capitulum decimum quantum Secunde partis. et De angulo dextero.

Angulus iste dexter fit tribus modis a linea vite et a basi trianguli. Uno modo quando sit acutus. Alio modo qd fuerit obtusus. Tertio modo quando fuerit rectus. Quando iste angulus fuerit rectus vel qsi bene apparens: et bene coloratus significat bonitatem cordis et sanguinis: et fortem virtutem et talis naturaliter inclinatur ad bonum. Quando predictus angulus est acutus significat avarum. et quanto acutior est tanto magis avarus et econverso quando iste angulus est obtusus siue grossus signum est male dispositionis nature: et ruditatem et sine ratione dantem nec non pigrum negligentem et somnolentiam denotat et si ibi non fuerit aliquis angulus neq; conuigantur predictae lineae varietatem animi et sine stabilitate et fide boiem denotat. Talis enim est cui nulla fides neq; scientia inest. Non enim curat de aliquo: nisi solum q possit que desiderat implere. et quando in dicto angulo reperitur talis figura **U** vel similis si fuerit valde rubea impregnationem masculi significat. Si autem talis figura fuerit conuersa sic **P** impregnationem femine indicat. et si tales figure sint pallide aut deplete predicta esse preterita denotat. et si fuerint intercese: significat impedimentum. et si plures tales figure ibi fuerint signum est q plures impregnationes habebit quot tot aut forte plures filios gerit in ptero si color sit

intensus. In manu viri idem iudicare debes si tales appareant ibi figure: et si quedam parua crux reperitur ibi bene disposita signum est honestatis: vt dicunt et boni finis.

Capitulum decimum quintum Secunde partis. De angulo sinistro.

Angulus iste qui causatur a linea capitis et a base trianguli dicitur angulus sinister. Si autem sit rectus vel quasi significat bonitatem intellectus et sensus atq; longitudinem vite. Si autem fuerit acutus maliciosum atq; cauillolum demonstrat. et si fuerit obtusus signum est nuditaris et male constantie. et si non fuerit talis angulus debilitatem stomachi atq; epatis denunciat. Et si talis figura **H** reperitur in isto angulo vel in alijs angulis vel in triangulo in cruce ponetur.

Capitulum decimum sextum Secunde partis. De quarta linea scilicet mensali.

Quarta linea naturalis generalis vocatur a quibusdam linea mensalis: eo quod mensa manus constituitur ab ea ex vna parte. Quando hec linea fuerit bene continua satis longa profunda lata et recta significat bonam dispositionem nature et membrorum maiorum. et virtutem in membris generatiuis necnon iusticiam bonos mores perseverantiam in bonis operibus attestatur. Et si elongetur ultra medietatem indicis signum est crudelitatis et magne ire: maxime si fuerit rubea. Est etiam signum inuidie et detractionis maxime si in fine eius sit pallida. et si hec linea habet ramos rectos ad superius tendentes versus indicem signum est exaltationis et honoris. Et si talis sit pauper ascendet gradatim ad predicta. et si dicta linea sit nuda sine ramis veniens ad radicem indicis infortunatum sine diuitijs et dure vulneratum ostendit. Et quando predicta linea vadit ad radicem indicis et in fine eius firmatur. Et

ex altera parte quidā ramus eius respiciat ra-
dicem pollicis significat vt superius diximus
hominem viri connexum: et talis fortuna:
tus dulcis in anima largusq; z si pes: huius li-
nee vadit vel ramus eius vadunt ad lineas capi-
tis superius certa sibi proficua talis capietur
adulationibus z verbo mendaciterq; placēs
gentibus. Sed in absentia pūgit vt scorpio z
murmurat. Et si hec linea sit coniuncta cum li-
nea capitis z linea vite: ita q; iste tres linee fa-
ciant vnam triangulum in tanto erit periculo z
timore quod poenitebit eum huius esse nature
z q; vnus natus sit. z si hec linea iungatur cū
linea vite z faciat angulum cum ea: z nō sit ibi
media naturalis talis decapitabit illico vel ex
improvisis: aut vulnerabitur si cadet. Et si hec
linea respiciat mediam naturalem erit in peri-
culo z timore mortis s; bene euadet: z hoc erit
per mulierem. z si linea mensalis sit recta z sub-
tilis in fine eius versus montem indicis siue i
parte superiori significat diminutiones sue sub-
stantie. Si autem in parte inferiori fuerit plana
z lata habens bonam radicem: ac bonū colorū
significat restorationem de amissis. Si autem
talis linea respiciat digitum medium a latere i
dicis: inuabitur a fortuna. Opponebit eum tam
aliquando adulatorem esse: z vnico vi amico
a propinquis tamē ledes. z si pes huius linee
finietur infra digitum nunq; erit sine questioni-
bus z angustiis. z si hec linea diuidatur prope
pedem vel finem eius: z vadat inter indicem z
medium significat sufficientiā in victu: z i bis:
que necessaria sunt etiam ostendit. Et talis ha-
bebit vitam sine cogitatione: nam alij lucrabū-
tur pro eo. z erit durus p mulieribus. z si pre-
dicta linea non firmitur iuxta digitos: sed tan-
tum terminet digitum medium sicut anis ma-
nebit vita sua cū periculo. z quando hec linea
habet quasdam grossas crepaturas: z inordina-
tas nefandam luxuriam scilicet sodomiticam
demonstrat. z specialiter si color eius sit inten-
sus. z quando hec linea est conuenienter pro-
funda bene z continua z ibi appareant quedā
puncta aliquantulum subrubea: denotat conti-
nentem. z si hec linea sit satis discontinua pal-
lida vel causata a pluribus lineaturis ac lineis
capillaribus z sit granosa debilitatem caloris
naturalis z impotentiam coitus demonstrat.
Et dicunt quidam q; si supra dictā lineam q̄

dam sit fouea ex opposito digiti anularis signi-
ficat hominem vel mulierem diligentem reli-
giosos vel rem cum eis habentem vel cum lit-
teratis pueris. z si hec linea sit magis rubea q̄
alie principales: vel alie principales sint pal-
lidiores ipsa dolorem intestinorum z inferio-
rum vel genitalium membrorum ostendit. Si
quam laboris in vita tota est: quādo linea men-
salis est bifurcata versus indicem vel medium
Signum longi studij: z dilectionis est quando
linea mensalis est bene lata profunda z bene
colorata z recta sub indice in palma extensa. z
etiam est signum personarum secretarum dilec-
tionis idest religiosarum. Signum bone gene-
rationis est quando linea mensalis fuerit bene
recta z apparens: ac boni coloris: z continua.
Signum vero iracundie est quādo egreditur pal-
mam versus indicem. Item si in eadem linea
mensali gradus fuerint: z ascenderint gradatim
ad iudicem secundum quantitatem graduum:
z qualitates eius habebit honores. Et si in ea-
dem linea in fine eius linea quedā recta ab ea
exierit z ascēderit: si digitum indicem recte sci-
derit: audaciam rectam figit. S; si iter duos di-
gitos se extenderit: per vulnera mortarum por-
tendit. Si grossa linea fuerit vulnera capitalia
indican. Si subtilis inferiora. Si rubea erit erit
vulnera in pectore: z si multitudine fuerint in
ta pollicem multa vulnera in iuuentute mani-
festant. Si iuxta lineam capitis multa vulnera
in fronte protēdunt. Si grosse capitalia. Si sub-
tiles in inferioribus. Si rubea in pectore. Si li-
nea mensalis vnam lineam inter medias z me-
dicum porrexit: Labores z angustias quam
plures ostendit. Eadem si subtilis est z rubea
minuit predicta. Si autem sit grossa z rubea
auget. Si in pluribus locis intercala fuerit la-
bores cum requie intercedit. Si prope mensalē
z auricularem aliqua linea a mensali porrecta
tendens versus digitum auriculare recta z sub-
tilis in viris auariciam z scelus vel sceleris cō-
sciū facit. Nota q; de hac linea habes etiam
in principio capituli de monte auricularis. Si
vero supradicta linea obliqua sit z grossa signi-
ficat largitatis famosum. z in mulieribus recta
z subtilis virginitatem. si fuerit obliqua z gros-
sa contrarium. Etiam adde tot linee quot quo-
tiens eiusdem limitat procedunt iuxta eandē
in latere manus inter mensalem z auricularem

quot
so man
rint pr
in eod
dicabit
sen plu
inimic
aut val
nea eae
bit. H
bat. si i
X
citarem

CLa
scinden

9

est viol
Et si n
digitor
mensal
te nim
Item
falem u
tare acc
sunt iux
ma etat
diam m
tales li
mitas o
ex fleg
me redi
guine.
erit tun
turalis
linee q̄
ferius d
debes n
istatū
reperia
riori si
z specia
superior
falis va
neq; a p

quot lineæ apparuerint venientes quasi ex dor-
so manus totidem nuptias figit. si oblique fue-
rint præteritas. si vero recte futuras. sub eisdem
in eodem latere sub radice mensali inimicos i-
dicabit. Que autem si fuerint quinq; aut decem
seu plures: et se coniunxerint sic X totidem
inimicos presentialiter ostendit. Et si acute:
aut valde acute fuerint mortiferos. si autem li-
nea eas transferit parentes proximos indica-
bit. Nec autem linea amicos hoc modo pro-
bat. si in pluribus locis a radice ordinaverit sic
X vel sic X amicissimos secundum quã
ritatem sui denunciat.

Capitulum. xvij. secunde partis. De lineis
scindentibus et circumdantibus lineam mensalem.

Medam lineam intersecans mensa-
lem veniens ex quadrangulo va-
dens ad superius et in capite il-
lius lineæ sit crux parva signum
est violente mortis ex parte bonorum suorum.
Et si talis linea oritur ad vite lineam ex parte
digitorum transierit secundo predictam lineam
mensalem transierit misera morte finietur et for-
te nimia culpa. Patet hoc de utraque
Item si quedam linea arcualis sit iuxta men-
sale in fideles amicos ostendit et cum difficul-
tate acquirit omnia. et si quedam lineæ parve
sint iuxta radicem mensalis infirmitates in pri-
ma etate ostendit. et si tales lineæ sint iuxta me-
diam mensalem significat in ultima etate. Et si
tales lineæ procedat a parte superiori erit infir-
mitas ex colera. si autem ab inferiori parte erit
ex flegmate. si autem ex parte media: aut maxi-
me redit ab superiorem partem erit tunc ex san-
guine. Et si magis versus inferiore partem
erit tunc ex melancholia. et de causa mortis na-
turalis iudicare potes et specialiter si digitorum
lineæ quæ complexionate dicuntur: de quibus in-
ferius dicitur concordant cum istis specialiter
debes respicere numerum vel significationem
istarum linearum. Unde si plures tales lineæ
reperiuntur a parte superiori quam a parte infe-
riori si sint in fine mensalis erit mors ex colera
et specialiter si linea mensalis tendat ad partem
superiorem ac propinquior cordi: si linea me-
salis vadat a parte inferiori. sed si linea non sit
neque a parte superiori neque a parte inferiori: sim-

pliciter considera cui parti magis inclinetur.
Quia si superiori parti linea mensalis incedat
recte inclinando se magis superius quam infe-
rius erit mortis causa ex sanguine. si aut econ-
verso erit ex melancholia: ut dicunt.





Capitulum. xvij. secunde partis. De foro-
ribus linearum.

Postquam determinatum est de
quattuor lineis principalibus
generalibus et de existentibus cir-
ca ipsas. Nunc breui sermone
de quattuor alijs minus genera-
libus que quattuor primis assimilantur dice-
mus: Que quidem lineæ sociæ sive sorores linea-
rum principalium vocantur. Prima dicitur
soror vel sociæ lineæ vite. Cuius ortus est a ra-
dice predictæ lineæ vite: et extenditur per conca-
uum manus usque ad mediam naturalem et ali-
quando extenditur usque ad digitum saturni. et
ideo vocatur a quibusdam saturnina. si autem
hec linea extendatur usque ad digitum saturni cir-
ca multa sollicitudine ostendit esse. et si hec linea sit
toruosa granabitur infirmitatibus. et si soror li-
næ medie sit pulchra significat hereditatem ve-
turam. Et quanto melior sit tanto me-
liorem ostendit hereditatem. Et debes scire
universaliter quod in omnibus lineis generali-
bus si sorores earum sint duplicare duplicatur
earum benignitas: et si lineæ principales sint ma-
le: et lineæ sorores male duplicatur earum ma-
licia. Et si principales lineæ sint bone. et lineæ
sorores male habentur quod decedat de sua bo-
nitate. et si lineæ principales sint male et sorores
earum bone: deprimunt maliciam principalium.

Capitulum. xviii. secunde partis. De qua-
drangulo.

Iste quadrangulus sit rectus
et bene coloratus rectitudinem et
legalitatem ostendit. Contrario
modo contrarium. Et si sit latus
et planus et bene coloratus auda-
ciam et largitatem demonstrat. Et si sit arcus:
et strictus significat avariciam et deceptionem.
Et si in predicto quadrangulo reperiatur quedam
crux male disposita male colorata toruosa

Capitulum Vigesimum primum. v. lib. et secunde partis.

inequalis discontinua: significat oppositum. s. vitam infortunatam. Et si in eodem loco repiatur quoddam signum simile cuida stelle bene coloratum iustum legalem fidelem verendum denorat. et emendabit se ipsum cum peccauerit et corriget se. et etiam increpabilem vitam ducentem significat. et si ad pauperatatem deveniet tandem postea dirabitur: et finaliter nihil sibi deerit. Valde et diliget mulieres et forte ledes ab eis. et timendus est sibi ne obscures ei bonitas et lumen ab eisdem sicut lumen stelle a lumine lune. et si reperiatur quidam parvulus circulus in quadrangulo predicto significat perfectionem in scientia et moribus: ut dicunt. Si si triangulus opponatur illi circulo destruit illud et inducit oppositum. et medietas circuli media perfectionem innuit. et duo circuli illud augumentant nisi a triangulis destruantur oppositis. Quod unusquisque triangulus destruit signum unius circuli. et dicunt quod triangulus hic angustiam inimicos et improspertatem significat: nisi sit alius oppositus scilicet itaque conus eius sit supra conus alterius sic  et si reperiatur hic quidam quadrangulus  significat bonam bonitatem in uno tempore: et malum in alio. et si sint ibi duo quadranguli sic  superabit bonum. et si tres superabit malum. et si quatuor superabit bonum. Et quidam eorum parvus constrictus ex una parte et media naturali et ex altera parte triangulus adveniens ex media linea significat mortales inimicos. et si tunc linea media tangit lineam vite superabitur ab eis. et si non tangit non superabitur. et si predictus triangulus non tangit lineam mensalem habebit inimicos sed non mortales. Si media tangat lineam vite: et si non tangat non. et quedam crux pulchra  in hoc loco ex opposito illi partis que est infra medium et amicularem peregrinationes seu labores ostendit: ut dicunt.

Capitulum. xx. secunde partis. Et est additio eius de Locutis. De quadrangulo vel mensa manus

Quadrangulus equaliter rectus et amplius fuerit bonam naturam amicitiam cum oibus pietatem fidelitatem et liberalitatem cum hilaritate significat. Qui tale signum habuerit suis gaudebit laudibus et gloria. Qui latum in

principio percussione in prima etate dabit. In ultima vero parsimonia ventur ob qua rebus iam datis eos penitebit. Si equalis equaliter dispensabit largitatem suam. et si finis est angustus declarat avariciam in ultima sui etate: si in medio in media etate. Si nullus triangulus aut crux: aut transversalis linea apparuerit perseverantiam et gloriam in operibus: et optimum statum usque ad vite finem demonstrabit. Linee et crux in medio quadrangulo inopia et ob mentis levitatem parari facinus qua de causa a patria exulabit ut dicunt recitiores. Triangulus ad modum pinnaculi domesticos et familiares inimicos demonstrat. et dicit moribus. Si mensa manus fuerit ampla et lata largitate et amicitiam ostendit. Si vero stricta oppositum et discordiam cum multis. Item scias quod quando quadrangulus est lenis pulcher et si ne impedimento bonam famam prestat: et nobilitatem ingenii cum servaverit proportionem.

Capitulum Vigesimum primum Secunde partis. De monte pollicis.

Noniam concanum tribus montibus quibus circumdatur: ut iam diximus. Pone de ipsis specialiter dicamus. Et primo de illo monte qui a prima linea scilicet vite terminatur. et dicitur mons pollicis. Si mons iste sit rotundus decenter et lenis bene coloratus bonam completionem ostendit: necnon indumentorum ornamenta: atque mulieres diligentem. et si quedam linea in hoc loco faciens iuxta lineam vite secundum longitudinem a quibusdam fortis linee vite dicta inveniatur: significat mala maxime si fuerit rubra luxuriam omnem significat: et maxime talis naturaliter inclinabitur ad concubitus masculorum et multum delectabunt in tenendo et fricando manibus propriis pudenda et quidam dicunt quod si hec linea sit una continua a nascetia usque ad illum locum ubi coniungitur linea vite medie naturali et ea sit pulcher color significat divitias in tota vita. Et si hec linea non apparer in primo loco: et apparet in medio et in fine habebit pauperatatem in prima etate: Et divitias in Secunda et tertia. Et si similiter quecumque Pars predictae Linee

Chyromantie magne.




deficit in illa parte diuitiarum defectus pariet.
Orbolumens quoque philosophus ait quando
predicta oritur naturaliter inter pollicem et indicem
et descendit per montem pollicis prope lineam
capitis et vitæ et transit usque ad rascetam et dicitur ut
est dictum supra de sua significatione et hoc verum
Et dicunt philosophi quod si in latere montis pol-
licis versus brachium vel receptam inueniantur
quattuor linee equedistantes venientes versus
eminentiores pres montis predicti significat di-
uitias et honores in prima parte sue etatis. et si
hec linee sunt prope iuncturam pollicis significant
predicta in secunda parte sue etatis. et si iuxta un-
guem pollicis in senectute. et ad hoc ut comple-
tur sermo de istis transeamus aliquantulum ad
ordinem dicentes quod si predictæ linee reperian-
tur iuxta iuncturam pollicis significant predicta
euenire in ultima etate. Et quanto predictæ linee
sunt longiores grossiores et profundiores tanto
significat maiores honores et diuitias. et si sunt
intercise significant impedimentum. Et si sunt de-
lete preteritas. et dicunt quod si quidam linee exten-
se a radice pollicis per montem ipsius quot linee fuerit
tot mulieres uxoris similes ostendunt. et in
manu mulieris tot boies vel amicos similes
maritis notant. Si sunt recte extense et pulbre
tot predictis mulieribus qui viris copulabitur. et
predictæ linee parue et furcate tot pueris diuget
Et si infra predictas lineas sit aliqua maior altera
signum est habere tale mulierem aut tale boiem maiorem
in diuinijs siue genere. et si predicta linea subtilis
venit ab ultima parte radicis pollicis et descendat
per montem ad lineam vite et mediam naturalem plagas
et lesiones ostendunt. et si quidam linee recte bene co-
lozate veniunt quasi a radice pollicis et scindant
lineam vite longas vias et peregrinationes atque di-
uersas patrias quærentes notat. et si quidam linee ve-
niant a radice pollicis usque ad lineam vite a parte
linee postreme: quod est versus angulum supremum
cupidum honoris. et laudis: et inanis glorie et lu-
xurie plenus indicant. et si tales linee sunt ex al-
tera parte montis pollicis versus rascetam signi-
ficat sollicitum esse circa accumulationem pecu-
nie. et si tales linee sunt intercise aut fracte: aut
delete significant impedimentum. et si quedam
linea notabilis multum rubea extendens se per mon-
tem pollicis et scindens fortiter digitum pollicis
consanguinearum concubitus ostendit. et secun-
dum alios fortem iram. et si multe linee grosse

late inordinate sint in monte pollicis ingratus
amicis et mutuantem libenter ostendunt. Et
si tales sint subiles intercise vel glomerate sub-
tiles conuerse instabilitatem defectum et inle-
galitatem mendacium et omnimodam fornica-
tionem ostendit. Et si quedam stella reperia-
tur vel similis in hoc loco risum et leticiam no-
tat. et interitum concubitus propter quod vili-
pensionem incurrit. et si talis figura **X** re-
periat ibi honores et dignitates ostendit. et si
talis figura **O** vel similis reperiat in hoc
loco iuxta lineam vite infirmitatem magnam
in illo anno demonstrat.

Capitulum Vigesimum secundum Secū
de partis. De monte indicis.

Spacium illud: quod est inter ra-
dices et dorsum manus et linee vi-
te vel inter indicem et mediam li-
neam naturalem dicitur mons in-
dicis vel yri manus. Si illud spacium sit lene
mundum et bene coloratum honestatem vite et
conuersationem laudabilem inuui nec non le-
galitatem et iusticiam. et si quedam linee parue
protendant se a radice digiti bene colorate et
recte tendentes ad superius: bonum signifi-
cat. Et quanto propinquiores sunt digito:
tanto plus bona ostendunt. Hi enim augmen-
tabuntur in bonis et ab excellentibus personis
honorabuntur. Et dicunt quidam quod quot sunt
linee tales tot prebendas vel dignitates eccle-
siasticas ostendunt. Et si tales linee flectan-
tur ad inferius vel intercise sunt aut delete si-
gnificant oppositum. Et secundum alios
vulnera circa cerebri partes. Et si quedam
linee equidistant venientes a capite medie natu-
ralis tendentes ad radicem indicis verecun-
dum et promissa tenentem significat. Et si
quedam linea recta satis lata bene colorata
oriatur ex hac parte: et firmetur in eiusdem di-
giti mensuram: excellentem audaciam et quod ta-
lis sit sine timore ostendit. Et si quedam li-
nea naturalis oriatur ex mensali. et scindat rec-
te digitum indicem audaciam rectam significat.
Et si talis linea secetur iuxta radicem indicis
a quibusdam lineis vel lineas significat plagas
vel plagam circa frontem vel caput. et si sunt
rubeæ prope iuncturas bec ventura significat.

Capitulum Vigesimum tertium. v. lib. et secunde partis.

Si autem delete aut pallide fuerint hec preterisse denotat. Signum mortis per fluxum ventris est quando una linea grossa oritur inter indicem et medium nec contingit mensale ostendit mortem per fluxum ventris si grossa sit et rubea. Et si fuerit mulier ex parte mortis: et secundum alios talis hinc ex plaga mortis. Idem significant predictae linee si veniant ex morte digiti vnde dicitur signum mortis per febres acutas est quando predicta linea extenditur versus medium et acuitur. Signum guttarum ante mortem est quando ab ista linea exeunt multe linee versus finem eius. Item si quedam linea parua oritur ex fine mensalis et vadat ad radicem indicis subitaneam mortem ostendit, et specialiter quando quedam linea veniens ex angulo supremo iungitur cum dicta linea parua iuxta radicem predicti digiti. Et dicunt quod quedam linea veniens a superiori parte montis: et sit cadens supra mensale vel iuxta. Si talis linea sit nimis rubea: mortem per fluxum ventris indicat. Et si talis linea extendatur versus mediam naturalem et acuitur morietur febre acuta. Et si quedam parua linea oriatur ex predicta linea: ex gutta morietur vel granabitur in fine. et si quedam quasi centurra sit iuxta supremum angulum et respiciat ad predictum indicem furiosos bellicosos murmuratores et naturaliter seruos ostendit, et tales propria lingua ledentur. Et dicunt quod crux bene disposita et bene colorata reperta in monte indicis, dignitates et honores ostendit, et dicunt quod linee non intricate seu scisse in hoc monte diuitias ostendunt. Idem significat equitare iuxta triangulum bene coloratum sic  et specialiter in clericis, et si quedam figura talis  exposita a quibusdam conglomeratis lineis se custodientibus ibi inueniatur vitam miseram et ambulationem et debile cerebrum ostendit. Similiter idem signat hec figura  male disposita: ut dicunt.

Capitulum Vigesimum Tertium Secunde partis. Et est Additio eiusdem Locuti De monte indicis.

NOTA morbo si super lineam Beusalem versus in-

dicem fuerit crux bene formata et rubea prelaturam demonstrat, et quanto magis rubea erit tanto maior erit dignitas. Et si prope ipsam apparuerit. O. cum baculo, et si apparuerit medi? circulus sic. C. habebit sine baculo, et si inferius futura erit talis dignitas. Si superius iam factum est, et sit prefatus morbo. Si sit aliqua linea a pollice veniens versus indicem extendatur et in ultimo sui crucem faciat significat dignitatem baculi et secundum minorationem siue maiorationem sic dignitas adiudicabitur. Dicunt quidam quod si in monte iouis fuerit triangulus pulcher dignitatem sacerdotalem indicat. Et scribit bernes si due linee coniungantur ad inuicem et faciant ut crux in monte indicis honorem significat: et in medio monte nobilitatem generis persone et quod ad magnum statum venturus sit, et ostendit magnam prelaturam et honorem. Item plures linee per hunc montem transeuntes capituli ascribuntur, et idem capitulum per tribulationem et commotionem cerebri: et significat quod tales maniaci possunt pati quando turbantur. Unde apparent quasi furiosi. Si linea mensalis in indicem transeat significat audaciam et probitatem, et si linea ipsa secatur iuxta indicem plagas ab inimicis significat: hec ille. Breuiter quando mons iouis est eminens cum radijs aut cum stellis: et linee longitudinales aut transversales: denotat honores diuitias et prelaturas cum sublimitate. Quando in principio anguli supremi oritur una linea et porrexerit se apud indicem vel eius radicem illa linea est Iouialis, et presertim quando non est impedita. Et iterum quando una linea nascitur ad siluestrem partem montis et transversaliter se extendat per montem indicis similiter insuper fortunatus est, et ita si due linee pulchre vel tres oriuntur a radice indicis usque ad medium tuberculi prelaturam innuit aut fortunam cum prelatis: si prime due linee se equitant ad inuicem ut crux: et sit eminens locus cum una vel duabus stellis denotat sublimitatem cum baculo. Errant stolidi quando crux attribuitur in loco Iouis quoniam sunt intersecationes linearum et impedimenta. Preter duarum linearum: que Iouis fortunam ostendunt. Quando ad inuicem sunt connexe: Quia crux denotat detrimentum et

angustia propter qd fuerint instrumentū pati-
buli sicut sunt hodie furche in qbus suspendū
tur boies. Et quādo i radice indicis orit̃ vna
linea vel plures arguunt p̃laturā: qz radij ap-
pellantur a recentioribus z sunt obliqui intus
z extra manum.

**Capitulum Vigesimum quartum secūde
partis. De monte medij.**

I mōs medij digiti sit sine line-
is bene coloratus simplicē z ge-
tā vitā sine colligatiōe z calūnia
demonstrat. **E**cōtrario contrariū no-
tat. et si qdā linea veniat a mēfali vsqz ad radi-
cē p̃dicti digiti extēdit se: signū ē laborz multo-
rū cure magnę: z angustiarū. et si plures linee
sic veniant a mēfali z extendāt se ad radicem
digiti: labores angustias z tēptatiōes ostēdūt.
Et talis subfinebit multotiens vincula z cap-
tatiōes. et si tales linee sint q̃si nigre toruēta notāt
et si tales veniāt a cōcano manus secātes men-
salē z extēdant se ad radicē medij. et finientur
vltia luncurā: si dux vel rex fuerit in vinculis
moriet̃. et si tales linee sunt subtiles quasi dele-
te negligentē z pigrū denotāt. et si qdā linee
grosse curre z p̃funde reperiant in hoc loco si-
gnū ē geti viri quādoqz. et si qdā linea ipsas i-
tersecat labores significat. et si qdā linee parue
descendant a radice medij per montē. ipsius
plagas ostendunt in ventre z pectore: et si sint
rubeę futura. Si pallide aut delecte preterita in-
dicāt vulnera. et si qdā linea aspera z toruosa
descendat inter mediū z medicū ab eaz radici-
bus stulticiā z temeritatē ostēdit. z si qdā linee
iungant in hoc loco i mōte medij sic \times res-
piciētes p̃dictū mediū futurū bonū demonstrāt.
Hoc idē significat in mōte indicis. et fecerūt
qdā hūc sermonē p̃portabilē z p̃babilē dicen-
tes. Qd si mulieres plures lineas meliores z
maiores hnt inter mediū z medicū qz inter me-
dicū z auriculārē significat aptitudinē generan-
di z concipiendi z gerēdi masculos. et si linee
ille que sunt inter medicū z auricularem sint
plures z maiores z meliores illis lineis existē-
tibus inter mediū z medicū significat apti-
tudinē z potentiam generandi seu gerendi fe-
minas. De significationibus cuiuslibet linee
p̃ncipalis vel accidentalis diligenter tractan-

mus particulariter in rascopia nostra. In qui-
bus diximus luculenti sermone. De numero
parētū seu p̃sanguineoz: filioz: neporū: amico-
rū: emuloz. **E**t de statu cuiuslibet boies: z di-
uitijs: z paupertatibus: fortunis z infortunijs
boni z mali secundū effectū cuiuslibet planete
z signoz sigillatim ex omnibus lineis tam na-
turalibus qz accidentalibus. **V**iginti octo mā-
sionū: z sexaginta duaz distinctionū distincere z
apte veritatē certissimā narrāvimus diligenter
De qbus tractatibus verissimas experiēcias i-
uenim⁹. et qua fine seu morte glibet homo mo-
riet̃ inuenies clarissime sine dubio declaratur
Dicit enī aristoteles philosophus hec verba
in accessu z recessu circuli obliq: sūt generatio-
nes z corruptiones in inferioribus. In hora
quoqz ascendēis z originis acquiruntur bo-
num vel malum secundum dispositionem cele-
stium erraticarum septem: et quarumlibet si-
xarum. **E**t coniunctionem aspectū exaltatio-
nem z depressionem erraticarum septem pre-
dictarum. Si autem fuerit hora illius plane-
te bene disposita: z fortunata erit foetus ille
fortunatus. **E**t econuerso. **N**unc autem prop-
ter prolixitatem sermonum dimissimus pre-
dicta eo qz in nostris libris rascopie plena-
ria tractāvimus distincere ex omnibus casu-
bus: z accidentibus cuiuslibet homini secun-
dum naturam z influentiam: seu effectum
omnium stellarum. **N**unc autem tractaturi
sumus de aliquibus necessarijs z primo de
monte Medici.

**Capitulum Vigesimum quintum secun-
de partis. Et est additio eiusdē Locutis. De
monte medij vel saturni.**

Quando vna linea orit̃ a mēfali
z extenditur per montem medij
vsqz ad radicem digiti sine impe-
dimento maximo denotat post
periodum Saturni augmen-
tum in rebus de natura Saturni z preci-
pue in agricultura z in ornamentis domorū si-
ne dubio. Si alie linee cōglomerantur in ipso
monte malum denotat sicut dixi i libro quarto
et si sint in radice digiti penitus carceres osten-
dunt: Inrensive z remissive secundum for-
mam Linearum.

Capitulum Vigesimum. Secunde partis
De monte medici.

I due linee parvule concurrunt ex linea mensali ad radicem medici subtilitatem ingenij et inuestigationem diversarum artium et eloquentiam et arrogantiam et inanem gloriam demonstrat. et secundum alios honores et dignitates seculares vel ecclesiasticas. Signum multarum artium et inquirentium subtilia: diligendo loquendo et tacendo et secundum quosdam honoris et dignitatis est: quando due linee reperiuntur in monte medici equedistantes. Et si quedam linea grossa et rubra scindat predictas significat impedimentum. et si tales linee parvule sint valde subtiles aut delete: significat predicta esse debilia aut preterita. et si linee impediens predictas lineas parvulas veniant prope ipsas et non tangant ipsas parvas lineas predictas signum est quod talibus impedimentis vicinus erit: tamen non impeditur. sed suos pauperabit inimicos. et si predictae linee parvae non procedunt equaliter a mensali: neque appropinquantur equaliter ipsi digito: sed una magis altera mutationem status et vite significat. et si sint quedam linee scindentes unam illarum: et illa: que scinditur sit melior: mutabitur ad peius. Si autem peior scindatur erit mutatio ad peius. et si quedam linee parvae descendunt a radice medici: et sunt pulchre significat sapientem letum et libenter mutuantem. Et si tales linee sint grosse et recte in renibus vulnera demonstrant: ut dicunt. Si sint rubee quasi presentia notat vulnera. Si autem pallide aut delete preterita. Et si quedam linea naturaliter bene disposita et grossa et bene colorata iter medicum et auricularem descendat quasi a radicibus predictorum digitorum: et tendat versus mensalem excellentem statum et largitatem designat.

Capitulum Vigesimum septimum. secunde partis. De monte auricularis.

I spacium sit purum bene coloratum stabilitatem animi castitatem et continentiam demonstrat. Et si quedam linea notabilis recta subtilis decenter colorata oriatur a mensali et

vadat ad radicem auricularis significat auariciam in viris et sceleris alicuius conscientiam facit. Si in muliere virginitatem seu castitatem. Si obliqua seu grossa fuerit: largitatem famosam: et in muliere corruptionem et luxuriam. Et si quedam linee reperiuntur in hoc loco: quarum quedam sit magna: et quedam parva: quedam vero mediocris: signum est luxurie et amoris et auaricie. et dicitur quod si linee ille sint recte bene colorate erit amor iste a natura circa nobiles et valentes personas. Et si sint inordinate et tortuose erit amor circa viles et malas personas magis inclinatus. et si intra vel infra predictas lineas reperiatur una vel due: vel tres vel plures linee notabiliter super alias vel minores vel mulieres naturaliter super alias vel nobiliores alijs dilexit. et secundum quod una illarum linearum fuerit maior altera sic dilexit unum magis quam alium vel nobiliores aut ditionem alio. et si tales linee sint rubee significat hoc in presenti vel in brevi futurum. Si sunt delete hoc erit preteritum. et si sunt intercise interdicitur earum significatio. et hoc notandum est regulariter in omnibus. et si quedam linee veniant quasi ex dorso manus existentes inter lineam mensalem et auricularem nuptias denuntiant. Quia secundum earum numerum erit numerus nuptiarum. Dico autem quod tales linee aut sunt recte aut tortuose aut oblique aut flexe super supremam partem decenter. Si sunt recte significant quod talis secundum numerum predictorum linearum habebit uxores malas. Si fuerint flexe habebit uxores viduas vel non puellas seu virgines. et si quedam illarum linearum sit flexa ibi et tortuosa: et quedam recta significant quandam malam: et quedam puellam uxorem. et si inter predictas lineas sit quedam linea maior altera significat quod uxor illa figurata per illas lineas erit maior alijs divitijs vel nobilitate. et si tales linee sint delete preteritas nuptias vel uxores demonstrat. et si intercise fuerint impeditas uxores ostendit. et si sint rubee presentes aut proxime futuras indicat. et si quedam linee grosse et rubee procedant a radice auricularis: et extendant se per montem ipsius vel iuxta mendaces: fuerint inordinatos et insidiatores ostendunt. et secundum aliquos plagas in genu inferius inijit. et si predictae linee veniant a mensali et


extend
tingan
ra sen
re iudi
ris vel
digni
ad bon
picat
sat con

Cap
partis.




f




te inferi
dant ad
sus mer
si tales
tione at
te linee
potentes
bi et non
liones fu
biliores
te linee
babeat
sed erunt
teriti. Et
ne manu
monte su
ostendun
ribunt. et
figuram
nus vni
sic ut hic
micos a
ximation
rascetam
vel prima
ibi sub b
aquis
nus et rec
fuerint be
bet letetur
linee con
expugnan

Chiromantie magne.

extendantur per montem auricularis: et non attingant ad radicem eiusdem auricularis vulnere seu plagas in brachijs et manibus ostendere iudicantur. Et si quedam linea semicircularis veluti hic  procedat a radice predicti digiti respiciens medicum mutationem status ad bonam demonstrat. Si autem hec linea respiciat ad inferius versus dorsum manus denotat contrarium hoc est mutationem ad malum.

Capitulum Vigesimum octauum secunde partis. De monte manus.

I mons manus sit lenis parvus et bene coloratus legalem bonitatem et pacificum demonstrat. Et si quedam linee oriuntur ex parte inferiori montis versus dorsum manus et vadant ad superius: et earum caude flectantur versus mensalem significant amicos extraneos. et si tales linee sint prope rascetam amicos de natione aut de parentela ostendunt. Et si predictae linee flectantur ad rascetam significant inimicos potentes amicos credentes tamen prodesse sibi et non possunt. Et quanto maiores et notabiliores fuerint dicte linee: tanto maiores et notabiliores amicos ostendit. et si secantur predictae linee a quibusdam lineis transversalibus non habebit amicos. et si habebit non erunt fideles sed erunt amici fortune. et si sunt delete erunt preteriti. Et si quedam linee veniant a percussione manus facientes angulum acutum in hoc monte sub hac figura  mortales inimicos ostendunt: aut quod tales a casu vel precipitio peribunt. et si quedam linee facientes predictam figuram venientes ex parte superiori ita quod unus unus vadat super eorum alterius figure sic ut hic patet  Iste bebetabitur inter inimicos aut erit eis equalis. et secundum approximationem huius ad lineam mensalem vel ad rascetam significant inimicos esse extraneos: vel priuatos. et si tales figure multiplicentur: ibi sub hac forma  M peribit in aquis. Et si quedam linee oriuntur a radice manus et recte extendantur per montem manus si fuerint bene colorate: si ad presens malum habet letetur quoniam bonum habebit. et si quedam linee concurrentes ad inuicem oblique et quasi expugnantes: subito in aliquo concursu morie-

tur. Et si quedam linee rubee notabiles veniant ex monte manus: et vadant ad mensalem inimicos ostendunt. Et secundum numerum lineamentorum et grossiciem erit numerus et vigor inimicorum. et si quedam linee recte due vel tres bene colorate in hoc loco reperiuntur imperitia significant. Et specialiter si quedam parua crux reperiatur cum eis. et si quedam linee parue capillares inordinate sunt in hoc loco in iuventute perfectionem nature et potentiam ostendunt. et specialiter si sint inordinate multe. et si tales linee parue sint versus rascetam signum est frigide et flegmaticae nature: et fluxum ventris indicant. et si tales linee sint rubee alium morbum indicant. et si pars illa sit levis et mollis erit morbus ex flegmate. Si sit aspera et sicca erit ex melancholia vel colera. et si quedam crepature vel linee similes crepaturis reperiuntur in hoc loco prope mediam naturalem: distinctionem nature aut senectutem: aut frigus denotant. et quedam linea absoluta ab eis lineis respiciens inferius ad brachium significant mutuantem et debitorem semper. Et si quedam figura talis  respiciens ad superius inueniatur famosum virum et crescentem ad melius indicat. et si hec figura  reperiatur in hoc loco patricidam vel fratricidam ostendit. et in muliere forte idem. Tamen mulier nequissima erit. Et si quedam stella talis  in hoc loco reperiat significat incrementum.

Capitulum Vigesimum nonum secunde partis. De tertia parte manus scilicet digitorum. Et primo de pollice.

Postquam de duabus primis partibus et de lineis et figuris existens in istis tractauimus. Nunc de ea que est digitorum parte videtur conueniens expedire. et primo de pollice eo quod tanquam clavis digitorum et manus esse videtur. Dico ergo quod si quedam linee notabiles rubee integre scindant foriter primam iuncturam pollicis et vadant ad ipsum digitorum denotant secundum numerum et nobilitatem fratrum aut sororum. et si sint fracte: aut delete mortuos fratres indicant. et quedam linee existentes infra primam et ultimam iuncturam huius digiti parentelam magnam et multam aut

partiam z paucam secundam multitudinem z magnitudinem seu paucitatem z paruitatem linearum ostendunt. Et si quedam linea circuit pollicem iuxta supremam iuncturam eius suspensionem denotat. Et si linea arcualis: que est in dorso digiti versus iuncturam coniungatur cum quadam alia arcuali existente ex parte vngule suspensionem denotat: ac hominem dolosum z nequam ostendit. Et hec linea arcualis sic disposita in eadem iunctura in inferiori parte digiti indicat submerisionem in aqua. z si predictę lineę non cōiunguntur sed prope sint erit prope suspensionem vel submerisionem. et si predicta linea arcualis que est in inferiori parte in ipsa vltima iunctura coniungatur cum illa linea arcuali: que est in dorso digiti in eadem iunctura significat suspensionem. Et si talis figura. *O* aliter. *Q* reperitur super dorsum pollicis iuxta supremam iuncturam submergetur. Et si multum sit prope. z talis figura vertatur sic *D* iuxta vnguem suspēdetur vel strangulabitur: z leprosum z odiosum furem z adulterum hominem denotat. Et si in dorso pollicis iuxta vnguem fuerit talis stella * erit luxuriosus valde. z si predicta figura fuerit talis scilicet *X* matrem aut sorores corrumpet: vt dicunt.

Capitulum Trigesimum secunde partis.
Et est Additio eiusdem Locutis. De digito pollicis.

i Am expertus sum q̄ quando in pria iunctura pollicis sit linea cōtinua z sine intersectione decapitabitur ille vel suspendetur. Et si militer dico q̄ quando sunt due vel tres lineę semicirculares inter primam z secundam iuncturam rubicunde indicant etiam vt dixi z precipue carcerem presertim si annexa sunt infortunata non distinguas inter suspensiones z amputationem capitis quia apud auctores non sunt distincte in diuersis regionibus diuersificatur genus mortis. Sed sufficit nobis lesio capitis: si sint incisi vel compressi cum funiculis aut manibus vt fuerunt multi sicut bodie accidit propter impium ecclesiasticum tyrannum. Et si circumcirea vltimam iuncturam digiti pollicis sint lineę capillares denotant ma-

teriam cattarralem exuberare: aut sinanchiam: z similia: dummodo medie naturalis obseruetur proportio. Aliqui dicunt periculum in ags Et accipitur pro capite apud chymanticos: ab humeris ad summitatem ante z post.

Capitulum xxxj. secunde partis de indice.


q Vidam autem hanc scientiam describentes solus de pollice tractauerunt: aliorumq; digitorum linearum figurarum z signorum indicia inutilia reputantes neglexerunt: aut forte ignorantes non scripserunt: z fuit mirabile de istis: quoniam viderunt quasdam lineas z q̄sdam figuras in quibusdam digitis aliquorum z in quibusdam aliquorum non viderūt: z certam causam diuersitatis non inuestigauerunt: vel quare magis in pollice habeant lineas: z signa aliquid ostendere quam in alijs digitis cū vnusquisq; digitorum habeat attributionem sui planete: Et etiam reperitur in ipsis in radice z medio virtus tactus potissime: z ideo sapientie tantum ipsis relinquo: z reuertor ad tractandum de neglectis aut ignorantibus ab eis in quibus pulchra vniq; est consideratio z primo incipiam ab indice. Et dico q̄ si quedam linea notabilis recta bene colorata oriatur ex radice indicis: z vadat vsq; ad mediam iuncturam vel prope significat audaciam z honores z si fuerint due lineę z scindant fortiter digitum vsq; ad mediam iuncturam vel iuxta matrem suam violabit: vt quidam dicunt. Et si quedam lineę parue oriatur ex radice indicis: z vadat transuersę per ipsum digitum quasi ad superi⁹ versus dorsum digiti significat colericus z suas condiciones: vt patet hic *E* z si tales lineę vadant ad inferius arcuales significant melancolicum z suas condiciones vt patet hic *B* z si hee lineę oriatur ex latere indicis z currāt recte equedistantes ad aliud latus significant sanguineum z suas condiciones vt patet hic *E* Et si quedam illarum linearum vadāt ad superius: z quedam ad inferius est signum flegmatis z sue cōditionis vt patet hic *X* z si quedam crux reperitur in hoc digito sic *A* significat adulterium. z si super dorsum istius digiti repiat figura stelle vt hic * luxuriosum demonstrat: z forte ad aliquod bene

Chiromantie magne.

fictum et honorem peruenientem ex causa mulieris.

Capitulum Trigesimum secundum secundae partis. De Digno medio.

In isto digito scilicet medio reperiuntur linee complexionarie sicut superius dixi: et sunt similes illis existentibus in indice complexionem et condicionem talem confirmant.

Et si in isto digito sunt dissimiles alterius conditionis seu complexionis erit complexio ista et hic sermo intelligatur de medico et auriculari. Tamen raro reperiuntur Linee contrarie in hoc digito aut in medico. et si quedam linea sit ad pedem illius digiti iste erit sufficiens et ad bella promptus et durus dominus: et si quedam linea notabilis reperiatur in hoc loco in medio huius digiti nunquam proficit talis. et si quedam linea obliqua sit: quicquid habuerit ex bonis fortune amittet. et si fuerit pugnator in pugna succumbet. et si quidam triangulus reperiatur in hoc digito sub tali figura  infortunium: et semper deteriozem fore et peiozem demonstrat.

Capitulum Trigesimum tertium. Secundae partis iterum De medico.

I quedam linea recta bene colorata oriatur ex radice medici: et extendat se per medietatem digiti sapientem et subilem hominem






demonstrat: et talis est graciosus et magnus in anima. et si ibi due tales linee fuerint illud fortius denotant. et si talis linea secetur a quibusdam lineis illud destruunt et secundum aliquos vulnera in cora indicant. et si quedam linea semicircularis grossa reperiatur in hoc loco pessimum debitorem male morigeratum in felicem: et anime sue malum denunciat. Et si talis linea reperiatur sub radice ipsius digiti in monte eius per industriam suam erit ab isto nes et damna. et sermo iste de predictis duabus lineis tenet in omnibus digitis. et si quedam linee similes crepaturis: aut quedam crepaturae reperiuntur super ultimam iuncturam huius digiti: et in interiori parte ubi potissime vigeat tactus passionem naturae: aut debilitatem: aut destructionem significant et hoc est generaliter in omnibus digitis: cum ibi locus debeat esse parissimus et lenis.

Capitulum. xxxiiij. Secundae partis. et est Additio eiusdem Locius De digito medico.

P Resacta linea quam ponit auctor principio capituli est optima et sublimis linea: et est sol fortunatus et precipue quando se extendit ad radicem digiti. et si sit in diametro medij digiti arguit dignitates seculares. et si sunt due et subiectum sit preparatum denotat augmentum regni et dominium. Aliqui appellant ipsam lineam solarem: et diuinitarum et magisterij: et denotat septem artes liberales: et precipue philosophiam: et indagatores diuersarum artium et optimam in ipsis artibus inuuit dispositio-

nem. et si sequitur proportio denotat diuinitas apud principes vel reges: si est impedita aut glomerata a pluribus lineis fuge dominium principis: quia finis est detestabilis ut notauit: si impeditur ab una linea et impediens sit minus fortis euadet ab infamia aut periculo: et quot sunt linee tot sunt impedimenta. et est celeste munus in quibus talis linea est fortunata.

Capitulum. xxxv. Secundae partis de digito auriculari.

In isto digito sunt linee complexionarie similis efficacie illis existentibus lineis in indice: figura vel intellige concordantiam istam cum illis: et indica secundum quod diximus. et quedam linee cicatricibus similes non aperte sed obscure. Venes et inordinatos et fures et cetera que diximus inter mercurij casus demonstrant. et si quedam linea sit in hoc digito obscura et profunda: et respiciat ad inferiorem partem sui sic  furē vinosum alias vitiosum aut ruinosum demonstrat. et si talis linea respiciat ad superius versus medicum sic  si talis non furatur verberabitur propter suspicionem: sed semper negabit. et si talis linea sit rotunda sic  utilem furem et potestatem: sed a furto abstinentem ostendit. Et dicunt quod quedam linea valde grossa ita quod non videatur linea sed quedam incisio vel longa fovea sic  furē obliuiosum ostendit. et si altera quae furat accommodauerit non recordabit sed alius mittet maxime. Et si quedam figura talis  inuenta fuerit ibi fatuum ostendit: aliter furem demonstrat: ut dicunt.

Capitulum. xxxvj. et ultimū secūde ptis. et
additio eiusdē Locutis d' digito auriculari.

Liquorēs i isto tuberculo repe-
 rit in radice digiti vna linea pul-
 chra extendēs se vltra ad secūdas
 iūcturā: tunc arguit nobilitatez
 ingenij in diuersis facultatibus applicati: pre-
 feram qñ tuberculū ē clarum cū lineis nūdis
 Et qñ ego volo inspicere qñtate et qñtate filio-
 rum inspicio quot sunt linee inter primā iunctu-
 ram et secūda et ex qñtate illaz iudico filios et
 si sunt obliq filias: si vero ipedire sint nullū filiū
 vel filiā. Si erunt parue nō vicinos iudico: si
 lōge pñsuros. Et quot sunt linee inter auri-
 cularē et solarē: tot lesiones i manu magna ostē-
 dunt. s. qñ sunt in fine pulpe scilicet circa priu-
 cipium digitorū. Et similē i pede magno quot
 sunt linee inter medium et medicum digitum
 infallibiliter inueni omnia predicta.

Capitulum primum tertie ptis chyromantie
Conciliatoris. De quantitate et qñtate manū.

Quam determinata sunt ea q
 de lineis et figuris existētibz in
 manu dicta sunt. Nunc de qui-
 busdam alijs: vtpura de qñtate et
 qñtate et ceteris dicemus. Et primo de qñta-
 te qz immediatius iberet substantie. Dico ergo
 qd qñtas pfecta et pulchra manus consistit i tri-
 bus. Primum ē qd in suo genere manus sit sa-
 tis magna: et decenter pportionata. secundū ē:
 qd hec eadē sit respectu corporis cui? ē manū.
 Tertium est: qd vnaqueq pars debite det p-
 portionē alteri. Quicunq ergo hēt tales manū
 erit bone nature: et pplexionis et ardar et. Cō-
 trario modo contrarium hēbis. Quicūq hēt ma-
 nus maxime nimis breues respectu aliaz par-
 tium: et respectu sui corporis cavillatorē et saga-
 cem et forte indicat. Et si manus sunt nimis cur-
 te respectu aliaz partū: sui corporis: et digiti ipa-
 rum sunt nimis curti respectu manus talium
 transgressorē furē insidiatorē: et omni negocia ple-
 nū indicant. Et manus satis magne respectu
 corporis cuius sunt manus subilem callidūz
 subdolū loqē et subsānatorē demonstrat. Pa-
 ter i varijs. Lōga palma cū grossis et curtis di-
 gitis: pigriū negligētē et famū demonstrat. Et si
 digiti huiusmodi palme breues vel lōgi sunt mul-
 tū bebetati et obtusi specialē flegmaticā pplexio-
 nē et suas pditiones pfirmat. et mulieres hñtes

curtā palmā difficultate ptis granabunt. Et
 hoc pp curtā lōgitudinē scissure vulue: Que q
 dē lōgundo ē similis lōgitudinē q ē i dorso me-
 dij digiti iuxta primā iūcturā veniēs p palmā
 vsq ad rascetā. et hec duplicata erit mēsurā pe-
 dis. Qui aut hēt palmā lōgā et digitos ppor-
 tionabiliter. ingeniosus i multis opib? erit et spe-
 cialē i his q fiūt: et bñ patet hoc i mulierib? an-
 glie. Manus carnee cū bōa soliditate: et bñ d
 articulate lōgā vitā significat. cōcaue vero ma-
 nus tñ male dearticulare: breuē vitā notat. ma-
 nus lōge et graciles tyrānides indicat. Manus
 tenues et curte: loqē et voratorē demonstrat. qñ
 manus cū brachijs sunt ita lōge q erecto toto
 corpore gembus ap ppinquet foritudinē ani-
 mi et apitudinē ostēdūt. Et rasis addens dixit
 sublimitatē et arrogantiā et cupiditatē regēdi. Si
 aut ad femora iframediā delināt malivolū dis-
 cordē et ignorantem demonstrat.

**Capitulum secundum Tertie ptis. De di-
 gitis et De modo tractandi.**

Aut digiti sint tēperate magni
 tudinis et honeste speciei mores
 oprios indicat. Et qñ digiti sunt
 pui et tenues stultū inuidū audacē
 et fex indicat. Qui nimis tenues et nimis pxi-
 mi fuerit stulticiā demonstrat. et si imoderato spa-
 cio a se distet: loquaces et leues hinc iudicabil
 Et qñ digiti sunt erecti et pianeti ita vt aer nō
 trāspareat notabiliter iter ipos: signū est curia-
 litatis magne. Et qñ digiti sunt collecti ita qd
 nō transpareant: et sint conglobati auarū et ma-
 lignū ostēdūt. et digiti recti si flectantur versus
 dorsum inuidū et subilem et ingeniosum indi-
 cat: maxime si subiles sunt. et qñ flectunt i vlti-
 ma iūctura inuidū indicat. et qñ digiti sunt displi
 paupratē et miserā ostēdūt: et loqēz: patet hoc
 i medicantibus. et qñqz pcurit digitos ac si vel-
 let timpanizare: signū ē varie cogitationis aut
 male. Qui habet pñtudinē percutiēdi palmā
 dū loquitur et possit abstinere: signum est iper-
 fectionis et passionis anime. et si abstinet deno-
 tat oppositum. et qñ quis extendit manū ad
 capiendum aliqd et manus eius moderate tre-
 ment signum est velocis reditus ab ira ad in-
 tellectum: et q talis sit iuuenis sanus et satis
 fortis. et si sit iuuenis et non sit fortis erit melā

Libyromantie magne.

colicus: timidus: tristis: et male cogitationis. et si quis dum comedit vadit obuiam cibo: mali uolus gulosus et discors homo erit. si quis dum ambulat a consuetudine tenuerit manum clausam monedo brachium ipetuosus est. et si quis habuerit a consuetudine quod teneat pollicem clausum inter alios digitos auarus est.

Capitulum tertium Tertie partis De vnguibus.

Vngues lati et longi decenter tenues albi et splendidi subrubentes signum est ingenii optimi et bonum notat. Oblongi autem et angusti soliditatem aut firmitatem demonstrant. Inflexi autem et tardi impudentem rapacemque ostendunt. Et similes sunt ancipitri. Et si in talibus vnguibus reperiantur digiti valde macri et hinc passionem et soliditatem demonstrant. Et vngues valde breues malivolus et discors dem indicant. et hoc idem pallidi nigri asperi quasi rotundi luxuriosus et promptus in venere ut dicunt quidam. et si quedam puncta alba reperiantur in vnguibus amicos et benedictionem indicant. et quedam puncta nigra inimicos et persecutiones et maledictiones ostendunt aut noua damna.

Capitulum Quartum Tertie partis De colore.

Color albus et quasi prospicuus clarus et subrubens equaliter qualiter communem bonitatem ingenii et mores optimos ostendit. Talis enim color debet esse in toto corpore naturaliter bene disposito. Imaginamur enim quod corpus prospicuus album extendatur super corpus sanguineum et quod apparebit color. Diximus nisi propter estatem aut frigus aut laborem et cetera mutatur color iste. Si autem coloris: que diximus superest rubedo et claritas minor in manu signum est sanguinee complexionis et suarum conditionum. et si talis color sit flammens ociosus ostendit et maxime si ei sit mobilitas oculorum. Et si talis rubedo sit fusca signum est grossi sanguinis et deceptoris. si autem talis color rubeus appropinquat viridi

tati vel quasi glaucedini plus quam albedini nigram coleram et suas conditiones ostendit. Si autem proximus fuerit citrinitati colericus ostendit. Si autem citrinitati subtili quasi albedini qualis solet esse in conualescentibus: et hoc sine magna materia signum est emissionis spermatis et spirituum et tales detinentur amore heroum alias equorum: et specialiter si eius oculi sint profundi et mobiles. si autem albedo superet et rubedo sit in tantum diminuta quod vix appareat signum est flegmatis et sue conditionis. Talis enim color solet appellari gliscus. Et si huic coloris sit admixta viriditas mali et flegmatici signum est et suarum conditionum. Et ille color dicitur color plumbeus commixtus cum fusco citrino et viridi vltimum gradum malicie complexionis ostendit.

Capitulum Quintum Tertie partis De tactu.

Tactus temperatus et bonus color sit in debita proportionem primarum qualitarum qui magis appropinquat caliditati et lenitati quam frigiditati aut asperitati: et magis carnositati quam macilentie. Talis enim tactus significat bonitatem complexionis et optimum ingenium et intellectum. Tactus enim calidus lenitati admixtus calidam et humidam complexionem ostendit. Si autem asperitati admisceatur caliditas et siccam innuit complexionem. Si autem tactus sit frigidus lenitati admixtus signum est flegmatis. si vero asperitati signus est melancolie.

Capitulum sextum Tertie partis De nervis iuncturis et venis.

Nervi grossi et iuncture fortes homines indicant. Subtiles et lassi et oculi debiles ostendunt homines. Venae multum late et apparentes colericum et suas conditiones ostendunt subtracte melancolicum. Profunde flegmaticum. In debita proportionem apparentes et notabiles sanguineum indicant.

Capitulum septimum Tertie partis De pilis.

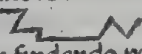



Quicūq; pillos decēter in debita
q̄ritate habuerit sup̄ dorsū manū
et specialit̄ circa prē inferiorē et circa
ca pollicē et sup̄ digitos signū ē bōe cōplexiōis
et nature. nimia pilositas instabilitatē notat. et si
talīs pilositas sit inordinata et disp̄sa inordina
tā cōplexiōne et aīaz ostendit. et paucitas piloz
animum femineum ostendit. Et si in manu
non sunt pili signum est malozū morum et stul
ti presumptuosi et effeminati viri et deterior erit
sicut nōn habens barbaz assimilatur eunuchō
Et si sunt pili decēter parui in dorso manus
versus percussione. et super dorsum quattuor
digitorum super p̄mas duas iuncturas sint
pauci parui pili permixti coloris signū est sub
tilis ingenij et alij et penetrabilis intellectus.

Capitulum. viij. tertie ptis d̄ modo indicādī.
Queritas autem et modus iudi
candi apud chyromanticos est
magnus. sunt enim quidam qui
volunt non nisi certis temporib;

anni: et certis manibus iudiciū cernere. ver
bi gratia volunt enim q̄ dextra viri respiciatur
in estate et vere in die dominico vel iouis. Sinī
stra vero mulieris in autumnō et hieme die ve
neris. Tamen horarum diuersitatem non de
derunt forte sciunt eam ipsi. Alij autem fuerūt
magis autentici qui dederunt diuersitatem tan
tum in manibus et etatibus. Voluerunt enim
q̄ tam in viris quam in mulieribus respiceret
manus dextera scilicet quinq; linee in fine mō
tis pollicis ex vna comprehēse et conglome
rate non reperiantur in manu. Et si reperiun
tur volunt q̄ respiciatur manus sinistra. Simi
liter voluerunt q̄ manus infantium respiciat
eo q̄ in paruis signa appareant manifesta non
deleta a labore vel a frigore vel infirmitatibus
vt in nobis et forte isti bene.

**Capitulum nonum Tertie partis De q̄t
tuor lineis naturalibus.**

Inee naturales sunt quattuor in
planicie ois ciros a pede supe
rioris lineae. Linea directa versus
eandem triangulum facit. Superior linea triā
guli vita pro quantitate sua metitur. Si obli
que inde habeat apertum et finitum est argu
mentum: Si strictum anguli vacuum fuerit si
gnum est honeste mortis. Si vero ex transuer
so ante finem trianguli linea transierit: et ab il

la linea vsq; ad finē dirigatur armis mori offē
dit. Si vero superius fuerit longum versus fi
nem aqua morietur. Si vero fuerit inferius lō
gior in igne morietur. Si in latitudine triangu
li fuerit hec figura  virgo perma
nebit. Si linea eam findendo varianerit. si par
ue animi subtilitatem. Si magne loci mutatio
nem. Si iuxta lineam vite a pede superiori na
turalis alia linea dirigatur equalis signum est
matrimonij. si ineq̄lis adulterij. si aliqua istaz
lineaz puenientiū ad mediā naturālē ex me
dia naturali veniēs dirigat suspēdet. Itē si cir
ca pedē prie naturalis lineae fuerit hoc signum
 ep̄s erit. Itē si iuxta ipsam aliam rimulaz
extensam in sumitate sui versus foueā tale ba
buerit signū  erit et si fuerit rusticis in di
gnitate lupinus dicta. Itē si ab ipsa rimula vite
pcedāt rami inferius respiciētes versus lineā
capitis diuicias nūciāt. Itē si iuxta radicē ip̄i
versus rascenā fuerit hec figura:  amī
sionis oculoz signū ē. Itē tres virge ipsi lineae
capitis assignant. Et si vna virga p̄ mediū sci
derit lepra denūciat. Si a pede prie naturalis
vel ab alia a pede veniēte rimula pcedēs exi
uerit peregrinabit. Si prie linea naturalis a sui
medietate versus pedē eius rubuerit: colli do
lorē manifestat. Si linea vite ab ipsa pcedens
i principio similis sui exarauerit cordis dolorē no
tat. si in fouea cyros q̄si duo. **C C** onexa fue
rit boiem interficiet. Si i mōte pollicis rimula
tēdēs versus pollicē fortiter fiderit cū sangui
neis suis luxuriā ppetrabit. Et secundū alios
fortis ire signū ē. si mōs pollicis plenus rimu
lis fuerit infirmitatū causas ostēdit. Si paucas
rimulas habuerit p̄ranū idicat. si secūdū quos
dā multis. s. rimulis i pecoribus felicitatē. Si
paucis ecōtrario demōstrat. si inter duas inne
turas pollicis in latere ex trāuerso multe et for
tes rimule trāsierint multā et magnā parētelaz
ostēdit. si pauce fuerint et parue ostēdūt pauci
tatem parētū. si vero fuerint inter pollicē et indi
cē respiciētes finē patrē et matrē. si ex transuer
so transierint patrē matri pponit. si lineā polli
cis parētelam idicatē due lineae fortiter sciderit
marris lectū violabit. si be eedem lineae iuncte
fuerint sine corruptione totaliter pollicē cinxe
rint suspendetur. Eadem linea est signum
fidelitatis: si fere cingat digitiū infiduz et sine fi
de denūciat. Unguis pollicis naturaliter

Chyromantie magne.

recruius animosum denotat. Si rubens fuerit
et planus vel pallidus infortunatū facit. Hec
omnia tam in viris quam in mulieribus sunt
consideranda diuersis tamen manibus tempo
ribus et diebus. Si in tota percussione manus
ab intus vel e contrario multe linee implicite
exerunt fuerint honestatem notant. Si vero
paucæ et implicite: parcitatem denunciant. Itē
quot linee mediam naturalem diuiserint siue
inferiorem tangant siue non tot pueros nun
ciant. Rimule eidem naturali adherentes siue
superius siue inferius et linee arcuate et nimis
apparentes grauem litem: et ecclesiasticam rem
manifestant. Si in media naturali linea quasi
punctum apparuerit vnum oculum amittet. Si
duo duos. Si vero supra in fouea hoc signum
sic **G** apparuerit et per ipsam transiens me
sam cornua posuerit: nota est conuersionis in q̄
cunq; sui parte magis ab vltima distinguit eo
tempore tempus felicitatis ostendit. et si i supe
riori circa finem seu in ipsa mensa sit hoc si
gnum sic **P** vim demonstrat dominandi.
Alibi in mensa confessionem vel luxuriam no
tat. Si vltima linea naturalis gradatim versus
iudicem descendat gradatim honores et felici
tatem accumulat. Si vero subito se precipita
uerit: subito bona accumulabit. Si vero sub te
tenderit contrarium operatur: nisi alia subitus
prohibeat. Hec eadem sursum tendens labo
re proprio degere non negat. et si ipsam versus
descenderit, tale signum **Y** mori i itinere ostē
dit. Sed si ipsa in mensa quasi triangulus ad
iaceat prebendaz indicat. Si a media ad ipsaz
mensalem fortis virga transeat vt hic **†** in
viro tot captiones: et in muliere tot partus de
monstrat. et si in mensa hoc signum sic **S**
appareat humani sanguinis fensus probat. et si
fuerit hoc signum sic. **S** in mensa mulieris
consistens illam meretricem esse significat. et se
cundum quosdam si ab vltima linea aliqua li
nee non directe sed oblique per mensam ad me
diam mense in vltimam lineam naturalem et
quantitatis auricularis rimule parue: sed inde
ex transuerso ex directo plate vulnera brachio
rum vel manuum denotant. et affines eorum a
minimo vsq; ad finem tertij si rimule parue ite
rum sursum sint tēdentes vulnera capitis ostē
dunt. Vbi autem illi tres digit palme iungun
tur: si rimule eorum medietatem diuiserint vul

nera in lateribus indicant. Si linea aliqua ab
vltiori digito vsq; ad quartam porrectionem
fecerit: magni ingenij signum est. et sic est finis
Deo laus et gloria qui trinus et vnus regnat
Amen.

Capitulum decimum et vltimum Tertie
partis et est Additio eiusdem Coeliis. et est
ostensuum de modo indicandi in chyroman
tia post examinationem vigintrium volumi
num librorum.

Itir pibolomeus in verbo duo
decimo ceteriloquij. Amor et odiū
remouet homines a recte iudicā
do. Idem sentit philosphus re
thorizorum primo dum dicit. Amor et odium
et proprium commodum: sepe faciunt iudicem
non cognoscere: et ideo non est iudicandi homi
nibus cognitio quia iudicium passio anime nō
potest recte exercere propter cognitionem ab
illa passione impeditam. Sed vt ad propo
situm redeam. Reperio diuersos modos iudi
candi secundum diuersas opiniones: Tamen
hic ostendam rectam semitā qua vsus sum et ē
mibi experientia clara: doctos viros non exclu
dendo: quos tempore meo noui intelligere
chyromantiam atq; pbyssionomiam: nisi con
terraneum nostrum dominum Franciscum de
panzarasis hominem doctum et peritum inter
modernos cognoui chyromantiam et pbyssio
nomiam intelligentem: Multi loquaces me
thodos et garruli putantes se scire cum nihil
sciant huic se facultati applicuerunt: Ad pro
positum redeundo: Ut ergo recte iudicemus:
Ista prima esse debent scilicet prius debet
esse facta optima manū lotio: et per aliquan
tulum temporis ille de quo iudicaturi sumus
debet quiescere: Et esse ieiuni stomachi idest
non crapulosus neq; ebriosus. Tempore esti
uo in loco calori opposito respiciendus erit.
Tempore autem hiemis in loco vbi frigus
non adsit: aer sit radiosus: ac etiam manus
minime sit defaucta nec corpus. Quia cale
factio extrahit sanguinem a centro ad circum
ferentiam. Non est inspiciendum in radijs
solaribus quia caliditas naturalis extrahitur a

Capitulum decimū et vltimū. v. lib. et tertie partis.

caliditate solis et rubefacit cutem et spiritus ui sui resolvuntur a radijs solaribus. Dicit Ari stoteles in secundo de anima excellentia sen sibilis corrumpit sensum quoniam natura extrema non patitur ideo Chyromanticus radios solares intensus non aspiciat. Ad oculo autem dextram sinistram femine pro prin cipalioribus conspiciendam censeo: si bonus chyromanticus quis esse velit. Et cum hoc q liras et quantitas manus tactus et forma eius cum suo situ advertenda sunt. Et cū istis emi nentiam tuberculorum et depressionem rubedi nem et palliditatem antedictarum lineationum mandare oblivioni non decet. Considerare etiam debemus aggregationem et disgregationem digitorum transparentium et figuram et formā eorundem articulorum, et claritatem et fuscēdi nem unguium ac eorum formam, coniunctio nem aut disgregationem supremi anguli cum suo situ et figura. Preterea quoq; advertenda est cordis et epatis linea et media naturalis cū mensali Linea: necnon quelibet soror lineae cor dis illa scilicet montis pollicis et concaui. In spice etiam solarem lineam. Et mercurij con ditionem cum proportionē lineae medie natura lis. Talis enim proportio ostendit qualitatem ingenij: sicut facit astronomus in natiuitatibus a conditione mercurij. Et multitudinem uni versaliū Linearum considera: necnon consan guineos inspecta: filios diuitias et calamitates mortem violentam aut quietem illius hominis quem iudicas videbis: cum egritudinum qua litate tempora notabis cum annorum reuolu tione: et mensurando cum instrumento aut cum aliqua alia re: aut cum compassu de quinquen nio in quinquennium, hoc etiam est de necessi tate celorum motus primarij. Logita etiam lon gitudinem et bonitatem vite: et causam proue nientem et a qua causa antecedente aut primiti ua bonam fortunam aut malam in prima secu da et tertia etate quis suscepturus sit. Aduerte etiam que sit elymatum natura: et regionem et parentes si possibile fuerit: si non consideres supradicta a recto tramite deniabīs. precipue quoq; notabis exercitium circa quod versatur homo iudicandus. Diversimode enim iudica re debes atq; aliter in byspano: aliter in gallo: aliter in ethiope: aliter in ibrace: aliter in leno: aliter in cynedo: aliter in nobili: aliter in ple

beo: aliter rustico et sic de reliquis: aliter in mas culo et aliter in muliere. Nec respicias homi nem extenuatum quia calor naturalis est exbau stus: nec aliquem ante annorum nutritionem i primo libro phylionomie tactum est. Nec cra pulosi inspiciendi sunt sicut ante diximus quia fallax erit iudicium. Ego quidem decez milia hominum post prandium: et ad lumen lucerne insperit: quorum veridice fortunas predixi. In quit hermes in sua chyromantia. Signa ipsi manus sunt eius grossicies tenuitas sudor vel humiditas siccitas: calor: asperitas: Venitas pilositas scissure et lineationes. Item autem omnia sunt signa naturalia. Et ideo hec ars se non extendit ad iudicandum de accidentibus anime que non habent signa in manu: quia nō sunt a natura ut ars mechanica aut ars sutoria vel fabrilis et huiusmodi: et non negligas consi derare ambas manus ad inuicem proportio nando: quia natura frustra non lineavit sinistram Sunt aliqui ignorantes qui vnam manum tan tum aspiciunt errantes in iudicando. Caue ne manus callos patiantur quemadmodum sunt manus carpentariorum fabrorum. Et diffe rentiam non facias si vis recte iudicare inter dextram et sinistram nisi ut dixi. Et sic finis est quinti libri de chyromantia magna: ubi est chy romantia conciliatoris cum additionibus no stris que nullo pacto sunt contemnēde. Lec tor igitur accuratus omnia perlegat sine liuore ac inuidia. Et in iudicandis rebus no stris odium precipue absit: si autem sunt qui velint maledicere lectione operis huius in digni sunt.

Explicit liber Quintus.

Chiromantie parue.

Magistri Bartholomei Loclitis bononiensis Medicine distillatoria Chyrurgici Physionomiste Chyromantici Geomanticiq; liber Sextus Anastasis qui dicitur Chyromantie parue: qui est ex infinitis auctorib; susceptus multis tamen additis. Ad eundem Dominū Alexandrū Bentiuolum re. feliciter Incipit et primo ponitur Prologus.

Prologus.

UAD Satis superq; supioribus libris de Chyromantia quantum ad Theoricam pertinet scripseris: Varijsq; rationibus non nullorum opiniones redarguerim: equum esse dixi librum hunc sextum condere. Ut ostenderem quantum pratica: et magistra rerum experientia ualeat. Cui rei eo maxime tempore me tradidi: quo tot pessimi euentus: me multo ante referente: non modo priuatis hominibus: sed etiam nobilibus. dynastis: principibus regibusq; euenerunt. Ut audeam dicere me nullo modo in hac arte errare posse. Preuidi enim: eos: qui dominio expellendi essent: Quosue ex infimo gradu ad summum fortuna traducere deberet. Quot suspensio: quot infirmitates: quanti uarii euentus a me prenotati fuerint: nullus est qui nesciat: qui Loclitem nouerit. De itineribus suscipiendis de mercibus exercendis: de studio literarū eligendo: De meretricibus fugiendis: De ludo abdicando: et infinitis alijs rebus quid predixerim infiniti testes: et hi quidem fide digni superant adhuc: et multi qui diem clauserunt extremum: superfuere: Quibus summa esset et est fides adhibenda. Multos grauiter uulneratos hac maxime arte pristina ualitudini restitui: nisa quoq; physionomia: tactisq; Geomantice figuris: quibus uehementer et delectatus sum et multa variaq; predixi. In medium ad duces villa marinum Illustrissimi Hannibal's fratris tui famulum: ni res bec omnibus curialibus: multisq; ex ciuitate nostra notissima esset: hic accerrime vulneratus erat adeo q; inter omnes medicos optimosq; chyrurgicos de eius salute desperabatur: habito de eo iudicio preter omnium opinionem viginti duo

rum dierum spacio eum: adeo liberaui ut adhuc inter mortales vitam uinat satis prospera.

Preteream alia infinita: cum de laudibus meis alijs locum relinquere sit satius: q; me ipsum laudare. Quantum in hac arte possit ingenium nostrum infiniti ut diximus testes sunt: et maxime Horatius Richardus Fanensis de cuius prudentia doctrina ingenio: ac moderatione: satius est tacere q; parum loqui. Inter alia nature dona quantum fide alijs pset erga parentem tuum cultus: in fratres tuos honor ac beniuolentia indicio sunt. Tanto enim amore Bentiuolos prosequitur ut nihil maius excogitari possit. hic non pauca de me uidit experimenta. Ut in epistola ab ipso erudite condita ostenditur. Adest et Ludouicus Vitalis bononiensis corpore quidē claudus sed ingenio ac doctrina adeo erectus ut rectos omnes superare videatur. multosq; animo ac doctrina claudicare ostendat. Hic maribemateas omnes philosophiamq; precipue ac astrologiam optime callens: cuius iudicium adeo verum est: ut quicqd dicat ab oraculo prouenire videatur. Hic Astrologiam calculatorem cū iudicio nostro contulit: adeoq; verum iuenit ut nihil penitus differre visum sit. Sed ut unde abij reuertat iclyte princeps: huc sextus practice nostre librum legere non dedignaberis. Cum in omni genere vite ac cognitionis tibi: reliq; q; omnibus tua gratia profuturus sit. Nō me lateat multos esse ac fore maluiolos: qui i opus nostrum non modo caninis linguis sed cinicis moribus insurgēt: quos presidio numinis tui fulctus minime timeo. ludicabunt etenim recti censores hos potius odio ac linore quodam duci: quam quod sciāt id quod obloquuntur: Neq; de his poenam aut supplicium aliquod suscipiendū esse existimo: cū ipsi ira se acriter crucient: dicente poeta. Iustus inuidia nihil ē: que proutus ipsum auctorem cruciat: atq; ita viscera torquet. Preterea qui me tueant maximi ac hi quidem doctissimi auctores: quibus multa prestanda est fides adsunt. Nec uident malinoli tanta cecitate ducti ut omnis penitus ignorent: q; dum me carpunt: eos omnes cauillantur quos ipse habeo auctores: quique quoti die in doctissimorum virorum ore versantur. Si qui forte in hoc meo libro nominatim ponent: nō existiment me hoc fecisse ut aliquem

Liber Sextus

Infamia notare velim sed vt iudici mei testes existant validiores: Et si quoq; generali uocabulo in aliqua operis mei parte religiosi aliqui ponent: sciant me solum pro illis verba fecisse q; nota digni sunt. in omni eniz meo iudicio bonos semper excipiendos duxi: quos: cum laude digni sint: colo ac veneror. Pro igitur et vt exorem obsecro: ut vna cum ceteris hunc quoq; sextum librum Dine Alexander perlegas: et Coelitem clientulum tuum diligas: ac a caninis faucibus tuearis ac defendas: Tu meum numen es: in solum mea gloria: quicqd erit coles tua erit gratia. Tu quoq; lector candidus: si huius sexti libri vtilitatem equa mente diu dicabis diligentiam meam summis extolles laudibus dicesq;: hoc opus vere nomen sibi Anastasis vendicauit.

Magistri Bartholomei Coelitis bononiensis Medici distillatoris: Chyrurgici Physionomiste Chiromantici Geomanticiq; Liber sextus Anastasis: q; dicit chiromantie parue: q; est ex infinitis auctoribus susceptus: multis tamen additis. Ad eundem dominum Alexandrum Bentiuolum et. feliciter incipit.

Im Adibi in animo erat scribere: Liber quidam chiromantie cum multis manibus et lineis ad manus meas peruenit. Qui qdem ab Andrea

quodam coruo compositus fuerat. Quem cum vere coruum esse dignoscerem miratus sum quo pacto hic pavonis pennis susceptis se coruum non esse voluit ostendere. Et cum laborum aliorum fur et latro existat merito damnandus est. Dicit quispiam illud Terentianum: nihil dictum quod non dictum sit prius. hoc ego quidem concedo ac confiteor: sed eos vituperatione dignos censeo: q; aliena pro suis absq; auctorum nomine audent in medium afferre: et eo magis reprehendendi tales sunt: quo minus sententias et intentiones auctorum non modo male intelligunt: sed pessime scribunt. Ego autem in opere meo summa cura euigilavi auctorum nomina nec non eorum auctoritates legentibus et aperire et manifestare. hic Andreas (nam verum factum licet) satis bonus est praticus longevus et

auxilio: licet in theorica nihil penitus valeat. Si aliquibus videbit me aliqua ab eo excerptisse: sciant me non ab eo sed ab illis quos ipse imitatus est omnia sumpsisse. Qui enim a fonte aquam scaturientem suscipiunt melius sitis extinguunt q; si ad rivulos accedant. Nunc ad capitulum primum veniamus.

Capitulum primum de longitudine vite.

Prima radix est q; omnes viuentes ex naturali quadam inclinatione scire desiderant periodum ac diuturnitatem vite sue. Propterea igitur tractabimus de longitudine et brevitate vite.

Illi homines diu victuri sunt: q; habent lineam vite satis longam: extendentem se ad restrictam vel iuxta: continuam eiusdem latitudinis per totum decenter latam profundam ac bene coloratam.

Cerebri linea vel vt melius dicatur sensibilibus vel cephalica quod idem est: Quando est cum bona latitudine et profunditate boni coloris et bene articulata vsq; ad acumen manus et non ultra longam vitam significat simulq; audaciam.

Linea capitis si in superiori parte angulus non acutus sed rectus constituit longam vitam dicitur ostendere. Si vero acutus fuerit diu etiam viuet: talis erit nature astute et vatre.

Quando linea epatis est satis longa scilicet vsq; ad mediam naturalem: profunda et lata decenter continua et bene colorata: significat bonitatem epatis atq; digestionis: et per consequens longitudinem vite. Aliqui dicunt: Si basis trianguli erit bene recta et longa in medio aliquantulum diuisa: et riuulosa et boni coloris: ostendit bonam dispositionem atq; longitudinem uite attestatur experientia non affirmo.

Angulus dexter si fuerit rectus vel quasi bene apparens et bene coloratus significat bonitatem cordis et sanguinis: et virtutem fortem et per consequens vite longitudinem.

Angulus sinister quasi rectus arguit bonam complexionem et ob hoc vite longitudinem.

Danus magne et debite proportionate in quacumq; sui parte in qualitate et quantitate arguunt bonam complexionem: et per consequens longitudinem vite.

Danus carnee et coque cum bona solidi

Chiromantie parue.

tate: et bene articulate longā vitā demonstrāt.

Si in medio spacio iter lineas triaguli sit planities bonam complexionem significat (si bene coloratur) et ex consequenti longitudinem vite.

Saturnina si cum linea vite coniungatur rectaque sit et non intersecata et ad Saturni digitum vel prope deuenierit: Triangulusque suā seruanerit proportionem diuturnitatem vite dicunt ostendere.

Si mensa manus equali sit constituta spacio bonam in homine complexionem indicat: et per consequens vite longitudinem.

Linea quedam oriens a rascetta vel a linea cardiaca se extendens per concauum manus ad Tuberculum Mercurij quem aliqui appellant viam lacteam: quando est continua et cum media naturali connectitur extendens se ad minimum Tuberculum: bonam complexionem et mentis agilitatem testatur: longitudinemque vite denotat: ut aliqui referunt.

Quando linea Mensalis fuerit bene continua satis longa profunda lata et recta significat bone dispositionis naturam: et membrorum radicalium proportionem et per consequens vite longitudinem. Terminus istius lineae duobus modis perficitur. Aliqui tenent bonam terminationem esse quando terminatur sub dimetro digiti saturnini.

Alij dicunt quod vera terminatio est: quando terminatur in principio montis indicis precipue ad radicem ipsius. Ego dico quod utroque modo vera est terminatio: Prima enim est equalis: secunda est extra equalitatem completionis.

Si spaciū rascette sit purum et bene coloratum significat bonam complexionem: et per consequens longam vitam.

Linea Saturnina in concauo manus: seu soror lineae vite cum ternaria proportionem que initium suum habeat prope rascettam vel circa et desinat vsque ad mediam naturalem cum bono colore sita et positioe arguit longitudinem vite.

Si Tuberculus pollicis sit rotundus decet et lenis bene coloratus bonam complexionem ostendit: nec non longitudinem vite.

Omnes manus Tuberculi bene eminentes longitudinem vite declarant precipue si sint bene colorati.

Triangulus bene equilaterus si sit pulcherrimus linearum bene coloratarum et rectarum signum est equalitatis membrorum mineralium et longitudinis vite.

Soror lineae vite in monte pollicis oriens a summitate anguli summi et se extendens quasi ad restrictam vel prope longitudinis vite signum est.

Si paucæ rimule in monte pollicis fuerint: paucas infirmitates ostendere dicunt et ex consequenti vite diuturnitatem.

Dicit cornus loquax ac nigerrimus: Quando media naturalis transierit montem manus longitudinem vite arguit cum inopia etc. Conceditur de longitudine vite, tamen cum mala complexionem: et denotat naturam superfluam: et si alie principales lineae correspondent ad diuturnitatem vite. Puto hunc cornum nostrum esse mere vernaculum et insipientem: quia caret radicibus chiromantie et physiognomie: ut in precedentibus libris nostris patet: Laueas igitur a tali iudicio quoniam falsissimum est.

Quando mensalis duos ramos efficit vnus in medio montis indicis: et alium ad vitam hominem longeuum arguit.

Dentes magni et spissi longitudinem vite existimantur arguere si causa primitiua non impedit. Quoniam non est apud physiognomos signum tante excellentie quante est istud: per quod simpliciter possit sine alia proportionem indicari: quia ostendit virtutem specificam atque occultam bene fixam esse, ut puta humidum radicale atque spermaticam virtutem a principio generationis robustiores representat.

Saturnum est plerumque tradere iudicium de longitudine vite sine concordantia multorum signorum ad inuicem.

Errant enim et vebementer qui existimant ac sibi persuadent se posse cognoscere periodum ac terminum vite alicuius: cum aliqua mensuratione. Tunc est quod per mensuras poterimus imaginari etatem communem que ut plurimum peruenit ad annos .70.

Ego iam mensuraui cum circino: et secundum mensuram inueni tempus septuagenarium in linea cardiaca et in alijs principalibus lineis correspondentibus et tamen hi quos indicavi peruenierunt ad annos octuaginta vel circa. Alij etiam pluries aliquos qui secun-

dum lineas potuissent peruenire ad annos solares seu chronicos: varijs modis fuisse impeditos: vt puta ab infirmitatibus: aut vulneribus: aut laqueo: vel alia vi: ex quo dies eius abreniati sunt. Iudicet ergo chyromanticus pensiculate et cum erubescencia: et non vt quidam: qui honoris proprijs curam non habent et potius iactabundi sunt: et non iudicant secundum veram scientiam: crede vt plures: scias vt pauciores atq; sapientiores.

Capitulum secundum de breuitate vite.

Aracteres picti in monte medijs vt ostensum est in suo loco in lib. quinto egritudinum multitudinem significant et fortasse breuitatem vite.

Linea media naturalis quando non transit diametrum in digito medio significat tale moriturum in etate iuuenili.

Linea media naturalis subtilis pallida debilitatem cerebri et complexionis ostendit et ex consequenti breuitatis vite est signum.

Cruce quedam parua in fine linee medie naturalis ex opposito medijs vel auricularis significat mortem infra annum vel cito vt dicunt hoc tamen a me nusquam fuit obseruatum.

Si spherica figura vel .y. sit iuxta lineam vite egritudines multas ostendit. Si quidem in parte superiori preteritas: si in inferiori futuras: et mortem propinquam demonstratur. Si vero in medio loco significat aliquem de suis infirmari. Et si predicta signa transfixa sint tunc mortem propinquam dicunt ostendere.

Quando linea media transit totam manum dicunt breuitatem vite significare. Vidi vt plurimum tales ex reumate capitis infirmari.

Et dicunt quanto magis tendit versus inferiorem partem manus tanto velociorem mortem significare.

Si mensalis cum media naturali angulum causant breuitas vite denotatur vt aiunt recentes obseruatores.

Si linea vite fuerit breuis breuitatem vite arguit nisi inueniatur ab aliqua alia linea.

Nille cornus valde niger posuit in sua picta chyromantia lineam vite fractam in medio positionis sue et refert talem fractionem terminari ad annos .25. Ergo secundum ipsum perio-

dus individuorum terminatur in anno .50. quod est falsissimum vnde Lucerna sua est male lucens.

Si Triangulus in manu non videtur in aliqua sui parte esse nec aliquam sui affert demonstrationem videtur breuitatis vite esse signum. Et hoc precipue corroboratur si linee sunt exigue aut fracte siue capillares.

Si mensa manus inequali spatio a media naturali distare videatur malam hominis complexionem ostendit et per consequens breuitatis vite est indicium.

Si in medio spacio inter lineas trianguli non sit planicies: et male locus ille coloretur defectum arguit caloris: et ex consequenti breuitatem vite ostendit.

Si spacium rascere male coloratum fuerit dicunt breuitatem vite arguere.

Si linea mensalis non seruauerit trinam proportionem et ulterius sit male colorata aut fracta seu capillaris breuitatis vite est signum.

Cecoralis linea si non seruauerit trinam proportionem: et si fuerit intersecta a multis lineis vite breuitatem denunciat.

Dentes rari et minuti penitus vite breuitatem demonstrare videntur.

Quando spacium quod est ab umbilico deorsum est maius quam ab umbilico ad polium graduum: qui huiusmodi habent dispositionem: breuis sunt vite.

Cane et precaue iudicare aliquid de breuitate vite nisi linee sint penitus delese: nam est opus dicere periodum determinatam secundum terminationem linearum in tempore egritudinum que maxime representantur in cardiaca linea. Quoniam natura specifica facit aliquotiens actiones que impossibiles apparent medico et physionomo circa negocia egritudinum quia duplex est complexio una insequens materiam: alia insequens formam: quemadmodum scribit veridicus commentator in sexto sui colligeth. capitulo primo Loquedo de fine artis **A**edicine Dicit enim. Ars aliquando deficit in indiuiduis propter materiales preparationes que sunt in ipsis: quod est: quia non est impossibile vt sint duo homines vnus et eiusdem temperate complexionis equaliter: et vtentur vno regimine: et vnus istorum deueniet ad meliorem finem: quem consequi poterit

Chiromantie parte.

per ipsius naturam. In alio vero in eodem re-
gimine existere mali generabunt humores qui
mortem inducēt. Et causa huius est quia in e-
ius complexione est mala preparatio fixa: que
est causa ut in ipso hec malicia generetur: quā-
vis hanc preparationem ignoremus. Et cau-
sa huius ignorantie est: quia in naturis tot sunt
preparationes fixe: ut eas per signa cognosce-
re nequeamus: et hoc accidit propter prepara-
tionum infinitatem: sicut in naturali philoso-
phia est declaratum: quia ibi dicitur quod quilibet
materia habet accidentia propria et fixa in ipsa
sine accidentibus: que manant a forma: et hec
accidentia que sunt in materia sunt cause mul-
titudinis varietatum: que in naturis individu-
rum inveniuntur quēadmodum accidentia p-
pria forme sunt cause multitudinis varietatum
que in moralitatibus individuum hominum
cognoscuntur. Et totum hoc est: quia in homi-
ne multe species individuum vel compositio-
num inveniuntur: quia est ultimum compositum
et ob hoc provenit occultatio varietatis p-
pria: que in naturis et moralitatibus individu-
rum inveniuntur: quamvis in sensibilibus par-
ticularibus individuum manifestis quo ad
nos communicent. Ecce aliquantulum egres-
si sumus ordinem libri nostri: non tamen prop-
ter hoc minus sequetur innamentum: Quia hic
removimus unum dubium quod multi sapien-
tes scire affectant. Ideo chyromanticus non
debet desperare de aliquo individuo vtrum mori-
atur vel ne. Sed debet dicere tali tempore an-
no et etate es proclivis ad aliquas egritudines
cum gravamine: et eris in periculo mortis: et nō
dicere de morte absolute: quia aliquando indi-
cantes decipiuntur propter occultas proprieta-
tes individuum a celo causatas. Ideo fra-
ter tuus Hermes et Alexander mi vnice pa-
trone: annis elapsis credebatur a me et a mul-
tis: quod non deberet evadere ab illa infirmitate
que ipsius acriter cruciabat: et tamē rationibus
supra notatis evasit. Astronomi dicunt quod aspe-
ctus Jovis fuit causa sue salutis. Ego autem
hoc maxime signo de eo dubitabam: quia om-
nes linee in sua manu apparebant exigue: cum
tenuitate: et cum summa multitudine numeri-
li: Si quis igitur voluerit terminare tempora
accipiat circinum ferreum vel argenteum: et in-
cipiat mensurare in principio linee vite ab an-

gulo summo de quinquennio in quinquennium
Et talis mensura sit tanta quanta est linea hic
sic ducta — mensurando lineam cardiacā
seu cordis et in quacūque linea computabuntur
quinque anni. Et sic mensurabis usque ad fractio-
nem que cardiacam interfecabit et si erunt due
linee erunt decem anni et si tres quidecum et sic
multiplicando pones numerum annorum infir-
mitatis que per intersectionem vel separationē
facile poterit iudicari. Verbi gratia linea cor-
dis est continua: lata profunda: et colorata usque
ad sui medium: tunc mensura modo supradic-
to et habebis annos egritudinis: et si forte talis
carentia cardiacae capiet sex de illis parvis li-
neis erunt anni. 30. et sic hinc mensuras indica-
tempus. Et si sit magna fractio tunc magnum
erit vite periculum. Sed si ibi inveniatur trian-
gulus equilaterus erit minor infirmitas. Si in
directo fractionis fuerit una ex duabus sorori-
bus valde etiam maliciam minuet fractionis.
Et precipue illa que est in concavo manus. Si
vero ambas inueneris intensius est iudicium
evasionis. Et non oblitiscaris lineae mensalis
continuationem: punctuationem vel fractionē
quia hec est radix et indicatrix egritudinum.
Hanc igitur mensalem in tres etates divides:
ut sit in aggregatione digitorum. Etiam consi-
dera alias partes sicut est bona manus conso-
lidatio: pulchra digitorum proportio ac articu-
lorum: Linguiam colores: Considera etiam
qualitates egritudinum: an sint ex colera an ex
sanguine et. an a dolore seu vulneribus causen-
tur: ut patet in variis locis nostri operis: pro-
portionando singula singulis. et sic recte consi-
derando rectius etiam indicabis.

Capitulum tertium de egritudinibus in ge-
nerali.


Item. A. In mote manus vari-
as ac diversas egritudines dicunt
chyromantici demonstrare.

Signa seu caracteres in mon-
te medij aut saturni ut in quinto Anastasis
nostre pictum est capitulo de saturno aliqua
do multitudinem egritudinum denunciat.

Linea oriens in concavo manus iuxta line-
am vite et habens ramum tendentem ad bra-
chium similem radio significat egritudinem i-
fra sex annos. si eiusdem lineae pres sit grossiores
que sunt circa brachium infra duos annos significat.


Lineae parue iuxta radicem mensalis egritudines in prima etate demonstrant. Juxta medium in media: iuxta finem in ultima etate.

Linea rubea et notabilis secus bases trianguli et transiens per concavum manus egritudinem ostendit.

Talis figura  prope angulum superum et precipue si rubea extiterit: egritudinem infra annum dicunt significare.

Angulus sinister deficiens in manu debilitatem stomachi et epatis arguit: et per consequens multas egritudines. Stomachus enim est veluti lebes corporis in coquendo cibum: et est instrumentum prime digestionis. Epar vero est minera sanguinis: et ibi decoquitur cibus: et alteratur secunda vice: qui primo a stomacho alteratus et digestus est.

Si ergo ista membra sunt debilia debilitatem corporis significabunt: et ad multas egritudines corpus preparatum ostendet.

Hec figura  in monte pollicis iuxta lineam vite egritudinem magnam illo eodem anno futuram ostendit.

Si superius iuxta concavum manus apud cardiacam talis figura apparuerit. **U** tunc infirmitatem minorem vel maiorem secundum presentiam signi demonstrat illo anno.

Quando media naturalis dividitur a quibusdam obliquis lineis: quot quot erunt divisiones tot corporis passiones ostendunt. Et si tales lineae scindentes lineam capitis fuerint capillares ex reumate infirmitas erit. Si vero fuerint mutilae erunt animi passiones. Et si tales lineae scindentes sint tortuose tantum infirmitatem ostendunt.

Si soror lineae vite in concavo manus hoc est linea saturnina sit tortuosa: vel ut aliqui dicunt lata et tortuosa gravabitur ab infirmitatibus in copia.

Soror cardiace in concavo manus discorinna aut capillaris exuberantia egritudinum minas.

Soror in concavo manus cum orbiculo aut orbiculis egritudines declarat et quot erunt orbiculi tot egritudinum inducunt pronitatem.

Si mons pollicis plenus rimulis fuerit infirmitatum multitudinem ostendit.

Scala vel gradus in indicis tuberculo si sint eius cacumina annexa et scissa supra modum a transversalibus lineis egritudines corporis

denunciat. Ut habeo ego et magis habui annis preteritis in manu mea. Et ideo non ago gratias celestibus influxibus.

Si in medio spacio inter lineas trianguli non sit planities et male colores defectum caloris re presentant: et per consequens copiam egritudinum. Si autem linea epatis a pluribus lineis pallidis intercepta fuerit: malam digestionem significat et dolores varios ex ipsa procedentes propter malam digestionem.

Si locus trianguli sit cum linore signum est proximi doloris.

Quando una linea per restrictam transierit tendens tortuose in vite lineam: proximam significat egritudinem. Si pallida fuerit eam preterisse denotabit. Precipue autem si in fundo nigrior fuerit: et si fuerit pallida egritudinem significabit futuram: et hoc intelligendum est si prope restrictam fuerit.

C figura in monte Lune corporis multas indicat infirmitates.

Si in prima iunctura quattuor digitorum sit una tantum linea et sit intersecata a pluribus lineis longam ostendit infirmitatem: et cum difficultate salutem.

Quando media naturalis ab una vel duabus lineis intersecatur methaphorizans ut crux in directo digiti medij aut auricularis et sit rubea aut rubee infra anni spaciū talis morietur: aut mortiferam egritudinem subitum dicunt denunciare.

Capitulum quartum De his qui erunt benivoli atque iocundi et perfecti in multis operationibus: et subtile cum ingenij acumine. Et qui cito irascuntur: et cito a quacunque re tedio gravantur.

Aliqua signa picta in loco solis ut in proprio loco manifestatur in quinto libro huius operis arguunt omne illud quod in rubrica supradicta scriptum est.

Capitulum quintum De egritudinibus capitis a causa antecedente aut ex discrasia membrorum cum materia aut sine.

Linea media naturalis subtilis et pallida debilitatem cerebri et complexionis ostendit. Et si fricata modicum rubescit velociter debilitatem capitis et dolore ostendit et maxime ex reumate.

S. littera in radice annularis egritudinem capitis ostendere dicitur.

Si linea media naturalis est magis colorata ex vna parte q̄ ex alia dolore capitis ostendit.

Si linea cerebri sit quasi dispersa ita q̄ quasi non uideatur linea in inferiore parte sui vltimū defectū rerū: et sanitatis extremā spē attestat.

Quando media naturalis sit male colorata et male fixa et diuersificata diuersis lineis multas egritudines declarat: et obuiationes significat: et cito percipere temporis mutationes vt puta frigidum et calidum et applicationem sereni nebulosi aut pluuiosi.

Quando linea epatis est magis rubea versus lineam nite alias mediam naturalem q̄ alibi dolorem capitis propter vitium epatis seu stomachi attestatur.

Cum linea cardiaca rubet in medio et tendit ad brachium dolorem capitis dicitur significare.

Si linea vite sit rubicundior a parte superiori q̄ a parte inferiori infirmitatē capitis minatur.

Dicunt aliqui recentiores q̄ quando linea media naturalis est grossa et nimis pallore suffusa et discōtinua atq̄ rugata debilitatem corporis et capitis egritudinem vel dolorem circa tempora ex reumate promittit.

Capitulum sextū de infirmitatibus oculorum.

Item. **C.** in mōte pollicis vulnera in oculis ex ferro vel igne secundum omnes ostendere videtur.

C. littera vel punctus iuxta

cardiacam et restrictam quot signa erunt tot erunt lesiones in oculis.

Adduc. **C.** littera in radice medici destructio nem et infirmitatem oculorum ostendit.

Item. **o.** littera vel fovea seu punctus in radice medici existentes infirmitatem oculorum denotant. Et si littera. **o.** perfectum orbem non clauserit strabones aut alia in oculis accidentia denotat secundum quosdam.

D. figura in loco lune oculorum infirmitates valde intensas demonstrabit.

Linea media naturalis habens quosdam punctos inordinatos dolorem oculorum minatur plerūq̄ ab antecedente causa.

Vidi punctum in media naturali in Alexandro scadinari amico meo in medio loco mouentē se a proprio situ versus instium cardiace: et hic erat in manu sinistra in dextra vero non anno il

lo enenit sibi egritudo magna in oculo dextro et euasit incolumis quia talis orbiculus non fuit in sinistra. Et fuit causa antecedens.

Quando angulus supremus non coniungitur Et quedam linea semicircularis scindat locū ubi coniunguntur predictae due linee facientes angulū. Et vñ caput predictae linee respiciat versus partes brachij significat q̄ ille excecabit.

Dicunt recentiores. Si in medio linee solaris aut in medio tuberculi orbiculus fuerit oculi cecitatem ostendit. Talem situationem habet excelsus theologus ac legista: nec non predicator eximius frater bartholomeus. **A**d vñ ordinis minorum obseruantium amicus ac maior mens honorandus. Et alium orbiculum habet stellatum in manu dextra: et linea media naturalis circuit totam manum: unde timeo: quod deus tamen auertat: ne talis optimus religiosus vñtū oculum amittat: vel intensissima opprimatur egritudine. scio q̄ aliqui lectores admirabuntur: Quod hunc laudem tantopere et diligam non solum sed colam: Cum generaliter ex naturali mea inclinatione omnes cucullatos summo prosequar odio. Dico verū esse q̄ ex meo influxu omnes religiosos odio: sed doctos atq̄ probos obseruo ac veneror: ignorantes autem ac improbos tanquam fraudatores et hyppocritas tristes persequor. Et precipue diligo sapientes qui physicalem normam seruant: Quia sub vestimentis cuius non sunt lupi rapaces: nec impossibilib⁹ se astrigunt.

Dicunt moderni obseruatores. si in media iunctura cuiuslibz digiti tantū fuerit vna linea hoc ē in indice medio: fido: et auriculari: et in duab⁹ alijs iuncturis fuerit due: talis perdet vñtū oculum.

Aliq̄ dicunt q̄ in quocūq̄ loco linee vite reperiat vñtū punctus seu paruus circulus vel orbiculus amissio oculorum significat: ego per experientiam hoc testor.

Alii asserunt q̄ si in percussione manus reperiat vñtū orbiculus aut plures lesiones oculorum indicant: et dicunt q̄ istud pcedit a causa primum cuius rei tamen experientia ignoro. **C.** littera in loco lune in oculis malum aliquod portendere dicitur.

Capitulum septimum De dolore colli.

Item. Si media naturalis a sui medietate versus pedem eius rubea fuerit vt chyromantici obseruauerunt colli dolorem arguimus.

**Capitulum octauum de pibisi seu etbica
passione.**

¶ Aquit Mesne q̄ p̄b̄is est de
trimentum desicationis ⁊ con-
sumptionis cadēs in corpus ca-
lore febrium habitudinalium mi-
nutarū ⁊ exuberatione pulmonis. Et vlc-
ratio quidem huiusmodi causam habet ex pre-
cedenti catarro acuto vlcerationis instillante ⁊ i-
primente in pulmonem hora post horam sicut
accidit ex frequenti distillatione super petram.

Raro autem contingit hec passio pueris ⁊ senibus: Et si interdum talis infirmitas accidat senibus occultari potest in eis: ⁊ diu viues possunt cum illa. Expositi autem qui cadant in pthysim sunt habentes cerebrum debile: ⁊ habentes pecus stricuum i creatione sua: ⁊ habentes humeros alatos sicut sunt curuature alarum auium: ⁊ collum subtile ⁊ longum: ⁊ sit depressus inter alas ⁊ humeros: ⁊ sibi sit eminētia epiglotis: ⁊ natus sit colericus: ⁊ cito ad irā commoueat̃ur:

Si basis trianguli fuerit magis rubea vbi debet tangere lineam mediam naturalem si- gnum est fetidi pectoris oris et vniuersalis ca- loris: seu dispositionis et bice passionis. Spec- aliter si manus sit calida macilenta et sicca: et cutis eiusdem sit subtilis: siccitatem et propin- quam significat febrem.

Ungues curui cum digitis macilentis deno-
tāt ethicam passionem. Dixit auctor incogni-
tus. Quando linea stomaci seu epatis aut pul-
monis quod idem est finitur in primam iunc-
turam medij significat epatis discrasiam: & ta-
lis efficietur pthibicus.

Capitulum nonum de passiōe cordis.

Tribus Lociliator seu Petrus
apponi aut de ebano super ADe
sue ubi loquitur de cardiaca pas-
sione. Omnium acciderium ad-
venientium corpori humano causa intrinseca ve-
extrinseca: primus cōkursus est ad basim: i qua
naturalis vigor spirituum ⁊ virtutum omnium
sigillatim creatur. Spiritus sapientie sedes
animarum ac vite: naturale principium mo-
tus ⁊ quietis: Quo deficiente nulla ampli-
us corpori dari possunt suffragia. Quo mor-
tuo cōtinuo moriūtur omnia membra. Cor. n
est terminus omnium operationum anime ra-

tiōalis. In cerebro quoq; omnes he 7 ille in
cipiūt operatiōes 7 in corde suscipiūt comple
mētum. Sua virtus est tāquam forma oīum
membrorum irradians 7 viuificās virtutes or
ganicas: in perfectiōe. In materia vero ē nō
ireligibilis forme: Quia deus gloriōsus sicut
diuini decoris ratio postulat: membrum cu
ris sollicitū rectificare curauit. Corde igitur al
terato alterantur cetera membra 7 virtutes cor
porales: eo quoq; cōfortato cūcta cōfortātur.

CSi igitur a principio lineæ cordis procedat
linea vt arcus: cordis dolorem minatur vt aiūt
illustres patres bythomānici ⁊ caldei.

Capitulum decimum de egritudinibus stomachi.

Tomachus seu venter ē organū
digestionis primi chili generati-
uus: Unde sicut mesarayce sunt
preparatorie digestionis epatis

ita os stomachi . unde Auicenna nutiens i ma
sticatione aliquam habet digestionem cui des
ruit meri seu ysophacus a parte superiori ad
ducendum cibaria eidem . Et intestina cum
meseraycis ad expellendum nocua : ⁊ distri
buenduz viilia digesta ⁊ chilosata in eo . Ideo
vocat lebes corporis : cum eni stomachus lap
sus est totum corpus labitur .

B. littera in radice annularis proclium bo-
minem facit ad egritudines stomachi.

D. figura in minutulo tuberculo male colorata dolorem stomachi arguit vel circa .

Iteruz, D. littera i loco lunc Romachi quoq;
infirmiorem portendit.

Linea eparis discontinua pallida et male colorata significat infirmitatem et passionem stomachi atque iecoris et per consequens malam digestionem.

Sanus debilis et mollis carens linea epa-
tis defectum virtutis digestive ostendit atq;
lapsum stomachū pronūciat.

Si in loco sinistro anguli nō fuerit angulus ve
aliquid simile debilitatem stomiaci arguit.

Si autem figura vt. C. fuerit i tuberculo solis
destructionem ⁊ stomachi ifirmitatē arguit.

Capitulum decimum primum De his qui cum Religiosis sunt coniuncti: et faciunt opera mulierum. Et edificia pecuniam ac varias picturas diligunt et mulierum ornamenta.

Chyromantie parue.

Int illi qui habent caracteres
ut hic .e. bene dispositos in mi-
nutulo. Scias tamen qd nunquā
usq; ad hunc diem cognoui neq;
expertus sum aliquid de caracte-
ribus seu diuinis litteris in manibus: licet va-
rij varia de his scribant.

Capitulum decimum secundum. De his
qui sunt gravis loquace et suspitione pleni: et
qui cum sapientibus et religiosis commiscantur.

Int illi qui habent aliquos ca-
racteres pictos in minimo mon-
te: ut pictum est in .s. Anastasis.
Aliqui dicunt qd sunt naturaliter
elegantem elegantes: hoc tamen
nunquam expertus sum.

Capitulum decimum tertium. De signis
male digestionis.

Etis tenuis et debilis flegmati-
cam naturam videtur ostendere:
malamq; similiter digestionem
declarat.

Lineam mesalem fractam et capillarem di-
gestionem malam dicunt chyromantici ostendere.

Triangulus qui in aliqua sui parte defici-
at: aut qd linee eiusdem sint tenues seu capil-
lares malam digestionem indicare dignoscit.

Linea cardiaca capillaris atq; discontinua
et male colorata digestionem perfectam per-
ficere non sinit stomachum.

Linea cerebri male colorata et capillaris di-
gestionem bonam videtur denegare.

Angulus summus valde separatus cum
incontinuis atq; capillaribus lineis digestio-
nem malam minatur.

Linea epatis in tempore iuuentutis in ma-
nu carens et locus suus pallidus atq; depres-
sus digestionem minime laudabilem affirmat.

Color candidus albus et purus sine per-
spicuitate digestionem malam denotat.

Si basis Trianguli sit intercepta a lineis
pallidis dolores varios ostendit propter ma-
lam digestionem.

Capitulum decimum quartum. De signis
bone digestionis.

Manus autem solida simul cum
palma que sit boni tactus sangui-
nem denunciat et pariter bonam
indicat digestionem.

Linea mensalis cum trina sui et laudabili pro-
por-tione et bene colorata bonam arguit digestionem.

Linea cordis cum trina sui proportionem et be-
ne colorata bonam representat digestionem.

Linea media naturalis cum trina sui dimensio-
ne et bene colorata digestionem laudabilem denotat.

Triangulus equilaterus summam atq; lauda-
bilem optimamq; arguit digestionem.

Angulus supremus eminens atq; acutus di-
gestionem quoq; bonam denotare videtur.

Angulus summus valde separatus digestiuam
bonam affirmat. Et hoc intelligitur quando
ipse linee sunt crasse et rubee.

Linea epatis cum trina sui proportionem cum
media naturali connexa et bene colorata dige-
stionem quoq; bonam promittit.

Linea Saturnina in concavo manus cum bo-
na et trina sui proportionem et bene colorata di-
gestionem bonam declarat.

Soror linee vite in monte pollicis cum dimen-
sione trina et bene colorata digestionem bo-
nam arguit.

Manus bene tuberculata cum Tuberculo-
rum eminentia et in medio concavo foveata cum
bona soliditate digestionem bonam ostendit.

Color manus ex albo et rubeo mixtus et color
sit perspicuus digestionem bonam indicat.

Color brunus clarus atq; castaneis similis bo-
nam digestionem dicitur indicare.

Soror linee mensalis quando reperitur in manu
potentia inani caloris arguit: et ex consequenti bo-
nam digestionem ut pluries notavi.

Capitulum decimum quintum. De egritu-
dinibus renum.

Lala vel craticula seu craticulus
in Tuberculo Saturni dolorem
renum denotat.

Signa seu caracteres in monte
lunae: ut in quinto Anastasis nostre pictum repe-
rire potes dolores renum videntur indicare.

Sine dubio linea mensalis cum semicirculis
vel semicirculo in diametro digiti medij aut in-
ter medium et medicum in diametro renalem
morbum indicat ut sepe notavi.

Quando sub auriculari vel sub medico fos-
sule siue grane rubee fuerint siue puncti vel
gradus: dolorem in renibus preparat ut ali-
quibus placuit et presertim Ugoni: hoc ta-
men ego non vidi.

Liber sextus:

Capitulum vigesimum sextum. De signis yliace passionis et de colico dolore:

b Yppocondria sunt a latere sub costis ylia vero super anchas. Yliaca autem passio est in intestinis gracilibus. Colicus dolor seu colica passio est in intestinis grandioribus et precipue in illo intestino qui dicitur colon. In hoc autem loco large sumitur pro vtraque passione.

Scala vel craticulus seu craticula in tuberculo saturni yliacos dolores ut dicunt multi ostendit.

Capitulum decimum septimum de his qui de natura sui sunt ingrati et asinini:

i Ingrati iter omnes homines maxime euitandi sunt cum ingratitudo omnia destruat bona: Quos ut cognoscamus nihil debemus pretermittere. Igitur qui habet

figuram. C. in loco solis ingratam atque asininam naturam pre se ferunt.

Capitulum decimum octauum de dolore ventris.

f Linea mensalis sit magis rubra quam alie linee principales: vel alie principales sint pallidiores ipsa dolorem intestinorum et aliarum partium inferiorum signifi-

cabit.

Est sententia Hermetis et omnium caldeorum qui multum in hac arte valuerunt: quod linea mensalis testimonium affert super renes: vesicam matricem ventrem splenem anum virginem testiculos femora seu inguina. Ideo dis-iuncta sententia datur. Linea ergo mensalis malam dispositionem ventris certificat si fuerit fracta aut intersecta seu pallida.

Quando linea epatis habuerit puncturas paruas vel iuxta eam fuerint duriciem ventris et costarum dolorem atque maliciam significabit.

Linea mensalis non profunda stricta pallida discontinua secta per alias inequales dolorem ventris et eius fluxum: ut Algoni placet: significat. Ita ego Locles habeo excepta palliditate in ambabus meis manibus celesti gratia: Et propterea multas habui egritudines nec minus in futurum habebo.

Linea vite si sit rubicundior in parte inferiori infirmitatem ventris vel partium inferiorum ut dicunt significat.

Capitulum decimum nonum. De egritudinibus epatis.

m Nilum delectatus sum egritudines quantum mihi possibile est omnibus denunciare: ut hi qui talia habituri sunt medicos consulant: ac sanitatem conseruent.

Figura igitur talis. D. in loco Martis dolorem epatis minatur.

Capitulum vigesimum de egritudinibus virge et testiculorum.

l Linea mensalis si sit obsessa et trigua ex duobus semicirculis aut vno tantum in dorso lineae et sit connexa sub auriculari tuberculo vel circa infertur in testiculis atque priapo minatur: ut infertur vicibus ipse notant.

Figura. C. seu forma spherica iuxta mediam naturalem dolorem genitalium indicat.

Linea mensalis si sit magis rubra quam alie principales dolorem seu egritudinem in genitalibus significat.

Linea mensalis pallida debilitatem arguit genitalium atque testiculorum: Et etiam anominatur.

Quando mensalis fuerit in sui principio ramosa atque obtusa: Et maxime si forma spherica aut semicirculus cum eadem reperiatur: Egritudinem in testiculis et in genitali membro: prout dicunt chyromantici: significabit.

Quando mensalis linea exiguiam fossiculam in diametro digiti minimi habuerit vel circa eam fuerit egritudinem in genitalibus seu in partibus inferioribus dicunt significare.

Capitulum vigesimum primum de berniosis.

r Oma: Venetie: Mediolanum Florentia: Bononia a celesti influxu recipiunt passionem quandam que vulgariter dicitur chilla vel ramix seu bernia. Dicunt

ergo quidam quod si iuxta lineam capitis reperiatur talis figura. C. vel similis crepatum seu berniosum significat.

Chyromantie parue.

C Linee aut ea omnia signa que posita sunt in capitulo de egritudinibus virge huic capitulo applicari possunt disiunctive tantum.

C Capitulum vigesimum secundum de passione matricis et vesice.

I **A**nea Adensalis quando habet grana pallida et ex ipsis exeant virgule pallide aut rubee significat quod talis habens hoc patitur in vesica. et si sint mulieres patiuntur in matrice. Et si non patiuntur sunt tamen dispositi ad huiusmodi passionem seu morbum.

C Capitulum vigesimum tertium de signis partus cum facilitate.

b **A**bentes robustiores lineas: et que servauerunt trinam proportionem atque proprios terminos dico de mulieribus: cum facilitate et cum modico dolore parient.

C Longa atque lata palma facilitatem partus demonstrat.

C Triangulus in manu mulierum facilitatem in parturiendo indicat.

C Capitulum vigesimum quartum de his que parient cum difficultate.

I **A**nea Adensalis intrans inter indicem et medium in manu mulieris mortem in partu significat aut grauius infirmari. Si exiguitate aliarum linearum tenet proportionem.

C In Tuberculo inter minimam et mediam lineam crassa et ad modum longa in femina adulterium portendit et dolores: quibus ei rumpentur naturalia et morietur in partu ut dicunt aliqui. Ego tamen hoc per experientiam nunquam vidi.

C Linea grossa et rubea inter indicem et medium: ut dicunt ostendit quod mulier morietur in partu.

C Palma brevis atque angusta periculum mortis in partu portendere videtur.

C Linea Adensalis exigua et capillaris atque intersecta periculum in partu minatur.

C Triangulus defectus in manu mulierum cum lineis intersectis periculum partus pronunciat.

C Capitulum vigesimum quintum. De signis fluxus.

m **A**lte ac varie sunt fluxus species que incomprehensibiles sunt apud chyromanticum: sicut Lysteria que fit propter catarrum derivantem a cerebro ad stomachum ad intestina. Aut disinteria id est dissipatio intestinorum per materiam mordacitatem que ulcerat intestina. Aut ut dicitur melius Lysteria est fluxus ventris cum leuitate stomachi et intestinorum in qua cibus et potus indigestus quasi in eadem qualitate qua sumitur per secesum emittitur. Aut Diaria que est sola humoris amissio: aut fluxus sanguinis narium aut propter vulnera: Aut fluxus spermaticus: qui fit duobus modis. Uno modo dicitur Bomoorea. Alio modo noctris pollutio. Bomoorea secundum Balenum nomen est grecum compositum ex gomo grece latine germen seu semen et rea grece latine fluxus. Unde Bomoorea grece latine inuoluntarius seminis fluxus. et est absque veretri erectione. Pollutio est expulsio proprie spermatis in somno tempore noctis: et in hoc maxime peccat adolescentia: et est valde nocens quia in hoc actu fit magna spermatio. Species ergo fluxus: ut dixi multe sunt et inconsiderabiles. Chyromantici ut plurimum intelligunt de disinteria. Aliquo tiens de Diaria ut inferius enucleabo.

C Linea grossa et rubea inter indicem et medium mortem per fluxum dicunt ostendere: dum modo non contingat Adensalem.

C Alii nonnulli quod linea oriens a tuberculo medio et ingrediens intra medium et indicem: si fuerit pallore suffusa fluxus ventris significat.

C Dicit Algo quod quando linea cerebri cum Adensali iunguntur simul: inter medium significat mortem et magnam fluxus infirmitatem.

C Dicunt aliqui si linea Adensalis fuerit inter medium et indicem significat mortem ex fluxu ventris.

C Linee parue et inordinate in more manus fluxus ventris denotare dicuntur.

C Dulte linee aut vixite tantum in fine Adensalis si respiciat quadrangulum fluxum colericum denotat et quot sunt Linee: tot sunt fluxus.

Capitulum. xxvj. De signis distinguenti-
bus in qua etate debent exuberare egritudi-
dines.

Scias hoc pro certo. Si quedam
linee parne sint iuxta radicem men-
salis iste infirmitates in prima eta-
te ostendunt. Et si tales linee sint
iuxta medium mensalis easdem significat in ul-
tima etate. Cum dividat ois individui vita in
duabus etatibus. Mensura ergo tota vite ei-
us et tempora sunt ut dictum est in capitulo secun-
do de breuitate vite proportionando annos et
etates: et sic habetur vera verificatio.

Capitulum. xxvij. de signis mortis natura-
lis: et de qua materia debet homo mori: scilicet
an sit sanguis: aut flegma: aut colera aut melā-
colia.

Si quedam parne linee secant li-
neam mensalem aut abundant et
procedant a parte superiori erit in-
firmitas ex colera. Si autem ab in-
feriori parte erit ex flegmate. si autem ex parte
media: aut maxime tendit ad superiorem partem
tunc erit ex sanguine. Et si magis versus in-
feriorem erit: tunc ex melancolia.

De causa autem naturali mortis sic indica-
re poterimus: et specialiter in digitis que comple-
xio nature iuncta concordabit: ut in quinto Ana-
stasis actum est.

Et ob hoc si quedam linee parne oriantur ex ra-
dice indicis et vadant transuerse per ipsum digitum
quasi ad superius versus dorsum digiti significat
colericum et suas conditiones.

Et si tales linee vadant ad inferius arcuales
significat melancholicam et suas conditiones.

Et si he linee oriantur ex latere indicis et currant
recte equidistantes ad aliud latus significant san-
guineum et suas conditiones.

Et si quedam illarum linearum vadant ad
inferius: et quedam ad superius est signum fleg-
matis cum suis conditionibus ut pictum est in phabitis.

Unde si tales linee: ut dictum est: in mensali
linea plures reperiantur a parte superiori quam a
parte inferiori si sint in fine mensalis erit mors coleri-
ca. Et presertim si linea mensalis tendat ad par-
tem superiorem scilicet ad radicem indicis ut in
capitulo de febre acuta pronunciabitur.

Si autem plures linee fuerint in linea mensa-

li: considerandum est: an plures sint in parte in-
feriori quam in superiori: et cui parti magis adbe-
reant. Quia si plures erunt a parte superiori quam
inferiori. erit mors causa sanguinis. Si autem con-
uerteretur erit ex melancolia. Et etiam consi-
dera alias lineas: que ostendunt infirmitates:
ut sunt verbi gratia craticule que in medio digi-
to reperiuntur: que quidem inuadunt materiam
melancolicam ut in suo loco tangit bene consi-
derantibus: et nota quod hec ars et regule de ea:
obliuiosis parum profunt.

Capitulum. xxviii. De signis febris acute.
Siquis Valenus. secundo afforismo
rum acute egritudines magne sunt:
et velocem habent motum: et neces-
se est etiam ut velociter veniant ad

statum: et maximo moueantur motu: Qui qui-
dem motus crisis vocatur.

Agitur si quedam linea repperit inter medium
et indicem: et sit grossa et rubra in medio et acua-
tur in fine ex febre acuta morietur.

Si linea mensalis sit acuta et procedat iter
duos digitos versus primam iuncturam indi-
cis mortem per febrem continuam arguit.

Quanto subtilior et magis acuta erit: tanto illa
febris erit acutior. Notauimus quendam qui habebat
tale signum: et precipue in eius manu linea
mensalis erat subtilissima et tangebatur primam
iuncturam indicis in interiori parte: cum maxi-
ma rubedine. Mors sua fuit febris acutissima.

Alium notauimus habere talem lineam cum ma-
xima exuberantia linearum seu ramusculorum
in fine linee mensalis et talis ex fluxu qui dissi-
teria nuncupatur mortuus est. Et istud valde in-
tensius accidit quando corpus habitudine est
colericum: et quando alias lineas in manu sua
repperies que colere erunt indicatrices.

Capitulum. xxix. de frenesia.

Quando linea mensalis est acuta et
irrat quasi inter duos digitos: et tan-
git primam iuncturam indicis: et si fue-
rit vehementer rubra cum maxima
acuitate atque subtilitate aliquando dicunt chy-
romantici frenesiam significare.

Capitulum. xxx. De signis podagre.

Itrenica est dolorosa dispositio artu-
um propter exuberantiam flegma-
tis vel aliorum humorum curren-
tium ad iuncturas. Et secundum

Chyromantie parue.

q*ui* ipsi humores ad diuersas corporis partes currunt facientes dolorem: secundum hoc diuersis nominibus digitorum manuū facit speciem arthetice: que dicitur chyragra.

C*Si autē tales humores currāt ad sciā seu neruū ipsi sciē et ipsū repleāt. (Sicut .n. talis neruū iter lacertos et coras:) faciūt sciaticā lubricare.*

C*Unde dolor fit i coris et i anebis quāq*ue* in vna mē: quādoq*ue* i vtraq*ue*. Et iste dolor p*er* crus ad minuta n*on* pedis digitū descendit. Et hec passio sciatica nuncupatur a sciā ubi habet suū principium. Quādo vero descendit ad genu dicitur genugra. Quādo autē ad pedes peruenit podagra appellatur. Chyromanticus non discernit species arthetice: neq*ue* auctores scribūt hoc: nec habuerunt longam in hac re obseruationem. Sufficit autē nobis dignoscere et predicere iuncturarum dolores: et eaz*um*que pedes cruciat infidiosissimam podagram.*

C*Quādo igit*ur* in fine lineę mensalis exeant versus quadragūlū multe lineę: vel ipsa sit obfessa a multis paruis lineis aliquotiens sicut craticula: signum est q*uod* ille laborabit podagra ut habeo ego cocles i hora mala i manu mea.*

*(Et illud idē habet Dominicus Fuscus Ari minēsis meaz*um* lucubrationum manus fidissimaz*um*: quem sepius in his summis doloribus visit: et ipse me cum maximis iocis: licet risus sit iugenti mesticia et cruciatu annexus):*

C*Quādo lineā mensalis habuerit quedam granula rubra et dispersa podogrā dicunt minari*

C*Linea mensalis intrans inter medicū et medium rubea et grossa: Et cum ab ea multe lineę procedunt et ipsa nō rāgit sursum podagrā habiturum ante mortem dicunt q*uod* indicat.*

C*Talis figura. D. in triangulo manus dolo rem iuncturarum dicitur demonstrare.*

C*Capitulum .xxxi. De signis Epilepsie.*

I*Linea media naturalis quando est obtusa epilepsiam significat. Annis preteritis Jacobus de argelata cinis noster habebat puerum paruum epilepticū. Rogauit me q*uod* viderē si puer ena furus erat a tali egritudine. Inspeci puerū illū et inueni bonam habitudinem et collū viciū: atq*ue* pectus amplum cum residua membrorū proportionē. Tamen capilli erant plani: oculi valde glauci tactus superfugiens eaz*um* mollicie quod est indicium caput esse flegmaticum. In*

speci manus suas et mediam naturalem inueni quasi obtusam et aliquantulum non circumscriptam. Alię vero lineę bonitatem obtinebant. In dicaui ipsum in incremento suo ob bonam ad inuicem membrorum proportionem liberari a tali egritudine: et hodie liberatus est: Et si aliquantulum a scrophis molestatus est: precipue circa crura: Nihilominus cōtinuē tēdit ad bonum: et habiudo quotidie fortificatur.

C*Consulo vobis o mariti ne patiamini confortes vestras vi appio. Nam si mulier pregnans eo frequētius viatur: foetus erit epilepticus: et hoc ē speciale q*uod* iurgit creature ut testatur Arnaldus de villa noua i suo breuiario.*

C*Capitulum trigessimū secundum. De signis apopleisie siue mortis repētinę.*

A*popleisia est opilatio oīum vētriculorum cerebri ab humiditate. Flegmatica ut plurimum non permittens spiritum animale diffundi per neruos: vnde corpus priuatur sensu et motu: Et cōsuevit accidere ista egritudo potatoribus: et comestoribus qui quotidie stant in ganeis: et ibi inebriantur vel alibi. Pōt enā accidere alijs qui mensurantur in cibo. Et multis alijs de causis ut medici ostendunt.*

C*Vitæra. C. i mōte ānularis repētinaz*um* mortem videtur arguere.*

C*Linea parua oriens a fine mensalis tendēs ad radicem indicis subitanēam mortem ostendit: presertim quando quedaz*um* lineę venientes ab angulo summo iunguntur cum ea iuxta radicem predicti digiti.*

C*Vitæra quoq*ue*. C. i loco lune arguit q*uod* mors erit repētina in habente illam.*

C*Si in monte manus fuerint quedā lineę cōcurrentes ad inuicē obliquę: et quasi repugnantes: habēs subito in aliquo concursu morietur.*

C*Sciēdū ē q*uod* index: medius: fidus: et auricularis: habēt tres iūcturas. si igit*ur* iqualib*us* iūctura non fuerit nisi vna linea ille subito morietur ut recentiores autumant. hoc ego tamē per experientiam nunquam vidi.*

C*Algo dicit. si in iunctura quattuor digitorū prope manus nō sit nisi vna lineā: quod mors repētina indicatur.*

C*Si linea mensalis versus lineam vite cito se extēdat et cū ea coniūgatur secundū aliquos significat repētinam mortem.*

C Aliqui dicunt qd si dñe linee oriāt i fine mē-
salis uel plures directe tēdētes ad radicē idi-
cis r i ipsa intrent: mors subitanea arguit: vt i
manu mea habeo. si alia euadā ifortunia i futu-
rū. mortē talem credo mibi euenturam ad an-
nos. 66. vel circa.

Quā media naturalis fuerit breuis r tagat mē-
salē r sub medio digito secet ipaz: iprobū signi-
ficat hoiez. Et q sit i iuētute moritur? violēta
seu spētina morte: vt dicūt chiromāici modūni

C Cap. 33. De his q hñt egritudines neruoz.

Eli q hñt lineā saturninā oriētē ad ra-
dicē exiēdētē se vsqz ad radicē medij
r exuberātes lineas i medio tubercu-
lo habuerint: scriptā in rubrica neruoz egritu-
dinē patiēt hñt chiromāicos: vt h3 Ludouic⁹
Vitalis Philippi fili⁹. **C** Illi q hñt caracte-
res saturni i manu vel aliqñ illoz vt i gnto li⁹
p3 in pprio capitulo egritudinē neruoz patiēt
Preterea si triāguli spaciū sit rugosum siccita-
tem r discrasia neruoz indicabit.

C Caplin. 34. De quartanarijs

Linea saturnina valde lōga p̄cipue
ad tuberculū medij quartanariū mor-
bū p̄mittit. p̄cipue si intersectā aut
discōtinuā vel male dispositam repperies.

Linea mensalis male additōdata cū tali linea su-
pius dicta q̄rtanarios vt dicūt idicāt: qz i q̄rtā-
narijs splen tumescit. Et linea mēsalis splenis
denotat conditionem.

Scalā vel craticulaz in tuberculo saturni quar-
tanam dicunt significare.

C Caplin. 35. De epidimia seu peste

Icut p̄isci p̄fēs egiptij atqz illustres
moderni: q qñ linea gignitiua. i. men-
salis se exiēdit vebemēter iter idicū r
mediū r sit grossa cū vebemēti rubedine lesio-
nē capitis minat: r p hāc innumerabiles ego in-
dicauī: r inueni eē vez. Aliq recētiōres quorū
noia ignoro: nā eoz libri carēt noie obseruane-
rūt r scripserūt q linea sup̄is posita aliquoties
epidimia seu peste morituros idicāt. Ego vsqz
ad hāc diē tñm de tali morbo indicare: Nūc
aut p exp̄ientiā vidi hoc eē vez. Tñ p eandē
dictā lineā ego quoqz morbū pestiferū ausus sū
indicare: eo maxie: cū mibi anno iā elapso hoc
mibi acciderit. s. Judicauī Baleatū de gras-
sis adolescentē: r dixi eū in breui facturū homi-
cidij: qd nō multo post euenit: nā quēndā amī

cū meū occidit: cui etiā talē violentā mortē p̄di-
xi: admonēs ipsum vt sibi caueret. Dixi quoqz
eidē de grassis q iminebat sibi piculū violente
mortis: r hoc indicabā rōne lineē supra dicte
q lesionē capitis denotat. r tñ Rome pestilen-
tia occubuit. Tñ vidi illā p̄positionē esse verā:
qz linea eius mēsalis erat vebementer inter du-
os digitos r nō ita in sinistra. tñ erat in sinista
re sua magis subtilis tēdēs versus indicē. r sic
in breui vt dixi Baleatū spōtōnū interfecit: r
post excessus iuit Romā: r infra ānū ex peste
morm⁹ ē: r eius habitudo erat colerica cū inflā-
matiōe. **P**entis aut qdā obliquus chiromāti-
cus: q dicit qd qñ mensalis curuabit r cadet i
ter mediū r indicē semp sanguinis effusionem
quoquo modo significabit.

C La. 36. d colericis atqz melācolicis morbis

Linea saturnina incipēs a rascera
manus vel ppe r p mediū manus d
uenerit vsqz ad radicē saturni r sit a
puis qbusdā lineis intersecta arguit colericos:
atqz melācolicos morbos in indiuiduo pue-
nire: vt aliq dicūt. Talē positurā tenet ille inge-
niosus astronomie p̄fessor Ludouicus filius
Philippi vitalis. Et ita tenet q tale accidēs
posset eū infestare ipib⁹ futuris. **E** corpis sui
habimdo ē colerica tēdēs ad adustionē. r ē sū-
me cogitabundus atqz studiosus sic illi q talia
inuestigant.

C Caplin. 37. De his q apostemate moriūt.

Apostema est tumor p̄ter naturā q ac-
cidit in diuersis mēbris in corpe aiālī
Species vō apostematum sunt mul-

te quaz cognitio nunc non ad nos atinet.

Si qz h3 puā manū r digitos grossos talis ex
apostēate moriet: vt formice vald vtili placuit.

C Caplin. 38. De signis lepre.

Icut dicit Anicēna in Sen tertia q̄r-
ti tractat⁹ lepra ē infirmitas mala p-
ueniens ex asplīde colere nigre in to-
to corpe: q̄re corripit p̄plexio mēbroz forma
r figura ipsoz: quatuor aut sunt species quas
chyromāticus in specie ignorat in generali au-
tem aliquid potest indicare.

Si cadūt vngues cū facilitate sine cā māifesta
vt ē lesio aut dmsio r his similia leprā dñorat.
Dicūt qdā q si in supiori pte pollicis iuxta vn-
guem talis figura. . . apparuerit leprā signi-
ficat: istud ego tamen nunquā vidi.

Chiromantie parue.

C Si in principio linee vite oriantur tres pue linee tortuose sedentes vsus motus pollicis. et qda tortuosa vel tercia linea secus eas est signum viciu lepro.

C Cap. 39. De his q hnt genitores stultos: et qui cito mortem incurrunt.

Item est q chiromantico cōcellaz sit de stulticia parentu iudicare et q natura in manib de hac re signa posuerit. Figura vt sic. D. in loco solis male disposita significat aliquem habere patrem stultu et cito mortem incursum.

C Cap. xl. De vulneribus capitis collo gula et facie.

Not linee sciderint media natura lem superius diuidentes circa caput collu et gula tot vulnera ostendunt.

Si linea mentalis coniungat cum linea vite et ibi faciat angulu cu ear: et no sit ibi media naturalis: vulnerabit ex improbitate. Et fortasse cadet in manib inimici: et abscedet caput ei. Aspice igit si bz signu esse superius ab inimicis aut non: vt in suo capitulo patebit.

Si linea mentalis inter duos digitos se extenderit: p vulnera seu lesione capitales moriturus aut grauitur offendi ostendit. Et istud intelligitur qn e in vltima sui prepena grossa et rubra. Si subtilis et inferior circa faciem et gula lesio erit. si maior cu vigore in dextra: sit pre dextra erit offensus. si in sinistra manu: in sinistra pre iudicabit: vt ego quotidie facio in meis pronosticis.

Si multe rimule fuerint iuxta pollicez multa vulnera in iuuentute manifestat. si iuxta linea capitis. multas lesiones in fronte ostendunt. si grosse sint capitalia. si subtiles in fronte aut facie aut in collo aut gula.

Si qda linea naturalis oriat ex mentali et scidat recte digitu indicez: et talis linea secet iuxta radicez a quibda lineis vel linea significat plagas vel plagam circa frontem vel caput.

Dixit Elgo et alij alij affirmauerunt: q qn linea mentalis se extenderit ad radicez idicis: et fuerit grossa et intersecta hntibus illa vulnera capitalia significantur.

Tres vel plures curre linee descendentes per radicez idicis vulnera capitis vel colli significare vident. Que si grosse fuerint et rubee futura vulnera denotant: si subtiles et pallide preteritas vt recentiores aiunt chiromantici.

Quado inueneris quasda lineas in indice rec

tas: Lineasq inter primum et secundu articulu contentas: quouot ipse fuerint: tot ictus in capite significabunt. Et etia qn mentalis extendet se inter indicez et mediu et no attingit: ictus qdem pollicent sed mortales non erunt: sed si no attingit vtraq iunctura ictus capitis no tamen ferro euerturus significat vt cornu nt t3 et pigit.

C Cap. xli. De vulneribus pectoris.

In more medij sunt linee parue ac conicine tuberculo ascendentes p tuberculu breues et egdistates vulnera in pectore argunt vt recentiores testant.

Si multe rimule subtiles et rubee sciderint linea mentales iuxta indicem multa in pectore vulnera hoc est lesiones argunt.

Alig sic scribunt si linea mentalis se porrexerit ad radicez idicis et fuerit subtilis et rubra: et bine linee sciderint: vulnera in pectore sim chiromanticos denotat.

Des linee antescipte p expientia vsq ad hac diez mihi ignote sunt. Tn semp notau qd qn linea mentalis est rubea et subtilis i directio duoru digitoru. s. indicis et medij aut aliqliter itrauerit inter ambos: aut ppe idicis motus aut i radice ipsius iterius qd vulnera pectoris indicat: vt i multis vidi p expientia: et pcpue i Joanne maria filio ambrosini socii mei: quez notau hnt in manu dextra talez linea desinentem inter ambos digitos ppe radicez idicis: et erat subtilis cu rubedine valde ignea: et continue timeba de morte sua: et semp exclamaba publice et secrete. Quadam nocte du esset armatus fuit percussus in mamilla dextra: qua rez armatura no phibuit: et statim mortuus est iuuenis ille miserrimus.

C Cap. xlii. De vulneribus dorsi et ventris.

Quado linea media naturalis in medio loco scidit a qda linea circa ventres et dorsum vulnera indicat.

Si qda linee grosse et parue descendat a radice medij p motem ipsius plagas in ventre videntur ostendere.

Si multe rimule grosse sciderint linea mentalem iuxta indicez vulnera seu lesiones circa ventres significat. si subtilis sit inferius idez magis infra denotat. Sciascu q vulnera possunt intelligi aut a causa primitiua: vt est comusio flagellatio: et casus ab alto. Aut a causa antecedente: hoc est humoralis sic est exempli gra apostema: seu

bothor. excoziatio: vlcera. ⁊ similia que chyru-
gicus aliquādo incidit: cauterizat: seu facit opa-
nones que causant vulnera. *Lex pbyfiono-*
mus aut chyromanticus ad talem particulari-
tatem non potest deuenire: ei tamen sufficit ⁊
sat est: si dicere potest lesionem licet non deter-
minet causam aut originem illius lesionis aut
vulneris seu percussiois.

Capitulum .xlii. De vulneribus renum.

I quedam parue ⁊ grosse ⁊ recte li-
nee descendant a radice medici in re-
nibus vulnera dilucidant secundum
multos chyromanticos: Ego tamen istud per
experientiam nunquam notavi.

Capitulum .xliii. de vulneribus cordis.

Quodmodum scribit princeps aboa
li abinsceni: hoc est *Unicēna* quarta
quarti. cap. 60. Aliqua membra sunt
in quibus quom cadunt vulnera magnificatur
eius nocumentum ⁊ vt plurimum vulnerati in
talibus locis non euadunt: Et forte aliquan-
do vulnus in talibus locis non interimit: sed
hoc est raro. *Membra* autem sunt hec. *Ueli-*
ca: cerebuz: ⁊ renes: ⁊ intestina minuta: ⁊ epar
quamuis vt dixi in talibus locis vulnerati ali-
quādo euadunt: cū maxime est qd leue. Si au-
tem in corde vulnus accidat semper salus ab
illo separatur: nam cor est basis ⁊ fundamentū
uite: quo vulnerato q̄ vita deficiat necesse est.

Ostendamus igit hoc in loco signa vulnerū
que restaurari non possunt aliquo medicami-
ne vel artificio: ⁊ que sepiissime subito interficiūt

Dicūt ergo quidā recentiores obseruatores
qd signū tale q̄ i medio linee vite vulnera in
corde denotāt qd nūq̄ a me obseruatum est.

Capitulum .xlv. de vulneribus core.

I quedā linea recta ⁊ bene colorata
ex radice medici oritur: ⁊ extendat
se per medietatē digiti ⁊ secetur a q̄-
busdam lineis secundū aliquos chyromanti-
cos vulnera in corā ostendunt: ⁊ hoc ego mul-
totiens expertus sum.

Capitulum .xvi. de vulneribus genu.

Tribit princeps medicorum quarta
quarti capitulo tertio vulnera q̄ cadūt
ante genu apud rotulā sunt piculosa
⁊ isanabilia: ⁊ si sanātur illud fit raro ⁊ cū dif-
ficultate. Et hoc accidit ppter scena acciden-
tia q̄ illi loco eueniunt. ⁊ huiusmodi sunt etiam

vulnera que fiunt in extremitatibus lacertorū
Dicem⁹ q̄ signa vulnerū q̄ i genu cognoscūt.
Linee grosse in radice auricularis pcedentes
vulnera in genibus ⁊ deorsum significant.
Alij dicunt qn due linee subitāt medicū cum
auriculari fm lōgitudinē vulnera i genu vel in
fra denotant: si sunt magne vulnera sunt futura
si sunt parue vulnera sunt preterita.

**Capitulum .xlvj. De vulneribus seu ifor-
tunis in cruribus seu tibus.**

Igit auctor cuius nomē ignoro quod
qd linea stomachi a linea vite vsus re-
stricta multū distat: ⁊ nō fert angulū
infortunū amboz crurium demonstrat.

Quot linee furint circa finē linee capitis tot
vulnera seu lesiones ab anchis ad digitoz ex-
trema minant ⁊ hoc in pede magno: ⁊ expus
loquor. Et vbi tales linee sunt vigorosiores. i.
qua manu in illa parte lesio est maior: ⁊ hoc ē
a causa antecedente seu primitiua.

Linea saturnina i cōcauo manus infecta: aut
obliqua: aut disiecta: infortunū amboz crurū
oīno minat ⁊ plerūq̄ a mā nitrosa seu adusta.

Qn a pūa minimi iūctura ad secūdā pūdas
lineas inueneris attingentes ab vna ad alterā
iūcturā: totides i crurib⁹ pcussioes indicabis.
nisi fuerint intercise. Sed si nō retingerint non
erunt cruenta vt scribit pictor chyromanticus.

Quādo inter mediū ⁊ medicū in fine pulpe
fuerit linea lesionem crurium ostēdit: ⁊ quot fu-
erit linee tot lesiones minant.

**Capitulum .xlvij. De vulneribus brachiorum
seu manus magne.**

Anus magna intelligit ab humeris
vsq̄ ad digitorum extrema. si igit q̄-
dam linee grosse ⁊ rubee veniāt a mē-
sali ⁊ extendantur per montem auricularis: ⁊
non attingāt radicem eiusdem auricularis vul-
nera seu plagas in brachijs vel manibus ostē-
dere indicantur.

Quot linee erunt inter auricularem ⁊ solarem
tot lesiones in manu magna ostendunt: scilicet
quādo sunt in fine pulpe circa principium di-
gitorum. Et in illa parte vbi sunt vigorosiores
linee: i illa parte sunt lesioes maiores. Et ego
tales lineas habui ānis elapsis: ⁊ ita fui vul-
neratus graniter in manu mea dextra vt patet
per cicatricem: ⁊ q̄ linea minus apparebat in
manu sinistra: Ideo post primam offensionem

Chiromantie parue.

paucis diebus cum esset in prelio cum inimicis meis cum plumbea pila fui iterum vulneratus in brachio sinistro cum magna contusione. Resoluuntur aliquoties tales linee effectus in vulnera cum effusione sanguinis. Aliquoties fit stultitia et hec sine sanguine. aliqui fit dislocatio et fractura. Aliquoties per signum carceris habet torturam: funiculorum aut patibulum. Aliquoties patiuntur apostemata que medici icidunt. Aliquoties significat ignis robustio: et multos ego vidi: ut ita dicam: stupratos: seu defectos.

Dixit pictor chiromantie, quando rimulas ab auriculari exeuntes inueneris. s. q. a radice ad secundum articulum in uentre digiti versus domesticas premittuntur sintque boni coloris: percussiones vel impedimenta et infirmitates in brachijs significabis: precipue quando bene colorate et eleuate fuerint. **Capitulum decimum nonum De his qui cadunt ab alto.**

Altera. C. in quadrangulo ostendit inclinationem precipitij ab alto.

C. Si in mote manus versus dorsum reppiant quidam linee venientes a percussione manus facientes angulum acutum in hoc mote ostendunt quod tales a casu vel precipitio peribunt.

Si in principio linee vite soror i coeui manus reppiat et ibi sit una linea secans ipsam casum ex alto ostendit cum lesione ut ego habui in manu mea et in me huiusmodi sensu effectum.

Dicunt recentiores quod quando in tuberculo solis prope radices digiti reperiuntur due linee: que angulum acutum cantant versus digitum talis ex alto precipitium patietur. Alii dicunt quod hoc eveniet per aliam nam vim: quod non obseruavi.

Dicit autor cuius nomen ignoro quod linea que incidit lineam vite versus restrictam precipitium ex alto denotare videtur.

Figura. C. in loco martis aliquando casum ab alto indicat.

Capitulum 50. De his qui cadunt ab equo: et quorum colla denodantur.

Signum tale. A. in cacamine vitalis et medie naturalis iuxta pollicis tuberculum existens casus ab equo demonstretur si transversalis linea eum diuiserit et lineam vite colla denodatione ob tale casum dicunt portendere presertim hoc confirmat auctoritas

Capitulum quinquagesimum primum. De his qui inter feras periclitantur et saluantur.

I. Prope lineam capitis reperiatur spherica figura completa et bene apparens et circumspecta bene colerata inter feras periclitabitur: et hoc tamen erit cum euasione. **Capitulum 52. De his qui a feris dilaniantur seu leduntur.**

T. Triangulus in summo angulo non conexus sed parum distans a cardiaca et media constitutus: a feris dilaniari aut grauius ledi non nulli aiunt.

Si media naturalis sit valde tortuosa et male disposita et non continua boies a bestiis occidi significat: aut mortis eius magni sibi imminet periculum: presertim si fuerit discontinua non circumscripta et obscura.

Si prope lineam capitis reperiatur spherica figura obscura non circumscripta habens interficietur a feris.

Capitulum 53. De morfu canis vel quadrupedis.

I. Si lineam signum D. prope mesalem vel vite lineam inuenies morsus canis ex improviso dicunt minari: et maxie in illis corporis partibus quibus linee correspondebunt.

Dicunt alii quod si reperiatur linee curue ut sic sint inter spatium iuncturarum alicuius digiti per rectam positionem morsus canis vel quadrupedis: dicunt significare: expressus loquor ac scribo.

Quod si fuerit due parue linee in percussione manus hominem a bestiis morsu affici dicunt significare et precipue a canibus.

Capitulum 54. De his qui ab igne cremantur ac per eum damnum patiuntur aut cocturam.

I. Si autem alii quod tales characteres **V** cum fuerit vel una eorum prope iuncturam pollicis inter initium lineae cardiace et ipsam iuncturam: igne comburi ostendunt: quod ego nunquam obseruavi.

Si duo acuti anguli in quadrangulo reppiant et transversa linea eos secuerit: vel per directum tetigerit et sit in inferiori parte quadranguli igne periri ob hoc indicantur.

Quidam cuius nomen ignoro scribit: quod linee tres venientes a prima iunctura pollicis vel sub pollice in lineam vite ostendunt igne periclitari seu mori. **Altera.** C. in loco veneris ostendit quod habens propter ferrum vel ignem patitur.

Si una linea transversauerit angulum supremum qui in fine et maior pars de ea fuerit in inferiori parte talis habens igne morietur ut dicunt.

Plures linee se cōiūgētes et incipiētes a vi tali crasse et directe sursum pollicem vsus ascēdētes tñ ipsaz cōiūgētes mortē i igne significāt. Si vero a pollice descēdāt deorsuz nec tāgant vitale piculū i igne missuz facim⁹. Et supbia iracūdiā: leuitatē et fugā mināt. vt dīc anthioe⁹.

Dicit Lorus. qñ manus extrisecus infra supmā cōpaginē habeat lineas duas iter se cōiūctas ignis dānum minabit.

Dicit aliqui q qñ ineneris duas lineas ia centes sup lineā vite ppe radicē pollicis extra positas iter idicē et pollicē hoiez significat igne dānū aliqd sustinere vñ i reb⁹ vñ i corpe pprio.

Si lineā vite supius tumescat i multis locis vsus pollicē pp ignē laboratē demonstrat. Nūqñ tñ ego d obustione vsqz ad hāc diē iudicauī.

Si aut figura. C. fuerit in loco solis lesionē ab igne minatur.

Cap. 55. d amputatiōe capitis aut suspēsiōe.

I lineā mēsalis cū lineā vite cōiūgat et faciat angulū cū ea: et nō sit ibi mēdia naturalis talis decapitabit ex im-

prouiso fortasse ab inimicis.

Et aliquotiens sententia p̄oris secūdū cor respōdētiā aliarum linearum.

Si aut bec lineā nō cōiūgat sed respiciat mēdiā nālē eritū piculo et timor mortis attñ. euadet.

Si qdā lineā circuit pollicē iuxta supremaz iūcturam eius suspēsiōnem denotat.

Si lineā arcualis q est in dorso digiti vsus iūcturā cōiūgat cū qdā alia atcuali existēte ex pte vngule suspēsiōnem denotat.

Si in dorso pollicis apud vngues reppitur forma spherica cōpleta suspēsiōnē minatur.

Iterū si reppiat sup dorsuz pollicis in vltima iūctura spherica forma iuxta vngūē et ille circulus realiter interfecetur in medio ab vna lineā per trāuersam positurā suspēsiōnem aut strāgulationē minatur. Talem posituram vidi et iudicauī: anno. 1500. in domino paulo vr-

sino domicello Romano: vñm Alexāder bēti uole lux mea audiuisti me pronosticantē: q res effectum vt oēs sciunt prosequuta est.

Qñ in prima iūctura pollicis reppit lineā continuā grossā et rubrā circūēs ipsam iūcturā amputationem capitis significat vt. 1493. in petro capreolo iudicauī: et in Joanne merlo imolensi qui suspensi fuerunt.

Si inter primam et secūdā iūcturā polli-

cis in parte domestica reppiant vna vel plures lineae vebementer arcuales et sunt rubee et crasse suspensionem aut ab inimico suffocationē minant. Eiusmodi lineas notauī in p̄fato domino Paulo vrsino: Et etiā in strenuo et in militari disciplina capacissimo Reuerotto fermiano principē: q vna cū Vitellozzo fuit strāgulationis. Ut p̄nosticaui in arce elci in casentino vñ ppe dñi essem cū dño Carolo Vrsino: et ita et p̄nosticaui in dño Hannibale filio nobis domini Julii de Larrano camerini princeps.

Si vero lineā supradicta non valde circuit pollicē cadet in periculum attñ bene euadet: talē lineā hz socius meus Horatius bucardus fanēsī: qui fuit in piculo et illud euasit. Et captura eius fuit etiā pp intensam lineā saturninā in ambabus manibus: et pp vnā parua lineā i radice saturni.

Si talis figura. **E** in angulo sinistro aut in triāgulo apparuerit secūdū Agonez habēs illam suspendetur.

Raro enadūt a suspēsiōe aut a mala morte illi q hñt lineas principales tātm cū residuo infortunatas vt multotiens notauī et p̄cipue in anothomizatis.

Talis figura **S** vel similis si fuerit in sinistro angulo vel in alijs angulis vel in triāgulo in cruce eē ponēdū hñt existimāt. Antiquiores vocabāt cruce illud quod nos dicimus furcā et nō est vis quam formam habeat dumō p panbulo quodā ponatur.

Cap. 56. De his q sūt saturati seu fascinati. Tribit auctor qdā cuius nomē ignoro q hoc signū. **C**. p trāuersuz in secūda iūctura medij significat eē fascinatū siue facturatū: et ei data est res venenosa et mala in cibo siue in potu.

Cap. 57. d his q patiunt morsum equorū. De signū **SS** in secūda iūctura medij significat morsuz siue vulnera ab egs facta vt dicūt Ebromātici.

Cap. 58. De his q a fratribus interficiuntur. Ale signū sic **D** in mōte manus iuxta eiusdē pcutiōnē significat hñtē interfici a fratrib⁹ suis vt ait qdā.

Cap. 59. d signis magni seu pui iecoris seu epatis.

Igitur lōgi lōgitudinē anricularū epatis significāt: magnitudo eorū eiusdē

Chyromantie parue.

Declarat magnitudinē: paruitas vō paritātē: plū
beitas digitorū discretiatiū epar denorat.

Cap. 60. De his q sūt apti ad bñ scribēdū
I q s bz tabulā manus paruā z di-
gitos grossos talis ē bñ disposit⁹ ad
bñ scribēdū vt narrat formica valde
vtilis.

Caplin. 61. De his q sūt agiles z qui cuz
facilitate agūt sua negocia.

On ab re erit ponere signū eorū qui
ad oia pagēda agiles sunt: z cū facili-
tate eorū pagūt negocia. Adanus igitur
graciles significāt agilitatē: z habēs tales
manus est facilis intellectus in omnibus suis
negocijs: vt tradūt aliqui: qui causas rerū opti-
me perscrutati sunt.

Cap. 62. De qualitatibus ingeniorum.

Geniū est rectus z vniversalis dis-
cursus ad cognitionem rerū scibilibz
sue agibilibz in vnaquāq re. Cui⁹
sunt tres differentie. Prima ē ingenium equa-
le seu temperatū. Secūda est ingenii nephā-
dum seu prophanū aut vafum. Tertia est: in-
genium ad oēm partem applicabile. Primo
accipiam ingenium tātum in rebus moralibz
que habēt z proximis vtiles existūt. Et istud
causatur a temperamento spirituum in debito
z proportionato organo applicato: quod per-
maxime discernitur a conditione oculorum qui
sunt caprini seu coloris celestis: seu kropi: aut
q inter nigrum z varium medii sunt: nec multū
radiosi: neqz cum aliqua macula aut rubedine
aut citrinitate. Et qui sunt in debita positura:
id est nō nimis cōcanti: neqz protēsi ad extērio-
res pres: sed medio mō se habēt. z tales i ma-
nibus habēt angulū acutū z plerūqz triagulū.
Scdm Ingeniū nō applicat nisi ad malū: vt
puta ad homicidiū volūtariū deceptionēqz alio-
rum: z ad crudelitatem z fraudes z falsos con-
tractus: z istud est ratione caliditatis aut frigi-
ditatis intense. Si ē cū caliditate vtitur nimia
audacia celeritate motus: z multis verbis z si-
milibus. Si est ratione frigiditatis: hoc fit ex
materia melācholica: z quicqd facit cū timore
pigritia z blādis verbis operat. Et talis ali-
quotiens bz oculos profundos cū maculis: z
intuitus eius est vt ferarum. z plerūqz caret an-
gulo supremo. z aliquādo in eo saturnina linea
repperitur: z talis est pater fraudis atqz mali-

gnitatis. z si angulū supremum habz repperitur
cum lineis crassis atqz rubicundissimis. Ter-
tia vero ingenij species medium tenet in predi-
ctis signis z ordinibus z applicat ad res cō-
gruas z incōgruas. Nota q nō repperit indi-
viduum sine discursu z ingenio nisi comparati-
ue comparādo vnum alteri vniversaliter. Quia
nō est homo tā rudis ingenij qui i suis negocijs
nō discurrat aliquāliter. Sunt etiā aliqui q sūt
dotati a natura i aliqua mecbāica arte aut alia
re particulari miro modo quod cognosci nō po-
test. Dicamus igitur de bono z equali ingenio
secūdū signa: quia i rei veritate linee nō sunt si-
gna: qz linea cadit i imaginatione z nō a visua-
li obiecto occupatur: ex quo p̄isci patres eos
vocabant sectiones seu secaturas aut scissuras
sue virgulas: sunt enī synonyma: moderni ve-
ro dicūt lineas quod nomen est metapborice
sumptū: alij vero vocant rimulas. Alij aliquo-
tiens vocant rugas. tamē per rugas multoties
intelligūt icrispationes villorum.

Triagulus penitus eglaterus bonum indi-
cat ingenium.

Si linea capitis fuerit recta z non gibbosa z
boni coloris z bone latitudinis z sufficientis
profunditatis bonum intellectum z clarum si-
gnificat precipue quando non se extendit per
tuberculum lune.

Linea epatis si in superiori parte angulum
non acutum sed rectum constituit acumen in-
genij ostendit.

Lacus temperatus z bonus qui magis op-
propinquat caliditati z lenitati qz frigiditati aut
asperitati: z magis carnositati qz macilentie ar-
guit bonitatem complexionis z optimum in-
genium vt manus mea indicat.

Quando angulus causatus a linea vite z epa-
tis fecerint crucem significat bonitatem intel-
lectus z naturaliter ille est inclinatus ad bonū
vt teneo in manu mea dextra.

Quando linea epatis z saturnina cum me-
dia naturali scilicet in fine causat triangulum
tunc significat dispositionem ad necromantia
familitatem: incantationes: z similia. Et si i p-
portione optima reperiatur subiles idagatores an-
tiquorū negociorū ac rez sublimiū ostēdit. vt ad
amuliz i manu mea dextra habeo: z nō ita p̄fec-
te i sinistra. Iā in iuuetate mea famulauī cum
nigromāntis libris z semper mēdacia inuenis

quonia alchimia et nicromatia principijs caret.
Qui hnt palmam longam cum pporionatis
digitis bonu indicat ingenium i multis opibus et
huiusmodi sunt manus mee.

Angues lati et longi decenter tennes et splendi
di subrubentes dant signu optimi ingenij vt in
ueni semp et ego habeo in manibus meis.

Color albus et quasi pspicuus clarus et sub
rubeus equaliter: qualiter ingenij comunes
ac bñtate et mores optimos ostendit. Talis. n.
color dz ee in toto corpore bene disposito: ima
ginamur eniz q corpus pspicuū albū exten da
tur super corpus sanguineum.

Quicumq pilos decenter indebita quantitate
habuerit sup dorsu manus et specialiter circa
ptez inferiorem et circa pollicē sup digitos signum
est bone cōplexionis et nature: et p cōsequēs bo
num ingenium representat.

Aliq sic scribūt: et in hoc videt ee aliqua diffe
rentia: Pili decēter parui i dorso manus vsus p
cussione: et sup dorsu quattuor digitoz sup pri
mas duas iunctas si pili sint pauci et parui et
pmixti coloris significāt ingeniu subtile et altū
et penetrabilem intellectum.

Tuberculus Mercurij quādo reppit cū bo
nis et nitidis lineis prope radicē arguit boni
tate ingenij dñmodo locus sit clarus.

Si i digito minimo repperit lineae pulchre
et clare p longitudinem ingenium bonū pñt.
Si vna valde lōga linea vl plures reptant i di
gito minimo oriētes a radice digiti extēdēt se
vsq ad secundā aut tertiā iūcturā bonū et famo
su ingeniu indicant: vt habeo in dextra et sini
stra manu mea.

Si linea rascetta vnica fuerit cōtinua et recta
brachiū circūēs bonū ingeniu pmittit et mode
ratū i rebus suis pagendis: et denotat boiez bo
ni cōsiliij: et qui semp studet bene viuere.

Color brun⁹ clar⁹ bonū ingeniu et mores indicat
Dixit auctor icognitus. si i medio spacio iter li
neas triaguli sit planicies bonā pplexionem si
gnificat maxie si bene coloretur: et ex cōsequen
ti bonam discursum et ingenium.

Si in manu sint multe linee transuersales sci
dentes lineas naturales cū subtilitate sui cor
poris subtilitatem ingenij arguunt.

Linea epatis cum trina sui proportionē et situ
et colligantia nō in secta et si sit locus coloratus
bonitatem ingenij promittit.

Linea vite cū trina sui proportionē et bene co
lorata subtilitatem ingenij indicat.

Linea solaris cū trina sui dimēsiōne in diame
tro digiti vsq ad radicē bonū demonstrat inge
niū. Et si fuerit duplicata aut triplicata i radi
ce intēsu magis dat pñsticiū vt habeo ego in
manibus meis et pñsticiū i dextra. pñsticiū si vt
sulculus existit vt habeo. Valde felix ingeniu ē
illi⁹ q hz triagulū eglaterū cū linea solis vt no
tati ē: et si habeat locū mercurij bene pditiona
tū: et similiter indici tuberculū eminetē lineatur
atq coloratū: Fama istius talis ad astra tollit
Tuberculū manuū eminetes colorati atq line
ati cū suis cōditionib⁹ ingeniu bonū dñscribūt.
Linea saturnina cū trina sui dimēsiōne et posi
tura bona ita q nō transferat se ad mensalē sed
ad mediam naturālē ingeniu in rebus antiqua
riis prestat: et si habuerit cōrespōdētiā bonam
hoc idem fortificat: Si autē malā habuerit cor
respondētē ingenium propbanum prestat.

Si vna linea bene conditionata reppitur i mō
te saturni iniiciās a mēsalē vsq ad radicē mō
te si deuenerit ingeniu bonū ostendit maxime i
agricultura et rebus antiqis. Morari etiā mul
tories ingeniu ee sopitū atq suffocātū a reb⁹ ve
neris: vt in luxuria et cū pellicib⁹. Ex quo vi
di tales habentes montes veneris valde tume
factū clarū atq coloratū et lineatū cū pporitiōe
in minimo mōte et alijs effeminatis pporitiōi
bus vt in isto sexto libro patebit.

Manus cōcaua cū bona sui soliditate acūmē
ingenij videt ostēdere: vt ēt teneo i manib⁹ meis
Articuli digitoz pporitionati nō ymefacti inge
niū prestatiā denotāt. expris scribo.

Linea cordis stricta et subtilis et bene colorata
et specialiter vsus mediā naturalem hominem
sani cōsiliij atq subtilitatem intellectus arguit.
Quādo linea vite fuerit acuta et superius pñc
ta significat hōinē subtilis imaginatiōis et boni
cōsiliij. Quādo pspiratis linea seu saturni
na ad mediā naturālē deuenerit et quasi suo cur
su videat eam offendere: probū significat bōi
nem et ingenio magno: et de hoc nō est dubiū:
et ortus suus debet esse ad rascettam aut ppe.

Quādo linea cardiaca uersus restricta fuerit
crassa et boni coloris hominem boni arguit cō
siliij: subtilem et ingeniosum atq fidelem om
nibus: Catolicum quoq indicat vt dicit niger
Lorius.

Chyromantie parte.

¶ Quando linea vite in vertice fuerit innenta bifurcata et unus de illis ramusculis faciat acutum angulum cum media naturali bonum ingenium largitur atque consilium et virtutem; amatores quoque et verecundum videtur ostendere.

Quando inueneris tres ramos a rascetta orientes qui vite coniungantur: Quique postea cum basi trianguli manus fouee adhereant: acutum ingenio: animo forti iusticie amatorem et probum hominem aiunt ostendere.

¶ Caplin. lxxii. De nepbando atque maligno ingenio.

Epbandum atque propbandum ingenium causatur a calido et sicco aut frigido et sicco. id est a colera aut melancholia ut supra tactum fuit in primo Anastasis in versiculis et est illud quod semper malum operatur salutem appetitum seu imaginatum si non potest cum actionibus.

Color rufus et oculi lucentes et mobiles nepbandum atque malignum denotant ingenium. Trebra palpitatio oculorum dolosum atque diabolicum ingenium nunciat.

Cutis tenuis et suavis et multum frigida hyemis tempore et calida in estate melancholicarum qualitatem denotat et per consequens nepbandum atque malignum ingenium.

Digiti erecti si flectantur versus dorsum manus subtilitatem ingenii indicare videntur.

Saturnina si cum linea vitali coniungatur recta atque non intersecata ad saturninum digitum denegerit hominem arguit profundum consilium secretum et callidum: sed ceruicosum superbum et qui valde dedignatur dicunt chyromantici lineam illam pronosticare.

Si summus angulus acutus rectus constituitur lineis ingeniosum fraudulentum atque mendacem declarat.

Si linea cardiaca in parte superiori habuerit incessum tortuosum et sit rubra ingenium notat dolosum.

Si in medio spatij inter lineas trianguli non sit planities bona: et sit male colorata et ibi sint rugae aliquae siccitatem cordis ostendit et ex consequenti malignum atque nepbandum ingenium.

Si aliquis horum colorem faciei rubeum ac flammum precipue cum exuberantia lentiginis asutum atque ingenium vulpini hominem penitus arguit.

Quando basis trianguli paululum fuerit tortuosa et pallida significat astuciam et ingenium magnum cum iracundia tamen: ut aiunt.

Rubedo cutis si spissa fuerit non clara hominem significat dolosum et fraudes continue ymaginari atque malignum ingenium largitur: ut fuit in nepbario Alexandro pontifice sexto qui diabolicum ingenium et naturam peruersam habuit.

Nigredo cutis si suavis vel fusca extiterit signum est astucie et cautele: atque nepbandi discursus.

Si per restrictam lineam sparse inuenta fuerint se invicem non contingentes sed in diuersa abeuntes magnum ingenium significabunt: et hominem malum cogitationum: et qui multa fingit. Et si id quod mente cogitat efficeret pessimum fore incurreret: ut igitur niger cornu: hoc tamen simpliciter non assero.

Quando bine lineae oriuntur a rascetta et oblique atque continue a media naturali deueniunt ingenium profundum: et infortunatum virum ostendant.

Quando linea cardiaca fuerit crassa atque rubra sine fine astutu atque callidum discursum arguit.

Quando linea vite in vertice suo fuerit subtilis torta et bifurcata ingenium acutum sed vagantem innuit et multa astucia praeparat: Et maximam cupiditatem visendi varias regiones.

Quando media naturalis horum ramusculos ad inferius tendentes ingenium hebetudinem significat sed aliquatenus astutu ingenium denotat ad malum perpetrandum: et intellectum ad iniqua et mala procliuum: ut aiunt.

Figura. f. in triangulo hominem callidum arguit et ingenium acutum.

Adanus grossus: et digiti circa extremitates unguium acuti: cupidum et fallum et natura omnino prauum boiem denotant: ut pluries notauimus.

Quando angulus summus in infima parte formatur precipue in diametro medij ingenium prauitatem atque subtilitatem indicat: de quo non est confidendum.

Quando inueneris mensalem cum duobus ramis: unus sit ad radicem indicis vel prope alter sit ad medium acutus: notabis ingenium ad acquirendam rerum copiam idoneum: simulatorem tamen: et quo magis in apice tenuis fuerit: tanto magis habes erit pessimus: ut dicunt recentiores precipue cornus non valde niger in hoc loco.

Qui horum multas lineas in digito medio plusquam alibi: et specialiter quam quidam linea. id est saturnina oriens a rascetta et extendit per palmam usque ad digitum medium tales sunt cogitabundi cum malefico et prophanum ingenio.

Tibbosi aut diminuti lippitudinariq; aut superflui in aliquo membro ingenium maleficum habent: Ideo a ciuitatibus essent expellendi quia multiplicantur tales species. Caute vobis qui filiorum educationem et eruditionem alijs committitis: Sunt enim tales diminuti seu superflui malorum morum et pessime nature et detractores et vt omnia colligam omnium vitiorum sentina in talibus collocatur. Strabones quoq; fugiendi sunt quia in nebulis acutum habent ingenium.

Oculi si fuerint profundi ingeniosum dolosum atq; malos mores indicant.

Breuitas colli cum carnositate malignitatem atq; dolosam indicat naturam: et tales referunt ad lupos metabaphozice.

Oculi parui atq; rugosi malignitatem arguunt et acumen ingenij precipue in malignitatibus et referuntur ad symias.

Sorex lineae mensalis si in aliquibus repperitur maleficam naturam pronunciat.

Capitulum sexagesimum. quartum. De ruditate ingenij.

Nullum individuum reperit sine ingenio. Nemo stultus non caret discursu respectu brutorum. Nemo quicquam videtur. A. B. in hoc cap. vi. ait ita efferis est moribus: quoniam faciat aut dicat nonnullum aliquid quod laudari queat unde antiquissimus versus vice puerum celebrantis: sepe est olitor valde opportuna locutus dicit enim simplicius hoc dicitur aia textu. 94. prudentia duplex sequens ymaginatio: sequens ratione recta: prima brutis et homini communis est: haec soli homini competit vnde si aliqua aialia prudentia dicantur ratione tamen expertia: de prudentia primo modo dicta verificat. Dicamus igitur de ruditate ingenij respectu perfecti discursus qui in aliquibus reperitur flegmatica complexio naturam inordinatam ostendit atque ingenij ruditatem: et sicut pura melancolia.

Quando linea vite est profunda grossa et coloris terrestris ruditatem et bestialem omnino naturam videtur ostendere.

Linea cardiaca etiam nimis grossa in fine versus medietatem naturam quoque rusticam ac rudem ostendit. Linea vite si fuerit grossa et profunda in fossato manus cum colore hominem rudem indicat.

Linea cardiaca quando fuerit lata et male colorata et pallida ruditatem nunciat intellectus.

Linea media naturalis nimis lata et grossa defectum prudentie et ruditatem ingenij denotat.

Linea media naturalis habens in se grossas puncturas bene coloratas et non terrestres bonitatem virtutis appropinquat permittit sed mala indicat. Si linea media naturalis grossa et nigra puncturas habuerit ruditatem ingenij testatur.

Media naturalis si fuerit grossa et magnas puncturas habuerit hebetis ingenij est signum.

Angulus dexter obtusus siue grossus est signum male dispositionis nature et ruditatem sine rationem proclitatem indicat.

Angulus sinister obtusus ruditatem et inconstantiam arguit.

Si in motu manus reppiant quidam linee recte due vel tres bene colorate impetiam et insentiam attestant et specialiter si quedam parua crux reperiatur cum eis.

Longa palma cum grossis et curvis digitis ruditatem ingenij representat.

Longa pala cum breuib; aut longis digitis: cum crassis articulis et globosis flegmatica complexio ostendit: cum maxima ingenij ruditate.

Densa manus inaequale spatium constituens ruditatem ingenij videtur indicare.

Ungues in medio profundi et spissi imundos homines significant: rudes et pauca scientes: maxime cum caro circa digitos alta atq; grossa fuerit.

Color multum albus cum pallore cuius abundantiam flegmatis indicat et per consequens ruditatem prestat ingenij.

Quando linea mensalis ingreditur valde inter salutarum digitorum et salutarem ruditatem ingenij indicat atq; paruum sapientiam prestat: vt dicunt moderni.

Manus grosse et pingues hebetudinem ingenij demonstrant.

Digiti parui hebetudinem intellectus pronunciant.

Si in medio spacio inter lineas trianguli non sit planities et male coloris defectus caloris naturalis ostendit et per consequens ruditas ingenij.

Linea media naturalis si cum linea cordis angulum strictum efficiat hebetudinem ingenij significat: tamen bene celat consilia arguit.

Si in manu penuria fuerit linearum: ruditatem ingenij demonstrabit: et talis videtur beluina natura.

Quoniam spiritus linea oritur a restricta vel ppe et puenit usque ad lineam sensibilem et fuerit toruosa ru-

ditas in
Oculi g
beluina
nos et st
Bene t
um den
Sros v
discursu
Habit
memb
nam at
Adand
magni
bouinur
Si line
in inferi
sequens
An bali
lida pri
rudine b
cu et vit
Linea c
ingenij

littera
lidu me
Linea c
pallida
Linea c
sa versu
sum: atq
Linea m
Linea ep
num dece
cia atq
Si locu
minis ca
An med
notabil
tes: sign
dquo no
Si cardi
cu sit cal
significat
Angulu
su rugos

Chyromantie parue.

Oculus ingeni arguit: et stultis preceptum demonstrat. **Oculus grossus** atque eminentes ruditate ingenii atque beluina natura ostendit: et maximos persuasores et stultos.

Bene tumefacta ignavia atque beluini ingenii denotant.

Frons valde magna bestiale naturam et obliquum discursum indicare dicitur.

Habitus curua rone carnis cum caducitate membrorum atque incessus valde lentus Ignauiam atque rudem naturam proutunt.

Adandibule oblonge os magnu et laxu: dentes magni atque acuti precipue canini aut duplicati: bouinum ingenium demonstrat.

Si linea media naturalis habuerit duo capita in inferiori parte defectu mentis. i. intellectus et per consequens ingenii ruditatem denotat.

An basis trianguli paululu fuerit tortuosa et pallida primum dolore significat. si fuerit cum crispitudine hominem tardu dicitur arguere et flegmaticu cum et vitiosu cum ruditate ingenii.

Linea cephalica si longa extra fossatum fuerit ingenii ruditatem indicabit.

Capitulum. lxx. De infidelitate.

Intera. D. in indicis tuberculo indicat infidelitatem maiorem omnium in suo genere.

Intera. S. in triangulo ostendit viru falsu callidu medace et perditore: ob qua re malu habet. **Linea cardiaca** valde lata et male colorata et pallida infidelitatem certificat.

Linea cordis valde rubra: vel liuida et tortuosa versus media naturalem deceptorem: luxuriosu atque animi puerilitatem ostendit.

Linea media naturalis interrupta falsitatem arguit.

Linea epatis si in superiori parte facit angulu acutum deceptorem facit et fraudulentu cum vafria et maxima calliditate.

Si locus trianguli fuerit cum liuore signu est hominis callidi deceptoris et iracundi.

An media et cardiaca non bene coniunguntur et notabiliter ab inuice distat parum spaciū dimittentes: significat impurus vir: detractor et medax: quo non est confidendu: ymo ab alijs est sepandus.

Si cardiaca et media non coniungantur et illud spaciū sit callosu aut duru vel siccu: atque coloratu significat deceptorem magnum.

Angulus summus non coniunctus: et si illud spaciū sit rugosu supplantaneu: canillatorem: et garru-

lum demonstrat.

Si angulus dexter non reppit vel non coniungat per dicte linee arguit instabilitatem maximam. et demonstrat homines cui nulla inest fides neque conscientia non. n. curat de aliquo nisi solum quod possit ad implere quod operatur.

Angulus sinister si fuerit acutus astutium et callidu denotat instabilem et canillosum.

Linea mensalis fracta seu pallida discontinua seu male disposita indebitatem arguit.

Linea mensalis quā extendit ad more indicis cum rubedine atque liuore infidelitatem minuat.

Quando linea mensalis fuerit bifurcata in superiori parte: infidelitatem prestat.

Linea media naturalis quando fuerit bifurcata in parte inferiori infidelitatem indicat et hippocrisis: **Color rufus et oculi lucentes atque mobiles** infidelitatem denotare videntur.

Si in medio spacio inter lineas trianguli non sit planities bona: sed male colorata et ibi fuerint rugae siccitatem in corde dominantem significat et per consequens infidelitatem ac pessimos mores manifestat.

Adulter lineae in more pollicis intereise seu glomerate et subriles infidelitatem ostendunt.

Color rubeus flammens lentiginosus versutia atque dolum arguit: et tales referuntur ad vulpes. **Cutis tenuis et suavis et multu frigida hyemis** tempore et calida in estate melancholia atque maligna naturam videtur ostendere.

Si due lineae cingant ultimam iuncturam pollicis sine incisione aliqua infidum arguit.

Si inequali et angusto spacio linea mensalis et media naturali distat mala hominis complexionem ostendit et per consequens infidelitatem demonstrat.

Angulus supremus reibiculatus et acutus seu separatus infidelitatem prenotat.

Due parue lineae sub ungue pollicis si conne-

et non eque distantes fuerint infidelitatem arguit.

An basis trianguli finit in cauea manus et non adheret cardiace infidelitatem innuit.

Quā alig habuerint paruas manus tales: ut dicitur chyromantici infideles sunt.

Ille qui dum loquitur multu mouet manus vel eas

in simul percutit et multos habet gestus eloquens fraudator est: ut omnes affirmant.

Digiti si recte flectantur versus dorsum manus

in iustu et infidelem antestantur: et maxime si digiti sint subriles.

Circa seu pūta rubra i linea cardiaca signi-
ficat hūit eē pditorē suoz socioz: 7 talis pp i
moderatam luxuriā vitā pōcupat 7 ante
tempus moritur.

CSi linea cerebri fuerit valde curta ita q nō
creat deauū man⁹ hoiez modice fidei significat

Figura. F. i loco martis ifidelitatē pōtēdit

CSi linea sensibilis .i. media naturalis fuerit
tortuosa 7 discōnnua astutū ac dtractorē nūciat
Astutū i cōsilijs prenalētem significat.

CRubedo cūis si spissa fuerit 7 nō clara ho-
minē significat dolos 7 fraudes pōtēne cogitā-
tē: vt fuit nephādus ille pōtifer: nō faciūssimus
sz: vt ita dicā: maranissim⁹ Alexāder sextus q
oēs pōpue puerit italiā: 7 sua cā 7 eo duce ifi-
nita homicidia ac furta perpetrata sūt: 7 vt oīa
in vnum colligam: omne malozū genus.

CSi cutis manus 7 maxime palma grossa 7
dura fuerit naturaliter: 7 non propter laborem
cū rubore quodam pōcipaliū linearum versu-
tus 7 dolosus denotatur.

CAngues nimii pui 7 curti pueritatē animi
atqz ifidelitatē, idicāt. 7 oīa q diximus i cap^o d
nephādo ac maligno igenio hic applicāda sūt.

CQuando vite linea 7 media ifra 7 i directo
digiti medij cōiūcte fuerint miserā: animi pra-
uitatē: 7 ingenij subtilitatē: 7 i acgrēda pecunia
hominē sollicitū facit: ac nemini fidū.

CAngulus dexter seu iferior si nō cōiūgat 7
spaciosus fuerit animi significat malignitatem
absqz fidei firmitate atqz pōscientia vt coruus
affirmat 7 bene dixit.

Cilli q sunt diminuti 7 icōmēsurati aut sup-
flui i aliquo mēbro sunt maxime ifideles: ideo
dixit magister igenioz ad Alexādriū. Eleua-
tio spatularū est signū asperitatis: qz natura nō
irēdit aliquod malū: sunt. n. icōmēsurati i extre-
mis nature: quēadmodū sunt mēsurati de bo-
nitate nature: ita icōmēsurati sunt d eius mali-
tia 7 pōtentionē suā. ergo vt mēsurati sunt be-
ne pōplexionati 7 ad optimos mores dispositi:
ita nō mēsurati icōmplexionati sunt: 7 ad pes-
simos mores iclinati: igitur fugiendi: atqz a ce-
tu bonorum ac cōuersatione expellendi.

CStrabones lippi vdinarij qz vsqz ad sūmū:
vafra atqz dolosā naturā idicant.

CQuando angulus supremus fuerit disjunc-
tus 7 parue linee in eo existerint: homo decep-
tor significatur: 7 detractor: 7 is q oibus vitijs

sit repletus: facit etiam hominem igenio acutū
cum omnibus verborū blanditijs vt dicunt.

CColor linidus atqz flauus aut glaucus subli-
mem malignitatem atqz infidelitatem arguit.

CIlle qui reperitur in debita etate sine bar-
ba: 7 qui ibi habet paucos pilos semineam
atqz infidam naturam ostendit.

COculi in profundo situati maliciosum ho-
minem atqz infidelem oīno demonstrant.

CCapitulū. lxxvi. De fidelitate.

Cuma pfecta spherica vel triangulus
in loco iouis notant sapientiam: atqz
fidelitatem.

CVitrea. C. i loco veneris veridiciū atqz fide-
lem denunciat.

CLinea cordis stricta 7 subtilis 7 bene colo-
rata specialiter versus mediā naturā hoiez
sani consilij atqz subtilitatem intellectus 7 fide-
litatem largitur.

CQuando linea vite fuerit recta bene 7 acu-
ta 7 superius coniuncta significatur homo subli-
lis imaginationis 7 boni consilij: 7 qui maxie
vitur fidelitate. 7 si talis linea oēs bonas con-
ditiones habuerit quas debet habere: pter hoc
scilicet quod non sit in superiori parte coniuncta
tūc ceteras virtutes habet: sed nō celat.

CLinea media naturalis recta sine curritate
significat hominē veracē atqz maxime fidelez.
Angulus dexter rectus vel quasi apparens 7
bene coloratus arguit bonā cōplexionē 7 bo-
nos mores: 7 ex cōsequenti fidelitatem.

CLinee vel rami existentes in principio me-
die naturalis recti similes arbori palme sursum
aspicientes fidelitatem indicant.

CLinea mensalis bene continua satis longa
profunda lata 7 recta significat bonā cōmple-
xionem membrorum radicalium 7 bonos mo-
res 7 per cōsequens fidelitatem.

CQuadrangulus rectus 7 bene coloratus rec-
titudinem 7 fidelitatem promittit.

CSi i qdrāgulo repperiat quoddā signū si-
mile cuidā stelle bene coloratum rectum atqz
fidelem ostendit.

CSi mons manus sit lenis: purus: 7 bene
coloratus fidelē hoiez 7 pacificū declarat.

CTactus temperatus 7 bonus qui magis ap-
propinquat caliditati 7 lenitati qz frigiditati 7
asperitati 7 magis carnositati qz macilentie: fi-
delem maxime arguit.

Chiromantie palme.

Calcūq; pilos decenter in debita habuerit quantitate supra dorsum manus et specialiter circa partem inferiorem et circa pollicem et super digitos signū est bone cōplexionis et nature: et per consequens rectitudinem atq; fidelitatem in habente arguit.

Linee que circūnt pollicem si sunt bene proportionate ita q; non omnino circuant pollicem fidelitatem nunciant.

Densa manus qñ constituit equali cōstitutione cū decenti latitudine fidelē significat.

Bine paruule linee sub ungue pollicis: si equidistantes fuerit et connexe fidelitatem pmitunt.

Si in qualibet iunctura: excepta ea que est pollicis fuerint due linee equidistantes bonū si gnū erit: et significabit hoīez vīdiciū atq; fidelē.

Si quis habet digitos in extremitate latos talis erit fidelis et bonus socius.

Bine linee egrates se in quadrangulo manus ut crux quando fuerint bene disposite fidelitatem declarant.

Dixit auctor incognitus. Si in medio spacio inter lineas trianguli sit planicies: bonam complexionem significat: maxime si bene coloretur et ex consequenti fidelitas et boni mores ostenduntur. Omnia que diximus in cap. de equalitate ingeni hic possunt referri.

D littera in monte indicis fidelitatem ostendit excepto q; causa luxurie decipit omnes.

Qui habuerit lineas subiles in radice digiti solis plusq; alibi erit fidelis: amic⁹ curialis: et sapiens: largus et benignus.

Figura. F. in loco lune fidelitatem atq; bonam voluntatem promittit.

Capitulum. lxxv. de signis maxie instabilitatis.

Axima instabilitas detestanda est: q; multi multas res incipiunt quas ppter eam postea non perficiunt: et habent celeritatem in discursu suo sed imperfecte aut oblique. **D**ediocris autem instabilitas laudat: quia nō caret discursu: et sepius in melius mutatur: ut sapientes faciunt q; in instanti boni conceptus non perficiuntur sed in tempore. **I**dos autē vulgus insipiens stultos vocat et instabiles: et nō sciūt q; sapientis est mutare propositum: tempore tamen et loco.

Linea cordis discontinua vel nimis brevis facit homines nunquā aut raro ad finez operum aliquid producere.

Linea cordis bifurcata in parte superiori vagabundum et consiliū mutabilem inuit.

Linea vite magis grossa versus mediam naturalem q; versus rascetam signum est vagabundi et mutabilis consilij.

Quando media naturalis est brevis et discōtinua mutabilitatem et leuitatem significat: quoniam cū inconstantia suorum verborum.

Si rami pcedant a principio linee medie naturalis ut linee et sint magne et curue: et tales rami vadant ad inferius respicientes montem manus: hominem lunaticum ostendunt.

Et si epatis linea et cardiaca non cōiunguntur nec faciunt dicte linee angulū vanitas atq; instabilitas videtur ostendi tali positura.

Adulte linee subiles et intercisse vel conglomerate in monte pollicis significant instabilitatem maximam ut aliqui scribunt.

Nimīa pilositas instabilitatem pñunciat.

Si in regione angulus dexter nō fuerit nec aliquis alius angulus neq; coniungatur predictę linee varietatem aī et sine stabilitate denotat.

Densa manus inequalis et male condita nata maximam lubricitatem pollicetur.

Linea quedam oriens a rasceta seu a linea cardiaca extendens se per caneam usq; ad tuberculum mercurij et male conditionata: preteritis si a pluribus lineis intersecabitur vel ab unica tantum: et causet signum ut crux: et appellatur via lactea vanitatem cum maxima instabilitate ostendit.

Si linea vite superius multas habet plicas hoīez inmutabilis consiliū facit et propositū.

Lutis tenuis et rugosa cum continuo colore palme immutabilitatis est signum.

Figura e i loco lune paruā stabilitatem denotat.

Capitulum. lxxvii. de signis largitatis laudabilis et non laudabilis.

I quadrangulis fuerit lat⁹ et excess⁹: largū hoīez significat et excessiue largū eē.

Si si quadrangulus est laus in principio percussio in prima etate erunt liberales: in vltia vero parsimonia vtiē. **E**t de reb⁹ datis postmodū eos penitebit. Si eqlis erit eqlibiter dispensabit largitatez suam. Si finis ei⁹ erit angustus declarat auaritiā in fine etatis. Si in medio in media etate. Dicunt etiam q; quando digiti bene coniungi possunt parcitatem fm quosdam significare.

Si quedam linea naturaliter bene disposita et grossa et bene colorata inter medicum et auricularem descendat quasi a radicibus predictorum digitorum et tendat versus mensalem largitatem dicunt ostendere.

Si una linea oriat a mensali et vadat ad radicem auricularis si obliqua seu grossa fuerit largitatem famosam ostendit.

Si media naturalis non tangat in puncto vitalem significat boiem largum per vanam gloriam. Quadrangulus latus et planus et bene coloratus largitatem ostendere videtur. Talem posuram ego notavi in magnanimo et famoso legista domino Bartholomeo succino senesi eximio ac ingenioso doctore de cuius laudibus satis dici non potest. Aliqui tamen dicunt illum esse prodigum quod ego non discatio. multa enim essent dicenda. Et hoc ideo notavi in sublimi ac famoso iuvene legum doctore si recte memini domino Mariano quondam domini Baldi nonelli de perustio: quem teneo quod futuris temporibus perveniet ad magnam dignitatem et ingentem famam apud principes tam terrenos quam ecclesiasticos. Et ad hoc nunquam vidi meliora signa in homine usque ad hanc diem. Est. n. bone habitudinis et sapientissimus iuriconsultus: nec deceptor aut fidefragus ut aliqui sunt nostris temporibus.

Qui habuerit lineas subtiles in radice digiti solis plusquam alibi: erit fidelissimus largus benignus amicis.

Capitulum. lxxviii. De luxuria et fornicatione et similibus.

Inter. D. in monte indicis incestuosum virum ostendit: sed se cum nobilibus conniscentem.

Linea vite valde rubra vel livida et tortuosa versus mediam naturalem luxuriosum deceptorum: et animi preuersitatem arguit cum crudelitate. Et talem lineam puto habuisse quendam carnificum apud lubricum principem dominum Valentinum borgie filium maximi pontificis Alexandri sexti: qui post coitum cum duobus filiis cuiusdam principis ambos suffocavit tempore meo: eorum autem nomina silentio pretereunda esse duxi honestatis gratia ut parcam eorum honori.

Grana quedam rubra seu puncture inordinata super lineam vitalem hominem valde luxuriosum indicare dicunt: et contentiosum: qui sit fururus causa multi liti.

Linea oriens a mensali et extendens se a radice auricularis obliqua et grossa in mulieribus luxuriam et corruptionem declarat.

Linee: ut crux in digito indico significat virum esse adulterum.

Linea in monte annularis mulierum amatores atque turpem luxuriam ostendit.

Linea mensalis habens grossas crepaturas et inordinatas nebandam luxuriam ostendit: specialiter si color eius fuerit intensus.

Unghes pallidi seu nigri vel asperi et quasi rotundi luxuriosum hominem: et i venere pro-num dicuntur ostendere.

Linea. C. in monte indicis inducit concubitus cum nobilibus personis et cum uxoribus affinium vel cum uxore parentis committet incestum.

Linea vite et media naturalis coniuncte habentes colorem intensum illicitam luxuriam declarat ut in cap. de natura maris docuimus.

Dixit auctor mihi incognitus. Si linea cerebri fuerit nimis subtilis denotat habere esse lascivum.

E. figura aut character in loco lune luxuria turpi plenum ostendit.

Si linea vite fuerit tumida inter pollicem et indicem fornicatorem significat.

Si ex tribus lineis triangulus in nulla sui parte coniungatur luxuriam ostendit.

Si quedam linea veniet a radice pollicis usque ad lineam vite a parte linee postreme: que est versus angulum supremum dicunt chyromantici luxuriam exuberantem ostendere.

Adulte linee in monte pollicis iterum seu glomerate et subtiles maxime fornicatorem ostendunt.

Si in dorso pollicis iuxta ungue fuerit figura ut stella erit luxuriosus valde ut sepius notavi.

Si in digito indice fuerint binae lineae et scindant fortiter digitum usque ad mediam iuncturam vel iuxta maxime luxuriosum ostendit.

Intersectio linearum ut crux in monte pollicis adulterum esse significat.

Si in dorso indicis digiti reperiat figura ut stella ferventem libidinem declarat.

Linea oriens inter indicem et medium que curvetur ut semicirculus per tuberculum medium et medicum usque ad minutulum digiti: quae aliqui appellant cingulum veneris. si fuerit rubra libidinis impatientiam attestatur: et circa

Ebiromantie pame.

oſtendiſſimuz. **V**ola manns non concana. **V**i-
nea vite longa ⁊ rubra: angulus ſupremus diſ-
iunctus linea media naturalis rubra obliqua
⁊ male poſitionata linea menſalis cum groſſis
⁊ inordinatis crepaturis. **M**ons veneris in
meſectus cum ſore linee vite. **T**riangulus
nullibi erat. **M**ons Jouis illineatus ⁊ male
coloratus cum. **C**. littera in eodem monte. **E**t
in dorſo digiti linee vi ſtella exiſtebant. **L**in-
gulus veneris in ſuo loco rubens. **M**ons ſo-
lis male conditionatus. **T**uberculus mercurij
obſcurus. **L**ocus lune cum tali caractere. **E**.
erat. **E**t linea vite tumida inter pollicem ⁊ in-
dicem. **E**t ſic iſte peſſimus homo fuit habitu-
tus atq; lineatus. **H**ic ergo ob talem habitu-
dinem utroq; coita utebatur tā in maſculis q̃
in feminis: aliquando etiam cum proprijs ma-
nib⁹ virilia tractabat vſq; ad emiſſiōez ſperma-
tis: ⁊ deniq; erat omnium vitioſorum vitio-
ſiſſimus.

Capitulum. lxx. De his qui cum matribus
aut ſororibus concumbunt.
Sta figura **X** in monte pollicis
i arguit abuſu matribus ⁊ ſororibus.
Due linee orientes a radice indicis ⁊
ſcindentes digitum vſq; ad mediam iuncturaz
matris violatozem oſtendunt vt aiunt quidaꝝ.
Capitulum. lxxi. De his qui cum conſan-
guineis et propinquis coeunt.
Intera. **C**. in loco veneris oſtendit ho-
minem perpetrantem magna ſcelera i
coitu cum conſanguineis atq; affinita-
te coniunctis: ⁊ erit iniuriator.
Ampla linea rubicunda ⁊ directa a cardiaca
per mediam pollicis pergens coitum cum co-
ſanguineis declarat.
Figura. **D**. in loco Jouis infidelitatem deno-
tat ⁊ facit hominem commiſcentem ſe cum no-
bilibus: ⁊ cum vxore propinqui vel patris ei⁹
inceſtum committere.
Si autem aliquę figurarum ſupraſcriptarum
vt in q̃nto **Anaſtaſis** pictū eſt in loco veneris
fuerit. **P**aternali lecti aliqui violatoꝝ oſcū in
de cū matrepropria concubet vel cū nouerca.
Capitulum. lxxii. De his qui accipiunt pel-
lices ſeu meretrices in vxores.
Ant etiam qui ſpreto omni dedecore
non dedignantur ducere meretrices in
vxores: quod certe miruz eſt cū maior

Multitudo linearum rectarum in monte ve-
neris luxuriam atq; caliditatem arguit.
Si cutis man⁹ maxie palme groſſa ⁊ dura fue-
rit naturalr nō ppter laboreꝝ cū rubore prima-
rum linearū luxurioſus peſſimus oſtenditur.

Talis figura in monte Jouis. g. oſtendit ho-
minem bone fame: **L**icer ille in veritate cum
mulieribus libenter commiſceatur.

Cum eſſem **R**ome notavi virū nephandiſ-
ſimum ac luxurioſum: cuius habitudinem hoc
in loco mihi deſcribere placuit. **E**rat enī par-
ticulus ad ſtaturam quali pumeloms: **C**uius
capilli erāt multi ⁊ groſſi maxime circa tem-
pora erant etiam nigri. **F**acies eius rotunda
erat ⁊ carnoſa: frōs magna ſimiliter ⁊ carnoſa.
Supercilia vero groſſa cum pilorum multitu-
dine. **O**culi magni tendentes ad extra in quo-
rum cornea erant multe macule ignee: intus ei⁹
tom⁹ ⁊ beluinus. **P**ellicule circa oculos
tūmeſacte. **G**ene carnoſe: auricule magne na-
ſus magnus ⁊ curvus in cuius medio erat co-
canitas vt canes hispani paruuli habent. **N**a-
res ample. **O**s magnum: labia valde groſſa ⁊
exterius euerſa vt habent ethiopes: mentū ma-
gnuz atq; rotundū. **C**olor faciei limidus adu-
ſtus: **B**arba ſpiſſa ⁊ nigra: **C**ollum groſſuz ⁊
viuidum. **D**entes ſpiſſi atq; magni. **S**ubmē-
tum valde carnoſum: pectus latum ⁊ mamillo-
ſum. **B**rachia breuia ⁊ carnoſa: manus parue
⁊ carnoſe: digiti parui ⁊ articulati ungues bre-
ues pallidi nigri ⁊ aſperi. **S**patule carnoſe ma-
gne. **D**orſum latum ⁊ carneum: venter magn⁹
vt cadus. **P**ecten valde pilofuz ⁊ ſpiſſū. **L**ir-
ga plena venis apparētibus. **G**lia ⁊ nares car-
noſe peritoneon ſiue interſticiū inflatū. **C**ore
magne ⁊ carnoſe. **E**rra ſubtilia: pedes parui
⁊ inarticulati. **P**lanta peduz cum equali ſu-
perficiē: ⁊ carnoſa. **H**abūdo calida erat ⁊ hu-
mida inceſſus euz celeritate: paſſus breues cū
oculis aptis ⁊ preſiſis: loquela feſtina. **A**nbe-
litus multi flatus: atq; ſpiſſus: totum corpus

Lum eſſem **R**ome notavi virū nephandiſ-
ſimum ac luxurioſum: cuius habitudinem hoc
in loco mihi deſcribere placuit. **E**rat enī par-
ticulus ad ſtaturam quali pumeloms: **C**uius
capilli erāt multi ⁊ groſſi maxime circa tem-
pora erant etiam nigri. **F**acies eius rotunda
erat ⁊ carnoſa: frōs magna ſimiliter ⁊ carnoſa.
Supercilia vero groſſa cum pilorum multitu-
dine. **O**culi magni tendentes ad extra in quo-
rum cornea erant multe macule ignee: intus ei⁹
tom⁹ ⁊ beluinus. **P**ellicule circa oculos
tūmeſacte. **G**ene carnoſe: auricule magne na-
ſus magnus ⁊ curvus in cuius medio erat co-
canitas vt canes hispani paruuli habent. **N**a-
res ample. **O**s magnum: labia valde groſſa ⁊
exterius euerſa vt habent ethiopes: mentū ma-
gnuz atq; rotundū. **C**olor faciei limidus adu-
ſtus: **B**arba ſpiſſa ⁊ nigra: **C**ollum groſſuz ⁊
viuidum. **D**entes ſpiſſi atq; magni. **S**ubmē-
tum valde carnoſum: pectus latum ⁊ mamillo-
ſum. **B**rachia breuia ⁊ carnoſa: manus parue
⁊ carnoſe: digiti parui ⁊ articulati ungues bre-
ues pallidi nigri ⁊ aſperi. **S**patule carnoſe ma-
gne. **D**orſum latum ⁊ carneum: venter magn⁹
vt cadus. **P**ecten valde pilofuz ⁊ ſpiſſū. **L**ir-
ga plena venis apparētibus. **G**lia ⁊ nares car-
noſe peritoneon ſiue interſticiū inflatū. **C**ore
magne ⁊ carnoſe. **E**rra ſubtilia: pedes parui
⁊ inarticulati. **P**lanta peduz cum equali ſu-
perficiē: ⁊ carnoſa. **H**abūdo calida erat ⁊ hu-
mida inceſſus euz celeritate: paſſus breues cū
oculis aptis ⁊ preſiſis: loquela feſtina. **A**nbe-
litus multi flatus: atq; ſpiſſus: totum corpus

Talis figura in monte Jouis. g. oſtendit ho-
minem bone fame: **L**icer ille in veritate cum
mulieribus libenter commiſceatur.

Cum eſſem **R**ome notavi virū nephandiſ-
ſimum ac luxurioſum: cuius habitudinem hoc
in loco mihi deſcribere placuit. **E**rat enī par-
ticulus ad ſtaturam quali pumeloms: **C**uius
capilli erāt multi ⁊ groſſi maxime circa tem-
pora erant etiam nigri. **F**acies eius rotunda
erat ⁊ carnoſa: frōs magna ſimiliter ⁊ carnoſa.
Supercilia vero groſſa cum pilorum multitu-
dine. **O**culi magni tendentes ad extra in quo-
rum cornea erant multe macule ignee: intus ei⁹
tom⁹ ⁊ beluinus. **P**ellicule circa oculos
tūmeſacte. **G**ene carnoſe: auricule magne na-
ſus magnus ⁊ curvus in cuius medio erat co-
canitas vt canes hispani paruuli habent. **N**a-
res ample. **O**s magnum: labia valde groſſa ⁊
exterius euerſa vt habent ethiopes: mentū ma-
gnuz atq; rotundū. **C**olor faciei limidus adu-
ſtus: **B**arba ſpiſſa ⁊ nigra: **C**ollum groſſuz ⁊
viuidum. **D**entes ſpiſſi atq; magni. **S**ubmē-
tum valde carnoſum: pectus latum ⁊ mamillo-
ſum. **B**rachia breuia ⁊ carnoſa: manus parue
⁊ carnoſe: digiti parui ⁊ articulati ungues bre-
ues pallidi nigri ⁊ aſperi. **S**patule carnoſe ma-
gne. **D**orſum latum ⁊ carneum: venter magn⁹
vt cadus. **P**ecten valde pilofuz ⁊ ſpiſſū. **L**ir-
ga plena venis apparētibus. **G**lia ⁊ nares car-
noſe peritoneon ſiue interſticiū inflatū. **C**ore
magne ⁊ carnoſe. **E**rra ſubtilia: pedes parui
⁊ inarticulati. **P**lanta peduz cum equali ſu-
perficiē: ⁊ carnoſa. **H**abūdo calida erat ⁊ hu-
mida inceſſus euz celeritate: paſſus breues cū
oculis aptis ⁊ preſiſis: loquela feſtina. **A**nbe-
litus multi flatus: atq; ſpiſſus: totum corpus

Capitulum. lxx. De his qui cum matribus
aut ſororibus concumbunt.

Sta figura **X** in monte pollicis
i arguit abuſu matribus ⁊ ſororibus.

Due linee orientes a radice indicis ⁊
ſcindentes digitum vſq; ad mediam iuncturaz
matris violatozem oſtendunt vt aiunt quidaꝝ.

Capitulum. lxxi. De his qui cum conſan-
guineis et propinquis coeunt.

Intera. **C**. in loco veneris oſtendit ho-
minem perpetrantem magna ſcelera i
coitu cum conſanguineis atq; affinita-
te coniunctis: ⁊ erit iniuriator.

Ampla linea rubicunda ⁊ directa a cardiaca
per mediam pollicis pergens coitum cum co-
ſanguineis declarat.

Figura. **D**. in loco Jouis infidelitatem deno-
tat ⁊ facit hominem commiſcentem ſe cum no-
bilibus: ⁊ cum vxore propinqui vel patris ei⁹
inceſtum committere.

Si autem aliquę figurarum ſupraſcriptarum
vt in q̃nto **Anaſtaſis** pictū eſt in loco veneris
fuerit. **P**aternali lecti aliqui violatoꝝ oſcū in
de cū matrepropria concubet vel cū nouerca.

Capitulum. lxxii. De his qui accipiunt pel-
lices ſeu meretrices in vxores.

Ant etiam qui ſpreto omni dedecore
non dedignantur ducere meretrices in
vxores: quod certe miruz eſt cū maior

sit copia feminarum q̄ fornicarum.

Habens igitur. C. litteraz in loco veneris sp̄o salicia cum meretricibus celebrabunt.

Capitulum. lxxij. De his qui concumbūt cum varis mulieribus nec eis fidem seruant: sed potius illas decipiunt.

Tribūt moderni q̄ si linea cerebri habuerit multas lineas sibi infixas tunc cum multis mulieribus habens illaz cōcumber. Quod si multe cruce oblonge ibidem sint multas mulieres decipiet: Et si fracte et non integre fuerint cruce quotquot erunt fractiones toriens mulieribus fidem frangat. Scribit auctor cuius nomen ignoro. Si linea mensalis habeat plures lineas infixas versus lineam superiorem trianguli tendentes et eam non omnino tangentes cum multis mulierib⁹ talis concumbet: et si dicte linee tangunt dictū locum non habuit effectum. Et si superius et inferius fuerint iste linee et sint grosse: est paratus ad aliud genus luxurie.

Capitulum. lxxij. De signis meretricum.

Character. G. aut: vt latini dicunt littera si in triangulo apparuerit in feminis meretricem esse dicunt denotare.

Quando linea media naturalis habuerit lineas vel ramos curuos et magnos tendentes ad inferius in mulieribus meretricium omnimodum esse ostendit.

Si prope mensalem et auricularem aliqua linea a mensali porrecta tendens versus digitum auricularem fuerit obliqua et grossa meretricem denotat.

Si quedam linee reperiantur in monte auricularis quarum quedam sit magna et quedam parua quedam vero mediocris signum est luxurie et amoris cum auaricia. Si linee sint recte et bene colorate erit amor iste circa nobiles et potentes personas a quibus poterit agens suscipere diuitias et lucrum. Et si sunt inordinate et toruose erit amor circa viles et malas personas magis inclinat⁹. Si dicte linee fuerint versus superiorem partem erunt persone nobiles: si vna vel due tres vel plures linee notabiliores alijs tot homines vel mulieres naturaliter super alios vel nobiliores alijs dilexit. Si infra idest versus dorsum manus reperiant⁹ erūt magis ignobiles. Et secundum quod vna illarum fuerit maior altera sic dilexit vnum ma-

gis q̄ alium vel nobiliores aut ditiores alio.

Littera. G. in mensa mulieris consistens itam meretricem esse significat.

Si in medio trianguli talis figura. A. apparuerit: mulier ex adulterio concipiet.

Adanus que versicolor est: nec non linee eius versicolores costum cum multis viris in muliere demonstrat.

Character et craticale in monte manus mulieris in dextra aut sinistra multorum virorum appetentiam faciunt: et feminaz que se stupradam innumeris dabit procis: et magnā deceptionem pollicetur: presertim si tales linee fuerint vario rubore pfuse. Est itaqz generale documentum apud speculatores egyptios: q̄ in ordinate figure ex trasuersis lineis sit pessimum signum et significat planetam infortunatum: et sic etiam ipse dant infortunium vt moderni alii qui dicunt et bene.

Adanus viriles in muliere meretricē arguit.

Adanus grossa et pinguis arguit in muliere quod multum coitum appetit: et per consequens meretricem esse.

Mulier habens lineas principales viriles meretricem esse minatur et indicat.

Penuria linearum in manibus mulierum infortunatam ac miseram posttribulam esse innuit: Et vitam brutis similem peragentem.

Si in medio monte manus sit quedam fossa rubea significat mulierem que cupit amare religionem et permanere in loco sacro: et quanto fossa fuerit profundior tanto maiorem amorem significare ostenditur. Tamen talis fossa facit tales mulieres esse lupas religiosorum q̄ moderni fere omnes dicunt: Ego tamen per experientiam non vidi.

Rigredo cutis si suavis vel valde fusca fuerit est signū astucie: et lupanariā facit mulierem.

Si linea cordis discolorata superius et inferius fuerit cū plurib⁹ viris vxoratis erit fornicatio.

Puncta rubra in radice minimi pellicez penitus denunciant si vnum erit punctum cū vno solo vteretur coitu si duo cum duobus: si tria cum tribus: et per consequens erunt mulieres posttribulo digne.

Rubedo cutis in facie si spissa fuerit et nō clara luxuriam malam ostendit et lupanariam: et crapulosam arguit feminam: Et si talis color in naso multiplicatur vinqz dedita est et iebriat.

Chiromantie p[ar]te.

Si in monte manus iuxta lineam vite prope rascetam reperiatur talis figura. 4. meretrices nequissimam ac nebandissimam ostendit.

Linea vitalis si in superiori parte tortuosum icellum habuerit cum rubor: meretricem significat.

Aliqui dicunt quod si linea vite fuerit diversis coloribus tincta cum pluribus viris fornicationem denunciat.

Dicitur moderni si linea cerebri habuerit multas lineas sibi infixas tunc cum multis viris concubuit. Quod si multe cruces oblonge ibidem sint multos viros decipiet: et si fracte et non integre fuerit cruces quotquot sunt fractiones totiens fidem fregit viro.

Scribit incognitus auctor. si linea mensalis habet plures lineas infixas versus lineam superioris trianguli et non omnino ea tangentes cum multis viris concumbet.

Soror lineae vite in monte pollicis longa et rubra in muliere meretricem credunt significare.

Via lactea in manu mulieris meretricem minatur. Figulus veneris in manibus mulieris meretricem: ut dicunt chiromantici ostendit.

Mulier si martiales lineas habuerit meretricem indicat et eam fore homicidam.

Hylaritate vultus atque ridentes oculos in muliere meretricem innuntiant.

Mobilitas nuntia oculorum ad utramque positionem aut incessus ceruinus meretricem denunciat.

Qui frequenter cum gemu alte suspirat absque ea passione amoris aut heredes esse existimabis et raro quod mulieres habent faciem non sunt meretrices.

Linea mensalis in superiori parte si bifurcata fuerit: pellicem denotat esse vel fore.

Linea quoque media naturalis inferius bifurcata aliquotiens pellicem significat.

Ados veneris altus atque eminens cum habitu data linearum meretricem aliquando arguit.

Tuberculus pollicis atque auricularis craticuli meretricem portendit.

Dentalis atque sensibilis linea bifurcata ut dictum est et mons iouis eminens in cuius radice sunt puncta seu punctus cum religiosus concubitus esse declarat et habitum et indumenta religiosa ut sunt bigine atque melancolice. Unde dico quod ut Symie mouent labia sua dum masticant patres nostros et sunt malefice atque hypocrite: et quicquid agunt sibi agunt. Et quoniam in senectute non possunt iuvenilia exercere

querunt ostendere se esse deditas rebus spiritibus alibus et tamen sunt diabolice. Orationes atque deuotiones debent agi in locis secretis: et sic magis acceptae sunt apud deum gloriosum. Poetae debent consequi bone operationes sine quibus oratio nihil valere potest. Attendendum est ergo factis una cum verbis. Quae tamen verba ut dicit Aniceta. id est metaphisice. profunt. non hominibus deprecationes et sacrificia et letanie: et ita habes a multitudine nostrorum theologorum. Verba et orationes profunt et deum placant solis verbis et non factis: sed hoc videtur mihi malignum credere et huiusmodi res pertinet ad hypocrisis potius quam ad viros bonos.

Cum enim in balneo humido teothonicorum more: notavi meretricem nobilem cum licentia tam sui lenonis et ea consentiente nudam conspexi. Huius erat procera statura. Colores eius imaginare non potuerat enim fictitius et arte quadam factus. Nam tali arte repositibus nostris utuntur mulieres ut potius pictae videantur quam nate. et sunt modo rosei coloris: modo candidae: modo iter utrumque mediet: et modo praese ferunt quandam luciditatem: et sic videntur esse hominibus instrumentum quoddam diabolicum: et eius venter est latrina omnium superfluitatum: et immunditatum. Habebat hec: ut ad rem redeam caput paruum et sphericum: magnas auriculas collum atque gulam grossam et eminentem: et furcula pectoris vallosa. Facies quoque eius erat magna rotunda valde et pinguis. Fronis magna et promptuaria. Supercilia qualia fuerit ignoro: quia hec loca mulieres cum pilotris: atque instrumentis ferreis: depilant ut pessima et imperfecta animalia. Habebat etiam cilia magna: oculos magnos et eminentes valde radiosos. Iunius eius erat hylaris: et oculi cum flammis maculis. Bene erat tumefacta. Nasus magnus in longitudine et latitudine: in summitate obtusus: magnas habebat nares: subnasus cum fouea. Os magnum et labia grossa atque caduca superius et inferius euerisa. Dentes magni et acuti et precipue canini: Palatum magnum et parum rubrum lingua ampla et longa cum rotunditate. Vox alta et sonora: anbelius spissus: et multi risus. Mentum valde rotundum carnosum et bene foueatum. Palloium valde magnum. Spatulae et dorsum latum atque carnosum. Pectus amplum et eminens. Mamille magne parum venose.

et molles: brachia breuia et carnosae manus parue et digiti parui et subtiles. Vola manus mollissima in tactu. Ungues curti et in medio concavi. Adensura inter umbilicum et pectus granatuz maior erat q̄ a pomo granato ad furculam gule. Venter valde magnus et exterius protensus. Umbelicus infossus erat. Pecten inferius latus et valde carnosus: cum multitudine pilorum et sui duricie. Labia vulue grossa et euersa: de qua vulua fumus putridissimus continue egrediebatur. Peritoneon hoc est intersticiu magnum et eminens atque rubrum. Tamen ista summa meretrix sibi cōstringebat vuluam: et pendente pellem: quā supra ventrem habebat propter multitudinem filiorum quos in ventre portauerat: artificio adiunabat: ne adeo penderet. cum tali decoctione. Accipiebat enim: fructus pini in complexu: Galie immature: nucis cupressi: acacie añ. **Ad.** vnu. aluminis. mañ. medium et ex his fiebat decoctio in vino nigro stipico: et postea balnebat locum illum vel superponebat peciā infusam in dicta decoctione imbrochando sepius. Et sic faciunt iste pessime mulieres que tanquam monstruosum animal et imperfectuz penitus fugiende essent: ne cum eis fieret matrimonium ceruinum aut byrcinū. Erat hec mulier sic descripta insatiabilis coitus. habebat nates hylia atq; hyppocōdria summe carnosae. Lore similiter carnee erant. In genibus eius ossa atq; vene erant valde occulte. Tibie seu crura subtilia et equalia apud cauilas. Pedes parvissimi sine forma calcanei. Planta cum equali superficie. Ossa corporis imbecillia: et carnes reliqui corporis mollissime atq; caduce. Incessus non erectus: et passus eius valde lenti. Caput more cerui ferebat. Et venter videbatur valde extensus. Qui gulositas inerat incomprehensibilis. Et ita fuit brevis vite. Adanus autem sue sic erat lineatus: Habebat lineam vite discontinuam: et alias principales capillares. Adedia naturalis obliqua vsq; ad medium concavuz manus. Angulus supremus valde disunctus: Linea epatis satis magna. Linea mentalis vsq; inter ambos digitos situata. Vlia lactea valde protensa. Lingulus veneris continuus et rubeus. Restricta manus cum penuria linearum. Adons veneris valde eminens et mol-

lis. Ibi erat foros lineae vite in medio situata rubra valde cum abundantia linearum insectarū Alij montes depressi erant atq; infortunati: digitorum articuli grossi. Existebat etiam disgregatio magna digitorum. Et in radice minimi tres erant follicule rubee. Et ita fuit hec pessima mulier gulosissima et libidinosisima: habitata atq; lineata.

Capitulum septuagesimum quintum. De illis qui diu sunt extra patriam et raro visitant parentes et amicos.

d **I**te chiromantici: q̄ si lineam mentalem scinderet quedam linea descendens et extendens se per longū facit hominem exire patriam qui raro visitabit vel raro cōsuevit visitare parentes et amicos nec multum curat de eis.

Capitulum septuagesimum sextum De Lynedīs. ubi ponit nescio qd de colore et Suetonium.

d **I**tem fuit in doctrina prima quod homo ante vigesimum annum est effeminatus ex parte complexionis: et videmus signum in mollicie carnis atq; in moribus appetitibusq; et in eorum vocibus. Et post hoc tempus omnia mutantur quando homo crescit. Quia naturalis calor p̄ ualeat super humidum incongruum. Propter igitur etatem istam ut dixi effeminatuz. De cynedīs tractare institui: et eorum signa manifestare.

Tuberculus ergo veneris tumefactus coloratus atq; lineatus cynedus eē significat.

Tuberculus veneris aglomeratus ex multis lineis ut scacchorum ludus Lynedi signum est.

Soros lineae vite valde protensa et rubra in monte veneris cynedorum ē signum.

Vlia lactea cōtinua cum sua bona proportionē cynedus esse indicabit.

Adanus carnea et rubra luxuriā atq; cynedum arguit.

Hyllaritas vulvus labiorum atq; oculorū cynedum esse significat.

Qui habuerit effeminatam complexionem atq; compositionem et lineamenta hūc cynedū amabilem et placabilem existimabis.

Color candidus atq; perspicuus cum venis apparentibus nō est dubium q̄ cynedum de-

Chyromantie parue.

nūciat. In feminis vero si sit: meretrices: precipue quando corpus carnosum existit. Quia talem colorem facit venus ut in proprio capitulo tactum fuit in tertio libro et extenditur quasi super complexionem sanguineam: que parum differt a natura Iouis. Talem colorem Suetonius: Fraciscus Petrarcha in libro de viris illustribus et Plutarchus et alij historici dicunt Cæsarem dictatorem habuisse. Ideo dixit Suetonius illum fuisse omnium mulierum virum et omnium virorum mulierem: Fuit enim maximus adulter et maximus cynedus. Aliqui possent arguere cynedi sunt effemina: ti: effeminatus est pusillanimitas. Cæsar fuit magnanimus quod est contra pusillanimitatem: ergo falsum. Respondendum est duabus rationibus. Prima ratio est. Duplex est effeminatio sicut i secundo Anastasis tactum fuit. Una ex parte habitudinis: Alia ex parte cordis et etatis. Quando habitudo est ita carnosa et colorata cum latitudine pectoris et formositate collis talis est effeminatus quo ad lascivias ut in posterioribus agere et pati: et circa gulositates etc. tamē cum audacia. et in etate lubrica atque effeminata et hoc est usque ad decimum octavum annum seu vigesimum. Alia effeminatio potest esse cum tali colore et strictura pectoris atque imbecillitate complexionis. que inducit pusillanimitatem et veram effeminationem: et talis non erat in cæsare. Secunda ratio est: quia homo semper incipit in decimo octavo anno aut vigesimo transmutare complexionem: ut parum superius in isto capitulo dictum est. Nam calidum humidum effeminatum predominatur: et fit materia solidior. Et tunc homo incipit erubescere et verecundari de lascivijs. Et incipit viri audacia: atque exercere res grades. Nam caliditas facit eum magnanimum: ut i radicibus primis tactus est. Exposuit autem quidam male textum Suetonii cum dicitur: luna facit colorem candidum: nam non intellexit physionomicas radices nec astrophysionomicas disciplinas: quia luna facit album glaucedine conspersum: modicum decoris: aspectum mollem: faciem rotundam: ut in tertio anastasis dictum fuit in capitulo lune. Et dat flegmaticam qualitatem: quia inducit somnolentiam inertiā pusillanimitatem etc. que qualitates omnes erant contra naturam Cæsaris: ut ex eius gestis et vita comprehenditur. Attamen etiam Mercu-

rius facit hominem album intensius et remissius secundum applicationem cum alijs planetis propter suam neutralitatem. Distinguitur autem color candidus quattuor modis. Unus enim est ex albo et rubeo mixtus cum claritate cui rubedo clara dominatur et in habere est maxima apparentia venarum: et tales colores facit Jupiter. Secundus est color candidus ex albo et rubeo mixtus cum ultima sui perspicuitate: et in habere sunt venae quidem apparentes sed subtiles: huic album perspicuum predominatur. et hunc colorem causat venus: quem Cæsar habuit in iuventute: et ideo ut dictum est fuit plenus omni lascivia. Tertius color candidus est ex albo puro cum glaucedine: et est quasi ut nixant aqua non valde limpida: et tales colorem facit luna. Unde Virgilius in tertio georgicorum ait. Glauco color deterrimus albo: Et giluo: et eximius commentator Servius inquit. Glauco autem sunt felineis oculis id est quodam splendore perfusis. Deterrimus albo et giluo. Atque alibi ait. Qui candore nives antecedit. Sed aliud est candidum esse id est quodam nitenti luce profusum: Aliud album quod pallori constat esse vicinum. Quartus color candidus est: quem facit Mercurius: et hic est medius iter lucidum perspicuum et lucidum glaucum quia non est vere glaucus nec vere perspicuus: intensius et remissius in secundum diversas applicationes ut supra tactum fuit. Quos retro gradi scriptores precipue humaniste atque historici precipue huic similes compesate bene verba vestra ante quam proferatis: cum vultis loqui de facultatibus sublimibus: quia suffocati estis in parvis vestris speculationibus: et ingenio ut plurimum caretis: nec potestis calceum transcedere. Ad propositum igitur redeundo: si aliquis cynedus albus et perspicuus induat se vestimento bruno seu nigro: et habeat faciem et membra decora: et panni sint nudi ac venusti: ac radios oculos habeat: attrahit ad se pedicorum corda: ut magnes attrahit ferrum: et ita intelligo de pellicibus atque meretricibus. Nudi cynedum talis habitudinis. Caput eius erat proportionatum corpori et tendebat ad rotunditatem: et ab utraque parte erat leniter compressum. Mediocris erat stature: satis carnosus: et potius gracilis quam grossus. Os magis quam carneus: et satis musculosus. Color eius candidus in toto corpore et perspicuus et clarus: in eis corpe

Libertus:

minutule vene apparebant. Capilli eius ob longi coloris mellis seu blondi ut vulgus ait: Fronis quadrate positionis. Pellis candida rubore suffusa et in medio aliquantulum compressa. Auricule eius erant mediocriter magnitudinis et ut semicirculus existerent: a capite erant parumper eleuate: Collum capiti proportionatum. Locus nuchae aliquantulum eminens: Supercilia rara mensurae magnitudinis et arcuata. Oculos habebat cum trina proportionem: scilicet cum bona positione forma et colligantia. In quibus erat celestis aut caprinus color: Venusti quoque erant splendidi atque ridentes ut sunt puerorum oculi quando intuantur res appetibiles. Cilia erant cum decentibus pilis: vultus atque labia ridentia: qui vultus longus et gracilis. Bene aliquantulum eleuate: quarum color permixtus erat ex albo et rubeo claro: residuum faciei candidum permanebat. Et quando aliqui respiciebant ipsum subito erubescere: ut faciunt illi qui verecundantur. Nasum habebat mediocriter magnitudinis cuius summitas tenebat ad rotunditatem: nares quoque mediocres erant. Et circa genas et super ipsas erant aliquae parvae lentiginis. habebat subnasum condecenter foueatum: et os paruum: et labia mediocriter magnitudinis. Et labium inferius erat modicum laxum: et superius eversum parum ac rectorum cum rosaceo rubore. Dentes commensurate magnitudinis secundum spissitudinem et raritatem. Et duo dentes anteriores parum per diuisi cum aliquantula magnitudine. Palatum rubrum habebat: et linguam rubram cum minutis venis: quae quidem tenebat ad rotunditatem aliquam cum mediocri magnitudine. Anhelitus quoque suavis et optimi odoris. Cuius odor erat ut pomum rosaceum. Erat rarus in verbis suis: quae bene compensabatur atque aliquantulum balbatiens. Et quando loquebatur: oculi et labia cum tota facie subridebant. In mandibulis quoque apud genas ab utraque parte causabat quandam parvam lacunam seu foueam: cum moderato risu. Et quando interrogabatur in facie verecundabatur cum submissis oculis. Et vox sua submissa erat et dulci resonabat. Et sepe tenebat in ore suo parvam pilam ut granum lentis ad faciendum anhelitum bonum. Cuius compositio talis erat.

Accipiebat dragantorum mollificatorum cum aqua rosacea. 3. 3. zuchari candi. 3. 1. musci fini granum medium: Et faciebat pastillam et post malaxationem parua pilam formabat. Et quando erat propinquus oneri posteriorum suscipiendo: accipiebat eam in ore tenendo sic ad osculandum sibi coniunctum. Ad propositum redeundo habebat mentum aliquantulum rotundum in medio cuius erat parua fouea longitudinalis. Et apud labium inferius habebat fossiculam parvam quae transversalis existerat.

Et submentum erat aliquantulum paleolatum atque carnosum. Gula quoque eius erat candidissima atque eminens decenter foueata ubi est furcula pectoris. Spatulae quoque musculose in parumper compressae. Humeri proportionati spatulis. Spina dorsalis scripta ossibus satis musculosa mediocriter magnitudinis atque latitudinis. Pectus proportionatum aliquantulum eleuatum. Metastrenon non concavum nec eminens. Debata proportio inter cor et cerebrum existerat. Ubera cum quadam eminentia atque rotunditate. Et in mamilla sinistra paruum habebat nigellum: qui erat ut granum lentis cum unico pilo non valde longo. Costae descriptae atque lacertose. Hypocostria lata atque musculosa. Brachia bone magnitudinis et musculosa cum apparentibus venis. Palma longa et lata cum proportionatis digitis qui erant potius tenues quam grossi: articuli erant mensurati. et prope et circa ungues decens latitudo. Omnesque articuli binas lineas atque continuas habebant. Ungues subrubentes perspicue cum aliquantula latitudine aliquantulum rotundi cum maxima multitudine punctorum alborum. Color manus albissimus lucidusque decenter: quae manus lacertose erant cum apparentibus venis. et eius vola manus ex exuberantibus lineis tenuibus existerat. In cuius rasura bine lineae cum trina portione erant: et locus bene coloratus et ut ludus scacchorum glomerata atque paruae lineae apparebant: circum circa aliquae lineae ut stelle fluebant. Mons veneris erat decenter rotundus valde eleuatus: lenis et bene coloratus atque lineatus exuberanter.

In quo foror Lineae vite continuas a rasura usque ad mediam naturalem cum trina

sui pro
bat. r
nozia
bus lu
cum r
bercul
nentia
tumi n
tam in
a men
nua r
lineas
sali r
Altera
dicem
trina su
Quinu
neis qu
bat cu
turam.
iniciam
bebat.
colorat
bat ori
lorati a
anatis
Pre
pulcher
Et volo
via lact
bat. Et
gulus v
directo
puncta
bebat in
atque tun
nosus ci
na foue
perat? in
fundate
rubore a
ru carne
cauillas
tis. Lale
pami r
nea: Dig
nates m
Dirge e
Cuius

Chyromantie parue.

sui proportionem atque intenso colore se extendebat. Linee principales obseruabant congruas normam et terminum. Tuberculum iouis ex duabus lineis equitibus se ad inuicem requiritum et radiatum. Et in radice digiti eiusdem tuberculi due pulchre stelle videbantur cum eminentia montis et colore bono. Tuberculum saturni non lineatum clarum eminent et bene coloratum in quo erat unica linea sumens principium a mensali que fluebat ad radicem digiti continua et bene colorata. Annulare tuberculum duas lineas habebat quarum altera incipiebat a mensali et extendebat se usque ad secundam iuncturam. Altera vero linea a medio tuberculo usque ad radicem: que omnes lineae erant equedistantes cum trina sui portione et debito rubore montis sui. Minutulus digiti cum clavis atque nitidis lineis quarum una incipiebat a radice et desinebat cum debita sui proportionem ad tertiam iuncturam. Et septem aut octo pulcherrimas lineas iniciantes a radice ad secundam iuncturam habebat. Tuberculum dicti digiti fuit lene et bene coloratum cum nitidis lineis et ut plurimum habebat originem a linea mensali. Tuberculum lune coloratum atque nitidum cum paucis et bonis atque fortis lineis.

Praeterea notauimus quod omnes digiti habebant pulcherrimas et varias lineas longitudinales. Et vola manus fuit satis vallosa in qua erat via lactea que se usque ad minutulum extendebat. Et triangulus fuit equilaterus. Et cingulus veneris in suo loco. In linea mensali in directo auricularis erant plures semicirculi et puncta rubra. Reuertamur ad ordinem. Habebat iste locum stomachi cum debita latitudine atque tumefactione. Et veteri retractus atque carnosus cum mollicie. Et umbilicus quasi in parua fovea existeret. Pecten acutus deorsum repperat in carne. Vena et nates musculose et bene fundate: coxae ad externum parumper arcuate cum rubore atque solutis laceris. Venua et cotile parum carnea. Crura seu tibiae fusulate erant et apud cauillas descripte ossibus atque congestis laceris. Calcaneum paruum et quasi abrasum pedes parui et delectabiles. Plante pedum sine canea: Digiti et pedes imbecilles atque molles: nates musculose et lenes intersticiis formosi. Uirga erat venosa solida et acuta in summitate. Quis mensura erat in longitudine palmaris:

in latitudine due uncie. Testiculos vero habebat impares: nam dexter erat aliquanto maior. Ingressus eius erectus fuit cum passibus lenis atque spaciolis. Oculos habebat submissos: ut ex arte habent quidam malefici cucullari: Venua collidebant se aliquantulum ad inuicem: mollicies illi tactus inerat cum soliditate: in vola manus et in residuo corporis lubricus aliquantulum. Breuiter metaphORIZANDO fuit lac et sanguis coagulatus cuius etas fuit. xvi. annorum. Capitulum. lxxvij. De pediconibus.

Siud vitium a legibus multum damnatur licet Auicenna libro tertio dicat quod coitus cum pueris minus nocet quam minus trahitur de spermate: et causat nocumtum quia accidit plurimus motus qui resoluit vberantiam spirituum. Etiam Auicenna decimo sue metaphisice cap. penultimo ait. Similiter etiam debet prohibere studia hominum que inducunt contraria utilitatibus sicut doctrina furandi et capiendi et decipiendi et aliorum huiusmodi: et ut prohibeat etiam actiones que si negliguntur inducunt contrarium constructioni civitatum sicut fornicatio et sodomia que retrahunt homines ab eo quod melius est in civitate scilicet coniugio. Si Auicenna fuisset nostris temporibus videret maius impedimentum ad coniugia quam illud quod ipse dicit. Nam sunt quidam cucullari et fere omnes qui alimentantur de alieno sudore: et habent multa supflua precipue quantum ad habitationes licet sub nomine honoris cultus divini se excusent. Intelligimus semper de malis religiosis. Ad extrema pars istorum aut fuerint prius artifices aut rustici qui ut fugiant labores dicunt se mundo renunciasse.

Si aliqui sunt docti et boni qui quidem pauci sunt hos colo ac veneror: nam in pulpitibus vixisse sunt et mentes mouent peccantium: et malos mores in bonos conuertunt. Cetera turba expoliat vanas femellas suis facultatibus et famulos similiter homunculos. Et si quis habet filias nobiles isti hoc paruifaciunt: dummodo trahant ad se alienas hereditates. Unde impletur quandoque postribula: aliqui suspenduntur aut decapitantur: Nam miseri pupilli sic sua causa expoliati coguntur: ut viuant: omnia mala exercere.

Surrexit vltimè quidam noua secta: quae sub nomine societatis construit edificia et loca in quibus for-

san aliquid diuinum exercent: sed deus scitnā ab eo loco seperari: indulgent vxoris malis cō tractibus adulteris: et rapinis: nec luxuria eorum parcat pueris: nec illis mulieribus: que in laudem dei monasterijs se includunt: et sub specie modici ac apparētis boni omnia nequāda perperrant: si promittunt peierant: si irascūtur in eorum linguis est omne blasphemie gen⁹. Cognoui aliquos religiosos qui sub specie in articulo penitentie seducūt adolefcētes quat⁹ mordecim quindecim et sexdecim annorum et eos miseris parentibus surripiunt cum eorum maximo dolore ac detrimento: contra maiorū suorum precepta et instituta. Hoc quod superius dixi et alia multa que taceo: nā eis displicet veritas: si Auicēna videret non illa que dixit appellaret ciuitatem destructiones: sed hec verius at euidentibus terre ac celi ruinam exclamaret. Boni autem: vt dixi: religiosi laudā di ac venerandi sunt: reliqua autē turba explo⁹ denda penitus mihi esse videretur: sed redeamus vnde digressi sumus.

Si linea mensalis diuidatur prope finem ei⁹ et veniat quasi ad indicem diametraliter: talis vir erit inimicus mulierum: et amabit pueros. Et si mulierem aliquā amabit talis amor erit lubricus vt ygoni placuit: et ego dico q⁹ vterur cum ea venere retrograda.

Fons quedam in mensali ex opposito auricularis ostēdit q⁹ habens delectabitur religiosus vel pueris literatis et eis abutetur.

Character talis. E. in radice annularis cōcubitus puerorum denunciat: et etiam nequāda cum mulieribus vterur luxuria.

Quādo linea mensalis hz quasdam crassas crepaturas et iordinas nequāda luxuriā cū pueris arguit presertim si color eius est intensus.

Adns pollicis rotundus decens lenis et bene coloratus concubitus puerorum aliquando significat: et etiam luxuriā cū mulieribus puerorum loco. Multi sunt deceptores qui verbis et execrationibus contra pedicōnes exclamāt: Ipsi secrete pessime cū pueris agūt: et ab hoc se abstinent: loco eorum feminis abutuntur cū fractione circulozum: quod postea chyrurgicis fit notū: et ego multos tales cognoui: et huiusmodi mulieribus medicamenta adhibui.

Si foror lines vite in mōte pollicis fuerit valde intensa maximam inclinationem ad puero

rū cōcubitus denotat: et p̄cipue si rubra fuerit.

Si multe linee prope cardiacam per longū fuerint concubitus puerorū indicantur.

Linee extense a radice pollicis per montem ipsius quando sunt parue et furcate quotquot erunt tot pueros quibus male habens vterur: ostendunt vt dicitur.

Scissure in mensali crasse et sine ordine colorate signa pedicationis esse asserunt.

Figura talis. D. in loco veneris turpi luxuria plenum habentem demonstrat.

Notare volui quendam pessimum sodomitā: pessimum dico: nam simulabat se tale vitium abhorreret: et cum amicis suis secretis naturam suā penitus aperiebat. Dicebat enī q⁹ ipse nunq⁹ deflorauit virgines: nec cum alienis vxorib⁹ adulteria commiscuit: Adeo q⁹ nunq⁹ ob talia studium suum impeditum fuit. Nec speculatio vtriusq⁹ philosophie disturbata nec submersa. Et q⁹ pueros quidez amauit sed nō intensius: et q⁹ a pueri ob amorē erga ipsū nō disturbabat: Nā pueri nō diligūt: vt mulieres: sed quicquid agunt lucri causa faciunt: aut pp doctrinam a doctis pedicōnibus capestendā. Et dicebat talis bonus vir q⁹ habuerat viginti qnq⁹ discipulos doctores celeberrimos: quos spe doctrine supposuerat: dum eos instrueret. Dicebat et se sumpsisse vxorem procreande solis gratia et multos habuit filios vñ non fuit generationi impedimento: nec scientie sue nec facultatib⁹ luxuria obfuit: vt multis et sepe cōtingit: qui causa lasciuie res ingenium bonorē ac litteras in precipiti ponunt.

Erat iste vir: optim⁹ indagator rezz nālū exim⁹ soci⁹ et vtiuissim⁹. cui⁹ pbyssionomia tal erat.

Caput eius erat rotundū ab vtraq⁹ pte leuiter depressū mediocris magnitudinis. Frōs qdrato et cōformis capiti auricule mediocres: oculi bñ situati: iuu⁹ bylaris atq⁹ venust⁹: nasus aliq⁹ tulū magnus et āplus in sumitate: cui⁹ dorso videbāt eē pūcti qdā sicut qñ pili a radice sua remoti sūt cū pilorū: nares āple: os pūū: Gaciel magna atq⁹ carnosa: mēū bñ foneatū et rotundū: labia aliq⁹ grossa. Submētū valde carnosū: Collūz vinidū: Gula grossa atq⁹ ampla in furcula pectoris foneata. Habitudinem habebat calidam et humidā: ossesam atq⁹ carnosā et vbiq⁹ musculosā: corpus eius erat pilosū: brachia pulebra et man⁹ decētes: crura lau

Chyromantie parue.

debilia i sui posinōe: pedes atq; calcanea pua:
byppocondria nates coste spatule omnia decē-
ter figurata. Ingressus mensuratus: oculi sub-
missi atq; venusti vt sunt pueri aspicientis res
concupiscibiles. Vultus atq; labia ridentia.
Quis ambulario tanq; cogitabundi esse vi-
debatur. Chyromantia vero manas eius ta-
lis erat habebat manum carnosam: palmā la-
tam atq; longā digitos longos: Ungues pla-
nos et subrubentes atq; largos.

Omnes tuberculi lineati atq; bene colorati:
In eius palma erat condecens fouea: et equi-
laterus triangulus. Tuberculus veneris cum
sorore lineae vite a principio sui usq; prope ra-
setam cuz trina pportione atq; intenso colore.

Fouea pulchra erat in mensali sub auricula
ri mōte. Adēsa manus lata atq; lenis et bñ co-
lorata cum equali mēsurā. Linea mensalis ad
radicem montis iouis desinebat. Adōns io-
uis erat cum lineis duplicatis per latitudinē.
Et vna alia linea inciciens ab āgulo supremo
ad tuberculū se protendebat cum qua ante dic-
te lineae canfabant vt crux ex duab; lineis trā-
uersalib; interfecatis. In radice proprii mō-
tis erant pulchre lineae conglomerate: vt nitida
atq; florida stella: et cuz radijs circumstantib;.
Erant et alia signa que relinquo breuitatis cā.
Talem virum tamen non laudo: nā chrystia-
ni theologi et ipsi gentiles damnāt atq; omnes
leges et discursus congruus: nam omnia p cō-
seruatione humane generationis debem; age-
re: Et qui viuunt extra diuinam normā abū-
ciēdi sunt. Hec scripsi gratia doctrine ad ma-
ius speculationis documentum propter scola-
res et illos qui habent ingenium eleuatū et nō
submersum. Si ego in capitulis meis ordinez
transgredior capitulorū istud accidit: quia doc-
trine ampliatio hoc erigit.

Nam in meis sex libris conatus sum ea oīa
que dici possunt in hac arte ponere ad plenam
et vtilem omnium legentium satisfactionem.

Capitulum. 78. de icesu et adulterio i mulierib;.

Inguis veneris in manibus mulie-
ri incestus et adulterij signū ē.

Si quedam crux parua reperitur in-
ter primam et secundā indicis iuncturā adul-
terij dicunt significare: illud quod dixi i cap.
de meretricibus hic conuenit.

Capitulum. lxxviii. De stupro et concubi-

tu cum feris.

Incunt alig qd ille q habuerit cingulū
d veneris in manib;: si alia linea ibi ex-
tendatur propinquior stuproz cū feris
cōcubitū et masturbatorē significat. simpliciter
sine alijs correspondentijs hoc ego non assero:
Istud accidit vt plurimū i rusticis et pastorib;

Tempore meo audiui de quadam vxore cu-
iusdam medici que se supponebat: nescio quō:
cuidam equo paruo: quod cum perueniret ad
aures mariti accepit duos testes et stado in lo-
co secreto aspiciebat ouz erat in actu cū equo.
Maritus suus lancea penetravit renes eq; q
pre dolore intrusit foriter priapum suum et fre-
git matricem illius mulieris: et sic ambo statim
cecidit morui. Hec quod inferius dicam
habui a quodā cucullato: q dicebat se habuiss-
se hoc in confessione scilicet: q quedam mulier
rustica coibat cum asino suo: cum magisterio i-
genioso. Et ita ego vidi rusticos coire cuz bel-
luis: et quidam ob luxurie furiaz coitū cū gal-
lina et interfecit ipsaz cuz priapo. Talia signa
ignoro vsq; ad hunc diē.

Capitulum. lxxx. De his qui proprijs ma-
nibus vel alienis luxuriantur.

Liffure in mēfali linea sine ordine co-
s lorare suis vel alienis manibus viriliū
pollutionem multi dicunt denotare.

Cingulus veneris in ambab; manibus m-
bus et continuus cuz proprijs vel alienis ma-
nib; coitū pleri denotat pferuz si qdā punc-
ture vel orbiculi ibi extiterint: vt dicunt.

Soror lineae vite i loco veneris valde ptesa cū
rubro colore coitū cū m-ib; denotat pprijs.

Plures lineae in monte veneris ppe cardia-
cam lineam pre sua longitudine coitum cuz p-
prijs manibus demonstrare videtur.

Soror lineae mensalis bene conditionata cuz
manibus proprijs coitum denunciat.

Cap. 81. De his qui sunt capti a consangu-
neis vel propinquis et depredabuntur vel ca-
pientur et tanq; exules forte vendentur.

Quedā lineae veniant a rasetta et de-
super ascendant per montem pollicis.

Et tales lineae sunt disperse: et tendant
versus pollicem digitum in vltima parte sui a
consanguineis vel propinquis depredabit; vel
capietur et exul forte vdetur. Unde Ioseph
secundum hoc tales lineas debebat habere.

Liber sextus.

Capitulum. lxxix. De his q̄ ad finē deducūt leuiter quando incipiuntur et ecōuerso.

I q̄daz linea cōtinua bñ colorata de-
scendat a brachio in pollicem produ-
cet ad finē leuiter quicqd̄ erit inceptū.
Et si hec linea sit incisa vel dispersa contra-
rium dicunt significare.

Capitulum. lxxxiii. De his qui multam consumunt substantiam.

Illi qui habent figuram vt. C. in loco
lune cōsumptores et prodigi erūt mul-
te substantie et facultatis.

Capitulum. lxxxiiii. De his qui non morabūt
in vno loco sed vitā habebūt viatoris et serui.

I quedaz linea a medio radice bra-
chij per rasettam trāserit. Habens
talem lineaz non morabitur diu i vno
loco sed potius vitā habebit viatoris et serui.

Figura. F. in loco lune facit peregrinum.

Capitulum. lxxxv. De nobilitate animi.

I quedam linea decurrat a brachio p
rascet tam in fine montis pollicis vel
in fine linee vite vel iuxta eam nobili-
tatem animi significat.

Capitulum. lxxxvi. De fellatoribus.

Fellatores sunt illi qui accipiunt alie-
rum priapuz in ore suo quousqz proli-
ciatur sperma quod inglutunt. Unde
dixit Martialis. Corne saluator quare fella-
tor habetis: cum caput intrarit mentula nulla
tū: et i alijs locis de his mētionē fecit sicut le-
genti patet. Apud chyromāticos aut physio-
nomos de istis mētionē non inueni huc vsqz.
Et ideo hanc rē ignoro. Tamen iam sunt cir-
ca tres ami q̄ incepti obseruare decentem ap-
parentiaz in ipsis: quia inuuntur pueros vt fa-
ciunt quando sunt in actu coibili. Et quando
de cynedīs loquuntur figurant labia et oculos
vt pueri quando sumunt vbera matrum suaz.
Habentqz oculos rīsuos et alterat facies eo-
rum vt illi qui alios de coictu interrogāt Ta-
le detestabile viciū inuenitur in multis et p-
cipue in quadā ciuitate italie quā taceo. Et no-
ta q̄ ē mulieres inueniūt vitiū tale ppetrātes.

Capitulum. lxxxvii. De his qui diligunt bo-
num et malum odio habent.

Illi habent lineas in radice indicis
pulchras et specialiter quando vnica
linea oritur a medio montis aut ppe

angulum summuz et naturaliter vadat ad pre-
dictum digitum: hi tales diligunt bonū et odi-
unt malum vt Iouiales faciunt: lege compa-
rando proportionabiliter q̄ dicta sunt i tertium
libz: et postea indicādo pferes sermonē tuuz.
Capitulum. lxxxviii. De his qui vadunt de
loco ad locum cū lucro.

I quedaz linea a medio radice bra-
chij per rasettam trāserit et tangat li-
neam vite vel mediā naturalem mu-
tantur de loco ad locum et sunt viatores cū lu-
cro. Si nō tangit aliqua istaz erūt sine lucro.

Capitulum. lxxxix. De his qui habent
filios masculos.

Illi habuerit lineas in radice indicis
pulchras: et specialiter quando vnica
linea oritur a medio tuberculo aut ab
angulo supremo vel prope tales erunt de na-
tura iouis et si sunt laici filios habebūt duos.
Angulus supremus rubeus plusqz alibi si sit
mulier pregnās habebit filiū vt dicit vgo.

Adulti illustres Chyromantici conueniunt
in hoc. Quando in angulo dextro reperitur fi-
gura vt hic Y vel similis si fuerit valde rubra
impregnationez masculi significat. Aliqui di-
cunt q̄ oportet talem figuram esse in loco trian-
guli: Et oportet q̄ triangulus sit rubens et pla-
nus. Si fuerit intereisa impedimētū significat.
Si fuerint plures figure plures erūt foetus: et
fortasse tunc in vtero si color sit intensus sed de
hoc experientiam non habeo qz nūqz vidi talē
figurā. Dicūt q̄ istud ē indicat in manu viri.

Si quedam pulchre linee parue secant lineā
vite et fuerint bene colorate: quotquot linee fue-
rint tot habet seu habebit filios: et hoc in ma-
nu viri. In māu quoqz mulieris idez iporat.

Quot sunt linee inter primā et secundā iunc-
turam digiti minimi ex quantitate illarum tot
filios indicabis: vt sepissime notauī. Si impe-
dite fuerint nullum filium habent. si erūt par-
ue non viuent. si oblonge permansuri sunt: et si
vna sit maior altera nobilitatem filij indicat.

Quot linee mediaz naturales diuiserint siue
inferiorē tāgāt siue nō tot pueros nūciant.

Si a media ad ipsam mensalem fortis virga
trāseat secādo ipsā mensalē quot erūt linee tot
erunt par in muliere: vt tenent aliqui.

Dixerunt quidaz sermonem pbabilē. Quod
si in manu mulieris plures linee meliores et

maiores
medici
nerandi
C D
ter infam
carneus
sis et rub
mina nō
feret ma
C Si tr
culum in
C Ego
traxerit
rimulas
ij: Et si
teris sign
sum prop
C Dicit
quādo in
medij ter
filios si
C Inq
ta indag
in ea qu
gnantes
C Lapi
generant

medium
tia gener
C Dicit
eminent
erit et scil
ne et fem
puellam
C Si tri
cialiter si
nauerit se
impregna
C Quot
turam dig
arguit. si
lis mulier
longe erūt
C Lapi
rum bonū

Chiromantie pame.

maiores erūt inter medium et medicū q̄ inter medicū et auriculare significat aptitudo generandi et concipiendi et gerendi masculos.

CDixerūt q̄daz inter quos ē Antiochus. si inter infamez et medicū emineas caruncula siue carneus nodus circa tuberculū cum lineis crassis et rubeis fuerit et non sit scissa in medio et semina nō sit multum pallida porrendit q̄ ipsa feret masculum.

CSi triangulus planus fuerit et rubens masculum impregnante aiūt significare.

Ego nescio unde iste nigerrimus cornu ex- traxerit dū dicit. Quādo supra mercurij mōrez rimulas videbis quot rimule erunt tot erūt fili: Et si aliqua fuerit longior et splendidior ceteris significat sapientissimū filium ac ingenio sum propriūq̄ parentez supaturū.

CDicit idem cornus pictor chyromantie: q̄ quādo in viro aut femina inter secundam digitū medij tertiamq̄ iuncturā quot linee fuerint tot filios significant.

Inquit vgo lineas in mulieribus earū secreta indagantes ita notabis. Aspice triagulus si in ea quasi foramina sūt cū rubedine inferia pgnantes indicabis.

CCapitulum. xc. De his que filias feminas generant.

Iterūt quidā q̄ si mulieres plures lineas meliores et maiores habēt inter medicū et auricularem et sint plures et maiores illis existentibus inter medium et medicū significatur aptitudo et potētia generandi feminas.

CDicit quidam si inter infamem et medicū emineas caruncula siue carneus nodus ibidem erit et scissura sit in tuberculo: et linee sunt subflue et femina sit macilenta eam in viro habere puellam videtur ostendere.

CSi triagulus planus fuerit et rubeus et specialiter si ista figura .y. erecta inueniat et inclinauerit se ad angulum mulier habens de filia impregnatur ut aiūt quidam.

Quot linee sunt inter primam et secundā iūcturam digitū minimi si fuerint oblique tot filias arguit. si vero impeditae sunt nullam filiam talis mulier habebit. si erūt parue nō diu viuet si longe erūt superstitēs.

CCapitulum. xci. De his q̄ ex improviso futurum bonū habēt.

Unt aliqui q̄bus fortuna adeo fauet ut ex improviso sibi bona eueniant licet nō laborēt in querendo. Et hos ita cognosces.

CSi quedam linea veniat a brachio et vadat ad digitū annularem versus auricularem bonum venturū ex improviso innuit.

CCapitulum. xcij. De his a q̄b⁹ fugiūt serui.

I quedā linea oriatur a radice brachij et transeat per rascetam et pectus manus ad auricularem significat liberari seruū per fugam: et si plures tales linee fuerint significant plures seruos fugam sucepturos: aut vnū seruū pluries fugientem.

CCapitulum. xcij. De his q̄ habēt seruos furibundos.

I supernotata linea fuerit magis lata profunda et rubra significat hominez habere seruū furibundum.

CCapitulum. xcij. De his qui susurrāt et murmurant ratione seruorū.

I supernotata linea nō extendat ad auricularem sed prope susurrationem et murmuratiōez significat ratione seruorū.

CCapitulum. xcij. De his qui semper sunt decepti a seruis.

I linea vite habuerit ramos ad inferius versus rascetam paupertatem denotat: et talis semper erit deceptus a seruis proprijs.

CCapitulum. xcij. De his q̄ perdūt seruos et p̄ illud sunt despati et volūt amittere vitam.

I linea vite habuerit sub se quedam paruum lineam arcualem scindētem ipsam et respiciat brachium atq̄ inferiorem partem manus iste erit in piculo amittere seruū seu amittere adeo q̄ desiderabit amittere vitam.

CCapitulum. xcij. De prelatīs cardinalib⁹ pauper et de his qui sunt huiusmodi generis.

Ine fide atq̄ lege omnia submergentur: sine orationibus et opationib⁹ laudabilib⁹ deus nō placat. Inter oēs leges lex christiana obtinet principatū et veritatē maximā: et ē optimis morib⁹ decorata. Lex mahometi propter multas res nephādas q̄s cōcedit a multis dānat. hebreorū lex in aliqua sui pte h̄z cōformitatē cū christiana religione et minus dānat q̄ mahometana. Dānat autē mahometi Auicenna in. ix. metaphisice: et in

in mahomethana lege nutritus fuit ac genitus
 Qui ingit i pallegato loco ca^o 7^o. op^o ē vt certi
 ficemus hoc dispositionē aiaz humanaz cū se
 exute a corporib⁹ suis ad quā dispositionē pue
 niūt. Opz aut te scire: q^o pmissio alia q̄ cū fide
 recipit: qz nō est via ad pbādū eā nisi credēdo
 testimonio pphete sicut illa q̄ est d^o deo qd ba
 bebit corp⁹ post resurrectionē. Tu aut iā scis d^o
 lectatiōes corpoz et gaudia qd sunt. lex. n. nra
 quā dedit mahometb oñdit dispositionē felici
 tatis et miserie q̄ res sunt fm corpus. Et alia ē
 pmissio: q̄ apprehēdit intellectu et argumētatio
 ne demonstratiua et qd ppheta approbat: et hoc
 ē felicitas et miseria aiaz: postqz sūt exute a cor
 porib⁹ suis: q̄ pbant argumētatiōibus quib⁹
 nre estimatiōes debiles sint ad imaginādū tē.
 Ad alia etiā d^o mahometb scripsit omentator i
 libro d^o sectis vbi oēs fides dānat et laudat chri
 stianā fidē respectu aliaz: vt aliq scribūt. Grez
 Auicēna i. 10. metaphisice ca^o p^o dicit. iā aut i
 hac materia fecimus librū d^o peccato et d^o eius
 opposito: Intellige ergo et attēde dispositiōez
 istoz oīz: et qd dicit i diuinis flagellis q̄ dscē
 dūt sup ciuitates flagitioz boīz: et sup boies
 iniuriosos: et cōsidera q̄liter defendit veritas. et
 pfatus Auicēna. 10^o. sue metaphisice cap. 5^o. d^o
 eligendo successore et summo sacerdote Inq^o:
 Tales eligat q̄ bene regere possit: et sit prudēs
 et honestoz morum audax: māsuemus: et pītus
 gubernādi et peritus legis. Ideo antiq̄ elige
 bāt senes. i. psbyteros nā ps biter dicit senex.
 His aut temporib⁹ ad officiū sacerdotale eli
 gunt icōmensurati claudicātes gibbosi et melā
 cholici et boies male oplexionis: q nō merent^{ur}
 esse sui ad exportandū simū. Opz igit eligere
 boies bone oplexiōis atqz discretiōis. Et nō
 rudes atqz bestiales. Sz multū egressi sumus
 a pposito nro. Diximus aut bec pp vtilitatem
 fidei nre: Nā multū cōfert ad colendū christū
 vt habeat princeps christianissimus: et qd opti
 mus pastor recte oues suas gubernet et istuat.
 Dicemus igitur.

Qui habent lineas i radice idicis pulchras
 et specialiter qñ linea naturaliter vadit ad digi
 tū et oriū a medio mōte aut ab angulo supmo et
 nō sint iterese dignitatez aut planōez oñdunt.
 Crux bñ fortunata i mōte idicis planurā de
 monstrat. Et hoc itelligit qñ tuberculus est nū
 dus et emnens i oib⁹ q nos dicem⁹ i hoc loco.

Si in mōte iouis sit figura perfecte spherica
 dignitatē cū baculo dicūt ostendere.

Circulus incōpletus i tuberculo iouis absqz
 baculo dignitatē ostendit: si vero sit inferius cū
 difficultate obtinet.

Si aliqua linea a pollice veniens versus in
 dicem se extēdat in vltimo sui et egret ab alia li
 nea adeo q̄ faciat ut crux significat dignitatē ba
 culi secundum formam aut infortunium si ce
 tera correspondeant.

Triangulus pulchrū in mōte Iouis dignita
 tem sacerdotalem dicunt significare.

Scribit Hermes trimegistus q̄ si due linee
 cūngant^{ur} ad inuicem et faciant vt crux in mon
 te indicis honorem significat: et in medio mōte
 nobilitatez generis et psonē: et q̄ ad magnū sta
 tū venturus sit: et magnam prelaturam et bo
 norem denotat.

Quādo in principio anguli supremi oriū vna
 linea et porrexit se apud indicem vel eius ra
 dicem planuram cum dignitate ostendit.

Itē si vna linea pulcherrima sit in mōte iouis
 p trāuersalē positurā et p̄cipue in medio form
 nā in planura aut pp platos indicat. Vidi mul
 tos psbiteros valde pingues hñe talem lineaz:
 sed cū radijs pcedentem a radice indicis.

Si due vel tres linee pulchre oriunt^{ur} a radice
 indicis vsqz ad medium tuberculi uel ppe p
 latura demonstratur.

Aulotiens vidi mōtem Iouis sine aliqua
 linea cū sola eminentia et claritate: et q̄ sic inuen
 ti sunt optime fuerunt beneficiari: et aliquoties
 apud platos bonam habuere fortunam et ma
 xime si radij sunt in radice ipsius digiti.

Vidi aliquē habentem episcopalem dignita
 tem et aliquē etiā protbonotariū: et tñ mōte in
 dicis in eis nō esse fortunatū. Et dato q̄ mōs
 Iouis esset sine lineis et fuerit oppressus: et re
 siduū manus fuerit infortunatū: iudicari ipsos
 i futurum eē derelictos a fortuna: et mala mor
 te morituros.

Si tu queras quare habuerūt dignitates. res
 pōdeo q̄ hoc euenit a radice parentū qui erāt i
 dignitatib⁹ oñstāt: et easdē facile eis erat poste
 ris suis etiā nō ad hoc destinatis tradere: vn
 de postea talis dignitas in eis tān durat q̄mz
 radix ei⁹: et faciūt sic lucerna q̄ extinguit oleo d^o
 ficiēre. et hoc facile cognoscis i once Alalētino
 d^o quo cū sit res nouissima dicere non opus est.

Chiromantie parue.

Possumus etiā dicere qd hi tales hñt stellas fixas in eorū natiuitatibus: q̄s chyromāticus non potest cognoscere.

Locus solis et angulus supremus cū suis annexis dignitates ecclesiasticas ostendunt.

Stella aut stelle in dorso indicis arguūt bonos et beneficia ecclesiastica mulierū gratia.

Si i principio medię nālīs apd cardiacā fuerit tale signū seu character. **Ep̄s** dicit significare.

Si iuxta lineā vite fuerit rimule extense vsus summitatē circa foueā man⁹ et signū tale fuerit

3 vsus summitatē dignitatē ecclesiasticā ad sūmū pñcturā oñdit ēt si ēt rustic⁹. et si añ dicte rimule nō hñ corrūdet: ascēdet qdē s; nō tān.

Opinant aliqui qd lineā vl lineē pulchre i loco solis portendūt dignitates ecclesiasticas.

Exaltationē iouis esse existimabis cū ei⁹ tuberculus fuerit colore rubeo resp̄sus et fuerit ceteris eminentior: in quo crux aut triāgulus rectis lineis aut radij exiterit: et hec dispositio pollicet nō mediocrez sacerdotales dignitatē. De primis aut in p̄is cū tenuiorib⁹ lineis et qbusdā incisuris et si capillares lineē ibi inordinate fuerint. **Modus quoq; carne⁹** vl eminens carnicula pallida ēt ordinē infortunij in ioue p oia minas: et idem facit opressio ipsius tuberculi.

Et ita in ceteris tuberculis imaginādus est: sicut in cōditionem mōticulorū et planetarū inferendū ēt: vt antiq; atq; moderni obſeruauerunt: et obseruant.

Si tuberculus iouis eminens fuerit cū huius modi figura **X** sacerdotalem dignitatem egyptij existimant arguere.

Dicitur aliq; q man⁹ sūmi sacerdotis speculati s; qd tales hñt stellas radios aut binas egētes lineas cū eminetia et color et mōticulū iouis loco solis: et ceteros tuberculos hñ dispositos et in loco martis proportionatos: et hoc tu cōsidera: tamen ego nunquam vidi.

Pōtificem tñ vidi sic positionatū: cui caput erat bene cōditatū: auricule mediocres: facies pinguis frōs magna qdrata in medio aliqliter fosciculata: cilia spissa: oculi magni bylarisq; in tūmis cū splendor atq; luciditate: atq; flāmeo rubore: nasus satis magn⁹. gene eleuato: os magnū et labia grossa: mentū rotundū atq; bene foueatū: Dentes magni et spissi. Collū grossum carneū viuīdū et submentū valde carnosū intus erect⁹ atq; aliquoties torn⁹: et aliquoties

intuebat more illoz qui furiose petūt coitū. habitudo quoq; ei⁹ carnosā erat. ingressus erect⁹.

De reliquis p̄ib⁹ corporis nō scribo: q; toga atq; cucullus et mitra pōntificalis eas abscodebāt. facies ei⁹ erat coloris rubei et flāmei obscuri p̄cipue i genis: et nasus martis colorē r̄p̄etabat

Caplin. xcvij. De hereditatibus.

3rit ciliator si sup radicez brachij in rascetta fuerint q̄tuor lineē scindentes brachiū p trāuersus et sint cōtinne et cōiuncte bene honorem et statum significāt et vilitatem ex morte alterius.

Dixit cornus si dicte lineē hñq; supma sūl p te duos ramulos et fecerint acutū āgūlū significāt hereditates rōne moruorū: et in ei⁹ senectute honores diuitias et quietā vitā pollicet: eoq; magis qñ in dicto āgulo lineē vt stella aut pua crux inueniet: s; postremo paucis egritudinibus subijciatur.

Dixit etiā cornus. qñ inueneris duas lineas infra primā iuncturā pollicis magna significat hereditas. S; si sola fuerit et exigua significat hereditatem. Si valde appentes fuerint hereditates arguunt: s; cū lite et cōtrouersia.

De hoc ego expientia nō habeo et nescio vñ iste cornus hec extraxerit. ante cōpositionē mei libri ego plegi viginī tria volumina in chiromantia et postea vsq; ad hūc diem pueni ad. **xxvij.** nec hoc vidi: nescio si ipse somniatus est.

Talis figura. **f. E.** in mōte annularis hereditatem cā turpi luxuria ostendit.

Qui habuerit tres lineas orientes a radice veneris tendentes ad iouis tuberculū: cū veneris tuberculo: et sit tumefactus et rotundus lenis atq; lineatus et rubeo dēti tales erripiēt alienas mulieres et qñq; hereditates p̄p ipas habebūt.

Figura talis. **X.** vl similis i principio anguli supmi p mulierem hereditatem venturam dīmōstrat et quot tales figure reperient ibi tot hereditates demonstrāt.

Figura vt stella in simili loco vl in aliq; p̄triāguli: hereditates venturā ostendit et quot fuerint ibi lineē tot hereditates arguit.

Figura talis. **C.** in triāgulo vel angulo supmo hereditatem denotat.

Si soror lineē medię sit pulchra significat hereditatem venturā et quāto melior erit: tāto meliorem ostendit hereditatem.

Si in rascetta variē lineē se interfecanerint in

debita distantia ad modum ludi scacchorum hereditates futuras nunciat.

Stella aut triangulus in rascetta manus futura hereditate denunciat in ultima sui etate.

Scribit vgo q vngues rubicundi amabilem et hereditate bona habiturum significat.

Caplm. xcix. De etatibus et quanto tempore quis debet vivere.

¶ Iunt alig moderni. quando quatuor linee equalis mensure fuerint continue brachium circūquaqz diuidentes et bene colorate octuaginta annorum etatem indicabunt.

¶ Nūqz vidi supradictas lineas. Dico tñ q si reperies istas lineas cū eglatero triangulo et lineā mensalem cū bona proportiōe q verificabitur dictū adree corni et alioz. sz si pportione linee nō auxiliabunt iste qdem erunt fabule.

¶ Supnotatas lineas si inueneris cū lineis in fronte indicatibus etatē maximā: vt dictū fuit auctoritate Pitholomet philosophi in tertio aristotilis longissimā vitā pollicent atqz solares annos promittunt vt puto.

Cap. 100. De illis qui coniungunt cum viribus feminis et raro habet desponsationē optatā

¶ Figura talis. e. in loco martis arguit q habens iungit se cū viribus feminis et raro habebit desponsationē optatam.

Caplm. 101. De his qui sunt bone spei et boni habebunt sed prius malū sustinebunt.

¶ Des nūqz boiem deserit: et nulla virtus est mortalibz magis amica ideo de ea aligd tractat mibi visus est et ostendere quō cognoscāt illi q bōe spei eē possunt.

¶ Si rami alig pcedāt ex cardiaca et extense vadāt ad mediā naturālē tantū p triangulū: significāt boiez bone spei et bonū cū tēpōr habebit. sed in picipio mala sustinebit. et nota tñ q istō simpliciter nō est itelligēdū. qz si haberēt manū fortunatas minus lederent: sz tñ respectiue. si infortunatū dñat itensue accidit ifortunatū vt in pratica actū ē pluribz vicibz: necesse est etiam paternas radices speculari.

Cap. 102. De signis que malū predicant.

¶ Qdā linee secant lineā vite tendentes ad mortē pollicis malū predicāt. s. infortunatū circa diuitias et significant etia iacturas incompportabiles.

Cap. 103. De illis q mouebunt lites pp qz multū sanguis effundet vltima vite vlt boie mēbra amittēt

¶ I supra lineā vite qdā grana rubea vlt picture sint inordinate significāt virū cotentiosum: et talis monebit lites pp quas sanguis effundet et ipsa vita: vel membra hominis amittentur.

Caplm. 104. de luforibus.

¶ Irit coruus noster. quādo inueneris inter primā et fam pollicis inncturam duas lineas extensas et bene cōiunctas hominē significat luforem et propter ludū vite piculū adibit fortasse: et raro lucrabit. sz si fuerint disiuncte vel flexuose dānum patientur habentes hec ille.

¶ Ados quoqz pollicis valde eleuatus luforem vt dicunt arguere videtur.

¶ Angulus etiam summus valde separatus hominē significat ad ludū inclinatum.

¶ Partialis linea cum rubedine pronitatez ad ludum etiam denotat.

¶ Angulus summus rethicularis puritatem ad ludum indicat.

¶ Angulus summus separatus et lenis ad ludū hominem pronum esse declarat.

¶ Angulus summus i istima pte cū tuberculo veneris tumidus aut craticulatus hominem inclināt ad ludum.

Caplm. 105. De his q a lancea seu sagitta vulnerabuntur.

¶ I a linea vite ppe iuncturā ipsi cū media naturali descēdat qdā linea ad mediā naturālē inferius respiciēs: qui habuerit a lancea vel sagitta vulnerabitur. Antea men hanc rem ignoro vsqz ad hunc diem.

Caplm. 106. De signis temperatū boni finis et q bonam cōfessionem significant.

¶ Qdā linea secet lineā vite in sui inferiori pte vsus restrictā faciēs quādam pnam crucem cum bono colore tēperatū et boni finis et bone confessionis signum ē.

Caplm. 107. De his qui cū matre sua irascuntur et inde accidit effusio sanguinis.

¶ I media naturalis fuerit grossa et nimis profunda et quedam parue fouee ibidē appareāt cū colore intenso cum matre irascet: et inde accidet sanguinis effusio.

Caplm. 108. De his q cum matre et irascuntur et mater sua primo morietur.

¶ I in supranotata linea nō fuerit fouee et due linee pue curte ipsam secēt i duo

bus locis iuxta. s. pedem linee vite qñ in oppo-
sito spacij qđ est iter idicē z mediū secante hoc
modo **A** cū matre iratū sepius ostendit. Et
etiā mater sua prius eo morietur.

Linee equedistantes a radice pollicis descēden-
tes significāt mortem matris.

Si due linee fuerint iacētes iuxta lineā vite i fi-
ne mōtis pollicis significat matrē suā p^o mori.

Cap. 109. De signis mortis patris.

Qñ vidimus signa d^o morte matris
p^o visum est nobis ponere signa d^o morte
patris. Igit^r linee pfecte puerse ad ra-
dicē pollicis patrē primo moriturum esse minā-
tur: vt dicunt aliqui.

Cap. 110. De signis mortis affinium.

Linee transuersantes super radice pol-
licis inter se equedistantes vel fere
ad supiores ptes mortē affiniū significāt

**Cap. 111. De signis purbationum ratione
eorum q affinitate coniunguntur.**

Si a radice pollicis egrediantur linee
sup radice circūuersantes: z si plures
fuerit magnas purbationes pp aliquē
de affinitate dicunt significare.

**Cap. 112. De his q se intromittūt i mul-
tis z diuersis magisterijs.**

Ignū multaz artū z ei⁹ q igit^r subti-
lia diligēdo loquēdo z tacēdo: z qđ di-
gnitatē aut famā arguit: ē qñ due linee
reperiunt^r in mōte medici eqdistātes pferit^r si
ad radicem ipsius digiti extēdunt.

Si in digito minimo reperit^r vna linea oriēs
a radice digiti z extendat^r ad ham vel tertiam
iuncturam cū bona proportiōe arguit igeniū di-
uersis facultatibus accommodatū pferit^r quā-
do tuberculus est clarus.

**Vitiera. D. in loco lune hominem ad diuer-
sa magisteria disponit.**

Si in manu fuerint multe linee transuersales
scindentes lineas naturales significāt applica-
nonē ad diuersa negocia: z itromissionē i multis
magisterijs z precipue qñ linee sunt graciles.

**Ca. 113. d^o his q intromittūt se i negocijs z
raro in magisterijs z habēt vitā sine discursu.**

Si in manu pauce linee fuerint naturā
belluinā demonstrant: z habens nō itro-
mittet se in negocijs.

Si linea vite vel linea mensalis ad medium
deuenerint z si profunde z breues fuerint quie-

tam vitam videntur ostendere.

Et qñ tuberculus mediū inuenit^r sine lineis
ociosus significat: z hōinē sine cura z cū gere.

**Cap. 114. De illis qui habent amicorū
copiam z vitam hyllare.**

Quadrāgulus eglaterus rectus z am-
plus bonā z morigeratā naturā innuit
cum amicorū copia: z hyllaritatē ostēdit

Si aut^r i qdrāgulo nullus triāgulus aut crux
aut trasuersalis linea apparuerit perseverantiā
z gloriā in operibus z optimū statū vsq^z ad
vite finem demonstrabit.

**Cap. 115. De his qui faciūt opa me-
chanica aut liberalia pp cupiditatem z sui
memoriam.**

Quisimodi sunt illi q habēt lineas pul-
chras rectas z forūatas i loco mercurij.

Propinquā pportione ad hoc tenet li-
nee in loco solis.

Lupit^r etiā memoriā suorū laborū hōines a-
pud posteros qñ locus Jouis ē fortunatus.
Similem sententiā teneas in illis q habēt angu-
lum supremum eminētē z acutum.

Ad summū desideriū pfecte memoriē actiōes
suas habēt illi q habēt triāgulū equilaterū.

Cap. 116. De amicis extraneis.

Quādo i mōte man⁹ qdā linee oriunt^r
ex pre inferiori mōtis vsus dorsum ma-
nus: z vadāt ad sup⁹ z eaz⁹ caude flec-
tantur vsus mensalē quot linee fuerint: tot ami-
cos extraneos ostendūt.

Ca. 117. d^o amicis q sunt ex affinitate ppria

Itales linee quas supra dixim⁹ sunt
prope rascetiā amicos d^o natiōe: aut de
parentela propria ostendunt.

Cap. 118. De amicis nō potentibus.

Si p^odicte linee flectant^r ad rascetiā si-
gnificant ipotētes amicos credētes p^o
desse sibi z non possunt rō ē qz infima

ps manus arguit ifortuniū. z pars sup⁹ma op-
positū vt i radicib⁹. Qñ libri actū ē ergo inferior
flexio denotat amicos ifortunatos: vt plures ha-
beo ego gratia obligatis nature in manu: vn-
de nunquam bonum habui.

Et nota q quāto maiores z notabiliores fue-
rit dicte linee tāto maiores z notabiliores ami-
cos ostēdūt: z si secēt^r p^odicte linee a quib⁹sdā li-
neis trasuersalibus nō habēt amicos z si babe-
bunt nō erūt fideles sz erūt amici fortune.

Caplin. cxi. De his q habebūt inimicos sed non nocebunt ei.

Bo mibi psuadeo q solus miser non bz inimicos. z nullus vir est magne excellentie sine inimicis: qm i vna quaqz re sunt emulati: m cōparādo vnu ad aliū: vn⁹ bz pauciores inimicos qz alius. Sed si tu nō hēs inimicos hoc pcedit q tu es sine virtute aut si ne aliq excellentia intellect⁹: z es penitus cōstitutus i misia. si ego credere nō bfe inimicos oib⁹ virib⁹ conarer bfe me essez miser z sine virtute Et faciā melius qz potero z minus maluz qz potero. Discēdo semp z instruēdo alios vsqz ad vltimum terribilium.

Littera. o. sine triāgulus in tuberculo idicis a micos infideles videt ostendere sed tamen nō nocebunt.

Si qdā linea in medio brachij ascēdat p rascenā manus. talis nō habebit fideles amicos nō ex pte sui sed ex parte alterius: z faciat quicqd velit semp q vnūversaliter nō habebit amicos: z si habebit erūt ficti ergo nō habeat negocia cū aliis sed quicquid agit p se ipsuz faciat.

Qui habuerit lineas in radice solis plusqz alibi habebit multos inimicos z nō ledes ab eis vt ad amulum habeo ego in manibus meis.

Dixit retrogradus pictor chyromantie. l. cornu⁹ Si a radice pollicis oriat vna linea z vadat ad lineam vite inimiciā magnā cū viro significat z si tetigerit dānū ab eo aliquod significat iferē dū. Sz si ibi fuerint due rimule trāuersales signū ē talē odio haberi a quodā potente viro in tus: sed id astute faciet dissimulās amiciciā z a lios ad nocedū stimulat: sed parum nocebit: neqz illum verebit aut sua nocumenta: bec ille

Dicūt aliqui moderni si linea mensalis i sui summitate bipartit: quoz ramus vnus vadat ad indicis tuberculū: alter vero ad saturninum deflexerit inimici potestare z victoriā insinuat: z tamen ab omnibus insidijs euasurum ostendit: Quod nunquam notauit.

Cap. lxx. De his qui habent multos inimicos z pp ipsos patiunt iacturas z incommoda multa.

Inter mediā appeat linee vt cruces tēdētes ad qdrāgulū z sit vl sunt mbee z pue ab inimicis psecutionib⁹ plurimis op⁹ pmet pserim si sint inter mediā z cardiācā. Angulus supremus in cōcauo manus arguit

hōinē culpabilis vite: z habebit multos inimicos z fortasse cā eoz patiet vinculum.

Quā media z cardiaca non iungunt ex se per quosdam baculos hoc est lineas scidentes tūc significat inuidiā destructionē z inimicicias z oppressionem.

Dicūt quidā quotquot linee erūt incidētes lineam mensalē tot micibus a sicarijs habens i fortunium aut periculū patiet.

Si linea mensalis finiat inter indicē z mediū talis vir nūqz erit sine pconerijs z angustijs seu lingijs: tales notauit aliquoties amittere ppriā substantiā: z quāto igredit itra digitos ex directo minat tāto maiores oppresses.

Si in radice mensalis fuerint linee idē indicabit: ille aut si fuerit qnqz aut decē seu plures z se cōiuxerint equitādo vt cruces rotidē inimicos pstantialiter ondit: si aut acute valde fuerint inimicos mortiferos indicabis. si aut linea eas trāserit parentes pimosqz iudicabit inimicos. bec aut linea amicos hoc modo pbat si in pluribus locis a radice ordinent sic **X** vl sic **X** amicissimos bz qutare sui dñiciat

Si qdā linea arcualis sit iuxta lineā mensalē infideles amicos ondit z cū difficultate habēs illam omnia acquirit.

Sapientes omēs i vnu veniūt q penitus triāgulus in qdrāgulo arguit angustia: inimicos: z i pspitatez: nisi con⁹ vni⁹ sit supra conū alteri⁹ vt in. s. anastasis pictū est. sz si repiat quidā qdrāgulus significat bonitatez in vno tpe z malū in alio: z si sint ibi duo qdrāguli supabit bonū. z si erūt tres supabit malū: z si quatuor supabit bonū: z quidā eoz pu⁹ pstricis ex vna pte a mediā naturali z ex altera pte triāgulus adueniens ex mediā linea significat mortales inimicos. z si tūc linea mediā tāgit lineā vite supabit ab eis: z si nō tāgit nō supabit. z si pdiat⁹ triāgulus nō tāgit lineā mensalem habebit inimicos sz nō mortales. Si mediā tangit lineaz vite supabit. z si nō tāgat supabit inimicos.

Ego Locles gratias nature nō refero qz lz in manibus meis habea pulres triāgulos z trāuersales lineas: m mibi pauci sunt amici inimici vero infiniti: z si qui sunt amici sunt ficti z adulatores. Et tamen ego desidero amicos de paucis qz pauci sunt sapientes: z relinquo vulgus malignum z improbum.

Dixit Antiochus q triangulus ad modū pi-

Chyromantie parue.

maculi in quadrangulo domesticos et familiares inimicos videntur indicare.

Quadrangulus strictus discordia et inimicicia os dicit ostendit et precipue antiochus et hoc.

Quando in more manus sunt quedam linee et veniant ad percussorem manus facientes angulum acutum versus deorsum manus: cuius iniciu sit versus dorsum manus mortales inimicos ostendunt. Et quot sunt figure tot inimicicias denotat.

Si quedam linee facientes predicta figurarum veniant ex parte superiori ita quod conus unus vadat super conum alterius figure: ut in pluribus locis in anastasi nostra pictum est. Ille habebit superior inter inimicos: aut erit eis equalis. Et si approximationem huius ad lineam mensalem vel ad rascetam significat inimicos priuatos.

Dicit recentiores et ego cum illis quod quando due linee oriuntur versus dorsum manus ascendendo versus pinguedinem manus et flectunt versus rascetam causando acutum angulum inimicicias et plerumque litigium cum consanguineis aut affinis promittit ut milites notauimus. Si si super dictum angulum fuerit una de illis lineis valde extensa talis aduersa ratio suum vincet: et quot sunt anguli tot inimicicias aut lingua indicat.

Si quedam linee rubee notabiles veniant ex more manus et vadant ad mensalem inimicos dicit ostendit: et si numerus linearum et grossicie erit numerus et vigor inimiciorum.

Si linea cardiaca habet incisioes vel fracturas versus more pollicis timorem subiectioes et insidias multas patietur.

Dixit cornutus meus pectoris Chyromantie.

Quando cruce inueneris super mensalem et ea sit rimula intercisio inimicicia significat: et quotquot fuerint totidem inimicicias significabit. Et si fuerit intercisio: et eius intercisio oriatur a linea mensali affinitu suorum inimicicias significat.

Puncta nigra in vnguibus persecutioes et inimicicias significat: ut egyptii indi caldei greci arabes ac denique latini affirmant. Cuius rei experientia testor in dispositis subiectis.

Angulus summus intensus aut remissus seiparus inimicicias testatur.

Artis quoque positura quando non est debilis inimicicias arguere testatur.

Linea solaris valde conglomerata in aliqua manu talis subiectus fugiat a longe iram et inimicicias principum aut iudicum aut pretorum.

Linea saturnina oriens a rascetta vel prope et protensa ad radices medii inimicicias et iacturas penitus promittit: precipue si in suo moticulo sit protensus ab exuberantibus lineis precipue per totum periodum saturni.

Conglomeratio linearum in more saturni: inimicicias et persecutiones significat tibi si recte cognoscis.

Capitulum cxxi. de cucullatis.

Cucullatis nullam reperio observationem ne factam apud chyromanticos. isti cucullati dicunt se relinquere hunc mundum cum ingrediuntur religionem. peto ab ipsis. Si vadunt in cauernas aut ad loca agrestia et solitaria: ubi habitant bellue deuorantes homines. Vel si comedunt radices herbarum aut locustas sicut fecit Iohannes antonius: et ceteri qui in heremo vitam duxerunt aspram. Aut si vadunt ad martirium ut Stephanus: Laurentius et alii qui pro christo mortui turpissime condemnati sunt. De falsis religiosis aliqua dicere si apud eos qui illos non cognoscunt verba facere. Quis presceto nouerit: Quis sit eorum vestitus qui calciamenta: qui habitatioes: non eis sunt boni paradisiaci: non serui non victus opulentus et apituanus. Non vina omnibus repositibus accommodata. Et sub nomine abstinentie simulant carnos cum inuadunt bacchanalia. Laudandi tamen pauci eorum qui doctrine disputationibus predicationibusque pro hominum salute indulgent: sed bec dimittendo veniamus ad signa que religionem portendunt: sed primo quid de eis sentiant astrologi referendum est.

Dicit quidam Astrologi qui obseruauerunt cucullatam sectam: quod religiosi habent ut plurimum luminaria infortunata. Et si scientias adipsiscuntur asserunt hoc procedere quod mercurius est in domo martis: et qui tenent collum obliquum atque oculos submissos ut plurimum saturninam habent applicationem.

Si figura. b. fuerit in more iouis et sit medicum colorata erit religiosus aut uersatus cum ipsis vel erit homo honeste vite et magnus.

Figura ut hic. b. si erit in monte lune erit fortunatus et habebit consuetudinem cum religiosis: et forte fiet religiosus. Istud signum arguit hominem de natura lune puta in de qua natura est talis religiosus.

Obseruauimus usque ad hunc diem cucullatos habere lineam saturninam presens atque infortunata. et ita more

Iouis tñ radiatū aliquoties: et solē ifortunatū plerūq; ex parte loci aut linnee aut lineaz: et angulus sup̄mus inf̄mus seu separatus religionē indicat. Et quāto religio ē magis libera: tanto minus de loco saturnus occupabit. Et iupiter fortunatus et angulus sup̄mus accipit. vidi ēt quādoq; aliquos desp̄tōe ductos igredi religionē. et pueros blāditijs ac sophistis qbusdā seductos. q cū puenerint ad etatē p̄fectā p̄sepe cū maris dedecore suoz et religionis egrediuntur. Aliq etiā in etate cōpleta irāt monasteria et isti si sunt prōni ad doctrinā effecti doctissimi ceteros cum maxīma vilitate et honore gubernant. Et in oībus rebus primas partes occupāt. suntq; optimi sacerdotes: nec adeo austere viuunt sed cū laude et fructu anime ac corporis. Sūt etiā aliq q ingrediuntur monasteria i quibus vinēdi et querendi regala ē adeo stricta et angusta: vt non credam eos illam obseruare nisi verbis: hos ego non laudo. q aliquale d̄siderāt libertatē magis igenue agūt. Inuēti sūt multi cucullati optimoz morū: summe sanctitatis ac fidei: p̄fundissime doctrine atq; disciplinē: Qui qm fortunati extiterūt grandes dignitates affectui sunt.

Capitulum. cxxij. De his q sūt d̄ natura saturni.

q Alii sunt d̄ natura saturni hñt multas lineas q in digito medio plus q̄ alibi. et specialiter qñ linea p̄spirat̄is. i. saturni na oris a rascetta et extēdit p̄ palmā vsq; ad hñc digitū. recurre ad libū tertiu anastasis nre et p̄portionādo ea q dixi i ca° d̄ saturno plene p̄sidera: et sic speculatio tua erit cōpleta: et similiter fac de signis aliorum planetarum.

Capitulum. cxxij. De his q sunt d̄ natura iouis

d Ioue sunt q habēt lineas in radice i dicis pulchras: et hoc itelligit qñ tuberculus est tyndus clarus nitidus: et latitudinales lineas habuerit: et specialiter qñ vna linea pulchra oris a medio mōtis aut ppe angulū sūmū: et vadat ad p̄dicti digiti p̄tes bi tales p̄dictiati sūt vt i lib° 3° anastasis i cap° iouis p̄

Capitulum. 124. d̄ his q sunt d̄ natura martis.

d Marte sunt q hñt lineā vite et mediā naturalē coniunctas itēso colore: nō itelligo quo ad p̄iunctionē lineaz: s; quo ad vniformitatē color. Vlex ē q q bz duplicē p̄iunctionē ē melior ac fortunator. Erūt andaces faciētes oīa vtilia quo ad se absq; pigritie.

et sunt prompti ad bella p̄ quotidianis.

Alia itelligere opz: si supremus angulus fuerit valde separatus cū eq̄li colore et itēsa rubedine sunt de natura martis et oīno pessime nature et magis ifortunati quo ad oīa. Aliq opinatur qd hoc p̄cedit hñe i genituris applicatione martis cū saturno. Alij magis lucidi exp̄inē tatores dicunt q mercurius marti applicat et istud mihi magis placet et cōsentaneū videt.

Triangulus eglaterus vñ nō equilaterus cū lineis crassis atq; rubeis: si mēsalis ad tuberculum iouis denenerit rubra seu liuida naturā martialē nō negat vt in multis obseruauit.

Si linea epatica i causando triaguli et pede sui equitat cardiacā vsus mōtē pollicis et i ipo intrauerit martialē naturā ostendit.

Linea mensalis crassa p̄tinua rubra aut i fine liuida extēdens se vsq; ad mediū idicis mōtēz vñ ppe martialē atq; crudelē naturā d̄notat.

Capitulum. 125. De his qui sunt d̄ natura solis.

q Alii sūt d̄ natiuitate solis: hoc ē ille qui habuerit solē almutē i sua genitura. aut qui habuerit solē in bono loco i sua natiuitate. Hñz lineas subriles i radice digiti solis plusq; alibi. Intellige q nō ēt caret linea solari i monte solis et tuberculo tumefacto et colorato. hñe rūt naturales inuētores et imitatores oīnz operationū: et opant ea q nūq; didicerūt nec audierūt. Hoc ego habeo in manu mea remisse tantū pp̄ exuberātes lineas in loco saturni. Et ita habeo soles dñū mediū celi tñ in sexta domo i ariete cū p̄iunctōe saturni i hora mala tollerā qz dñs horoscopi est in tertia in capricorno.

Capitulum. 126. De his qui p̄dēt i seruiedo alijs et specialiter amicis et p̄imis: et ab extraneis honorabuntur. Ideo patria sua ē eis inimica.

q Alii habuerit lineas et c. in loco solis vt sup̄ius dictū est: hic est inuentor artū et nūq; erit paup. hoc est si radices eius nō sunt miserrime: vt est mihi Loclini. iste talis p̄dēt seruitiū: et specialiter q faciet amicis et p̄imis: ab extraneis tñ honorabit: Ideo extraneis copulet et seruit. Ego ad litterā habeo talem positurā: et in mea natali figura sol est dñs decime dom⁹ et ita accidit mihi vt sup̄ius dictū ē.

Capitulum. cxxvij. De his qui sunt de natura Veneris.

q Aliq; bñerit venerē dñaz horoscopi: aut almutē sue natiuitatis aut i bono loco

babent
et ex ali
talibus er
ra pp bi
nēres su
de vene
reas: q
bicat in
Cap
ge expē
pētus
et dclina

q

in q isti
lineari n
ius cap
anastasis
Cap

q

do mare
neal in d
res seu a
sz obseu
minus fu
dine aut
clare sz n
tune hoc
tuna et le
cernicis:
qz faciūt
pocritas:
vulpinas:
distribui
ris: et que
Cap
Declar

omni mal
plurib⁹ p
dūt nec
ad p̄perrā
stabilitatē
se stali: et

babent tres lineas q̄ vadant vsus digitū iouis:
 ⁊ ex alia pte terminant cū radice digitū veneris:
 talis erit bone fortune absq; cogitatione: ⁊ sine cu
 ra pp bōa: nō cognoscētes d̄ pp̄us: d̄licate vi
 uētes sine p̄seruatōe ⁊ sine labōe. vidi istos val
 de venereos b̄re submersuz igeniū pp res vene
 reas: qd̄ h̄z bonū discursuz s̄z tñ discurrendo lu
 bricat ita q̄ ven⁹ d̄ponat incuriū ad lupanariū.

Cap. 128. d̄ his q̄ sunt dulces fortunati lar
 ge expēdentes pp lasciuas: ⁊ s̄ sensualis ap
 petitus d̄ facili p̄mouentes aiām p mulierib⁹
 ⁊ d̄clināt magis ad femineā nāz q̄ ad virilitatē

¶ Si habuerit tres lineas vsus digitū io
 nis: ⁊ ex alia pte terminent cū radice
 digitū veneris ⁊ sunt i bono statu. nota
 tñ q̄ isti tales habēt locū veneris tumidū atq;
 lineatū rubeū ⁊ claz. Tales s̄ vt in rubrica bu
 ius capli dictū ē. oīa tamē p̄pensāda s̄ in 3^o li
 anastasis n̄re in caplo d̄ natura veneris.

Cap. 129. De natura Mercurij.

¶ Si sunt d̄ natura mercurij. i. q̄ habent
 mercuriuz male dispositū. s. ad malos
 planetas applicatū vt saturn⁹ ⁊ aliquā
 do mars: tamē hic sic nō assero habēt p̄siles li
 neas in digito mercurij. i. nō eq̄les quo ad colo
 res seu ad positurā seu colligatiā: q̄ nō s̄ apte
 s̄z obscure ⁊ p̄tes clare nō ad lucidā claritatē s̄z
 minus fusce quo ad alia q̄ sunt cū magna fusce
 dine aut obscuritate. i. qd̄a eoz s̄ obscure qd̄a
 clare s̄z nō nimis clare. bi erūt fures leuis for
 tune hoc est q̄ aliquādo leuiter sublimant a for
 tuna ⁊ leuiter d̄primunt. sunt fastidiosi. i. dure
 ceruicis: ⁊ cū colloquijs obliuio: ⁊ istd̄ accidit
 q̄ faciūt res occultas: ⁊ tal natura imitat hyp
 pocritas: q̄ sub ouinā pellez atq; blādīs v̄bis
 vulpinas actiōes atq; rabiē ⁊ astutiā loco ⁊ tpe
 distribuunt. Precipue beremite nostri tempo
 ris: ⁊ quedam species cucullatorum.

Capitulum. 130. Alia declaratio de natura
 Mercurij infornata.

¶ Prædicti tales sic sunt positionati vt
 supra p̄z. inordinati: d̄cubinari mēda
 ces: expoliatores: insidiatores: iniusti:
 omni malo pleni: ad maleficia parati. bi. n. licz
 plurib⁹ penis plures sunt d̄misti: nō tamē intē
 dūt nec p̄siderāt: q̄ enenire poterūt. s̄z mouent
 ad p̄petrāda mala absq; ratiōe: ipsi in se neq;
 stabilitatē neq; fūdamtū habebūt. ⁊ s̄ audaces
 ⁊ stulti: ⁊ tales hōines sunt melācholici intēsi.

Cap. 131. seq̄ declaratio mercurij bene
 applicati ac bene dispositi.

¶ Si aut lineæ q̄ sunt in digito mercurij:
 s̄ sunt pulchre ⁊ clare rubedinis erunt lo
 quaces ⁊ musicalia scientes. i. libenter
 loquent d̄ musicalib⁹ scientijs. sermocinatores
 ingeniosi apti nati ad arismetrickā facultatē ⁊ ge
 ometriā. Erūt etiā augures ⁊ apti ad p̄noscā
 dū futura interpretādo p̄ auguria ⁊ vaticinia vt i
 ca^o d̄ artistis dicit. tales valde cupient laudē:
 p̄ponent libros ad memoriā suā: vt d̄clarēt sciē
 tias: nō cupient pecuniā: nō vestes sumptuosas
 aut p̄opaticas. S̄z soluz attendent ad alioz in
 structionē: nō cupient inanes ⁊ p̄ici. s̄z veri do
 ctinaz cultores ⁊ docendo ⁊ rōcinādo posteris
 memoriā suā reliquent. erūt speculatores ⁊ p̄po
 sitores rez. secretaz: curuz nature atq; cās in
 dagantes. si fuerint mechanici artifices in artī
 bus suis ad summā cognitionem ⁊ famam d̄
 uenient. Nō erunt sophistices res sue sed cen
 trales ac p̄manentes ad vltimā p̄fectionem.

Capitulum. 132. De natura lune.

¶ Si aut lune mentidē nō facio
 d̄ q̄ tales sunt pui p̄ci ⁊ pro nihilo ha
 bendi. De ea tamen vide in q̄nto ana
 stasis in propio cap. ⁊ in isto sexto in pluribus
 locis aliqua tractantur.

Cap. 133. De signis dure ceruicis ⁊ supbie
 atq; simulationis ⁊ insaciabilitatis.

¶ Si h̄z multas lineas in digito medio
 plus q̄z alibi. ⁊ specialiter quādo foroz
 lineæ vite oriūt a rascena ⁊ extendit p̄ fo
 ueā vsq; ad hūc digitū durā ceruicēz ostendit
 supbiā ⁊ simulationē. fuge ab istis sicut ab ini
 mico nam sunt insaciabiles ⁊ inexplēbiles.

Cap. 134. De his q̄ delectant musica ⁊
 instrumentis musicis.

¶ Si aut alig. Quādo inueneris aliquem
 q̄ habeat mōtez veneris tumidū ⁊ altū
 nitidū atq; rotundū cū pulchris lineis
 significatur homo luxuriosus: sed qui maxime
 musica delectet: ⁊ instrumentis musicalibus.
 Si in digito mercurij sunt lineæ pulchre ⁊ clā
 hominem ad musicā inclinatum denotat.
 Angulus summ⁹ si sit in magna distātia linea
 rum ⁊ cū hoc cutis lenis. i. subtilis ⁊ sine lineis
 aut virgulis aut rugis: inclinationem ad cantū
 ⁊ instrumenta musicalia pp luxuriā ⁊ lasciuiaz
 non nulli dicunt significare.

Caplm. cxxv. De his qui sunt audaces in piculis et bene morigerati naturaliter.

Qui huiusmodi lineas in radice indicis pulchras et specialiter quando unica linea naturaliter oritur a medio motus aut prope angulum superius et vadit ad digitum: hi tales sunt bene morigerati et audaces in piculis. Videas in tertio anastasis in ca. iouis proportionando signa ad initium **Caplm. 136.** De his qui sunt misericordes et veridici et qui libenter dant elemosinas.

Qui in radice indicis lineas supernotatas habent cum bona motus additione et lineamentis: hi tales sunt misericordes veridici et elemosinaz largitores. aspicias radices in primo libro nostre anastasis ad signa que narrant in capitulo de misericordibus et hic applica: quia usque ad quintam essentiam penetrabis.

Caplm. 137. De his qui delectant risu moderato cum multitudine verborum et coitu congruo.

Qui habuerit Ioviales lineas in radice indicis sicuti in precedentibus capitulis dictum est. gaudent risu et multitudine loquutionis et coitu congruo. Perlege caplm de natura iouis in 3. anastasis et hic accommoda. Si vis altius ascender cum tuis speculationibus.

Cap. 138. de signis carceris et paribuli.

Quando inveneris lineam inter indices et medium que nascitur et curvata sit et ad medium articuli tendat significat proprium carceris ingressum. Et si in mensale tenderit baud proptium significabit. Si si ab exigua linea ab indice nascente fuerit intercisa eam rimulam carceris in pedire significat. et egressum ex ipso carcere ut dicitur aliqui chymantici.

Si plures linee veniant a mensali et extendant se ad radicem digiti medij: labores angustias et repetitiones ostendunt. et talis sustinebit multotiens vincula et capturas. et si tales linee sint quasi nigra tormenta notant. et si tales linee veniant a cocavo manus secantes mensale ad radices medij et finitatur ultra iuncturam. si dux vel rex totius mundi fuerit in vinculis morietur. Dixit mihi Salassius nigrifolus carpensis famosus chymanticus post captionem Ludovici Sforzie ducis mediolani quod ipse huiusmodi talis posuerat. et ipse et quod egredietur a vinculis: et causa: quam ipse allegat est: quod residuum manus est fortunatum. respondeo quod lineis vel unica linea sic figuratis arguit intensissimum infortunium: quod nulle alie proportionales bone possunt extinguere.

Ratio mea fundat quia omnes celeberrimi auctores tam antiqui quam moderni dicunt: si est Rex qui in vinculis morietur quod est signum extensum. Astro-nomi vero dicunt quod predictus Ludovicus huiusmodi in sua genitura mortem in secunda domo: et saturnum in octava. Quod denotat mortem in viculis: alijs planetis non obstantibus si aliqui forte sint fortunati. Nam superius notati planete. scilicet mars et saturnus significant maximum infortunium: et istud accidit in directionibus et revolutionibus annorum mundi et in genituris in repositibus terminantibus: ut fuit ille: ex quo eorum natura semper ad malum declinat.

Si prima iunctura pollicis huiusmodi lineam continuam que circum digitum arguit carceres piculosos. Simile suam attestat: si una linea sit in pre domestica digiti pollicis inter primam et secundam iuncturam: et quot linee repertiuntur tot sunt carceres seu captiones ut milies notavi.

Angulus supremus infimus carceres arguit. Angulus supremus valde separatus multotiens carcerem denotat.

Scala vel craticula in tuberculo saturni inducit hominem aliquando longe permanere in carceris significat et aliquando in carcere pere.

Quod saturni depressus atque pallidus infortunatus subterraneum carcerem minatur ut notant. Linea saturnina a rascetta ad radices saturni tendens carcerem pronunciat: intensius quando in tuberculo saturni conglomeratis lineis reperitur in fundo seu pede turris talis carceratur.

Angulus veneris protensus continuus scindens lineam principum carceris piculosus denotat ratione vitiorum aut principum dilucidat.

Puncta nigra in ungibus multotiens carcerem ingredi denotat si proportio correspondet. Anno isto. 1504. in mea natali revolutione habeo saturnum martem et iovem in 9. domo in signo canceris et est maxima coniunctio: que mihi denotat angustias et iacturas cum cucullatorum: in eadem incolumis prope aliorum planetarum copiam diebus preteritis invenni in manu mea dextra in ungue digiti iouis apud extremitates unguis punctum magnum nigrum: et putavi mihi aliquid evenitur. Quidam cucullatus infestavit me: quoniam dixeram quidam verba de cucullaris: ille verba mihi minatur est: sed pax valuit: quia et mihi sunt vires et mea tela nocent. et licet est physionomo in universalis exclamat in vitia: et extolles virtutes explicando gratia doctrine: et cucullatus talis pax me infestavit: et sic punctus cito evanuit.

Chyromantie parue.

Capitulum. cxxxix. De his q sunt proni ad cybarizandū t organizandum.

Ixit formica valde vtilis. si quis hz tabulā i manu latā t digitos lōgos t graciles talis ē subtilis i ope naturali t ē disposuit ad cybarizandū t organizanduz vt dicunt chyromantici.

Dubitant hoies igeniosi Aliquēdo q Aristoteles dicit in phylionomia metaphorica. q cūqz passiōes facit aie nō in aliquo pmutat si gna q sunt i corpore qb phylionomon nō erūt vtiqz but cognitiōis arti vt q sunt circa opationes vel opinionēs t scias. Adedicū. n. t cytharistā nō ptingit cognoscere nec adiscēte aliquā disciplinā. Ad. n. pmutatū ē aliqz in his qb vti phylionom. Quom nō sit circa oia sz circa ea in qb māsura signa accipiūtur. Idē sentit Auerrois ho puoz dicēs notū ē q accidētia nō nālīa nō faciūt vestigiū nisi i aia: sicut si qs sciat artē musicā: hz vestigiū in aia sed nō habz vestigiū ex ea in corpore. Idē sentit primo cāticorū amēto. 31. dū dixit. Impossibile ē cognoscere pprietates p modū syllogisticū: nisi scire mus pēse quātitates elemētoz i quolibz entū t nisi ēt scirem opationē egredientē a qualibz pporiōe generata in quolibz sz quātitates elemētoz in eis existētū. hoc aut nobis est ignotū: neqz possibile ē inueniri ab hoie cū sit infinitū t sine carēs. Ad oppositū prē sunt astronomi: q astra cōsiderantes pēciūt aliqū futurū mediū. aliqū cytharistā: aliqū aurifabū: t sic pōt dici de alijs fm diuersitatē figurarū t diuersuz cursū astroz. t etiā Almagor lib. 6o dat signa philosophi. t ciliator vt in pē anastasis dixi. Ad hoc aut respōdet eximius cōmētator phylionomie Aristotelis Gulielmus nurice q p si gna phylionomie nō possumus cognoscere habitū alicuius scie vel artis existentē i aliquo sz actū. sed p signa phylionomie possum cognoscere aliqū ex naturali aptitudinē ad aliquam sciam vel artē dispositū. t qz aptitudo naturalis ad aliqd pōt multipliciter ipediri. An p signa phylionomie p que arguere possumus naturā aptitudinē t nō actū t existētiā actualē multi eniz inueniunt ad scias apti q sunt bene intel ligētes t subiles: q tñ artifices non sunt facti. Possum cognoscere ad aliquā sciam vl artē aliqū aptū natū. t hoc vtebant pīsci phylionomi in pueris ciuitatū: t ostēdebāt eos q eēnt

apti ad aliquas artes t q nō t idē de sciētis iudicabāt. t sic illi instruebant expēs ciuitatis vel amicoz t cognatorū. t ita deberēt rectores ciuitatū facer p honore t vilitate pīe. bec oia patēt i pcedētib libris: t i isto. 6o patebūt.

Cap. cxl. d his q violāt pueros t religiosos Plādo mēsalis cū exigua erit follicula q i diametro vl circa i minimo digito hominē religiosorū violatorem atqz puerorum significare videtur.

Capitulum. cxli. de signis discordie fratrum cōsobrinorum seu fratrum vxoris vel matris.

Ixit coruus noster pector chyromantie d An inueneris binas rimulas supra rē Lineā iacētes. i. iter pollicē t salutā rē vsus siluestre prē cū primis t cognatis discordiā significat: vt sunt fratres t cōsobrini aut vxoris fratris vel matris.

Cap. cxlii. d signis leticie pbitatis t modestie.

Ixit nigerrim coru. qñ inueneris manū parū lōgūsculā: sūqz digiti crassūculi hoiem significat letū tardū pigroz t flegmance cōplexiōis. vir tñ ē pbus t modestissimus. D corne quādo scripsisti ista tu obbas eē occupatus circa aliquā putridā carnez. D arbor sine radice tu nō scis q lenū eē pcedit a cōplexiōe sanguinea: tarditas atqz ignauia a flematica cōplexiōe: pbuas atqz modestia pcedit a bono discursu atqz bōitate cōplexiōis: crassūculi digiti ab iordiatā mā. o caput vacuū vade t disce que nescis postea scribe: summa deberes affici verecūdia scribendo fabulas.

Capitulum. cxlii. d signis illoz qui nihil cogitant: atqz gulosi sunt.

Plādo inueniet mēsalis q in fine aut ppe ipsam dīuidat duosqz efficiat ramos vnū ad indicē aliez ad mediū hominem significat nihil cogitantem t gulosum.

Cap. cxliii. d signis hoīz bestialiū t eorū q sunt dure ceruicis: t q manēt i mortis piculo t cū matre aut pīe aut vxore discordiā bebūt: t ob eā cām ad vltimā despationē hoiez iducet.

Ixit recentiores. qñ linea vite t mēsalis cūiungunt faciūtqz angulū t ibi nō sit media naturalis dure ceruicis hominē significat bestialēqz: t sibi mortis piculū immineret: pīpue vsqz ad trigēsimū annū: t cum patre aut cum matre aut vxore discordiam habebit: t ob eā cām vltimā despationē incurret.

Capitulum .cxlv. De animi passione.

d Irit ille coruus et alig moderni. Quā inueneris aliquē loquentem cū aliqb⁹ et cōsueuit percutere man⁹ adeo q^d ab hoc nō pōt se cōtinere: talis habebit animam i perfectū et passionib⁹ obnoxium. Et hoc ipsuz ideo facit q^d opinat^r animi passionem qua affliget a se et ab alijs non crederet. ē tamen pbus vir et amicorū studiosissimus. hoc tamen ego nō assero rationes nō adducā gratia breuitatis.

Cap. cxlv. De liberalitate: et dāno ex nimia credulitate: et de homine catholico quique deum timeat et iusticiam colat.

d Irit coruus in sua picta chyromātia Quādo mensalis latior fuerit et spacio sior hominem significat liberalem: dānūq³ nimia credulitate passurum: Quādo fuerit media bifurcata hominē catholicū significat et liberalem: q³ deū timeat et iusticiam colat. De corne valde niger parum speculauisti cum tuis picturis atq³ obliquis theoricisq³ praticanis Ille quem tu appellas catholicū debet dici diabolicus. Quoniam omnes illustres antiqui atq³ recentiores dicūt quod talis bifurcatio significat hyppocrisiam: atq³ vulpes sub ouina pelle latentes et sunt illi q³ ut plurimū nocturno tempore cū vulpina cauda se percutiūt. Et q³ imitant^r sectam que dicit^r tertij ordinis et sunt semifrates i varijs colorib⁹. Tu dicis q^d latitudo mē se manus arguit nimiam credulitatem. Credulitas nimia ignorantiam atq³ ingenij bebetudine arguit. credulitas significat maliciam intelligentie. Sed temperata ē magis cōueniens: ut dicit Hyppocras in libro secretorū. Media si bifurcata fuerit animū duplicatū atq³ latēte denotat. et per experientiam hec omnia magis certificant: ut inferius tractabimus in capitulo de signis hyppocrisie.

Capitulum .cxlvj. De his q³ a fortuna adiuuantur: et q³ res acquirūt proprio labore.

q Quādo mensalis ramum unū indicē versus habebit et aliū versus medium fueritq³ obtusa hominem a fortuna ad iuuandū significat. et q³ res labore quoq³ proprio comparabit.

Cap. cxlvij. De signis eorū q³ libēter litigāt.

q Quādo inueniet^r mēsalis: que finiat i trib⁹ locis scilicet intra minimū et annularem: et alius ramus vadat iter annu-

larem et mediū. Tertius vero ramus igredietur inter indicē et mediū hominem litigiosum dicit coruus ostendere: q³ si fuerit pallide minuant significatū. Quādo autē boni fuerint coloris talem effectū demonstrabūt.

Cap. cxlix. De hoib⁹ ecclesiasticis et lōgenis: et de his q³ ex clericatu bona multa habūt.

q Quādo mēsalis duos ramos efficiet unū i medio mōtis idicis et alium ad vitam hominē significat ecclesiasticū lōgenū et q³ ex clericatu bona multa habebit: ut aiunt.

Capitulum .cl. De honoris priuatione et de aduersitate precipue carceris.

q Quādo inueneris lineā semicircularē que inter medium et indicē incipiat desinatq³ inter minimum et annularem: bonorum lineam secet: que ab antiquiorib⁹ cingulus veneris vocatur: bonorum priuationem significat: et aduersitates precipue carceris. omnes oratos volo: ut nullus de istis cōfidat q³ sunt malefici ut inferius dicemus in pluribus varijsq³ locis.

Si iuxta lineam vite talia signa apparuerit XV et f. diguitatum et diuitiarum amissionem cum timore dicunt ostendere.

Si angulus supremus sit in infima parte timentū ē de dignitatis et diuitiarū amissione.

Si linea principum vel solis sit infortunata dignitatu et diuitiarū priuationē ostendit: et calūnias aut certamen ratione principis.

Capitulum .cli. De nece violenta.

Anus curua in longitudine biotante mortis dicunt esse signum.

Linea digestionis seu iecoralis si versus brachia fuerit furcata. Illustis caterua chyromātorū violentaz necē dicūt hāc positionem significare: i vtroq³ sexu hoc euenire alig putāt: alij in mulieribus tantū: Alij scribūt hoc accidere in viris ratione furti.

Ad moderni dicūt et precipue auctor pictę chyromātie. s. coruus noster. Quā inueneris lineā: q³ orit^r a cardiaca et vadit versus mediū et diuidet mēsalē miserabilē mortem ob sua fortasse facinora significabit: q³ ego penitus nego.

Linea mēsalis cōiuncta lineę vite adeo q^d angulus fiat ex ea: et ibi non sit media naturalis significat hominē illico vel ex iprouiso decapitadū seu fortiter et grauiter vulnerandū.

Chiromantie parue.

C Linea exiens a mensali in fine sursum ascē-
dēs inter indicem et medium hominem prop-
ter vulnera fortasse morturū indicat.

C Si in fine lineae mensalis vel circa q locus
dicitur molle finis vel icms palmet: aliqua trās-
uersa linea vel lineae intersecantes vel terminan-
tes eam fuerint: et sunt longe significāt habentē
talem posituram mori morte violenta etiam si
sint ut crux ut tenet Algo.

C Caplin. cli). De his qui alios ad carceres
compellunt.

Ixit nigerrimus cornus. quādo inue-
neris quandam lineam exiguam: que
inter medium et indicem oriatur indicē
versus hominem alios in carcerem compulsa-
rum significat.

C Caplin. clii). De his qui amittūt paternas
facultates: aut exulant a patriā: et cum affinib⁹
litigant non propria tamen culpa.

Ixit cornus quando inuentus angu-
lus summus valde apertus: et tres li-
neae orientes a cardiaca et mediā tangē-
tes: et q causent versus mediam naturalem an-
gulus acutus: paternam facultatem amitturū
significant aut hominē exulare: et cum affinibus
litigare non tamen propria culpam est talis
cui lites et discordie displiceant.

C Item angulus supremus separatus ex qua
cūq; cōditione amissionem hereditatis paterne
et litigia cū affinibus vel cōsanguineis dicunt
significare.

C Capitulū. cliii). De signis lucri et de fa-
bri cādi desiderio: quod tamen non poterit face-
re ex se nisi ianetur ab alijs: vel pro alijs id fa-
ciat et non pro se ipso.

Quando inueneris ramum a mensali ab-
euntē et ad medium accedentem: et si i
capite mensalis fuerint ramī extēsi ad
superiorem partem lucra significantur: et fabri-
candi desiderium: quod ex se tamen facere nō
poterit nisi ab alijs adiuetur: vel pro alijs id
efficiet et nō pro se ratione angustiarum et labo-
rū: ut ad amissū habeo ego i sinistra mea manu

C Caplin. cli). De morte violenta cā suarum
diuitiarum: et de eo qui iniuste damnat pater-
ne hereditatis gratia.

Quando inueneris lineam que oriatur
a media naturali p mensam manus se-
cundo mensalem et diametraliter ten-

dat ad radicem infamis et in quadrangulo ab
vna linea secatur ut crux: violentam significat
mortem diuitiarum suarum causa: vel eum qui
iniuste damnat paterne hereditatis causa: ut di-
cunt ego tamen hoc nunquam vidi.

C Caplin. cli). De signis probitatis.

Ixit cornus noster pictor: chiromantie
Quando inueneris boiem q manus su-
pra zonam vel in sinu tenere soleat: aut
aliquādo ad zonam aut post terga ac si essent
ligate: aut sub zona aut ante aut retro spaciādo
Hic adeo prob⁹ est: ut nihil melius dici que-
at. Ego nescio unde talem sententiam hic ex-
traxerit. illi q ita sunt figurati potius ostendunt
superbiam et inanem gloriam et ambitionem: et
desiderium regnandi seu dominandi.

C Capitulū. clii). De signis deceptorū ma-
liciosorum atq; canillatorum. et eorū qui liben-
ter delectantur litib⁹ cū cognatis et alijs boib⁹.

Quando angulus sinister scilicet ille qui
causatur a media naturali et basi triāgu-
li fuerit protensus et acutus deceptorē
maliciosum et canillatorem significat: quiaq; li-
benter litibus delectetur cum cognatis et alijs
hominibus: ut aiunt quidam.

C Caplin. clii). De his qui improbi sunt et
vitiosi atq; male societatis et qui lasciujs vtun-
tur et postea remittuntur aliquantulum et faciūt
tandem bonum exitum.

Quando angulus summus fuerit sepa-
ratus atq; multis lineis oppressus ut i
forma rebus homines significat qui la-
sciujs vtuntur: et malam societatem exercet: sed
eximis est bonus et felix: si in fine rebus erit
ut crux hominis maliciam diminuit.

C Caplin. cli). De superbis atq; iniqs ho-
minibus et sagacibus et laboriosis in suis ne-
gociis et cum auaricia.

Item aliq. Quando triangulus sit p-
uus: et bona proportiōe dispositus ho-
minem significat superbū iniquitate
plenum auarum sagacem lingua celere: et nō
nihil rebus inopem: et laboriosū in multis ne-
gocijs cum tedio et labore nisi ab alijs lineis
adiunaretur: Et hoc tenet etiā ille niger corn⁹.

C Cap. cli). De signis improbitatis et dractionis
et de his q dabūt cām effūdēdi sanguinis.

Item illustres in hac arte moderni. **Q**uā-
do angulus summus fuerit in medio cum

quattuor lineis se intersecantibus vt crux vni-
ca tantum arguit hominem discordem et valde i-
probum, cuius verba et detractioes effundendi
sanguinis causas prestabit. vt etiam cornu placuit.
¶ Cap. 161. De his q sunt timidi auari et sine
ratione: et carcerem periculosus patiuntur: et effundunt
sanguinem: et fortasse subito perdent caput aut
aliquod aliud membrum.

¶ Igitur cornus valde niger. Quia linea per
peritatis hoc est saturnina incipit a ra-
scetta et per caueam ad radicem medij
se porrexerit continua et bene conditionata. et me-
dia naturalis sit brevis ita q non tangeat saturni-
nam lineam: Timidum auarum sine ratione signi-
ficat hominem: quique sit in carcerem coniciendus
et ad vite periculum expositus: et periculum incur-
ret ne a iudicibus pena sanguinis donec. De-
nique capitis penam incurere erit in periculo.
aut ut iusticie aliquod perdet membrum: hoc ta-
men nunquam vidi et nescio unde extraxerit.

¶ Cap. 162. De his q sunt dure cervicis atq
periculum nullum existimant: et damnum patiuntur.

¶ Quando media mensalem attingit ma-
gnus damnum in diuitijs significat aduersi-
tatemq preteritam si alios ramos non ef-
fecerit: et dure cervicis hominem: quippe q pericu-
lum nullum consideret vt cornus noster pingit.

¶ Cap. 163. De his q ex corpore suo spar-
gunt sanguinem cum periculo.

¶ Quando capitis linea tendit ad mensa-
lem boiem significat suum sanguinem spar-
surum: et erit maledictus: neq aberit a pe-
culo mortis sibi inferende vt moderni scribunt et
etiam cornus.

¶ Cap. 164. de his qui semper manent cum pe-
culo adeo q vitam cum morte permutare cupiant.

¶ Quando mensalis cum vitali linea et me-
dia naturali nec non basis trianguli ad
mensalem deuenierit: et sint dicte quattuor
linee coniuncte fere in morte veneris: magnus
homini periculum imminere significat: vt cum vita
mortem commutare cupiat sicut aiunt moderni.

¶ Cap. 165. De his qui cum matre irascun-
tur et ea de ea enenit sanguinis effusio.

¶ Quando quattuor linee rubee valde secant
mediam naturalem. boiem cum matre irasci
significat: et ea causa sanguinis futura ef-
fusionem. Sed si dicta signa pallida fuerint: non
horum effectum. hic quoq erit iracundus et subit?

¶ Quando quattuor linee rubee valde secant
mediam naturalem. boiem cum matre irasci
significat: et ea causa sanguinis futura ef-
fusionem. Sed si dicta signa pallida fuerint: non
horum effectum. hic quoq erit iracundus et subit?

vt moderni scribunt et sentiunt.

¶ Cap. 166. De his qui habent infidos
amicos et ipsi sunt probi atq fideles.

¶ Quando due linee egrediuntur a rascet-
ta et obliquantur versus motem manus:
amicos fidem non habere indicant: ipse
vero probum fidelem et morigeratum: atq cum
ignotis hominibus non leat societate vt aliquibus placuit
¶ Cap. 167. De his qui capiuntur et vt po-
nuntur ad nauigandum.

¶ Quando una linea egreditur a rascetta:
et fuerit crassa atq continua et obliqua
per motem manus versus percussorem.
hominem iterum in seruitutem significat: et ad na-
uigationem vt cogendum: et maiori tempore vite
sue futurum seruum vt cornus noster chyro-
manticus pictor sentire videtur.

¶ Cap. 168. De his qui frequenter in lu-
cro versantur et habent illustre ingenium: tamen
eum furantur et ab ipsis deceptionem patiuntur.

¶ De linee que oriuntur a rascetta et obli-
que vadunt continue per cocanum man-
secundo lineam cardiacam et a radice pol-
licis deuenierint vel prope dicunt q arguit ho-
minem in lucro frequenter versari sed sibi im-
minere periculum ne furtum ab his patiatur
quibus ipse maxime fidit: illustre tamen et ma-
gnum ingenium habet.

¶ Cap. 169. De his qui pena pecuniaria
mulctati sunt et fortasse etiam patiuntur vincu-
la sine pecunie restitutione.

¶ Quando due linee oriuntur a rascetta
et tortuose versus montem manus ine-
runt hominem pecunia mulctatum osten-
dit. Et forte in carcere tradetur sine restitutio-
ne pecunie vt niger inquit cornus.

¶ Capitulum. 170. De his qui sunt inobedi-
tes parentibus suis.

¶ In restricta linee sparse fuerint se in-
uicem non contingentes sed in diuer-
sa abeuntes pessimum hominem signifi-
cabunt parentum contemptorem atq eis inobedientem.

¶ Quando mensalis atq cardiaca angulum
causant: et ibi non sit media naturalis iracundus
crudeliter parentibus et cuiq inobedientes ho-
minem indicat: qui est perversus voluntatis: et
in proprium facit sanguinem: vt tenent aliqui.

¶ Cap. 171. De his q multi in lucro se immittunt:
et semper eorum exitus ad infortunium redit in suis nego-
cijs.

Chiromantie parue.

Quando in manu fuerint due linee oblique ad rascettam vsqz ad mediaz naturalem continue deuenientes hominē sepissime in lucro versari significat. Sed talis perfidus est atqz infortunatus in omnibus suis negocijs. Tamen sollicitus est semper: quoniam multae et varie ymaginationes ei representantur: sed tamen in rebus suis parum et oblique discurrunt nulla ratione adhibita: ut aiunt.

Capitulum. 172. De his qui sunt inconstantes feroces atqz impij sine verecundia et male sociabiles. Et his nullus est defectus neqz superabundantia quousqz se possunt adiungere: nam omnia faciunt ut uiuant cum rapina et atrocitate: per phas atqz nephas ut necessaria sibi acquirant et diuitias.

Sunt autem huiusmodi illi qui sunt de natura martis et hi habent lineam vite et mediam naturalem cum interlo colore coniunctas habent hi conditiones tales quas supra dixi et etiam peiores: et si possibile est dicere trāseūt vltimū gradū malignitatis et malicie.

Capitulum. 173. De his qui percutiunt fratres suos: et sunt destructores paterne substantie.

Si aliqua figurarum fuerit in loco martis de his que posite sunt in quinto anastasis caplo proprio: hi tales erunt destructores paterne substantie et fratrum suorum percussores.

Querunt a me multi discipuli et scolares utrum physionomia sit magis vera q̄ chyromantia et econuerso. Respondetur utraqz esse veras et q̄ vna subalternatur alteri. et q̄ physionomia et chyromantia non differunt nisi ratione loci. Et q̄ utriqz sunt inuestigatores actionum nature atque norme: ut in prologo quarti libri dixi.

Tamen chyromantia habet radices magis fixas: et q̄ principales linee a principio etatis indicant intrinsecū nature: et indiuidui: et q̄ dispositio membrorum regaliū faciunt vestigia in manu eorum que in eis sunt.

Et similiter conditiones planetarum in natiuitatibus: utiqz vestigia inueniunt vsqz ad vltimū terribiliū indiuidui. Physionomia mutat linea meta et figuras membrorum in etatibus: ita q̄ videmus sanguineos fieri melancolicos: et colericos sanguineos fieri: et sic mutatis complexionibus mutantur mores. Mala tamen com-

positio nunquam mutat: ut caput sphericū seu acutum: aut pectus angustum propter habitudinem ossisqz. chyromantia vero non mutat. chyromantia declarat de diuinijs calamitatibusqz De fortuna et infortunio: De longitudine et breuitate vite de itineribus et alijs rebus. Sed hic ego intelligo de physionomia de membris et non de planetis. Concluditur ergo q̄ physionomia simpliciter et per se ē inanis: Et ita chyromantia. Tamen quando sunt simul iuncte sunt peroptime. Nihilominus chyromantia simpliciter est magis fixa. Adulta cognoscuntur per physionomiam: que non potest cognoscere chyromanticus et sic econuerso: et dico finaliter q̄ chyromantia subalternat physionomie.

Capitulum. 174. De his qui perseverant cum malis viris et latronibus occulte machinādo maleficia perpetranda.

Si figura. g. fuerit in loco martis: habens talem erit perseverans cum malis viris et latronibus occulte machinādo maleficia perpetranda.

Capitulum. 175. De hominibus magnis quo ad dignitatem aut fortunam: et forte intelligit quodad animum. et de his qui sunt audaces pertinaces et usurpatores sive dispensatores paterne substantie.

Si in loco martis fuerit aliqua figurarum supra scriptarum ut in quinto anastasis: et in capitulo martis habetur: erit ille magnus et audax pertinax et ab inceptis desistens: usurpator quoqz et paterne substantie dispensator.

Capitulum. 176. De his qui sunt proni ad geometriam.

Si figura. C. erit in loco martis erit magister perfectus et ingeniosus diligens geometriam: aliquando aliquibus iniuriam faciens. Nota q̄ oportet q̄ triangulus habeat conditiones: quas diximus in capitulo de natura martis in isto libro.

Capitulum. 177. De his qui sunt doctores atqz scriptores linguarum incognitarum: et etiam librorum expositores.

Sunt huiusmodi homines sibi rubricam illi qui habent hunc caracterem scilicet. C. in loco mercurij.

Capitulum. clxxvii. De his qui exercent

artes falsas cum quibus homines decipiunt suo excellenti ingenio.

Sunt etiam tales illi qui habent caracterem hunc scilicet. C. in loco d. Ber- curi: et sunt alchimiste fascinatores: et qui fingunt se constringere diabolum seu spiritus: et sunt pessimi barri lutores perfidi et similia.

Capitulum. clxxviii. De his qui sunt nobiles et subiles scriptores profundarum scientiarum: audaces et in malis operibus pergentes.

Indantur virtutes utiaque deprimuntur: vnde optimum est possessores suos cognoscere ut virtuosos imitemur: vitiosos vero fugiamus. Qui igitur habent caracterem. C. in loco lune tales erunt quales rubrica supra posita ostendit.

Capitulum. clxxx. De his qui sunt communes amici: et qui utiliter consulunt et sunt duri in mente non tamen audaces in factis.

Qui habet multas lineas in digito medio plus quam alibi. et specialiter quando linea saturnina oritur a rascetta et extenditur per palmam usque ad radicem digiti. tales sunt communes amici vilia consulentes in mente graves et non audaces in factis.

Capitulum. clxxxi. De his qui sunt pulchri sapientes iudices iusti fideles religiosi cum quibus est dei timor.

Qui habuerit lineas in radice indicis pulchras est specialiter quando linea naturaliter vadit ad prediti digiti partes: hoc est quod oriatur a medio tuberculi aut prope angulum summum: sunt pulchri sapientes iudices iusti fideles religiosi et timor dei est cum illis. Ut plurimum legiste nostri temporis sunt infideles crudeles iniusti irreligiosi prophanus et diabolici. Alii sciunt prima litterarum elementa et sumunt doctoratum et sunt indices detractores seminatores zizanie et malefici. Solum duos indices norant habere supradictam posituram: qui sunt iusti et sapientes et habent ut dictum est bonas conditiones. Antiquitus erant leges secundum ordines civitatum: et non erant ita ut sunt iste. Hic nunc est pessimus ordo nam doctorantur homines indocti et rudes propter auariciam: Aristoteles Socrates Plato Pythagoras et alii pulci fuerunt

doctores sed non ad doctoratum. Nam doctor dicitur a docendo. Indocti alios doctorant indoctos: qui ambo ut plurimum nesciunt docere. Habent enim nomen tantum et sunt ut philosophici aut inanes scutule pictae. Si sunt aliqui nesciunt desinunt: Et omnibus litigiosis dant triginta aut quadraginta annos. Antiquitus ministratores legum erant philosophi sapientes.

Nostri autem nesciunt syllogizare. Liberales artes semper fuerunt: quibus homines delectationis gratia operam dabant. Qui dant operam legibus tempore nostro: maximo afficiuntur fastidio: et onera ingenia humeris imponunt proprijs.

Et licet honorentur a diuitibus: et maximo fastu pompas in victu et vestitu diligant: non minoris tamen erunt precij sapientes studiorum naturalium sectatores: qui honores negligunt: et victu ac vestitu necessario utuntur et non superfluo: cum paucis et his quidem minimis natura contenta sit.

Figura ut hic. F. in monte ionis. Facit hominem sapientem in causis et iudicijs discutendis. B. littera in monte indicis denotat bonam famam generaliter in omnibus facultatibus.

Capitulum centesimum octuagesimum secundum. De his qui a filiis leduntur vel a consanguineis vel a proximis: Et in his omnibus ingrati videbuntur.

Illi qui habent multas lineas in digito medio plus quam alibi: et linea saturnina oriatur a rascetta et vadit usque ad radicem digiti: et eorum radices sunt de bonis fortune exhaustis: tales leduntur a filiis vel a consanguineis vel a proximis. Et in his omnibus ingrati videbuntur.

Capitulum centesimum octuagesimum tertium. De his qui sunt congregatores pecunie et habent amicitias cum nobilibus et magnatibus.

Illi qui habent caracteres seu figuras vel aliquid quod assimilatur caracteribus in loco saturni ut in quinto anastasis nostre pictum est in capitulo de his qui sunt de nativitate Saturni. Tales erunt congregatores pecunie et nobilium et magnatum amicitias habebunt. Et hoc fortius operatur. si radix sua sit opulenta de bonis fortune: que a suis antecessoribus ad eos pervenerint.

Nam diuitie sunt instrumenta ad vitia et virtutes et ad bonum et malum. Et dicuntur secundus in primis sanguis. Qui nummis habundat: nisi proprium velit fraudare genium: laute viuet: vestitu utetur egregio: Perdicibus uiliis: gallis castratis: reliquisque uolatilibus vescetur. Nec terre nec mari neque aeri parceret dummodo gulam suam ad summum expleat: Doleo ac uehementer quod doleo me pauperem fuisse: qui vix cibo et potu expleri possit alieno miserum enim est aliena semper viuere quadra. Et vestitu circumdari mendicato. Verum est quod sapientes tantum querunt oportuna et superflua negligunt: qui autem sunt isti penitus ignoro. Nullus est tam fatuus qui pecuniam et diuitias non diligat cum sine ipsis nihil fiat: et omnia per ipsas facta sint.

Capitulum centesimum octuagesimumquartum. De his qui peregrinantur per longas regiones: Et si sunt pauperes patiuntur anxietates labores et iacuras.

Qui habet a radice sue geniture indigentiam et paupertatis morbum et in manu sua babeat multas lineas in digito medio plus quam alibi. Et specialiter quando aliqua linea oritur a rascetta: et extenditur per palmam usque ad digitum medium: que saturnina ab optimis ingenijs vocatur. Tales ut peregrini vagantur per multas terras et regiones cum anxietate labore et multis indigentijs. Et hoc est quia Saturnus in sua genitura dominatur et est infortunatus.

Capitulum centesimum octuagesimumquintum. De his qui si sunt a radice diuites longas terras pagrant negociando et exercendo merces.

Qui habent lineas ut dictum est in precedenti capitulo et sunt a radice sua diuites tales per multas regiones iter facient et erant in continuo exercitio mercium et cum prosperitate negociabuntur et lucro.

Capitulum centesimum octuagesimumsextum. De his qui leniter iras sustinebunt: et si erunt a radice pauperes: in senectute pingues erunt et sine egestate.

Qui habuerit lineas in digito medio plus quam alibi et lineas saturninas ut dictum est supra: et fuerint a radice pauperes: leniter iras sustinebunt: et erunt in senectute sua pingues hoc est diuites sine egestate:

et tales naturam saturni participant.

Capitulum centesimum octuagesimumseptimum de signis prodigalitatibus.

Quando linea media et cardiaca non bene coniunguntur simul sed distant ab invicem predictae lineae notabiliter purum spacium dimittentes significat prodigalitates. Angulus dexter obtusus sine grossius signum est male dispositio et prodigalitatibus.

Dicitur Vgo quod si angulus summus sit recte ex opposito medietatis indicis angulum rectum faciens signum est subtilitatis ingenij: et eorum qui immoderate expendunt. Si vero ultra medietatem indicis ex opposito vel circa hoc est versus dorsum manus dicte lineae triangulum causando acutum angulum vel obtusum facient: prodigum absque ratione expeditur ostendit.

Quartiles lineae bene conditionate quo ad martialem dispositionem prodigalitatem innuntiant: hinc est quod valde calidi in complexionibus sunt prodigi ut sunt ut plurimum hi: qui militarem disciplinam exercent. Vicer nostris temporibus duces armorum et milites ut plurimum sunt effeminati. Ut videre licet: in spurio quodam summi sacerdotis filio qui nullam fregit bastam: vixque enssem extraxit: ac pene totam italiam in terrore tenuit: et maxime patriam nostram. Quam: cum optaret dominio suo subnecere tandem cognouit causam fuisse sue ruine. Nam consilio ac sapientia bentivolorum ita effectum ut non solum Alexandri pontificis sed etiam gallorum Regis vires ac astucia fregerit.

Quadrangulus valde amplius prodigalitatem denotat ut omnes periti affirmant: et ego cum illis.

Capitulum clxxxviii. De hominibus nobilibus ac sapientibus: et qui in omnibus discreti sunt. Et habent animum sublinem et altum: suntque penetrabilis intellectus omniumque scientiarum interpretatores et expositores: et precipue artium profundarum et occultarum.

Sed autem parvulus circulus vel triangulus apparuerit in monte indicis bene conditionatus ex parte sui et ex parte tuberculi arguit hominem in supranotatis conditionibus esse valde notabilem. et hoc inteditur si proportionatis lineis ac tuberculis cetera correspondent.

Capitulum clxxxix. De hominibus amabili-

libus ultra modū s; q nō habebūt amicos fideles ab infātia vsq; ad vltimā iuuentutem.

Curum seu spherica forma aut parvulus triāgulus i mōte iouis arguit hominē ultra modū amabilem: s; fideles ab infātia vsq; ad vltimā iuuentutem nō habebūt fideles amicos.

Capitulum .cx. De hōinibus vt dictū est i supiori capitulo sic a natura dōtatis sapiētib; et penetrabilis intellectus etc. Qui i vltima iuuentute summū statū et nobilem etc. vt dicet.

Curum vel parvus triāgulus aut spherica forma in mōte iouis bene disposita atq; fortunata cum alijs proportionibus. Denotāt hominē vsq; ad vltimā iuuentutē vltari cū multis amicis fidelibus. et q in iuuentute vltima habebit summū statū et nobile. Et erit dilectus ab oibus propter diuitias et propter fidelitātē suā et rectitudinē propriam.

Capitulum .cxi. De his q sunt cōditionati vt ante dictū ē i mōte iouis. Et propter fidelitātē suā et rectitudinē patient dānū maximum seruicū causa amicis. et hi tales erūt in adoleſcētia apud reges et p̄cipes noti atq; dilecti.

Curum vel parvus triāgulus aut spherica forma in mōte iouis bene disposita atq; fortunata arguit omne illud qd in rubrica dictum est.

Capitulum .cxii. De his qui habēt vxores lupanariam seu postribulam

Igitur Algo. Si linea cardiaca i medio sui teneat puncta rubra intercisa a quibusdam lineis rubris: que tendant versus foueam manus: et etiā sit diuisa et vndique cōtinuā i laicis vxorē lupanariā denotat.

Capitulum .cxiii. De his q extra patriam sunt dilecti atq; fortunati.

Curū vel parvus triāgulus aut spherica forma in monte iouis sicut in precedentibus capitulis tactum est: si sit bene conditionatus atq; proportionatus propinquis talis erit i odior et ab extraneis extra patriā erit dilectus atq; i oibus fortunatus.

Qui habent lineas subtiles i radice digiti solis plus q; alibi extra patriā amant et se fortunati. Hoc ego in manu mea habeo. Intellego autem q fortuna mea bona erit post annos quadraginta: q; vniuersali rōne lineamentorum: atq; geniture mee vt astrologi indicauerunt vsq;

ad illam etatem ego sum infortunatus: Post vero meliorem habebō fortunā nō tamē nimis **Capitulum .cxiiii.** De his q propter iracundiam sunt libere lingue sup se recurrentes: et sunt amabiles valde et semp cōtrarium iueniunt in suis negocijs.

Qui habuerit lineas subtiles in radice solis plus q; alibi sunt iracundi et libere lingue valde super se recurrentes: hoc ē q propter iracundiam quam habēt: que habent in corde et que sciūt palam ac manifeste publicant et dicūt. Et tales cogitationes recurrūt super se: q; post damnum patiuntur nam auribus alienis displicent: et propterea multi ei inimicantur. Tamē post iram sunt boni socij atq; amabiles. Et ego tales lineas ad amulum habeo i manu mea: Et in hoc celū me dorauit. Unde multi male de me opinantur. Sed hi tales sunt belue et nō habent discursum. Cum potius erem lingua q; facis: sed transacta ira meū ipse doleo et tristor. Verū primi motus in potestate nostra nō sunt. Hypocrite nō sunt libere lingue: sed occulti detractores videlicet crudelēs auari atq; sedicioſi. Qui sunt libere lingue non sunt complexiati vt sunt hypocrite vnde nec Locles: ergo nō h; i vbi duplicitem. Si alij qui dicant. Solares sunt hypocrite ergo super notate linee arguunt hypocritas. Respondeo q solares sunt hypocrite: q; sophistice ostendunt se esse summe sapientes: quo ad apparentiam et pompas togas et colloquia: et videntur quasi esse totum continens: sed tamen non intelligitur simpliciter: vt dictū est in tertio enstasis: et ita hic dicendum est: q iste linee non faciunt effectus quo ad planetas tantum: sed ex quadam commixtione alterius proportionis. et planetarum. Saturnini sunt malefici quo ad omnia tamen Solares temperatiue ad saturnum arguimus minus nocentes: Et sic de lineis dicemus. Verbi gratia Ego cocles habeo in Horoscopo meo tredecim gradus Scorpionis. Mars vero est in tertia in signo Capricorni. Jupiter est in Tauro in septima domo etcetera. Tales constellationes ad inuicem compensate cum Marte arguunt me libere lingue. Sol etiam hoc inducit: Jupiter tolerat maliciam et alij planete ergo remissive intelligitur. Si contrarium esset scilicet Venus et alij planete non obstarēt inten-

sine esse
mus
Cap
religiosi

rudend
byppoc
precipu
officia
nec hab
gnoscu
in eccl
mum su
loſi ac
sed pau
Quanc
tem indi
mines
ſos prec
vt aiunt
Cap
lam faci
neniunt
fama: et
ac regib
ales d n

q
et quand
linant: q
Sunt tan
Locles
Et ita p
nam for
miciclas
cipes vt
ſcipline
nerecond
ſos ac l
ſed eos
tis indica
res statim
ſed in vni
parum ac
Quos
tones op

sine esset indicandū. Et sic procedit pbysonomus chyromanticus et astronomus.

Capitulum. cxcv. De illis qui sunt inimici religiosi et precipue cucullatis.

¶ **¶** Vnt quedam species cucullatorum que sunt laudande atq; diligende. Et quedam que sunt conculcande atq; de tridende atq; fugiende: et maxime quando sūt byppocrite. Cole penitus sacerdotes omnes precipue in ecclesijs suis et quando celebrant officia ac cerimonias suas: post sunt euitandi: nec habenda est eorum conuersatio. Nam cognoscuntur eorum mores diuersi: ab illis quos in ecclesijs ostendunt. Aliqui enim et vt plurimum sunt superbi et elati malefici luxuriosi gulosi ac auari credo tamen aliquos esse bonos sed paucos.

¶ Quando linea mensalis transgreditur montem indicis cum bona positura significatur homines mali animi et intentionis contra religionem precipue cucullatos qui sunt superstitiosi: vt aiunt quidam moderni.

Capitulum. cxcvi. De his qui res suas palam faciunt et quandoq; ad sublimationem perueniunt hoc est apud principes cum honore et fama: et quandoq; deprimuntur a principibus ac regibus cum infamia et dedecore. Tamen tales d natura sui sūt fideles atq; magnanimi.

¶ Ali habuerit lineas subiles in radice q digiti solis plusq; alibi: palam faciunt negocia sua que ab alijs occulte fiunt: et quandoq; a regibus seu principib; sunt sublinati: quandoq; vero depressi.

Sunt tamen hi fideles atq; magnanimi. Ego Locles tales lineas habeo in bora non bona. Et ita propter principes aliquando habui bonam fortunam: et aliquando infortunium et inimiciā. Sed doleo q; meis temporibus principes vt plurimum sunt ignorantes nullius discipline ac beluis similes: Auari ignaui atq; inerecondi sine virtute ac litteris: Unde virtuosos ac litteratos non solū beneficijs non ornāt sed eos odio habent. Multos annis preteritis iudicauit: et exitum eorum malū predixi: q; res statim postea euenit et non solum in ipsis sed in vniuersa prole: vt predixeram: A quibus parum ac pene nihil deportauit.

¶ Quos socij ac in litterario exercitu commilitones optimi nolite sperare in principibus sed

in magistris vestris fidem ac spes omnē collocate. Qui principibus adherent diuitijs: si quas habent expoliantur: morte violenta iniuste accusati et dammati intercipiuntur. Dicuntur enim principes impinguare porcos vt lardum suscipiant. Quos deus optimus maximus fulmine contactos perdat et ad rariareas fencas mittat. De malis loquor et qui tante felicitatis indigni sunt ppter scelera: nō d bonis quibus libenter adhero: quos deus feliciter ac eternum conseruet.

Capitulum. cxcvii. De his qui sunt fortunati et similiter eorum genitores.

¶ Figura talis. A. reperitur in loco solis sitq; fortunata: habens erit fortunatus et similiter eius genitor.

Capitulum. cxcviii. De his qui sunt infortunati et similiter parentes eius.

¶ Figura suprascripta in suprascripto loco solis reperitur male disposita arguit in habente infortunium et similiter in genitore.

Capitulum. cxcix. De his qui habent sufficientem victum cum labore tamen.

¶ Inea veniens a fossato scindens mētem versus medium digiti tendensq; ad radicem laborem cum victus sufficientia significat. Talem lineam roco ego saturninam quia ante periodum Saturni sic accidit: Post ipsum tempus est linea prosperitatis q; dat diuitias saturninas: Et inducit hominem diligere agriculturam fabricas et his similia vt in suo loco dicitur: et hoc multis annis preteritis a me obseruatum est.

Capitulum. cc. De effeminatis et de his qui sunt malorum morum et de phyllocapis.

¶ Eis temporibus femine induuntur vt m viri et viri vt femine cum circulis aureis circa brachia: Quam entz capillos suos: et incedunt spatulis discopertis operando cū pilotis: aquilq; odoriferis efficientes pelles nūdā. Genas eoz cūz brachijs artificijs colorāt: supercilia depilāt. Unes eoz ad quoscūq; volūt colores ynguētis deducūt: que oia femineitate ostendunt. In indumentis quoq; eoz ostēdūt muliebritatē. Et solū in hoc a mulieribus differunt: q; loco priapi vuluam nō habēt. Nō sunt equidem isti viles ad cōmunia bona nec ingenio aut cōsilio valent: et minus

Liber sextus:

armis: qz penit⁹ effeminant: ignorant litteras: atqz liberalium artium z omnium disciplina⁹ rum hostes sunt acerrimi. Ideo merito a⁹ con⁹ sortio hominum z bonorum precipue expellē⁹ di. Non minus etiam vituperande sunt femi⁹ ne: que contrarijs vtuntur indumentis virilib⁹ scilicet z minime eis concedē⁹ tibus. Unde me⁹ rito vane petulantes lasciuie meretricelqz lupa⁹ narie nuncupande sunt. In hoc damnandi sūt etiam multi religiosi qui sub p⁹ n⁹ is indumen⁹ tis: subtilissimo primum lineo vtuntur indumē⁹ to: non purpure non serico parant dummodo in thalamis apud amasias remoto primo teg⁹ mine videāt⁹ a religione: in qua sunt: remon⁹ si sunt. Considera tu femineos mores vt in prio⁹ anastasis dicitur ē z huic sermōi: quod deest ap⁹ plicat: vbi tractat de sexus diuisione. In patria nostra huiusmodi homines multi sunt: z preci⁹ pue vnus: procere potius statuere qz parue: ba⁹ bitudine musculosa cum mollissima carne quā⁹ tum ad tactum: candidus aliquantulum z perspi⁹ cuit. Onatam habet comas: faciem rotundā: cilia rara cu⁹ z piloris depilata: frontem latā: oculos magnos: lucidos cu⁹ z flāmeis maculis. Venas rubeas aliquantulum a natura et ab arte.

Dentum foueat⁹ z rotundus: labia riliua: auriculas proportionatas corpori. Collū gros⁹ sum: Sulam eminentem. Spatulas largas z pilosas z artificio valde lucidas. Et alias par⁹ tes corporis pingues: pedes paruos: cum sup⁹ ficie plante plana. Manus pingues z curas: digitos breues atqz crassos. Verba composita. Aliorū contempniū⁹ est: qui semper per yro⁹ niaz loquitur. Seminātor zizanie: dolosus auar⁹ us z maleficus. Blanditas semper apud p⁹ sentes in ore habens: retro autēz pūgit mur⁹ murat z lacerat. Speculum ac pecten in man⁹ eis portat vt se i quolibet ornet āgulo. Ingres⁹ sum habet pavonis z in apparentia videtur eē magnum quid. Si scopam haberet in ano oēs viam nitidam ac sordibus priuatam redderet. De manibus non dico quia nō recte memini: Sunt ergo tales habentes naturāz veneris vt in .3. anastasis dictum est: z etiam in isto libro capitulo proprio.

P⁹terea effeminati sunt illi qui habent tres lineas que vadunt versus digitum ionis: z ex alia parte terminantur cū radice digiti veneris.

Paucitas pilorum in manibus z in reliquo

corpore animum arguit effeminatus.

Qui habuerit palmam manus curtam mulie⁹ bris esse nature ostenditur.

Si in manu non sunt pili signum est malorūz morum z stulti presumptuosi z effeminati viri. Deterrimus autem est qui non habet barbam aut raram z assimilatur eunucho.

Angulus supremus valde separatus: z q⁹ il⁹ lud spaciū sit lene z valde molle sine lineis aut virgulis muliebrem naturāz significat: z eū qui canilēnis ornamentis pulchris ac odor⁹ bus delectatur.

Si tuberculus veneris est levis z lineatus z multum emine⁹ ns forme phylocapram signi⁹ ficat: Denotat ē ornamenta: z eū q⁹ muliebri⁹ bus colloquijs frequenter delectatur: z hī tales non sequuntur virtutes: nec in ingeniosis nego⁹ cijs versantur: quia abundantia coitus submer⁹ git ingenium si quod habent.

Quando linea mentalis coniungitur cū linea vite z facit angulum cū ea z non sit ibi media naturalis tales sunt phylocapri intensiue.

Si in quadrangulo reperitur quoddā signū simile stelle bene coloratum habens valde di⁹ liget mulieres z forte ledetur ab eis.

Quibuscūqz insunt ingressus feminei indu⁹ mentaqz perpulchra effeminati sunt z referūt ad apparentem conuenientiam: z huiusmodi si⁹ gna in aliquo subiecto percipiunt: z talis inest prenotatus effectus: z seminis assimilant: que ex artificio se pulchras faciunt: nam effemina⁹ ti eas imitantur in vestibus z ornamentis.

Ita femine viragines seu viriles dici possunt que in aliquibus viros imitantur: vt in vestib⁹ z in aliquibus moribus aut gestis respectu sui generis: quod considerabit qui in hac arte vo⁹ luerit iudicare.

Color deturpatus pallore: vt est in illis qui subito expanescunt: z qui non procedit ab egrit⁹ tudine aut leſione aliqua: ostēdit boiez captum amore mulierū aut cynedoz z hī tales multū semen emittunt. Et videntur esse color que⁹z dicit poeta qdā. Et tinctus viola palloz amariū.

Quando basis trianguli terminatur in cavea manus z non adheret cardiace facit hominem timidum z in mulieribus submersū.

Quando tactus manuum subterfugit: z resi⁹ dūz corporis sit pallore obducit aut ad flau⁹ cedinem seu cinericiū colorem tendat: mulie⁹

Chyromantie parue.

brez naturaz ostendit atq; effeminatā.

Dixit fur chyromantie quando in vite pūci-
plo triangulus non adbeserit hominem bonas
societates deferentem: ac malas inire: feminis
delectari ostendit: nec non pulchras vestes in-
duere: in omnibus deniq; rebus iocundum et
prodigum: et nō nībīl paterne hereditatis amī-
suram videtur hominem indicare.

Alia lactea in manibus hominum effemina-
tionis signum est.

*Ad*unus parus et digitus parui et inarticulati
muliebrem naturam indicant.

*N*uditatis pilorum per vniuersum corpus se-
mineitatis signum esse ostenditur.

Capilli plani oblongi et suaves in tactu mu-
liebrem naturam attestantur. Et hoc intelligi-
mus in etate adulta: Et permaxime iudicare
obest si homo ē cū varietate aut nuditate pilorū.

*L*uncta signa que concurrunt ad femininaz
naturam que multis in locis tacta sunt ad hūc
locum potes referre.

*I*n hoc loco mouetur ac declaratur pulcher-
rima questio. *U*t in amore aīa patiantur.

*R*esponderet eximius atq; excellens physio-
nomus commentator gullielmus nurice super
textum Aristotelis dum inquit in physiono-
mia similitudinaria. Et e contrario vtiq; corp⁹
compatitur passionibus anime manifestuz aut
sit circa amoris et timoris et tristitias et delecta-
tiones. Dicit prefatus Bullielmus in prealle-
gato loco. Et quod corpus patitur ab amore
anime vt manifeste patet in amore heroēs. Est
enim iste amor vt dicit Auicēna in tertio cano-
ne sollicitudo melancolica hoc est similis me-
lancolie in qua homo adducit incitationem co-
gitationis sue super pulchritudinem quandā:
immo super pulchritudinem cuiusdam mulie-
ris ex qua quidem passione dum anima vehe-
menter patitur inter alias passiones quas cor-
pus patitur: ipsum efficitur macrum et oculi p-
fundantur. Ratio autem macredinis corporis
est. Cum enim causa istius passionis sit causa
obiecti delectabilis in virtute ymaginaria for-
niter impressi: ex tali forti impressione sequitur
fortis et cōtinua ymaginatio de isto obiecto de-
lectabili. Secundum autem Auicennaz in sex-
to naturalium ex vehementi et forti intensione
vnius virtutis in sua operatiōe virtutes alie re-
mittuntur. Et ex intensione virtutum anima

liam remittuntur virtutes. Et est ratio quia vir-
tutes suas operationes explere nō possunt nī-
si in presentia caloris naturalis et spiritus tali-
bus seruientium. Et ergo dum eis orban-
t operationes suas minime possunt exercere patet in
exemplo. In vigilia enim quia calor naturalis
et spiritus species sensibiles deferentes ad ex-
teriora diffunduntur sensus exteriores sunt in
actibus suis. Sensus vero interiores ab ope-
rationibus destruantur. E contrario autem est
in somno propter rediōnez caloris et spiritus
ad interiora vt patet per Aristotelem et commē-
tatores precipue in de somno et vigilia. Punc-
tū autem in amore heroēs fantasia siue ymagin-
atio vehementissima et continua operatur cir-
ca delectabile sibi impressum: Igitur alie vir-
tutes propter priuationem caloris naturalis et
spiritus ad fantasiam recurrentiū in suis ope-
rationibus debilitant. Et precipue virtus nu-
tritina que potissime indiget calore naturali et
ad cibum digerendum: et ad purum ab impu-
ro separandum: et ipsum depuratum ad speciem
nutriti terminandum non tamen in virtute pro-
pria sed in quantum est ipsius anime instrumē-
tum: vt dicit Aristoteles 6o de anima tractatu.
secundo cap. 8. Deficiente autē instrumēto aut
nulle sunt operationes artis: aut non bene fiūt:
que fiunt: vt dicit idem Albertus eodē tracta-
tu cap. 3. reddens rationem quare i mulieribus
frigidis et senibus plus nutriūtur membra in-
feriora q̄ superiora. Et dicit hoc esse ppter de-
fectum caloris. Igitur nutritina calore natu-
rali destituta aut non est nutritio in corpore omni-
no aut inodica: et sic sequitur corporis macilen-
tia et similiter destructio. Ex eodem etiam p-
quare ex tali passione profundantur oculi. Cū
enī virtus fantastica sit in anteriori capitis cel-
lula vt dictum fuit in precedentibus libris: ex
calore nimio ibi concurrente: vt iam dictū est:
humiditas oculorū exsiccat: et spirit⁹ oculorū exte-
riū consumunt: et ita oculi humiditate ipsorū q̄
valde passibilis est exsiccat: et spiritib⁹ cōsūp-
tis qui etiaz valde sunt delicati ad interioris cō-
trahunt. Et ista est ratio Galeni super pno-
stica ibi. Nares acute oculi cōcani et. Vbi ipsa
ponit assignans causas quare oculi infirmatiū
et precipue in acutis profundantur. Nec dixit
Bullielmus nurice cōmētator pspicu⁹. Nō cre-
dat igitur alig: q̄ ego sim fur aut latro sed veri

Liber sextus:

alienarum auctoritatum adductor: ut equus ac iustus est: cum nemini sit honor suus auferendus. Atque autem corpus pariat a timore aie hic relinquo ne sum nimium plixus. Fortasse in se queribus siad ppositus veniet dicemus.

Capitulum. cci. De his qui quicquid sarrapiunt mulieres a viris suis. Et gaudet coitu et colloquiis.

Qui habuerit tres lineas pulchras orientes a radice pollicis et vadant versus montem Iouis et habuerit tuberculum veneris tumidum rotundum nitidum atque bene lineatum a natura inclinatus est ut est in rubrica istius capituli.

Capitulum. ccij. De his qui habent pulchritudinem vultus et eloquii dulcedinem et oia volunt que vident ut femine.

Alles sunt ut supra in rubrica notatus est: Qui habent tres lineas conditionatas ut in superiori capitulo tractatum est vide diligenter et diligentius iudica.

Capitulum. ccij. De his qui sunt sine fide: diligentes mulieres pauperulas: et infirmitate detentas et ab eisdem malis patiuntur.

Alis figura. A. in loco veneris natura lem inclinationem inducit ad ea: que in superiori rubrica descripta sunt.

Capitulum. ccij. De his qui habent gaudium ac permixtionem cum nobilibus et proficiunt in dispensatione rerum nobilium mulierum.

Qui habent conditiones suprascripte rubrice sunt qui habent caractere ut. b. in loco veneris: permiscuntur enim nobilibus mulieribus et proficiunt in administratione rerum suarum.

Capitulum. ccij. De his qui habebunt bonum ex causa et fide religionis vel mulieris.

Figura ut hic. b. in loco veneris et ipse tuberculus correspondeat et cuncta loca fortunata: arguit hominem habitum bona ex causa et fide religionis vel mulieris.

Capitulum. ccij. De his qui sunt in multitudine gaudii et delectatione cum mulieribus mirabile officium exercentibus unde vilipenduntur: et semper in ceteris reprehenduntur: et in aliquibus fortunabitur et bonum adipiscet in omnibus.

Qui consequuntur quod in superiore rubrica notatum est sunt illi qui habent talem caracterem. f. e. i loco veneris.

Capitulum. ccij. De his qui sunt audaces in scientiis et tamen sophistici sunt. et plus in apparentia quam in existentia.

Enet vgo quod due linee eque distantes bene apparentes et boni coloris a mensali tendentes usque ad radices medici vel prope subtilitatem et audaciam sciendi denotant: unde arrogantes sunt et multum loquaces: et amant quidem scientias ut dialecticam rhetoricam et huiusmodi. Et tamen sunt ut sophistici cupientes magis apparere quam existeret: et delectant honoribus: et habent magnam curam sophisticandi.

Capitulum. ccij. De his qui sunt a natura inclinati ad vltimum acumen ingenii et ad liberales artes ut sunt philosophi. aristoteli. augures phisyonomi musici arismetici geometrici. Et ea omnia que comprehenduntur in naturalibus negociis speculatiuis: et ea que currunt ad sublimitatem ingenii aut quia aut propter quid: aut propter longam observationem rerum rationabiliu.

Nulla est belua adeo atrocissima sine sensu naturaliter inimica homini tantum quantum est idiora atque is qui ignorat rationales actiones cui assimilatur ignarum vulgus. Est enim huiusmodi genus sapientibus inimicum.

Nam scientes alta et obscura indagantur: Vulgus infima ac depressa cogitans: ad celum caput errigere nequit. Et quoniam sapiens cogitabundus fantasmatum semper speculatur ab imperito vulgo fatuus reputatur. Ideo socrates aristoteles et multi alii doctissimi viri ab imperitis persecutionem passi sunt. Quoniam que sapientibus naturalia sunt vulgo videntur miracula et maxime pseudis prophetis et sacerdotibus ut sunt hyppocrite. Bonus ac veridicus religiosus abicit hyppocritam: et rectius orationibus suis et deprecationibus deum placat: cum lachrymis ieiunijs atque abstinencia neminem sub ovina pelle decipiens.

Inclinati atque apti nati ad liberales artes sunt illi qui habent in digito minimo lineas pulchras et claras. Et hi sunt indagatores omnium scientiarum speculatiuarum: Et in isto libro capitulo de mercurio declaratum est: Et in precedenti Rubrica: et etiam in tertio Anastasis et in capitulo de mercurio. Scias quod fixa radix ad cognoscendum ingenium humanum est minimus digitus nec non media naturalis et triangulus.

Forma
dispositio
animi
narum
Figura
et et boni
Lararum
ne scientia
ad scientiam
Si satis
si fulcrum
ferrum a
rum pro
ficat. L
romani
nomina
Triangulum
notat ap
tie ut de
Si rep
gulo ph
triangul
inducit
mo ad li
perit me
illud aug
posito. E
vnius ci
Si qd
te medic
res tale
sed meli
fali ad m
rit: hoc e
atque mon
atque fam
pp excel
lineas q
libus ar
Unde in
tem idest
gratiosus
erit effect
lineas tal
m: ut vt
ipe interp
ad me aut
isti hnt p
fi altiores

Chyromantie parue.

Forma sphenica vel triagulus vt clipeus bñ dispositus in indicis monte declarat nobilitatē animi et acumen ingenij: et interpretē oium sciētiarum precipue latentium.

Figura tal. S. i. mōte indicis facit boiez sapiētiā et bōe memoriē: q. sit varijs sciētijs dcoratus.

Caraciter vt hic. S. in loco veneris acq. sūtiō nē sciētie cū itinere ostēdit et dat viā et gaudiū ad sciētiās acq. rendas.

Si saturnina linea a vitali oriatur recteq. veluti sulculus ad tuberculum talis denotat p. fertim ad radicem digiti diuturnā vitam futuro rum p. fagia diuinandi artem in homine signi ficat. Ut Ambrosius libet in sua fluida chy romantia scripsit: Et quidam moderni quorū nomina ignoro.

Triangulus paruus in pede lineę cerebri de notat appetitum studendi et delectionem scien tie vt dicūt.

Si reperiat qdā paruus circulus in quadrā gulo p. fectiōē in scia et morib. arguit. Sed si triangulus apponat illi circulo destruit illud et inducit appositū: hoc est sine inclinatione ho mo ad sciaz reperit. Tñ si medietas circuli re perit medietas p. fectiōē innuit. Et duo circuli illud augmentant nisi a triagulo destruat op posito. Quia vnusq. triangulus destruit signū vnus circuli.

Si qdā linea recta bñ colorata oriatur ex radi ce medicit. et extēdat se p. medietatē digiti: (Et tres tales habeo ego dei grā in manib. meis) sed melior ac altior est ista linea qñ oriatur a men tali ad modū sulculi ad radicez digiti deuene rit: hoc est qñ a latere dicte lineę sunt eminentie atq. mōticuli tales sunt i. vltia acuitate ingenij atq. fame. Et precipue ab externis honoratū pp. excellentiā nois: q. rari sunt q. habeant talē lineaz q. nō cōponant libros excelsos in libera libus artib. vt ad amuliz in manu mea teneo. Unde iterū dico q. suprascripta linea sapien tiam idest sciētiez boiez demonstrat. Et talis ē gratiosus et magnanimus. Et si fuerit due lineę erit effectus fortior. Ego vt itez sapius dixi tres lineas tales habeo: id dant mihi effectū i. nēssi mū: vt vñ. Nā i. pueritia mea fui rōsor. Et isto tpe interpretatus suz aristotelez et alioz opera ad me attinētia: vt vñ i. ope meo anastasis. Et si isti bñt pulchrā lineā i. mōte sol. fortiter tales sūt altiores rez inuestigatores et magis apti q. ali.

Si vñ a mēfali oriatur vna linea nec iterscet ali cubi tuberculū sol: et i. duas pres veluti sulcū di uiserit igenij solertiā significat et liberaliū artū studiū: cū nouaz rez inuētiōe: et dicūt Alphara bi) sniaz esse: hoc quoq. dixit ambrosius et bñ: qd miror tñ. Et hec linea itelligit esse melior qñ i. dcō sulculo linea solaris p. spera existit: vt i. ma nu mea ad vnguē habeo. Tñ lineę vt cur i. ei p. cipio ita mēfale atredicioz fortunā p. rbat vt in me et in alijs obseruauit.

Quēadmodū scribit Avicēna p. de aialibus cap. p. qdā aialia bōe memoriē sicut came lus: et asin. sed solus homo bz memoriā obli tā. Rō mihi vt eē: q. retētiō speciez fit a sicco i. posteriori vētriculo cerebri. Alia aialia sūt sicce cōplexiōis: qd p. q. habēt rostr. cornua et vngues q. oia sūt materie sicce et melācolice alia bñt vñtē extimatiā tñ et nō discunt nisi par ticulariter ad obiectū rēp. sentatiū: et solūmō ba bēt curā vic. hoies aut discunt vniuersaliter itellecu: et p. ticulariter sensu ad vltimā p. fectiō nē sūt obiecto: quoz spīrit. nātr dissoluūt et ita debilitant pp. longā ymaginātiōē atq. discursuz et est rō q. homo bz litteras i. q. p. fidit vt possit recordari. Videm. n. illitteratos bñe bo nā memoriā: q. cōtinue secū reitērat species: q. dubitat ne obliuiscat. Alia rō: homo est valde cōcupiscibilis: et pp. vñtez vñuā multa ymagi nat: pp. diuersa obiecta rēp. sentata: et ita multi plicat multe species: q. frāgūt p. reseruat. Hic ē qd ceci multa recordat: vt philosophus tenet si recte memini i. libro de bōa forūa. Itē o mīnes flegmatici habēt memoriā labilē: Et po stea sāguinei: Etia pueri q. pax cōsiderāt atq. multa cupiūt: et p. cipue res delectabiles. Cole rici et melācolici sūt memoratiui pp. cōplexiōē sicca q. ad totū: Et excellēti reuēt si vltimū vētriculus ē siccus. Ideo senes q. sūt etatis sic ce multa memorāt. Chyromoni vñ i. hoc in spiciūt p. tē posteriore capitis. Si vñ loc. memo rie emīnēs: et cōplexiō totalis sicca: et collū vñi dū atq. p. portionatū. Judicam. talia habētez esse memoratiui. Ideo notauit excellēti vñz et app. ime doctū artū et medicīne doctorē magi strū natalinū de mōre auro vñētez: q. ē sicce cō plexiōis et bz in posteriore p. tē capitis quoddā os additū grossū ac rotundū quantū est pol licis latitudo vel circa quod significat siccita tem loci: et habet memoriā inextimabilem.

Si in meis capitulis transgredior ordinem libris: hoc maxime factum est ob legentium utilitatem: nam in multa rerum copia brevis esse non possum: qui questiones istas legere non vult legat residuum: et faciat ut vult. Non credant aliqui quod mihi careat acumen ingenii. Has questiones apposui eas enim puto esse utiles ac necessarias.

Si autem figura ut. F. fuerit in loco solis erit sapiens. i. sciens et bone memorie et variis scientiis optime decoratus.

Si spherica figura aut parvus triangulus aut elipensis fuerit in monte solis faciet subtile valde et inventorem artium speculativarum. et hoc intelligitur de mechanicis et de liberalibus sibi subiectum preparatum.

Triangulus equilaterus cum solari positura aut sine arguit deditum esse novis rebus: et novarum rerum inventorem et precipue aptum divinationi: et eius facultati: cum perspicua fama. Si mechanicus sit in sua arte alta exquiret et reliquos superabit.

Tuberculus iouis bene conditionatus famam sublimem atque ingenium ad sapientiam et scientias aptissimum indicare videtur.

Character ut hic. A. in loco mercurii facit ingentorem omnium rerum occultarum. Tamen in pedimentum habebit: et ex se ipso nocivum inveniet.

Figura ut. F. in quadrangulo iuris peritus ac totius philosophie erit excellens indagator.

Character ut. D. in minutulo tuberculo facit hominem primum ad sapientiam: operatorem boni doctorem scientiarum et astronomum et erit dilectus a parentibus.

Angulus summus acutus in directo indicis bonam naturam protendit ingeniositatem sapientiam rectitudinem et deliberationem proprii negotii honores et dignitates cum amicitia ratione scientie et consilium domino gratum et acceptabile.

Angulus lenis et subtilis sapientiam multam et bonum denotat intellectum.

Angulus bene proportionati subrubri atque perspicui proclives facit homines ad scientias exercendas cum ingenti subtilitate.

Linea saturnina in concavo manus bene conditionata cum aliqua supernotata proportionem acumen ingenii atque subtilitatem denotat: et novarum rerum inventorem. Laevam in qua non

sit obsessa ab infortunijs. Sed si cum fortunatis lineis associatur miro modo ad subtilitatem intellectus producit.

Linea cum equali proportionem et rubore in monte solis iniiciens a mensali diametraliter in medio tuberculo usque ad radicem maximam proportionem ostendit ad diversas artes: atque sublimitatem ingenii tam in mechanicis quam speculativis artibus cum honore indicat. Et si pergit usque ad secundam iuncturam cum trinaria proportionem intensius indicandum est.

Istis temporibus reperitur summus artifex philosophus astronomusque geomanticus atque multarum disciplinarum recte conscius. Cuius physiognomia talis existit: mediocris est stature et pulchre indolis. habitudo musculosa decet atque ossosa. Caput proportionatum corpori. Collum mensuratum auricule decentes. facies aliquantulum longa tendens ad maciem.

Color quoque tenet equalitatem scilicet ex albo rubeo mixto. Capillos habet inter multos et paucos et planos et crispas medios: et sunt sub nigri. Fronis mediocris magnitudinis quadrata: et aequaliter in medio depressa: oculi sunt inter varium et nigrum colorem medii. Adolles quoque sunt: et eius intuitus ridenti vel gaudenti similis. Bene aliquantulum rotunde: nasus mediocris magnitudinis os mediocre: labia satis formosa: dentes equales in magnitudine et parvitate decentes: mentum inter rotundum et acutum existit. Gula proportionata: pectus mediocre in magnitudine: spatule musculosae: venter condecens medius inter crassum et macrum.

Hypocostidia conformia. Anche core crura canille proportionatissime. Pedes aliquantulum carnosius: superficies plante in medio concava. Manus quoque sunt plauce digitos habentes divisos. Ungues plani subrubentesque et clari. Tactus mollis. Vox bene sonans atque verba ordinata. In manu triangulus equilaterus. Tuncti tuberculi tumefacti atque lineati: indicis mons equitans ex binis lineis latitudinalibus cum quibusdam radijs in radice. Mons solis sulcatus ubi sulcus est pulchre lineae iniicientes a mensali ad radicem pertinentes. Radix ipsius digiti exuberans a quibusdam parvis lineis et pulchris. Quarum una tendit cum proportionem ad secundam iuncturam: digitus atque tuberculus obsessus a multis lineis nudis que ex

Chiromantie parte.

radice ad secundum articulum tendunt. Omnes digiti cum perpulchris rectisq; lineis per longitudinem tendentibus sine intersectione & articulo ad articulum. Vnde manus concaua cū bona soliditate. Soror lineae vite in concauo existit vsq; ad naturalem mediam inijctans ad rascettam cum trina Proportione. Soror ē in monte pollicis ab angulo supremo ad vltimum lineae vite existerat cum optima proportionē. Incessus eius erectus suavis cuius intuitus ad terram existit vt cogitabundi faciunt Inimicus est penitus feminei sexus & parui loquus.

Capitulum. ccix. De his q sunt grauis ligue. i. q difficulter pronunciant verba & artificiose faciunt & sunt pessimi animi inuident ei homines & loquuntur super eum idest maledicunt super talem hominem: & ei applicant que nō fecit. i. accusant eum earum rerū que non peccat nec peccabit & ē seminator discordiarum.

b Omnes qui describuntur in rubrica sunt illi q habēt caracterem vt hic. A. in loco Mercurij & sunt a natura sic inclinati. Tamen ego in chiromantia nunq; tale signum obseruaui.

Capitulum. ccx. De his q sunt negociatores fideles habentes multā substantiaz. Erūtq; forte positi super gentes ad gubernanduz atq; habebit potestatem & dominium: vt sunt pretores & tales homines.

i In minimo monte reperiatur caracter vt hic. b. erit aptus natus ad actiones & ad ea omnia que in suprascripta rubrica notata sunt.

Capitulum. ccxi. De his q sunt negligentes & ludum amāt & lucrum ex furto & omnib; malis procedentem.

q Li habent que in supranotata rubrica scribunt sunt quibus i manu est caracter vt hic. C. i loco Mercurij si fuerit bñ additio quo ad istā proportionē malefica.

Capitulum. ccxij. De itineribus propter deuotionem seu rōne votorum.

q Quando quedam linea a media naturali emergit & vadit ad quadrangulum & ē parua & in capite sui secet a quadā linea faciente vt crux: votum significat & quot fuerint lineae tot erūt vota. Si cū tali positura fuerint lineae aut lineae indicātes itinera plerūque

bi tales huiusmodi itinera faciēt rōne votorum seu deuotionis.

Quando vna linea emergit a radice pollicis & sit cōtinua & secatur a cardiaca & media naturali vsq; ad locum quadranguli & in fine sui secatur a quadam parua linea vt crux: itinera arguit: & quot sunt lineae tot itinera indicabis Si linea sit oblōga cōtinua & rubicūda. Itinera longa denotat: vt ad amulum habuit & fortasse h; si nō deleta est: Frater tuus Ioānes Baletius Prothonotarius apostolicus dignissimus: O digne Alexander. Si fuerit i dextra fortior est: si autē in ambabus manibus fortissima si in sinistra & nō in dextra exigū tenet iudiciū & hoc sit generale documētum in omnib; indicis: Vici in femina sit fortius in sinistra q; in dextra: vt peritiores existimāt.

Linea media naturalis in fine sui bifurcata deuotionē significat: si cū ipsa coniungit: itinera signa ostēdit. & plerūq; habētes talē posituram itinerant votū gratia aut deuotionuz.

Linea saturnina cū vna vel pluribus de supernotatis lineis peregrinationē inducit: & plerūq; mendicādo: vt faciunt melancolici & bedani: & quanto ad saturninū digitū propius denenerit: tūdem iudica scilicet: q; erūt itinera melancolica.

Capitulum. ccxij. De itinere maris.

Itae quedā a medio radice brachij per restrictā transeuntes & eūtes p montem manus significāt maris itinera.

Quando basis triaguli finiatur in cauea manus & nō adhereat cardiace inducit hominem qui maritimis tēpestatibus atq; pcellis ifestat

Capitulum. ccxij. Et ē vnūuersale capitulum de itineribus.

Quando i angulo dextro inneneris lineas vt crux: brachiorū significat fortunā dinem cordisq; supbia: talis regiones multas pget. & hoc accidit quādo rubra fuerit & huiusmodi anguli in crucis similitudine sunt. Et si fuerit miles i suo statu augmentabit: vt aiūt aliq; si bene memini etiam istud tenet coruus valde niger.

Quando exigue lineae apparuerint in fundo manus in restricta versus dorsum manus i domestica parte totidem breues peregrinationes absq; lucro arguunt.

S. littera i loco veneris itinera & gaudiū indicat

Interdū extremitas ipsius abrupticon idest linea vite est bifurcata aut trifurcata: et tales trāsibunt tria vel quattuor climata.

¶ Si in linea vite multe rimule appaerit superius in preteritū terras circuet: quāto vero inferius erūt tantū in futurū circuibit.

Cruce inter mediā et mensalē sub medio peregrinationes et labores designat causa amoris honoris et diuotiois et utilitatis ipsius vel alteri.

Si quedā linee recte bene colorate veniant quasi a radice pollicis et scindat lineā vite longas vias et peregrinationes atque diuersas patrias querētem notant. Aliq sic scribunt. Linea que venit a pollice et scindit lineam vite et mediam naturalem vsus medium longas vias et mutationes ostendit. Quādo video istas lineas oblongas ita quod transeant cōcauū manus: aut pertingant ad mensam manus. itinera longa pronosticor: et quādo in fine sui est ut crux peregrinationē causa deuotionis aut honoris iudico.

O Dine mi Alexander scio te scire: quod ego dixi lōgū iter. Adagnanimo Prothonotario apostolico Galeatio marie fratri tuo: ut dixi superius. Propter lineā valde oblongam sic figuratā: habet enim in fine mense manus eius pulcherrimam lineā: que metaphorizando erat ut crux. Ex quo iuit ad sepulchrum dñi nostri iesu christi factoris omnium. Tamē distinctiue o3 pronosticari: quod habemus apud nos sanctū Jacobū et sanctū Antonium: et hi sunt etiā longinquitineris deuotionis causa. Unde nō poterat discerni de quo itinere esset iudicādū. Sed hoc mirum ē quod post effectus iste linee se remouēt et mutatur in colore suo seu delect. Et quā effectus sunt futuri sunt rubee et colorate: et quādo propinquus est effectus deueniunt ad intensum colorem: ut istius vicibus notari et videri esse verum.

Adars cū sua positura diuersa itinera promittit: et similiter angulus sup̄mus valde sepatus.

Triangulus i cōcauo manus itinera multa denūciat. Linee multe i loco lune ex quacūque forma aquatica itinera declarant.

Figura ut crux conglomerata ut i quinto libro anastasis videre licet: cap. xxi. de monte iudicis in nera multa ostēdit cū paupertate et ifortunio.

Si linea mēsalis sub medio digito foramē cū rimulis distinctis habuerit plures regiones peragere sine utilitate tamē dicūt significare.

Linea oriēs a rascetta quasi i loco lune versus dorsum et se extendēs per caueā vsq3 ad turbeculum indicis aut ab ipso indice oriēs et extendat vsq3 ad rascettam dicūt quidam maximam peregrinationem significare.

Quādo due linee nascūtur a rascetta et vadūt per mediū cauee et i extremitate sint disperse ista billem significāt peregrinatore et vagabūdū diuersarum regionū habitatorē et pauperē.

Dicūt etiam quod quedam crux i quadrangulo pulchra ex opposito illius spaci: quod ē ifra medicum et auricularem peregrinationes cum labore significat.

Si i inferiori parte linee mēsalis fuerit figura ut hic. y. mori in itinere dicūt significare.

Soror linee vite i mōte pollicis itinera et fortasse mortem extra patriam minatur.

Linea saturninā i cōcauo manus itinera multa dicūt significare. Si fuerit extensa vsq3 ad radicem medij et emergens a rascetta lōga itinera significat tamē cum granibus iacturis si radix geniture nō obuiabit. Si supranotare linee sunt intersecte aut nō cōtinue impedimētum aut ifortunium denūciat in itineribus suis. Si i principio linee sit trina dimensio et bonus color: principium bonū testificat: in fine vero ifortunium: et eōuerso. Si sunt oblique malū iter arguunt. Si in illo diametro linea vite sit fracta in itinere infirmitatem aut mortem testatur.

Capitulum. ccxv. De odio propinquorum.

¶ Quādo linea gignitiua seu mensalis facit duos ramos quorum alter vadat ad infamis tuberculum alter ad indicis mōtem propinquorum odium sub spe honorū et fortunarū eius ut dicūt prisci atque aliq modum ostendit.

Talis figura. e. in loco iouis significat quod quā parētes eius eū odio habebūt.

Si tuberculus saturni sit cū vberima copia linearū et linea saturnina emergat a rascetta et extendat se ad radicem ipsius digiti medij odium atque ingratitudinē parentū promittit.

Scutū aut paruus triangulus: aut spherica forma bene additionata in loco iouis a propinquis habebitur odio.

Qui h3 lineas subules in radice digiti solis plusq3 alibi inimicias cum propinquis seu affinitibus parentibus arguit.

C. littera in mōte Iouis odiū parēū indicat.

C Due linee emergentes vsus dorsum manus in mote manus cantes angulū acutū quaz ex tremitates flectant vsus rascetā odiū propinquoz aut litigū cū affinitib⁹ seu parētib⁹ arguūt

Capitulum. cccvi. De lite cū ecclesiasticis.

I mule adherentes a media naturali siue superius siue inferius: si sint arcuate et nimis apparetēs grauē litē in reb⁹ ecclesiasticis aut cū ecclesiasticis dicūt dnotat.

Capitulum. cccvii. De his qui sunt paucorum vborū rōne magne cogitationis.

Q uia hz multas lineas in medio plusq³ alibi et specialiter qñ qdā linea orit^r a rascetta et exēdit^r ad digitū saturni: bi sunt paucorū vborū et cogitabūdi et tales etiam sunt de natura saturni.

Capitulum. cccviii. De his q sunt a radice diuites vsq³ ad senectutē i negociatiōibus et mercibus degunt: et precipue i rebus saturninis.

I li q habēt multas lineas i digito medio plusq³ alibi et specialiter lineaz saturninā orientē a rascetta et terminātes ad radicē digitū mediū. si diuites sunt vsq³ ad senectutē i negociatiōib⁹ et mercimonijs erūt sēp.

Capitulum. cccix. De his q si sunt a radice paupes semp erūt laboriosi et iacturisi.

I talis positura vt in pcedēti cap^o dictū ē repiat^r in subiecto paupe a radice illud semp erit laboriosum et iacturisi penitus submersum.

Capitulum. cccx. De his q si sunt a radice diuites ledunt^r ab egritudine neruoz.

Q uia a principio sue natiuitatis nascit^r i diuitijs et hz saturninā lineā et digitum saturni lineatum vt in pcedenti capitulo dictū ē: ledentur ab neruoz egritudinibus.

Capitulum. cccxi. De his q proueniunt ad dignitatem militarem.

I lis figura vt hic. C. in monte Iouis ostendit q habēs illā a regibus erit dilectus et erit dux vel rector exercitus.

Figura vt hic. b. in triangulo ostēdit q hīs erit dines: et familiaris principibus. aliquando quoq³ erit ductor exercitus.

Triangulus equilateralis nō tennis in manu cū linea solis habēs locū solarē fortunatus dignitates militares ptendit: vt ego obsuaui.

Linea cardiaca et media naturalis cōnexa cū angulo summo acuto et rubra nō tenuis cū

solari positura fortunata atq³ liberis mōticulis et proportionibus ad disciplinā militārē ascensurū notari pluries: dūmodo habitudo totius nō sit valde effeminata. **V**idi et iudicauī gl^ostrissimū dñm et principem Franciscū Bōzagam mantue Marchionem. q manum talē habebat. Erat. n. manus solida atq³ bene articulata in medio concava: et mōs veneris tumidus atq³ lineatus et lenis. **J**upiter satis bñ collocatus. **L**ocus saturni ex lineis conglomeratis: et tennis. **L**ocus solis cum pluribus lineis p̄cipue in radice intercisis. **M**ercurius medio modo se habebat: Luna satis bene figurata. **L**inea media naturalis nō transiens concavum manus. **E**t erat cardiaca cōiuncta cū angulo acuto aliquatiter in dextro infimo et nō tennes lineae. **S**oror lineae vite in monte veneris cōnexa cū media naturali in diametro indicis mōtis: quasi ad siluestrem prem protēsa quasi ad finem cardiace cū equali conditione vt mera soror: p̄sertim in manu dextra. **E**tiā soror lineae cardiace in concavo manus a secorali linea cōstituit^r triangulus. **L**inea mensalis cōtinua crassa et rubra vsq³ ad indicis montē. **P**roportionis dictis lineis: dico q significānt immensissimū animū rōne caliditatis: **E**t robur mēbroz radicaliū: et ministratores caliditatis: et q hz quadrāgulū latū cū equali latitudine: q significat largitatē atq³ animositatē tendēt ad armigēz vigorē. **D**e eo nō multū dico qz excellētia et strenuitas tanti principis vulgata ē: ex quo ad alia nō me extēdo: nō. n. ad me attinet omnia propalare.

Capitulum. cccxii. De comestoribus et voracibus.

Q uia hz multas lineas in digito medio plusq³ alibi et specialiter qñ qdā linea oritur a rascetta exēdēs se ad saturninū digitū: tales sunt comestores magni vt i plurib⁹ notari: et precipue tres qui habent saturnum in boroscopo sue geniture.

Comestores magni sunt illi q habēt maiore distātiā ab ymbilico ad pomū granatū: qz a pomū granato ad furculā gule: quoniā bi hñt ventrē magnū maiusq³ receptaculū.

Breuitas colli: q sit valde carnosum et viuū dū magnū comestorem indicat.

Dēres oblongi et p̄cipue canini et inequales aut se ad inuicē egredientes et supiores in ordine.

equaliter ad inferiores nō cōiungantur in clau-
dedo: et p̄cipue quādo sub naso est eminēs ra-
tione osliū. Comestores deuoratores ac gulo-
sos indicant.

Manus inorte. i. valde torte et tenues vora-
citatē indicant.

Manus tenues et curte voracitatē p̄mittūt.

Manus curte ac gibbose et tenues habentis
voracitatē innuere videntur.

Cap. cccxij. De largitate pp̄ vanā gloriā.

Si linea media naturalis nō cōtingat i
puncto vitalem lineā tunc largitatē si-
gnificat pp̄ vanā gloriā vt dicit qdam
auctor cuius nomen ignoro.

Caplin. cccxij. De his q in agricultura et
edificijs delectabunt et ad diuitias saturninas
puenient: tamē nō ante periodū saturni: qz an-
te illud tempus oia acquirunt cū difficultate.

Si hz multas lineas in digito medio
plurqz alibi: et specialiter qm̄ linea satur-
nina orit a rascetta et radice saturni p-
tingit: hñtes i agricultura et in edificijs delecta-
buntur. et hoc intelligit qm̄ ista linea ē bene cōdi-
tionata. Aliqui appellant talē lineā: lineā p̄spe-
ritatis: s; in rei veritate mentiunt: qz ista linea
ē mater anxietatis: atqz laborū et inimiciāz i
totū periodū vite. Remissive aut post cōplemē-
tū annoz saturninoz. Post illud vero tēpus
dat diuitias fixas: quēadmodū est i domo agris
et etiā subterraneas actiōes p̄mittit. Aliq di-
cūt q ista linea si nō fuerit male cōditionata ar-
guit nonaz scientiaz inuētorē: et edificatorē in
edificijs struēdis liberalē: in alijs aut reb⁹ ana-
rum: In agris et hortis istaurādis maxime ido-
neus existit. Omnino q hz talē lineā: si bene fu-
erit Rex vniuersi: habebit inimiciāz labores
p̄secutiōes: et etiā cōiuratiōes cōtra eū. Talez
lineā hz bene cōditionatā o dine Alexāder ge-
nitor tuus Joānes bentiuolus Senator bene
meritis: qui non iniuria verus pater patrie nū-
cupādnus est: et hec linea hz initū suū ppe ra-
scettā cū trina proportiōe et optimo colore: et se
extendit vsqz ad radicem saturni: cū alijs mul-
tis lineis i saturni tuberculo cū optimo colore
et p̄portiōe. Videt quānū est anidus in edifi-
cijs: et in cultu ciuitatis nostre. Quot innumera-
biles cōiuratiōes illi facte fuerūt: p̄cipue ab
Alexādro sexto: et alijs: m̄ ob summā bonitatē
aliarū linearū: et ob excellētā tuberculoz euasit

et euasurus est icolumis vsqz ad vltimū sue vi-
te diem: quēz deus sua pietate diuturnū faciet:
vt longo tempore liberator ac cōseruator sit ciui-
tatis ac agri bononiēsis. Nō ignotum est tibi
Alexander quemadmodum: quādo ille spuri-
us nephādissimus Dux valentinus vobis mi-
nabat: ego dixi semp nō esse vobis timendum
et q impossibile erat q ille vos posset expeller
Ania peroptima genitoris tui fortuna oia ma-
la superabat: post longissimā: felicissimāqz era-
tem. mors eius erit aut ex catarro aut ex apo-
plexia: aut ex fluxu. Meliorem ac magis for-
tunatam manū in hoc seculo nūquāz reperi in
indiuio aliquo: sicut est illa sue excellētie.
Post ipsum est Pandulphus Perrucius se-
nēsis: sed nō est eius manus tātū bona: habz
enim quoddā infortunū qd silēio pertrāseo.
Nūqz vidi mulierem habentē triangulū equi-
laterū sicut hz tua genitrix inter alias matronas
prudētissima excellentis igenij et fortune.

Quā vna linea orit a mentali et extendit per
mōtem mediū vsqz ad radicē digiti cū trina
proportiōe sine maximo impedimento post pio-
dū saturni arguit diuitias in agris et domib⁹: et
talis delectat in edificijs et similibus. Et mul-
totiens notauit: p̄cipue in magnifico mecena-
te meo Perronio Palatino Sescalco di-
gnissimo Illustrissimi genitoris tui.

Quā vna linea orit a linea vite: et vadit per
mediū canee manus cū trina dimēsiōe: et ter-
minat vsqz ad radicem mediū vel circa: diuiti-
as saturninas postpiodū saturni arguit: vt plu-
ries notauit: et hoc testant aliq illustres aucto-
res. Tale positura tenet: maxime i manu de-
xtra ille excellentissimus ariū et medicine doc-
tor ac summ⁹ chyrurgicus magister Laurenti⁹
de Bozadinis.

Capitulum. cccxv. De diuitijs et bonis in
vniuersali.

Uiterra. A. in radice idicis diuitias plu-
rimas videtur denotare.

Uiterra. B. i mōte manus significat boies re-
cipiētes bona pp̄ feminas nobiles et magnas.
Linee qdā a medio radice brachij p̄ restric-
tā trāseūtes et attingentes lineaz vite vt mediā
naturalē significant multitudinē lucrī.

Linea vite habēs ramos extensos vsus supio-
rem partem significat diuitias cum honore.

Linea mensalis recta et subtilis i fine sui vsus.

Chiromantie parue

montem indicis siue in parte superiori significat
d'ominationem substantie

Linea mensalis si habuerit ramos rectos et non
impeditos versus superiorem partem ascensus et honores cum
diuitiis arguit. Et Soror linee vite in monte polli-
cis continua cum trina portione et colore ad principi-
um linee vite usque ad restrictam diuitias in tota vi-
ta significat. Et si per totum non fuerit preta ubi re-
perit in illa etate in diuitiis auget. Et in illo dia-
metro ubi deficit in illa quoque etate deficient lu-
crum et diuitie.

Linee quidam parue bene colorate precedenti a
radice digiti indicis ac recte tendentes superius augu-
mentum in bonis denotat et honore ab excellentibus viris

Linea coniungens se in monte medij respiciens
digitum bonum futurum demonstrat. Idem in indicis
monte promittit ut aiunt alij.

Linee quedam oriens a radice manus et recte
extendant se in monte eius et sunt bene colorate co-
ntinuum bonum denunciant.

Figura ut stella super dorsum indicis luxuriosum
viri ostendit et forte peruenit ad aliquod benefi-
cium vel honorem mulierum causa.

Linea in rascetta que est ex parte manus si fuerit co-
ntinua recta et bene colorata tendens ad superiorem si
sit diues semper erit. et si pauper sit et infortunatus.
minuabitur eius fortuna et specialiter quando dic-
ta linea habet ramos rectos et non scissos.

Scutum vel triangulus aut spherica forma si fue-
rit in monte medici erit homo honeste vite et di-
ues omnibus diebus vite sue.

Talis figura. B. in monte Iouis inducit ma-
gnam fortunam et diuitias multas.

Si in linea vite iuxta rascetam manus sint linee
ut crux vel stella diuitias significat in senectute.

Si in principio linee vite sunt intersecationes
ubi formantur due stelle talis erit gloriosus secu-
dum statum in quo est.

Si inter pollices et cardiacam lineam sint multe
linee quasi perpendiculariter versus lineam vite ta-
lis diues erit.

Si sub linea capitis fuerit crux significat quod
diuitias acquet cum pena et labore.

Quoniam in linea vite est aliquod eminentia siue carun-
cula carnis siue porus aut nigellus diuitias si-
gnificat.

Si linea mensalis respiciat digitum medium a la-
tere indicis inuabit a fortuna. Oportebit enim ta-
men aliquando adulatorum esse et unico uti ami-

co ad adiunamentum fortune sue.

Si linea mensalis prope pedem vel finem eius
vadit inter indices et medium significat sufficien-
tiam in victu et in his que necessaria sunt ut aiunt alij
Alij sic scribunt quod si secus digitum medium inuabit
a fortuna. et si iuxta digitum medium nunquam erit sine
angustia et labore et istud magis credendum est
ut experientia manifestat.

Si quidam linea cadat inter medium et medicum ab
earum radicibus et coniungat in monte medij respi-
ciens medium ut patet in quinto anastasis ca. 24.
de monte medij futurum bonum indicat et hoc idem
significat in monte indicis.

Quedam linea naturaliter bene disposita et cras-
sa et bene colorata inter medicum et auricularem
et descendat quasi a radicibus predictorum digi-
torum et tendat versus mensalem excellentem statim
significat et hoc bonam fortunam et substantiam aut
diuitias cum largitate indicat.

Si quidam linee oriuntur a radice manus et rec-
te extendantur per montem manus si fuerint bene colo-
rate si quis ad prius malum habet letet quoniam bonum habebit

Linea solaris quam alij appellant lineam prosperi-
tatis alij lineam magistrum alij lineam ingenij alij
lineam regalem alij lineam famet alij lineam honoris
alij lineam lucris si oriatur a mensali et cum trinario
proportionem ad radices digiti medici aut annu-
laris deuenit diuitias designat maxime si tu-
berculus sit bene fortunatus.

Si triangulus eqlaterus fuerit et in eius sum-
mo angulo semicirculus vitali anexus extiterit
cuius cornua vitalem insperet fortunam et bo-
norum augmenta gradatim denotabit ut sophisti-
cus chyromanticus antiochus ostendit sibi pla-
cere et ut etiam dicunt alij moderni.

Si in primo articulo pollicis fuerint linee ut
cruces diuitias dicunt significare.

Si plures linee ut cruces in tuberculo pollicis
fuerint diuitias dicunt pronunciare.

Quoniam caro supereminens fuerit circa ungues di-
gitum annularis radicem digitorum non occupando inu-
merabiles diuitias dicunt arguere.

Dixit Vago si linee parue procedunt a radice in-
dicis bene colorate tendentes ad inferius bonum
significat et quanto propinquiores sunt tanto ma-
iora bona ostendunt et talis in bonis augmenta-
tur et ab excellenti persona honoratur et linee su-
pradicte apud physionomos radij vocantur quod
etiam in clericis dignitatis augmentum prebet.

S in

Scribit Vago si vnica linea vel plures sub radice medijs transeat ex transuerso sine aliquo lineis omne bonum et bonam fortunam significat.

Aduert qd Vago dicat qd ungues curui pecunie abundantiam significet. Tamen credo hac esse rationem quia metaphorizans tales referunt ad animalia rapacia: que pp ungues carnos bene rapiunt et melius retinent: et ita p metaphoram habentes hoc signum p pbas et nephas rapiunt et stricte retinent sicut colerici qui sunt rapacissimi ideo de eis non confidas quoniam eorum habundantia est propter malum.

Quando linea prosperitatis. i. saturnina ad restrictam et ad mediam deuenit et fuerit continua cum bono colore et non intersecta diuitias cum prosperitate et felicitatem usque ad mortem arguit.

Talis figura. D. in loco martis aliquando est fortunata et habentem fortunatum facit.

Linea saturnina emergens a radice manus vel brachij et extensa cum trinaria proportione usque ad radicem primam medici a latere auricularis prosperitatem designare videtur.

Si quedam linee oriuntur ex linea capitis versus mensalem et faciant triangulum cum linea mensali futuram prebendam denotant.

Capitulum. cccxvi. De homicidijs et malis hominibus in vniuersali.

Figura vt. D. in triangulo hominem paritatem significat sed fortunatum.

Si in digito mercurij fuerint linee non apte sed obscure habens insidiator erit et fur et ad maleficia paratus: et omni malo plenus.

Linea quedam supra lineam vite iuxta inferiorem partem mortis pollicis quasi cadens vel iacens malum hominem significat: et expius loquor.

Linea media naturalis non extendens se ad partem manus sed uniens se vel applicans ex opposito medietatis medium significat hominem prae vite.

Linea media naturalis vertens se ad digitos in fine sui nequa et impudens virum ostendit. et si multum tendit versus digitos habentem stultum iudicare debemus.

Linea media naturalis grossa et profunda nimis cum quibusdam paruis lineis sibi apparetibus cum intenso colore vulneratorem ostendit.

Linea cerebri habens intra se quedam spacia vt circuli compleri aut semicirculi quot sunt tales figure tot homicidia ostendunt: aut alienam magnam

vulneratorem praesertim nisi supra notati circuli a martialibus lineis inter se non habeant auxilium.

Signum tale R in mensa manus humani sanguinis ferum designat effusorem.

Si autem aliqui quorum nomina ignoro. quando linea mensalis cum media naturali facit quasi angulum dum modo non claudat ipsam: et distat a proportionem suam boiem sanguinolentum significat: qd pp inuidiam homicidium perpetrabit: aut effuderit sanguinem.

Linea qd facere angulum dextrum non coniungens se cum linea vite malignitatem animi ostendit sine stabilitate: fide: ac conscientia.

Sinister angulus obtusus indicat ruditer ingenij et malam conscientiam.

Multe subiles linee et intercese vel conglomerate in morte pollicis mendacium et fornicationem denotant.

Linea quedam semicircularis et crassa ad annularem pessimum debitorem male morigeratum infelicem atque anime male ostendit.

Danus longe et graciles tyrannides demonstrant. Ungues curui boies impudens et rapaces indicant. Ungues valde breues malivolium et discordem innuunt.

Danus carēs pilis malos mores: hominem stultum presumptuosum fatuum atque deterrimum iudicat.

Linea media naturalis quam non coniungit cum linea vite et notabiliter distat malum et vitiosum boiem arguere dicunt.

Linea vite grossa iter pollicem et indicem significat inclinationem ad homicidium: et ingeniosum hominem in actionibus malis.

Si in linea vite reperiant quedam grana rubra vel punctura inordinate: tales habentes mouebuntur lites propter luxuriam: unde sanguis effundetur: et vita vel membra boies amittent.

Quando inuenitur mensalis qd in summitate aut prope diuidat: duosque efficiat ramos vnum ad indicem alterum ad medium dicitur deceptionem atque perfidiam significare.

Si linea media naturalis habeat quasdam puncturas grossas et terrestres ineptitudinem morum ostendit et naturam ferinam.

Linea media profunda et tortuosa fortis ruboris iram et combustionem significat quasi per collisionem factam seu fiendam.

Si in manus cauea quasi duo. CC. comata fuerint ad interficiendum boiem inclinationem demonstrant.

Linea
perius
multum
Linea
et valde
delem
exiguu
Scrib
natural
lis in su
ius cap
minem
dam: eff
gis qu
nea cere
inter po
Quad
media a
fra digi
homici
tifer for
rector d
cidia sa
strages
fuit sic
recta: vo
dine car
bene pro
plitudin
Frons
parue o
ms aliq
lis: prec
les. Sa
Bene
tius ma
faciei ex
circa na
mida et
bia leon
mentum
ad vltim
bo quia
mentis i
no dico
num eu
Capit
tur ex ca
tur ex re

Linea cardiaca si multum discolor fuerit superius vel inferius homicidium vel triseciam multam significat.

Linea vite quando equa mensura crassa fuerit et valde rubra indignabundus iracundus et crudeliter indicat: exigua ratione et regimen habet exiguum ut superius notauimus.

Scribitur coruus quando mensalis cum media naturali innodabitur: hoc est quando linea mensalis in sua summitate flectat ut semicirculus cuius caput attingat media naturalis significat hominem malo ingenio: calumniatorem homicidam: effundendi sanguinis audum: et eo magis quando linea vite equatur in sui initio a linea cerebri causante angulum in duas partes inter pollicem et indicem.

Quando inueneris quasdam lineas rectas a media abeuntes et ad mensales tendentes infra digitum medium hominem pene futurum homicidam ut dicit attestat. Alexander sextus pontifex fortunatus ingeniosus clemens et optimus rector christiane fidei amator pacis: qui homicidia sacrilegia et omnia scelera repellebat: strages odio habebat: et castitatem diligebat fuit sic figuratus. Statura erat mediocri et erecta: voce sonora et bene articulata: Habitudine carnea et solida et bene compacta: Capite bene proportionato corpori: collo virido. Amplitudinem habebat pectoris atque spatularum. Fronis ei magna et quadrata erat: auricule non parue oculi magni lucidi atque maculosi. Inuimus aliquando toruus: et aliquando ridendi similis: precipue quando aspiciebat res appetibiles. Facies carnea et ossola.

Bene magne aliquantulum eleuate. Nasus potius magnus quam paruus sed aquilinus. Color faciei erat rubeus flammens obscurus precipue circa nasum et genas: Pellis circa oculos tumida et aliquantulum rugosa: Os paruus: labia leonina. Subnasum foueatum habebat: mentum valde rotundum et paleolatum usque ad vltimum gule. Residuum corporis non scribo quia non vidi: nam a toga et reliquis vestimentis impeditus fui. De qualitatibus passuum non dico non enim vidi ipsum incedentem. Adhuc eius chyromantiam tamquam scius taceo.

(Capitulum. cccxvi). De his qui infestantur ex catarro sciatica et doloribus qui causantur ex reumate.

Ad possibile est apud physionomos particulariter et gradatim discernere effectus omnes qui causantur a catarris. Nam catarrus aliquando descendit ad pulmonem et generat etibicam consumptionem. Aliquando descendit ad nares et vocatur brachos: aliquando ad fauces: aliquando ad scia et vocatur scia ibica: Descendit etiam ad alia loca que breuitatis causa taceo. Et hec ut diximus non possunt particulariter physionomi iudicare. Nisi inueniant particularia signa a peritis observatoribus memorata: aut nisi applices multas relationes ad iudicem. Et hoc capitulum est connexum cum illo in quo tractauimus de egritudinibus capitis. Et sic nota de alijs: ut ingenium tuum sit intensius cum meris radicibus physionomie.

Quando inueneris mediam nalem oblongam usque ad percussiones manus materiam descendente a capite denotat. Et per totum suum periodum nunquam est sine materia descendente ad aliquam partem sui corporis. Scias quod verum terminus huius linee est usque ad finem cauee manus: Et qui intrat in motu culo: non est sine mala cerebri fixatione cum materia aut sine: et in senectute sunt egeni.

Adulte rimule paruicula circa vltimam iuncturam pollicis magis catarrales aut descendibile notat.

Linea media naturalis non continua et obliqua a multis lineis catarris aut sinachia denotat.

Linea cerebri male conditionata: et locus basis trianguli male dispositus aut sine essentia loci aut linee catarralem dispositionem permittit.

(Capitulum. cccxvii). Et est vniuersale de paupertate damno et infortunio.

Signa depicta in monte indicis: ut i. v. f. anastasis actus est: pauperis boies significat: et eum qui damnum patitur.

Linea vite habens ramos tendentes ad inferius paupertatem significat et infortunium: et cum qui deceptio nes a seruis patitur.

Linea mensalis si habuerit ramusculos ad inferius tendentes damnum miseriam atque infortunium denunciat.

Linea media tangens mensalem maximum danum et infortunium demonstrat.

Linea mensalis nuda sine ramis veniens ad radicem indicis paupertatem damnum iacturas et calamitates pronosticat.

Linea semicircularis grossa in annulari digito in felicem hominem et male anime significat.

Libri sextus:

Digiti multuz dispersi paupertatem miseriaz
et loquacitatem demonstrant: ut patet manife-
ste in mendicantibus.

Habentes multas lineas in digito medio plusq[ue]
alibi: et specialit[er] quando linea saturnina a rascena
emerge[n]t: et vadit ad radicem medij: in pauper-
tate et laboribus semper erunt: et non est dubita-
dum q[uod] sint sine angustijs: etiam si essent reges.
Vidi magnam cateruam principum expulsaz
a dominijs suis: qui habebant montem satur-
ni conglomeratuz ex multis lineis: et aliqui ha-
bebant lineam saturninā sic extensam. Et hoc
intelligitur si est infortunata.

Si linea mensalis cum linea media naturali
claudit angulum bonozū diminutionem signi-
ficat ut p[er] sepe expertus sum.

Si in monte pollicis fuerit multe parue linee
interfecte non perpendiculariter indicāt boiem
q[uod] multa patitur pro diuitijs.

Si quis habuerit quattuor soneas aut punc-
ta quasi nigra in palma manus tribulaciones et
paupertatem sustinebit.

Si quedam linee ut crepature reperiantur in
monte manus prope mediā naturālē. Et q[uod]dā
linea absoluta ab eis lineis seu crepaturis res-
piciat inferius ad brachiū significat mumentē et
semp debitorē esse testat[ur].

Si quedaz linea obliqua sit in digito medio:
q[uod]qd habuerit ex bonis fortune amitter: et hoc
intelligit de diuitijs et honoribus.

Si q[uod]dam triangulus reperiat[ur] in digito medio:
ut in .v. anastasis loco proprio ifortunum ma-
ximum ac deterrimum ostendit.

Si quedaz linea reperiat[ur] in digito auriculari:
et ortus eius sit a radice digiti: et extendat p[er] me-
dietatē digiti: et sit semicircularis et grossa pessi-
mū debitorē male morigeratū ifelicez: et euz
q[uod] aiā suā malignā habet significat. Et si
talīs linea reperiat[ur] sub radice ipsi[us] digiti in mō-
te ei[us]: et tuberculus essentialit[er] sit bñ additionat[us].
Talīs sua idustria et solertia enitabit lesiōes et
damna. Et sermo iste de predictis duabus li-
neis tenet in oib[us] digitis idest fortuna et infor-
tunum secundum diuersas posituras.

Linea in principio cardiace extēdēs se i canea
manus lasciuum icōstantem pauperem ac ma-
ximum infortuniū testat[ur].

Linea rascete manus obliqua non p[er]tinet et i-
fecta vagum miserum attestat.

Opinat[ur] quidam q[uod] separatio medie et cardia-
ce ubi se cōiūgi debet paterne hereditatis amif-
sionem denunciare.

Linee in indicis tuberculo interfecte ut crasi-
cule miseriam denotant.

Digiti grossi et parui miseriam quoq[ue] et infor-
tunum attestantur.

Curua palma per longitudinez positura pau-
pertatem etiam denunciat.

Digiti ex quacūq[ue] forma cum articulis cras-
sis miseriaz atq[ue] infortuniū promittit.

Qui h[ab]et ultimas digitorū iuncturas grossas et
eueras tales si diuites exiterint giratione tē-
poris et processu depauperabūt.

Algo scribit. Si linea mensalis veniat directe
sub medio digito significat contrarium bonoz.
Alij dicūt iopiā et ignominia arguet: ut ego co-
cles in manibus meis habeo.

Si linea mensalis diuisa fuerit significat con-
trarium bonorum maxie si sit diuisa per lineas
aliquas: et hoc erit ratione inimicorum. Et si
transierint ipsam lineam tunc sunt vel fuerunt
omnino in actu super ipsam.

Et iste linee anteq[uam] fiat denuntiatio debet eē
recte et p[ro]funde bñ apparētes et colorate: et ecō-
uerso aliter denūciat. Scias q[uod] fm antiquos pa-
tres ac inuentores: et etiaz fm modernos linea
mensalis realiter habet demonstrationem sup[er]
inimicos: et ita mensa atq[ue] quadrangulus ma-
nus sunt clauē ostensiuē inimicorum.

Quādo media naturalis cōcauuz man[us] ita
fuerit rex iopiā vitā laboriosā deniq[ue] significat.
Ungues plani et pallidi ifortuniū dicūt testari.

Talīs figura .e. in loco martis facit q[uod] aliq[ui]s
est contentiosus et malum patiet[ur].

Si quadrangulus iequalis et angustus repe-
rit paupertatem atq[ue] iacturas denotat.

Si in quadrāgulo reperiat[ur] quedā crux male
disposita et male colorata rotunda iequalis vel
discōtinua signum est mali et ifortunii.

Rami in fine cardiace respicientes versus re-
strictam paupertatem ac infortunium minan-
tur precipue in senectute.

Si in radice indicis vsq[ue] ad secundam iunc-
turam eorum siue circa illa spacia intermedia
sit aliquis nodus carnosus vel pellis subtili-
tas suffusa pallore significat laborem inordina-
tum quasi continuum et aduersitatem corporis
sui: ut dicunt quidam.

Luneti tuberculi infortunati infortunium ar-
restantur: sicut Planetas infortunatos infortu-
nium existima: ut puta: Tuberculus solis est i-
fortunatus rōe loci et essentie: et liniamēta infor-
tunium tenēt: ut apud principem honore: fama:
magisterio: studiosi subiectus est adequatus et
que important in isto loco rōe tuberculorum et
digitorum: Quia linee que diametraliter repe-
riunt inter iuncturas digitorum si sunt interse
infortunium et iacturas testat: secundum digi-
tos planetis attributos.

Capitulum. cccxxviii. De morte extra patriā.

Linee quedam orientes a brachio ve-
niētes per restrictam ad manum ime-
diate incise et discontinue: et in extre-
mitate continue significāt hominē in propria
domo nascentem moriturum in extra: et multū
per orbem profecturum secundum quosdam
Si predictae linee se respererint ad inuicem: et
sit magna inter eas distantia denotāt mortē ex-
tra patriam in locis extraneis.

Linee quedam a medio radicis brachij per
restrictam transeuntes et euntes per montē ma-
nus significāt itinera maris: et hominē in itine-
rationibus moriturum.

Rami i fine cardiace respicientes versus re-
strictaz notāt pauperē et extra patriā moriturū.

Soror linee cardiace in monte pollicis mor-
tes extra patriam nonnulli dicunt significare: et
sui locum in quo reperit sic pronosticādū est.

Quādo basis trianguli finitur in cauea et nō
adheret cardiace facit hominem mori extra pa-
triam cum maritimorum itinerū copia ut dicitur.

Dicunt aliqui qd quādo linea mensalis i suo
principio meibaphorizando sit ut carbena extra
patriam significat mori.

Angulus summus valde separatus aliquan-
do mori extra patriam et vitā finire pronosticat.

Capitulum. cccxx. De his qui sunt mali d-
bitores et negāt soluere creditoribus.

Quādo angulus supremus non bene
coniungit simul sed distant ab inuicē
predictae due linee notabiliter purum
spacium dimittentes significatur homo fastidio-
sissimus qd ē malus debitor et sine laude: ut isti-
nitis vicib⁹ notauit presertim in quodā extraneo
principē. Habemus etiam i patria nostra eg-
tem qd nūqz aut raro soluit mercedē alicuius.
Et ita sunt melancholici flauī et liuidi ut sunt

hypocrite sicut inferius patebit.

Linea quedam semicircularis grossa ad ann-
larem digitum: pessimum debitore et male mo-
rigeratum et infelicem ostendit.

Sunt aliquae secte et nationes que a radice ma-
le solunt creditoribus et sunt ut plurimum pri-
cipes: cucullari: lenones: canpones: et qd militiā
exercent: que omnia considerentur cujz bec sint
de radice huius sciētie.

Capitulum. cccxxi. De subsanatoribus aut
contemptoribus.

Rima radix a qua tale vitium ortus ha-
bet sunt femine et effeminati viri qd oia
negligunt sine rōe propter immensam
ignorantiam. Sapientes congrue subsanant et
rōnabiliter discernēdo atqz exclamādo.

Angulus summus valde separatus si spacium
sit purū facit crudeles et reproos atqz mēdaces.

Capitulum. cccxxii. De his qui inanes et
inutiles proferunt sermones.

Int huiusmodi illi qui habent angu-
lum summum valde separatum dimitt-
tentem purum spacium.

Dicunt quidam si due parue rimule concur-
runt ex linea mensali ad radicem medici arro-
gantiam et eloquentiam et inanē gloriā denotāt.

Capitulum. cccxxiii. De his qui sunt de-
tractores et canillatores iuidi et garrulatores.

Quādo angulus supremus est valde
separatus et tale spacium sit male ru-
gosum idest lineatum habentes a celo
inclinantur ut dicitur in rubrica.

Capitulum. cccxxiiii. De his qui habent
varietatem animi et sunt sine stabilitate et sine
fide et conscientia omnimodo possunt que cupi-
unt adimplere.

Alis sunt quibus in loco anguli dex-
tri non coniunguntur sue linee hoc est
qd linea epatis nō adheret cardiace.

Nō remouēt ēt a tali vitio illi qd habēt angulū
supmū valde separātū i quacūqz additōe purū
aut lene aut lineatū et quomocūqz sit nō ē peni-
tus cōsidendū de ipsis. Quādo vis subsanna-
re aliquē nō obscuris verbis dicas tu nō habes
angulū supremū sed lineā saturninā valde pro-
tensā cum cinguli veneris testimonio.

Capitulum. cccxxv. De his qui sunt adu-
latores bilingues: dolosi: maledici: prophani et
sine vilo opere laudabili.

Alles sunt illi qui habent angulum su-
 premum valde separatum in quacūq;
 essentia reperiatur ac lineamentis: de
 eo non confidas. Quos preiores: Si inuenie-
 ris in manu alicuius angulum summum valde
 separatam: pro quocūq; leni indicio ponite reū
 ad toruram et patibulum: quia experientia ma-
 nifestissima me docuit: in quodā scolare i gym-
 nasio nostro: qui est similis nature adamulim:
 et est seminator zizanie: et sepius inter alios ipz
 attente obseruo et vidi quod in manu eius ha-
 bet talem angulū: ut est Guido pisarenis co-
 gnomento posthumus cuius vaticinia non solū
 extraneis nota est: sed etiam patrie: et est adula-
 torum oīum pessimus: q epigramata in nostri
 laudē composuit: nō vt laudaret: sed vt pessimi
 gnatonis officio fungeret: cuius phylionomia
 talis est: oculos habet magnos ac eminentes:
 ferinos intuitus: quorum pupille ita circūvol-
 uunt: vt fere e capite (spiritū impulsu) cadāt:
 hyllari etiā intuitu res quicq; proleget: oia enī
 hec signa arguunt loquacitatem: inanez gloriā:
 luxuriam: deceptionem et omne perfidiarū ge-
 nus: ex parte planitiōis nō solū ore sz etiam ma-
 nibus capite gestisq; verba promit: q oia ar-
 guunt dolositatem: et in summo naturā a cetu mor-
 talium expellendaz: ex parte incessus capite er-
 recto incedit eo modo quo fere: et hoc bestiali-
 tatem designat nec non paonuz more q arguit
 vtriusq; sexus phyllocaptionem: ex parte ma-
 nus caret angulo supmo vultu vero squalidus
 liuidusq; hoc vnus ē pretermisimus cū omne
 al suā speciē quātū pōt isequat: ipse capinam
 speciez quo ad oculos isegit: quoz significatio
 ē q tales rōis diminute efficiūt: ex signis enu-
 meratis vnū hoc correlariū ellicimus q iste nō
 naturali morte morietur.

Capitulum. cccxxv. De suffocatione infan-
 tis genitricis seu nutricis causa.

Ycunt qdam si ab indicis tuberculi su-
 d mirate: hoc ē ubi ab articulo versus pol-
 licem intr depēdens linea pallidula ex-
 titerit suffocationem geniti filij dicunt ostende-
 ret: hoc affirmat ambrocius sophistic⁹ auctor:
 hoc tamen ego per experientiam non habeo.

Si linea vite inter pollicem et indicem tume-
 scat suffocationez partus seu alteri⁹ infantis di-
 cunt significare.

Aliqui dicunt si linea mensalis: in superiori

parte fuerit bifurcata et pallore suffusa infantis
 mortem significat cā genitricis seu nutricis.

Capitulum. cccxxvi. De his qui perueniūt
 ad diuitias et postea egeni deueniunt.

Figura X sic figurata in quadran-
 f gulo significat in primena etate ege-
 nos esse in secunda vero diuites vltra
 modum in senectute vero iterum egenos:

Linea media naturalis quando extenditur i
 giro vltra q transeat totum montē manus vsq;
 ad percussionem vel vltra in vltima etate ege-
 nos esse significat.

Capitulum. cccxxvii. De his qui sunt for-
 tunati mulierum causa.

Figura. G. in monte pollicis signifi-
 f cat mulierum amatores homines cuz
 gbus bona et gaudia cōsequent.

Stella in dorso indicis luxuriosum virū ostē-
 dit: et forte perueniūt ad aliquod beneficium
 vel honorez causa mulieris.

.C. Vltima in monte indicis inducit diuitias
 mulierum gratia.

B. figura in loco veneris gaudiū et proficiūz
 mulierum causa attestatur.

Caracther. E. in loco veneris gaudiū et di-
 lectionem et maximam fortunam et officiū mu-
 lieris causa denunciat.

Linea mensalis in fine sui quando oriuntur
 bini ramusculi ab ipsa quorum vnus porrexe-
 rit se ad acumen indicis: alter versus pollicem
 declinauerit significat q bi tales i absentia sua
 a feminis lucrāt et bonū ex ipsis amplectunt.

Dicūt qdā moderni si in mōte annularis apd
 radicē reperiūt parue linee p longitudinez: aut
 linee parue secantes se vt cruces aut stelle diui-
 tias mulieris causa significāt.

Talis figura. E. in mōte Iouis denotat bo-
 nuz ratione et causa mulierum.

Figura. f. in loco lune significat bonum vē-
 tarum propter feminas magnas et nobiles.

Due linee recte et p funde scindētes medicū
 diuitias ppter vxores dicūt significare.

Quā linee q sunt iter auricularē et mēsalez ver-
 sus dorsū manus significātes nuptias si sunt
 fortune atq; tuberculus veneris sit p essentiaz
 et rōnez linee fortunatus et ceteri planete for-
 tunati correfpondeāt: et que cōcurrunt ad prono-
 sticandū de diuitijs: significat q bi tales habē-
 bunt diuitias et bonum ratione mulierum.

Caplin. cccxxxix. vniuersale de audacia.

I linea mentalis sit protensa a radice indicis et directe sciderit audacem et probum indicat.

Linea cardiaca cum trina proportionem et bene disposita indicat securitatem animi et audaciam atque cor optimum et bene dispositum.

Triangulus equilateralis animositatis est signum et maris natus repletur. Si linee sint crasse atque rubee valde. Si fuerint tenues et non nimis colorate magis ad temperantiam appropinquant.

Quia media naturalis est satis lata et recta et bene colorata: et cum palma extenditur et apparere ipsa quod puncture de latitudine linee probitate et audacia: et gignitua virtute plenum significat.

Linea epatis decenter longa et profunda et lata decenter continua: et bene colorata significat bonitatem stomachi et epatis et leticiam et audaciam.

Trianguli spatium si sit magnum et latum largitate et audaciam ostendit et specialiter si non sit bene coloratum et planum.

Angulus dexter rectus vel quasi bene apparere et bene coloratus significat audaciam et fortitudinem.

Quadrangulus latus et planus et bene coloratus audaciam declarat.

Si linea solaris oriatur a mensali et sic cum trinarum proportionem et bene colorata: et recte scindat digitum annularem seu medicum audaciam rectam demonstrat.

Si quedam linea notabilis recta et bene colorata cum trinarum dimensionem emergit ex radice indicis: et vadit usque ad mediam iuncturam vel prope audaciam significat.

Manus magne et debite proportionate in quacumque sui parte scilicet qualitate et quantitate: talis erit bone nature et complexionis cum debita audacia ac probitate.

Angulus pollicis naturaliter recurvus naturaliter animosum et audacem dicitur significare.

Digitus parui: ac tenues audaciam immoderatam dicunt arguere.

Digitus grossi ac breues audaciam aiunt quiddam significare.

Scias quod duplex est audacia: una est cum temeritate: ut evenit iratis propter ebullitionem spirituum: ascendentium ad cerebrum et de istis in supranotatis clausulis non intelligo: tamen inferius dicemus. Alia est proprie audacia: quae est contraria timiditati: quae procedit ex comple-

xione laudabili ut sunt magnanimi: fortes in extremis periculis: de qua ira temperatur: ut in primo Anastasis dictum est: in cap. xxiii. de signis animosi sine magnanimitate: aut de signis equalitatis. De signis audacie cum temeritate dictum fuit in cap. xxxi. de signis hominis iracundi: Et isti etiam sunt valde animosi sine freno rationis in ira. Et unus de istis notavi quem hic describo. Et ita sunt dispositi a natura iracundi: omnimodo non sunt a passione compulsi. Statura erat valde erecta cuius ingressus cum firmis et inflexibilibus genibus cum calcaneis firmandis in terram: caput formosum: Dectus eminens et latus cum colli breuitate atque vircitate: et spatularum amplitudine: vigilantibus oculis intuitu ferino et cum multitudine radiorum atque maculis flammeis circa oculos. Cuius positura est magis in profundo quam in exteriori parte. Nasus magnus sine colericus aut aquilinus. Erat etiam habitudine solida atque musculosa. Vox alta sonora et plene spiritus: et celer in motibus. Vadunt isti cum gradibus compositis et similibus beluis de natura sui: unicam affinitatem habemus in nido nostro. Color eius est rufus cum flammis obscuris aut adustis. et cum talibus lineamentis tales individui sunt ita figurati. Linea mentalis lata continua rubra crassa usque ad mberculum indicis extendit audaciam furiosam indicat.

Angulus summus valde separatus cum rubris grossis ac flammeis lineis in partialibus animositatem nimiam indicare videtur.

Angulus supremus coniunctus cum crassis et rubris lineis hoc est media naturali et cardiaca audaciam largitur.

Soror lineae vite in monte pollicis nimis protensa atque rubra audaciam intensam indicat.

Linea Yecoralis emergens a cardiaca et cum media naturali angulum acutum causando: in sinistra parte: cum carentia anguli summi sed residuum. sit cum lineis crassis et valde rubris furiosam animositatem minatur.

Quadrangulus manus cum nimia distantia et cum summa eminentia atque rubedine nimium animi est signum.

Manus magna cum longis digitis atque latitudine palmarum valde animosam naturam indicat.

Soror lineae mensalis crassa et rubra naturam ebullientem denotat.

Una linea emergens inter indicum et medi-
um circueus montem medij medici et finiens
inter annularem et auricularem cum summa ru-
bedine et continuitate quam lineam aliqui ap-
pellant cingulū veneris: Talis linea dico de-
notat: quod celum inclinatur homines ad omne ge-
nus luxurie cum masculis aut feminis in usu
masculino: Aut cum puellis que habent stric-
tissimam vulvam quia illa strictura incitat vir-
tutem fantasticam: et sunt ut belue ymaginan-
tes puerilem coitum ratione stricture: et sic etiā
inducuntur ad appetitum deflorandi virgines
atque violandi: et eas quandoque suis genitoribus
rapiunt: nam sic a natura disponuntur.

Angues curui ad igneam ebullitionem atque
audaciam temerariam boies inducit.

Vox alta et sonora et plena spiritu ad audaciā
ferinam habentes inducit.

Nimia palpebratio oculorum audaciam in-
temperatam arguit. Et breuiter omnia signa que
concurrunt ad nimiam caliditatem hic sunt ap-
plicanda cuiusmodi sunt Partiales. Ideo vi-
de capitulum de natura Partis in quinto et in
sexto anastasis nostre.

Capitulum. ccl. De furibus.

Sciant aliqui quorum nomen ignoro:
d Si in superiori parte pollicis iuxta vnguē
fuerit talis figura. Si multum exten-
ditur furem denotat.

Linea media naturalis tortuosa discontinua
et diversicolor est signum prauitatis et furri.

Linee quedam grosse et rubee procedentes a
radice auricularis et extendentes se per montē
eius vel iuxta mendaces homines fures iordi-
natos et insidiatores facit.

Quis oculi mouent velociter: cernētes acu-
te callidum et latrone indicant. Nota quod est ma-
gna differentia inter videre et intueri: Videre
absolute est quando respicis aliquas res quasi
sine consideratione: Intueri est quando aliquis
aspicit aliquam rem cum maxima consideratio-
ne: et plerumque cum virtute appetitiua valde in-
tensa. Et isti tales mouent oculos eorum ad omnes
partes positionis: et intuent id est valde cupiunt
et considerant res delectabiles: ut faciunt pue-
ri qui appetunt cerasa aut alias res desideratas.

Sed ego semper vidi tales habere celeritatē
in moribus suis.

Et aliquando eorum ingressus est ut paonū

et grū: Sed istud sit ex arte quando sunt in sa-
rore appetibili: cum volūt furari: Et sic declarat
Aristotelica sententia ad Alexandrum et Rasis
in suo ad almansozem: ut omnia patent in secu-
do nostre anastasis.

Linee quedam cicatrici similes in auriculari
digito non aperte id est clare nec bene colorate:
hoc est cum rubedine clara: sed obscure ad nigre-
dinem tendentes boies fures et mercurij con-
ditiones ostendunt hoc est denotant mercurij
cum appellatione ad planetas inclinantes ho-
minem ad furtum: et tales summi ingenij sunt
in rebus malis et malorum morum.

Color lividus atque flauus hoc est cinericius dis-
positionem ad furtum facit. Et omnino pessimi
ac vasa naturā designat: noli fidere istis.

Linea valde grossa adeo quod incisio videatur vel
ut longa fovea in digito auriculari secundum quod
dam significat furem obliuiosum.

Ista figura in auriculari digito X homi-
nem furem notare videtur.

Linea quedam a digito minimo obscura pro-
funda et inspiciens inferiorem partem sui ho-
minem furē et vitiosum ostendit. Si talis linea
respicit supra versus medium fur erit iste: si non
furabitur saltem tormenta patietur propter sus-
picionem et semper negabit. Et si talis figura
sit rotunda vitalem furem et potentem: sed furto
abstinentem ostendit. Fuit meis temporibus
quidam fur et monetarius externus: qui venit
bononiam et iuit ad mercatorem ad emendum
pannum pro clamide: et ad alium ut emeret fu-
stagnum pro diploide: et cum ipsis magnā con-
traxit amicitiam: infra paucos dies ductus est
ad pretorem habita questione confessus est: se
cum dictis mercatoribus adulterinos nummos
confauisse: Mercatores statim capti sunt: et ad
tormentum positi: et innocentes inuenti. Tan-
de monetarius multa passus: confessus est se so-
lum huiusmodi rei consciū: et quod illi erant sine
culpa: et nunquam eos cognouerat: et quod illud fecer-
at ut causa ipsorum ipse euaderet. Et sic mi-
ser ille suspensus est. Et illi euaserunt: Unus
autem fuit Baptista gibellus Alter Franciscus
louatus. Sic igitur fatum in indiuiduis in-
fortunium influit.

Linea media tortuosa et discontinua profun-
da granosa diuerso colore tincta in medio mira-
bilem animum latrocinij et falsitatem indicat.

Si in ultima iunctura pollicis linea exterior et interior coniungat aut sint plures linee in con-
iunctio suspensio indicat. Si media naturalis
aut locus mercurij sit male conditionatus signi-
ficat suspensioem pp furtum aut delictum commissum.

Si sup dorsum pollicis prope ungue reperiatur
forma circularis reat in medio intersecat a qua-
dam linea p latitudinales posituras arguit in-
geniosum et odiosum furem et adulterum.

Alii dicunt qm in dorso pollicis apparer due
grosse linee venientes vna a parte interiori alia
ab exteriori nec se tangentes: et medium dorsum
pollicis traesentes magnam infidelitatem et la-
trocinum significat: nec in his cosidendum e.

Danus nimis curte respectu aliarum partium
sui corporis: et digitum ipsarum nimis curti respec-
tu manus talium transgressorem furem insidia-
torem et omni negetia plenum indicat.

Dicit Vgo: si in medio linee medie natura-
lis sit vna fossa significat latronez et debet ha-
bere oculos profundos.

Dicit aliq quorum nomina ignoro qm linea
epatis est furcata versus restricta significat ma-
le mori propter furtum.

Fuit captus et suspensus qda Valerius ma-
ximus furq sic erat figurat et habebat acumen
ingenij i furado. Fuit mediocris stature osses:
et gracilis et pportio naris mebris. Capilli ni-
gri crispi atqz rari: et prolixi.

Frons quadrata et i medio plana: cilia arcuata
et spissa: et in cono nasi coniuncta. Oculos ha-
bebat mediocres profundos cum maculis fla-
meis et radiolis. Bene parumper eleuate ossis
causa: facies longa nasus mediocris quasi ad
os protensus: et colericus subnasum foueatuz:
os paruum labia subnla et inferius quasi ener-
sa: ad mentem tendens in acutum et aliquantulum
in summitate foueatum et rotundum: Color fa-
ciei albus quodam pallore suffusus: ingressus
pauoninus et lentus. Statura erat ex natura sui
potius erecta qm curua: tamen curue ambulabat
vt faciunt cogitabundi. Crura habebat fusul-
lata: pedes paruos et delectabiles: calcanea par-
ua abrasa: nitide ac pulchre iduebat: Spatule
erant grosse aliquantulum: et modicum curue.
Danus pulchre cum digitis longis atqz pal-
ma longa. Erat paucorum verborum in cum ce-
leritate prolationis et actiones sue erant cu sum-
ma celeritate maxio ingenio et aiositate magna.

Quantum ad physionomiam planetarum dico
q nigredo capillorum et eorum subtilitas et cri-
spitudo et celeritas motus verborum et corporis
et nasus protensus colericus indicabat naturam
maris dominari: q etiam respectu sui corporis
habebat pectus latum et spatulas: quod est si-
gnum caliditatis. Raritas capillorum signifi-
cabat siccitatem. Incessus cogitabundus co-
tractis cilijs cum coniunctioe: et spissitudo eorum:
atqz oculi profundi et pauonini passus: et oculi
submissi dispositionem saturninam denotant: et
precipue raritas verborum et duricies in prolatione.
Longitudo faciei cu genis sic figurata: et la-
bia subtilia et color faciei indicabant mercu-
rialem dispositionem precipue frons quadrata.
cilia arcuata: labia parua acuitas menti et eorum
fossicula ornatu capillorum et residui corporis
et pedes delectabiles cum paruis calcaneis ve-
neream dispositionem indicabant. Oculi radio-
si atqz maculosi erant ratione siccitatis spirituum
aialium in cerebro existentium: q illa igneiras
atqz adustio iducit hoies ad furta atqz rapinas:
Saturnus etiam siccitatem auget: de sole luna
et Jone non scribo quia non memini.

Sufficit nobis q saturnus et mars domina-
batur: et inducebat ad furta: Venus ad ludum.
Mercurius erat i loco i sua genitura q efficie-
bat ipsum ingeniosum.

Hinc erat q habebat barbam minutam et ra-
ram. Scias qd ego in hoc meo opere de phy-
sionomia planetarum non scribo gradatim in par-
ticulari: et q membra que tenent materiam hu-
midam et frigidam lune dedico: que tenent sic-
cam et calidam naturam marti applico: que te-
nent frigidam et siccam saturno refero. Calida
et humidam ioui calida et siccam magis repera-
ta soli. Debza calida et humida incopacta ac
no multum solida et rotunda: nec valde lasa nec
valde erecta ac lucida veneri ccedo. Dem-
bra longa no prensa et gracilia sunt mercurij. De
gracilitate saturnina et martiali no scribo: in co-
sidera lineas saturninas. Et quicqd scripsim
in suis capitulis in .3. anastasis gradatim vide-
bis: nec no colores figuras mudicias et imudi-
cias: et oia applica cu sagacitate ingenij hntes. n.
icomixtioe sui infortune dominatrices tales vt
plurimum i facie maculant: et limidi sunt: quorum
alter a marte: alter a saturno pducit.

Talis physionomia est valde difficilis: hac

nō declaro duabus de causis. Una ē qz qñ in cepi oēs me deridebāt: nūc aut oēs volum esse physionomi: et ad inicē currūt p̄cipue indocti atqz rudes: cynedi rustici: legiste: mecbāici: bu maniste grāmatici femine: et multi alij. Tamē mea benignitate rogatus a doctissimis scolari- bus et a q̄nsdā doctorib⁹ artis p̄uate physio nomiaz docebo: atqz chyromātiā et alia vari- cinia: nā sic merēt: cū sint igeniosi atqz sciētes. Illi q̄ ignorāt anothomiā: philosophiam: atqz medicinā agitat aquā in mortario plūbeo et re ferendi sunt ad sophisticalem alchimiaz. Aliā viam habemus ad inuestigandum naturā pla netarum. Quoniam omnes minime: ac sum- me actiones que fiunt in mūdo depēdēt a vir- tute celi tā in indiuidis q̄ in aialibus atqz ab alteratiōe elemētorū: et in cunctis humanis iac turis: fortuna: et infortunio et hoc intellectus se clusa operatione. Exemplum tibi ostēdo. Nā dux Valentinus dictus Cesar borgie filius Alexandri pontificis maximi qñ dominabat: erat hōicida: fraudator: fractiōe fidei: rapax alie narum mulierum mendax maximus. Habē bat hic radiosos oculos: quod significabat su- perdominium martis. Noctis tempore luxu- rie operaz dabat: crapule: ac vigiliis. Hoc age bat in negocijs peragēdis. Et populo suo i suis rebus neminem audiebat. Erat solitarius co- gitabūdus: prodigus aliquoties extirpator hu mane religionis: auarus: timidus: audax i ver- bis: et summa p̄ditus eloquentia. Alienis re bus publicis: seu dominis minabat: Et hoc ppter saturni: ac martis dispositionez: ut dictū est. Erat ingeniosus nebandissimus: et circa negocia detestabilia que procedunt a saturno: et marte. Item in eo erat color inopos: et nasus erat aquilinus: qui testatur super naturāz mar- tis. Verum conuentu trium superiorū in can- cro Alexāder sextus maximus pōtificū obiit: qui maxime ecclesiasticis aduersabat: ut ex ore magistrī dominici marie tēpestare nostra astro- nomorum principis apertissime manifestus est istorum trium conuentus coniunctio maxima merito nūcupat. In cancro: que vocat magna diuictio: et q̄ Alexā. vi. obiit: Ille amisit domi- niūz suū: et infestus fuit acerba egritudine. Et ita ultra radicem suāz eleuatus infortuna- tus fuit et in carcerē cōiectus. Illissimus erat in facis: audax in verbis: qz saturnina disposi-

tio in eo dominiūz obtinebat: Et ita fuit sophi- sticus: nam quando fuit ad vltimum cūmentuz enauit ut fumus seu vapor: qz mercurius al- chimestarum fuit male fixus cōgelatusqz. Sed sal armoniacum sal alkli ex succis herbarum innanti existunt.

Illi qui nimiam pompam atqz ornamenta habent dicuntur habere veneris naturam et q ferunt res odoriferas.

Capitū. celi. De his qui sunt officiales et grati apud Reges atqz principes cum bono- re et diuitijs.

Figura talis. B. in monte indicis in- ducit maximam fortunā apud reges.

Littera. G. in radice annularis facit hominem letum manentem cum principibus ac maioribus terre.

.f. Littera in monte indicis arguit gratiam cum regibus et diuitias.

Forma spherica vel triangulus bene cōditio nat⁹ i mōte iouis arguit dilectionē apd reges.

Linee recte pulchre longe in digito annulari: aut indicis diuitias honores et dignitates a p̄- cipibus denotāt: p̄cipue qñ cū sua essentia trās ferunt ab vno articulo ad aliud.

Quando vna linea oritur a cardiaca per me- dium fovee manus et sit equalis latitudinis: et ad radicem solis admodum sulculi deuenerit cum bono colore quam lineam aliqui vocāt sa- turninam honores exaltationes famaz atqz do- minium prestat.

Qui habuerit. B. litteram i triangulo erit di- ues et familiaris principibus.

Si quis habet in palma manus foveam aut puncta quali nigra tria tantuz habebit diuitias honores et statum apud principes.

Linee pulchre in principio cardiace extenden- tes se p̄ mberculū facit diuitē cū honorib⁹ exu- berantibus apud reges ut dicunt qdam.

Rami i cardiaca respiciētes extrema digitorū diuitias et honores apud reges significāt.

Si i p̄rio articulo pollicis fuerit linee ut crux diuitias et honores apd reges: maxie si sūt gra- ciles et subules innuunt ut aiūt aliq: ego tamen nūqz notaui.

Si qdā linea recta et bñ colorata oriat a radi- ce indicis et extēdat vsqz ad mediā iūcturā vel prope honores et diuitias apd p̄cipes arguit.

Si linea solis oriat a mēfali et p̄ modū sulcu

li diam
radicis
officia
C. 22
loz et a
Infortu
curij ac
duo bñ
lum id
se grati
Si m
princip
pe et ce
te et cā
essentia
ris cum
cidit p
gratia n
Et c
sunt ap
darim
dicado
nostrū
ceteras
ad dign
acciper
tatem la
esset in
i negoci
laycus
bus. L
nores c
i p̄lisa
vrisqz
augebit
C
I
Linee
q̄ vñs
Quād
sz distā
rētes si
lem col
Linea
crudeli
da aut
Ad
signific

li diametraliter veniat cū trinarīa pportioē ad radicem ānularis diuitias honores dignitates officia apud principes idicare videtur.

Necessē ē quoq; īspicere pditionē tuberculoz et aliaz pportionū circa diuitias etates et infortunia vt puta si ego reperio montem mercurij ad vltimā pfectionē cū lineamētis ī resī duo digiti angulum supmū eminerē aut triāgulum idicabis hominē rōne līaz aut īgenio suo sē gratū et fortunatū apud principes.

Si mōs iouis sit excelsus fortunatus ē apud principes religiosos vt sunt Cardinales Pa pe et ceteri gaudētes de bonis ecclesie. Et forte ēt cā picipum seculariū: q; hz locū solis pro essentia et lineae sunt fortunatae: aut locus veneris cum sūmis signis fortune: fortasse istud accidit pp feminas vt sunt matrone qn illis sunt ī gratia rōne aliquaz virtutū aut propter coitū.

Aut q; sunt Lynedi q; tales aliquādo grati sunt apud picipes: aut q; sunt musici et sic gradatim opz īspicere et cogitare semitā rectā ī iudicādo atq; pronosticādo. Vidi quēdā cōciue nostrū habentē locū iouis fortunatissimū: et etiā ceteras lineas fortunatas et predicti eū puētz ad dignitates ecclesiasticas si ipse p byteratū acciperet. Si non acciperet pueniret ad dignitatem laycalē. si iouialē dignitatē haberet semper esset ī negocijs pp Iouiales picipes: et etiā ī negocijs ob solares picipes. Et ecōuerso si laycus erat ī negocijs p byteralibus et solari bus. Et ita factus ē p byter: et hz officia et honores cā iouis. Tū hz et habuit semp negocia ī plīs pp ecclesiasticos et et solares. Et fuit p vtrūq; mandatarius et nūcius: et semp sic est et ougebit ad summū rōne āboz istoz negocioz.

Caplin. cexlij. De crudelitate.

Item. A. v. l. figura similis ei ī triāgulo notat boiem lapidei cordis sine misericordia plenum ira et iniquitate.

Linea cordis magna et rubra tā vsus rascettā q; vsus naturalē mediā crudelitātē ostēdit.

Quādo mediā et cardiaca nō bene iungunt s; distāt ab inuicē notabiliter puz spaciū dimittēs significatur maxima crudelitas: si martialem colorem obseruauerunt.

Linea mēsalis vltra medietatē idicis signū ē crudelitatis et magne ire pīpae si fuerit līuīda aut flammea.

Adan⁹ diuersoz coloꝝ dicunt crudelitatem significare.

Martiales lineae in manu reperte crudelitatem denotant.

Capitulu. cexlij. De iaudinis ac malignis egritudinibus.

Pparuit ī pontificam Alexandri sexti magni fceptaculi virioꝝ: qdā egritudo q vulgo dicit morb⁹ gallicus: et vt alig capitulant saphari aut goroni q egritudo erat et ad pīens ē cū pustulis siccis vel humidis et origo eaz vt plurimū erat vlcera virget: q pustule erat male et timēde nā ī eis peccat materia falsa v l melācolica adusta, adeo q indicat q sit materia leprosa: nā accidit deturpatio faciei: et q currit cursus specialis ī leprosis. Cuius erat et nūc ē dīpnus totus orbis ī omni etate et sexu et ī oī pplexiōe: maxie ī adustis et melācolicis. Adeo q medietas gētiū erat sic īfecta: vt plurimū ī pcessu ipis tales moriunt. Aut pp fluxū discitericū: aut pp vlcera corrosiua aut pueniūt ad pīis. Vidi et curauī quosdā quoz virga corrodebat cū sūma celeritate: nec potuerūt eis succurrere aliqui medici cū cauterio auctuali aut potēiali nec cū aliqb⁹ medicinis. et cā fuit mala discrasia epatis q enaporabat ad caput ita q ipsuz discrasia fuerberādo trāsmittebat flegmaticā materiā ad iūcturas cādo dolore ī tētiū iūcturaz: et pīentiz noctis tpe: ita q patiēs pīnue lāgnebat: et morb⁹ hic ē qī incurabilis saltē ī recidivādo cū itez cruciet. Licet alig medici vngāt īfirmos cū diuersis vnguētis: ego alig quos curauī cū tali descriptiōe post cronicā euacuatōez atq; materiā digestā. Recipe assūgie porcine mūde librā vna. argēti viui vncias tres salis communis lytargyni añ. vnciā vna: aque rosate vnciā vna et semis. Et extingue argētū viui cū pdicta assūgia ī mortario et fiat vnguētū: et vnge iūcturas: et sta ī lecto bñ copt⁹ et fiat trib⁹ vicib⁹ ī trib⁹ dieb⁹. b⁹ puocat sudorē: et māz euaporat ad palatū: et ipz cū gēgūis vlcerañt. et hoc curauī sepe abluēdo cū aqua alluminosa. De vlcereb⁹ corrosiuis nō loquor q; nō ē ītētiō mea: Nūq; tū tales sūt robusti aut sani vt prius maxie illi q fuerūt ītēti ī egritudine. Dicūt astrologi q cā hui⁹ morbi fuit pīunctio iouis et saturni die. 9. nouembris. 1484. et hoc fm fidelissimā obseuationē magistri dñici Marie ferrariēsis nātōe: antiquitate vero bononiēsis ciuis efficit suoz merito atq; ope exaratōez hz vero cōmuniū fuit die. 26. nouēbris et ī applicatione

Coniunctionis versus finē ipsius testimoniū paritas p̄buit sol. Et q̄z hec sub signo scorpiōis fuit facta imp̄ssio: ex mēbris hominis virgā et testiculos q̄ sūt sub eo signo coegit ifirmari ifirmi- tate q̄ ex contrarijs valde humoribus cōponit: et sic p̄cipiū circa illas p̄tes habuit p̄ celestē cāz.

Post confirmata fuit dicte coniunctionis malicia de āno. 1492. cū fuituentus quadrature mar- tis cū saturno: quorū alter ē diametro: alter 30 p̄ quartaz circuli cōiunctionis facie graduz pul- sabāt. Demū de āno. 1495. iterū sub triplicitate aquea p̄ centenā et vigenā zodiaci partē vni- ti: et cū magne cōiunctionis dominio morbi gal- licū duxerūt. Adorb⁹ gallicus dī q̄z galli p̄- mi habuerūt talē egritudinē i p̄lio p̄thenopeo.

Insuperi in eoz manib⁹: et inueni oēs h̄re li- nea epatica male cōplexionatā aut locū talis li- nee male cōditionatū: cū p̄portione linee capi- tis cū signis q̄ dicta sūt i cap. de podagrica dis- positioe. Et vt plurimū h̄nt epar magnū ap̄tuz natū labi: et caput humidū et colorē faciei iopū et facies eoz erāt vlcerate et p̄cipue nasus. Hu- ius egritudinis capitulū nō reperit apud me- dicos q̄z ē egritudo mixta ex varijs humorib⁹. Talis maligna cōstellatio iduxit etiā fraudes rapinas mēdacia: et pessimos mores et iduiduis: ita q̄ nati sub tali cōstellatione sūt pessimi. Et habuit etiā vigorez i multiplicadis cucullatis: et fecit cateruā nouarū sectarum et byppocrita- rū: et eoz q̄ sine labore aliena viuūt quadra.

Oportet igitur sicut sepius dixi inspicere ge- nerales cōstellationes et maxime magnarū cō- iunctionū: Ut fuit ista magna coniunctio satur- ni martis et iouis in signo cancri q̄ idicat p̄. 30. annos in toto orbe p̄cipue in septimo clima- te indigentiam: pestez: ferruz: et ignez: et mari- mas strages: et expulsionē regū: mēdacia rapinas: fraudes: et declinationē mahumethane fi- dei: et rectificationem christiane religiōis et ma- gnaz cateruaz cucullatorū pessimoz: et eoz de- pressionē q̄z climata et ciuitates mores mutāt et hoc debebāt cognoscere physionomi p̄cipue illius temporis: aliter inanita est ista preclaris- sima scientia.

Capituluz. cxxliij. De his q̄ percutiunt cō- sanguineos seu genitores vel genitricēs: aut irā ab ipsis patiuntur.

I Igna picta in loco martis vt p̄z in. v. anastasis inclināt homines ad percus-

sionem consanguineorum.

.C. figura in monte medici genitoris interfec- torem notat.

Linea media naturalis grossa profunda ni- mis: et quedam parue fouee ibi appareant cāz colore intenso cum matre malum et inde san- guinis effusionem pronunciat.

Quando in media naturali fuerint fouee et bi- ne linee parue curte alias curue secant in duo- bus locis iuxta pedez linee vite quasi ex oppo- sito spaciū quod est inter indicem et medium matrem iratam sepius ostendit: que etiam p̄- mo morietur.

Capituluz. cxxlv. De his qui lascine agūt: quia sequuntur societates hominum lasciuorū et male nature.

Figura. G. in triangulo significat per- leuerare cum malis uiris latronibus et occulte machinantes denotat.

Angulus supremus distinctus si illud spaciū sit molle valde significat hominem dimittentē bonam conuersationem: et imitari mala.

Quando media naturalis et cardiaca cōiun- guntur per quasdā constantes ad modū rebis significat vinolam vitā ad felicem in finē et ad exitum bonū declinantē. Obseruauī pluribus annis tales exercere actiōes suas detestabiles et p̄sertim cū socijs in omni genere luxurie cū ingenti pompa: cuius i principio magisteria cir- ca ludos et pellices: ganeas: lupanaria erant et que currunt cursu eoz differenter in finē diuer- sas p̄portiones ex mixtiōib⁹ cū diuersis signis atqz planetis regionibus radicibus et patijs.

Capitlm. cxxlv. De his q̄ vadūt ad bellū et aut sūt vulnerati aut patiūt iacturas p̄ socios.

Angulus supremus non cōiunctus: et p̄dicte linee non distent notabilr et sunt valde propinqz significāt migrationez in belluz propter socios et sunt aut cū eis vul- nerati aut propter eos patiunt iacturas.

Capituluz. cxxlvj. De his q̄ perueniūt ad diuitias ex alienis bonis.

Itera. D. i radice solis bene disposi- ta diuitias alienas seu Inopinatas ascendere prennotat.

Linee vt stelle in quadrāgulo arguūt dispersio- nez substantie in aliquo ipe: et si ad paupertatez duenerit et paup fuerit dirabit et nihil ei decrit naz alienas diuitias amplectetur.

Capitulum cclviii. De his q̄ interficiūt vxores.

Figura. E. in triangulo arguit virū cō-
fentiosū habentē copulā cū uilibus fe-
minis r̄ raro habebit d̄spōsitiōē opta-
tā r̄ aliqñ vxoris proprię erit interfector.

Caracther vel aliquod signū veneris vt in
suo loco pictū est in. v. anastasis interfectorem
mulierū aut proprię vxoris aliquādo inuuit.

Capitulum cclix. De his q̄ sunt ifortunati
causa mulierum.

Lutani: triāgulus: aut spherica forma
f i mōte solis facit diligi a mulierib⁹: sed
propter eas damnum pariet.

Si i fine lineę cardiace i monte pollicis repe-
rit forma vt stella ifortuniū pp mulieres notat:
r̄ quot sūt stelle tot sūt ifortunia.

Linea q̄ d̄r via lactea si reperit cū sectiōe li-
nearū r̄ i residuo manus sit ifortunata iacturas
r̄ ifortuniū pp feminas denotat.

Angulus veneris si ē p̄tensus cū trina por-
tione ifortunium pp feminas testatur precipue
ratione luxurie.

Angulus supremus lenis r̄ valde separatus
r̄ manus sit feminea lineata r̄ positiōnata ifor-
tunium minat pp feminas.

Adūs veneris valde eminēs lenis r̄ ex mul-
tis lineis obfessus i modum ladi scacchorū in-
fortuniū pp feminas arguit.

Capitulum ccl. De his q̄ acgrunt filios
notbos seu spurijs.

Linea triplicata a radice pollicis oriēs
que porrexit se ad montē iouis facit
q̄ habentes gaudent coitu r̄ acgrēt fi-
lios spurios ex adulterio.

Adūs Iouis bene conditionatus aliqñ r̄
quasi semper filios spurios significat.

Dicit chyromanticus i sua exhausta chyromā-
tia qñ iueneris apud radicem i monte minimi
aliquas lineas tot filios notbos significat quo
modo ipe fuerit r̄ si tortuose fuerit mortuos aut
ignotos arguunt.

Si reperit parvus punctus i radice idicis bñ
coloratus versus dorsum i sinistra parte vnus
filiū notbū arguit. Si tendit ad domesticā par-
tem versus intra filias feminas notbas arguit.

Et quot pūcti erūt tot filios vel filias denotāt.

Capitulum ccli. De his q̄ habent signum
q̄ sunt spurij:

d Scunt aliq si linea vite sit a parte supe-

riori magis lata quasi si lineę dditiones trāscē-
dat significat aliquē esse spurium: qd nūq̄ vidi.

Si minimus digitus cum sua summitate non
atrigat vsq̄ ad ultimam iuncturam medici spu-
rium esse penitus idicat: vt habeo i manu mea
ad amicum: tamen nō mibi displicet: Cū mul-
tociens legerim reges imperatores dominos
ac Dynastas fuisse spurios. Et multi etiā spu-
ri in lris excellentissimi fuerūt. Hoc scire pos-
sūt q̄ antiquas r̄ nras legūt historias: Habeo
dñs gratias q̄ non me iumentūz fornicaz seu
muscā esse voluerunt.

Capitulum ccli. De interpretatiōib⁹ somniorū.

Admodum diximus in introduc-
tione nostro breui tempore Christo iu-
uante conabor edere librum de interpre-
tatione somniorum r̄ ostendere hanc esse scien-
tiam cum firmis radicibus secūdū caldeos e-
gyptios indos atq̄ grecos. Et que vera sunt
ostendam: Que repellenda erunt repellā: Ex-
tinguendo erroneas oppiniones quorundam
ingeniorum bouinorum substantiarū: qui ne-
gāt artem somniorum r̄ sunt asini ad lyram.

D. figura i loco veneris interpretatorem som-
niorum faciunt r̄ demonstratorem rerū occul-
tarum. Illa signa que diximus in capitulo de
philosophis r̄ auguribus r̄c. huc per viam di-
stinctuam deducenda sunt.

Capitulum ccli. De his q̄ sūt occulti animi.

Inee pulchre r̄ clare i digito minimo
aut i mōte latentem aīz arguūt adeo
q̄ nullus cognoscit intrinsecū suū.

Si media naturalis simul cū linea cordis su-
perius angulum strictū efficiat celarum aīum
significat r̄ hominem boni consilij secūdū leo-
phrum r̄ ita ego testor.

Aut mercuri⁹ si linea mēsalis i directo idicis aut
medij bifurcata fuerit celari aī r̄ occulte p̄sciē-
tię viz idicat. alij dicūt qñ ē bifurcata absolute
i quocūq̄ sit aīz occultū declarat.

Dicūt recētiores si a linea mēsalis emergit vna
linea subtilis r̄ limpida se extendens per mon-
tem minimi cōsiliū bonum r̄ aīum occultum
testat: r̄ ita etiā Vgo cōfessus est.

Nō ē p̄fidendū de his q̄ habēt aīz occultū
q̄ habēt vulpīnos mores r̄ tales vt plurimūz
sūt saturnini. Ideo linea saturnia a rascetta ad
radicē medij p̄tensa cū equali p̄portiōe aīum
vulpinum occultū atq̄ maleficiū denotat.

Capitulum ducetisimumquingagesimum
quartum. De insania atque stulticia.

Non est dubium quod omnes homines ali-
quando stulti vocari possunt: Et si fiat
comparatio nullus est adeo sapiens nec
tante viri excellentie quod quandoque non sit stultus in
aliquo casu. Multus indoctum eos peritos esse
putat ac sapientes quod bonam habent exteriores
fortunam. Aliqui sunt iracundi et qui a passio-
nibus vincuntur nec ire frenum imponunt:
Istos vulgus fatuos appellat: sunt hi tamen
post discessum ire rectissimi discursus et bo-
ni consilij.

Non est meum hoc in loco distinguere species
stultorum cum infinite sint. Fatuos appello il-
los: qui quando quieti sunt: caret recto discursu
ac rationatione. Aliqui appellant fatuos illos
qui sunt nimis instabilitatis.

Linee igitur obscure in digito minimo indi-
cant intellectum malum et sine stabilitate nec
habent in suis rebus fundamentum et sunt au-
daces et stulti.

Si ex tribus lineis triangulus in nulla sui par-
te coniungat stulticiam ostendit.

Si media et cardiaca linea non coniungan-
tur simul: sed distant ab invicem predictae due
linee notabiliter purum spacium dimittentes
tunc significant vanos et inutiles proferen-
tes sermones.

Si quedam linea aspera et tortuosa descadat
inter medium et medicum ab earum radicibus
stulticiam et temeritatem ostendit ut antiqui et
nostri tenent.

Si mensa manus constituit ab inequali spa-
cio complexionem malam ostendit: et negocia
agentem cum fatuitatibus.

Digitus grossus et brevis audaciam alit: quidam
significare cum temeritate.

Una linea cum dimiserit infamem insaniam
dicunt notare.

Digitus grossus et brevis quando palma manus
est curta stulticiam denotant.

Digitus subtilis plusque decet stulticiam peni-
tus significant.

G. Figura in Triangulo dementiam
ostendit.

Si linea media naturalis infine sui multum ad
digitos inclinet maximam stulticiam arguit.

Si quedam crux reperiat in digito auricu-

lari fatuitatem dicunt denotare.

Si in triangulo tale signum. **E.** apparuerit in
uiris dementiam significat.

Si due linee precedat a restricta in fovea man-
us motu: et in medio sit mutilate seu disiecte
et postea reuincantur: Ignarum et obusum ar-
guunt ingenium: mortem instar fatui in patria
obitum: tamen caret sensu ut dicunt multi pre-
cipue coruus in suis picturis.

Inquit **Ugo** quod ungues oblogi et angusti sto-
liditatem atque ferocitatem denotant.

Notavi quendam qui ratione nimis calidita-
tis erat fatuus atque verbosus furiosus iracun-
dus atque maledicus et impatiens. Cuius sta-
tura erat talis. Statura parua musculosa san-
guinea tendens ad coleram: caput pinearum:
vox alta et sonora preceps in verbis. Auricu-
las habebat magnas: frontem promptuariam
hoc est rotundam: supercilia coniuncta et valde
pilosa: oculos paruos: cocanos: flammeos: na-
sum sinum in medio concavum. Genas osso-
sas et compressas aliquantulum: os magnum: la-
bia grossa eversa. Dentes magnos: mentum
acutum: et longum. Faciem longam: collum gros-
sum et breue. Parua erat distantia inter cor: et
cerebrum. Spatule magne et eleuate cum lati-
tudine pectoris: methaphrenon eminens et car-
nosus: hyppocodria magna: Lura breuia mu-
sculosa brachia longa et grossa: pedes magni ar-
ticulari. Calcaneum magnum. Planta pe-
dis concava. In passibus celeritas cum bre-
uitate. Gerebat caput more ceruino: toto cor-
pore pilosissimus: cum colore rubeo in facie:
qui tamen erat flammeus obscurus. In mani-
bus habebat lineam cardiacam et mediam val-
de separatam et erant rubicundissime: cum so-
la linea mensali. In eius vola erant tres linee
tantum: cum residuo tuberculorum atque li-
nearum infortunia: ut beluissimam naturam
indicaret.

Notavi alium parum Saturninum me-
lancolicum fatuum solitarium dure loqueles:
parviloquum pauidum suspiciosum credu-
lum. Cuius statura satis magna erat sed gra-
cilis. Capilli nigri crassiusculi plani: faci-
es aliquantulum longa. Color lividus. Am-
bulatio Terrea solitaria et suavia: Fron-
s parua: cilia et barba cum paucis pilis: Ocu-
li parui: atque profundi: Nasus medio-

cris m
da: Q
duca a
compre
dum et
hoc est
partes
totum
cio solit
sepe m
loquio
gis me
sua viri
tus soc
ob hoc
C. Al
mre fan
Alter v
coliam
lancoli
quantu
cipue s
per pro
nisi m
lud: que
uir: In
tos furi
in pbed
fore fru
te diuin
que fur
preter q
stres de
libro de
qui litte
cendo n
simas d
duplex
pellatu
turalis
pars fat
or diltri
sanguin
combust
nascitur
dum bu
tatos fu
niam m
do iam e

cris magnitudinis cum extremitate rotunda: Os paruum: Labia spissa et inferius caduca atque eversa: ut in asinis patet: Gena compressa mentum paruum aliquantulum rotundum et foveatum. Spatula angusta atque abraße hoc est summe planæ: collum subtile: auricula parue: pectus angustum: humeri valde curui: et totum corpus gracile. Ipse se associavit cum socio solitario melancholico virtuoso tamen: ita quod sepe multarum itineris simul peragebant sine colloquio aliquo inter se. Tandem ille qui erat magis melancholicus suscepit species pauidas in sua virtute fantastica: et continue dicebat quod dictus socius suus volebat ipsum interficere. Et ob hoc facti sunt inimici.

¶ Alter tamen socius quem ante dixi non habet virtutem fantastica fractam quod habet ingenium et litteras. Alter vero quod est valde melancholicus habet melancholiam puram dominantem in ipso: Alter melancholiam fixam in materia atque habitudine aliquantulum sanguinea cum meliori organo precipue spiritus animalis. ¶ Dubitant aliqui super problema Aristotelis dicentis: Cur ingenui melancholici sint. Quia in re platonice illud: quod in libro de scientia scribitur confirmatur: Ingeniosos videlicet plurimum concitato furiososque esse solere. Quod idem Plato in phedro probare videtur: dicens. Poeticas fore frustra absque furore pulsari. Sed hunc forte diuinum furorem vult intelligi. Tamen neque furore eiusmodi apud philosophos nulli preterquam melancholici concitantur ut multi illustres declarant: precipue Aristoteli scilicet in libro de vita sana: siue de cura valitudinis eorum qui litteris incumbunt. capitulo quinto. adducendo multas celeberrimas rationes ut doctissimus dicens. Melancholia: id est atra bilis: est duplex. Altera quidem naturalis a medicis appellatur. altera vero adustione contingit. Naturalis illa nihil aliud quam densior quedam sicciorque pars sanguinis. Adusta vero in species quatuor distribuitur. aut enim naturalis melancholia: aut sanguinis purioris: aut bilis: aut salse pituitæ. combustionem concipitur. Quæcumque adustione nascitur: iudicio et sapientie nocet. Nempe dum humor ille accenditur: atque ardet: concitato furereque facere solet: Quam greci maniam nuncupant: nos vero furorem. At quando iam exstinguitur: subtilioribus clarioribusque

tribus resolutis: solaque restante fuligine terra stolidos reddit et stupidos. Quem habitum melancholiam proprie et amentiam recordiamque appellat. Sola igitur atra bilis illa quam diximus naturalem ad iudicium nobis sapientiamque conducit. Neque tamen semper. Sane si sola sit atra nimium densaque mole: obfuscat spiritus: terret animum obrundit ingenium. Si vero pituitæ simplici misceatur: cum frigidus obstitit circum precordia sanguis crassa quadam frigidityte signicem adducit atque torporem. Atque ut densissime cuiusque materie natura est: quando eiusmodi melancholia frigescit ad summum frigiditatis intenditur. Quo in statu nihil speratur: timentur omnia: tedit celi convexa iueri. Si bilis atra vel simplex vel mixta putrescit: quartanam gignit febrem: lienis tumores: et multa generis eiusdem. Vbi minus exuberat siue sola sit siue coniuncta sit: pituitæ spiritus crassiores facit: atque frigidiores. Continuo animum afficit tedio: et entis aciem hebetat: nec saluti cardiaco circum precordia sanguis. Apparet autem atram bilem neque tam paucam esse: ut sanguis: bilis spiritus quasi freno careat. Vnde instabile ingenium labilemque memoriam esse contingat. Neque tam multam: ut nimio pedes pregruati dormire atque egere calcantibus videamur. Proinde necessarium est omnino eam esse: quoad eius natura patitur subtilissima. Si enim tenuata pro natura sua maxime fuerit. poterit forsitan absque noxa: etiam esse multa atque etiam tanta: ut equare bilem saltem pondere videatur. Abundet igitur atra bilis: sed tenuissima: Non careat humore subtilioris pituitæ circumfuso: nec areseat prius durissimaque euadat. Non tamen misceatur omnino pituitæ: prefertim vel frigidiori vel multe: ne frigescat. Sed bili sanguinique adeo misceatur ut corpus unum conficiatur ex tribus dupla sanguinis ad reliqua duo proportionem compositum. Vbi octo sanguinis partes: one bilis: due iterum atræ bilis portiones existant. Accendatur aliquantulum a duobus illis atræ bilis: accensaque fulgeat non vrat: Ne quemadmodum solet materia durior: Dum feruet nimium vehementius vrat: et concitet. Dum vero refrigescit: Similiter frigescat ad summum. Bilis enim atra ferri istat: quando multum ad fri-

gus intenditur: friget ad summum: quando contra ad calidum valde declinat: calet ad summum. Neque mirum videri debet atram bilem accendi posse facile: atque accensam vehementius urere. Siquidem videmus caleem illi sumi: lem aqua perfusam feruere statim atque exure. Tantam ad utrumque extremum melancolia vim habet unitate quadam stabilis fixaque nature. Que quidem extremitas ceteris humoribus non contingit. Summe quidem calens summam prestat audaciam: immo ferocitatem. extrema vero frigenis timorem ignauitatemque eximit. Adde quoque inter frigus et calorem gradibus affecta varie: affectus producit varios non aliter quam merum precipue potens: bibentibus ad ebrietatem vel et paulo liberi affectibus inferi varios solet: igitur oportune temperata sit atra bilis ordo. que cum ita modorata est (ut diximus) et bili sanguinisque permixta: quod et natura sicca est et additio quod ipsius natura parit: tenuissima facile ab illis accenditur. quia solida est atque tenacissima: accensa semel diuissime flagrat. Et tenacissime siccitatis unitate potentissima est vehementius incalescit. quem admodum lignum paleis si utraque accendatur: magis diuissimam calet et lucet. Atque a diuturno vehementius calore fulgor ingens motusque vehementis et diuturnus perficitur. huc tendit illud beracilitas: Lux sic aia sapientissima. Concludamus igitur huius illustres quod Aristoteles intelligit de melancolia sanguinea: quod nascitur in materia humida. Unde Galenus in libello de incantatione adiratione et colli suspensione. Si quis ingratum dixerit humores corporis mutatos immutat actiones anime ut anime actio mutata eosdem non mentis: quod certificat: quod cum complexio colerica dicitur: sit idem iracundus: et contra in sepe irascentibus colera rubra augmentatur: necesse est complexionem anime corporis complexionem imitari et corpus aiam. Iterum Galenus intellectus et scientia in aia ex complexionem augmentatur colerica: continentia et studiositas ex melancolia: deambulatio vero et dilectatio ex complexionem sanguinea. Flegma nihil adiuuat virtutes anime nisi ex prima gustatorum. Intelligas ergo verba: Galeni quam rem ego per plurimam relinquo: nec explanare curo: quod non contradicunt verbis Aristoteli imo ea corroborant. De additio planetarum effluentium ingenium lucidissimum: dixit praefatus Aristoteli in capitulo sexto adde quod quemadmodum in superioribus significauimus animus instrumentum

sive incitamento eiusmodi quod centro mundi quem admodum congruit: atque (ut ita dixerim) in suum centrum animi colligit: semper rerum omnium et centra petit: et penetrabilia penetrat. Congruit insuper cum mercurio atque saturno: quorum alter altissimus omnium planetarum inuestigat euehit ad altissima. Hinc philosophi singulares euadunt: plerumque cum animus sic ab externis motibus atque corpore proprio senocatus: et quam primum diuis: et diuinorum instrumentum efficiat. unde diuinis influxibus oraculisque ex alto replemus: noua quidam in usitataque semper excogitat: et futura praedicat. quod non solum Democritus atque Plato affirmant: sed etiam Aristoteles in problematum libro: et Euicena in libro diuinorum: et in libro de aia: ostendunt hec ille. quoniam igitur vides effigiem habentem saturnum cum commixtione mercurii: huiusmodi tales sunt inuestigatores atque scrutatores naturalis cursus: et futurorum praesagia amplectuntur. Scias quod istud quod dictum est superius est per accidens: Quia veri philosophi atque ingeniosi naturales habent complexionem equelem: quos philosophus in phisionomia appellat bene natos: et non facit mentionem de melancolicis ingeniosis: et ita scripsit Rasis in secundo ad almanforem et Conciliator in sua phisionomia ut in primo anastasis patet. Tamen quando isti bene nati sunt a natura proni ad philosophicam acuitatem propter studium et continuam ymaginationem sanguis atque humores aliquantum ingrossantur precipue in organo intellectu quos nos appellamus spiritus animales: et sic habes veram solutionem: et respectu appellatur melancolici precipue comparando ad flegmaticam complexionem. Omnino philosophi habent animam non immerfam materie et a celesti numine eleuantur ad ultimam cognitionem atque ingenii acumen. Notandum est quod sunt aliqui fati propter organa male disposita et materias non bene fixam atque preparatam: ut exempli gratia. Capilli plani et suaves in tactu: caput magnum informe: frons valde magna: auriculae ample atque non recte: oculi magni: et valde in exterius eminentes cum coperturis magnis: collum subtile atque longum: Facies rotunda: Bene valde eleuata: os paruum: labia grossa et inferius enersa atque caduca: mentum magnum et rotundum: pectus carneum amplum cum spatulis similis proportionis: byppocodria carnea et magna. Venter mollis: nates magne: coxae

et crura
Bene
subterf
glauces
susque
n? carn
no sunt
betudis
discern
na pen
rate: q
cio atq
calidit
la colic
obtus.
da fluu
organie
ruralis
lis prin
postea
ca min
lera au
guine
articula
deus ac
cordis
tionato
les aliq
miffue
passibil
rulates
to et val
carent fi
confundi
affortio
Atam
magne
plexio
ricu et o
ras opa
CLap
I
res et inf
Ego pu
bus info
taui ang
cum tub

et crura rotunda magna et equalia: pedes carnis
 Benua laxa et carnea. Totus corpus molle et
 subterfugies: cuius color precipue in facie albus
 glaucescens conspersus. Quia vero mollis: pas-
 susque valde lenis. brachia curta atque grossa: ma-
 nus carnosae et breues. Cuius linee sunt semineae: isti
 non sunt a furore compulsi: sed ad ignauiam atque be-
 betudinem: ac ad nimiam credulitatem. Non
 discernentes congruum ab incongruo atque sine pruden-
 tia penitus inerti. Et ita considerare oportet fatui-
 tate: quod fatui sunt illi qui egrediuntur a recto iudi-
 cio atque a furore compulsi ut adusti atque a nimia
 caliditate igniti. Fatui nuncupandi sunt etiam me-
 lancholici intus: et ex nimia frigiditate et siccitate
 obruti. Et flegmatici a materia frigida et humi-
 da fluidi adeo ut species non possint insigere: et eis
 organica dispositio actu non reperitur ubi calor na-
 turalis suffocatus existit. Complexio vero equa-
 lis principum obtinet ubi semidei imprimuntur. et
 postea colerica: et post melancolica. Flegmati-
 ca minime iuuat. Aut sanguinea tendens ad co-
 leram aut colericam sanguineam melancholicam: aut san-
 guineam tendentem ad coleram per accidens ut bona de-
 articulatio capitis cum habitudine sanguinea te-
 dens ad flegma et coleram: propter caliditatem
 cordis atque paruum distantiam ad cerebrum cum pro-
 portionato collo: ut multoties notantur. quod spiritus aia-
 les aequaliter videntur: et efficiuntur melancholici re-
 missive in quod cito irascuntur: et mobiles sunt atque
 passibiles pro parua distantia. Scio quod aliqui gar-
 rulantes dicerent: quod ego sum egressus a propositio-
 ne et valde fui plixus. Illi qui non habent radices
 carent fructu: Qui non vult hoc intelligere se ipsum
 confundit. Legat isti: quos plixitas offendit:
 afforistica breuitate: quod continetur in isto libro sexto
 Attamen ego existimo tales esse sicut cucurbitae
 magne quae interius inanite sunt. quod esse potest com-
 plexio apparens et compositionalis ut caput sphae-
 ricum et oino aia in illo organo non potest agere debi-
 tas operationes: quo ad intellectum et congruitatem.

Capitulum. cclv. De predicatoribus viarum.

Inee obscure in more aut radice aut in
 digito minimo et circūcirca obscure ar-
 guunt mendacium: et tales sunt expoliato-
 res et insidiatōres et ad omnia maleficia parati
 Ego puto quod ipsi habeant convenientiam cum dua-
 bus infortunijs. scilicet Marte et Saturno. Plures no-
 tauit angulum supremum valde infimum habere
 cum tuberculis informantibus.

Aliquando tres lineas principales tantum
 Angulum etiam supremum valde separatū cum
 lineis crassius non circūscriptis idest sine equali
 colore. Si cardiaca et media fuerint coniunc-
 te dicte lineae sunt ita ordinatae: aut valde rubee
 Cardiaca et media non coniuncta adeo quod spa-
 cium sit callosum: aut durum vel siccum obfiores et
 insidiatōres viarum arguit.

Crasse quidem manus digitos si breues ha-
 buerint ultra mensuram tergiversatorem et fu-
 rem insidiosum denotat.

Uniuersaliter isti tales sunt adusti melancolici.
 Adustio enim iudicio et prudentie nocet.
 Ideo tali malefica et nefaria actioe viuunt.
Capitulum. cclvi. De his qui exercent opera
demoniorum.

Inueneris in more auriculari. D. si
 guram turpem et male coloratam seu
 non circūscriptam indicat quandoque
 opera demoniorum.

Quando linea epatis et saturnina cum media nali
 i sine causat triangulum significat dispositionem ad
 opa demoniorum et nigromanticam facultatem.
Capitulum. cclvii. De his qui diligunt parua pu-
ellam stricte viuere.

In littera pulcherrima atque bene
 ditionata fuerit in minimo tuberculo si
 gnificat inclinationem ad paruas puel-
 las similes pigmeis et etiam ad mulierculas par-
 uas mamillas habentes et stricte vuluam.
Capitulum. cclviii. De his qui destruunt mater-
nam substantiam.

In littera. A. in loco lune denotat eos vel
 eas qui maternam substantiam consumunt.
Capitulum. cclix. De his qui vexantur ab infirmitate longa.
 In littera. C. in locum lune declarat homi-
 nem ab infirmitate longa vexari.

Capitulum. 260. De his qui patiuntur infamiam aut certa-
men pro feminas et quicquid ex tali causa perueniunt
ad inopiam.

In radice brachij pro more pollicis
 iuxta lineam vite repiant tres vel plures
 stelle accusatores et diffamatores pro-
 ter mulieres ostendunt. Adulterum enim conabuntur
 mulieres aggravare finaliter euadet ut exprimitur super.
 Stella in more pollicis rursus et lentia cum mulie-
 ribus significat interdum concubum pro quod in certamine
 in vilipensione et ludibrium habens incurrit ut ego se-
 pe exprimitur super.

Tuberculus pollicis si sit craticulatus pau-
pertatem et inopiam mulierum causa indicat ut
prisci atque moderni autumant.

Tuberculus minimi craticulatus pauperta-
tem inopiam et iacturas mulierum causa indicat.

Linea quedam insiciens a rascetta vel a linea
cardiaca extendens se per caueam usque ad tu-
berculum Mercurij: si a pluribus lineis interse-
cabitur vel vnica tantum ut crux: mulierum causa
maximum damnum iacturas incommoda et infamiam
ostendit: et forte habens incarcerationem ut milites
notant. Antiqui vero precipue Arabes et Al-
pharabius talem lineam vocant viam lacteam.

Quando inuenies mensalem: que in fine aut
prope ipsam diuidat duosque efficiat ramos v-
num ad indicem alterum ad medium deuenientem arguit
ifortunium prope feminas: verum est nisi frangeretur
sed si recte iret ad medium periculum in vita
significat.

Qui habuerit lineas subiles in radice solis
plusque alibi a muliere vel per mulierem lesio-
nem patietur.

Due lineae equedistantes bene apparentes et
boni coloris a mensali tendentes usque ad radi-
cem medii vel prope significant eum quod habet curam
magna de mulieribus et damna occasione earum
habebit ut tradit aliqui.

Figura spherica aut scutum in monte annularis
significat aliquem esse dilectum a mulieribus et
tamen ab eis damna patietur.

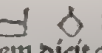
Capitulum. cclxj. De his qui perueniunt ad
seruitutem et captiuitatem.

Quaedam linea oritur a radice brachij
et vadit per rascettam manus: et sit tortuo-
sa et male disposita talis libertate priua-
bit et ad seruitutem rediget et fortasse odienabit.

Quando linea media et cardiaca non bene con-
iunguntur simul: sed distant ab invicem predi-
cte due lineae notabiliter purum spacium dimittentes
significat prouocantem ad captiuitatem. Et si cap-
tus fuerit nunquam liberabitur ex quacunque radice fu-
erit. Si tuberculi fuerint ifortunati et alia eis
connexa.

Densa manus inordinate stricta et inequa-
lis ad seruitutem et captiuitatem inducit.

Dicitur quidam quorum nomina ignoro linea
in rascetta obliqua et incontinua secus triangulum
miserum seruum vel captiuum inducit cum obui-
tate ingenij.

Tales figure.  in loco saturni capti-
uitatem et seruitutem dicit antiochus denotare
Scala vel craticula in loco saturni seruitutes
et captiuitates minari putant aliqui.

Si bine lineae a rascetta oriuntur et ad radices mi-
nuli peruenierint seruum pegerit proficiscentem: sed
valde seruituti atque captiuitati subiectum esse existi-
mant aliqui.

Quando vna linea procedat a rascetta in co-
cauo manus et se extenderit. et curuet secundo li-
neam vite per montem pollicis significat seruum
propria vita cariorum aliquem amissurum ut
scribunt aliqui.

Scias quod usque ad hunc diem de seruitute et cap-
tiuitate nunquam pronosticaui excepto. Quando
angulus supremus est in concavo et residui tu-
berculi sunt ifortunati: atque articuli crassi ad ser-
uitutem et captiuitatem multos peruenire nota-
ui. Et multos a captiuitate liberos factos qui
tale signum habuerunt: propter tuberculos for-
tunatos: et residuum correspondentiam annexam:
ex quo liberati fuerunt: et tales posuerunt notari in
Thoma fratre meo quod quattuor vicibus vena-
lem capturam habuit. sed semper locum saturni
illi tales habent ifortunatum.

Capitulum. cclxj. De illis qui in propria pa-
tria sunt morituri.

Non reperio apud antiquos nec apud
modernos magnam observationem de il-
lis qui in propria patria moriuntur: sed
ego quando vellem hoc pronosticari cogitarem vtrum
sint signa significantia exitum aut mortem extra pa-
triam. si non inuenirent talia signa in propria do-
mo et patria esse morituros pronosticarem. No-
taui plures habentes signa significantia itinera
et in illo anno et etate habere signa magna egritu-
dinis: praesertim linea cardiaca valde fracta. Et
itinera fieri in illo tempore et extra patriam aliquem
infirmari: et de tali infirmitate mori ut fuit ille
delicatus adolescens Troilus Selestinus qui in
ciuitate parme obiit. Tamen dicit aliqui. quando
linea vite continua sine intersectione fuerit: argu-
it in propria patria mori.

Capitulum. cclxj. De auaricia.

Auaricia est radix et mater omnium ma-
lorum: Diues auarus semper miserrimus
existit quia non vritur diuinijs pro-
se: sed postea seruatur: et sibi indigentiam retinet.
Dicit enim Ysidorus in decimo etimologiae

Chyromantie parue.

Auidus dicitur ab auendo: auere enim ē cupere hinc et auarus. Nam q̄ est auarum est progredi ultra q̄ sufficit. Auarus ex eo dictus est q̄ sit auidus auri: et nunq̄ opibus expleatur: et q̄ quantum plus habuerit tantum plus cupiat. Flacci super hoc concordante sententia qui ait. Semper auarus eget. et Salustius q̄ neq̄ auaricia copia neq̄ inopia minuat.

Si pollex versus alios digitos et alij versus pollicē inclinant auariciā cū versucia arguit.

Digitū collecti adeo vt per eos cōiunctos aer nō trāspareat et sint conglobati auariciam cum malignitate declarāt.

Si linea vite in superiori parte icessum habz tortuosam cum rubore auarum ostendit illum et vitiosum.

Si linea media naturalis sit valde curta ita q̄ non exeat mediuz concauum manus hominem pauidum et auarum et modice rationis ostendit.

Si spaciū triāguli fuerit paruum et specialiter si non sit coloratum auariciā auguit et male namre et infames cū rigiditate sue nature.

Quando angulus supremus situatur i concauo manus qualiter opposito illius spaciū quod est inter indicem et mediū significat miseriaz et auariciam circa cumulationem pecunie cum maxima sollicitudine.

Quando angulus dexter fuerit acutus significat auarum. Et quanto acutior est tanto magis auarum significat.

Si prope mensalem et auricularē sit aliqua linea a mensali porrecta tendens vsus digitum auricularem recta et subtilis in viris auariciam et scelus vel sceleris alieni consciū significat et secūdu Algonem hominem sciētez dare cōsiliū indicat.

Si quadrāgulus sit arcus et strictus vel inequalis significat auariciā et deceptionez omnino vt p̄ cronica obseruationē visus est.

Si qs ab assidua consuetudine habuerit qd̄ teneat pollicem clausum inter alios digitos auarus est: et hoc ego milies notauī.

Si linea mensalis cum media naturali clauditur adeo q̄ angulum causet auariciāz maximā denūciat vt dicūt qdaz.

Digitū parū auariciā denotant.

Digitū grossi et parū et curua palma et curta .s. ipsius palme hominē auarū declarant.

Si digitū in extremitate flectitur versus dorsum manus auariciā designāt.

Dicūt quidā quorū nomina ignoro. Quando inuenitur in mēiali aut prope ipsam q̄ diuidatur duosq̄ efficiat ramos vnum ad indicem alterum ad mediū tendētes auariciā deceptionem et perfidiā significari.

Quando linea saturnina oritur a rascetta et extenditur per palmā vsq̄ ad radicē mediū auariciā designat preteritū si mons mediū abundat multis lineis: vt quasi semper notauī et precipue in quodam magno principe.

Scias q̄ auaricia procedit a perfecto discursu et a cōplexione frigida: aut a cōplexione valde calida in orgāo imperfecto vt puta cum caput est sphericum aut pineatum. sunt aliqui: q̄ propter discursuz bonū non abiciunt diuitias: discurrendo et suspicādo de decrepitate aut de filijs: ne in futurum careāt bonis aut indigeāt: et isti mensurātur in suis negocijs et istos ego tenaces appello vt multos notauī. vniuersaliter vero ad auariciā sunt inclinate mulieres: imo in specie sua sunt auarissime. Sūt etiā vt plurimū auari principes bodiēni: et etiā cucullari: q̄ inter auaros vt plurimū ponāt vexillū et obtinent principatū. Auari sunt melācolici adusti et etiā naturaliter melācolici: et effeminati viri. Si aliquę femine sunt splendide que tamē rare sunt. nō s̄ pprie femie sed viragines et multe ex his sunt prodige propter intensum appetitū luxurie.

Capitulum. cclxiij. De illis q̄ sunt potentes in coitu.

Edia naturalis recta et bene colorata et si cū palma extendit apparent puncture eiusdem latitudinis: virtutis gignitiue homines potentes eē significat.

Linea splenetica seu vesicalis aut mensalis aut generatiua si fuerit bene continua satis longa profunda lata et recta significat bonā cōplexionē: et virtutē i membris generatiuis: et potētiā coitus denotat: quia virtus generatiua ibi d̄ claratur.

Triāgulus eglatere cū bōa dimēsiōe lineaz et cū colorib⁹ ipsaz virtutē generatiuam preparatam esse significat.

Notate qd̄ ea oia q̄ p̄bēdunt sub documēto caliditatis et humiditatis i habitudinib⁹ et linea mētis hic possūt accommodari: vt i primis redib⁹

dictū fuit. Tamen hic accidit magna distinc-
tio qz proprie coitus in actu est qualificatus ex
calido et humido ut parū ante dictum est: alia
distinctio est quo ad appetitum: et nō in re: put
sunt melancolici propter materiā vōsaz euapo-
rativam icitatem coitum. Errāt illi qui legumi-
nibus cepis aleis et multis alijs cibarijs vescū-
tur: dicētes qz faciūt abstinentiam ut prohibeāt
coituz: qm carnes oua et cibaria multi nutriti-
ti sunt causa multi sanguinis: et per cōsequens
multi coitus: Iterum dico qz isti vebemēter er-
rāt et loquūtur tāqz insensati. Tame verum ē qz
cibaria que multum nutriūt causant materiā
cohibilez. Attamē legumina cepe: et alia similia
parum nutriūt: sed ad vōsam materiā habi-
litantur: et multuz molestāt et icitāt virtutez fan-
tasticam ad appetēdum coitum: et supra modū
faciūt arrigere. Videmus rusticos et generali-
ter pauperes oēs: qui oleribus leguminibz ce-
pis et similibus vtiuntur: habere plures filios qz
diuites. Quia post exercitium et labores nō ha-
bēt aliquod remouibile sed tantūmodo libēter
coiūt: qz i coitu solum ponūt vnicū gaudium
et voluptatem: nec aliqd amplius curāt. et hoc
eis enenit ut supra diximus qz cibarijs vōsaz
vtiuntur: que vōsaz comouētia coituz icitāt:
Ideo laudāus est ille qui optimis vescit ci-
bis. Nū Plutarchus i problematibz proble-
mate. 93. ait cur moris est ut q castimoniaz co-
lūt leguminibus abstineāt: An quemadmodū
pythagorici fabas ob eas que vulgo dicuntur
causas abhominabant quasi letbes et herebi
cognomines: An qz ad cōcenatiōes: et manes
prouocādos leguminibus maxime vtiuntur. an
illd magis qz ad sanctitatē ac castimoniā para-
ac tenuia corpora habere oēs: sunt autem legu-
mina maxime ventosa: et ea gignūt: que cū sup-
flua sunt multe purgatiōis idigēt. An qz cū vō-
sissima sint legumina ad res venereas maxi-
me incitent.

**Capitulum cclxy. De his q sunt vulnera-
ti aut grauiter lesi: sine chyromantici cognitiōe
in quo loco et membro eis accadat lesio illa.**

¶ Quando quedā linea diuidit lineaz ca-
pitū et hēat duo capita vulnera et pas-
siones dicunt aliq ostendere:

¶ Si iuxta lineā capitū sine ipsius sint due
parue lineae cōiuncte vulnera ex ferro indicant.

¶ An angulus supmus non cōiungit et distat

nō notabiliter: ita qd dicte lineae sint valde ppl
que significat migrationē in bello cum aliquo.

¶ Hic notari talem effectum esse ex improvi-
so propter societatem et socios esse vulneratos
aut propter eos pati aliquod aliud detrimentū.

¶ Quando linea mensalis sit nuda sine ramis
ueniens ad radicem indicis duriter alias gra-
uiter vulneratum esse demonstrat. Notari plu-
ries vulneratos esse quātitate aut qualitate cuz
magna iactura. Curauit ego in quodaz rustico
tredecim vulnera cum truncatione etiam ma-
nus et. et euasit. Vidi alium i quo curauit vni-
cum solummodo vulnus cū magna solutione cō-
tinui. Multos alios etiā curauit habentes tres
aut quattuor vulnera tātum. Ex his aliqui eua-
serunt aliqui vero mortui sunt: et hoc fuit inten-
sive et remissive secūdū bonitatem mōticulorū
et aliarū linearū que arguūt penitus cūtra
infortunia in suis negocijs. Unde ego libēter
vellem qz inimici mei talem posuram habe-
rent: qz nūqz bonū pmanerū ipsis adueniret.

Si qdam linea venerit ad lineam vite interse-
cans mensalem significat hominē misera mor-
te finiedū et forte propter nimiam culpā ut ali-
qui tradiderūt.

¶ Si linea subtilis venit ad ultimā partem ra-
dicis pollicis et descendat p montem ad lineā
vite et mediam naturalem plagas et lesiones
ostendit: ut aliqui cōfiterent.

¶ Si linea mensalis ad radicem indicis perue-
nit et scindit ab alijs lineis vulneratū ab inimi-
cis denotat vel qz i futurū ab eis vulnera suscep-
torus ē ut aliq testant.

¶ Si aut talis figura. C. fuerit in loco solis per-
cussionem ex ferro minas.

¶ Si vna linea oriat a vitali et extēdat se vsqz
ad digitū auricularem vel prope et sit quasi fle-
xa vulnerabit vel periclitabit veluti multi au-
ctores affirmāt: et precipue Albericus summus
ibentonicus et Conciliator: et aliq: qui nūcupāt
talem lineam viam lacteam. Et talia vulnera
ut plurimum accidunt in brachijs vel manibus
ut sepiissime notauit.

¶ Si quedam linea emergit a linea vite et iun-
gatur cum media naturali vel vulnerabitur aut
periclitabitur vulneratus ut aiunt aliqui: sed
ego hoc per experientiam nūqz cognoui.

**Capitulum cclxy. De his q sunt intersecti sine co-
gnitiōe membri p quo debet mori.**

*Si autem carebit linea media natura
q* li subito percussus morietur.

Quia i triangulo oritur una linea et vadit ad quadrangulum et in capite sui sit unica linea interfecans ut crux violentem mortem denunciat: ut nonnulli aiunt: et ego etiam mulier notavi.

Si quedam linea obliqua reperiat in digito medio in pugna habens illam succumbet aut erit intersectus: ut dicunt: quod ego ignoro.

Si ex transverso ante finem trianguli linea transierit: et ab illa linea usque ad finem dirrigat armis mori denotat: ut dicunt aliqui chiromantici. Ego tamen hanc lineam ignoro.

Linea exiens a mensali in fine sursum ascendens inter indicum et medium hominem vulneribus fortasse moriturum ostendit.

Linea mensalis in quacunque positione fuerit si sine ramis reperit: et cum infortunio inueniat talis interficiet ex aliquo accidente.

Si reperiuntur principales linee tantum in aliqua manu et residuum fuerit infortunatum mors violenta habenti accidet.

Si iecoralis linea in fine bifurcata fuerit dicunt moderni malam mortem denunciare.

Capitulum cclxvii. De his qui claudicant.

Propter quod apud physionomos de claudicantibus magna non repperio observationem: quia claudicantium magna reperit copia. Tamen dicunt multi. Quando linea media naturalis habet duo capita in inferiori parte talis erit claudus ante mortem aut a primordia aut antecedenti causa contingat: et non explicetur a qua causa vel in quo membro acciderit: Ideo ignoro.

Capitulum cclxviii. De hyppocrisis.

Primi in ordine deceptionum sunt hyppocrite quia sub specie bonitatis et devotionis homines latenter decipiunt. Si ergo sunt ponenda.

Si linea media est bifurcata in fine habens illam duas vias deducet unam secularem alteram vero religiosam. Talem positionem in multis noctuagis notavi: hoc est in illis qui nocturno tempore vadunt in synagogas ubi se percutiunt cum vulpinis caudis: die vero omnia mala perpetrat. scilicet blasphemias usuras et quoscunque malos contrahit: et ita feminas nota que bigocce aut bigibine appellantur: quarum multe in iuventute fuerunt meretrices in senectute vero mediatrices ad

omnem luxuriam.

Dignus mediis itus craticulatus gentium melancholicum denotat praesentis in actionibus facinus: et aliquando hyppocrisis denunciat.

Si saturnina linea in cauea manus fuerit valde extensibilis seu protensa hyppocrisis denotat.

Dicit auctor incognitus. Si linea media naturalis cum linea cordis superius angulum strictum efficiat: aut celatum atque hyppocrisis denotat.

Si linea mensalis fuerit bifurcata in directum indicis aut ex parte digiti medii denotat latentes hyppocrisis specialiter aduersus parentes et amicos quia non diligit ipsos.

Habemus Bononie quosdam hyppocritas cucullatos: qui sunt summe ignorantes quorum nomina silentio pretereo: qui sunt vere patres deceptionum: sub aliqua specie sanctitatis: Hi quotidie decipiunt nostros ciues et precipue vanas mulierculas: et maxime viduas et insanas vetulas: et quosdam homunculos.

Vir me contineo qui nosem unum ex his. Qui meo tempore est pessimus homo: et fuit causa homicidii.

Et adeo sua vafricia effecit: quod pater quidam prius reliquit filios atque nepotes: Dado diuitias suas ipsi ad bonificandum ecclesiarum: qui non vult diuitias nec variis cibis nec pecuniis. Immo iste puerus cucullatus una cum suis hyppocritis gubernalibus triumphat et gaudet de bonis pauperum ad proprios heredes: nisi iste pessimus religiosus eis fuisset impedimento. Statura huius est paruicula. Color in facie limidus: Barba spissa cum aliqua canicie incessus curuus cum maxima obliquitate colli caput sphericum brachia breuissimuma: et ex arte recuruata. Oculi submissi: et parui pleni maculis. Et quando loquitur subdet. Non est homo in hoc seculo magis impotens et fastidiosus quam iste maledictus homo. Si bene considerabis signa prenotata cum eorum amplis effectibus: Tamen vulgus ignorans plurimum illi tribuit.

Capitulum cclxix. De nimidis et melancholicis.

Si media naturalis ultra manus fossa tum paulatim profundauerit timidi cordis signa ostendit: et melancholicum denunciat: atque hominem profundarum cogitationum.

Triangulus parvus in pede medie naturalis denotat metum ubi non oportet.

Quia media naturalis habet duo capita in inferiori parte defectum mentis innuit atque timiditatem.

Quando q̄s extendit manum ad capiendū ali qd ⁊ manus eius moderate tremūt. si sit iune' nis ⁊ nō sit fortis erit melancholicus timidus tristis ⁊ prave cogitationis.

Digitus medius ius iter iuncturas craticula tus arguit naturā melācholicā ⁊ multotiēs hu iusmodi hoies sūt solitarij vt belue. si alia an' nexa melācholiā significāria habuerint ad ma ximaz fatūitates deueniūt cum intellectus carent tia vt pluries notauī.

Si prope lineam cardiacā fuerit grana rubra ⁊ prendant' extra versus montes pollicis me' lancholiaz significāt ⁊ hoiem profundarum co gitationum vt aliq scribūt.

Si linea media cum linea cordis superi⁹ an guli strictū efficiat pusillanīmē dicūt arguere. **Capitulum. cclxx. De verecūdiā.**

Ali q verecūdant' sunt bone comple xionis atq; discursus: ⁊ illi q contrarium faciūt sūt fati: aut pp nīmā ⁊ furiosā caliditatē: aut pp nīmāz frigiditatē ⁊ sūt siles asinus ⁊ mali moris ⁊ p̄cipue sūt effeminati.

Si in fine lineae capitis sit parvus triangulus bñ disposit⁹ vecūdie bōestatis ⁊ studiū signū ē: Hoc ē studet i decorādo ⁊ ornādo se morib⁹.

Si i quadrangulo reperiat' signam cuiusdaz stelle bene coloratū verecūdiā ⁊ bonā demon strat naturā cum morigeratione.

Si a linea cerebri exeat alia linea versus au ricularem verecūdum significat hoiem vt aliq dicunt: quod ego ignoro.

Angulus supremus acutus ⁊ bene positiona tus verecūdiā ⁊ bonā naturā demonstrat.

Triangulus equilaterus nō cū crassis lineis verecūdiā ⁊ bonā naturā ostendit.

Linea mēsa' is bene colorata cū trina ppor tione cuius finis erit quasi i p̄cipio tuberculī Iouis: signū est verecūdie ⁊ bone nature.

Quadrāgulus bene colorat⁹: ⁊ qd nō sit stric tus nec valde latus cum equali positura vere cūdiā ⁊ bonestatem significat.

Linea cerebri bene colorata cum trinarā di mensionē: ⁊ q nō exeat cōcauū manus verecū diam ⁊ bonestatem significat.

Linea cordis bene colorata cū trinarā ppor tione cuius inīcium sit inter idicem ⁊ pollicem versus dorsum manus ⁊ finiat' prope rascetā bonestatem ⁊ verecūdiam declarat.

Manus concava cum bona dearticulatiōe ⁊

ppositionata ex pte palme atq; digitorū: ⁊ qd articuli sint boni cū vnguibus latis ⁊ lōgis cū rubedie clara vecūdiā ⁊ bonestātē vire dnotat. **Capitulum. cclxxj. De bis q sunt impotentes i coitu p̄cipue i virtute gignitiua.**

m An⁹ debilis ⁊ mollis carēs linea epa ris arguit defectū virtutis generatiue ⁊ digestiue.

Linea mēsalis ē radix significans virtutē gi gniitiuam. Ideo sapientes vocant ipsaz lineaz generatiōis. si ergo fuerit fracta discontinua aut pallida aut a varijs p̄ictis seu fossiculis aut se micirculis oblecta: debilitatez coitus denotat ⁊ fortasse gignitiuam ipotentiam declarat.

Si i medio spacio iter lineas trianguli nō est planicies ⁊ male colores defectū caloris dicūt arguere ⁊ per consequens impotentiaz coitus: Nota q multotiēs impotentia coitus ē quali tatiue aliqñ quātitatiue. Agit' considera anne xiones signoz atq; concordantiam: aut cōtraope ranriam aliter iudiciū tuum est inanitum.

Vidi iunem habentem lineaz mēsalē frac tam ⁊ capillarez ⁊ quasi omni die coibat: in qñ erat cum re delectabili non poterat coire nisi se mel ⁊ in nocte ad plus bis coibat. Et admira tus fui ⁊ conatus sum videre conditionē sui se minis. Et feci ipsam coire pluribus vicibus ⁊ vidi sperma suum esse albissimum lene equale tenax ⁊ viscosū. Et isperi suas man⁹. Habe bat triangulū eglaterū p̄cipue i manu dextra cū linea saturnina i concavo manus vsq; ad li neaz mensalem cum decenti palma ⁊ digitis: ⁊ cum vnguibus longis ⁊ latis lucidis ⁊ subru bentibus cum bonis articulis: ⁊ tactus mollis cum bonitate canee manus: ⁊ erat habitudine sanguinea tendente aliquat' ad flegma cū car nea habitudine: collum grossum ⁊ breue caput formosum palliolatum: caprinis oculis cū bo na positura: Naruaq; distantia iter cor ⁊ cere brum. spaulē grosse cum latitudine pectoris: ⁊ erat bene ventrosus. Accepit iste talis vxorem ⁊ habuit filios. Oportet multa considerare i p nosticando rectius.

Capitulum. cclxxij. De cognitione diuersa rū cōplexionum seu humorū.

Color albus ⁊ quasi perspicuus clarus ⁊ subrubeus equalit' qualitatem com munez ostendit. Talis enīz color de bet esse quasi i vniuersū corpus naturaliter bñ

Chiromantie parue.

dispositum. Tria sunt loca in quibus ostendit potentia colorum primo in facie, secundo in manibus: tertio vero in pectore. si talis color sit flammeus oculos dicunt ostendere: et maxime si ei insit mobilitas oculorum ut dicunt.

Si talis rubedo sit fusca signum est grossi sanguinis et denotat deceptorem. Talis color dicitur inopos ab Alberto et est color rubeus flammeus obscurus: sed melius posset dici color diabolicus ut in Alexandro pontifice sexto patebit.

Si autem talis color rubeus appropinquat viriditati vel quasi glaucedini pliusque albedini nigraque coleram et suas conditiones ostendit.

Si autem citrinitati subtili quasi albedini qualis solet esse in conalescentibus: et hoc sine magna materia signum est emissionis spermatis et spirituum et specialiter si eius oculi sint profundi et mobiles: tales detinent amore heroes siue illi scilicet id est passio amoris. Alii dicunt amore equorum: id est ut equi habent furiam istrenam et irrationabilem in furia amoris: et ita isti: sed talis expositio non mihi placet: quia passio amoris non est in potentate nostra: nam ea in veritate est egritudo.

Adibi multum gratulor et in hoc gloriolor quod nunquam talem infirmitatem habuit: sed appetitum intensum tamen lubricum. Attamen amor causatur a tertio celorum: hunc a me deus auertat. Nam delet virtutes et intellectum obscurat: inerecundia obdurat: timidos audaces facit: insania exuberat.

Si autem albedo superet et rubedo sit in tantum diminuta quod vix appareat signum est flegmaticis et sue conditionis. Talis enim color solet a priscis nuncupari gliscus. Et si huic color sit admixta viriditas mali et flegmatici signum et suarum conditionum. Et ille color dicitur color plumbeus commixtus cum fusco et viridi ultimis gradus malicie complexionis hoc est mortificationem naturalem calorem ostendit.

Tactus temperatus et bonus consistit in debita proportionem primarum qualitatum et magis appropinquat caliditati et lenitati quam frigiditati aut asperitati: et magis carnositati quam macilentie. Talis enim tactus bonitatem complexionis id est equalem complexionem cum bonitate ingenii et intellectus arguit.

Vene multum late et apparentes colericus et suas conditiones ostendit.

Subtracie id est quasi compressae et aliquoties in colore plumbee melancholia denotat.

Profunde vene in corpore flegmaticam naturam ostendere videntur.

Vene in debita proportionem apparentes et notabiles sanguineam naturam denotant.

Linea epatis alba in colore et grossa in substantia multum potest super proprietate flegmaticis.

Et si fuerit subtilis et mali coloris. scilicet plumbei et citrini vel rubei attestat super coleram.

Quauis basis trianguli in pluribus manibus non inueniatur nisi in senectute propter exercitia operum: quod si in iuuentute cessante labore: et causa legitima: non apparerit: calorem designat et cuius subtilitatem et cum hoc coleram et eius proprietates ut sunt agilitas corporis etc. Nam velox est cito loquitur: amat vina formam: cibos calidos.

Si vero manus debilis et mollis fuerit carum hac linea frigiditatem: et flegmaticam complexionem significat: et eius proprietates. scilicet piger tardum in loquendo et impeditum: libenter dormientem et somniantem.

Si locus trianguli sit rugosus et mollis flegmaticam complexionem ostendit.

Angulus dexter obtusus siue grossus inertiam arguit et somnolentiam ratione solum flegmaticis dominantis.

Si quedam linee parue capillares inordinate fuerint in monte manus in iuuentute perfectionem nature ostendit: hoc est bone et temperate complexionis: et potentiam ostendunt: hoc est sunt apti nati perficere operationes laudabiles: ut insurgit ex temperata qualitate et specialiter si sint inordinate multe. Et hoc intelligendum est: si sint conditionaliter colorate. Et si tales linee parue sint versus rascetam signum est frigide et flegmance nature: et hoc intelligitur quando non sunt rubee. Et si tales linee sint rubre alium morbum indicant: id est morbum ex commixtione humorum cum multitudine. si pars illa sit lenis et mollis erit morbus ex flegmate. Si sit aspera et sicca morbus erit ex melancholia vel colera.

Si quedam crepature id est linee similes crepaturis reperiatur in monte manus prope mediam naturalem distinctionem nature ostendit hoc est diuturnitatem vite in diuersis etatibus usque ad senectutem perficit tempus tamen frigidam complexionem denotat.

Si quedam linee parue oriuntur ex radice indicis et vadant transuersae per ipsum digitum quasi

ad superius tendentes versus dorsum digiti significant colericum et suas conditiones. Et si tales lineae vadant ad inferius arcuales significant melancholicum et suas conditiones: Et si haec lineae orientur ex latere indicis et currant recte eque distantes ad aliud latus significant sanguineum et suas conditiones. Et si quaedam illarum linearum vadant ad superius: et quaedam ad inferius est signum flegmaticis et suarum conditionum. Omnes pictae sunt in quanto anastasis. Ista diversitas linearum sic positarum idem importat in medio digito annulari et auriculari et similiter iudicandum est. Penitus non obliuiscaris haec documenta quae supra notata sunt: quia sunt ex radicibus huius scientiae.

Capitulum cclxxij. De diuitiis et opulentis in diuersis etatibus.

In principio lineae capitis oriat quaedam linea recta bene colorata et extendatur usque ad indicem et finiat ibi habens habebit multa bona fortuna sibi denegante: et hoc erit in prima etate.

Si autem talis linea vadat ad digitum mediam habebit bonum in media etate.

Si vero ad medicum vel auricularem vadat habebit in ultima etate.

Si prope lineam vite iuxta receptam manus sint lineae ut crux vel stella diuitias significant in senectute.

Lineae quattuor eque distantes in latere montis pollicis versus brachium vel in restricta venientes versus partes eminentiores montis ipsius signantur est diuitiarum et bonorum in prima etate. Si prope iuncturam pollicis in secunda etate. Si vero iuxta ungulam in senectute.

Si in rascetta variae lineae se intersecuerint in debita distantia ad modum ludae scacchorum diuitias in senectute arguunt.

Stella vel triangulus bene dispositus in rascetta diuitias in senectute denotat.

Dicunt moderni et etiam communis. Quando in manu in rascetta fuerint quattuor lineae quarum due superiores fuerint laeae. Tenuis vero inferiores ad mediam usque etatem vite fortitudinem et diuitiarum copiam significant. Ultra vero ipsam etatem mediam et diuitiarum diminutionem et vite indicabunt debilitatem. Hoc ego tamen ignoro et nunquam vidi.

Dicunt etiam si quattuor lineae in restricta su-

pernotare fuerint et due inferiores sint laeae et superiores exiguae aut tenuis octoginta annorum etatem significant. Et in prima et secunda etate paupertatem significant. sed ultra mediam etatem et rerum et fortitudinis augmentum significant. Verum si prima crassa et secunda subtilis tertia crassa quarta subtilis inueniente fuerint. Prima etate fortitudinem et diuitias significant. In secunda vtriusque rei diminutionem et hoc modo si lineae crassiores laetiores fuerint bonum indicabunt: tenuis vero malum. Quaqueque tamen linea viginti etatis annos pollicentur.

Quando in restricta prima linea de illis quattuor supranotatis discontinua et tortuosa fuerit inuenta reliquae vero insequentes continue in angulo recto et acuto super lineas exiguas antedictas vite non rerum debilitatem in etate prima significabit. Postea ceterarum linearum inferiorum etiam in vita multo magis prosperabitur. Verum si angulus inueniatur: et vite et rerum debilitatem significabit. Homo erit laboriosus absque honore: Modico ingenio et vitijs plenus: hec ille.

Scutum vel parvus triangulus aut spherica forma in monte indicis bene conditionata ab infantia usque ad ultimam iuuentutem secundum qualitatem sui faciunt egenum postea vero diuitem.

Stella subnubria in quadrangulo existens in prima etate inopiam attestatur ultra vero diuitias pronunciat.

Haec figura supra notata in quadrangulo bene disposita inopiam in prima etate minatur: in ultima vero diuitias ultra modum.

Figura. A. vel. B. vel. C. vel. D. in monte auricularis si fuerit male colorata pauperem usque ad medium vite denunciat: ultra vero diuitias ostendit.

Quando principio linea mensalis fuerit ramosa et vadat ad superius pauperem rerum affluentiam attestatur. Et quo magis extenduntur ramus: eo magis in senectute abundabit. sed si non extendatur cessabit. Quando in fine mensalis fuerint: tenuis rerum dominium significat. Et quando bona radice bonoque colore fuerint: rerum in secunda etate restorationem indicat. ut legitimi speculatores autumant.

Dicitur fur pictae chytomantie quando mensalis bifurcata in superiori parte fuerit hominem

anxium significat: et laboriosum vsq; ad annos viginti postea res sue augmentabuntur et eius cessabunt molestie hoc inueni in pluribus libris auctorum licet nomina ignorem. Vgo tamē etiam hoc recitat.

Si a rasceta oriat linea saturnina recta et continua bene colorata et extendatur vsq; ad mediam naturalem in principio competentem vitam significat in fine vero meliorem: Contrariam habeo ego in manibus meis quia ipsa se extendit vsq; ad mensalem: et ita semper retrogradatus fui a fortuna: i hora nō bona.

Dicunt quidam quod quādo basis trianguli flexuosa fuerit angulusq; vite altior, pauperem rebus et animo debilem ostendere videtur. Et quādo senectuti appropinquabit ab alijs ab iopia et rerum penuria adiunabit.

Dixit coruus: quādo duo rami inueniantur a linea vite nascentes: et per triangulum transeuntes. Etiam si lineam mediam secauerint post res aduersas: prospera ventura esse significant. Notandum vero est q; huiusmodi rami sunt partes lineae prosperitatis quādoq; lineae vite iunguntur: et i ramorum specie egrediunt.

Cruces seu stelle in monte manus significant quod habentes aquirent diuitias cum magno labore: i senectute vero cum honore.

Capitulum. cclxxiiij. De capillatoribus et solertibus mechanicis.

Annus fovea craticulata canillatorem hominem dicunt ostendere, sed in his que manu sunt solertem et ingeniosum antumant.

Observatum est apud me quod angulus summus acutus: aut valde separatus cum lineis partialibus solertem et ingeniosum mechanicum ostendit et indicat.

Dicunt quidam recentiores: quod si quis habuerit manus non nimis magnas aut manus paruas. Verum proportionatas corpori suo talis est magis conueniens et aptus in omnibus accidentibus suis: hoc est magisterijs que acquiruntur accidentaliter et non mere naturaliter.

Digitus longi et subiles et ad inuicem bene proportionati bonum ingenium ostendunt: et maxime in rebus mechanicis.

Capitulum. cclxxv. De his qui non contentantur in animo suo.

Annus grossa et callosa videtur denota

re illum hominem qui non contentatur in animo suo sicut placuit ptholomeo.

Capitulum. cclxxvi. De his qui sunt curiosi si in rebus agendis varijsq; negocijs pertractandis et quicquid agunt faciunt pro alijs et nihil ad eos pertinet.

Si linea saturnina triangulum transeat et ultra: et alta linea a cardiaca ad mensalem lineam proueniat equalis et continua vsq; ad digitum medium denotans talis habens curiosus est in negocijs peragendis: et in varijs rebus se intromittet. si vero sit inaequalis et discontinua: erit in negocijs pro alijs que minime ad se pertinebunt: et significat q; res agentur secundum maiorem et minorem eius diligentiam: ut scribunt quidam: sed ego non intelligo quid velint dicere puto q; textus est corruptus et credo q; intelligant de linea saturnina simpliciter ut ego quoq; multoties notavi.

Linea recta et profunda veniens a mensali et tendens ad digitum medium siue prope in negocijs curam magnam et laborem denunciat: ut egomet habeo in manu mea dextra. Si due fuerint vel plures: tanto fortior et valentior est dicta significatio si vero lineae huiusmodi multum graciles appareant: seu subiles homines de negocijs parum curare denunciant. Et si super ab aliqua linea ex transuerso secet talis i suo labore impedimentum pariet.

Si linea que est inter brachium et manum in restricta fuerit recta et continua hominem in suis negocijs magis q; in alienis sollicitum esse ostendit: si fuerit tortuosa vel discontinua in alienis negocijs erit magis sollicitus q; i suis.

Capitulum. cclxxvii. De his qui habent vitam quietam.

Ille lineae in tuberculo medij vitam quietam denotant: Et hoc intelligitur quando tuberculus est humidus et bene coloratus.

Quando mēsa manus est valde bene conditio nata et quasi sine rugis vitam quietam denotat.

Quando angulus summus coniungitur recte ex opposito medietatis indicis significat rationabilem felicitatem et inculpabilem vitam.

Capitulum. cclxxviii. De mulieribus que sunt inclinate ad faciendum filios abortiuos.

Scunt aliqui quod si mulier habet manus viriles cito poterit concipere: sed

partum nullum tamen producat.

Si linea mensalis fuerit debilis fracta seu capillaris aut cum semicircularis difficultatem arguit in retinendo feni.

Linea mensalis punctuata et debilis difficultatem retinendi feni denotat.

Linee valde parue aut intersecte inter primam et secundam iuncturam digiti minimi quot sunt linee tot filios abortivos arguit.

Capitulum ducentessimum septuagesimum nonum. De his qui sunt potentes in comu et apti ad generationem.

Anus viriles et musculosae potentiam comendi et generandi testantur.

Triangulus equilaterus cum lineis que habeant trinariam proportionem facit aptos ad generandum.

Linea mensalis cum trinaria proportione et si sit boni coloris virtutem prolificandi denotat.

Linea media naturalis cum bona fixatione et latitudine cum bono colore et quando palma est aperta quasi parua puncta posita sunt in eius latitudine signum est quod habebit bonam virtutem gignendi atque filiandi. Omnia quoque signa que concurrunt ad dominium caliditatis et humiditatis his conueniunt: Et huic loco possunt applicari.

Capitulum ducentessimum octuagesimum. De inuidia.

Quando linea capitis et cardiaca non bene coniunguntur simul sed distat ab invicem predictae due linee notabiliter purum spacium dimittentes maximam inuidiam attestari videntur.

Linea mensalis veniens ultra medietatem indicis signum est inuidie et detractiois maxime si i fine eius sit pallida vel livida.

Si angulus summus non coniungitur: et illud spacium sit male rugosum inuidus et deceptor testari dicitur.

Quando digiti sunt parui et tennes stulticia et inuidiam demonstrant.

Quando etiam digiti flectuntur i ultima iunctura inuidiam quoque demonstrat.

Capitulum ducentessimum octuagesimum primum. De his qui habent vitam sine cognitione et alij lucrabuntur pro eo.

Sicut Chyromantici. Si linea generationis dividatur prope finem eius et duos efficiat ramos quorum unus vadat ad tuberculum indicis: alter vero ramus vadat ad medium: Talis habebit vitam sine cognitione: Et tamen alij lucrabuntur pro eo.

Capitulum ducentessimum octuagesimum secundum. De Regibus et Principibus qui male finiunt et amittunt regnum seu dominium.

Angulus summus valde infimus amissionem regni declarat.

Angulus summus valde separatus amissionem status demonstrat.

Linea Saturnina non bene conditionata et valde protensa cum vberissima copia linearum in medio tuberculo amissionem dominij minatur.

Linea mensalis protensa et usque ad indicis tuberculum nuda sine ramis infortunium maximum et amittere statum suum denunciat.

Quando una linea emergit a concauo manus et usque ad radicem medij protendat: Omnes in hac arte periti conueniunt in unum quod talis positura significat amissionem dominij et etiam in vinculis mori.

Huiusmodi rei exemplum tibi dabo: Quod in manu sit linea cordis: Mediaque naturalis: Et linea mensalis: Et sint nuda sine ramis. Et tuberculi sint illinati atque depressi: Et insuper linea Saturnina sit male conditionata cum exuberantia linearum in Saturnino loco: Et sit disgregatio digitorum cum articulis crassis: dicas tunc quod penitus secundum inclinationem naturalem ille amitteret regnum et vitam.

Alia manus sit bene monticulata et angulus supremus separatus valde: Et linea mensalis nuda sine ramis et etiam articuli sint crassi. Dicas tunc ipsum amittere regnum et mala nece mori. Alia manus sit bene lineata atque monticulata et habeat angulum supremum valde infimum cum linea que dicitur mater carcerum: que est illa que incipit in concauo manus: et extenditur usque ad primum articulum medij digiti aut ad secundum. Dicas tunc quod ille Rex vel Dominus in

vinculis morietur et amittet regnum vel domi-
nium suum. Oportet igitur iudicantem multa
considerare: ut ego feci in iudicijs preteritis:
precipue in Paulo vrsino: et Menatio: et in
Hannibale filio Iulij Iarrani principis ca-
merini. Et similiter in Astorgio de Baionib⁹
et in Hieronymo staphie perusino: et in multis
alijs: qui male vitam suam finiuerunt.

Si quis me interroget an isti principes ex se for-
mnati erant. Respondeo quod eorum fortuna fu-
it ex causa radicis parentum. scio ac cognosco
multos Principes vsque ad hunc diem feli-
ces: qui in futurum amittent dominum et pro-
lem suam que male finiet et dominium eius in
alium Regem transferetur. Et istud accidet
in revolutionibus annorum mundi: et in geni-
turijs et directionibus. Impossibile est: ut
aliquantulum diuertam a materia: posse esse
bonum phylionomum illum: qui non habeat
aliquam partem Astronomie: et medicine quia
magna et potissima pars huius scientie habet
dependentiam ab ipsis.

Capitulum. cclxxxij. De his qui veneno
moriuntur aut propter res venenosas aut ex
percussione.

Quando angulus supremus non con-
iungitur et parum distat: et quedam li-
nea sit inter duas lineas constituentes
angulum: Et predictae lineae sint ita propinque
quod utraque se tangat superius: et se exten-
dat ad inferius significat mori ex veneno aut p-
cussione: Ut dicunt multi. Has quidem po-
situras notavi ego in Illustissimo Carolo de
Arfinis domicello Romae benefactore meo
Aliqui dicunt quod talis positio significat mori ex
catarro: utramque posituram habebat ut pro-
nostican. Dicunt aliqui quod in morte sua non
euenit signum aliquod veneni. Isti tales
quid sit venenum et quod sint veneni species
ignorant. Sunt hodiernis temporibus ve-
nena adeo et taliter artificata: quod qui ea su-
scipiunt incidunt in egritudines incurabiles
que in processu temporis interficiunt: Quam rem
non explico. Ista Alexander sextus ut ait se-
pius fabricare fecit: ut multorum hominum nu-
merum interficeret. Aliquotiens moriuntur
homines propter res venenosas ut propter ani-
malia rabiosa ob eorum venenosum morsum: aut
propter aliquam fungorum speciem: aut per

morsum serpentis et similia. Aut propter pestes
que penitus est materia venenosa. Aliqui eti-
am suffocantur a fumis venenosis: Ut euenit
quandoque in fabricantibus pureos: Et illis
qui ingrediuntur foveas nuperrime apertas: in quibus
frumenta seruantur: que consuetudo seruandi
maxime est in Romadiola: Quod sepe numero
notatum est.

Capitulum ducentessimum octuagesimum
quartum. De his qui inebriantur et gane-
is vtuntur.

Ante aliquas nationes apud quas nul-
lum est dedecus inebriari: aut uti ga-
neis. Et quedam est gentium species
que est ex inclinatione naturali prona
et declinans ad ebrietatem: ut sunt homines mar-
tiales lenones lutores caupones: et illi qui a
vulgo nominantur brenatores: qui precio con-
ducti vina ferunt ad alienas domos: inter istos
pono etiam pistores: Si reperies in istis signa
aliqua ebrietatis intensius poteris iudicare.

Si ergo media et cardiaca non sunt coniunc-
te: et notabiliter distant: Et colliguntur ab vno
vel duobus baculis vtrinque se tangentibus di-
cas significare hominem penitentem expensa-
rum et largitatis facie: Aliquando talis bacu-
lus vel baculi oriuntur ex vna et dantur prope
aliam Lineam tunc significatur Vinosus et
ebrius.

Valde ad ebrietatem sunt inclinati et prona
illi qui martialem lineam habent: quemadmo-
dum diximus in suo loco: et precipue illi qui
habent angulum supremum valde separatum
ex quacunque causa aut modo aut lineatus sit
aut non.

Dicunt quidam: et precipue Antiochus.
Si in specie arcus media naturalis deflectat
mensali: ita quod nullum vel arcissimum in me-
dio spacium derelinquat temulentum atque cau-
ponarium ostendit.

Scribit etiam Antiochus noster de angulo
supremo ad istud propositum dicens. Si in sum-
mo angulo reperiantur due lineae equedistantes
et vna ex duabus lineis non tetigerit ebrietatem
cum voracitate pretendere videtur: sed ipse an-
tiochus non intellexit nec potuit bene exponere
oportet dici ut in precedenti clausula actum est.

Adanus grosse et carnose luxuriam et ebrieta-
tem dicunt ostendere.

Liber sextus:

Capitulum ducentessimum octuagesimum quintum. De infortunio circa Domum et familiam.

I linea semicircularis sit in triangulo prope angulum summum: et eius cornua respiciant versus partes digitorum turbationem familie atque domus eius significat.

Capitulum ducentessimum octuagesimum sextum. De his qui perueniunt ad honores seu ad officium et sunt fortunati apud Reges vel res publicas.

E maximis rebus que desiderantur in hoc seculo sunt honores diuitie exaltationes officia et bona fama. Congruum igitur est de his pertractare.

Linea mensalis cum ramis rectis ad superius tendentibus versus indices signum est exaltationis: et denotat honores officia et dignitates. Et si talis fuerit pauper ascendet gradatim ad predicta. Hoc signum pro maxima eius fortuna et augmento habet inclutus genitor tuus o Alexander.

Quando linea mensalis sic figurata ut superius dictum est vadat ad radicem indicis et in fine eius firmetur: et ex altera parte quidam ramus eius aspiciat radicem pollicis significat exaltationes et honores aut officia: et talis erit dulcis animi et morigeratus.

Si quedam linee veniant a radice pollicis usque ad lineam vite postremam: que est versus angulum supremum: cupidum bonoris et laudis et inanis glorie denotant. si aliqua connexa habent significant honores et diuitias apud principem seu senatum.

Talis figura. **X**. in monte pollicis honores videtur ostendere.

Si bine linee oriuntur a mensali et extenduntur ad radicem medii: et precipue quando sunt equedistantes cum bono colore honores et dignitates seculares aut ecclesiasticas denotant.

Si quedam linea oriatur a cardiaca cum trinaria proportionem: et sit boni coloris: et transeat per caneam usque ad radicem indicis in modum sulculi honores diuitias et dignitates summas et officium apud principem arguit.

Si una pulcherrima linea oriatur a mensali et cum trinaria eius proportionem in modum sulculi ad radicem medii deuenit honores di-

gnitates famam et officia apud principem euenire dilucidat.

Si quedam linea notabilis recta et bene colorata incipiat a radice indicis et vadat usque ad mediam iuncturam vel prope ipsam significat honores cum audacia.

Inquit Anthiochus noster: scala vel gradus in indicis tuberculo: et eius cacumina annexa sint gradatim honores et dignitates: habenti tale signum ministrat.

Dicitur quidam: quando due linee oriuntur a radice continue et ad radicem annularis deueniunt seruitutem principum significant et talem fortunatum: quippe eum principes amantur sunt et muneribus donantur.

Figura ut sic. **b**. in monte Iouis denotat habentem esse fortunatum et diuitem erit quoque talis dilectus et valens apud reges.

Linee ut crux aut stella in spacio prime et secunde iuncture indicis amicitiam magnorum dominorum denotant: adeo quod habentes tale signum ab eis bonum recipiet ut dicit auctor cuius nomen ignoro.

Figura talis. **f**. in monte commixtionem cum regibus et in rebus ipsorum dispositioni habitis significat.

Figura. **g**. in tuberculo solis significat hominem letum manentem cum principibus et maioribus terre sue.

Dicunt quidam si nodus carneus bene dispositus recte per articulum medium inceserit magnam omnium rerum peritiam et maximas opes munere principum denotabit: hoc tamen ego per experientiam nunquam vidi neque intellexi.

Capitulum ducentessimum octuagesimum septimum. De infortunio in diuitiis atque negociis et de eis qui non euadunt magnam copiam angustiarum.

I linea mensalis sit nuda sine ramis et veniat ex radice indicis infortunatum et sine diuitiis esse minatur. Et magis hec sententia corroboratur si tuberculi sint pallidi.

Si linea mensalis sit connexa cum linea capitis et linea vite: ita quod angulus canisetur: Infortunium maximum minatur ita quod desiderabit se nunquam venisse in mundum.

Linea mensalis recta et subtilis in fine eius versus motem indicis infortunium et subtilitatem diminutionem promittit.

Si linea mensalis non firmitur iuxta digitos sed tantum terminet se ad digitum medium habentem ducere vitam suam sicut avis. hoc est quod permanent in continuo timore quemadmodum aves in ramisculis et nidis suis occultant: eorum periculo ne recipiant alienas insidias. Ita quod habentes talem positura sic se habent vniuersa liter in vita sua et in negociis suis ita quod arguit vniuersum infortunium. Alii dicunt: quod si dicta linea mensalis in fine sui fuerit subtilis et rubra omnia predicta minuuntur: Si vero fuerit grossa et rubra augmentat.

Quando linea mensalis est bifurcata versus indicem vel medium signum est laboris in tota vita sua.

Si linea mensalis mandauerit vnicuique ramusculum inter medium et medicum labores et angustias ostendit. si sit subtilis et rubra omnia predicta minuuntur. si autem sit grossa et rubra augget significatum.

Si linea mensalis in pluribus locis intercisa fuerit labores sine requie denotat. Alius textus dicit quod labores et angustias cum regibus significat vtraque sententia a me est experta.

Tenet Mercurius quod quando linea mensalis in vltima sui parte ascendit versus indicem arguit infortunium quod a me observatum est: et hoc intelligitur in omnibus negociis.

Si in quadrangulo manus reperiatur quedam crux male disposita tortuosa et inequalis etiam significat infortunium.

Si linea que dicitur principium reperiatur in monte solis: et si fuerit obfusa valde a multis lineis: habens fugiat a societate. Regum: quoniam ratione eorum patietur iacturas angustias et maximum infortunium et fortasse carceres cum mortis periculo.

Si linea mensalis curuat inter medium et indicem angustias et infortunium attestatur.

Angulus summus si coniungitur in cauea manus angustias et iacturas in omnibus suis negociis significare dicitur.

Angulus summus separatus valde labores et angustias pollicetur.

Si unguis pollicis non rubens fuerit et planus vel pallidus infortunium facit: et hec omnia intel

lige tam in viris quam in mulieribus. Que tamen consideranda sunt diuersimode ut in diuersis manibus diuersis temporibus annis atque etatibus.

Si mensa manus fuerit inequalis infortunium et labores minatur. Et nota quod ea omnia que diximus in capitulo de damno atque infortunio hic poterunt applicari.

Scias attamen: ut dixi: quod penuria linearum est magis deterrima quam earundem linearum exuberantia.

Capitulum ducentessimum octagesimum octauum De his qui sunt bilingues adulatorum atque medaces.

Quando mensalis linea vel rami eius vadunt ad lineam capitis superius certa si bene proficiat talis capietur adulator erit et in verbis medax eritque placens generibus. et in absentia pugit ut venenosus scorpio et de alijs marmarat ut manifestum est.

Multe linee in motu pollicis intercise seu conglomerate et subtiles defectum mentis et mendacium ostendunt.

Si quedam linea fere ut cetera iuxta supremum angulum sit et respiciat indicem talis est bilinguis et propria lingua ledetur.

Manus parue arguunt mendacia adulationes dolos et fraudes.

Digiti concavi et indispositi ad invicem non bene se coniungentes mendacium significant.

Scribunt quidam quod si linea mensalis in cauea manus habuerit plures ramos riuolos significat hominem fellitum et concipientem in negociis peragendis diuersa proposita et varia et pauca veritate ea prosequens.

Quando media naturalis sit nimis brevis et discontinua inconstantiam verborum arguit.

Si in principio medie naturalis sint linee si miles arborum palme: et tales linee sint valde magne et curue: tales rami vadant ad inferius respicientes montem manus inconstantia et mendacium demonstrant.

Angulum supremum valde separatum dicunt aliqui mendacium et linguam serpentis nam significare.

Quando inueneris mensalem efficientem duos ramos vnum ad indicem alterum ad medium digitum deuenientem adulatorem atque mendacem dicunt significare.

Si autem talis figura. f. fuerit in loco mar-
tis falsum mēdaceum proditorum propter quod
malum habebit denotat.

Raro est q̄ claudī strabones lippitudina-
ri) gibbosi aut diminuti in aliquo corporis mē-
bro: et incommensurati sunt recte nature: et q̄ sunt
sine mendacio et fraudulentia et q̄ non babe-
ant serpentinam naturam.

Aliqui dicunt q̄ diminuti accidentaliter nō
sunt huiusmodi nature. Ego autem dico et af-
firmo hoc esse falsum. Quia complexionēs ha-
bent determinatam commensurationem mem-
brorum. Deficiente autem propria latitudi-
ne deficit etiam talis complexio. Vidi plures:
qui per accidens fuerunt diminuti in aliquo
membro: qui prius fuerant complexionis lau-
dabilis: qui post excessum facti fuerunt melan-
cholicī: Dicant illi quicquid velint penitus sē
incommensurati: sunt tamen tales ingeniosi in
suis negocijs.

Color rubens obscurus mēdacium dolum
et fraudes significare dicitur.

Color lūidus flauus aut cinericius facit ho-
minem q̄ nō eritabit vti mendacio.

Horatius hominem verbosum et mēdaceum pel-
lineq; nature hoc modo figurat. Cuius habi-
tudo fuerat carnea cum soliditate: Pinguis
erat et mediocris stature. Capilli communiter
laudabiles in colore figura et substantia. Facies
rotunda Bene tumide: Frons bene conditio-
nata. Cilia arcualia anguli oculorum carnei vt
milui habent. Oculi tumidi celestes: Nasus
satis magnus sed in summitate obtusus: nares
late subnasum foueantur: et labium superius
magnum spissum et parumper euersum ac re-
torsum. Labium inferius spissum magnum et
lassum: Os magnum dentes magni. Adentū
rotundum carneum fossiculatum. Auriculas
habebat magnas atq; caducas submentum car-
nosum. Collum curuum carnosum et viuīdū ex
vno latere curuū. Spatule eius erant magne
Decus latus et mammosus. Magna quoq;
distantiam habebat inter vmbilicum et pumu
granatum magis q̄ a pomo granato ad furcu-
lam gule. Habebat etiaz ventres solidum cru-
ra pinguis et breuis: Brachia curia et grossa:
manus paruas et crassas. Lingues curuos et
clare subrubentes. In vola manus cuius me-
dia naturalis et cardiaca fuit coniuncta in an-

gulo acuto terminans i directo inter mediū et i-
dicem. Linea mēsalis erat cum ramusculis in
mensa manus respicientibus. Linea capitis
sen cerebri: et media naturalis breuis et discon-
tinua in cuius principio erat lineae magne et cur-
ue vt arboris palme respicientes montem ma-
nus. Mons veneris erat tumidus nō bene li-
neatus. Tuberculus iouis lineatus atq; dep̄s-
sus. Et saturni mons in lineis multis opulen-
tus. Linea saturnina a rascetta ad mensalem d-
ueniebat discontinua et male colorata. Mons
solis nō bene erat cōditionatus. Mercurij lo-
cus optime cōditionatus existerat. Lune mō-
ticulus eminēs et varijs lineis obsessus erat.

Ingressus ei⁹ erat similis cogitabūdo: cum ve-
locib⁹ et breuib⁹ passib⁹. Horatius eum quādo
bibeat: ipse enim cum ciatum ex ore depone-
bat allongabat labia cum tumefactione vt faci-
unt pueri quādo sorbillāt circa papillas ma-
millarum sue genitricis.

Capitulum. cclxxxviii. De signis bone morige-
rationis et societatis.

Quando linea mensalis est bene condi-
tionata et recta sub indice ac in palma
extensa. Signū est bone morigeratio-
nis secretarum personarum et bonorum morū.

Linee cōglomerate vt stella bene colorata in
quadrāgulo arguit bonitatem morū et laudabilem
conuersationem.

Densa manus perpulchra et equalis cum
deceni latitudine sine lineaz intersectione bo-
nos mores atq; societates laudabiles prestat.

Linee procedentes a media naturali versus
lineam mensalem si sunt bene apparentes et bo-
ni coloris bonos mores atq; naturaz prestant.
Et ea omnia que diximus in capitulo d equa-
litate ingeni) huic loco applicanda esse viden-
tur. Rex morum atq; boneste vite est impi-
ter: Ideo mōs Jouis inspiciendus ē: postea so-
laris locus et post veneris locus qui prestat eti-
am mores tamen cum aliquali lasciniā: et si mi-
nimus digitus et eius tuberculus est bene line-
atus. Saturnus et Mars sunt pessimi: Lana
vero cōuertibilis ad vtrāq; et femina flegmati-
ca et sic considerabis.

Capitulum ducentessimum nonagesimum.

De signis iracundie

Linea mensalis sit. valde exten-
sibilis ita quod egrediamur palmam

Chyromantie parue:

versus indicem iracundiam significat si a multitudine ruboris sit obfessa precipue in sui fine.

C Si clausum pignus semper quis teneat iracundiam et iracundiam significat.

Linea arcualis inter indicem et medium existens et per tuberculum perringens usque ad minutulum que dicitur cingulus veneris iracundiam ferinam videtur ostendere.

Tremor manus in iuvene sano ostendit quod talis est facilis ad vehementem iram: ut ego habeo in manibus meis. Si vero tremor fuerit multum fortis signum est vitiose complexionis: et talis de facili irascitur. Melancholicus mulinolus et malignus est.

Si cardiaca et media non coniunguntur et illud spatium sit callosum aut durum vel siccum ac coloratum absque causa significat irasci.

Linea cardiaca nimis rubra iram significat maxime in parte superiori.

Si cutis manus maxime palme grossa et dura fuerit naturaliter cum rubore principaliter li nearum iracundiam denunciat.

Cutis tenuis et rugosa cum continuo calore palme significat iracundiam.

Color rufus et oculi lucentes et mobiles irasque furiam declarant.

Pallor cutis condescendens ad lividum aut ceruleum iracundiam denotat.

Dicit aliqui quod si linea cerebri sit nimis grossa et rubicunda iracundiam declarat.

Si locus trianguli cum linore fuerit iracundiam denotat.

Rex iracundie est mars ergo martialis postura iracundiam minatur.

Dubitant aliqui dicentes. si ira est accensio sanguinis circa cor: et quod procedit a caliditate: ergo falsum videtur dicere quod femina est vehementis ad iram ut actum est in radicibus nostris de divisione sexus quoniam femine sunt masculis frigidiores. Respondet quod due sunt diffinitiones ire una est materialis altera vero formalis. Prima tangitur a philosopho in libro de animalibus: Et etiam ab Alberto in eodem loco: quod est accensio sanguinis circa cor. Altera est in libro ethicorum dum dicit: Ira est appetitus ad vindictam. Prima est materialis: alia formalis: et utraque tangitur ab Averroes si bene meminimus in secundo de anima. Ira que est accensio sanguinis circa cor est vehementissima in masculo

lino sexu: et precipue in calidis individuis. Secunda que est appetitus ad vindictam est magis in feminis et in individuis frigidis et preterea in melancholicis: et quanto animal est magis vile et abiectum: tanto eius appetitus est intensior. Homo post recessum inflammationis si est bene natus minus retinet species vindicte: precipue propter bonitatem intellectus et rationabilis discursus: et ob hoc est magis placabilis. Semine vero propter imperfectionem materiei sunt implacabiles malefice quoniam ira evenit in frigidis individuis et non bene natis.

Capitulum. cxcj. De numero nuptiarum et vxorum.

On nulli celeberrimi auctores dicunt quod tot linee quot sunt intra auricularem in latere manus prope mensalem id est inter mensalem et auricularem quot linee apparebunt venientes quasi ex dorso manus tot vxores manifestant. Si oblique fuerit preteritis: si vero recte sumas: et quot parue linee ibi inente fuerit tot concubinas loco vxorum dicunt manifestare. Si vero antedictae linee sint inter se ut plurimum vir accipiet vxorem corruptam. Si obliquas lineas reperies malam mulierem accipiet. Si magne erunt linee vitam diuturnam habebunt: si vero parue parua vita indicanda est. Si autem fuerit dicte linee cum triangulari sui proportionem et magne cum bono colore: et tuberculus veneris et alii motus fuerint fortunati denotant diuitias propter vxores: Et precipue si tales habuerint signa que ostendunt diuitias aut hereditates mulieris gratia: ut antedictum fuit.

Linee extense a radice pollicis per montem ipsius quot linee fuerint tot mulieres vxoribus similes dicunt ostendere. Et in manu mulieris tot homines vel amicos maritus similes denotant: Si sint recte extense et pulchre: tot predictis mulieribus aut viris copulabuntur. Et si infra predictas lineas sit aliqua maior altera signum est habere talem mulierem aut talem hominem maiorem in diuitiis quam fuerit genus suum.

Dicunt etiam quidam quod quot linee secant primam iuncturam medici: tot viros accipiet mulier: et talem interfecationem dicunt Chyromantici esse per longitudinem iuncture non autem per latitudinem.

Dixit pictor Chyromantie: quot lineas in femina inneneris a prima annularis iunctura ad secundam: et ille sint recte et pulchre totidem maritos significat feminam habituram: hoc vero falsum et erroneum est. Nam sunt aliqui qui in tali loco habent viginti lineas aut decem: Et nunc quam inuentus est vir qui habuerit in suo periodo sex uxores.

Dixit auctor cuius nomen non bene memini: quod quando linea saturnina oritur a radice brachii et extendat ad annularem digitum: et tamen non tangat ipsum digitum denotat quod uxorebus vel amantibus copulabitur.

Capitulum. cccxij. De signis castitatis.

Inter spacia montis auricularis sit purum et bene coloratum stabilitatem animi atque castitatem et continentiam demonstrat.

Alii vero dicunt: quod si talis monticulus fuerit sine signis puris et nitidis significat virginitatem et quod nunquam talis corrumperetur.

Si quedam linea notabilis recta subtilis et decenter colorata oriatur a mensali et vadat ad radicem auricularis significat in muliere virginitatem seu castitatem.

Dicit auctor incognitus. si venerit una linea subtilis et equa a linea capitis et transierit lineam mensalem et veniat ad auricularem virginitatem et castitatem significat. Et quanto magis grossa et magis equa fuerit talis linea tanto minus casta mulier denotatur.

Si vis cognoscere virginitatem mulieris. Videas manum mulieris stomacho eius ieiunum. Et si habuerit lineas graciles et pallidas. Tunc illa mulier est virgo. sed si fuerint lineae late et rubre vel fracte infallibiliter talis est corrupta ut aliqui testantur.

Capitulum. cccxij. De signis eorum qui sunt patricide vel fratricide.

Emicircularis figura prope mediam naturalem in ascensu manus patricidam aut fratricidam dicitur significare.

Si quedam figura ut stella reperiat in supradicto loco signum est incrementi malicie et malignitatis ut dicunt huius artis auctores.

Si in monte manus iuxta lineam vite prope radicem reperiat talis figura patricidam siue sacrilegum dicitur denunciare.

Littera. C. in monte annularis patricidam minas. Figura ut beatus dicitur in triangulo patricidam significat.

Dicunt quidam recentiores quod quando a mensali oriatur notabilis linea in directo auricularis prope percussorem: et perpendiculariter tendat ad montem lune occisorum proprii genitoris denotat. De hoc usque ad hunc diem indicant neminem.

Capitulum. cccxij. De his qui patiuntur damnum infamiam aut persecutionem apud Reges.

Inter linea solaris sit obliqua et male positionata arguit apud reges infortunium maximum et aliquando carcerem.

Si dicta linea sit male disposita ratione essentie loci et sit conglomerata aut obsessa a multis lineis infortunium precipuum apud principes denotat. Et quando aliquis talis habet posuerit fugiat presentiam et conversationem principum et regum. et si tales lineae oriatur a mensali seu a mensa manus tale infortunium evenit propter inimicos: Qui infamant ipsum apud regem. Si linea principum habet maiorem vigorem quam habeant lineae quae secant ipsam ab infortunio tali bene evadet.

Et quot fuerint lineae supradictae tot etiam inimicos ostendunt et maiores et minores habent presentiam ipsarum linearum.

Alii scribunt quod illud quod dictum est sub istis verbis: quando honorum linea intercessa fuerit et discontinua: et quod non nulle rimule eam intercedunt: tales habentes hoc aufugiant dominos subibunt namque vite amittende periculum: et eo magis quando dictae lineae pallide fuerint quod etiam corvus noster in suo picto opere describit.

Scala vel gradus in indicis tuberculo si fuerint eius cacumina annexa et scissa spara modum transuersalibus lineis odia damna et persecutiones magnorum principum arguit ut dicunt: et credo quod sit Antibiochus inter alios.

Si quattuor vel quinque lineae intersecant lineam mensalem in diametro medio digiti labores angustias et anxietates cum principibus et regibus scribunt significare adeo quod partem suae substantiae sit faciliter amissurus.

Capitulum. 295. De tyrannica natura.

Anus longe et graciles naturam tyrannicam demonstrare dicuntur.

Linea mensalis extensa usque ad tuberculum indicis cum liuore aut rubedine tyrannicam et crudelē naturam denotat.

Lineae naturales valde extense tyrannicam naturam penitus arguunt: Efficaciusque corpus colericum et pariter complexionem: et animam in-

Chiromantie parue.

dicat rapacem atque et tyrannicam namque dilucidat. et eum de effectu facit nasus agilis et assimilatur agilis.

Color rubeus obscurus tyrannicam ac rapacissimam naturam designat.

Capitulum. cccxv. De penitentia largitatis.

Si in summo angulo sit transversalis linea vel due utraque linea anguli pringentes et non egredientes sed equidistantes factam expellam et largitionis penitentiam dicit ostendere.

Capitulum. cccxvi. De loquacitate.

Anus tennes et curte longe lingue et loquacitatis dant indicium.

Si digiti manuum imoderato spacio inter se distent loquacitatem et lenitatem indicat.

Quando etiam digiti sunt dispersi loquacitatis signum ostendunt.

Quoniam basis trianguli finit in cauea manus et non adbebeat cardiace facie hominum timidum ostendit et loquacem.

Manus quoque introite et tennes loquacitatem videntur ostendere.

Si aliquis per quendam suam consuetudinem tenet manum rectam et digitos suos extensos in longum loquacitatis et vanitatis signa esse dicunt.

Quoniam due linee habuerint principium suum a rasceta continue et vadant ad radices digiti minimi loquacitatem et presumptionem testari dicunt.

Capitulum. cccxvii. De cogitationibus varis et malis.

Quicunque percutit digitos ac si vellet timpanizare quoniam cogitat signum est variarum et malorum cogitationum secundum aliquos chyromanticos.

Capitulum. cccxviii. De his qui perveniunt ad dignitatem regalem seu ad coronam.

Tella in loco solis vel Jovis coronam vel regiam dignitatem pronunciat.

Circulus vel forma spherica in loco Jovis ad coronam vel regiam dignitatem ascensum indicat ut antiqui patres egyptii atque aliqui recentiores.

Si linea saturnina a vitali oriatur et recta vel fulculus ad tuberculum solis deveniat Regiam dignitatem cum summo honore chyromantici dicunt denunciare.

Si una vel bina linee oriatur cum eorum ternaria proportionem a linea mesali nec in aliquo loco intersecetur. Et etiam devenierit ad tuberculum solis in duas partes velut sulcus et porrexerit se ad radices digiti ad principatum vel

Regiam dignitatem talis habens deveniet. Preterea scias quod oportet aliarum linearum ac tuberculorum proportio talis prestari. Talem posituram ut diximus superius habet. Nam dulpbus perrucius senensis senatus caput et dux optimus. Similem quoque posituram magis ac peroptime tenet felicissimus genitor tuus. O Dime Alexander et meliores usque ad hunc diem non vidi in homine aliquo. et scias quod impossibile est eum usque ad mortem a principatu posse removeri. Et tamen morte laudabili diem suum claudet extremum. Non mirum est si Alexandri pontificis sermone iustissimi et Malchini crudelissimi principis furor ac rabiem potius evitavit.

Si autem figura. b. erit in loco solis talis erit sapiens boni ingenii dilectus a magnatibus et universis populo. Et tales aliquando visi sunt exaltari ad regias dignitates.

Figura talis. D. in loco solis ostendit hominem divitem et forte et qui fortasse adipiscetur ab alienis divitias. Et aliquis talis exaltabitur ad regias dignitates. Et si fuerit rusticus aut vilioris progeniei et habuerit bonam posituram secundum qualitatem suam augetur eius status et habebit imperium super gentes sui generis et statum. Nisi stellam fixam habuerit auxiliante et ut aliquis quondam accidit quia talis posset habere bona plusquam esset suum genus. sed hoc chyromanticum ignorat et non potest predicere ultra illud quod ostendit positura ratione linearum.

Capitulum. ccc. De his qui patiuntur persecutiones et fugas per prelatos aut sacerdotes.

Alles figurat ut hic demonstrat. H. O. in loco iouis sacerdotum persecutiones et detrimenta eorum causa manifestant ut antiochus pinxit atque alii moderni.

Scala vel craticula valde implicata in indicis tuberculo persecutiones et fortasse carceres prebent sacerdotis causa ut aliqui tenent.

Linee que sunt in specie acuti anguli se ad invicem secantes inter indicem et pollicem Iacturas et persecutiones sacerdotum causa demonstrant ut antiqui egyptii tenent et etiam alii qui alii moderni.

Capitulum. cccj. De his qui sunt veridici in suis promissionibus.

Ola ampla linea et profunda inter indicem et pollicem si extiterit veritatem et promissionum fides prestat.

Linee pcedentes a linea cerebri versus gene-
randis linea si fuerint bñ apparētes et boni co-
loris veritatem pmissorū significāt.

Bine linee egredientes se ut crux qñ sunt bñ cō-
ditōate in quadrangulo. Et qñ crux a media
naturali sit remota: tanto magis promissorum
adimplet complementum.

Dixit Vgo si iter principiū medie naturalis
et indicem plures linee transversales videant
equedistantes satis apparentes et nō secerni p
lineas aliquas in longum positas veritatem p
missorum significant.

Figura talis. C. in loco veneris veridicam p
missionē denūciat. Et nota qd ea oia q scripsi-
m⁹ i cap⁹ d equalitate igeni hic referri possūt.
Et ecōtrario de igenio neptado atqz pphāo.
Capitulum. cccij. De his q i pecoribus habent
fortunam et lucrum.

Scūt recētiore qd si mōs pollicis ple-
nus rimulis fuerit i pecoribus felicitā-
tē pollicet. Et hoc intelligit si residuū
manus fuerit fortunatum.

Si per cōtrariū pace fuerint remule in pe-
coribus ifortunium ostendunt.

Si aut volueris aliū cōsiderare de fortuna
et ifortunio in aialibus. Oportet qd tu legas
atqz diligēter speculeris oēs libros astronomo-
rū et aliorū doctoz: et pcpue pcarricez sūmū et
ingeniosū virū in varijs doctrine gñeribus. et
cōsidera aialia que regūt sub varijs planetis: ut
verbi gratia. Equ⁹ regit a marte. Alinus a sa-
turno. Aues ac volatila a vene. Pisces et ra-
ne a luna et. Et etiā ē habēda cōsideratio: De
aialibus que habēt cōmuniōez cōmixtionemqz
cūz planetis eis dominātibus. Et pportiona-
re aialia ad tuberculos digitorū: et ad fortunam
idiuidui: et ex figura faciei: et postea poteris p
nūciare sermones tuū. et sic similiter poterūt cō-
siderari magisteria natoz et mercēs. Et etiā hec
corroborant cū astronomiis figuris et geomā-
ticis cū qz talib⁹ facultatibus voluerit vti. et sic
ad vltimū finē penetrabis. Possum⁹ ēt videt
p auguria et alia varicinia. si tu scis pronūciare
secūdum inclinatioem naturalem et nō necessi-
tatem. et latrent ignorātes qd velint.

Capitulum. cccij. De his qui habent maxi-
mam sūm aegredī diuitias et propter hoc sunt
in continuis maximis laboribus et nunquā ad
eos possunt peruenire.

In quadrangulo rubea stella existe-
rit: et quadrangulus in medio sit angu-
stus et habeat amplitudinem in extre-
mitatibus iste homo continue laborabit in ex-
cedis diuitijs: et tñ nūqz ad eas perueniet.

Capitulum. cccij. De his qui sunt fugiē-
di propter exuberantiam vitiorum.

Quando media naturalis cum cardia
ca est nimis distans diuisa inequalis et
obliqua ēt fuerit calliditate in homine
significat: et eū q nimium sibi placuerit. Viozē
quoqz denotat crudelitatem immanitatem: sermo-
cinatorem: detractorem et stultum. Denotat
quoqz luxuriam prodigalitatem: mendacium:
instabilitatem: ambitionem malignitatem: infi-
delitatem: et hominem sine religione. Et in ser-
uo qui sit in captiuitate difficilē recuperatioez.
In principe calamitatem et miseriam cū misero et
detestabili fine: et raro ē q a nulla proportionē
subisciat talis positura. Caueatis vos princi-
pes a seruis q habēt talia lineamēta. Nisi ve-
lius eis vti ad aliquam tyrannidem aut carnifi-
cinam et crudelitatem. Nam isti tales ad hoc
sunt optimi ministri. In milite vero supradic-
ta positura nō est malitia: tamen non sunt fortun-
nati: et si aliqualem habent fortunam eam lu-
bricam esse testor. et raro euenit quod isti tales
habeant bonum exitum.

Capitulum. cccv. De nūero et nobilitate fratru.

Quando in digito pollicis reperit qdā
linee rubee notabiles integre que scin-
dant fortiter primā iuncturā pollicis et
vadant versus ipsum digitum denotant secun-
dum numerum nobilitatem fratrum aut soro-
rum et si sint fracte aut delete mortuos fratres
videntur denotare.

Capitulum. cccvj. De his qui sunt proni
ad bellum seu ad artem militarem.

Queda linea sit notabilis ad pedes
digiti medi talis habēs hāc posituraz
erit sufficiens in agilib⁹ et maxime ad
bella promptus: tamē erit dure cervicis.

Lineas martiales si qz habuerit veluti ātea
declaramus in capitulo de natura martis p
nos facit homines ad militarem disciplinam.
et cū hoc tamen si angulus supremus sit valde
separatus non exadet ifortunium aliquod seu
carceres et fortasse non poterit effugere misera-
bilem mortem.

Linee principales rubee crasse magis q̄ te-
nues et continue ad militiam et ad bellum pronita-
tem et inclinationem inducit. Et hoc maxime si
linea mesalis cum trinarum sui proportio ad indicis
more deuenierit et i fine sit rubra vel liuida.

Triangulus non cum tenuibus lineis si repe-
riatur cum rubore animum inclinatum et pro-
cliuem facit ad bella et ad militiam militarem.
Si linee erunt bone et que ad augmentum for-
tune pertinent: ad dignitates talis habens de-
ueniet ut ante notati in capitulo de illis qui ad
dignitates deueniunt. sed notandum est q̄ im-
peratores exercituum non debent accipere in suis
militaribus negociis viros effeminatos et co-
matos: qui semineos habent incessus. Ut ante
dixi in pluribus locis. Immo eligere debet il-
los: qui non diligunt delicias: nec delectant or-
natu indumentis: nam ut dicit poeta naso sine co-
li modico forma virilis amat. sed eos querere
debet q̄ habet pelle rubiginosam ob adustiones
solis causata: et eos q̄ optima fama i suis faculta-
tibus exultat. Et sint explectioe colerica et q̄
habet exuberantiam caloris innati ac spirituum.
Ne sint molles et pingues. Sed si bene habet
sanguinem ad flegmaticam sui naturam decli-
nat: ut sunt multi qui habet abundantiam spirituum
circa primos motus: sed complexio eorum est
ita humida: que in accensione maxima spiritus
eorum habet vim magnam: sed deficiunt et non
repletur copia eorum. Ita q̄ in principio sunt
magis q̄ viri: et postea pluresq̄ femine. Quod
igitur te accipere illos q̄ sunt colerici ex habitu-
dine tendente ad sanguinem q̄ sanguis eorum
est spirituosus: et ob hoc magis resistunt. Quo-
ntiam magna copia in eis semper habundat.
Talem virum exempli gratia tibi describam.
Volo quod sit mediocris stature: que magis
tendat ad paruitatem q̄ ad magnitudinem. Ca-
put eius sit corpori vni forme: collum grossum
et vinctum capilli mediocres: magis rari q̄ spis-
si: crispi et non plani: Frons bone positure: vi-
gilantibusq̄ oculis: magnis iterius positus: q̄
si sunt extra situati: potius parui q̄ magni: colo-
ris celestis seu kropsi: Facies sit potius longa
q̄ rotunda: et magis ossola q̄ carnea. Bene sint
non tumefacti sed mediocris magnitudinis.
Auriculas habeat potius paruas q̄ magnas:
Nasum colericum: seu aquilinum. Nares po-
tius amplas q̄ strictas: os potius magnum q̄

paruum. Dentes magnos et spissos. Labia leo-
nina: ita q̄ superius labium aliquantulum sit grossum
et inferius aliquantulum magnum et non lassum. Den-
tum magis longum et acutum q̄ rotundum. Subme-
tum non palliolatum. Tota vero eius habitudo
sit potius ossola q̄ carnea. Spatule formose:
pectus latum cum residuo corporis proportio-
nato. Coxe lacertose cum bona soliditate exte-
rius aliquantulum arcuate. Crura rotunda fusula-
ta descripta musculis. Pedes habeant non
paruos: calcaneum formosum. In incessu sit
erectus et comensuratus. Si sit tonsus non
displiceat tibi. Et talis habitudo declinat ma-
gis ad bonum q̄ ad malum: et talis in rebus
suis cum assidue bene procedit. Et si vis q̄ sit
animosus et furiosus: Elligas eum qui habe-
at membra sic proportionata scilicet. Caput sit
acutum seu rotundum: nasus limus concavus
methaphrenon eminens: adeo q̄ sit valde par-
ua distantia inter cor et cerebrum: collum sit car-
tum: Oculi flammei: et maculosi. Magna di-
stantia a loco stomachi ad umbilicum: Et si est
pinguis sit solida illa pinguedo et non lasa.
Vox sonora et alta verba cum celeritate prola-
ta: Breuius celeres et cum spissitudine pas-
suum. Corpus pilosissimum: Et sit Barbu-
tus. Brachia longa et venosa: manus potius
magne q̄ parue. Si est gracilis non sit nimis:
Et membra eius non sint disproportiona-
ta: Et non sit longus: Quia rari sunt ani-
mosi: Et non habeant crura ut grues: nec
pauoninos passus. Denique fuge membra
effeminata: et eorum apparentiam ac mores
eorum. Deliores et efficaciores sunt illi qui
non pectunt comas suas quam illi qui sem-
per in quocumq̄ angulo habent pecten in ma-
nibus. O vos q̄ militiam exercetis Rogo ac
deprecor q̄ fugatis duces armorum: qui ha-
bent figuram effeminatam: quia semper eri-
tis in periculo perdendi et nunquam penes vos erit
victoria: nec sub eorum vexillo. Experientia
nimium atq̄ nimium docuit preteritis tem-
poribus quod Galli stolidi ceperunt quasi to-
tam Italiam sine aliquo armorum impulsu:
sub sanctitate malefica Alexandri sexti: Duce
spurio quodam maximo. Et hoc solummodo
evenit: propter maximam catenam principum
pusillanimatorum ac effeminatorum q̄ solam qua-
ritie gule ac cupiditatibus i seruauerunt.

Capitulum. cccvii. De his qui sunt proni ad submersiones aquarum: aut per res ligatas.

His diebus quidam famulus enacubabat stercoreas latrinam: casu accidit quod famulus una cum domino ceciderunt in stercoreus. Dominus auxilio multorum enasit icolumis: famulus autem in stercoreo liquore submersus est. Alii passi sunt submersionem in vase magno in quo erat pix navalis ligata in maxima quantitate. Alii in amplis agris ob grandinem et ventum suffocati sunt. Alii ex fumo carbonum non exaltate in locis clausis sunt suffocati. Alii dum faciebant nonos puteos a vapore putrido et venenoso in ipsis submersi sunt. Et istud accidit Bononie in hospitali quod nuncupatur dala vita. Alius: ut notant: tempore meo dum esset in carcere voluit comburere paleas: ut una cum ipsis combureret pediculos qui in magna multitudine erant in eis et fumus suffocavit ipsos. Refert Plinius quod quidam acino vinee passe stragularum et alius parvula piscis spina. Alii dum lac sorberet pilo parvulo in ipso existente se ipsos suffocavit: ut in romana habetur historia. Alius dum biberet vinum: quidam vini perivit ad pulmonem et suffocatus est. De hoc chyroromaticus non potest aliquam habere distinctionem. Dicamus ergo quod ut plurimum aq̃ suffocabuntur: et aliquoties ex catarro aut ignavia aut similibus morientur. Dicamus igitur de his qui propter aquas extremum claudunt diem.

Si in morte manus multiplicabuntur in aliquo multe linee ut stella plena radiis talis habens in aq̃ peribit precipue si in ambabus manibus talis positura extiterit.

Si linea interior in ultima iunctura pollicis sit arcuata et non coniungatur cum dorsali linea dicunt submersionem in aquis minari.

Si reperiat forma spherica super dorsum pollicis iuxta supremam iuncturam in aquis talis habens submergetur.

Si una linea transversauerit angulum supremum in fine: et se extenderit ad ascensum in aquis habens illam morietur. Et hoc maxime intelligitur quando maior pars dicte linee iuerit super angulum supremum.

Uincus sub sole vel tortuosa linea hominem in aquis submergi dicunt declarare.


Si duo anguli acuti extiterint in quadrangulo et transversali secauerit lineas vel directi tetigerint habentem in aquis perire existimant si sunt in supre-

ma parte quadranguli.

Si in indicis tuberculo fuerit linee intricatae tot pericula in aq̃ pro linearum numero indicabunt.

Si vero articulum tetigerint mortem etiam in aquis minari referunt.

Si in medico monte fuerit caruncula carnis in fortuna in aquis minatur.

Dicitur recitiorum: et ego cum illis affirmo quod si in ultima positura digitorum. scilicet in ultimis articulis fuerit linee valde oblique per latitudines digitorum ut sic  submersionem in aq̃ denotare dicunt secundum diversas etates. Si erit in auriculari: in pueritia. Si in medio in media etate. Si in indice in senectute. Si vero in pollice inueniatur in decrepitis annis. Alii dicunt quod idem importat si habentur inter primam et secundam iuncturam. Gradus autem etatis scias esse sex. Infantia pueritia: adolescentia: iunior: gravitas atque senectus. Prima etas. scilicet infantia porrigitur usque ad septimum annum. Secunda vero etas quae est puericia usque ad decimum quartum annum. Tertia etas adolescentia ad viginti annos. Quarta iunior quae est ovis etatis est firmissima claudis anno quinquagesimo. Quinta etas quae est senectus vel est gravitas quae est declinatio a iuventute in senectutem quae in nono dum est penitus senectus sed adhuc iunior: Et senior apud grecos presbiter vocatur: haec etas a quinquagesimo anno incipit in septuagesimum terminatur. Sexta etas est senectus: quae nullo anno tempore finit: sed post illas quatuor etates quantumvis vite est senectuti deputatur. Senium autem pars est ultima senectutis: Dicta quod sit terminus sextae etatis. Haec scilicet quae narrat isidorus in etimologia suis.

Tamen in hoc casu chyroromaticus accipit infantiam et pueritiam pro prima etate.

Alii dicunt quod si in pulpa digitorum appuerit una linea obliqua quod submersionem significat in aqua si profunda fuerit in profunda aqua. Si multum rubea in mari. Et si fuerit equalis et rubea transibit mare sine submersione. Si fuerit in articulo in puericia. Si in medico in iuventute. Si vero in medio in media etate. Si in indice in senectute: Si in pollice in decrepita etate veluti antea declaratum fuit.

Capitulum. cccviii. De nobilitate et ignobilitate affinium.

Intra primam et ultimam iuncturam pollicis reperiantur quedam linee pariter lam seu affinitatem magnam et mul-

tam: aut paruum et paucam secundum multitudinem et magnitudinem seu paucitatem aut paruitatem linearum: hoc tamen ego nunquam obseruari neque cogitavi usque ad hunc diem.

Capitulum. cccviii. De his qui recipiunt ingrati tudinem pro beneficiis factis seu fiendis.

Pures linee incomplete in medici more et si articulum tetigerint: et ex transuerso linea secauerit antedictas nunquam pro beneficiis ei reddentur grates aut merita: quamuis obsequenissimus fuerit: ut aiunt aliqui.

Capitulum. cccx. De magnitudine et amplitudine vulue.

Menalis montem indicis scindens magnam nature hoc est vulue capacitatem in muliere dicunt protendere.

Longa et lata palma manus amplitudinem et longitudinem vulue demonstrat.

Capitulum. cccxi. De his qui peregrinantur honoris causa seu est legatus regis constitutus vel ad aliquod officium ordinatus.

Rex si fuerit sub tuberculo minimi et prope mensalem peregrinationes legationes aut officia honoris causa designat.

Aliqui dicunt quod si stella in illo loco fuerit cum bona conditione ad honorem: aut ad officium extra patriam habentem iterum insinuat.

Si linee incipiunt a rascetta et obliquantur et versus indicis tuberculum radicem porrexerint bonifica significatur itinera: Et peregrinationis amatozem demonstrat: cui magistratus honorifici et lucrosi dabitur. si huiusmodi in locis manere voluerit ut dicunt recentiores quidam: et etiam cornu noster. Ego autem hoc nunquam vidi neque notavi.

Capitulum. cccxii. De mendacio vaniloquio et insipientia.

Ingulum veneris quicumque habuerit in manibus suis vaniloquus insipiens in facibilis homo erit ut dicunt chiromantici.

Si quis ut dixi superius habuerit digitos canos indispuestos: et ad inicem se non bene continentes talis est medosus in locutione levis et cum factis minime concordans: ut pluries notavi.

Capitulum. cccxiii. De clericis qui habent plures ordines ecclesiasticos.

In linea vite habuerit in medio versus caueam manus rubedinem cum diuersis interfectionibus et etiam ordines in viro ecclesiastico ostendere videtur: ut vgoni placuit.

Capitulum. cccxiiii. De signis illorum qui sunt capri ab obsessores viarum.

Icet signa: que denotant carceres absoluite resoluantur aliquando ab istis qui sunt capri ab obsessores viarum: Et

aliquando propter alias res: Tamen dicunt aliqui: quod quot linee fuerint incidentes seu intersectantes lineam mensalem sub medio digito saturni tot vicibus a sicariis et obsessores viarum talis habens impemum patietur.

Capitulum. cccxv. De his hominibus qui non sunt grati nec reuerendi.

Quando linea media naturalis habuerit paruulas fossulas in medio et plures in ambabus manibus et sunt inequales et rubeculae quod una sit profundior altera: talis non est gratus homo nec reuerendus.

Capitulum. cccxvi. De fuga et persecutioe ex quo aliquando exilium procedet carceres et accusationes et confiscatio bonorum.

Inea saturnina idest via diaboli quicquid oritur a rascetta per medium canem ad saturni tuberculum deuenit presertim ad primam iuncturam: quando aliqua linea ipsam intersectauerit significat euentum bonum et prosperum destruere: et omnium malorum est mater: anxietates inducit et fugas et persecutiones carceres accusationes et denique id omne quod miseram reddit vitam: ut patres prisce caldei atque greci arabes atque latini omnes aiunt. Et ego cum illis: quemadmodum in mensam multitudinem vidi et de hoc iudicavi.

Capitulum. cccxvii. De perfidia et maledicentia hominibus proditoribus et malignis qui propter suos malos mores patiuntur fugam et carceres.

Inea saturnina oriens a rascetta: et habens in sui fine crucem vel furculam: si fuerit prope radicem saturni carceres accusationes persecutiones et fugam minatur. Tales enim sunt proditores ac maledici et vniuersali malorum morum et referunt metaphorice ad symias et cyrcophtecos quod animal potest dici symia caudata: et credo esse illud quod vulgo dicitur gatto maimon.

Capitulum. cccxviii. De signis illius qui est amator virtutum.

Cribit Vgo quod vnguis habens albedinem in principio hoc est penes carnes eius quod amator est virtutis denotat.

X li

Dicunt nonnulli quod si in fine lineae cerebri parvulus triangulus existerit facit studij appetitorem et eum: qui diligit utilitatez laudabilez et virtutem et honorem sed in euz metu.

Quando saturnina linea h3 incipit suuz a rascetta et ad media denenerit adeo qd offendere appareat boiem probu arguit et suas res i dies felicius agere: et ad morte vsq3 amatoze virtutis et ingenio magno dummō sit recta et continua.

Capitulum. cccxix. De ioculatoribus:

On ptermittendi sunt i opere nro ioculatores q multu pferunt melacholicis: et illis q sunt lete nature gaudiu angēt et leticiāz: et sibi ipsis nō nocēt cū aliqd lucrāt. Danus igitur curte et gibbose et tenues ioculatores declarant.

Capitulum. cccxx. De temperantia.

Sicut chyromantici qd qn linea vite fuerit diuisa p vnā vl plures lineas ad modu crucis i extremitate eius versus rascettaz manus temperantiam significat.

Linea gñatiōis equalis continua et pfuda satis uniformis sine diuisione satis lōga bene colorata nec pallida nec valde rubea: talis sic existēs qd tēperatus sit significat. Et si pfirmat a bōa significatiōe aliarum linearū principalū de se significat bonā nām et naturalē sanitatem totius et virtutē et tēperantiā ex pte illi psonē. Sed cā societatis pōt esse icōtinēs: vt refert auctor qdā incognitus cuius nomen ignoro.

Capitulum. cccxxi. De constantia.

Linea vite bñ ppositiōata et lōga et bñ colorata stāntiam dicunt significare.

Linea mēsalis trinarīam ppositiōez tenens et bñ colorata et satis lōga bonā quoq3 constantiam dicunt significare.

Triangulus eglaterus bene pditionatus bonam stantiam significat: que laudabiliter ab oibus recte iudicantibus laudat. Quomō enī vir pbus esse pōt q i suis reb⁹ icōstās iudicet.

Capitulum. cccxxii. De iusticia.

Linea mensalis cū trina et optima diuisione bene colorata ac conditionata iusticiam significat.

Linea cordis cum trina sui ppositiōe et lōga vsq3 ad rascettam et bene colorata significat talem hominem esse iustum ac veracem.

Si i quadrangulo reperiat signū simile cuiusdam stelle bene coloratū boiem iustū denotat.

Triangulus eglaterus bene coloratus et bñ pditionatus hominem iustum indicat.

Quadrangulus eminēs et clarus equalis nō intersecans ac cum debita distantia hominem significat iustum ac liberalem.

Capitulum. cccxxiii. De dignitatibus et fortuna extra patriam.

Inee vt stella in quadrangulo i directo minimi mōte honores et dignitates extra patriā arguunt magis q3 i patria.

Hec figura vt hic g iter primam et secundaz iuncturam digiti medij nec alicubi incipiens nec finiens signum est subiti honoris extra patriam vt dicunt.

Capitulum. cccxxiiii. De lubricitate nō seruando res promissas.

Linee transuersales nō eque dispositas et nō bene apparentes in principio medie naturalis versus indicem quasi ad extra et ab alijs in longam positas intersecte lubricitatem promissorū i nō seruando res promissas dicunt ostendere.

Capitulum. cccxxv. Contra plinium.

Doctore Plinius ex fundamentis philosophi credit philosophos irridere ac conturbare se ipsum exultās. Nam cūtis subtilitas cum tactus nobilitate: acumen sciēdi arguit: arguitq3 sensus acumen. Contra hoc insurgit Plinius: qui magis plenus est aliorum q3 suorum verborum: Philosophi auctoritate ex libro nono de natura animalium capite. 36. Vbi mētiōez facit d ingenio et sagacitate elephantis. Hec. n. sunt verba philosophi. Elephas oīuz ferax mitissim⁹: et placidissim⁹ ē: qppe q p multa officia: et erudit⁹ et intelligat: Quoniam etiam regem adorare condiscit: valet sensu: et reliqua ingenij sagacitate excellit et c. Et tamen elephas habet pellē seu cutim crassam ac duram. Et sic etiam habet serpentes: q sagacissimi sūt vt crocodill⁹ et huiusmodi spēs aialū: Et ob hoc q talia aialia sunt sagacitate habentia: et habet cutis durā aut squamosa: vult iferre Plini⁹: (q merito cādelā male lucēs appellādu est) i dictis philosophi contradictionem esse. Verū ne quadā iani gloria plinijs ac humanis depascat: istis vbi solutiōez dabim⁹: Diuisiōez talē pmittēdo: qd aialū alia habet durā cuti: alia nō: ex habentib⁹ durā cuti aut tegmēta dura: alia sunt squamosa: alia nō.

Et habentibus squamositatem alia sunt di-
sciplinabilia alia non: ex habentibus dura alia
sic alia non sunt disciplinabilia. i. disciplinā susci-
pientia: Ad propositū igitur stante diuisione dici-
mus. Aristotelem intelligere: quod inter animalia
habentia duram cutim elephas cetera (ingeni)
sagacitate excellit. Inter vero animalia squa-
mosa crocodillus: nam huiusmodi tegmenta du-
ra vel squamosa ipsis data sunt ut a nocumen-
tis exterioribus defendantur. et magis ipsis quam
homini. Nam plurimorum philosophorum aucto-
ritate: et maxime philomonis: et Agonis in sua
Chyromantia. Cutis est ex nervis multis ac ve-
nis contexta capillaribus: in quibus epas et in-
testina involuta sunt: ut ea a nocumentis exte-
rioribus defendantur. Et propter hoc in bru-
tis spissa est multum et pilosa vel squamosa et
aspera: quia non habet aliud pro tectura qua defen-
dantur. In hominibus enim est subtilis et sen-
sibilis: et ob hoc vestibus indiget: ut a ventis
caumatibus: et frigore defendatur. et cum ita sit
legit quod inter omnia animalium genera solus ho-
mo nobilissimus factus est. et cum cutis ex ner-
uis componatur et sit naturaliter alba et perspi-
cua extendens se per pinguedinem: Nam phi-
losophi ex carnis claritate arguunt nervorum sub-
tilitatem: ex subtilitate spirituum ac humorum pene-
trationem ac subtilitatem: quod in brutis non reperi-
tur. Immo ex humorum grossicie: insequitur gros-
sitas cutis: et per consequens spirituum: qui spiri-
tus satis indispositi sunt in operibus peragendis
cum non habeant cibaria spiritibus deferuentia.
Nam et si homo habeat duplicem cutim nullam
tamen habet superfluum: quoniam si sic tunc non
indigeret tegmentis exterioribus quemadmo-
dum et bruta. et isti sententie astipulatur Avicenna
quinto de animalibus et bene dicens: quod cu-
tis est duplex enim cutis spermatica in qua est
nervus et sensus: et illa in qua est pinguedo. et alia
huic oino opposita quae sit quoddam accidentale
nunc fluens occurrentesque secundum carnis diuersitatem: sic
apparet in scabiosis in quibus talis cutis fere dep-
dit: et in venenatis oino enadentibus: et sub ista non
continetur pinguedo. Prima namque cutis in bru-
tis interior est propter causas tactas: et in homine quasi non
reperitur. Sed secunda excellentior: et perspicacior: et ista
habet sensus tactus perfectissimus propter primariam quali-
tatem sub debito ordine refractam in homine. Unde
ex his Avicenna ac ceterorum philosophorum ma-

nifeste patet brutum non habere hominem sensum perfec-
torem: cum cutim cutis impediat: et hoc contra
humanitatem ac candelam male lucentem dictum
sufficiat.

Capitulum. cccxxv. De his qui libenter
dant mutuo.

In multe linee grosse et inordinate in mo-
te pollicis reperiantur ignotum amicum
et libenter mutuam dicunt ostendere.

Capitulum. cccxxvi. De dolore aut aposte-
mate in mamillis mulierum.

Quando linea saturnia emergit a cordis
ca et traherit per caueam manum secundo me-
dia et mensale: et iter idicem et mediu deue-
nerit directe usque ad ultimū locū: et linea mensa-
lis ad hunc locū deuenierit super egrado antedictam
lineam excedere se ipsius radicem idicis apostema
aut lesionem mamillarum in mulieribus denotat.

Linea mensalis veniens inter idicem et mediu et si
fine sui sit subtilis et rubra aliquando in mulieri-
bus apostemata mamillarum arguit: quia in homine
vulnera pectoris denotat. et ita accidit quod mulier
vulnerat a chyrgyco ad incidendum seu caute-
rizandum istum locum. Et obstat quod femina cum gla-
dio potest quoque vulnerari in isto loco et interfici si
habuerit malam correspondentiam.

Accidit aliquando in vberibus mulierum ragadias
seu scissuras venire in papillis eorum: quae ma-
ximū dolorē causant: et medici laborant in eorum
cura. Quia ego exercebam chyrgicam: multotiens
eas statim liberaui liniendo cum liniamento ligdo
recenti facto ex farina amili et aqua rosacea quod
mirabilia facit: et ad eorum coriationem calciametorum
ca: et in infantibus quando vrina excoriat nates et
coras eorum: et etiam propter nimiamambu-
lationem factam.

Capitulum. cccxxvii. et ultimum De modo et
temporibus iudicandi in generali.

Quia quod alterantur atque patiuntur in hec
inferiora tam in minimis quam in maxi-
mis dependent a celo et sunt itaque ma-
gneti ferrum. est sententia platonis in tymeis: quod
celestia corpora non sunt cause: sed instrumenta dei.
cum igitur corpus humanum habeat inter cetera aialia ma-
teriam leuissimam spirituosam et aeream. et ideo ad su-
piora eleuabile atque alterabile: aut passibile. est
ut videmus ex sanitate corporis: atque egritudinibus
tristitia gaudis et huiusmodi. celum agere in corpore et
organa virtutum sensitiuorum: quae sunt ipsius anime

Liber sextus.

instrumenta: precipue agit i virtute fantastica et alterata deportat species congruas aut incongruas ad intellectum. Et istud magis accidit i brutis que caret intelligentia: sed habet extrinsecam tantum: boiem autem: qui est princeps et dominus creaturarum inferiorum dominus intellectu dedit gloriosus ex mera sua liberalitate. Tamen pauci sunt qui non sequantur appetitum sensualem et naturalem inclinationem. Ideo sapientes phisici observatores cursus nature cuncta sua negocia tam ampla quam stricta sub diversas ymagines celi constituebant. hac de causa hyppocras scripsit librum de hora et crisi recumbentium secundum lunam. Dicens primum luna quando est plena luminis: tunc crescit sanguis et medulla i homine et bestiis omnibus secundum augmentum: et i mari et i cunctis rebus humanis. Necesse est igitur quod alterato organo anime et virtute intellectiva quod ipsa anima patitur.

Ideo chirurgici in craneis fracturis precipue Buido euitat plenilunium i manualibus operationibus. Caveas de plenilunio: quia in eo cerebrum augmentatur: Et est sententia Galeni. tertio de criticis diebus quia cerebrum ad craneum appropinquat. Igitur fatui atque insensati sunt illi: qui non sciunt quod suprema corpora preparant i humanis negociis tam bonum quam malum generaliter i specie animalium et individuorum particulariter quia comprehendit multa individua eiusdem speciei: ut i naturalibus affectionibus miram disconvenientiam pariant. Spiritus et organa virtutum: ita et virtualiter disponendo quod intensius et remissius effectibus accidat. Igitur chyromanticus dies infelices valde euitare debet quia organa virtutum sensuinarum alterantur ita quod anima pronosticantem patitur. Quemadmodum amor et odium et proprium commodum remouent iudices a rectitudine iudicii: quia sunt infirmitates anime. Ita anima patitur ab alteratione celi atque i organo apio nato suscipere alterationes elementales atque celestes. Quas res maxime patitur i diebus quoque coniunctionum et oppositionum luminarium hoc est solis et lune. Et incipit malicia coniunctionis per horas xxiij. ante et terminatur usque ad horas. xvij. post. In oppositione vero incipit per horas. xvij. ante et terminatur ad horas. xij. post. Caveas quod luna non vadat ad coniunctionem mar-

tis atque saturni aut ad oppositionem ex quadra to aspectu aspiciat quia sunt infortunia. Venus autem et Iuppiter sunt fortuna. Retrogradatio Mercurij in initio operum est pessima: quia retrogradat ingenium speculantium. Et quando vis aspicere manus alicuius facias ipsum ablui cum aqua calida deinde siccetur et fricetur cum panno lineo: et fiat aliquantulum residet: quia linee melius apparebunt. Imbe manus aspiciende sunt: Dextra viri principatum obtinet. Sinistra vero mulieris. Aliqui dicunt quod dextra viri aspicitur tempore estiuo qui se clarius demonstrat. Sed tempore hyemali sinistra mulieris non fallit. Alii volunt quod in vere et estivali tempore aspiciatur dextra viri die dominico vel iouis. Sinistra mulieris in autumno et hyeme die veneris. Alii horarum faciunt diversitatem: ut sit hora Iouis et solis i homine hora vero veneris i muliere. Alii magis scientes faciunt aliter nam dederunt diversitatem tantum i manibus et etatibus. Non est firmiter inspicendum i anis nutritionum qui sunt i pueris usque ad quartum annum quia gubernantur a luna. Ideo quia materia puerorum est fluida compacta alterabilis et susceptibilis preparata ad varias egritudines.

Viceat mihi de hoc gloriari: quod Hermes: Aristoteles: Albertus: Conciliator: Obtolemeus: Helenus Priami filius Julianus: Algo et formicarum ceterique illustres. Non fuerunt tam magni observatores i habundantia individuorum sicut ego. Ideo preter ordinem quem nos ponimus i his anastasis libris omnia sunt vana et inanita.

Aspicias igitur i individuis sobrijs et a crapula remotis et a magno labore. fuge obscuritates aeris: et intensam calefactionem atque frigiditatem. Prepara subiectum i loco equali et remoto a radijs solaribus: et callositate manus cum inanitione corporis seu ipsius indigentia vitabis. Non inspicias i metu passione vel i infirmo aut conualecente nec i nimio gaudio aut tristitia: nec i furore coitus nam his rebus corpora alterantur: et iudicium neque affertur. Aspice vtrum individuum habeat ingenium vafum aut equale. Et post hoc lineas principales proportionem: numero: similitudine et colligantia. Et an sint preterite: presentes. an future res. Et tuberculorum linamenta eminentia

Chyromantie parue.

et colorem. Nec obliuiscaris formam unguium
colorem et qualitem. Et post hoc digitorum
et manus proportionem: et articulorum formas.
Inspectis istis proferas de longitudine et bre-
uitate vite: de qualitatibus egritudinum et tem-
pore. De honore de diuitiis calamitatibusque.
De condicione mortis an causa primitiua aut an
tecedente. De itineribus opulencia atque infor-
tunio in diuersis etatibus. De fortunio et infor-
tunio. De coniugio et filiorum numero et quali-
tate. An mors sit in patria an extra patriam.
An sit pronus ad artes liberales aut mechani-
cas. An sit fidelis an non an effeminatus an
virilis. An cynedus: an pedico: an credulus
an non: an habeat credulitatem equalem. An
lucrabitur valde an non in magisterio. an mer-
cibus uti debeat an non: et qua qualitate mer-
cis: an pronus sit ad artheticas an non: an sit
bellicosus an non: an vulneratus an non an ha-
beat copiam amicorum an non: an victus ab ini-
micis an non: An mendax an vendicus: an an-
dax an timidus. An mulier sit corrupta an no
An morietur in partu an non. Si est peller an
non. Si est fatua an non: licet in specie sint fa-
tuissimae: tamen comparetur una ad alias. Uni-
uersaliter primo proferas ifortunias: et post hoc
fortunas: et ea que in quarto et in quinto anasta-
sis diximus in capitulo de modo iudicandi.
Oportet primo quemvis desiderantem perue-
nire ad summam doctrinam istarum facultatum
et sic in alijs speculatiuis facultatibus facere
hoc. Adulta studere: Adulta conferre: Adul-
ta imaginari: et multa audire atque exercere.
Neque obliuiscaris radices scientiarum. Tan-
dem christo optimo maximo concedente libri
sextum una cum toto opere Anastasis in por-
tam duximus. Quis libri principium per me
factum est anno. MD. cccc. sub Alexandro
sexto Pontifice maximo. Finitis autem fuit
anno. MD. cccc. iij. sub pontificatu Iulij se-
cundi die. xxvij. Junij hora decimanona in
sancti Petri clauigeri vigilia. Hunc librum
interim candide lector sine liuore leges: Que-
si sensero legentibus gratum. Aliter officina
nostra poterunt expectari opera. Adibi et eniz
in animo est: Compendium pulchrum physio-
nomie componere ac edere. Ador interpreta-
tiones somniorum enucleabimus. Nec labor-
erit ullus de Geomantia librum ad summam

componere perfectionem: cum omnes qui in
hac arte scribere mutilati sint ac imperfecti: ne
scio an inuidia ducti id fecerint. Ego autem fi-
dus ac integer utilitati omnium consulere non
dedignabor. Vos igitur lectores optimi Lo-
citi vestro plausum date ac Valete.

Laus Deo.

CImpressum Bononie per Joānez Anto-
niz Platonidem Benedictorum Eluem
Bononiensem. Anno. Domini.
MD. CCCC. iij. Die vero. iij.
Mensis Septembris. Il-
lustrissimo dño Ioan-
ne Bentiuolo. ij. se-
liciter guber-
nante.



Dominicus Fuscus Ariminen. ad opus Coclitis.

Non te uulgius iners: nec te gypsata moratur
Turba pedes: nec quem liuor edax cruciat.
Nam sophiæ ignaros: et acerbæ corpora linguæ
Spernit opus clario quod uenit a tripode:
Te Reges cupiunt: domini: rerumq; potentes:
Et qui cardineo tegmine membra tegunt.
Qui colit ingenias artes: placidamq; poesim:
Et legum interpret munera tanta petit.
Nec te detineat titulus: sed candide Lector
Cuncta lege: extolles Coclitis ingenium.
Hoc ualet: hocq; potest: quod nō ualuerē sibyllæ
Cum sua fatidico numine uerba mouet.
Roma sibyllinos spreuit male sana libellos:
Hic reparat uatum quicquid in ore fuit.

Ioannis pauli Ferentilli spoletini Epigramma.

Quæ maneant stabili fatorum condita lege/
Coclitis: et scriptis accipe posteritas.
Et sileant phœbi tripodes/ frondesq; sibyllæ.
Carminibus certis sit quoq; certa fides.
Vera canit cunctis noster præsentia uates
Quæ sint / quæ fuerint / quæ ue futura manēt:
His laqueos: illis prædixit sæpe secures /
Lætæ ac longa aliis stamina pollicitus.
Singula quid referā? quid harenā metiar audax?
Sors cecidit. uates ueridicusq; fuit.
Res notæ / temporibus non unq; cognita priscis.
Res mira: historiis res memoranda nouis.
Mille canendi artes sunt illi: ac lumina mille.
Facundūq; sacro numine pectus habet.
Da scombris nugas / uatesq; explode loquaces.
Et pateant ueris scrinia carminibus.
Hæc te sola iuuent. hæc perlege. uana nec unq;
Quæ cortina monet Coclitis / esse puta.

b

Ecce est tabula operis huius qd
intitulum Anastasis. i. resurrec-
tio vbi ponunt rubice librorum et
capitulum: vt lector facilius inue-
nire possit quod querit et optat.

C Primum ponit opus Echilini bononiensis

C Grez epistola dñi Horatii Richardi fanē
lis: de itinere quodam Coclitis: post quedaz
carmina laude digna.

C Sequitur titulus magri Bartholomei coclitis:

C Prologus ad introductorium totius opis.

C Eiusdē Bartholomei coclitis bononiēsi. in-
troductorium ad totum opus sue Anastasis ad
eundem Diuum Alexandrum Bentiuolum.

C Liber primus phylionomie.

C Eiusdē Bartholomei coclitis rē. Liber pri-
mus. Cuius caput primum demonstrat qd ani-
ma sequit corporalem cōplexionem: et qd pru-
dentia nostra evitare fata possumus.

C Capitulum secundū circa Plinū et suos seque-
s i x^o li^o capite 52 vbi stimulat metoposcos
et chyromanticos.

C Cap. 3. d Plinū d phylionomia et chyromatia

C Cap. 4. istmēns nos vt deneniamus ad maio-
res noticiā artis seu sciētie phylionomie et chi-
romatie diuidēdo humanum sexum in binas
formas seu naturas.

C Capitulum quintum de morum mutatione.

C Cap. 6. d significatiōe dispositiōe et forme fa-
ciei et est textus Aristotelis cum expositione
Galielmi nurice.

C Cap. 7. quare est qd hōinū mores i diuersis re-
gionibus naturaliter diuersificantur.

C Cap. 8. de emptiōe captiuorum: et est Rasys
et Haly abbas.

C Cap. 9. d hoibus ipate nature et ē cōciliator

C Cap. 10. eiusdē d eq̄litate et ē aristotelis ad alexā.

C Cap. 11. d hōinibus bōe nature et ē aristoteles
ad alexādriū fm aliā trāslatiōē antiquam

C Cap. 12. de phylionomia signoz sapientis philo-
sophi et est conciliator:

C Cap. 13. d significatiōe vt supius et est Rasys:

C Cap. 14. d phylionomia signoz boni intellectus
et nature et est conciliator:

C Cap. 15. d significatiōib⁹ corporoz calidoz et ē ra.

C Cap. 16. d significatiōib⁹ corporoz hūidoz et ē ra.

C Cap. 17. d significatiōe corporoz hūidoz: et ē ra.

C Cap. 18. d significatiōib⁹ corporoz siccoz: et ē ra.

C Cap. 19. d significatiōibus corporoz calidoz et sic-
coz: et est Rasys.

C Cap. 20. d significatiōibus corporum frigido-
rum et humidorum et est Rasys:

C Cap. 21. d signis bōe cōplexiōis et sensibilis et est
aristoteles i metaphoricis: et pōit text⁹ cū cōmēto

C Cap. 22. d signis insensibil⁹ et hois grosse nature:
et est philosophus: et ponit textus cū cōmēto:

C Cap. 23. d signis fortis et est philosophus i me-
taphoricis: et ponitur textus cū cōmēto:

C Cap. 24. d phylionomia hois iūmīdi et est aristo-
teles: et ponitur textus cum cōmēto.

C Cap. 25. de phylionomia ornatū sine verecundi-
et est aristoteles: et ponitur textus cum cōmēto

C Cap. 26. d signis inornatū sine inuerecundi: et ē
aristoteles: et ponitur textus cum cōmēto

C Cap. 27. d signis animosi sine magnanimi et est
aristoteles: et ponitur textus cū cōmēto

C Cap. 28. d signis iaioli et ē aristo. et tex. cū cōmēto

C Cap. 29. d hōinibus seruilibus et est aristoteles
et ponitur textus cum cōmēto.

C Cap. 30. de hoibus nō seruilibus sed amaris vt
bestialibus et ē aristote. et ponit text⁹ cū cōmēto

C Cap. 31. de signis hois iracūdi: et est aristoteles
et ponit textus cum cōmēto

C Cap. 32. de signis māfueti et ē aristoteles et ponit
textus cum cōmēto:

C Cap. 33. De signis ironis: et est aristoteles: et po-
nitur textus cum cōmēto:

C Cap. 34. d pusillanimitis sine placidis et agricis
et est aristoteles: et ponit textus cū cōmēto

C Cap. 35. d signis amatoz cōmētiar et est aristo-
teles et ponitur textus cū cōmēto:

C Cap. 36. d signis misericordis et est aristoteles et
ponitur textus cū cōmēto

C Cap. 37. d signis luxuriosi et est aristoteles et po-
nitur textus cum cōmēto:

C Cap. 38. d signis amatoris somni et est Aristote-
les et ponitur textus cum cōmēto

C Cap. 39. vtrum longus sit sapiens vel ne. et po-
nitur textus cū cōmēto

C Cap. 40. vtrum rubens sit isidelis vel ne: et alb⁹
timidus et ponitur textus cum cōmēto:

C Cap. 41. et est phūs in metaphoricis vbi loquitur
de Lynedis: et ponitur textus cum cōmēto.

C Liber secundus phylionomie q diuidit p q̄sira.

C Magri Baribo. Coclitis bononiēsis rē.

C Primum ponit plogus secundi libri:

C Eiusdē Bartholomei rē. Liber secundus rē.

C Augustini disci. ad magr. Quēstū primū:

De colorib⁹ i generalit: Post ponit respōsio

Coclitis magistri ad Discipulum.

Tabula

Questum secundū eiusdem discipuli ad magi-
 strum & natura capilloz: cū responsione ma-
 gistri ad discipulam: seu commento.
 Questum tertium Augustini disci. ad eundem
 coclitem magistrū: de significatiōib⁹ capitis.
 cū respōsiōe eiusdē magistri ad disci. seu cōmto.
 Questū quartū. augusti. disci. ad eundem coclitē
 de natura frontis contra pliniū cū respōsiōe
 magistri ad disci. seu commento.
 Questū. v. augu. di. ad eundē cocl. magrū & su-
 percilij⁹ cū respōsiōe eiusdē magistri seu cōmto.
 Questū. vi. augustini disci. ad eundē coc. magistrū
 de cilij⁹ seu palpebris cū respōsiōe eiusdē ma-
 gistri. seu commento.
 Questū. vii. augu. disci. ad eundē cocl. magrū &
 significatiōib⁹ faciei: cū responsione eiusdem
 magistri seu commento.
 Questū. viii. augu. disci. ad eundē cocl. magrū
 de nā oculoꝝ: cū rñsiōe ei⁹ dē magri seu cōmto.
 Questū. 9. augu. disci. ad eundem coclitez ma-
 gistrum de natura & moribus oculoꝝ: cum res-
 pōsiōe eiusdem magistri seu cōmento.
 Questū. x. augustini disci. ad eundem coc. ma-
 gistrum: de natura oculoꝝ paruoꝝ: cum res-
 pōsiōe eiusdem magistri seu commento.
 Questū. xi. augusti. di. ad eundē co. & situatiōe ali-
 qua oculoꝝ: cū rñsiōe ei⁹ dē magri: seu cōmto.
 Questū. 12. augustini disci. ad eundē coclitez ma-
 gistrū. de maculis existentibus in oculis: cum
 respōsiōe eiusdem magistri seu commento.
 Questū. xii. augustini. di. ad eundē cocl. magrū
 & nā oculoꝝ: cū rñsiōe ei⁹ dē magri seu cōmto.
 Questū. 14. augusti. disci. ad eundē cocl. magi-
 strū de natura & pprietate nasi: cum respon-
 siōe eiusdem magistri seu commento.
 Questū. 15. augu. di. ad eundē co. magrū: de nā
 nasi aglini: cū rñsiōe eiusdē magri seu cōmto.
 Questū. 16. augu. di. ad eundē co. magrū: & natu-
 ra nasi acuti: cū rñsiōe ei⁹ dē magri. seu cōmto.
 Questū. 17. augu. di. ad eundē co. magi. & signifi-
 catiōib⁹ aurij: cū rñsiōe eiusdē mag. seu cōmto.
 Questum. 18. augustini di. ad eundē coclitē ma-
 gistrū. & physionomia maxillaz: cū responsio-
 ne eiusdem magistri: seu commento.
 Questum. 19. augu. di. ad eundem coclitem ma-
 gistrū de natura oris. cū responsione eiusdem
 magistri: seu commento.
 Questū. 20. augu. disci. ad eundē co. magrū. & nā
 labioꝝ: cū rñsiōe eiusdē magri. seu cōmento.

Questū. 21. augu. di. ad eundē co. magrū: & ben-
 tib⁹: cū respōsiōe eiusdē magri: seu cōmento.
 Questū. 22. augu. di. ad eundē co. magrū. & lin-
 gua: cū respōsiōe eiusdē magistri seu cōmento.
 Questū. 23. augu. di. ad eundē co. magi. & signi-
 ficatiōe vocis cū rñsiōe eiusdē magi. seu cōmto.
 Questū. 24. augu. di. ad eundē co. magi. & phy-
 sionomia risus. cū rñsiōe ei⁹ dē magi. seu cōmto.
 Questū. 25. augu. di. ad eundē co. magi. & anbe-
 lim cū respōsiōe eiusdē magi. seu cōmento.
 Questū. 26. augu. di. ad eundē cocl. magi. & na-
 tura & pprietate menti: cū respōsiōe eiusdem
 magistri seu commento.
 Questū. 27. aug. di. ad eundē co. magi. & natura
 barbe. cū respōsiōe eiusdē magri seu cōmento.
 Questum. 28. augu. di. ad eundē coclitem ma-
 gistrum de significatiōibus colli: cum respon-
 siōe eiusdem magistri: seu commento.
 Questum. 29. augu. disci. ad eundem coclitem
 de significatiōibus clavis colli. cum responsio-
 ne eiusdem magistri: seu commento.
 Questū. 30. augu. di. ad eundē cocl. magi. & signi-
 ficatiōibus spatulaz: cū respōsiōe eiusdē ma-
 gistri: seu commento.
 Questum. 31. augusti. discipuli ad eundem coeli-
 tem magistrū de physionomia brachioꝝ: cū
 respōsiōe eiusdem magistri seu cōmento.
 Questū. 32. augu. di. ad eundē co. magi. & phy-
 nomia manū: cū respōsiōe eiusdem magistri
 seu commento.
 Questū. 33. augusti. disci. ad eundem cocl. ma-
 gistrum: de significatiōe unguū: cum respon-
 siōe eiusdem magistri seu commento.
 Questū. 34. augu. di. ad eundē co. magi. & signi-
 ficatiōe tactus: cū rñsiōe eiusdē ma. seu cōmto.
 Questū. 35. augu. di. ad eundē co. magi. & di-
 posi-
 tiōe spine doꝝ: cū respōsiōe eiusdē magri seu
 commento.
 Questum. 36. augu. di. ad eundē co. magi. & si-
 gnis lūboꝝ: cū rñsiōe eiusdē magi. seu cōmto.
 Questū. 37. augusti. di. ad eundem coclitez ma-
 gistrum & significatiōibus pectoris gule & ma-
 mille: cū respōsiōe ei⁹ dē magri seu cōmto.
 Questū. 38. augu. disci. ad eundē co. magistrū
 & significatiōe spiritus: cū respōsiōe eiusdem
 magistri seu commento.
 Questum. 39. augu. di. ad eundē coclitez magi-
 strum de signis metbastrenon: cum respōsiōe
 eiusdem magistri: seu commento.

Questiū. xl. aug. di. ad eūde coelū magi. De si
gnis coeloz cuz rñsioe magi: seu cōmēto.
questiū. xli. aug. di. ad eūde co. 8 signis q̄tatis
spaciū iter collū supi? z ymbilicū iteri? ad ouis
ciū stomachi cum rñsioe magi cum cōmēto.
questiū. xlii. aug. di. ad eūde coelū magi: seu cōmēto.
De pbyssionomia byppocūdriz: cū rñsione
eiusdem magi: seu cōmēto.
questiū. xliii. aug. di. ad eūdem coelū magi
strum: De signis sumptis a ventre: cuz respō
sione eiusdem seu cōmēto.
questiū. xliii. aug. di. ad eūde co. mag. de signis
pectinis: cū rñsione eiusdem magi: seu cōmēto.
questiū. 45 aug. di. ad eūde co. magi. de nā vir
ge: cū respōsione eiusdem magi: seu cōmēto.
questiū. 46 aug. di. ad eūde coelū magi: seu cōmēto.
De signis anchorum z cozarum: cū respō
sione eiusdem magi: seu cōmēto.
questiū. 47 aug. di. ad eūde co. mag. de signifi
cationib? genuū: cū rñsioe eiusdem magi: seu cōmēto.
questiū. 48 aug. di. ad eūde co. ma. de significa
tionib? crurū: cū respōsione eiusdem magi: seu cōmēto.
questiū. 49 aug. di. ad eūde co. ma. de significa
tionib? capillaz: cū rñsioe eiusdem ma. seu cōmēto.
questiū. 50 aug. di. ad eūde co. ma. de significa
tionib? pedū cū respōsione eiusdem magi: seu cōmēto.
questiū. 51 aug. di. ad eūde coelū magi: de
motibus z ambulationib? i generali: cū respō
sione eiusdem magi: seu cōmēto.
questiū. 52 aug. di. ad eūde coelū magi: de
de pilositate diuersaz ptiū corporis: cū respō
sione eiusdem magi: seu cōmēto.
questiū. 53 aug. di. ad eūde co. ma. de significa
tionib? quantitatib? s. i. puitate z magnitudie cor
poris: cū respōsione eiusdem magi: seu cōmēto.
questiū. 54 aug. di. ad eūde coelū magi: de
De mō pbyssionomizadi: cū respōsione eius
dem magi: seu cōmēto.

**Liber tertius pbyssionomie: de
pbyssionomia planetarum.**

Eiusdem magi Bartholomei 7c. liber
tertius ex plurib? z pene infinitis auc
torib? Prohemium Tertij Libri.

**Capitulum primum de natura saturni.
Capitulum secundum de natura iouis.
Capitulum tertium de natura martis.
Capitulum quartum de natura solis.
Capitulum quintum de natura veneris.
Capitulum sextum de natura mercurij.
Capitulum septimum de natura lune.**

Capitulum octauum De pbyssionomia linearum.

Liber quartus chyromantie.

Incipit liber quartus Anastasis eiusdem

i Bartholomei coelini 7c. Prohemium libri quartus.

**Incipit lib. 4. eiusdem co. p. dialogi i q. dispu
tat de chyro. aug. co. di. ingenioso interrogare.**

questiū primum aug. di. ad eūde co. ma. de collo
catione planetarum: ponit text? mox eiusdem ma
gistris respōsio: seu cōmēto.

questiū 2 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text? q̄
sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 3 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text?
q̄sui: mox rñsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 4 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text? q̄
sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 5 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text? q̄
sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 6 aug. di. ad eūde co. mag. ponit text? q̄
sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 7 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text? q̄
sui: mox rñsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 8 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text? q̄
sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 9 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text? q̄
sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 10 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text? q̄
sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 11 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text? q̄
sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 12 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text? q̄
sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 13 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text? q̄
sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 14 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text? q̄
sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 15 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text? q̄
sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 16 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text? q̄
sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 17 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text? q̄
sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 18 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text? q̄
sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

questiū 19 aug. di. ad eūde co. ma. ponit text?
q̄sui: mox respōsio eiusdem magi: seu cōmēto.

Liber quintus chyromantie magne.

**Agistri bartholomei coelini boni. 7c. li
ber quintus q̄ intulit chyromantie ma
gne i q. p̄tinet chyromantie p̄tinentis**

cu3 gbusdā additionibus eiusdē coclitis 7c.
Prologus quinti libri.
Capitulum primū qnti libri 7 pte partis.
Additio eiusdem bartholomei coel. ad chyromātiā scilicet 7 est liber quintus.
Capitulum sūm libri qnti 7 pte partis i quo ponit pncipiū chyromātiē scilicet 7 sequet p ordinez cū additionib⁹ coclitis i suis locis.
Cap. 3. qnti libri 7 pte partis chyromātiē māgne i quo sequit chyromātiā scilicet 7 vbi tractat de diuinis lris q in manu inueniūt: 7 ponit ēt hic pars executina istius capituli.
Cap. 4. i quo tractat d nā illoz q sūt de saturno: 7 qd d illis sū ipsius planete accidit.
Cap. 5. qd diuine lre significēt i loco sat nī: signa sat nī.
Capitulum quintum de Jone.
Cap. 6. qd diuine lre significēt i mōte 7 loco iouis: signa iouis.
Capitulum sextum de marte.
Cap. 7. qd diuine lre significēt i loco martis: signa martis.
Capitulum septimum de sole.
Cap. 8. qd diuine lre significēt i loco solis: signa solis.
Capitulum octauum de venere.
Cap. 9. qd diuine lre significēt i loco veneris: signa veneris.
Capitulum nonum de mercurio.
Cap. 10. qd diuine lre significēt i loco mercurij: signa mercurij.
Capitulum decimū de luna.
Cap. 11. qd diuine lre significēt i loco lune: signa lune.
Capitulum vndecimū 7 ē additio coclitis vbi ponit enigma de diuinis literis.
Incipit sū pars qnti libri chyromātiē scilicet 7 i qua habent iudicia plurima penes oēs lineas manus: 7 est capitulum primū 7 ponit ēt aliqne additiones eiusdem coclitis.
Cap. sūm fe partis vbi ponit de rascetta manus.
Cap. 3. fe partis manus 7 pte de linea vite.
Capitulum quartum scde partis manus: 7 est additio eiusdem coclitis: de linea vite.
cap. 5. fe partis: de linea vite 7 d sororib⁹ linee vite.
cap. 6. fe partis: de sū linea. s. media nāli.
cap. 7. fe partis 7 est additio eiusdem coclitis ad mediam naturalem.
cap. 8. secunde partis de lineis circumdātib⁹ lineam mediam naturalem.
cap. 9. fe partis: de tertia linea. i. de basi triāguli.
cap. 10. fe partis: 7 ē additio coclis. ad lineā epatis.
cap. 11. fe partis: de lineis circumdātib⁹ lineam basis seu epatis.
cap. 12. fe partis: de triangulo in generali.
cap. 13. fe partis: de angulis in speciali: 7 pte de angulo supremo.

cap. 14. fe partis: 7 de angulo dextro.
cap. 15. fe partis de angulo sinistro.
cap. 16. fe partis: de quarta linea scilicet mensali
capitulum 17 fe partis: de lineis scindētib⁹ 7 circumdātib⁹ lineam mensalem
capitulum 18 fe partis: de sororibus linearum
capitulum 19 fe partis: de quadrāgulo
cap. 20. fe partis: 7 ē additio eiusdē coclitis: De quadrāgulo vel mensa manus
capitulum 21 fe partis: de monte pollicis
capitulum 22 fe partis: de monte indicis
cap. 23. fe partis: 7 ē additio coclis. de mōte indicis
capitulum 24 fe partis: de monte medij
cap. 25. fe partis: 7 est additio coclitis de monte medij seu saturnini
capitulum 26 fe partis: de monte medici
capitulum 27 fe partis: de monte auricularis
capitulum 28 fe partis: de monte manus
capitulum 29 fe partis: de tertia parte manus scilicet digitorum: 7 pte de pollice
cap. 30. fe partis: 7 ē additio co. d digito pollicis.
capitulum 31 secunde partis: de indice
capitulum 32 fe partis: de digito medio
capitulum 33 fe partis: de medico
cap. 34. fe partis: 7 est additio coclis. de medico
capitulum 35 fe partis: de digito auriculari
capitulum 36 7 vltimū fe partis: 7 est additio coclitis de auriculari
capitulum primū terte partis chyromātiē coclitoris: de quantitate 7 qualitate manus
cap. 63. terte partis: de digitis 7 de mō tractādī.
capitulum tertium terte partis: de vnguibus
capitulum quartum terte partis: de colore
capitulum quintum terte partis: de tactu
capitulum 6 terte partis: de nervis iūcturis 7 venis
capitulum septimum terte partis: de pilis
capitulum octauū terte partis: de mō iudicādi
cap. 9. terte partis: de quattuor lineis nālib⁹
cap. 10. 7 vltimū terte partis: 7 ē additio coclis. 7 est ostensium de modo iudicādi in chyromātiā post examinationē viginti trium voluminum librorum
Liber sextus chyromātiē parue.
Agistri bartholomei coclitis boni. 7c. **Liber** sextus Anastasis qui insinuat chyromātiē parue: qui est ex infinitis auctoribus susceptus: multis tñ additis ad eūdē dñm 7c.
Incipit primo prologus.
Agistri baribolo. coclitis boni. 7c. **liber** 6. 7c.

Capitulum primum de longitudine vite
 capitulum secundum de breuitate vite
 capitulum tertium de egritudinibus in generali
 ca. 4. de his q erunt benoli atqz iocundi t pfecti
 i multis opationibz t subiles cu igeni acumie:
 t q cito irascunt cito a qcunqz re tedio grauaf.
 cap. v. de egritudinibus capitis a ca ancedere
 aut ex diserasia membrorum cu materia aut sine.
 capitulum 6 de infirmitatibus oculorum
 capitulum septimum de dolore oculi
 capitulum octauum de pibisi seu erbica passioe
 capitulum nonum de passione cordis
 capitulum decimū de egritudinibus stomachi
 cap. xi. de his q cu religiosi sūt cōiūcti t faciūt
 opa mulierū t edificia pecuniā ac varias pic
 turas diligūt t mulierū ornamēta.
 cap. xij. de his q sūt granis loquēte t suspiciōe
 pleni: t q cū sapiētibz t religiosi cōmiscēt.
 capitulum i3 de signis male digestionis
 capitulum i4 de signis bone digestionis
 capitulum i5 de egritudinibus renū
 ca. i6 d signis yliace passiōis t d colico dolor
 cap. i7 d his qui de nā sui sunt igrati t alimini
 capitulum i8 de dolore ventris
 capitulum i9 de egritudinibus epatis
 cap. 20 de egritudinibus virge t testiculorum
 capitulum 2i de berniosis
 cap. 22 de passione maricis t vesice
 cap. xxij. de signis partus cum facilitate
 cap. xxij. de his que parient cum difficultate
 capitulum. 25. de signis fluxus
 capitulum 26 de signis distinguētibz i qua eta
 te debēt exuberare egritudines.
 Capitulum. 27. de signis mortis nālis t de q
 materia d3 bō mori. s. an sit sanguis: aut fleg
 ma: colera vel melancolia.
 Capitulum. 28. de signis febris acute.
 Capitulum. xxix. de frenesia.
 Capitulum. xxx. de signis podagre.
 Capitulum. xxxi. de signis epilepsie.
 cap. 32. de signis apopleisie siue moris repētie.
 cap. 33. de his q habēt egritudines neruorum.
 capitulum. 34. de quartanarijs.
 capitulum. 35. de epidimā seu peste.
 cap. 36. de colericis atqz melācolicis morbis.
 cap. 37. de his q apostemate moriūtur.
 capitulum. xxxvi. de signis lepre.
 cap. 39. de his qui habēt genitores stultos t q
 cito mortem incurrunt
 ca. 40. de vulneribz capitis colli gule t faciei.

cap. 41. de vulneribus pectoris.
 cap. 42. de vulneribus dorzi t ventris.
 cap. 43. de vulneribus renū.
 cap. 44. de vulneribus cordis.
 cap. 45. de vulneribus core.
 cap. 46. de vulneribus genu.
 ca. 47. de vulneribus seu infortunijs in cruri
 bus seu tibijs.
 ca. 48. d vlnribz brachioz seu man⁹ magne
 cap. 49. de his qui cadunt ab alto.
 ca. l. d his q cadūt ab eq⁹ t q⁹ colla dnodaf
 cap. si. de his qui iter feras piclirant t saluāt.
 cap. li. de his qui a feris dilaniāt seu ledūtur.
 cap. 53. de morū canis vel quadrupedis.
 cap. 54. de his qui igne cremantur ac per eum
 damnum patiuntur vel iacturam.
 cap. 55. de amputatione capinis seu suspensioe.
 cap. 56. de his qui sunt saturati seu falcinati.
 cap. 57. de his qui patiuntur morū equorum.
 cap. 58. de his qui a fratribz interficiuntur.
 ca. 59. d signis magni seu pui iecoris seu epatis
 cap. 60. de his qui sunt apiti ad bene scindēdū.
 ca. 61. d his q sūt agiles t q cū facilitate agūt sua
 cap. lxij. de qlitatibz igenioz. ^{negocia.}
 cap. 63. de nephando atqz maligno ingenio.
 cap. 64. de ruditate igenij.
 cap. 65. de infidelitate. cap. 66. de fidelitate.
 cap. 67. de signis maxime instabilitatis.
 ca. 68. d signis largitatis laudabilis t illaudabilis.
 cap. 69. de luxuria t fornicatione t similibus.
 cap. 70. de his q cū mītibz aut fororibz dēcūbūt
 ca. 71. d his q cū dāguineis coeūt aut ppigs.
 cap. lxvij. de his qui desponsabūt pellices.
 ca. 73. d his qui dēcūbūt cū diuersis mulieribus
 t fidem eis frangunt t eas decipiunt.
 cap. 74. de signis meretricum.
 cap. 75. de illis qui diu stant extra patriā t ra
 ro visitant parentes t amicos.
 ca. 76. d cynedis vbi ponūt ānotāda qdā in
 cap. 77. de pediconibus. ^{sueroñiū.}
 cap. 78. de incestu t adulterio in mulieribus.
 cap. 79. de stupro: t concubitu cum feris.
 ca. 80. d his q ppigs māibz vñ alienis luxuriāt
 ca. 81. d his q sūt capiti a dāguineis vñ ppigs t
 ab eis dēpēdabūt vñ capiēt t exules forte vedēt
 cap. lxxxij. de his qui pducūt ad finē leuiter q
 cūqz incipiant t econuerso.
 ca. 83. de his q sūt deuastatores substantie multe
 cap. 84. de his qui nō morabūt i vno loco sed
 vñqz habebūt viatoris t serui.

Tabula

ca. 85. d nobilitate animi. Ca. 86 d fellatorib⁹
cap. 87 d bis qui diligunt bonū et odiunt malū.
cap. 88 d bis q vadūt de loco ad locū cū lucro
cap. 89 de bis qui habēt filios masculos
cap. 90 de bis qui generāt filias feminas
cap. 91 de bis qui ex iprouiso bonū uēturū hnt.
cap. 92 de bis a quibus serui fugiunt
cap. 93 de bis qui habent seruos furibundos.
ca. 94 d susurratiōe et murmuratiōe circa suos
cap. 95 de bis qui semper sunt decepti a seruis
cap. 96 de bis qui perdunt seruos et propter il
lud sunt desperati et volunt amittere vitam
ca. 97 d planis cardinalib⁹ papa et q currit cur
cap. 98 de hereditantibus sus eoz
cap. 99 de etatib⁹ et qto tpe quis d3 vivere
cap. 100. de bis qui cōiungunt cum vilis femi
nis et raro habebūt desponsationem optatam
cap. 101 de bis qui sunt bone spei et bonum ha
bebunt sed primo malum sustinebunt
cap. 102 de signis que malum predicāt
ca. 103 de illis qui mouebūt lites pp q̄s sāguis
effundet et vita vl mēbra hominis amittetur.
cap. 104 de luforibus.
cap. 105 de bis qui a lācea seu sagitta vulnerāt.
ca. 106 d signis repātie bōi finis et bōe pfessiois
cap. 107 de bis qui cum matre sua sunt irati et i
de accidit effusio sanguinis.
ca. 108. d bis qui cū mīre irascūt et ēt mī sua p^o
cap. 109 de signis mortis p̄ris moriet.
cap. 110. de signis mortis parentū. i. affinium.
cap. 111. de signis turbationum ratione parentū
ca. 112 d bis q se itromittūt i mltis et dijsis magi.
cap. 113 de bis qui nō se itromittūt i negocijs et
raro i magisterijs: et vita eoz ē sine discursu.
ca. 114 d bis q hnt amīcoz copīā: et vitā bylarē
ca. 115 de bis qui faciūt operā mechanicā aut li
beralem propter cupiditatem memorie ipsius.
cap. 116 de amicis extraneis.
ca. 117 de amicis qui sūt pfanguinei seu affines
cap. 118 de amicis impotentibus.
ca. 119 d bis qui hnt inimicos s3 n̄ nocebūt eis
cap. 120 de bis qui hnt multos inimicos et pp
ip̄os patitur iacturas icōmoda multa
cap. 121 de cucullatis.
cap. 122 de bis qui sunt de natura saturni
cap. 123 de bis qui sunt de natura iouis
cap. 124 de bis qui sunt de natura martis
cap. 125 de bis qui sunt de natura solis
ca. 126 d bis q pdūt alienū fūire spāl̄ i amīcis
et p̄ximis: et ab extraneis honorabuntur ideo

patria eorum est eis inimica
cap. 127 de bis qui sunt de natura veneris.
ca. 128 d bis q sē dulces fornicari large expēdēt
pp lascinias et sēsuales appetit⁹: d facili p̄mouē
tes aīaz p mlierib⁹ et magis dclīnāt ad femineā
ca. 129 d natura mercurij. nāz q3 virilē.
ca. 130 alia declaratio de nā mecurij ifornicati.
ca. 131 declaratio mercurij bñ dispositi atq3 ap
cap. 132 de natura lune plicati.
cap. 133 de signis dure ceruicis et superbi atq3
simulatoris et infaciabilis
cap. 134 de musica et instrumentis.
cap. 135 de bis qui sunt audaces in periculis et
bene morigerari naturaliter.
ca. 136 de misericordibus et elemosinarū elar
gitoribus et veridicis.
cap. 137 de bis qui delectāt risu moderato: tñ
locutionis multitudine: et cōiū cōgruo
cap. 138 de signis carceris et patibuli. dū
ca. 139 d bis q sē p̄ni ad cytarizādū et organizā
ca. 140 d bis q violabūt pueros atq3 religiosos
cap. 141 de signis discordie fratris pfobzini aut
vxois fratris vel matris.
cap. 142 de signis leticie probitatis et modestie
ca. 143 d signis illoz q nihil cogitāt ac gulosi sē
ca. 144 d signis hōinū bestialū et dur ceruicis
et q manēt mōtis piculo et mīe p̄re aut vxo
discordiā habebūt et ob eā cāz euēiet postrema
cap. 145 de animi passione. despacio
ca. 146 d liberalitate dāno et nimia crudelitate
et d boie catholico et liberali qui deū timet et.
cap. 147 de bis q a fortuna innāt et pp:io labo
cap. 148 de bis qui libēter litigāt re et.
cap. 149 de bōinib⁹ ecclesiasticis et lōgenis et
de bis qui ex clericatu bona multa habuit sē
ca. 150 de honoris priuatiōe et de aduersitate eo
rū et p̄cipue carceris et que currit cursus eoz.
cap. 151 de nece violenta
cap. 152 de bis qui alios in carcerem cōpellūt.
cap. 153 d bis q amittūt p̄nā facultatē aut exu
lāt et affinis litigāt eoz culpa tñ et nō sua.
ca. 154 de signis lucri et fabricādī desiderio qd
p se tñ nō poterūt nisi ab alijs inuēt vel p alijs
id efficiat et nō p se.
cap. clv. de morte violenta cā suaz diuitiaz vel
de eo qui iniuste dānabit p̄ne hereditatis grā.
cap. clvj. de signis probitatis.
cap. clvj. de signis deceptorū maliciosoz atq3
circulatorū et de bis qui libēter litibus delec
tantur cū cognatis et alijs hominibus.

Ca. 158
cietar
aliqui
Ca. 159
cibua
Cap. 16
et d h
Ca. 161
cerē p
forat
Ca. 162
lum
Cap. 163
guin
Ca. 164
lo ad
Ca. 165
futura
Ca. 166
prob
Ca. 167
Ca. 168
lustr
Ca. 169
forat
Ca. 170
et sep
Ca. 171
p̄cip
Ca. 172
suph
Ca. 173
z nei
Ca. 174
sunt
Ca. 175
trōib
ca. 176
form
ces et
ca. 177
cap. 178
res
ca. 179
bōi
ca. 180
res
ca. 181
liter
Cap.

Ca. 158. d. his qui improbi sunt et vitiosi et male societatis: et lasciuus vtuntur: et postea remittunt aliquantulum et faciunt exitum bonum.

Ca. 159. d. supbis atq; iniquis hominibus saga cibis et laboriosis in suis negocijs cum auaricia

Cap. 160. d. signis improbitatis et d. detractoribus et d. his qui ptabant eam effundendi sanguinis.

Ca. 161. d. his qui sunt timidi auari et sine ratione et carcerem piculosum patiuntur et effundunt sanguinem: et fortasse subito perdet caput aut aliquod membrum.

Ca. 162. de his qui sunt dure ceruicis atq; piculum nullum existimant et patiuntur damnum.

Cap. 163. de his qui ex corpore suo spargunt sanguinem cum periculo.

Ca. 164. de his qui dum viuunt manent in piculo adeo quod vitam cum morte permutare cupit.

Ca. 165. de his qui cum matre irascuntur et ea causa futura sanguinis effusio denotatur.

Ca. 166. d. his qui habent infidos amicos et ipse est probus et fidelis. (gunt.)

Ca. 167. d. his qui sunt capti et ad nauigationem co-

Ca. 168. d. his qui frequenter in lucro versantur et habent illustre ingenium et amici eum faciunt et ab eis deceptio

Ca. 169. d. his qui nimis mulctati sunt et (ne patitur fortasse patiuntur vicula sine restitutione pecunie.

Ca. 170. de his qui sunt inobedientes patri.

Ca. 171. de his qui multum in lucro se inuoluunt et sepe eorum exitus ad infortunium redit in suis negocijs.

Ca. 172. d. his qui sunt inconstantes feroces ipsi sine secundicia male sociabiles. et hi neque defectum neque

suphabundantiam habent: vsque quo se poterunt adiunare et omnia faciunt cum rapina et atrocitate et per fas et nefas ut diuitem et necessaria eis non desint.

Ca. 173. de his qui percutiunt fratres suos et sunt denastatores paterne substantie.

Ca. 174. d. his qui perseuerant cum malis viris et cum latronibus et occulte machinantur maleficia perpetranda

ca. 175. d. hominibus magnis quo ad dignitatem aut fortunam forte intelligit quo ad animum et si audaces et pertinaces et usurpatores siue dispensat. p. ne

ca. 176. d. his qui sunt periti ad geometriam. (substantie)

cap. 177. de his qui sunt doctores atq; scriptores linguarum incognitarum et librorum expositores

ca. 178. de his qui exercant artes falsas et eo modo homines decipiunt suo excellenti ingenio

ca. 179. d. his qui sunt nobiles subiles et scriptores profundarum scientiarum et audaces et in malis operibus

ca. 180. d. his qui sunt cōs amici et vti. (b. p. gētes)

Cap. 181. d. his qui sunt pulchri sapientes iudices

iusti fideles religiosi et timor dei est cum illis.

ca. 182. d. his qui a filiis leduntur vel a sanguineis vel a proximis et in his omnibus ingrati videbuntur.

ca. 183. d. his qui sunt aggregatores pecunie et habent amicitias cum nobilibus atq; magnatis.

ca. 184. de his qui peregrinantur per longas terras. si sunt pauperes patiuntur anxietates labores et iacturas

ca. 185. d. his qui si sunt a radice diuites per longas terras pagrant negociando semper in mercibus

ca. 186. de his qui leuiter iras sustinebunt et si sunt a radice pauperes in senectute sunt pingues et si

ca. 187. de signis prodigalitatis. (ne egestate)

ca. 188. de hominibus nobilibus qualitatibus sapientibus et discretis in omnibus et sunt nobilis animi et subtilis

et alii ac penetrabilis intellectus omnique scientiarum interpretatores et expositores et specialiter ar-

rum profundarum et occultarum.

ca. 189. d. hominibus amabilibus ultra morem qui non habent amicos fideles ab infamia vsque ad ultimam iuuentutem.

ca. 190. de hominibus viris: sic a natura donatis ut sint sapientes et penetrabilis intellectus etc. et in ultima iuuentute habent summum statum et nobile ut dicetur

ca. 191. de his qui sunt conditioti ut est dictum est in more ionis et per fidelitatem suam et rectitudinem patientiam

donum maximam causa seruandi amicis. et erunt in adolescentia apud principes et reges noti atq; dilecti

ca. 192. de his qui habent uxorem lupanariam.

ca. 193. de his qui ex patria sunt dilecti ac fortunati.

ca. 194. de his qui per iracundiam sunt liberi lingue super se recurreres et sunt amabiles valde: et semper contrarium inueniunt in suis negocijs. (cucullaris)

ca. 195. d. his qui sunt inimici religiosi et precipue

ca. 196. de his qui res suas palam faciunt et quicquid ad sublimationem perueniunt hoc est apud principes et ad honorem et famam et quicquid depressum a principibus

et regibus et infamatur. in de natura sui sunt fideles etc.

ca. 197. d. his qui sunt fortunati et sunt eorum genitores

ca. 198. de his qui sunt infortunati et sunt per eum.

ca. 199. d. his qui habent sufficientem victum tamen cum labor

ca. 200. d. effeminatis et malorum morum et phyllocap.

Ca. 201. d. his qui quandoque extirpant mulieres a viris suis: et gaudent coitu risu et colloquio:

Cap. 202. d. his qui habent pulchritudinem vultus et loqule dulcedinem et omnia volunt quod videtur ut femine

Ca. 203. d. his qui sunt sine fide et diligunt mulieres pauperculas et infirmitate diuturnas et ab eis de malum patientur:

Cap. 204. d. his qui habent gaudium et nobilitatem per mixtionem et periculi et dispensationem nobilium

Ca. 205. d. his qui habebunt bonum (mulierum)

Tabula

ex causa et fide religionis vel mulieris:

Ca. 26 de his qui sunt in multitudie gaudiis et dilectione cum mulieribus mirabile officium exercitibus: unde vilipendunt et semper in ceteris reprehendunt: in ceteris fortunabuntur: et bonum adipiscuntur in omnibus.

Cap. 207 de his qui sunt audaces et ut sophistici quod plus videntur esse: quam existant.

Cap. 208 de his qui sunt a natura inclinati et apti nati ad ultimum acumen ingenii et ad liberales artes: ut sunt philosophi arioli augures physionomi musici arismetri geometrici et omnia quae comprehendunt in naturalibus negociis speculatiuis et quae currunt ad sublimitatem ingenii: aut quae aut per quid aut per longam observationem rerum rationabilium.

Ca. 209 de his qui sunt grauis lingue. id est difficulter pronuntiant verba vel artificiose faciunt et sunt pessimi animi et inident eis homines et loquuntur super eos. id est maledicunt super tales homines et eis opponunt quod non fecerunt. id est accusant de rebus in quibus non peccarunt nec peccabunt et sunt seiatores discorum.

Ca. 210 de his qui sunt negociatores fideles homines: in hac substantia. eruntque forte positi super gentes ad gubernandum: et habent potestatem et dominium vel sunt proceres et si.

Ca. cxi. de his qui sunt negligentes et ludum amabunt et lucrum ex furto et omnibus malis procedens.

Ca. 212 de itineribus per duotionem aut ratione vororum.

Ca. 213 de itinere maris. **Ca. 214** et est vel de itinere.

Ca. 215 de odio proprii. **Ca. 216** de lite cum ecclesiasticis.

Ca. 217 de his qui sunt paucorum verborum ratione magne cogitationis.

Ca. 218 de his qui sunt a radice diuites usque ad senectutem in negociationibus et mercibus degunt precipue in.

Ca. 219 de his qui sunt a radice rebus saturninis pauperes semper erunt laboriosi et in iaculis.

Ca. 220 de his qui sunt a radice diuites leduntur et.

Ca. 221 de his qui pueniunt ad dignitatem militarem.

Cap. 222 de comestoribus voracibus.

Ca. 223 de largitate per vanagloriam.

Ca. 224 de his qui in agricultura et edificationibus celebrantur et ad diuitias saturni. pueniunt tamen non a principio saturni quod ante illud tempus omnia acquirunt cum diffinitione.

Ca. 225 de diuitiis et bonis in vniuersali cultate.

Ca. 226 de homicidiis et malis hominibus in vniuersali.

Ca. cxxvij. de his qui infestantur ex catarro sciatica et doloribus qui causantur ex reumate.

Ca. 228 vniuersale de paupertate damno et infortunio.

Ca. 229 de morte extra patriam.

Ca. 230 de his qui sunt mali debitores et negant sol. cre.

Ca. 231 de subanatoribus aut contemptoribus.

Ca. 232 de his qui ianet et intiles proferunt homines suos.

Ca. 233 de his qui sunt detractores cauillatores

inuidi et garrulatores.

Ca. 234 de his qui sunt varietate animi: et sunt sine stabilitate et nulla fide neque conscientia nisi solum quod possint quod desiderant adimplere.

Ca. 235 de his qui sunt adultores biligues dolosi maledici perfani et absque ope laudabili. de qui. pisa.

Ca. 236 de suffocatione infantis genitricis causa.

Ca. 237 de his qui pueniunt ad diuitias et per se ege.

Ca. 238 de fortunatis mulieribus causa.

Ca. 239 vel de audacia. **Ca. 240** de furibus.

Ca. 241 de his qui sunt officiales et grati apud reges atque principes cum honore et diuitiis.

Ca. cclij. de crudelitate.

Ca. 243 de inaudita et malignissima egritudine.

Ca. 244 de his qui pcutiunt sanguineos seu genitores vel genitrices aut ira ab ipsis patiuntur.

Ca. 245 de his qui lasciuie agunt habedo societas cum hominibus lasciuis atque male nature.

Ca. 246 de his qui rignant in bello atque sunt vulnerati: et cum iaculis per socios. nis bonis.

Ca. 247 de his qui pueniunt ad diuitias ex alie.

Cap. 248 de his qui interficiunt uxores.

Cap. 249 de his qui sunt infortunati mulieribus gratia.

Cap. ccl. de his qui acquirunt filios nothos.

Cap. ccli. de his qui habent signum quod sunt spurij.

Cap. cclij. de interpretatoribus somniorum.

Cap. cclij. de his qui sunt occulti animi.

Cap. cclij. de insaniam atque stulticia.

Cap. cclv. de depredationibus viarum.

Cap. cclvi. de his qui exercent opera demoniorum.

Ca. 257 de his qui diligunt puas puellas stricte.

Ca. 258 de his qui distrunt in hac substantia. vulne.

Ca. 259 de his qui vexantur ab infirmitate longa.

Ca. cclx. de his qui patiuntur infamiam aut certamen per feminas: et quicquid ex tali causa pueniunt ad iopiam.

Ca. cclxi. de his qui pueniunt ad finitum et captiui.

Ca. cclxii. de his qui in propria patria sunt monituri.

Cap. cclxiii. de auaricia.

Cap. cclxiii. de his qui sunt potentes in com.

Ca. cclxv. de his qui sunt vulnerati aut graniter lesi sine chyromantici cognitione in quo loco et membro.

Ca. 266 de his qui sunt interfecti accidat lesio.

Ca. 267 de his qui claudicant.

Ca. 268 de hyppo.

Ca. cclxix. de timidis et melancholicis.

Ca. cclxx. de verecundia.

Ca. 271 de his qui sunt ipotetes in com. precipue in.

Ca. 272 de cognitione diuersarum complexionum seu humorum.

Ca. 273 de diuitiis et opulentis in diuersis etatibus.

Ca. 274 de cauillatoribus et soteribus mechanicis.

Operis

cap. 275 d' his qui non contentantur animo
 ca. 276 d' his q' s' curiosi in agendis varijs ne
 goijs: r' q' qd agut p' alijs agut r' n' ad se p'inet
 cap. 277 De his qui habent vitam quietam
 cap. 278 de mulieribus q' sunt p'clues ad faci
 endum filios abortiuos. (neratōem
 ca. 279 d' his q' s' potētes i' coitu r' apti ad ge
 cap. 280 de inuidia.
 cap. 281 de his qui habent vitam sine cognitio
 ne r' alijs lucrabunt pro eo
 cap. 282 d' regibus r' principib' q' male finiūt
 Et amittunt regnum seu dominium:
 cap. 283 d' his q' moriunt veneno seu rebus ve
 nenosis aut ex percussione
 ca. 284 d' his q' inebriat' r' ganeis vtiunt'.
 cap. 285 d' ifortunio circa domos r' familias
 ca. 286 d' his q' pueniūt ad honores r' exaltatio
 nes seu ad offm r' s' fortuari ap' reges vl' res pu.
 ca. 287 d' ifortunio in diuitijs r' negocijs: r' qui
 nō euadunt a magna copia angustiarum.
 ca. 288 d' bilinguib' adulatorib' r' mendacib'
 ca. 289 d' signis bene morigerati r' q' est bōe so
 cap. 290 De signis iracundie. (cietaris.
 cap. 291 de numero nuptiar' r' vxorū
 ca. 292 De signis castitatis
 ca. 293 De signis parricide r' fratricide.
 ca. cccxiiij. de ifortunio seu dāno infamie r' p'
 secutione apud reges
 cap. cccxv. De tyrannica natura
 cap. cccxvj. De penitentia largitatis
 cap. cccxvij. de loquacitate
 cap. cccxviii. de cogitatioib' varijs r' malis
 cap. cccxix. de his q' pueniunt ad dignitates re
 galem seu ad coronam (cerdotes.
 cap. 300. de psecutioib' r' fuga pp' p'atos aut sa
 cap. 301. De veridica promissione.
 cap. cccij. d' his qui in pecoribus habent lucrus
 cap. 303 d' his q' sciunt i' acgrendo diuitias r'
 pp' hoc sunt laboriosi r' nunq' ad eas pueniūt
 cap. 304. de his qui sunt fugiendi pp' exuberā
 ca. 305. d' nūero r' nobilitate frat'z. (nā vitiōz
 ca. 306 d' his q' s' pni ad bellū seu artē militare
 cap. 307 De his qui sunt proni ad submersio
 nem aquarum seu rerum liquidaz
 cap. 308 de nobilitate r' ignobilitate affinium
 cap. 309 de his qui recipiunt ingratitudinem
 ex beneficijs factis vel fiendis.
 cap. 310. de magnitudine r' amplitudine vulue
 cap. cccxi. de his q' peregrinantur bonoris cau
 sa seu legati sunt regib' r' p'stituti ad officia

Cap. 312. de mendacio vaniloquio r' isipietia.
 Ca. 313. d' clericis q' hnt plures ordi. ecliaſticof
 C. 314 d' sig. illoz q' s' capti ab obſeſſorib' r' iaz
 Ca. 315. d' his q' nō s' grate pſone nec reuerēde
 Ca. 316. de fuga r' pſecutione r' aliquoties exi
 lio carcere r' accusatioib' cū pſcatioe bonoz
 Ca. 317. d' pſidia r' maledicis hoib' pſitorib'
 r' malignis: r' q' pp' ſua mala opa patiūt fugā
 Ca. 318. d' ſignis amatoz virtutū. (r' carceres
 Ca. 319. de iocularioib'. Cap. 320. d' rēpāis
 Cap. 321. de cōſtancia. Ca. 322. d' Juſticia.
 Ca. 323. d' dignitatibus r' fortuna extra patrias
 Cap. 324. d' lubricitate promiſſozū.
 Cap. 325. Contra Plinium
 Ca. 326. d' his qui libeter manūat (i mulierib'
 Cap. 327. d' dolore aut apoſtemate mamillaz
 Cap. 328. r' vltimū: de mō r' rēporibus iudicā
 di i generali. Et ſic ē finis tabule totius opis.
 C Regestum totius operis.

a	humiditas	Quicūq;
alexāder	digesti in	omne las
alexādri	A	problemū.
real:ne	Eiusdem:	Si i mon
b	verecūdiā	pollex digi
ymo de	iungent	scubitu
loquuntur	B	issimum
ista ratio	tem aut	portionis
aa	tione nobili	quādo vero
Barbo.	r' faciem	k
Horat'	L	In suis
torū pue	Dixit eni	medius
bb	Textus	capl'm. 3
Adag'i	rari cito	V
relatum	D	ostendit. r
futura p	rali situm	duriciem
cc	Ego per	atq; dom'
decoquet	dignosum	ad
ge lōgaq;	E	extendant
rius opat	in ipso	ficiū r
dd	dictum aut	colicus: r
attēdēda	renes	H
r calidi.	S	Adag'i.
r sunt.	multitudinē	tate r bone
ee	lieris in	p ipsius na
sollicitis	reduci in	o
quartum	B	q ipsi bu
currētib'	in corde	Si in prin.
ff	Quæſitum	paucis die.
pinto iā	Liber tert.	P

Quicūq;
 omne las
 Si i mon
 maiores.
 possumus
 bus locis
 R
 Linea.
 quādo in
 nam diuſ
 S
 radice ad
 due linee
 mōtem in
 T
 Si in vlt.
 li diame.
 cap. 248
 U
 qui autē
 dispositū:
 anxium.
 X
 dicant ra
 linee prin
 tam: aut
 Y
 Quæſtus
 ca. primū

